

BIL ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL (CYMRU) DRAFFT

Memorandwm Esboniadol yn ymgorffori'r Aseiad
Effaith Rheoleiddiol a'r Nodiadau Esboniadol

Paratowyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan ragweld y byddai'r Bil Addysg Drydyddol a Ymchwil (Cymru) yn cael ei gyflwyno. Fodd bynnag, yn wyneb pandemig COVID-19, ni chaiff y Bil ei gyflwyno yn nhymor presennol y Senedd.

Yn hytrach, mae'r Bil wedi'i gyhoeddi fel Bil drafft. Mae'r Memorandwm Esboniadol, fel y'i drafftwyd yn wreiddiol ac eithrio cyfeiriadau at Fil Drafft. Cyhoeddwyd i ddarparu gwybodaeth gefndir ac i helpu randdeiliaid ddeall y Bil drafft.

Cynnwys

RHAN 1 – MEMORANDWM ESBONIADOL

1. Disgrifiad
2. Cymhwysedd Deddfwriaethol
3. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael
4. Ymgynghori
5. Y pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth

RHAN 2 – ASESIAID EFFAITH RHEOLEIDDIOL

6. Crynodeb o'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol
7. Yr opsiynau
8. Costau a manteision
9. Asesiadau o'r effaith
10. Adolygu ar ôl gweithredu

ATODIAD 1 – Nodiadau Esboniadol

ATODIAD 2 – Mynegai Rheolau Sefydlog

ATODIAD 3 – Tabl Tarddiadau

ATODIAD 4 – Atodlen o Ddiwygiadau

ATODIAD 5 – ALMA Economics - addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (asesiad cyflym o'r dystiolaeth)

ATODIAD 6 – Priso'r opsiynau

RHAN 1 – MEMORANDWM ESBONIADOL

1. Disgrifiad

- 1.1 Bydd Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) drafft ("y Bil Drafft") yn sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ("y Comisiwn") fel y corff rheoleiddio annibynnol syn gyfrifol am gyllido, goruchwyllo a rheoleiddio addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru. Bydd addysg drydyddol yn cwmpasu addysg ôl-16, gan gynnwys addysg bellach ac addysg uwch, prentisiaethau a dosbarthiadau chwech mewn ysgolion priif ffrwd.
- 1.2 Bydd sefydlu'r Comisiwn yn gam hanfodol ymlaen tuag at wireddu'r nodau yng nghynllun gweithredu economaidd Llywodraeth Cymru *Ffyniant i Bawb*, ac yn benodol ein nod i greu Cymru uchelgeisiol sy'n dysgu. Mae'n cyflawni'r ymrwymiad a wnaed ar y cyd gan Brif Weinidog Cymru a'r Gweinidog Addysg yn ei cytundeb blaengar yn 2018.
- 1.3 Caiff y Comisiwn ei sefydlu i fodloni heriau cenedlaethol y dyfodol: darganfyddiadau gwyddonol ac amhariadau technolegol, galw am sgiliau newydd, poblogaeth sy'n heneiddio, dyheadau newidiol dysgwyr ifanc a dysgwyr sy'n oedolion, a'r angen i ddatblygu cymunedau unedig a chysylltiedig. Bydd yn sicrhau bod ein sector addysg drydyddol ac ymchwil wedi'i drefnu i ddiwallu anghenion dysgwyr, yr economi a'r genedl gyfan.
- 1.4 Bydd y Comisiwn yn gyfrifol am ddiogelu buddiannau dysgwyr, sicrhau bod llwybrau galwedigaethol ac academaidd yn cael yr un parch, a helpu i gyflwyno'r sgiliau sydd eu hangen mewn economi sy'n mynd yn fwyfwy cystadleuol. Bydd hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod addysg drydyddol a hyfforddiant yn fwy cydnaws ag anghenion cyflogwyr yng Nghymru, gan helpu i greu economi gryfach yn y dyfodol, gan gynnwys yr angen i gefnogi a datblygu sgiliau Cymraeg dysgwyr i'w defnyddio'n gymdeithasol ac yn y gweithle.
- 1.5 Bydd y Comisiwn yn monitro perfformiad, llywodraethiant ac arferion ariannol ar draws y system gan sicrhau atebolrwydd am yr arian cyhoeddus a ddyrennir i'r sector a diogelu rhyddid academaidd y sefydliadau yng Nghymru ar yr un pryd.
- 1.6 Bydd yn ddyletswydd ar y Comisiwn i fonitro a hyrwyddo gwelliant yn ansawdd yr addysg a'r hyfforddiant a ddarperir gan yr holl ddarparwyr addysg drydyddol cofrestredig ac a gyllidir, a bydd ganddo'r pŵer i roi cyngor a chyfarwyddyd i unrhyw ddarparwr cofrestredig neu a gyllidir ynghylch ansawdd a gwella ansawdd, gan gynnwys mewn perthynas â dysgu a datblygu'r gweithlu addysg drydyddol.
- 1.7 Bydd yn cyflwyno dull system gyfan ar gyfer cyllido ymchwil ac arloesi ar draws y sector addysg drydyddol, gyda'r gallu i ddarparu cyllid i ystod eang o sefydliadau, fel sefydliadau addysg uwch ac addysg bellach a sefydliadau sy'n cydweithio â darparwr sydd wedi'i gofrestru â'r Comisiwn. Bydd hyn yn

caniatáu i'r Comisiwn oruchwylio'r system gyllido er mwyn sicrhau gwerth am arian a chydlynu ymchwil ac arloesi'n well yng Nghymru. Caiff hyn ei gyflawni a'i gydlynu gan Bwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru.

1.8 Bydd gan y Comisiwn rôl i'w chwarae o ran annog sefydliadau i fynd y tu hwnt i'r campws er mwyn creu ymdeimlad o genhadaeth ddinesig. Hynny yw, lle mae sefydliadau'n helpu i hybu llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol y cymunedau y maent yn eu gwasanaethu.

1.9 Bydd y Comisiwn yn ddarostyngedig i Safonau'r Gymraeg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Yn ogystal, bydd yn ofynnol iddo gynyddu'n gyffredinol yr addysg drydyddol ac ymchwil ac arloesi cyfrwng Cymraeg sydd ar gael yng Nghymru, gan gynnwys cynyddu nifer y cyrsiau addysg uwch ac addysg bellach a nifer y prentisiaethau. Bydd hyn yn caniatáu i'r Comisiwn ehangu mynediad ar gyfer dysgwyr a hefyd ehangu'r dewis sydd ar gael i ddysgwyr astudio yn eu dewis iaith.

1.10 Mewn perthynas â darpariaeth cyfrwng Cymraeg, bydd y Comisiwn yn gallu:

- dyrannu cyllid i ddarparwyr ar gyfer darpariaeth cyfrwng Cymraeg, a allai gynnwys premiymau cyfrwng Cymraeg i wrthbwysu'r gost o ddarparu gweithgareddau dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg;
- dyrannu cyllid i ddarparwyr er mwyn datblygu eu darpariaeth cyfrwng Cymraeg, a allai gynnwys cefnogi hyfforddiant i ymarferwyr, hyrwyddo cyfleoedd dysgu i ddarpar ddysgwyr, datblygu a rhannu adnoddau dysgu; a chydlynu cyfleoedd dysgu ar draws darparwyr;
- darparu cyllid i ddarparwyr a trydydd partïon eraill ar gyfer ymchwil ac arloesi.

Disgrifiad fesul rhan

1.11 Mae Rhan 1 o'r Bil Drafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ac yn amlinellu dyletswyddau cyffredinol y Comisiwn.

1.12 Mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ar gyfer cofrestru a rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol gan y Comisiwn.

1.13 Mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhoi pŵer i Weinidogion Cymru gyllido'r Comisiwn ac ar gyfer swyddogaethau'r Comisiwn mewn perthynas â sicrhau a chyllido addysg drydyddol ac ymchwil.

1.14 Mae Rhan 4 yn gwneud darpariaeth ar gyfer prentisiaethau.

1.15 Mae Rhan 5 yn gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu dysgwyr, gweithdrefnau cwyno a chynnwys dysgwyr.

- 1.16 Mae Rhan 6 yn gwneud darpariaeth ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor a chyfarwyddyd gan y Comisiwn a Llywodraeth Cymru ac iddynt.
- 1.17 Mae Rhan 7 yn gwneud darpariaethau amrywiol mewn perthynas â chorfforaethau addysg uwch yng Nghymru a darpariaethau cyffredinol.

2. Cymhwysedd Deddfwriaethol

2.1 Mae gan Senedd Cymru ("y Senedd") y cymhwysedd deddfwriaethol i wneud y darpariaethau ym Mil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft ("y Bil Drafft") yn unol â Rhan 4 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ("Deddf 2006" fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cymru 2017).

3. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Trosolwg

- 3.1 Prif amcan polisi Gweinidogion Cymru mewn perthynas â'r Bil Drafft hwn yw creu fframwaith llywodraethu clir a chryf yng Nghymru i ddarparu goruchwyliaeth, cyfeiriad strategol ac arweinyddiaeth ar gyfer y sector addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru. Bydd y Bil Drafft yn sefydlu corff corfforaethol, sef y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ("y Comisiwn"), gyda'r cyfrifoldeb cyfreithiol am gyllido, goruchwyllo a rheoleiddio addysg drydyddol yng Nghymru. Bydd y Comisiwn yn ysgwyddo'r swyddogaethau a gyflawnwyd gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ("CCAUC") gynt a swyddogaethau Gweinidogion Cymru.
- 3.2 Bydd pŵer gan y Comisiwn hefyd i gyllido a hyrwyddo cynnal gweithgareddau ymchwil ac arloesi yng Nghymru.
- 3.3 O ganlyniad i'r swyddogaethau a roddir i'r Comisiwn gan y Bil, bydd gan y Comisiwn gyfrifoldebau'n ymwneud â dysgwyr a bydd yn gallu llywio addysg drydyddol yng Nghymru er mwyn diwallu anghenion cyflogwyr, gan helpu i adeiladu economi gryfach yn y dyfodol. Y Comisiwn fydd prif gyllidwr a rheoleidiwr cyhoeddus addysg drydyddol yng Nghymru. Bydd hyn yn cynnwys addysg ôl-16 gan gynnwys addysg bellach ac uwch, prentisiaethau a dosbarthiadau chwech mewn ysgolion prif ffrwd..
- 3.4 Caiff y Comisiwn ei sefydlu er mwyn mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu'r sector addysg trydyddol yng Nghymru fel a nodwyd yn Adolygiad Hazelkorn yn 2016 ac mewn ymgynghoriadau dilynol. Mae'r rhain yn cynnwys dyblygu, cymhlethdod diangen a diffyg cydgysylltiad rhwng gwahanol lefelau a darparwyr addysg ar gyfer personau dros 16 oed. Bydd y Comisiwn yn sicrhau mwy o gydlyniant ar draws y sector addysg drydyddol, a rhwng addysg orfodol ac ôl-orfodol mewn ysgolion. Ei dasg fydd sicrhau llwybrau dysgu a gyrfa mwy cydlynol ar gyfer pob oed a gallu, cryfhau'r cydweithio er mwyn gwella ansawdd ac effeithlonrwydd, a darparu strwythurau goruchwyllo priodol i arwain, cefnogi, monitro a gwerthuso'r sector addysg trydyddol yn erbyn amcanion lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.
- 3.5 Bydd y Comisiwn yn gorff cyhoeddus annibynnol a noddir gan Lywodraeth Cymru ac mae'r Bil Drafft yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i bennu'r blaenoriaethau strategol a'r fframwaith cyllido.
- 3.6 Mae'r Bil Drafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer diddymu CCAUC.
- 3.7 Mae'r Bil Drafft hefyd yn gwneud darpariaeth i drosglwyddo staff, eiddo, hawliau a rhwymedigaethau CCAUC a, lle bo'n berthnasol, swyddogaethau Gweinidogion Cymru, gan gynnwys trosglwyddo staff, eiddo, hawliau a

rhwymedigaethau Llywodraeth Cymru sy'n gysylltiedig â'r swyddogaethau hynny.

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

Trosolwg

- 3.8 Bydd y Comisiwn yn gorff a noddir gan Lywodraeth Cymru sy'n gweithredu hyd braich oddi wrth y llywodraeth. Bydd Gweinidogion Cymru'n rhoi datganiad o flaenoriaethau i'r Comisiwn a bydd y Comisiwn yn sefydlu fframwaith cynllunio a chyllido strategol.
- 3.9 Caiff Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ei ddiddymu.
- 3.10 Bydd y Comisiwn yn cael ei sefydlu yn 2023 fel y corff sy'n gyfrifol am ddyrannu cyllid ar gyfer chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd, addysg bellach, addysg uwch, prentisiaethau a dysgu oedolion.
- 3.11 Bydd y Comisiwn hefyd yn gyfrifol am gyllido ymchwil ac arloesi yng Nghymru. Bydd hyn yn ychwanegol at bwerau Gweinidogion Cymru i gyllido ymchwil ac arloesi'n uniongyrchol, er enghraifft gall Gweinidogion Cymru gyllido ymchwil ac arloesi er mwyn sefydlu, tyfu, moderneiddio neu ddatblygu busnesau yng Nghymru, neu fusnes/busnesau penodol. Y bwriad yw galluogi dull 'system gyfan' ar gyfer addysg ôl-orfodol yng Nghymru, gan ddiwallu anghenion dysgwyr ac economi Cymru heb dynnu oddi wrth bwerau Gweinidogion Cymru i greu Cymru fwy ffyniannus.
- 3.12 Bydd sicrhau a gwella ansawdd addysg drydyddol yng Nghymru, a hynny er lles dysgwyr, yr economi a'r gymdeithas, wrth wraidd swyddogaethau'r Comisiwn. Byddai trefniadau yn cael eu gwneud i warchod cydweithio, cydweithredu a rhannu gwybodaeth rhwng y Comisiwn ac eraill y byddai angen iddo weithio gyda nhw er mwyn cyflawni ei swyddogaethau statudol.

Dyletswyddau cyffredinol

- 3.13 Un o'r prif nodau wrth sefydlu'r Comisiwn yw creu corff sy'n gallu delio â'r broses gynllunio a chyllido strategol ar draws y sectorau addysg drydyddol ac ymchwil ac arloesi yng Nghymru. O ystyried ehangder y meysydd polisi hyn a'r bwriad polisi i'r Comisiwn allu ymdrin â'r meysydd hyn fel un sector eang ei gwmpas, mae'r Bil Drafft yn amlinellu'r dyletswyddau cyffredinol y mae'n ofynnol i'r Comisiwn gyflawni swyddogaethau oddi tanynt.
- 3.14 Dyma'r dyletswyddau cyffredinol:
- a. sicrhau cydlyniaeth wrth ddarparu addysg drydyddol a sicrhau bod darpariaeth o'r fath yn cyd-fynd â blaenoriaethau ymchwil ac arloesi;

- b. bodloni gofynion rhesymol diwydiant, masnach, cyllid, y proffesiynau a chyflogwyr eraill mewn perthynas ag addysg drydyddol ac ymchwil ac arloesi;
- c. bodloni gofynion rhesymol personau sy'n dymuno ymgymryd ag addysg drydyddol neu gynnal ymchwil neu weithgareddau arloesi;
- d. sicrhau gwelliant parhaus yn ansawdd addysg drydyddol;
- e. sicrhau gwelliant parhaus mewn ymchwil ac arloesi;
- f. sicrhau gwerth da am arian mewn perthynas â'r adnoddau ariannol a ddarperir o gyllid cyhoeddus;
- g. diogelu rhyddid academiaidd sefydliadau yng Nghymru sy'n darparu addysg uwch.

Datganiad o flaenoriaethau

3.15 Bydd gofyn i Weinidogion Cymru lunio a chyhoeddi datganiad sy'n amlinellu blaenoriaethau strategol y Llywodraeth ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil ac arloesi yng Nghymru. Diben y datganiad yw nodi'r cyfeiriad polisi cyffredinol hirdymor ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil ac arloesi yng Nghymru. Bydd hyn yn seiliedig ar raglen lywodraethu bum mlynedd ac yn adlewyrchu symudiad Llywodraeth Cymru tuag at gynllunio busnes tymor cyfan y llywodraeth. Cynigir y bydd y blaenoriaethau sydd yn y datganiad yn llywio'r ffordd y mae'r Comisiwn yn cyflawni ei swyddogaethau ac felly sut mae'n dyrannu cyllid. Fodd bynnag, gall Gweinidogion Cymru gyhoeddi datganiad diwygiedig ar unrhyw adeg.

Cynllun strategol

3.16 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn lunio cynllun strategol i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru ac wedyn ei gyhoeddi. Bydd y datganiad o flaenoriaethau'n sail ar gyfer cynllun strategol y Comisiwn a rhaid i'r Comisiwn roi sylw i'r datganiad hwn ac ymgynghori â phersonau priodol wrth baratoi'r cynllun strategol.

3.17 Rhaid i'r cynllun strategol gynnwys:

- a. yr amcanion y mae'r Comisiwn yn bwriadu eu cyflawni;
- b. sut bydd yr amcanion yn helpu i gyflawni'r blaenoriaethau strategol a amlinellir yn natganiad blaenoriaethau Gweinidogion Cymru;
- c. sut mae'r Comisiwn yn bwriadu ymgymryd â'i swyddogaethau er mwyn cyflawni'r amcanion hyn.

3.18 Rhaid i'r Comisiwn ystyried y cynllun strategol wrth ymgymryd â'i swyddogaethau.

- 3.19 Rhaid i'r Comisiwn gyflwyno copi o'r cynllun strategol i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru, a gall Gweinidogion Cymru gymeradwyo'r cynllun neu gymeradwyo'r cynllun gydag addasiadau ar ôl ymgynghori â'r Comisiwn. Pan fydd y cynllun strategol wedi'i gymeradwyo, rhaid i'r Comisiwn ei gyhoeddi. Yn ogystal, gall y Comisiwn hefyd gyhoeddi datganiad am sut y bydd yn cyflawni ei rwymedigaethau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).
- 3.20 Bydd y broses newydd hon ar gyfer cynllunio strategol yn galluogi'r Comisiwn i fynd ati i gynllunio dros dymor hwy ac mae'n adlewyrchu'r ymatebion i'r ymgynghoriad technegol.

Y berthynas â Gweinidogion Cymru

- 3.21 Bydd y Comisiwn yn gorff a noddir gan Lywodraeth Cymru, sy'n gweithredu hyd braich oddi wrth y llywodraeth ond o fewn fframwaith cynllunio a chyllido strategol a sefydlir gan Weinidogion Cymru. Bydd y fframwaith hwn yn adlewyrchu'r ddogfen fframwaith safonol ar gyfer Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru (CNLC).
- 3.22 Caiff perthynas y Comisiwn â Llywodraeth Cymru ei rheoli drwy drefniadau nawdd, a bydd tîm yn cael ei greu i ddarparu cymorth. Bydd hyn yn cymryd i ystyriaeth canlyniadau'r Adolygiad Cyflawni gyda'n Gilydd ac mae'n cynnwys cynigion i gryfhau rôl yr Uned Cyrff Cyhoeddus, gan ddarparu rhai swyddogaethau craidd a mwy o gymorth i arweinwyr y Comisiwn a hefyd galluogi swyddogion polisi i ganolbwyntio ar gyfeiriad strategol y Comisiwn a chyflawni canlyniadau.
- 3.23 Bydd y Comisiwn yn atebol i Weinidogion Cymru o ran y rhan fwyaf o'i swyddogaethau. Bydd rhai o'i swyddogaethau, megis y 'Ddyletswydd Atal', yn gofyn bod y Comisiwn yn cyflwyno adroddiad i Lywodraeth y DU. Roedd rhai rhanddeiliaid eisiau i'r Comisiwn fod yn atebol i'r Senedd Cymru. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi'r cyfrifoldeb am oruchwylio cyrff a noddir i'r Gweinidogion. Bydd y Gweinidog perthnasol yn gyfrifol am y fframwaith polisi a bydd, yn ei dro, yn atebol i'r Senedd Cymru.
- 3.24 Yn unol â'r model partneriaeth gymdeithasol, bydd yn ofynnol i'r Comisiwn gydnabod yn ffurfiol cynrychiolwyr o'r undebau llafur. Bydd ei Fwrdd yn cynnwys nifer o aelodau cynghorol cyswllt a fydd yn cynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol a staff y Comisiwn. Un o'r meini prawf ar gyfer yr aelodau hyn yw bod yr ymgeiswyr yn aelodau o undeb llafur a gydnabyddir gan y Comisiwn.

Y Comisiwn

- 3.25 Bydd gan y Comisiwn Fwrdd a Gweithrediaeth.

- 3.26 Bydd y Comisiwn yn cynnwys 17 o aelodau, gan gynnwys Cadeirydd, Dirprwy Gadeirydd (a fydd yn Gadeirydd Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru), y Prif Weithredwr a hyd at 14 o aelodau 'cyffredin'. Mae hyn yn fwy na'r nifer a gynigiwyd yn yr ymgynghoriad technegol, lle nodwyd 9-15 o aelodau. Mynegodd rhanddeiliaid bryder na fyddai'r Bwrdd yn ddigon mawr ar gyfer cylch gwaith eang y Comisiwn. Ni fydd llai na 7 o aelodau, gan gynnwys y Cadeirydd, Dirprwy Gadeirydd, y Prif Weithredwr a 4 aelod 'cyffredin'. Bydd yr aelodaeth yn seiliedig ar sgiliau a phrofiad ar draws yr ystod lawn o swyddogaethau arfaethedig y Comisiwn, a bydd yn cynnwys cynrychiolwyr o ddiwydiant, cyflogwyr, addysg ôl-16, addysg oedolion, prentisiaethau, y trydydd sector, y sector ymchwil ac arloesi a hefyd chynrychiolwyr ar gyfer dysgwyr. Gweinidogion Cymru fydd yn gyfrifol am benodi Cadeirydd, Dirprwy Gadeirydd ac aelodau cyffredin y Bwrdd a hefyd y Prif Weithredwr cyntaf. Y Comisiwn fydd yn gyfrifol am wneud unrhyw benodiadau dilynol i rôl y Prif Weithredwr, gyda chymeradwyaeth Gweinidogion Cymru.
- 3.27 Yn ogystal, bydd y Bwrdd yn cynnwys nifer o aelodau cyswllt, a fydd yn ei gynghori. Dylai hyn gynnwys o leiaf dau gynrychiolydd o'r gweithlu addysg drydyddol a gaiff eu penodi gan Weinidogion Cymru, sef un i gynrychioli'r gweithlu academaidd ac un i gynrychioli'r gweithlu nad yw'n academaidd; un aelod o staff y Comisiwn; ac o leiaf un person a benodir gan Weinidogion Cymru i gynrychioli dysgwyr mewn addysg drydyddol.
- 3.28 Bydd y Prif Swyddog Gweithredol yn Swyddog Cyfrifyddu hefyd.
- 3.29 Bydd y Bwrdd yn gyfrifol am lunio'r cynllun strategol ar gyfer y sefydliad, gweithredu'r cynllun strategol a'r swyddogaethau statudol a chyflawni amcanion corfforaethol, a hefyd am weithredu stiwardiaeth ariannol a rheoli pherfformiad y Prif Swyddog Gweithredol a'r sefydliad cyfan.
- 3.30 Bydd y Cadeirydd a'r aelodau cyffredin yn dal ac yn gadael eu swydd yn unol â'u telerau ac amodau penodi. Gweinidogion Cymru fydd yn pennu'r telerau ac amodau hyn. Bydd y Comisiwn, gyda chymeradwyaeth Gweinidogion Cymru, yn gallu gwneud darpariaeth ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol, lwfansau a phensiwn.
- 3.31 Wrth benodi Cadeirydd ac aelodau cyffredin y Bwrdd, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod gan aelodau'r Comisiwn, rhyngddynt, brofiad a gallu'n ymwneud â:
- darparu addysg a hyfforddiant;
 - cynnal neu weinyddu ymchwil;

- materion diwydiannol, masnachol neu ariannol neu arferion unrhyw broffesiwn;
- hyrwyddo anghenion dysgwyr mewn addysg drydyddol.

3.32 Caiff y Cadeirydd, y Dirprwy Gadeirydd a'r aelodau cyffredin eu penodi drwy ymarfer penodiadau cyhoeddus. Caiff y penodiadau eu rheoleiddio gan y Comisiynydd Penodiadau Cyhoeddus a byddant yn dilyn y Cod Llywodraethu ar Benodiadau Cyhoeddus. Penodir yr aelodau am dymor penodol o hyd at bum mlynedd, gyda'r opsiwn o gael eu hailbenodi. Byddant yn atebol i'r Cadeirydd.

3.33 Bydd gan Weinidogion Cymru'r pŵer i atal y Cadeirydd, Dirprwy Gadeirydd neu aelodau cyffredin dros dro a/neu eu tynnu o'r Comisiwn os ydynt yn fodlon bod y person yn analluog neu'n anaddas i gyflawni swyddogaethau'r swydd, neu'n methu â gwneud hynny.

Pwyllgorau

3.34 Cynigiwyd 8 pwyllgor statudol yn yr ymgynghoriad technegol. Fodd bynnag, roedd y rhanddeiliaid yn pryderu y byddai hynny'n golygu bod y Comisiwn yn anhyblyg ac na fyddai'n gallu penderfynu sut orau i strwythuro ei hun a chyflawni ei gylch gwaith. Yn dilyn yr ymatebion i'r ymgynghoriad, bydd y strwythur arfaethedig ar gyfer y Comisiwn yn cynnwys tri phwyllgor statudol yn unig - Ymchwil ac Arloesi Cymru, y Pwyllgor Ansawdd a'r Pwyllgor Penodi Aelodau Staff.

3.35 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn greu pwyllgor statudol o'r enw Ymchwil ac Arloesi Cymru a fydd yn dyrannu cyllid ar gyfer gwaith ymchwil ac arloesi ac yn hyrwyddo Cymru ar lefel y DU ac yn fyd-eang. Bydd creu Ymchwil ac Arloesi Cymru yn sicrhau bod ein system ymchwil ac arloesi'n parhau i fod yn gystadleuol a'i bod hefyd yn ddigon strategol a hyblyg i sicrhau ein gallu cenedlaethol yn y dyfodol i ysgogi darganfyddiadau a thwf, a thrwy hynny feithrin cymysgedd o waith ymchwil a ysgogir gan chwilfrydedd a gwaith ymchwil ac arloesi sy'n ymateb i heriau. Bydd Cadeirydd Ymchwil ac Arloesi Cymru yn Ddirprwy Gadeirydd y Comisiwn. Bydd Ymchwil ac Arloesi Cymru'n cynnwys o leiaf 8 o aelodau ond ddim mwy na 12 o aelodau cyffredin. Bydd Cadeirydd ac aelodau cyffredin Ymchwil ac Arloesi Cymru yn dal ac yn gadael eu swydd yn unol â'u telerau ac amodau penodi. Gweinidogion Cymru fydd yn pennu'r telerau ac amodau hyn. Bydd y Comisiwn, gyda chymeradwyaeth Gweinidogion Cymru, yn gallu gwneud darpariaeth ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol, lwfansau a phensiwn.

3.36 Bydd gan Weinidogion Cymru'r pŵer i atal y Cadeirydd Ymchwil ac Arloesi Cymru neu aelodau cyffredin dros dro a/neu eu tynnu o'r Comisiwn os ydynt yn

fodlon bod y person yn analluog neu'n anaddas i gyflawni swyddogaethau'r swydd, neu'n methu â gwneud hynny.

- 3.37 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn greu pwyllgor statudol o'r enw Pwyllgor Ansawdd. Bydd y Pwyllgor Ansawdd yn goruchwyllo swyddogaethau'r Comisiwn mewn perthynas â sicrhau, asesu a gwella ansawdd, sydd wedi'u hamlinellu yn Rhan 2, Pennod 3 y Bil Drafft. Bydd hefyd yn ystyried materion polisi sy'n gysylltiedig â'r swyddogaethau hyn. Rhaid i un o aelodau cyffredin y Comisiwn gael ei benodi'n Gadeirydd y Pwyllgor Ansawdd. Mater i'r Comisiwn fydd maint y pwyllgor a'i aelodaeth.
- 3.38 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn greu Pwyllgor Penodi Aelodau Staff ar gyfer penodi aelod staff yn aelod cyswllt ar y Comisiwn i gynrychioli'r staff. Bydd y Pwyllgor yn gwahodd pob undeb llafur a gydnabyddir gan y Comisiwn i enwebu ymgeisydd cymwys i'w benodi.
- 3.39 Bydd y Comisiwn yn gallu sefydlu pwyllgorau eraill, cydbwyllgorau ac is-bwyllgorau er mwyn rhoi'r hyblygrwydd sydd ei angen arno i gyflawni ei gylch gwaith. Gall y Comisiwn ddiddymu unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor y mae'n ei sefydlu. Bydd y gallu i sefydlu cydbwyllgorau yn caniatáu i'r Comisiwn sefydlu cydbwyllgorau â chyrrff eraill ar gyfer swyddogaethau ar y cyd, megis pwerau arolygu gydag Estyn.
- 3.40 Bydd y Comisiwn yn gallu talu taliad cydnabyddiaeth a lwfansau i unrhyw berson sy'n aelod o bwyllgor neu is-bwyllgor cyn belled nad yw'n aelod o'r Comisiwn neu'n aelod o staff.
- 3.41 Bydd sefydlu pwyllgorau ac is-bwyllgorau, a'r gallu i roi tâl cydnabyddiaeth, yn galluogi'r Comisiwn i weithio'n effeithiol ar draws ei gylch gwaith cyfan ac yn mynd i'r afael â'r pryder a fynegwyd yn ystod yr ymgynghoriad na fyddai'r Comisiwn o bosibl yn gallu cyflawni hyn gydag aelodaeth sefydlog a heb hyblygrwydd.

Archwilio a chyfrifon

- 3.42 Rhaid i'r Comisiwn gadw cyfrifon priodol a pharatoi datganiad cyfrifon blynyddol i'w gyflwyno i Archwilydd Cyffredinol Cymru a Gweinidogion Cymru. Rhaid i Archwilydd Cyffredinol Cymru archwilio, ardystio ac adrodd ar y datganiad o gyfrifon a gosod y datganiad a'r cyfrifon gerbron y Senedd.

Adroddiad blynyddol

- 3.43 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn lunio adroddiad blynyddol ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Bydd yr adroddiad yn gyfle i'r Comisiwn adrodd ar y canlynol: sut mae wedi cyflawni ei swyddogaethau yn ystod y flwyddyn; ei gynnydd tuag at gyflawni'r amcanion a nodwyd yn y cynllun strategol; i ba raddau y mae addysg drydyddol wedi'i darparu drwy gyfrwng y Gymraeg; i ba raddau y cafodd y Gymraeg ei haddysgu i bersonau sy'n hŷn na'r oedran ysgol

orfodol yng Nghymru; sut mae wedi hyrwyddo ei genhadaeth ddinesig; cyflwr ariannol a chynaliadwyedd; cyllid ar gyfer ymchwil ac arloesi; asesiad o ansawdd; manylion am berfformiad corff dynodedi; asesiad o gynlluniau diogelu dysgwyr; ac effeithiolrwydd y cod ymgysylltu â dysgwyr.

3.44 Rhaid i'r Comisiwn anfon copi o'r adroddiad i Weinidog Cymru a rhaid i Weinidogion Cymru osod copi gerbron y Senedd.

Dirprwyo swyddogaethau

3.45 Bydd y Comisiwn gallu dirprwyo unrhyw un o'i swyddogaethau fel y mynno. Bydd y Comisiwn yn gallu eu dirprwyo i'r canlynol:

- y Cadeirydd, Dirprwy Gadeirydd neu'r aelodau;
- y Prif Swyddog Gweithredol;
- aelodau o'i staff;
- pwyllgor, is-bwyllgor neu gydbwyllgor, ac eithrio'r Pwyllgor Penodi Aelodau Staff

3.46 Disgwylir i'r Comisiwn lunio cynllun dirprwyo a chadw rhestr o swyddogaethau nad ydynt wedi'u dirprwyo.

Cofrestru a rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol - nodau cofrestru a rheoleiddio o dan y Comisiwn

3.47 Nododd Adolygiad Hazelkorn fod angen "sefydlu strwythurau llywodraethu priodol, gydag arbenigedd eang, a all arwain, cefnogi, monitro a gwerthuso camau gweithredu a deilliannau ôl-uwchradd yn erbyn amcanion", os bydd Comisiwn newydd yn cymryd y cyfrifoldeb am gyllido a goruchwylio'r sector addysg trydyddol.

3.48 Bydd angen i system effeithiol ar gyfer rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru, sy'n addas ar gyfer y dyfodol, sicrhau'r canlynol:

- a. Tryloywder ac atebolrwydd cymesur ar gyfer darparwyr AHO yng Nghymru sy'n cael cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru a/neu gyllid grant uniongyrchol gan y Comisiwn, yn enwedig mewn perthynas ag ansawdd addysg, sicrwydd ariannol a llywodraethiant.
- b. Gofynion rheoleiddiol sy'n gallu addasu pe bai amgylchiadau'n newid o ran cyllid, strwythur darparwyr, ac anghenion y cyhoedd.
- c. Awtonomi parhaus a phriodol ar gyfer darparwyr addysg, gan sicrhau hefyd bod amcanion strategol Llywodraeth Cymru'n cael eu cyflawni.
- d. Gwerth am arian i'r trethdalwyr a sicrwydd ynghylch y defnydd o gyllid cyhoeddus.

Y gofrestr o ddarparwyr addysg drydyddol

- 3.49 I gyflawni'r nodau uchod, bydd gofyn i'r Comisiwn sefydlu cofrestr o ddarparwyr addysg drydyddol. Bydd y gofrestr hon yn ddull cyfreithiol o reoleiddio a goruchwyllo'n briodol a chymesur darparwyr addysg drydyddol sy'n derbyn cyllid cyhoeddus, gan gynnwys cyllid grant gan y Comisiwn a chymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru.
- 3.50 Bydd y gofrestr yn rhoi modd cyfreithiol digonol i'r Comisiwn allu rheoleiddio darparwyr tra'n parchu a diogelu awtonomi ac annibyniaeth sefydliadau addysg drydyddol.
- 3.51 Bydd yn ofynnol i ddarparwyr ddangos eu bod yn bodloni gofynion rheoleiddiol sylfaenol cychwynnol a wedyn eu bod, fel amod cofrestru, yn cydymffurfio â gofynion rheoleiddiol parhaus.

Categoriâu cofrestru a chymhwysra i gael cyllid cyhoeddus

- 3.52 Bydd darparwyr sy'n bodloni gofynion rheoleiddiol priodol yn gymwys i gael mathau priodol o gyllid cyhoeddus. Bydd y categorïau cofrestru yn arwain at lefelau gwahanol o gymhwysra ariannol a bydd modd amrywio'r gofynion rheoleiddiol ar gyfer gwahanol fathau o ddarparwyr. Mae adran 11 o'r Bil Drafft yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru bennu'r categorïau cofrestru hyn, tra bod pwerau yn Rhan 3 yn galluogi Gweinidogion Cymru i nodi pa gategoriâu fydd yn gymwys i gael mathau penodol o gyllid gan y Comisiwn.
- 3.53 Fodd bynnag, bydd Gweinidogion Cymru'n gallu gwneud rheoliadau i nodi cyrsiau addysg uwch penodol y gellir eu cyllido gan y Comisiwn ac ni fydd angen i'r sefydliad sy'n darparu'r cwrs fod wedi'i gofrestru. Bydd hyn yn caniatáu i Weinidogion Cymru bennu bod darpariaeth benodol yn cael ei hariannu, er enghraifft lle mae diffyg sgiliau penodol neu os yw'n gwrs o bwys cenedlaethol na fyddai ar gael yng Nghymru fel arall ac na fyddai, fel arall, yn gymwys am gyllid.
- 3.54 Mae'r tabl isod yn amlinellu'r polisi bwriedig ar gyfer y categorïau a manteision cofrestru i'w cynnwys mewn is-ddeddfwriaeth ar ôl pasio'r Bil.

		Darparwyr nad ydynt wedi'u cofrestru	Darparwyr cofrestredig - Addysg Uwch (Sylfaenol)	Darparwyr cofrestredig - Addysg Uwch (Uwch)
Cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru	Lefel uwch o gymorth ffioedd dysgu ar gyfer cyrsiau cymwys (£9,000 y	Nac ydyn	Nac ydyn	Ydyn

	flwyddyn ar hyn o bryd)			
	Lefel is o gymorth ffioedd dysgu ar gyfer cyrsiau cymwys (£6,165 y flwyddyn ar hyn o bryd)	Nac ydyn*	Ydyn	Ydyn
	Cymorth cynhaliath i fyfyrwyr	Nac ydyn*	Ydyn	Ydyn
Cyllid grant	Cyllid grant Addysg Uwch	Nac ydyn*	Nac ydyn	Ydyn (yn amodol ar Gytundeb Deilliannau)
	Cyllid grant ymchwil ac arloesi	Nac ydyn†	Nac ydyn	Ydyn (yn amodol ar Gytundeb Deilliannau)
	Cyllid grant addysg bellach 16-19 a 19+	Ydyn (yn amodol ar Gytundeb Deilliannau)	Ydyn (yn amodol ar Gytundeb Deilliannau)	Ydyn (yn amodol ar Gytundeb Deilliannau)

*Gall fod eithriadau i hyn o dan y rheoliadau cymorth myfyrwyr (cymorth ffioedd a chymorth cynhaliath) neu reoliadau a wneir o dan adran 81 (cyllid grant addysg uwch).

† Gall corff cydweithredol, nad yw'n gorff cofrestredig, gael cyllid drwy gorff cofrestredig o dan adran 96.

3.55 Bydd Gweinidogion Cymru'n gallu diwygio'r categorïau cofrestru drwy offeryn statudol cadarnhaol. Bydd hyn yn galluogi'r system reoleiddio i addasu i'r newidiadau i strwythur a threfniadau cyllido'r sector addysg drydyddol, ac yn sicrhau bod rheoleiddio priodol yn gallu parhau. Bydd unrhyw reoliadau sy'n sefydlu, yn addasu neu'n dileu categorïau cofrestru yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol.

Cytundebau Deilliannau

3.56 Bwriad y polisi yw bod disgwyl i ddarparwyr sy'n cael cyllid grant gan y Comisiwn, boed wedi'u cofrestru ai peidio, fod yn rhan o Gytundeb Deilliannau.

3.57 Bydd Cytundebau Deilliannau yn gytundeb rhwng y Comisiwn a'r darparwyr sy'n cael cyllid grant o dan adran 79 o'r Bil Drafft. Bydd disgwyl i Gytundebau Deilliannau nodi sut y bydd darparwr sy'n derbyn cyllid yn cyfrannu at nodau strategol y Comisiwn fel yr amlinellir yn y cynllun strategol, sy'n deillio o'r datganiad o flaenoriaethau a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru o dan adran 3. Bydd gan y Comisiwn yr awtonomi i benderfynu sut y dylid llunio, cymeradwyo a gwerthuso Cytundebau Deilliannau, yn dilyn ymgynghori â darparwyr a chan gymryd i ystyriaeth unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru. Disgwylir y bydd manylion y Cytundebau Deilliannau yn cael eu negodi a'u trafod yn barhaus gan ddarparwyr a'r Comisiwn.

3.58 Ceir rhagor o wybodaeth am Gytundebau Deilliannau ym mharagraff 3.145 yn y bennod hon.

Cymhwysra i gofrestru

3.59 Rhaid i bob darparwr sydd eisiau elwa ar fanteision cofrestru fynd ati i gofrestru â'r Comisiwn. Mae darparwr yn gymwys i gofrestru os yw'n bodloni'r canlynol:

- a. Mae'n sefydliad yng Nghymru.
- b. Mae'n darparu, neu wedi darparu ar ei ran, y math o addysg drydyddol sy'n berthnasol i'r categori y mae'n ceisio cofrestru ynddo.
- c. Mae'n bodloni, ym marn y Comisiwn, yr amodau cofrestru cychwynnol sy'n berthnasol iddo mewn perthynas â'r categori dan sylw.

3.60 Ni fydd angen i ddarparwyr sy'n darparu addysg drydyddol ar ran sefydliad arall yng Nghymru gofrestru â'r Comisiwn fel arfer, oni bai eu bod yn darparu eu cyrsiau eu hunain a'u bod eisiau i'r cyrsiau hynny gael eu dynodi'n awtomatig at ddibenion cymorth myfyrwyr neu gyllid uniongyrchol gan y Comisiwn. Mewn trefniadau breinio neu is-gontractio, y darparwr 'arweiniol' fydd yn gyfrifol am gofrestru yn hytrach na'r darparwr sy'n darparu'r cyrsiau. Bydd darparwyr arweiniol sy'n breinio neu'n is-gontractio cwrs cyfan neu ran o gwrs i ddarparwr allanol neu ddarparwr cydweithredol yn cadw'r cyfrifoldeb am y myfyrwyr sydd ar y cyrsiau hyn, a hefyd am sicrhau bod y gofynion rheoleiddiol yn cael eu bodloni a bod cyllid cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio'n briodol.

Amodau cofrestru

3.61 Mae adran 13 o'r Bil Drafft yn amlinellu'r amodau cofrestru cychwynnol gorfodol y mae'n rhaid i bob categori eu bodloni, yn ogystal â'r meini prawf ar gyfer cofrestru a restrir uchod. Hynny yw:

- a. yr amod ansawdd;
- b. amod yn ymwneud â chynaliadwyedd ariannol y sefydliad sy'n gwneud cais;
- c. amod yn ymwneud ag effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu a rheolaeth y sefydliad sy'n gwneud cais;

3.62 Mae adran 13 yn caniatáu i Weinidogion Cymru ragnodi amodau cofrestru cychwynnol ychwanegol drwy reoliadau. Bwriad y polisi yw cyflwyno dau amod cofrestru pellach ar gyfer rhai categorïau ond nid pob un ohonynt:

- a. amod bod gan bob darparwr a gofrestrir yn y categori Addysg Uwch (Uwch) statws elusennol. Byddai hyn yn parhau â'r polisi presennol o dan y fframwaith rheoleiddio a sefydlwyd gan Ddeddf 2015.
- b. byddai disgwyl i ddarparwyr ddangos eu bod wedi rhoi sylw priodol i gydymffurfiaeth â'r gyfraith diogelu defnyddwyr, ac i ganllawiau'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd ar gymhwysu'r gyfraith ddefnyddwyr mewn addysg uwch.

3.63 Mae adran 17 yn amlinellu'r amodau cofrestru gorfodol parhaus y mae'n rhaid iddynt fod yn berthnasol i bob categori. Hynny yw:

- a. yr amod ansawdd;
- b. amod yn ymwneud â chynaliadwyedd ariannol y sefydliad cofrestredig;
- c. amod yn ymwneud ag effeithiolrwydd systemau llywodraethu a rheolaeth y sefydliad cofrestredig;
- d. amod yn ymwneud â chynllun diogelu dysgwyr (gweler para 3.228 am ragor o wybodaeth);
- e. amod yn ymwneud â chod cynnwys dysgwyr (gweler para 3.249 am ragor o wybodaeth);
- f. amodau gweinyddol sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr hysbysu'r Comisiwn am unrhyw newidiadau i wybodaeth sy'n berthnasol ar gyfer cofrestru, a hefyd darparu gwybodaeth i'r Comisiwn yn ôl y gofyn er mwyn iddo allu cyflawni ei swyddogaethau, a rhoi sylw i'r cyngor neu'r canllawiau a ddarperir gan y Comisiwn.

3.64 Mae adran 20 yn caniatáu i Weinidogion Cymru ragnodi amodau cofrestru gorfodol parhaus eraill ar gyfer pob categori cofrestru neu unrhyw un o'r categorïau.

3.65 Mae adran 18 yn caniatáu i Weinidogion Cymru bennu pa gategori neu gategori cofrestru y dylid gosod amodau arnynt yn ymwneud â therfyn ffioedd a chynllun mynediad a chyfluoedd. Bwriedir i'r amodau hyn fod yn berthnasol i unrhyw gategori lle ceir mynediad i'r lefelau uwch o gymorth ffioedd dysgu gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addysg uwch, ac felly bydd yr amodau hyn yn berthnasol i'r categori Addysg Uwch (Uwch). Serch hynny, bydd yr amod yn ymwneud â therfynau ffioedd ond yn berthnasol os yw'r sefydliad yn darparu 'cyrsiâu cymwys' (cyrsiâu sydd â therfyn ffioedd). Mae hyn yn adlewyrchu'n bennaf y mesurau a sefydlwyd gan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015.

3.66 Bydd yn ofynnol i unrhyw ddarparwyr cofrestredig nad oes yn rhaid iddynt lunio cynllun mynediad a chyfluoedd gael datganiad cymeradwy ar ehangu mynediad.

- 3.67 Mater i'r Comisiwn fydd penderfynu ar union ofynion pob un o'r amodau hyn mewn ffordd sy'n sicrhau cydbwysedd rhwng budd y cyhoedd a'r angen i osgoi rheoleiddio gormodol.
- 3.68 Mae disgwyl i nifer o'r amodau cofrestru, gan gynnwys y rheini sy'n ymwneud ag ansawdd, cynaliadwyedd ariannol, llywodraethiant a rheolaeth, a mynediad at wybodaeth, fod yn gyson ag arferion rheoleiddio presennol CCAUC a Llywodraeth Cymru mewn perthynas â thelerau ac amodau cyllid a dulliau sicrhau ansawdd eraill y darperir ar eu cyfer yn y ddeddfwriaeth bresennol.
- 3.69 Mae'r amodau'n ymwneud â diogelu dysgwyr a chynnwys dysgwyr yn ychwanegiadau newydd i'r fframwaith rheoleiddio ar gyfer sefydliadau addysg uwch. Cafodd y pwyslais ar ddiogelu dysgwyr a chynnwys dysgwyr ei groesawu'n helaeth gan randdeiliaid yn ystod yr ymgynghoriad, yn ogystal â manteision sefydlu cyfres gyffredin o egwyddorion i sicrhau cysondeb a throsglwyddo a dilyniant haws ar draws y sector addysg drydyddol cyfan. Roedd neges glir hefyd y dylai unrhyw fframwaith i gyflawni hyn gael ei gydgyhyrchu drwy gydweithio agos â darparwyr a chynrychiolwyr dysgwyr. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r fframwaith rheoleiddiol arfaethedig a'r amodau cofrestru a fyddai'n berthnasol i bob categori cofrestru

		Addysg Uwch (Sylfaenol)	Addysg Uwch (Uwch)
Amodau cofrestru cychwynnol	Amodau gorfodol (deddfwriaeth sylfaenol)	<ul style="list-style-type: none"> • Ansawdd • Cynaliadwyedd ariannol • Llywodraethiant a rheolaeth effeithiol 	<ul style="list-style-type: none"> • Ansawdd • Cynaliadwyedd ariannol • Llywodraethiant a rheolaeth effeithiol
	Amodau eraill (is-ddeddfwriaeth)	<ul style="list-style-type: none"> • Cydymffurfio â chyfraith defnyddwyr 	<ul style="list-style-type: none"> • Amod yn ymwneud â statws elusennol • Cydymffurfio â chyfraith defnyddwyr
Amodau cofrestru parhaus	Amodau gorfodol	<ul style="list-style-type: none"> • Ansawdd • Cynaliadwyedd ariannol • Llywodraethiant a rheolaeth effeithiol • Cynllun Diogelu Dysgwyr • Cod Ymgysylltu â Dysgwyr • Hysbysu'r Comisiwn am newidiadau i wybodaeth berthnasol • Darparu gwybodaeth i'r Comisiwn fel y bo'n briodol • Rhoi sylw i ganllawiau perthnasol y Comisiwn 	<ul style="list-style-type: none"> • Ansawdd • Cynaliadwyedd ariannol • Llywodraethiant a rheolaeth effeithiol • Cynllun Diogelu Dysgwyr • Cod Ymgysylltu â Dysgwyr • Hysbysu'r Comisiwn am newidiadau i wybodaeth berthnasol • Darparu gwybodaeth i'r Comisiwn fel y bo'n briodol • Rhoi sylw i ganllawiau perthnasol y Comisiwn

	Amod yn ymwneud â therfynau ffioedd	<ul style="list-style-type: none"> • Dim 	<ul style="list-style-type: none"> • Oes (os darperir cyrsiau cymwys)
	Mynediad a chyfleoedd	<ul style="list-style-type: none"> • Datganiad Ehangu Mynediad 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Mynediad a Chyfle

Cynnal y gofrestr, cydymffurfiaeth ac ymyrraeth

3.70 Bydd y Comisiwn yn gallu penderfynu sut y dylid cyflwyno'r wybodaeth sy'n ofynnol ar gyfer cofrestru. Bydd yr wybodaeth sydd yn y gofrestr a'r wybodaeth flaenorol ar gael i'r cyhoedd ei gweld.

3.71 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro cydymffurfiaeth darparwyr â'r gofynion rheoleiddiol sy'n berthnasol i'w categori cofrestru.

3.72 Bydd yn gallu cymryd camau gorfodi priodol os nad yw darparwyr yn cydymffurfio â'r amodau cofrestru parhaus neu os ydynt yn debygol o dorri'r amodau hyn. Y bwriad yw y bydd y Comisiwn yn ceisio cymryd camau ymyrryd cymesur a phriodol. Er enghraifft, gall ddewis rhoi cyngor i'r darparwr a'i helpu i gydymffurfio â'r amodau cyn cymryd camau gorfodi.

3.73 Bydd y Comisiwn yn gallu troi at ystod o ymyriadau er mwyn delio â sefyllfaoedd lle mae darparwyr mewn perygl o fethu â cydymffurfio â'r amodau cofrestru parhaus neu wedi methu â gwneud hynny. Diben ymyrraeth o'r fath yw diogelu buddiannau myfyrwyr, trethdalwyr a Gweinidogion Cymru ynghyd ag enw da sector addysg drydyddol Cymru.

3.74 Ni fwriedir i'r ymyriadau gael eu defnyddio fel cosb. Fel rheoleiddiwr, dylai'r Comisiwn weithredu mewn ffordd sy'n ennyn hyder bod penderfyniadau rheoleiddiol yn cael eu gwneud ar sail wrthrychol, diduedd a chyson, a heb wrthdaro buddiannau, rhagfarn neu ddylanwad amhriodol. Fel rheoleiddiwr da, dylai'r Comisiwn hyrwyddo cyflawni'r amcanion polisi'n effeithlon ac ennyn hyder y cyhoedd yng ngweithrediadau'r sefydliadau y mae'n eu rheoleiddio. I wneud hyn yn effeithiol, mae'n bwysig mai cam cyntaf y Comisiwn yw archwilio'r rhesymau dros fethiant i gydymffurfio â'r amodau neu fod yn debygol o wneud hynny. Bydd y Comisiwn yn gallu gweithio gyda sefydliadau i sicrhau cydymffurfiaeth a gwell rheoleiddio er mwyn cyflawni deilliannau gwell a sicrhau gwell gwerth am arian. Fodd bynnag, bydd y Comisiwn hefyd yn gallu cymryd camau priodol yn dibynnu ar amgylchiada'r methiant rheoleiddiol penodol, gan gynnwys y darparwr dan sylw.

3.75 Bydd yr angen i gymryd camau amserol, priodol a chymesur i ddelio ag unrhyw ddiffyg cydymffurfiaeth â gofynion rheoleiddiol parhaus yn sail i holl gamau ymyrryd rheoleiddiol y Comisiwn.

Cyngor a chymorth

- 3.76 Bydd y Comisiwn yn ceisio helpu pob darparwr i gydymffurfio â'r amodau cofrestru ac yn cynnig ymyriadau cefnogol i ddarparwyr os nad ydynt yn cydymffurfio'n llwyr â'r amodau neu os yw eu diffyg cydymffurfiaeth yn cael effaith ar ddysgwyr, neu i sicrhau'r defnydd priodol o gyllid cyhoeddus.
- 3.77 Bydd gan y Comisiwn y pŵer i roi cyngor a chanllawiau i sefydliadau er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r amodau cofrestru parhaus. Bydd gofyn i sefydliadau roi sylw i gyngor a chanllawiau o'r fath.
- 3.78 Bydd ymyriadau cefnogol yn fwyaf priodol ar gyfer, er enghraifft, materion lefel isel yn ymwneud ag ansawdd yr addysg a ddarperir gan y sefydliad neu ar ei ran, a mân faterion llywodraethu fel polisïau annigonol neu wedi dyddio yn eu lle ar gyfer staffio neu fyfyrwyr ond nad ydynt yn cael unrhyw effaith andwyol.

Ymchwilio a monitro uwch

- 3.79 Bydd y Comisiwn yn gallu cynnal adolygiad o unrhyw faterion y mae'n eu hystyried yn berthnasol o ran cydymffurfiaeth. Yn ogystal, bydd disgwyl i'r Comisiwn sicrhau bod ganddo fynediad at sylfaen dystiolaeth drylwyr a manwl cyn cymryd unrhyw gamau rheoleiddiol mwy llym. Gall yr adolygiadau hyn fod yn gyffredinol neu at ddiben penodol. Gall y Comisiwn ddefnyddio canlyniad ymchwiliad i lywio'r gweithgareddau cyffredinol y mae'n eu gwneud, neu gall fod yn rhan o gam rheoleiddiol y mae'n penderfynu ei gymryd.
- 3.80 Gallai ymyrraeth o'r fath gynnwys, er enghraifft, cynnal adolygiad atodol o asesiad ansawdd sy'n canolbwyntio ar faterion a nodwyd mewn adolygiad allanol, neu ymchwilio i bryderon a nodwyd drwy broses fonitro reolaidd neu bryderon a godwyd gan randdeiliaid, gan gynnwys dysgwyr.

Cyfarwyddyd ac amodau cofrestru penodol

- 3.81 Bydd y Comisiwn yn gallu rhoi amodau penodol i sefydliadau cofrestredig unigol. Bydd dau ddiben i amodau o'r fath. Yn gyntaf, i sicrhau bod y darparwr dan sylw'n mynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion y mae'r Comisiwn yn eu nodi wrth brosesu cais y darparwr i gofrestru, sy'n ddiffygion y mae angen i'r darparwr roi sylw iddynt er nad ydynt yn ddigon difrifol i'w atal rhag cofrestru. Yn ail, i sicrhau bod darparwr cofrestredig yn mynd i'r afael â materion y mae'r Comisiwn yn eu nodi wrth fonitro ei gydymffurfiaeth â'i amodau cofrestru parhaus cyffredinol.
- 3.82 Bydd gan y Comisiwn bŵer hefyd i roi cyfarwyddyd i ddarparwyr os ydynt wedi methu â bodloni amod cofrestru parhaus, neu os ydynt yn debygol o wneud hynny.

- 3.83 Mae'r Bil Drafft yn nodi cyfyngiadau a mesurau diogelu amrywiol ar gyfer defnyddio'r pwerau i roi cyfarwyddyd a gosod amod cofrestru penodol, gan gynnwys yr angen i roi hysbysiad rhybuddio ac ystyried y sylwadau a wneir gan y sefydliad dan sylw.
- 3.84 Disgwylir y bydd y pwerau hyn yn cael eu defnyddio mewn achosion difrifol o dorri'r amodau cofrestru, er enghraifft lle mae ansawdd y ddarpariaeth a gynigir gan ddarparwr yn annigonol yn gyffredinol, neu mewn achosion clir o reolaeth diofal neu lywodraethiant gwan, cam-reoli cyllid cyhoeddus, neu fethiant i gyflawni ymrwymadau a wnaed i fyfyrwyr mewn cynllun mynediad a chyfleoedd.

Dadgofrestru

- 3.85 Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd tynnu sefydliad o'r gofrestr o ddarparwyr yn cael ei ystyried fel mesur rheoleiddio olaf gan y Comisiwn lle nad oes dewis arall, a bydd ond yn cael ei ddefnyddio pan fo'n angenrheidiol i ddiogelu buddiannau dysgwyr neu i warchod cyllid cyhoeddus. Disgwylir y bydd y Comisiwn ond yn tynnu darparwr o'r gofrestr os yw wedi torri'r amodau'n ddifrifol neu'n gyson, os yw pob ymyrraeth arall wedi'i defnyddio, neu pan fydd sefydliad yn gofyn i'r Comisiwn wneud hynny.
- 3.86 Disgwylir y bydd dadgofrestru darparwr yn achosi trafferthion sylweddol i'r sefydliad ac yn amharu'n fawr ar staff, myfyrwyr a rhanddeiliaid lleol. Felly, bydd Gweinidogion Cymru'n gallu gwneud trefniadau dros dro ac arbedion drwy reoliadau mewn amgylchiadau o'r fath. Gallai hyn gynnwys gwneud rheoliadau sy'n galluogi'r Comisiwn i drin darparwr sydd wedi'i ddadgofrestru fel darparwr cofrestredig at ddibenion penodol, a hynny er mwyn diogelu myfyrwyr neu gyllid cyhoeddus (er enghraifft, i sicrhau bod darparwr yn cyflawni'r ymrwymadau a wnaed mewn cynllun diogelu dysgwyr).
- 3.87 Amlinellir yn y ddeddfwriaeth gofynion gweithdrefnol i'r Comisiwn eu dilyn yn sgil penderfyniad i ddadgofrestru darparwr.
- 3.88 Rhaid i'r Comisiwn gadw rhestr o ddarparwyr a dynnwyd o'r gofrestr drwy ddadgofrestru a hefyd rhestru unrhyw reoliadau'n ymwneud â'r dadgofrestru hwnnw, a sicrhau bod y rhestr ar gael i'r cyhoedd ei gweld.
- 3.89 Os bwriedir tynnu darparwr o'r gofrestr oherwydd methiant i fodloni amodau cofrestru parhaus sy'n berthnasol i'w categori cofrestru, ond ei fod yn bodloni amodau categori arall yn y gofrestr, gall y Comisiwn gofrestru'r darparwr yn y categori newydd yn amodol ganiatâd y darparwr. Er enghraifft, efallai y byddai modd trosglwyddo darparwr nad yw bellach yn bodloni amodau cofrestru'r categori Addysg Uwch (Uwch) i'r categori Addysg Uwch (Sylfaenol) os yw'n bodloni amodau rheoleiddiol y categori hwnnw.
- 3.90 Bydd yn ddyletswydd ar Weinidogion Cymru i benodi person neu banel i adolygu penderfyniadau'r Comisiwn o dan Ran 2 y Bil Drafft ynghylch cofrestru a chyfarwyddyd mewn perthynas â methiant i gydymffurfio ag amodau cofrestru parhaus a Chynlluniau Mynediad a Chyfleoedd. Mae'r Bil Drafft yn

caniatáu rheoliadau i amlinellu manylion y broses ar gyfer cynnal adolygiad, a'r camau i'w cymryd gan y Comisiwn a Llywodraeth Cymru. Mae'r Bil yn caniatáu rheoliadau i amlinellu manylion y broses ar gyfer cynnal adolygiad, a'r camau i'w cymryd gan y Comisiwn a Llywodraeth Cymru.

3.91 Mae'r tabl isod yn crynhoi'r berthynas reoleiddiol ac ariannol a ddisgwyilir rhwng darparwyr a'r Comisiwn.

	Y berthynas reoleiddiol a ddisgwyilir â'r Comisiwn ar ôl ei lansio	Mynediad at gyllid cyhoeddus	Prif ofynion rheoleiddiol
Prifysgolion yng Nghymru	Wedi'u cofrestru yn y categori Addysg Uwch (Uwch)	Cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru (lefel uwch) Cyllid grant Addysg Uwch Cyllid grant ymchwil ac arloesi Cyllid grant 16-19 a 19+ Cyllid grant prentisiaethau	Amodau cofrestru gorfodol cychwynnol a pharhaus Terfyn ffioedd Cynllun Mynediad a Chyfle Statws elusenol Cytundeb deilliannau
Sefydliadau addysg uwch eraill yng Nghymru 'a reoleiddir' (gan gynnwys sefydliadau addysg bellach sy'n darparu addysg uwch)	Wedi'u cofrestru yn y categori Addysg Uwch (Uwch)	Cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru (lefel uwch) Cyllid grant Addysg Uwch Cyllid grant ymchwil ac arloesi Cyllid grant 16-19 a 19+ Contractau/cyllid grant prentisiaethau	Amodau cofrestru gorfodol cychwynnol a pharhaus Terfyn ffioedd Cynllun Mynediad a Chyfle Statws elusenol Cytundeb Deilliannau
Darparwyr addysg uwch eraill yng Nghymru	Wedi'u cofrestru yn y categori Addysg Uwch (Sylfaenol)	Cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru (lefel is)	Amodau cofrestru gorfodol cychwynnol a pharhaus Datganiad Ehangu Mynediad

Darparwyr addysg bellach yng Nghymru (nad ydynt yn darparu addysg uwch)	Wedi'u cyllido	Cyllid grant 16-19 a 19+ Contractau/cyllid grant prentisiaethau	Cytundeb Deilliannau
Awdurdodau lleol yng Nghymru	Wedi'u cyllido	Cyllid grant 16-19 a 19+	Cytundeb Deilliannau
Darparwyr hyfforddiant a phrentisiaethau	Wedi'u cyllido/contractio	Contractau/cyllid grant prentisiaethau	Amodau contract

Cynlluniau Mynediad a Chyfle

Cefndir

- 3.92 Mae Llywodraeth Cymru wedi ystyried adborth gan CCAUC, sefydliadau, Aelodau'r Senedd a rhanddeiliaid eraill ynghylch y ffordd y mae cynlluniau ffioedd a mynediad yn gweithio ar hyn o bryd a sut y gellir gwella'r fframwaith rheoleiddio o ran ehangu mynediad i addysg uwch. Yn benodol, mae Llywodraeth Cymru wedi nodi'r diffygion canlynol yn y system bresennol:
- Ffocws strategol annigonol ar gyfer cynlluniau, oherwydd cylch cynllunio byr a diffyg lle i werthuso
 - Ffocws ar wariant a mewnbynnau, yng nghyd-destun incwm o ffioedd, yn hytrach na deilliannau ac effaith.
 - Gormod o fiwrocratiaeth a gweinyddu.
- 3.93 Mae'r Bil Drafft yn gyfle i sicrhau bod darparwyr addysg drydyddol yn mynd ati mewn ffordd strategol ac effeithiol i ehangu mynediad a chyfle mewn perthynas ag addysg uwch yng Nghymru, gan ganolbwyntio ar ddeilliannau.
- 3.94 Er bod tystiolaeth bod cynnydd wedi'i wneud yn ystod y blynyddoedd diwethaf o ran ehangu mynediad i addysg uwch yng Nghymru a sicrhau mynediad cyfartal, mae bylchau sylweddol o hyd o ran mynediad, cyfraddau cadw a chyrhaeddiad rhwng grwpiau economaidd-gymdeithasol a demograffig mwy breintiedig a llai breintiedig. Wrth i sefydliadau addysg uwch yng Nghymru barhau i ddenu incwm sylweddol o gymorth ffioedd dysgu lefel uwch gan Lywodraeth Cymru, mae angen sicrhau o hyd bod camau'n cael eu cymryd gan sefydliadau i ehangu mynediad, cyfle a cyfranogiad mewn addysg uwch, yn unol ag ymrwymiad y Llywodraeth i greu Cymru decach.
- 3.95 Bydd y Bil Drafft yn ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr addysg drydyddol cofrestredig mewn categorïau cofrestru penodedig gael cynllun mynediad a

chyfle a gymeradwywyd gan y Comisiwn. Y bwriad yw y bydd angen cynlluniau mynediad a chyfle ar yr holl ddarparwyr sydd wedi'u cofrestru yng nghategori Addysg Uwch (Uwch). Fel yr esboniwyd yn gynharach yn y bennod hon, bydd myfyrwyr sy'n dilyn cyrsiau addysg uwch israddedig gyda'r darparwyr hyn yn gymwys i gael y swm uwch o gymorth ffioedd dysgu gan Lywodraeth Cymru.

3.96 Bydd disgwyl i gynllun mynediad a chyfle nodi gweithgarwch a gwariant bwriedig y sefydliad mewn perthynas â hybu cyfle cyfartal a mynediad cyfartal i addysg drydyddol berthnasol a hyrwyddo addysg o'r fath. Yn fwy penodol, bydd y cynlluniau'n amlinellu sut y bydd sefydliadau yn mynd i'r afael â'r canlynol:

- a. Cynyddu nifer y ceisiadau gan ddarpar fyfyrwyr o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol.
- b. Gwella'r cyfraddau cadw ymhlith myfyrwyr o grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol.
- c. Lleihau'r gwahaniaethau mewn cyrhaeddiad a deilliau addysgol rhwng grwpiau demograffig ac economaidd-gymdeithasol gwahanol.
- d. Darparu cymorth ariannol ychwanegol i fyfyrwyr sydd ei angen, a sicrhau bod gwybodaeth am y cymorth ariannol hwn ar gael i ddarpar fyfyrwyr.

3.97 Bydd gofyn i ddarparwyr sydd wedi'u cofrestru yn y categori perthnasol bennu terfyn ffioedd ar gyfer cyrsiau cymwys¹ yn eu cynllun mynediad a chyfle. Bydd y terfyn ffioedd hwn yn ddarostyngedig i uchafswm a bennir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau, fel sy'n digwydd ar hyn o bryd o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015. Bydd darparwyr nad ydynt yn darparu cyrsiau cymwys (ac nad yw cyrsiau o'r fath yn cael eu darparu ar eu rhan) yn cael eu heithrio rhag pennu terfyn ffioedd yn eu cynllun mynediad a chyfle.

3.98 Bydd cynlluniau mynediad a chyfle yn adeiladu ar ac yn gweithio sail debyg i gynlluniau ffioedd a mynediad, a gytunir ar hyn o bryd rhwng CCAUC a darparwyr addysg uwch a reoleiddir. Bydd yn ofynnol i ddarparwyr gyflwyno cynlluniau mynediad a chyfle i'r Comisiwn fel rhan o'r broses gofrestru ar gyfer y categori Addysg Uwch (Uwch). Bydd gan y Comisiwn ddisgresiwn i gymeradwyo neu wrthod cynlluniau, a fydd yn ei dro yn effeithio ar gais cyffredinol y sefydliad i gofrestru yn y categori hwnnw. Bydd dyletswydd ar y Comisiwn i fonitro effeithiolrwydd cynlluniau mynediad a chyfle o ran hyrwyddo cyfle cyfartal a deilliannau yn y darparwyr hynny sydd â chynllun o'r fath.

3.99 Fodd bynnag, bydd cynlluniau mynediad a chyfle yn wahanol i gynlluniau ffioedd a mynediad yn y ffyrdd a ganlyn:

- a. Bydd cynlluniau mynediad a chyfle yn gymwys am hyd at bum mlynedd ar y mwyaf, yn hytrach na'r cylch blwyddyn cyfredol, yn amodol ar ymgynghori a phasio is-ddeddfwriaeth. Dylai hyn sicrhau bod cynlluniau'n fwy strategol a bydd yn rhoi mwy o le i

¹ Mae adran 34(3)(b) yn darparu ar gyfer bod "cyrsiau cynhwysol" i'w pennu mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

sefydliadau ddatblygu rhaglenni gwaith sy'n ymwneud â gwella cyfle cyfartal dros y tymor canolig i'r hirdymor.

- b. Er y bydd yn ofynnol i gynlluniau bennu terfyn ffioedd mewn perthynas â chysiau cymwys, ni fydd yn ofynnol iddynt o reidrwydd amcangyfrif costau gweithgarwch mewn perthynas â chyfanswm incwm ffioedd cymwys² mwyach. Ni fydd gwaith gan sefydliadau i ehangu mynediad a chyfle yn cael ei drin mwyach fel cyfnewid am lefelau ffioedd dysgu lefel uwch yn unig. Yn hytrach, bydd yn rhan annatod o genhadaeth ddinesig darparwyr addysg drydyddol Cymru. Byddai'r lefel briodol o fuddsoddiad ariannol gan ddarparwyr mewn gweithgareddau mynediad a chyfle bellach yn cael ei ddyfarnu gan y Comisiwn drwy drafod â darparwyr, gyda'r nod o sicrhau buddsoddiadau effeithiol ac effeithlon sy'n gwella deilliannau.
- c. Bydd cynlluniau mynediad a chyfle yn amod cofrestru ar gyfer darparwyr sy'n ceisio cyllid grant gan y Comisiwn. Bydd yn ofynnol i bob darparwr sy'n dymuno cael yr hawl i gael cyllid o'r fath feddu ar gynllun cymeradwy, gan gynnwys y rheini nad ydynt yn darparu cyrsiau cymwys. Disgwylir i gynlluniau mynediad a chyfle wneud mwy nag ehangu mynediad i ddarpariaeth israddedig amser llawn yn unig, ond hefyd gwella cyfle cyfartal o ran darpariaeth addysg uwch ran-amser ac ôl-raddedig.
- d. Bydd rheoliadau sy'n pennu'r hyn sy'n ofynnol mewn cynlluniau mynediad a chyfle yn gallu cyfeirio at feysydd pwnc neu gyrsgiau penodol lle mae angen mwy o ffocws ar fynediad teg a chyfle cyfartal i grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol. Er enghraifft, gallai darpariaethau ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr ddangos camau gweithredu ar gyfer ehangu mynediad i bynciau sy'n arwain at yrfaedd proffesiynol sy'n talu'n dda, fel meddygaeth, y gyfraith a chyfrifyddiaeth.

3.100 Bwriad Llywodraeth Cymru yw bod cynlluniau mynediad a chyfle fod yn fwy strategol ac yn canolbwyntio mwy ar ganlyniadau na'r cynlluniau ffioedd a mynediad presennol, ac yn sicrhau bod sefydliadau yn atebol am sicrhau gwelliannau clir o ran ehangu mynediad a chyfle. Bydd cyflwyno'r system gofrestru yn sicrhau bod gan y Comisiwn, fel rheoleiddiwr, ddigon o pwerau ymyrryd, gan gynnwys pwerau i gyhoeddi cyngor a chymorth, cynnal adolygiadau manwl a chyhoeddi cyfarwyddiadau, i sicrhau bod darparwyr yn cydymffurfio â thelerau'r cynlluniau mynediad a chyfle.

3.101 Lle mae hefyd yn ofynnol i sefydliad fod â Chytundeb Deilliannau gyda'r Comisiwn fel amod o gyllid grant, bydd disgwyl i'r Comisiwn gyfuno Cytundeb Deilliannau a chynllun mynediad a chyfle i greu un cytundeb rheoleiddio gyda darparwyr, er mwyn lleihau gorbenion gweinyddol.

² Mae adran 6 o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 yn egluro mai "incwm ffioedd cymwys" yw'r incwm o ffioedd y mae terfyn ffioedd yn berthnasol iddynt sydd wedi'i nodi yn neu'n cael bennu drwy gyfeirio at gynllun ffioedd a mynediad y sefydliad.

- 3.102 Bydd yn ofynnol i ddarparwyr addysg uwch sydd wedi'u cofrestru â'r Comisiwn nad yw'n ofynnol iddynt gael cynllun mynediad a chyfle (fel darparwyr yn y categori Addysg Uwch (Sylfaenol)) lunio datganiad cyfle cyfartal, gan nodi'r camau y byddant yn eu cymryd i annog pobl o grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol i gymryd rhan mewn addysg uwch.
- 3.103 Bydd disgwyl i ddarparwyr nad ydynt wedi'u cofrestru â'r Comisiwn, gan gynnwys y rhan fwyaf o'r darparwyr addysg bellach, gymryd camau o hyd i ehangu mynediad a chyfle mewn addysg drydyddol a sicrhau cyfle cyfartal. Bwriad y polisi yw caniatáu i'r Comisiwn fonitro ac asesu mynediad i addysg ar draws y sector addysg drydyddol cyfan, gan gynnwys addysg bellach, a gall y Comisiwn benderfynu a ddylai fod yn ofynnol i sefydliad, drwy ei delerau ac amodau ar gyfer cyllid, ddarparu Cytundeb Deilliannau sy'n dangos sut y bydd yn gwella deilliannau yn y maes hwn.

Sicrhau a gwella ansawdd

Swyddogaethau cyffredinol: Sicrhau a gwella ansawdd

- 3.104 Bydd y Comisiwn yn darparu dull cyson o sicrhau ansawdd ar draws y sector addysg drydyddol yn seiliedig ar egwyddorion a rennir. Bydd y trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd yn parhau i gael eu teilwra i adlewyrchu cyd-destun y sector, gan adeiladu ar gryfderau'r trefniadau cyffredol a hefyd eu dwyn ynghyd mewn ffordd fwy cydlynol.
- 3.105 Bydd yn ddyletswydd ar y Comisiwn i fonitro ac ysgogi gwelliant yn ansawdd yr addysg a'r hyfforddiant a ddarperir gan ddarparwyr addysg drydyddol cofrestredig ac a gyllidir. Disgwylir i waith y Comisiwn i gyflawni'r swyddogaeth hon gael ei lywio gan ei gynllun strategol, sy'n seiliedig ar y datganiad o flaenoriaethau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru.
- 3.106 Bydd gan y Comisiwn y pŵer i greu a chyhoeddi fframwaith sicrhau ansawdd, a fydd yn amlinellu ei bolisi'n ymwneud ag ansawdd ac asesu ansawdd. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori â darparwyr addysg drydyddol, Estyn a rhanddeiliaid eraill fel y gwêl yn dda.
- 3.107 Y bwriad wrth ddatblygu fframwaith ansawdd fydd nodi egwyddorion cyffredin ar gyfer deall, asesu a gwella ansawdd y ddarpariaeth ar draws y sector addysg drydyddol yng Nghymru. Bwriedir y bydd unrhyw fframwaith ansawdd sy'n berthnasol i addysg uwch yn parhau i fod yn gydnaws â safonau ar gyfer y DU gyfan a gydnabyddir gan sectorau a gofynion Ardal Addysg Uwch Ewrop.
- 3.108 Bydd gofyn i Estyn a'r corff dynodedig ar gyfer asesiadau ansawdd mewn addysg uwch ystyried unrhyw fframwaith ansawdd a gyhoeddir gan y Comisiwn wrth gynnal arolygiadau ac asesiadau.
- 3.109 Bydd gan y Comisiwn y pŵer i roi cyngor ac arweiniad i unrhyw ddarparwr cofrestredig neu a gyllidir ynghylch ansawdd a gwella ansawdd. Yn benodol,

bydd disgwyl i'r Comisiwn roi cyngor ac arweiniad i ddarparwyr mewn sefyllfaoedd lle mae risg y gallai ansawdd yr addysg fod yn annigonol

Arolygu addysg bellach a hyfforddiant – Estyn

- 3.110 Bydd y Comisiwn dan ddyletswydd i fonitro ansawdd yr addysg neu'r hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir ganddo. Os yw'r darparwyr hyn yn destun asesiadau ansawdd addysg uwch neu arolygiadau gan Estyn (neu'r ddau), bydd disgwyl i'r Comisiwn roi sylw i'r adroddiadau a gyhoeddir yn sgil y prosesau hyn. Ni fydd hyn yn golygu na chaiff y Comisiwn ddefnyddio unrhyw wybodaeth berthnasol arall wrth fonitro ansawdd.
- 3.111 Bydd Estyn yn cadw ei ddyletswydd i arolygu addysg (heblaw addysg uwch) neu hyfforddiant ar gyfer personau 16 oed neu hŷn lle os yw'r darparwr yn cael cymorth ariannol gan y Comisiwn, gan awdurdod lleol yng Nghymru (sydd, yn ei dro, yn cael cyllid gan y Comisiwn), neu gan Weinidogion Cymru. Bydd hawl Estyn i gael mynediad i'r darparwyr a arolygir ganddo yn parhau heb ei newid.
- 3.112 Yn yr un modd â'r ddeddfwriaeth bresennol, bydd gofyn i Estyn adrodd ar ansawdd yr addysg a arolygir, y safonau a gyflawnir gan y rheini sy'n derbyn yr addysg, a ph'un a yw'r adnoddau ariannol a roddwyd i ddarparwr yr addysg yn cael eu rheoli'n effeithlon a'u defnyddio mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian.
- 3.113 Bydd yn ofynnol i bob darparwr sy'n destun adroddiad asesiad gan Estyn lunio datganiad ysgrifenedig o'r camau gweithredu y mae'n bwriadu eu cymryd yn sgil yr adroddiad. Caiff y datganiad hwn ei gyhoeddi.
- 3.114 Ar gais y Comisiwn, bydd Estyn yn arolygu addysg (heblaw addysg uwch) neu hyfforddiant ar gyfer personau 16 oed neu hŷn lle caiff y darparwr gymorth ariannol gan y Comisiwn, neu gan awdurdod lleol yng Nghymru (sydd, yn ei dro, yn cael cyllid gan y Comisiwn).
- 3.115 Bydd gofyn i Estyn ystyried unrhyw fframwaith ar gyfer ansawdd addysg drydyddol a gyhoeddir gan y Comisiwn. Wrth lunio fframwaith o'r fath, bydd yn rhaid i'r Comisiwn ystyried sylwadau Estyn.
- 3.116 Bydd yn ofynnol i Estyn roi gwybod i'r Comisiwn am ansawdd yr addysg a'r hyfforddiant a arolygir ganddo. Bydd gofyn i Estyn hefyd roi cyngor i'r Comisiwn ar unrhyw faterion y bydd y Comisiwn yn eu pennu mewn perthynas â'r addysg a'r hyfforddiant a arolygir gan Estyn a'u cyllido neu eu rheoleiddio gan y Comisiwn, neu gan awdurdod lleol yng Nghymru (sydd, yn ei dro, yn cael cyllid gan y Comisiwn).
- 3.117 Bydd Estyn yn cadw ei ddyletswyddau i arolygu a darparu gwybodaeth i Weinidogion Cymru am unrhyw ddarpariaeth addysg ôl-16 a fydd yn parhau i gael ei gyllido gan Weinidogion Cymru. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant i

weithwyr ieuenctid a gweithwyr cymunedol, gwasanaethau gyrfaoedd, colegau arbenigol annibynnol, hyfforddeiaethau a rhaglen cyflogadwyedd Cymorth Swyddi Cymru, Cymraeg i Oedolion a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.

Y berthynas rhwng Estyn a'r Comisiwn: newidiadau i'r trefniadau cyllido

- 3.118 Er y bydd Estyn yn cadw ei annibyniaeth bresennol o ran y gweithgareddau y mae'n ymgymryd â nhw a'r adroddiadau y mae'n eu llunio'n ymwneud ag addysg a hyfforddiant ôl-orfodol, bydd dan ddyletswydd i roi sylw i gyngor a chanllawiau'r Comisiwn (gan gynnwys y blaenoriaethau strategol ar gyfer sicrhau a gwella ansawdd) wrth gyflawni ei swyddogaethau.
- 3.119 Bydd y Comisiwn yn gallu mynnu bod Estyn yn darparu gwybodaeth a chyngor iddo ynghylch ansawdd yr addysg bellach a'r hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn ac y mae Estyn yn eu harolygu, a hefyd mynnu bod Estyn yn cynnal arolygiadau fathau penodol o addysg a hyfforddiant a bennir gan y Comisiwn.
- 3.120 Felly, mae'r Bil Drafft yn gofyn bod y Comisiwn ac Estyn yn cytuno ar gynllun arolygu blynyddol ar gyfer darparwyr addysg bellach a hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn, ynghyd â gweithgareddau mwy cyffredinol mewn perthynas â'r sector ôl-16, a amlinellir mewn llythyr cylch gwaith neu ddatganiad tebyg.
- 3.121 Y Comisiwn fydd yn gyfrifol am roi cyllid i Estyn ar gyfer ei weithgareddau mewn perthynas ag addysg bellach a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn. Bydd hyn yn newid o'r trefniadau presennol o dan adran 104(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, lle mae Gweinidogion Cymru'n gyfrifol am gyllido gweithgareddau Estyn. Bydd Gweinidogion Cymru'n parhau i fod yn gyfrifol am gyllido gweithgareddau arolygu Estyn a gweithgareddau eraill yn ymwneud ag addysg a hyfforddiant nad ydynt yn cael cyllido neu eu sicrhau gan y Comisiwn. Bydd y Comisiwn yn darparu cyllid i Estyn, fel y bo'n briodol yn ei farn ef, a hynny ar gyfer ei waith arolygu a gweithgareddau eraill yn ymwneud ag addysg a hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn, a bydd yn ystyried yr hyn y bydd angen i Estyn ei wario er mwyn cyflawni ei swyddogaethau.
- 3.122 Er bod yr adnoddau a'r atebolrwydd ffurfiol yn cael eu rhannu, bwriedir i Estyn gadw at ddull cydgysylltiedig ar gyfer ei waith ar draws y sectorau addysg cyn-16 ac ôl-16. Disgwylir y bydd Gweinidogion Cymru, Estyn a'r Comisiwn yn trafod ac yn cydweithio ar gynllunio a chyllido gweithgareddau Estyn ar draws y sectorau y mae'n eu harolygu, ac yn fwy cyffredinol i sicrhau gwelliant parhaus yn ansawdd addysg cyn-16 ac ôl-16.

Asesu ansawdd mewn addysg uwch

- 3.123 Bydd yn ddyletswydd ar y Comisiwn i asesu, neu wneud trefniadau i asesu ansawdd yr addysg uwch a ddarperir yng Nghymru gan bob darparwr addysg

uwch cofrestredig, ac a ddarperir ar ran sefydliadau sydd wedi'u cofrestru â'r Comisiwn (er enghraifft, fel rhan o drefniadau breinio neu is-gontractio).

- 3.124 Bydd y Comisiwn yn cyhoeddi adroddiadau'r asesiadau hyn, a bydd pob darparwr sy'n destun adroddiad o'r fath yn gorfod llunio datganiad ysgrifenedig o'r camau y mae'n bwriadu eu cymryd yn ei sgil.
- 3.125 Gall y Comisiwn argymhell wrth Weinidogion Cymru bod corff yn cael ei ddynodi i gynnal yr asesiadau ansawdd.
- 3.126 Rhagwelir y bydd y corff dynodedig hwn yng nghofrestr asiantaethau cymeradwy'r Gymdeithas Sicrhau Ansawdd mewn Addysg Uwch Ewrop (ENQA). Ar hyn o bryd, dim ond un corff o'r fath sy'n gweithredu ar lefel y DU gyfan mewn addysg uwch a ariennir yn gyhoeddus, sef yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch (QAA).
- 3.127 Cyn gwneud argymhelliad ynghylch dynodi, bydd y Comisiwn yn ymgynghori â darparwyr addysg uwch cofrestredig a rhanddeiliaid eraill y mae'n eu hystyried yn briodol ynghylch gofynion a rhinweddau'r corff sydd i'w benodi.
- 3.128 Dyma fydd swyddogaethau'r corff asesu ansawdd dynodedig:
- a. cynnal asesiadau o ansawdd yr addysg uwch a ddarperir yng Nghymru gan sefydliadau cofrestredig, a hynny ar amllder a ragnodir mewn rheoliadau;
 - b. cynnal asesiadau o ansawdd unrhyw ddarparwyr addysg uwch yng Nghymru nad ydynt wedi'u cofrestru ac sy'n gofyn am asesiad (er enghraifft, darparwyr sydd eisiau cofrestru â'r Comisiwn);
 - c. darparu gwybodaeth i'r Comisiwn ynghylch ansawdd yr addysg uwch a ddarperir gan sefydliadau cofrestredig yng Nghymru.
- 3.129 Mae disgwyl i'r Comisiwn hyrwyddo cydweithio rhwng y corff dynodedig ac Estyn mewn perthynas ag asesiadau ansawdd ar gyfer darparwyr sy'n cynnig darpariaeth addysg uwch ac addysg bellach. Bwriedir i'r berthynas rhwng y Comisiwn, Estyn a'r corff dynodedig wella'n sylweddol y modd y cydlynir asesiadau ansawdd mewn sefydliadau lle darperir addysg uwch ac addysg bellach, a bydd y Comisiwn yn gallu chwarae rôl cydlynu a hwyluso rhwng y ddau gorff asesu/arolygu.
- 3.130 Er mwyn cyflawni ei swyddogaethau asesu ansawdd, bydd gan y corff dynodedig y pŵer i godi ffioedd ar ddarparwyr addysg uwch. Caiff y ffioedd hyn eu cyfrifo ar sail y costau a ysgwyddir wrth gyflawni swyddogaethau o'r fath, ac ni ddylai fod yn fwy na'r costau hyn. Bydd yn ofynnol i'r corff dynodedig gyhoeddi datganiad o'r ffioedd y mae'n eu codi, a'r sail ar gyfer cyfrifo ffioedd o'r fath. Dylai'r trefniant hwn gymryd lle'r ffioedd presennol a delir gan ddarparwyr addysg uwch ar gyfer asesiadau ansawdd allanol.

Gorfodi

- 3.131 Fel yr amlinellwyd mewn ymgynghoriadau, disgwylir y bydd y Comisiwn yn canolbwyntio ar wella ansawdd drwy gydlynu gweithgareddau ar draws y ddau

gorff asesu ac arolygu, gan gefnogi cydweithio, rhannu arferion da, a phennu blaenoriaethau strategol ar gyfer gwella ansawdd.

- 3.132 Fodd bynnag, mae'n ofynnol i'r Comisiwn hefyd gael pwerau gorfodi mewn achosion lle nad yw'r ansawdd yn bodloni'r safonau a ddisgwylir. Bydd disgwyl i'r Comisiwn gynnal safonau ansawdd llym ar draws y sectorau AHO y mae'n eu hariannu a'u rheoleiddio, a bydd yn cael ei rymuso gan y Bil Drafft i weithredu lle ceir ansawdd annigonol.
- 3.133 Yn achos darparwyr cofrestredig, bydd y Comisiwn yn cynnal safonau gofynnol dryw'r amod cofrestru gorfodol yn ymwneud ag ansawdd. Yn dilyn unrhyw asesiad ansawdd neu arolygiad, bydd yn ofynnol i ddarparwyr gyhoeddi'r camau gweithredu y maent yn bwriadu eu cymryd, a bydd y Comisiwn yn gallu cymryd ystod o gamau rheoleiddiol ar sail yr hyn a adroddwyd, gan gynnwys rhoi cyngor ac arweiniad, gweithredu trefniadau monitro ac adolygu ansawdd uwch, a rhoi cyfarwyddyd i ddarparwyr cofrestredig mewn achosion mwy difrifol.
- 3.134 Yn y pen draw, gall darparwr cofrestredig sy'n methu'n gyson â bodloni safonau ansawdd gofynnol gael ei ddadgofrestru a cholli'r hawl i gyllid cyhoeddus. Fodd bynnag, bydd y pŵer hwn ond yn cael ei ddefnyddio gan y Comisiwn os nad oes dewis arall.
- 3.135 Yn achos darparwyr nad ydynt wedi'u cofrestru, bydd y Comisiwn yn gallu cynnwys gofynion yn ymwneud â sicrhau safonau ansawdd gofynnol fel rhan o'i delerau ac amodau ar gyfer cyllid, a fydd ar ffurf Cytundeb Deilliannau. Yn achos colegau addysg bellach, bydd gan Weinidogion Cymru'r pŵer i ymyrryd lle maent yn fodlon bod sail dros wneud hynny fel yr amlinellwyd yn adran 62. Mae'r pwerau i ymyrryd yn seiliedig ar y pwerau ymyrryd sydd eisoes yn bodoli (o dan adran 57 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992), sydd wedi'u cynnwys yn narpariaethau'r Bil Drafft. Dyma'r seiliau dros ymyrryd:
- a. camreoli;
 - b. methiant i gydymffurfio â dyletswydd ddeddfwriaethol;
 - c. gweithredu neu'n bwriadu gweithredu'n afresymol;
 - d. tangyflawni sylweddol;
 - e. methiant, neu fethiant tebygol i ddarparu safon dderbyniol o addysg.
- 3.136 Mae'r Comisiwn dan ddyletswydd i hysbysu Gweinidogion Cymru os yw o'r farn bod unrhyw rai o'r seiliau uchod ar gyfer ymyrryd wedi'u bodloni gan sefydliad addysg bellach. Y bwriad yw y bydd y Comisiwn yn gallu cynghori Gweinidogion Cymru ynghylch defnyddio'r pwerau ymyrryd.
- 3.137 Mae'n ddyletswydd ar Weinidogion Cymru i ystyried sylwadau'r Comisiwn a gall ymyrryd drwy roi cyfarwyddyd i gorff llywodraethu'r sefydliad. Fodd bynnag, bydd yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn rhoi cyfarwyddyd.

Sicrhau a chyllido addysg drydyddol ac ymchwil

Cefndir a'r sefyllfa bresennol

- 3.138 Mae'r trefniadau presennol ar gyfer cynllunio a chyllido addysg drydyddol ac ymchwil wedi'u rhannu rhwng swyddogaethau Gweinidogion Cymru a swyddogaethau CCAUC.
- 3.139 Mae addysg a hyfforddiant ôl-16, heblaw addysg uwch, wedi'i chyllido'n uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ers 2006. Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru'n dyrannu cyllid i sefydliadau addysg bellach drwy grantiau rheolaidd, yn sefydlu contractau gydag amrywiaeth o ddarparwyr addysg a hyfforddiant er mwyn cyflenwi prentisiaethau o dan lefel gradd, yn dyfarnu cyllid i awdurdodau lleol i gefnogi addysg chweched dosbarth ysgolion a hefyd yn cyllido amrywiaeth o ddarpariaeth ddysgu i oedolion yn y gymuned.

Diben y Bil Drafft a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.140 Bydd diddymu CCAUC a sefydlu'r Comisiwn yn gofyn am drefniadau diwygiedig ar gyfer cynllunio a chyllido addysg drydyddol. Hefyd, bydd angen trosglwyddo i'r Comisiwn rai swyddogaethau cyllido penodol a gyflawnir gan Weinidogion Cymru a CCAUC ar hyn o bryd. Y bwriad polisi cyffredinol yw bod y Comisiwn yn gallu cyllido addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru ar gyfer y rheini sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru. Y nod cyffredinol yw darparu bod y strwythurau cyllido'n cael eu hamlinellu mewn un lle ar wyneb y Bil Drafft , ond bod y darpariaethau'n cael eu strwythuro o amgylch mecanweithiau deddfwriaethol blaenorol lle maent yn bodloni'r bwriad polisi cyffredol, gyda rhai addasiadau er mwyn sicrhau bod swyddogaethau cyllido'r Comisiwn yn cyd-fynd â'r system gofrestru newydd.

Pwerau Gweinidogion Cymru

Cefndir a'r sefyllfa bresennol

- 3.141 Mae Gweinidogion Cymru'n darparu cyllid i CCAUC ar gyfer addysg uwch, gan gynnwys prentisiaethau ar lefel gradd, ac mae CCAUC yn ei dro yn dyrannu cyllid i sefydliadau cymwys. Caiff Gweinidogion Cymru roi grantiau i CCAUC ar gyfer darpariaeth addysg uwch o dan adran 68 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 ac ar gyfer hyfforddiant athrawon o dan adran 88 o Ddeddf Addysg 2005. Gallant bennu telerau ac amodau ar gyfer cyllid o'r fath o fewn ffiniau'r adrannau hynny, a chânt hefyd, os ydynt yn dymuno, neilltuo'r grantiau. Ar hyn o bryd, mae'r cyllid a ddarperir i CCAUC gan Weinidogion Cymru at ddiben cefnogi addysg uwch yn gyllid heb ei neilltuo, a mater i CCAUC yw penderfynu sut i ddyrannu'r adnoddau hyn gan ystyried blaenoriaethau Llywodraeth Cymru. Mae Gweinidogion Cymru'n rhoi canllawiau anstatudol i CCAUC ar eu

blaenoriaethau polisi a hynny ar ffurf llythyr cylch gwaith blynyddol, ac maent hefyd yn gosod telerau ac amodau ar ffurf "Dogfen Fframwaith" sy'n ategu'r cyllid a ddarperir i CCAUC.

- 3.142 Caiff Gweinidogion Cymru hefyd ddefnyddio eu pwerau o dan adran 68 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 i ddarparu grantiau i CCAUC at ddiben cefnogi ymchwil a wneir gan sefydliadau addysg uwch yng Nghymru. Ni all CCAUC gyllido gweithgareddau ymchwil ac arloesi heblaw am y rheini a wneir gan sefydliadau addysg uwch. Mae CCAUC yn cyllido capasiti a seilwaith ymchwil drwy gyllid heb ei neilltuo ar gyfer Ymchwil cysylltiedig ag Ansawdd. Caiff y cyllid hwn ei ddsbarthu ar sail perfformiad yn y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil, sy'n seiliedig ar fesurau rhagoriaeth ymchwil academaidd.
- 3.143 Yn ogystal, gall Gweinidogion Cymru gyllido rhai gweithgareddau ymchwil ac arloesi'n uniongyrchol. Er enghraifft, o dan adran 5 o Ddeddf Gwyddoniaeth a Thechnoleg 1965, maent yn gallu cyllido ymchwil gwyddoniaeth a thechnoleg, gan gynnwys ei lledaenu a ymchwilio ymhellach i ganlyniadau. Yn ogystal, o dan adran 10 o Ddeddf Addysg Uwch 2004, caiff Gweinidogion Cymru gynnal neu gefnogi ymchwil yn ymwneud â'r celfyddydau a dyniaethau, a lledaenu canlyniadau ymchwil o'r fath er mwyn parhau i gymhwyso'r ymchwil yn ymarferol. Bydd Gweinidogion Cymru'n cadw eu pwerau o dan y Ddeddfau hyn.

Diben y Bil Drafft a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.144 Mae'r Bil Drafft yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru allu cyllido'r Comisiwn ac i'r Comisiwn allu cyllido addysg drydyddol ac ymchwil. Bydd Gweinidogion Cymru'n cael eu grymuso i bennu telerau ac amodau'r grant hwn yn amodol ar gyfyngiadau penodol sy'n diogelu awtonomi sefydliadol a rhyddid academaidd sefydliadau addysg uwch.
- 3.145 Bydd Gweinidogion Cymru'n rhoi datganiad o flaenoriaethau i'r Comisiwn a bydd y Comisiwn yn gorfod llunio cynllun strategol. Rhaid i'r cynllun strategol gynnwys yr amcanion y mae'r Comisiwn yn bwriadu eu cyflawni; sut bydd yr amcanion yn helpu i gyflawni'r blaenoriaethau strategol a amlinellir yn natganiad blaenoriaethau Gweinidogion Cymru; a sut mae'r Comisiwn yn bwriadu ymgymryd â'i swyddogaethau er mwyn cyflawni'r amcanion hyn. Yn ogystal, bydd Gweinidogion Cymru'n gallu pennu telerau ac amodau i'w gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sefydlu Cytundebau Deilliannau gyda chyrrff a gyllidir. Dyma'r ffordd y bydd y Comisiwn yn sicrhau bod darparwyr addysg drydyddol ac ymchwil yn cyfrannu at gyflawni'r amcanion a bennir yng nghynllun strategol cymeradwy'r Comisiwn. Y bwriad yw y bydd y Cytundebau Deilliannau'n cael eu cydgyhyrchu drwy drafodaethau negodi rhwng y Comisiwn a chyrrff a gyllidir. Er y bydd y cytundebau'n cael eu 'negodi', bydd hyn yn anffurfiol mewn cyd-destun cyfreithiol. Y Comisiwn fydd yn gyfrifol am y Cytundebau Deilliannau a bwriedir iddynt fod yn sail i "ymrwymiaidau perfformiad" sy'n gysylltiedig â chyllid. Bydd y dull hwn yn darparu llwybr clir rhwng datganiad blaenoriaethau strategol Gweinidogion Cymru, cynllun

strategol y Comisiwn a gweithgareddau darparwyr addysg drydyddol ac ymchwil. Y bwriad o gael un corff yn gyfrifol am oruchwylio addysg drydyddol ac ymchwil yw galluogi cynllunio strategol mwy effeithlon ac effeithiol ar draws y sector addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru.

3.146 Cynigiwyd yn yr ymgynghoriad technegol un system ar gyfer cynllunio, cyllido a rheoleiddio addysg drydyddol yn seiliedig ar Gytundebau Rheoleiddio a Deilliannau. Diwygiwyd y cynigion cychwynnol yn dilyn yr adborth i'r ymgynghoriad ac ystyriaeth bellach o sut y gallai'r system weithio'n ymarferol. Y bwriad nawr yw y dylai'r berthynas reoleiddiol rhwng y Comisiwn a darparwyr addysg uwch y mae eu cyrsiau wedi'u dynodi at ddibenion cymorth myfyrwyr, ac y mae eu gweithgareddau'n cael eu cyflawni yng Nghymru'n bennaf, gael ei chyflawni drwy system o gofrestru gwirfoddol. Ar gyfer darparwyr addysg drydyddol eraill, cynigir cadw'r fecanwaith rheoleiddio bresennol am y tro, sef pennu telerau ac amodau ar gyfer cyllid neu gontract. O ran cyllid, fodd bynnag, rhagwelir dull gweithredu cyffredinol sy'n seiliedig ar Gytundebau Deilliannau.

3.147 Mae dau reswm dros y newid hwn:

- Yn gyntaf, bydd angen rhywfaint o sicrwydd ar y Comisiwn am y tro ynghylch y darparwyr y bydd yn eu cyllido er mwyn sicrhau bod cyfleusterau priodol a rhesymol yn parhau i fod ar gael ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-16, heblaw am addysg uwch (gweler isod). Gallai dull sy'n golygu gwneud cais i'r Comisiwn i gymeradwyo Cynlluniau Rheoleiddio a Deilliannau arwain at ansicrwydd ynghylch pa ddarparwyr sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn. Ar y llaw arall, nid oes unrhyw ofynion i sicrhau cyfleusterau priodol a rhesymol yn y sector addysg uwch, ac mae'r rhan fwyaf o gyrsiau addysg uwch yn cael eu cyllido ar hyn o bryd drwy incwm sy'n deillio o ffioedd myfyrwyr yn hytrach na chyllid gan CCAUC.
- Yn ail, cafwyd ymateb cymysg i'r cynnig yn yr ymgynghoriad i seilio swyddogaethau cynllunio, cyllido a rheoleiddio'r Comisiwn ar Gynlluniau Rheoleiddio a Deilliannau. Cafwyd gwrthwynebiad mawr gan rai i'r model Cynlluniau Rheoleiddio a Deilliannau, er y croesawyd y pwyslais ar ddeilliannau. Yn ogystal, roedd yr ymatebion yn awgrymu y dylai'r Comisiwn gydnabod nad oes un ffordd benodol o fynd ati i gynllunio a chyllido darpariaeth ôl-16, a chynigiwyd y dylai'r Comisiwn barhau i weithredu systemau cynllunio a chyllido hyblyg ar draws y sector addysg drydyddol, yn y lle cyntaf o leiaf, gan geisio alinio a chydgrynhoi systemau dros amser. Yn sgil yr adborth hwn, bwriedir i fanylion gweithredol y Cytundebau Deilliannau fod yn fater i'r Comisiwn.

3.148 Mae'r Bil Drafft yn nodi y gall Gweinidogion Cymru bennu telerau ac amodau ar gyfer y cyllid y maent yn ei roi i'r Comisiwn. I ddiogelu awtonomi sefydliadol a rhyddid academiaidd, mae'r Bil Drafft yn darparu ar gyfer cyfyngiadau penodol i'r telerau ac amodau y gellir eu gosod gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â'r cyllid hwn.

- 3.149 Yn gyntaf, bydd Gweinidogion Cymru'n gallu pennu telerau ac amodau ar gyfer categorïau o ddarparwyr addysg drydyddol, ond nid ar gyfer gweithgareddau darparwyr unigol.
- 3.150 Yn ail, mae'r Bil Drafft yn atal Gweinidogion Cymru rhag pennu telerau ac amodau'n ymwneud â'r meini prawf ar gyfer dethol, penodi neu ddiswyddo staff academaidd neu ar gyfer derbyn myfyrwyr.
- 3.151 Yn olaf, er y gall Gweinidogion Cymru bennu telerau ac amodau'n ymwneud â meysydd ymchwil ac arloesi a nodir yng nghynllun strategol y Comisiwn a chyrsgiau addysg uwch unigol, mae'r Bil Drafft yn gofyn nad yw'r telerau ac amodau hyn yn nodi:
- rhannau penodol o gyrsiau;
 - rhaglenni ymchwil penodol neu brosiectau arloesi penodol;
 - cynnwys cyrsiau astudio neu raglenni ymchwil neu brosiectau arloesi;
 - y dull o addysgu, goruchwylio neu asesu cyrsiau, rhaglenni neu brosiectau o'r fath, ac eithrio astudiaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.
- 3.152 Gall Gweinidogion Cymru glustnodi symiau penodol o'u dyraniadau cyllid i'r Comisiwn ar gyfer dibenion penodol neu brosiectau arbennig. Bydd y Bill Drafft yn galluogi Gweinidogion Cymru i roi cyllid i'r Comisiwn ar gyfer cyrsiau astudio penodol y mae'r Comisiwn yn cytuno i'w cyllido. Fodd bynnag, ni fyddant yn gallu rhwymo'r Comisiwn i wneud unrhyw beth sy'n golygu bod yn rhaid i'r Comisiwn fynnu bod cyrsiau o'r fath yn cael eu darparu.
- 3.153 Cynigiwyd yn yr ymgynghoriad technegol y dylai Gweinidogion Cymru allu cyllido'n uniongyrchol yr holl addysg a hyfforddiant ôl-16, gan gynnwys addysg uwch, lle bo rheswm economaidd neu gymdeithasol cryf dros wneud hynny. Y rhesymeg dros hyn yw y gallai amgylchiadau godi lle byddai Gweinidogion Cymru'n ystyried na fyddai dyrannu cyllid i'r Comisiwn yn datrys methiant dybryd a/neu gyson yn y farchnad. Nid oedd y rheini a ymatebodd i'r ymgynghoriad technegol yn cefnogi'r cynnig hwn yn gyffredinol, a chafwyd gwrthwynebiad cryf mewn perthynas ag addysg uwch. Yn sgil yr adborth i'r ymgynghoriad, y dull a fabwysiadwyd yn y Bill Drafft yw galluogi Gweinidogion Cymru i gyllido'n uniongyrchol ystod gyfyngedig yn unig o gyrsiau addysg uwch a pharhau i gyllido addysg bellach a hyfforddiant. Mae'r darpariaethau hyn yn atgynhyrchu'n gyffredinol swyddogaethau presennol Gweinidogion Cymru o dan Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000, ac maent yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod modd parhau i gyllido'r mentrau a gyllidir gan Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd, megis Cymru'n Gweithio, yn y tymor byr a'r tymor canolig. Ni fydd gan Weinidogion Cymru bŵer newydd i gyllido'n uniongyrchol addysg uwch yn gyffredinol.

Cyllido addysg uwch

Cefndir a'r sefyllfa bresennol

- 3.154 Cyfrifoldeb CCAUC yw penderfynu sut caiff y cyllid grant a gaiff gan Weinidogion Cymru ei ddyrannu i sefydliadau unigol. Caiff CCAUC bennu telerau ac amodau ar gyfer cymorth ariannol a ddarperir i sefydliadau, fel y gwel yn dda. Mae'r swm a ddyrennir i sefydliadau gan CCAUC ar gyfer cefnogi addysg uwch wedi gostwng yn sylweddol o ganlyniad i'r system ffioedd dysgu a chymorth myfyrwyr a gyflwynwyd o flwyddyn academaidd 2012/13. Y brif ffynhonnell o gyllid ar gyfer addysg uwch yng Nghymru bellach yw incwm ffioedd dysgu yn hytrach na chyllid grant blynyddol gan CCAUC.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.155 Mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth i'r Comisiwn allu dyrannu cyllid i sefydliadau cofrestredig sy'n darparu addysg uwch, sydd wedi'u cofrestru mewn categori a nodwyd mewn rheoliadau. Pwrpas cyllid o'r fath yw cefnogi addysg uwch a ddarperir gan neu ar ran sefydliadau cofrestredig, a hefyd cyfleusterau a gweithgareddau eraill sy'n gysylltiedig ag addysg uwch y mae'r sefydliad cofrestredig yn eu hystyried yn ddymunol. Mater i'r Comisiwn fydd penderfynu ar y dyraniadau cyllid i sefydliadau cymwys ar gyfer gweithgareddau cymwys.
- 3.156 Bydd Gweinidogion Cymru'n nodi mewn rheoliadau y categori cofrestru sy'n ofynnol er mwyn i sefydliad fod yn gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn. Mae'r tabl ym mharagraff 3.68 yn amlinellu'r bwriad polisi ar gyfer y categorïau a manteision cofrestru i'w cynnwys mewn is-ddeddfwriaeth ar ôl pasio'r Bill Drafft. O ran addysg uwch, y bwriad yw y bydd y sefydliadau sydd wedi'u cofrestru yn y categori uwch yn gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn.
- 3.157 Bydd sefydliadau sy'n cael cyllid addysg uwch gan y Comisiwn yn gallu trosglwyddo cyllid i gorff cydweithredol, yn amodol ar gydsyniad y Comisiwn. Y bwriad yw caniatáu cyllido gweithgareddau cydweithredol pan fo sefydliad sydd wedi'i gofrestru yn y categori uwch yn gweithio mewn partneriaeth â sefydliad arall nad yw wedi'i gofrestru, i ddarparu cyrsiau neu weithgareddau a ddylai elwa ar gyllid cyhoeddus ym marn y Comisiwn. Bydd y Comisiwn yn rheoleiddio'r broses o drosglwyddo cyllid o'r fath, a chyfrifoldeb y sefydliadau cofrestredig fydd rhoi cyfrif am y defnydd o'r cyllid cyhoeddus a chydymffurfio ag unrhyw delerau ac amodau a bennir gan y Comisiwn.
- 3.158 Yn ogystal â chyllido addysg uwch a gweithgareddau cysylltiedig a ddarperir gan neu ar ran sefydliadau sydd wedi'u cofrestru yn y categori uwch, bydd y Comisiwn yn gallu cyllido cyrsiau addysg uwch penodedig y tu allan i'r system gofrestru. Y rhesymeg dros hyn yw ei bod yn bosibl na fydd darparwyr addysg uwch penodol yn gallu cofrestru â'r Comisiwn yn y categori uwch a/neu eu bod ond yn cynnig darpariaeth addysg uwch gyfyngedig iawn yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru neu i fyfyrwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru. Bydd

Gweinidogion Cymru'n gallu nodi mewn rheoliadau y disgrifiad o'r cyrsiau sy'n gymwys am gyllid gan y Comisiwn, drwy gyfeirio at:

- y gofynion y mae'n rhaid i gwrs eu bodloni;
- y mathau o ddarparwyr;
- y cymwysterau y mae'r cyrsiau'n arwain atynt.

- 3.159 O ran addysg cychwynnol athrawon (HCA) ar gyfer y gweithlu ysgolion, dim ond cyrsiau HCA sy'n arwain at statws athro cymwysedig a achredir gan Gyngor y Gweithlu Addysg ddylai fod yn gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn. Mae'r Bill Drafft yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth ynghylch y mater hwn drwy reoliadau. Yn ogystal, bydd Gweinidogion Cymru'n cadw eu swyddogaethau presennol o dan Ddeddf Addysg 2002 er mwyn gallu cyllido HCA.
- 3.160 Fel sydd eisoes yn wir yn achos CCAUC, bydd y Comisiwn yn gallu pennu telerau ac amodau ar gyfer ei gyllid fel y bo'n briodol yn ei farn ef (yn amodol ar gyfyngiadau penodol), a bydd yn ofynnol iddo ymgynghori ar ei delerau ac amodau arfaethedig cyn eu cymhwyso.

Cyllido addysg bellach a hyfforddiant (gan gynnwys y ddarpariaeth chweched dosbarth)

Cefndir a'r sefyllfa bresennol

- 3.161 Mae Deddf Dysgu a Sgiliau 2000 yn darparu bod yn rhaid i Weinidogion Cymru:
- sicrhau bod cyfleusterau rhesymol yn cael eu darparu ar gyfer addysg a hyfforddiant (heblaw am addysg uwch) sy'n addas ar gyfer gofynion personau sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol ond heb gyrraedd 19 oed;
 - sicrhau bod cyfleusterau rhesymol yn cael eu darparu ar gyfer addysg a hyfforddiant (heblaw addysg uwch) sy'n addas ar gyfer gofynion personau sy'n 19 oed neu'n hŷn.
- 3.162 Bydd y ddwy ddyletswydd hon yn golygu y bydd Gweinidogion Cymru'n rhoi blaenoriaeth i ddiwallu anghenion dysgu a sgiliau pobl ifanc hyd at 19 oed. Mae Gweinidogion Cymru hefyd dan ddyletswydd i hyrwyddo cyfranogiad mewn addysg a hyfforddiant ôl-16 ac annog cyflogwyr i ymwneud â'r broses o'i chefnogi a'i darparu.
- 3.163 Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu adnoddau ariannol i (ymhlith eraill) bersonau sy'n darparu neu'n bwriadu darparu addysg a hyfforddiant ôl-16, personau sy'n darparu nwyddau neu wasanaethau mewn cysylltiad â darpariaeth addysg a hyfforddiant ôl-16 gan eraill, personau sy'n cynnal ymchwil yn ymwneud ag addysg a hyfforddiant, a phersonau sy'n derbyn neu'n bwriadu derbyn addysg a hyfforddiant ôl-16. Yn ogystal â chyllido darpariaeth

addysg a hyfforddiant ôl-16, gall yr adnoddau ariannol gynnwys cymorth ariannol i'r rheini sy'n derbyn neu'n bwriadu derbyn addysg bellach a hyfforddiant; er enghraifft dyfarniadau i fyfyrwyr a ddosberthir gan sefydliadau.

- 3.164 Mae Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 (drwy ddiwygio Deddf Dysgu a Sgiliau 2000) yn darparu ar gyfer gallu dysgwyr 16-19³ yng Nghymru i ddewis dilyn cyrsiau astudio o gwricwlwm lleol. Diwygiodd y Mesur ddyletswydd Gweinidogion Cymru i sicrhau cyfleusterau priodol ar gyfer addysg a hyfforddiant pobl ifanc dros 16 oed, ond sydd heb gyrraedd 19 oed, gan nodi bod cyfleusterau'n briodol os ydynt yn bodloni gofynion y cwricwlwm lleol o dan adran 33F o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000. Ar hyn o bryd, mae'n ddyletswydd ar Weinidogion Cymru i lunio'r cwricwlwm lleol ar gyfer dysgwyr 16 i 19. Rhaid i awdurdodau lleol, cyrff llywodraethu a phenaethiaid ysgolion a gynhelir a chyrrff llywodraethu a phrifathrawon sefydliadau addysg bellach helpu Gweinidogion Cymru i gynllunio'r cwricwlwm lleol. Mae angen isafswm cyrsiau ar gyfer cwricwlwm lleol a dylid cynnwys ystod eang o gyrsiau academaidd a galwedigaethol. Mae cynllunio'r cwricwla lleol yn golygu'r broses a ddilynrir gan Weinidogion Cymru, mewn ymgynghoriad â phartneriaid, i benderfynu pa gyrsiau i'w cynnwys.
- 3.165 Gall Gweinidogion Cymru osod amodau ar gyfer y cyllid a ddyrennir ganddynt, megis caniatáu mynediad i ddogfennau a chyfrifon a'i gwneud yn ofynnol i berson sy'n derbyn cyllid ddarparu unrhyw wybodaeth y mae Gweinidogion Cymru'n gofyn amdani. Gall Gweinidogion Cymru hefyd fynnu bod darparwyr addysg a hyfforddiant ôl-16 yn codi ffioedd, yn gwneud dyfarniadau ac yn adennill symiau o arian ar sail meini prawf penodedig. Ar hyn o bryd mae Gweinidogion Cymru'n rhoi memorandwm ariannol i sefydliadau a ariennir sydd, ynghyd â'r llythyr grant blynyddol, yn amlinellu'r amodau a osodwyd ar gyfer grantiau neu gymorth grant i sefydliadau sy'n darparu addysg bellach.
- 3.166 O ran y ddarpariaeth chweched dosbarth mewn ysgolion, caiff Gweinidogion Cymru roi grantiau i awdurdodau lleol ar y amod bod y grantiau hynny'n cael eu cymhwyso fel rhan o gyllideb ysgolion yr awdurdod, a'u bod yn cael eu defnyddio at ddiben neu at ddibenion sy'n gysylltiedig â darparu addysg mewn ysgolion sy'n addas ar gyfer gofynion personau sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol. Mae dyraniadau o'r fath yn cefnogi darpariaeth chweched dosbarth ysgolion.
- 3.167 Yn ogystal â'r swyddogaethau uchod o dan Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000, mae gan Weinidogion Cymru swyddogaethau o dan Ddeddf Addysg 2002 hefyd sy'n gysylltiedig â chyllid. Mae Adran 14 o Ddeddf 2002 yn darparu pŵer cyffredinol i Weinidogion Cymru allu rhoi cymorth ariannol i unrhyw berson at ddibenion amrywiol yn ymwneud ag addysg. Mae hyn yn galluogi Gweinidogion Cymru i roi neu wneud trefniadau i roi cymorth ariannol, er enghraifft o dan y Lwfans Cynhaliaeth Addysg (LCA) a Grant Dysgu Llywodraeth Cymru – Addysg Bellach. Y bwriad yw bod Gweinidogion Cymru'n cadw'r swyddogaethau hyn.

³ Hynny yw, dysgwyr sy'n 14 oed a hyd at (ond ddim yn cynnwys) 19 oed.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.168 Bydd y Comisiwn dan ddyletswydd i sicrhau cyfleusterau priodol yng Nghymru ar gyfer addysg a hyfforddiant (heblaw addysg uwch) i bobl ifanc 16 oed a hyd at 19 oed, a hefyd cyfleusterau rhesymol i oedolion 19 oed a hŷn. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant galwedigaethol, cymdeithasol, corfforol a hamdden, ac ystod eang o weithgareddau trefnedig sy'n cynnig cyfleoedd ar gyfer mathau anffurfiol o ddysgu. Mae "cyfleusterau priodol" yn golygu cyfleusterau digonol o ansawdd ddigonol i ddiwallu anghenion rhesymol unigolion. Wrth gyflawni'r dyletswyddau hyn, bydd angen i'r Comisiwn roi blaenoriaeth i ddiwallu anghenion dysgu a sgiliau'r grŵp oedran iau. Mae hyn yn barhad o'r polisi presennol. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ystyried materion fel y manau lle caiff y cyfleusterau eu darparu, nodweddion y cyfleusterau a galluoedd a doniau'r personau gwahanol.
- 3.169 Mae'r cynigion uchod â goblygiadau i'r ffordd y bydd darpariaethau Deddf Dysgu a Sgiliau 2000 yn gweithio yn y dyfodol. Mae'r Bill Drafft yn darparu ar gyfer diwygiadau i sicrhau bod hawliau dysgwyr ôl-16 yn parhau i gael eu cyflawni a bod modd cymryd camau gorfodi os oes angen. Y bwriad yw cadw hawliau presennol dysgwyr 16-19, ac y dylai'r Comisiwn fod yn gyfrifol am lunio cwricwla lleol yn unol â'i gyfrifoldebau i gynllunio a chyllido addysg a hyfforddiant ôl-16 a sicrhau cyfleusterau priodol ar gyfer dysgwyr 16-19. Bydd y Bill Drafft hefyd yn galluogi Gweinidogion Cymru i barhau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu a chynllunio cwricwla lleol ar gyfer dysgwyr 16-19 yn y dyfodol. Ar hyn o bryd, mae gan Weinidogion Cymru bwerau i ddiwygio'r meysydd dysgu sy'n sail i'r cwricwlwm 16-19 lleol a hefyd i bennu a ddylai cwrs gael ei gynnwys mewn maes dysgu penodol. Bydd Gweinidogion Cymru'n cadw'r pwerau hyn a bydd y Bill Drafft yn ei gwneud yn ofynnol iddynt ymgynghori â'r Comisiwn wrth gyflawni'r pwerau.
- 3.170 Bydd gofyn i'r Comisiwn wneud y defnydd gorau o'i adnoddau, ac yn benodol osgoi darpariaeth a allai arwain at wariant anghymesur. Gwariant anghymesur yw gwariant sydd naill ai'n ormodol neu'n annigonol, er nad yw o reidrwydd yn wastraffus, yng nghyd-destun swyddogaethau a gwariant cyffredinol y Comisiwn. Fodd bynnag, ni ddylid ystyried bod darpariaeth yn arwain at wariant anghymesur dim ond oherwydd ei fod yn fwy drud na darpariaeth gymharol arall.
- 3.171 Bydd gofyn i'r Comisiwn hefyd annog unigolion i gymryd rhan mewn addysg bellach ac annog cyflogwyr yng Nghymru i helpu i'w ddarparu. Y bwriad yw y bydd y Comisiwn yn ysgwyddo cyfrifoldebau presennol Gweinidogion Cymru yn hyn o beth. Mae addysg bellach a hyfforddiant yn cynnwys addysg a ddarperir i ddisgyblion sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol ond o dan 19 oed mewn ysgolion uwchradd.
- 3.172 I alluogi'r Comisiwn i gyflawni ei ddyletswyddau mewn perthynas ag addysg bellach a hyfforddiant, bydd ganddo'r pŵer i gyllido personau sy'n darparu neu'n bwriadu darparu addysg a hyfforddiant ôl-16. Bydd hyn yn cynnwys

colegau addysg bellach a darparwyr hyfforddiant preifat. Yn ogystal, bydd y Comisiwn yn gallu cyllido gwasanaethau gan sefydliadau nad ydynt yn ddarparwyr eu hunain, ond sy'n cefnogi'r ddarpariaeth addysg a hyfforddiant ôl-16 drwy ddarparu nwyddau a gwasanaethau. Bydd y Comisiwn hefyd yn gallu cynnig cymorth ariannol i fyfyrwyr addysg bellach a darpar fyfyrwyr addysg bellach. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, dyfarniadau i fyfyrwyr a ddsberthir gan sefydliadau.

- 3.173 Bydd y Comisiwn yn gallu rhoi grantiau i awdurdodau lleol ar yr amod bod grantiau o'r fath yn rhan o gyllideb ysgolion yr awdurdod, a bod y grantiau'n cael eu defnyddio at ddiben neu ddibenion sy'n gysylltiedig â darparu addysg gan ysgolion sy'n addas ar gyfer gofynion personau sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol. Nid oes angen deddfwriaeth sylfaenol newydd i hwyluso gweithredu'r dulliau newydd o ddsbarthu cyllid rheolaidd o'r awdurdodau i ysgolion a gynhelir sydd â chweched dosbarth; mae Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 yn cynnwys y rheoliadau a'r darpariaethau angenrheidiol a waned o dan y Ddeddf honno. Mae hyn yn adeiladu ar y trefniadau sydd eisoes yn cael eu gweithredu gan Weinidogion Cymru.
- 3.174 Bydd y Comisiwn yn gallu gosod telerau ac amodau, fel y mae'n ystyried yn briodol, ar gyfer adnoddau ariannol a ddyrennir at ddibenion addysg bellach a hyfforddiant. Bydd hyn yn caniatáu i'r Comisiwn osod gofynion rheoleiddiol yn ymwneud â sicrwydd ariannol ac ansawdd addysg a hyfforddiant. Lle mae'r Comisiwn yn cyllido addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru, ond nad yw'r darparwr yn sefydliad cofrestredig ond rhoddwyd hysbysiad iddo gan y Comisiwn, rhaid i'r telerau ac amodau fynnu bod y darparwr yn llunio cynllun diogelu dysgwyr, ei fod yn cydymffurfio â gofynion y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr arfaethedig a'i fod yn rhoi sylw i ganllawiau a roddir gan y Comisiwn. Yn ogystal, bydd yn ofynnol i'r Comisiwn osod telerau ac amodau ar gyfer ei gyllid sy'n atal codi ffioedd ar ddysgwyr 16-19 h.y. unigolion sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol ond heb gyrraedd 19 oed.
- 3.175 Wrth gyflawni ei ddyletswyddau i sicrhau cyfleusterau priodol a rheysmol a'i swyddogaethau cyllido mewn perthynas ag addysg bellach a hyfforddiant, bydd gofyn i'r Comisiwn ystyried anghenion personau sydd ag anghenion dysgu ychwanegol ac a oes angen darparu cyfleusterau i gyflawni'r dyletswyddau o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Y bwriad yw y bydd y Comisiwn yn sicrhau cyfleusterau cyffredinol, priodol a rhesymol ar gyfer dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol, ac y bydd awdurdodau lleol yn gyfrifol am sicrhau a chyllido darpariaeth arbenigol i unigolion, gan gynnwys unrhyw ddarpariaeth bwyd a llety angenrheidiol, o dan Deddf 2018.

Trefniadaeth chweched dosbarth ysgolion

- 3.176 Caiff y broses ar gyfer agor, addasu neu gau ysgol a gynhelir gan awdurdod lleol a'r penderfyniad i agor neu gau chweched dosbarth ysgol eu hamlinellu yn Neddff Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013. Rhaid ymgynghori ar y materion hyn a chaiff unrhyw anghydfod ei ddatrys yn lleol gan yr awdurdod lleol yn y rhan fwyaf o achosion, oni bai bod yr awdurdod ei hun o blaid neu yn erbyn y penderfyniad. Os felly, caiff y penderfyniad ei wneud gan Weinidogion Cymru.
- 3.177 Ar hyn o bryd, mae gan Weinidogion Cymru y pŵer i gynnig agor ysgolion newydd â chweched dosbarth, ychwanegu chweched dosbarth i ysgol neu gau chweched dosbarth. Hynny er mwyn eu helpu, os oes angen, i gyflawni eu dyletswydd i sicrhau cyfleusterau priodol ar gyfer addysg a hyfforddiant i ddysgwyr 16-19.
- 3.178 Gan fod y Comisiwn yn cymryd y cyfrifoldeb strategol i sicrhau cyfleusterau priodol ar gyfer addysg a hyfforddiant i ddysgwyr 16-19, bwriedir rhoi'r gallu iddo, mewn amgylchiadau penodol, ac yn ôl yr angen, gynnig agor ysgol â chweched dosbarth neu agor/cau chweched dosbarth mewn ysgol.
- 3.179 Bydd y Comisiwn yn gallu gofyn bod cynnig ar gyfer trefniadaeth chweched dosbarth ysgol gael ei gyfeirio i Weinidogion Cymru. Bydd gan y Comisiwn bŵer hefyd i gyfarwyddo awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol sydd â chweched dosbarth i gyflwyno cynigion. Bydd awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu'n cadw eu gallu i gyflwyno eu cynigion eu hunain, ond bydd rôl Gweinidogion Cymru'n dod i ben mewn perthynas â chynigion cyffredinol i ailstrwythuro neu ad-drefnu darpariaeth chweched dosbarth ysgolion.

Cyllido gweithgareddau eraill sy'n gysylltiedig ag addysg drydyddol

- 3.180 Ar hyn o bryd, caiff Gweinidogion Cymru gyllido cyfleusterau a gynlluniwyd i feithrin cysylltiadau rhwng cyflogwyr, darparwyr addysg a hyfforddiant a myfyrwyr/darpar fyfyrwyr. Yn ogystal, caiff Gweinidogion Cymru roi cyllid ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor neu ganllawiau ynghylch addysg, hyfforddiant neu faterion cysylltiedig, gan gynnwys cyflogaeth. Gallant ddsbarthu'r cyllid eu hunain neu drefnu i eraill wneud hynny. Gall Gweinidogion Cymru ddarparu adnoddau ariannol neu wneud trefniadau i rywun arall wneud hynny, neu drefnu bod y ddarpariaeth yn cael ei gwneud ar y cyd
- 3.181 Bydd y Comisiwn yn gallu cyllido cyfleusterau a gynlluniwyd i feithrin cysylltiadau rhwng addysg drydyddol a chyflogwyr, a hefyd gwybodaeth, cyngor a chanllawiau i bobl ar gyfleoedd dysgu a materion cysylltiedig, gan gynnwys cyflogaeth. Er enghraifft, gallai'r Comisiwn ddewis cyllido profiad gwaith ar gyfer dysgwyr ôl-16, a gall weithio mewn partneriaeth â chyrrff eraill i sicrhau bod gwybodaeth, cyngor a chanllawiau'n cael eu darparu ar gyfleoedd dysgu a llwybrau tuag at gyflogaeth. Wrth dalu am unrhyw beth y mae wedi'i

rymuso i'w wneud, bydd y Comisiwn yn gallu defnyddio ei adnoddau ariannol ei hun, er enghraifft y grant a ddarperir gan Weinidogion Cymru, i helpu i drosglwyddo adnoddau ariannol o un person i'r llall, arall, ac i wneud unrhyw un o'r pethau hyn ar y cyd ag eraill.

Cyllido prentisiaethau

Cefndir a'r sefyllfa bresennol

3.182 Caiff prentisiaethau eu cyllido gan Weinidogion Cymru drwy broses dendro sy'n cynnwys sefydliadau addysg bellach, darparwyr hyfforddiant annibynnol, awdurdodau lleol a sefydliadau trydydd sector. Mae'n ofynnol i ddarparwyr prentisiaethau gadw at rwymedigaethau contractiol a amlinellir yn y cytundeb fframwaith a manyleb y rhaglen. Yn dilyn proses dendro drylwyr ac agored, caiff y fframweithiau eu dyfarnu ar gyfer cyfnod y tendr. Caiff comisiynau (neu contractau) ar gyfer rhaglenni eu dyfarnu'n i ddarparwyr yn flynyddol fel arfer. Caiff prentisiaethau sydd islaw lefel gradd eu cyllido ar hyn o bryd drwy gontract rhwng Gweinidogion Cymru a darparwyr prentisiaethau, a chaiff y rhwydwaith o ddarparwyr ei gaffael drwy broses dendro gystadleuol bob ychydig o flynyddoedd. Dechreuwyd darparu prentisiaethau gradd ym mis Medi 2018 ac maent yn cael eu cyllido drwy grant gan CCAUC.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

3.183 Mae'r Bill Drafft yn darparu bod y Comisiwn yn cyllido'r gwaith o baratoi framweithiau ar gyfer prentisiaethau Cymreig a darparu prentisiaethau Cymreig cymeradwy.

3.184 Gweler paragraff 3.194 – 3.223 am ragor o wybodaeth ynghylch prentisiaethau.

Ymchwil ac arloesi

3.185 Bydd y Comisiwn yn cyflawni gweithgareddau CCAUC yn ymwneud ag ymchwil, ond gyda chwmpas ehangach fel bod y cyllid yn cynnwys gweithgareddau arloesi. Gellir darparu cyllid ar gyfer ymchwil ac arloesi i ystod ehangach o sefydliadau, fel sefydliadau addysg bellach sydd wedi cofrestru â'r Comisiwn a sefydliadau sy'n cydweithio â darparwr cofrestredig. Bydd hyn yn caniatáu i'r Comisiwn ddefnyddio dull 'system gyfan' ar gyfer ymchwil ac arloesi sy'n ymwneud ag addysg drydyddol, a chynllunio a chyllido'r ddarpariaeth yn unol â hynny.

3.186 Y bwriad yw y bydd cyllid ond yn cael roi a'i ddefnyddio fel hyn os yw'r Comisiwn yn fodlon y bydd y sefydliad cofrestredig yn cymryd camau priodol i warchod cyllid cyhoeddus, a bydd y cyllid yn cael ei roi i'r sefydliad cofrestredig yn gyntaf i'w ddsbarthu i'r person neu'r corff y mae'n cydweithio ag ef. Ni fydd cyfyngiad ar nifer y personau neu gyrrff y gall sefydliad weithio â nhw yn y

modd hwn, cyn belled â bod y Comisiwn yn fodlon bod camau priodol yn cael eu cymryd i warchod cyllid cyhoeddus.

- 3.187 Bydd gan y Comisiwn bwerau i gyllido gweithgareddau o'r fath a gosod telerau ac amodau ar gyfer cyllid o'r fath. Gall y telerau a'r amodau hyn fod yn gysylltiedig â'i gynllun strategol, a luniwyd mewn ymateb i ddatganiad blaenoriaethau Llywodraeth Cymru.
- 3.188 Mae'r Bill Drafft yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddarparu grantiau i'r Comisiwn ar gyfer cefnogi gweithgareddau ymchwil ac arloesi, ac i gymhwyso telerau ac amodau i'r grantiau hyn. Bydd y pŵer hwn yn golygu bod Gweinidogion Cymru'n gallu darparu cyllid a phennu'r maes ymchwil eang sy'n gymwys i gael i cyllid hwn. Er enghraifft, 'gwyddor cymdeithasol' neu 'ymchwil niwclear'. Ond mater i Bwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru (RIW) fydd y manylion ynghylch y math o ymchwil h.y. 'rhaglen o ymchwil', ynghyd â gweinyddu'r cyllid hwn.
- 3.189 Nid oes unrhyw fwriad i ddylanwadu ar ryddid academyddion a sefydliadau i fynd ar drywydd rhaglen benodol o ymchwil neu arloesi.
- 3.190 Bydd y Comisiwn yn gallu gosod telerau ac amodau fel y gwêl yn briodol, gan gynnwys:
- ei gwneud yn ofynnol ad-dalu rhan o symiau neu symiau cyfan a dalwyd gan y Comisiwn os nad yw unrhyw un o delerau ac amodau'r cyllid wedi'u bodloni;
 - ei gwneud yn ofynnol talu llog yn ystod unrhyw gyfnod y mae swm yn daladwy i'r Comisiwn ond nad yw wedi'i dalu eto.

Hyrwyddo ymchwil ac arloesi a wneir yng Nghymru

- 3.191 Bydd yn ddyletswydd ar y Comisiwn i hyrwyddo canlyniadau ymchwil ac arloesi a wnaed yng Nghymru er mwyn sicrhau eu bod yn cyrraedd cynulleidfa eang yng Nghymru a thu hwnt, a hefyd hybu'r defnydd o'r wybodaeth a gafwyd o'r ymchwil a'r arloesi.
- 3.192 Bydd dyletswydd ar y Comisiwn hefyd i hyrwyddo cynnal ymchwil ac arloesi yng Nghymru.

Ymgysylltu â chyrrff perthnasol

- 3.193 Rhagwelir y bydd y Comisiwn yn ymgysylltu â chyrrff perthnasol fel y gwêl yn briodol. Bydd yn ymgysylltu â chyrrff eraill sy'n gweithredu yn y maes hwn, megis UKRI, Research England, Cynghorau Ymchwil ac ati, ac felly bydd yn gallu cyfrannu lle bo'n briodol at weithgareddau tebyg, cyffredin ar lefel y DU megis gweithgareddau'r Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil a'r Fframwaith Cyfnewid Gwybodaeth newydd. Bydd gan y Comisiwn yr hawl i ymgysylltu'n briodol ag unrhyw sefydliad neu fframwaith sy'n angenrheidiol i gyflawni ei ddyletswyddau.

Prentisiaethau

Y cefndir

- 3.194 Yn ôl Adroddiad Hazelkorn, dyma rai o'r heriau sy'n ymwneud â datblygu prentisiaethau yng Nghymru:
- mae diffyg fframweithiau dysgu cydlynol a chyfleoedd addysgol i ddysgwyr yng Nghymru, beth bynnag eu hoed, eu rhyw neu eu doniau penodol, o'r ysgol i/drwy addysg bellach ac uwch;
 - mae angen gwell cydbwysedd rhwng darpariaeth addysg ac ymchwil a arweinir gan gyflenwad a galw, gan symud oddi wrth system a ysgogir gan alw yn y farchnad i gyfuniad o reoleiddio a chyllid sy'n seiliedig ar gystadleuaeth.
- 3.195 Roedd y Papur Gwyn a'r ymgynghoriad technegol yn nodi'r bwriad i'r Comisiwn fod yn gyfrifol am brentisiaethau yng Nghymru. Roedd cefnogaeth eang i'r dull hwn o weithredu.
- 3.196 Mae'r galw am brentisiaethau'n newid wrth i gyflogwyr chwilio am sgiliau ar lefel uwch ac wrth i bobl ifanc droi at hyfforddiant seiliedig ar waith a phrentisiaethau fel dewis amgen yn lle darpariaeth israddedig amser llawn draddodiadol. Yng Nghymru, rydym am gael system brentisiaethau sy'n ymateb i anghenion dysgwyr, yr economi a chyflogwyr. Mae arnom angen dull gweithredu sydd wedi'i wneud yng Nghymru i sicrhau Cymru lewyrchus ar gyfer y genhedlaeth hon a chenedlaethau'r dyfodol.
- 3.197 Mae prentisiaethau erbyn heddiw'n ymestyn i'r proffesiynau gan roi cyfle i godi statws a chynyddu parch at y rhaglen ar gyfer cenedlaeth newydd. Ar yr un pryd, mae tuedd i ddsbarthu rhaglenni hyfforddiant ariennir gan gyflogwr fel prentisiaethau, wedi'i yrru'n bennaf gan alw gan gyflogwyr sy'n talu'r ardoll. Mae prentisiaethau'n cael eu cyplysu'n gynyddol â sgiliau gweithlu ehangach lle mae llwybrau hyfforddi hyblyg yn cael eu datblygu i ddiwallu anghenion y sector.
- 3.198 Nid yw'r fframwaith deddfwriaethol ategol a geir yn Neddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009 wedi'u llunio â Chymru mewn golwg, ac nid yw'n cefnogi nodau polisi cyfredol Llywodraeth Cymru. Mae'r fframwaith deddfwriaethol:
- yn aneglur ac ni all gyflwyno'r system sydd ei hangen ar Gymru;
 - yn golygu bod trefniadau yn rhy ddibynnol ar system a sefydlwyd gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig nad yw'n darparu ar gyfer anghenion unigryw economi a chymdeithas Cymru;
 - mae Manyleb Safonau Prentisiaethau Cymru (SASW) yn anhyblyg ac nid yw'n ymateb i anghenion diwydiant sy'n newid o hyd; ni ellir gweithredu newidiadau gyda'r cyflymder sydd ei angen mewn amgylchedd sgiliau sy'n newid yn gyflym.

- 3.199 Er mwyn mynd i'r afael â'r pryderon hyn, mae angen cyfrwng parhaol a chynaliadwy ar Gymru i fynegi'r galw gan gyflogwyr, a fydd yn galluogi cysoni'r broses o gynllunio a datblygu prentisiaethau, addysg dechnegol ôl-16 a hyfforddiant i'r gweithlu. Dylai'r system ysgogi darparwyr i ddarparu'r math o brentisiaethau y mae cyflogwyr am eu cael ac annog mwy o brentisiaethau technegol lefel uwch. Mae angen i drefniadau ganolbwyntio ar anghenion cyflogwyr Cymru a bod yn ddigon hyblyg i ddiwallu'r anghenion hynny a sicrhau cludadwyedd ar draws yr Deyrnas Unedig.
- 3.200 Yn y cyd-destun hwn mae angen creu system ymatebol a symlach sy'n gallu addasu i wahanol ofynion economaidd a chymdeithasol ac y gellir ei saerïo i ymateb i heriau sgiliau fel y penderfyniad i adael yr Undeb Ewropeaidd. Dyma gyfle i gynllunio ateb i Gymru.
- 3.201 Mae'r trefniant presennol ar gyfer datblygu prentisiaethau'n cyfyngu'n anfwriadol ar hyfforddiant arloesol a cynllunio hyblyg. Mae fframweithiau prentisiaeth yn rhy gymhleth ac yn hir; gallant gynnwys llawer o gymwysterau y gellir eu dwyn ynghyd mewn nifer o gyfuniadau i 'gynllunio' rhaglen hyfforddiant prentisiaeth.
- 3.202 Mae angen i brentisiaethau allu ymateb yn hyblyg i dechnoleg sy'n newid a diwallu anghenion y farchnad. Os nad ydynt yn parhau i fod yn berthnasol, ni fydd cyflogwyr yn eu gwerthfawrogi mwyach. Mae cyflogwyr, colegau addysg bellach a darparwyr prentisiaethau am ddylanwadu mwy a mwy ar gynnwys prentisiaethau. Mae hyn yn arbennig o wir am gyflogwyr sy'n talu ardoll prentisiaethau mewn diwydiannau technegol a chreadigol iawn, sydd am gael mwy o ddylanwad ar yr hyn sy'n cael ei ddarparu o dan y brentisiaeth. Mae'n rhaid i'r system brentisiaethau allu ymateb i'r pwysau hyn.
- 3.203 Ni ddylai fframwaith deddfwriaethol newydd gyfyngu ar gynnwys technegau neu weithdrefnau newydd yn gyflym mewn cynnwys a chymwysterau. Byddai cyflwyno fframweithiau modiwlaid a hyblyg yn galluogi cyflogwyr i fod yn fwy abl i ddewis opsiynau sy'n gweddu i'w hanghenion busnes.
- 3.204 Nid yw'r broses i gyflogwyr a darparwyr ddylanwadu ar fframweithiau prentisiaeth yn gweithio'n effeithiol. Mae mesurau'n cael eu rhoi ar waith i fynd i'r afael â'r diffyg hwn, megis sefydlu Bwrdd Cynghori Prentisiaethau Cymru i wella cwmpas ac effaith y ddarpariaeth brentisiaethau yng Nghymru ar sail sylwadau gan Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol. Mae Cymwysterau Cymru hefyd yn rhan o'r mecanwaith ar gyfer gwella ansawdd a chyrhaeddiad y rhaglen, gan sicrhau bod y cymwysterau a geir mewn prentisiaethau yn diwallu anghenion cyflogwyr a phrentisiaid. Mae adolygiadau o'r sector eisoes yn sicrhau bod rhanddeiliaid yn canolbwyntio mwy ar gyflawni canlyniadau o safon.
- 3.205 Un o amcanion polisi'r Bill Drafft yw ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru bennu sectorau galwedigaethol at ddibenion fframweithiau prentisiaethau ac i allu penderfynu ar y trefniadau ar gyfer datblygu prentisiaethau yng Nghymru, gan gynnwys gofynion fel safonau, cymwysterau a hyd y brentisiaeth. Mae'n

amcan polisi hefyd i'r Comisiwn allu cyhoeddi tystysgrifau prentisiaeth. Yn ogystal, mae'r Bill Drafft yn darparu bod yn rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn a phersonau priodol eraill ynghylch phennu gofynion mewn cysylltiad â phrentisiaethau cymeradwy yng Nghymru, eu tynnu'n ôl, a manyleb ar gyfer grwpiau galwedigaethol

- 3.206 Mae'r Bill Drafft yn darparu y bydd y Comisiwn yn gallu paratoi fframweithiau prentisiaeth, neu sicrhau eu bod yn cael eu paratoi. Gall y Comisiwn ddirprwyo rhai neu'r cyfan o'i swyddogaethau mewn perthynas â chyhoeddi fframweithiau prentisiaeth a chyhoeddi tystysgrifau prentisiaeth.
- 3.207 Bydd angen gwneud rhai newidiadau i'r system brentisiaethau bresennol cyn sefydlu'r Comisiwn. Yn benodol, materion yn ymwneud â chynaliadwyedd awdurdodau dyroddi a threfniadau ardystio cyfredol.

Prentisiaeth Gymreig

- 3.208 Mae'r Bill Drafft yn diffinio Prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Mae prentisiaeth Gymreig gymeradwy yn swydd gyda hyfforddiant i safon y diwydiant. Nid yw'n gymhwyster ynddo'i hun ond yn rhaglen ddysgu sy'n cynnwys hyfforddiant yn y gwaith ac i ffwrdd o'r gwaith a chymhwyster. Caiff Gweinidogion Cymru bennu amodau ar gyfer Prentisiaeth Gymreig gymeradwy mewn rheoliadau.
- 3.209 Fel sy'n wir ar hyn o bryd o dan Ddeddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009 (adran 33), mae'r Bill Drafft yn darparu mesurau diogelu digonol ar gyfer prentisiaid sy'n golygu bod yn rhaid i gyflogwr hysbysu'r prentis yn ysgrifenedig os bydd yn newid y cytundeb prentisiaeth fel nad yw'n cydymffurfio â'r cytundeb ar gyfer Prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Byddai hyn i bob pwrpas yn golygu nad yw'r prentis bellach yn cwblhau Prentisiaeth Gymreig gymeradwy.
- 3.210 Mae'r Bill Drafft hefyd yn darparu ar gyfer "cytundeb Prentisiaeth Gymreig gymeradwy". Dyma gytundeb i berson ymgymryd â phrentisiaeth ar fframwaith prentisiaeth ac iddynt gael hyfforddiant i'w galluogi i gwblhau gofynion y fframwaith prentisiaeth. Caniateir i unrhyw amodau ar gyfer Prentisiaeth Gymreig gymeradwy a chytundeb Prentisiaeth Gymreig gymeradwy gael eu pennu mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.
- 3.211 Mae'r Bill Drafft hefyd yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau fel bod person nad yw'n gyflogai yn gallu ymgymryd â "phrentisiaeth Gymreig amgen". Mae hyn yn dyblygu'r trefniadau presennol lle gall person hunangyflogedig neu wirfoddolwr er enghraifft ymgymryd â phrentisiaeth, ond mae hefyd yn cynnal y cysyniad o Brentisiaeth Gymreig gymeradwy fel y'i sefydlir yn y Bill Drafft.
- 3.212 Mae'r Bill Drafft yn darparu ar gyfer sbardun strategol newydd i ddatblygu a chynnal cadernid y prentisiaethau yng Nghymru, drwy ddarparu rheolaeth dros

y broses o gyhoeddi fframweithiau prentisiaeth yng Nghymru a sicrhau eu bod yn bodloni gofynion y diwydiant.

3.213 Mae'r Bill Drafft yn darparu y gall y Comisiwn ariannu'r gwaith o baratoi fframweithiau prentisiaeth ac y gall y Comisiwn bennu telerau ac amodau i'r taliadau hynny.

Fframweithiau Prentisiaeth

3.214 Caiff fframweithiau prentisiaeth eu cynllunio i arfogi dysgwyr â sgiliau trosglwyddadwy sy'n berthnasol i'r diwydiant ehangach, yn ogystal â'r sgiliau penodol sy'n gysylltiedig â phob fframwaith. Y diffiniad o safon y diwydiant yw set o feini prawf mewn diwydiant penodol sy'n ymwneud â gweithrediad safonol a chyflawni gweithrediadau yn eu priod faes neu sector. Ar hyn o bryd mae fframweithiau prentisiaeth yn gymhleth ac yn gallu arwain at ddryswch a diffyg eglurder i ddysgwyr, darparwyr a chyflogwyr. Ni ddylid ond datblygu fframweithiau prentisiaeth os oes galw amdanynt a dim ond os yw'r rôl/galwedigaeth ar gyfer y brentisiaeth yn bodloni'r anghenion sgiliau presennol neu yn y dyfodol. Mae hyn yn sicrhau bod gan y brentisiaeth hygyrdd ac enw da ar draws y diwydiant neu'r sector, ac yn rhoi gwerth iddi yn y tymor hwy.

3.215 Sefydlwyd Bwrdd Cynghori Prentisiaethau Cymru ym mis Ebrill 2018. Mae'n Fwrdd sy'n cael ei arwain gan fusnesau, ac yn cynnwys cynrychiolwyr o'r byd busnes, undebau llafur, cyrff addysg bellach a Llywodraeth Cymru. Mae Bwrdd Cynghori Prentisiaethau Cymru'n rhoi cyngor ac argymhellion i Fwrdd Cyflogaeth a Sgiliau Cymru ar faterion yn ymwneud â chynnwys fframweithiau prentisiaeth a'r blaenoriaethau ar gyfer eu datblygu yng Nghymru.

3.216 Nid yw'r broses i gyflogwyr a darparwyr ddylanwadu ar fframweithiau prentisiaeth yn gweithio'n effeithiol. Mae mesurau'n cael eu rhoi ar waith i fynd i'r afael â'r diffyg hwn, megis sefydlu Bwrdd Cynghori Prentisiaethau Cymru i wella cwrpas ac effaith y ddarpariaeth brentisiaethau yng Nghymru ar sail sylwadau gan Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol. Mae Cymwysterau Cymru hefyd yn rhan o'r mecanwaith ar gyfer gwella ansawdd a chyrhaeddiad y rhaglen, gan sicrhau bod y cymwysterau a geir mewn prentisiaethau'n diwallu anghenion cyflogwyr a phrentisiaid. Mae adolygiadau o sectorau eisoes yn sicrhau bod rhanddeiliaid yn canolbwyntio'n well ar gyflawni canlyniadau o safon.

3.217 Mae Gweinidogion Cymru'n cyflwyno trefniadau newydd ar gyfer datblygu a chyhoeddi fframweithiau i ddiwallu anghenion unigolion a chyflogwyr. Bydd y darpariaethau hyn yn rhoi sbardun strategol newydd i'r system ac yn cynnal hygyrdd y prentisiaethau, drwy ddarparu rheolaeth dros y broses o gyhoeddi fframweithiau prentisiaethau yng Nghymru a sicrhau eu bod yn bodloni gofynion y diwydiant. Mae adolygiad mewnol yn mynd rhagddo gan Lywodraeth Cymru ar ansawdd y cymwysterau a gaiff eu cynnwys yn y fframweithiau. Fel rhan o'r broses hon, mae Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori ar newidiadau i strwythurau'r fframweithiau cyn cyflwyno'r

Comisiwn⁴. Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori ar gynnig nad yw Gweinidogion Cymru bellach yn rhoi'r swyddogaeth ddyroddi i gyrrff sector oherwydd bod eu capasiti wedi lleihau⁵. Y bwriad yw bod Gweinidogion Cymru'n ymgymryd â'r swyddogaeth hon mewn perthynas â phob un o'r sectorau prentisiaeth, gan ddechrau ym mis Ebrill 2020. Mae pwerau yn Neddf Dadreoleiddio 2015 yn galluogi Gweinidogion Cymru i gyhoeddi fframweithiau prentisiaeth.

- 3.218 Mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaethau mewn perthynas â fframweithiau prentisiaeth newydd ac yn nodi bod yn rhaid i'r rhain gydymffurfio â'r gofynion craidd a nodir ym Manyleb Prentisiaethau Cymru. Yn amodol ar hyn, bydd gan y Comisiwn y gallu i gynnwys grwpiau galwedigaethol, cymwysterau eraill, neu safonau diwydiant yr ystyrir eu bod yn angenrheidiol i ddangos cymhwysedd ar y lefel berthnasol mewn galwedigaeth benodol. Bydd y Comisiwn hefyd yn gallu pennu gofynion sy'n gyffredin i bob fframwaith, megis gofynion ar gyfer sgiliau hanfodol neu gymwysterau eraill.
- 3.219 Mae'r Bill Drafft yn darparu mai'r Comisiwn sy'n bennaf gyfrifol am gyhoeddi pob fframwaith prentisiaeth, a bod gan y Comisiwn y pŵer i:
- a. cychwyn datblygu fframweithiau prentisiaeth yn fewnol, neu drwy gontract allanol;
 - b. dirprwyo ei bŵer i gyhoeddi fframweithiau i gyrrff eraill, ar yr amod ei fod yn cadw goruchwyliaeth briodol.
- 3.220 Bydd y Comisiwn yn gallu ymrwymo i drefniadau cytundebol er mwyn galluogi datblygu fframweithiau prentisiaeth, ond bydd yn cadw pob cyfrifoldeb am y fframweithiau prentisiaeth. Y bwriad polisi yw bod y Comisiwn yn gyfrifol am ansawdd, uniondeb a chadernid fframweithiau prentisiaeth a Phrentisiaethau Cymreig cymeradwy. Dylai'r Comisiwn sicrhau bod y broses o ddatblygu fframweithiau prentisiaeth yn cynnwys ymgysylltu â chyflogwyr a rhanddeiliaid ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol a gyda phartneriaid priodol megis y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol a Bwrdd Cynghori Prentisiaethau Cymru .
- 3.221 Bydd y Comisiwn yn gyfrifol am adolygu'r fframweithiau prentisiaeth er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol ac yn gyfredol, a bydd y Comisiwn yn gallu tynnu fframweithiau prentisiaeth yn ôl a'u haddasu fel y gwêl yn angenrheidiol. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi fframwaith prentisiaeth neu fframwaith prentisiaeth diwygiedig a rhaid i hwn gynnwys dyddiad dod i rym.
- 3.222 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn gadw cofrestr o'r fframweithiau prentisiaethau a'r fframweithiau prentisiaeth diwygiedig, a fydd ar gael i'r cyhoedd ei gweld. Rhaid i'r gofrestr gynnwys:
- a. y dyddiad dod i rym;

⁴ <https://llyw.cymru/strwythur-ar-gyfer-fframweithiau-prentisiaethau-cymru>

⁵ <https://llyw.cymru/rol-yr-awdurdod-cyhoeddi-o-ran-fframweithiau-prentisiaeth>

- b. disgrifiad cyffredinol o fframwaith prentisiaeth diwygiedig a sut y mae hyn yn berthnasol;
- c. lle mae fframwaith prentisiaeth wedi cael ei dynnu'n ôl, manylion pryd y daw hynny i rym a disgrifiad cyffredinol o sut mae'n berthnasol.

3.223 Caiff Gweinidogion Cymru hefyd wneud rheoliadau mewn perthynas â gwybodaeth y mae'n rhaid i'r gofrestr ei chynnwys. Bwriad y polisi yw y bydd hyn yn cynnwys gwybodaeth am gyllid, darparwyr a sicrhau ansawdd.

Diogelu dysgwyr

Cefndir a'r sefyllfa bresennol

- 3.224 Amcan y polisi yw sicrhau bod trefniadau cyson yn eu lle ar draws y sector addysg drydyddol i ddiogelu buddiannau dysgwr pe bai cwrs neu gampws yn cau, darparwr yn methu neu'r dysgwr yn penderfynu trosglwyddo i gwrs neu ddarparwr arall. Prif nod y ddarpariaeth yw lleihau effaith y digwyddiadau hyn ar ddysgu unigolion a lleihau'r risg y gallai'r dysgwr roi'r gorau i'w ddysgu.
- 3.225 Ceir arferion da ar draws y sector addysg drydyddol o ran diogelu buddiannau dysgwyr pan fo digwyddiad fel cau cwrs neu gampws neu fethiant darparwr yn amharu ar eu dysgu. Serch hynny, mae angen dull gweithredu cyson a chynhwysfawr ar draws y sector.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.226 Mae'r Bill Drafft yn darparu y bydd y trefniadau i ddiogelu dysgwyr yn cael eu hamlinellu mewn cynlluniau diogelu dysgwyr. Caiff cynllun diogelu dysgwyr ei ddiffinio yn y Bill Drafft fel dogfen sy'n amlinellu trefniadau darparwr addysg drydyddol ar gyfer:
- a. diogelu buddiannau personau sy'n dilyn cwrs addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran y darparwr addysg drydyddol os bydd y darparwr yn rhoi'r gorau i ddarparu'r cwrs am unrhyw reswm;
 - b. cefnogi person sy'n dilyn cwrs addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran y darparwr addysg drydyddol, ac sy'n dymuno trosglwyddo i gwrs addysg drydyddol arall (p'un a yw'r cwrs hwnnw'n cael ei ddarparu gan neu ar ran y darparwr neu berson arall).
- 3.227 Mae darpariaeth wedi'i chynnwys i alluogi'r Comisiwn i roi hysbysiad i ddarparwr addysg drydyddol yn gofyn iddo gyflwyno cynllun diogelu dysgwyr i'r Comisiwn ar neu cyn y dyddiad a nodwyd yn yr hysbysiad. At ddiben y ddarpariaeth hon, diffinnir "cwrs perthnasol" fel unrhyw gwrs a ddarperir gan neu ar ran sefydliad cofrestredig; neu os nad yw darparwr yn sefydliad cofrestredig, cwrs o addysg drydyddol (addysg uwch, addysg bellach a hyfforddiant neu brentisiaeth) a ddarperir ganddo neu ar ei ran a ariennir gan y Comisiwn. Diffinnir "darparwr addysg drydyddol" fel darparwr sydd wedi'i gofrestru â'r Comisiwn neu sy'n derbyn cyllid gan y Comisiwn ar gyfer addysg

uwch, hyfforddiant athrawon, addysg bellach a hyfforddiant neu brentisiaethau. Rhoddir disgrisiwn i'r Comisiwn benderfynu pa rai o'r darparwyr hyn fydd yn gorfod cyflwyno cynllun diogelu dysgwyr, a hynny er mwyn lleihau'r posibilrwydd bod gofyn i ddarparwyr lunio cynllun lle nad yw'n briodol nac yn gymesur iddynt wneud hynny.

- 3.228 Ni fydd y Comisiwn yn gallu rhoi hysbysiad i awdurdodau lleol yn gofyn iddynt gyflwyno cynllun diogelu dysgwyr yn ymwneud â darpariaeth chweched dosbarth ysgolion. Mae trefniadau yn eu lle i sicrhau y trosglwyddir data am ddysgwyr pan fyddant yn symud o un ysgol i ysgol arall, boed hynny oherwydd bod ysgol neu gwrs yn cau, oherwydd newid yn eu hamgylchiadau personol, neu oherwydd mai dyna sydd orau gan y disgybl. Er nad yw'r darpariaethau ar gyfer diogelu dysgwyr yn berthnasol i awdurdodau lleol mewn perthynas â chweched dosbarth ysgolion, oherwydd bod ganddynt eu trefniadau eu hunain, byddai'n ddefnyddiol i'r Comisiwn ymgynghori â nhw pan fydd y canllawiau'n cael eu datblygu er mwyn iddynt allu rhannu arfer da.
- 3.229 Bydd y gofyniad i ddatblygu cynllun diogelu dysgwyr cymeradwy yn dilyn hysbysiad gan y Comisiwn yn amod cofrestru, ac yn un o'r telerau ac amodau ar gyfer cyllid yn dibynnu ar berthynas y darparwr â'r Comisiwn.
- 3.230 Mae darpariaeth wedi'i chynnwys yn y Bill Drafft i alluogi'r Comisiwn i wneud trefniadau ar gyfer datblygu a chymeradwyo cynlluniau diogelu dysgwyr. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ddarparu canllawiau ar baratoi a diwygio'r cynlluniau. Wrth lunio'r canllawiau hyn, rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â'r personau sy'n berthnasol yn ei farn ef. Byddai hyn yn cynnwys ymgynghori ag awdurdodau lleol a chweched dosbarth ysgolion.
- 3.231 Bwriedir mabwysiadu dull cymesur ar gyfer llunio cynlluniau diogelu dysgwyr, nad yw'n rhoi baich ychwanegol diangen ar ddarparwyr. Byddai'r cynlluniau ar ffurf sy'n briodol i'r darparwr a'i strwythurau, a gellid eu hymgorffori i ddogfennau eraill lle bo'n briodol.
- 3.232 Caiff y Comisiwn gymeradwyo cynllun diogelu dysgwyr gyda neu heb addasiadau. Os yw darparwr addysg drydyddol yn dymuno diwygio ei gynllun cymeradwy, rhaid iddo anfon fersiwn ddiwygiedig i'r Comisiwn a gall y Comisiwn ei gymeradwyo gyda neu heb addasiadau.
- 3.233 Ceir darpariaeth yn y Bill Drafft sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro effeithiolrwydd cynlluniau diogelu dysgwyr a chynnwys casgliadau'r gwaith monitro hwn yn ei adroddiad blynyddol ar effeithiolrwydd y cynlluniau yn ystod y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn berthnasol iddi.

Y trefniadau ar gyfer ymdrin â chwynion gan fyfyrwyr

Cefndir a'r sefyllfa bresennol

3.234 Amcan y polisi yw sicrhau bod gan ddarparwyr bolisiâu a gweithdrefnau clir yn eu lle i alluogi dysgwyr i wneud cwyn am ei brofiad dysgu, a bod y rhain yn cael eu cyfathrebu'n effeithiol i'w dysgwyr. Dylai dysgwyr hefyd allu cyfeirio cwynion sydd heb eu datrys i gorff annibynnol. Ar hyn o bryd, dim ond myfyrwyr addysg uwch sy'n gallu cyfeirio cwynion heb eu datrys i gorff annibynnol. Mae Deddf Addysg Uwch 2004 yn caniatáu dynodi corff i weithredu cynllun cwynion myfyrwyr. Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol (OIA) yw'r corff dynodedig ar gyfer ymdrin â chwynion heb eu datrys gan fyfyrwyr addysg uwch yng Nghymru a Lloegr. Ar hyn o bryd, mae rôl Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol yn cwmpasu 'sefydliadau cymwys' a ddiffinnir o dan Ddeddf 2004.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

3.235 Rhoddwyd dyletswydd ar y Comisiwn i gymryd y cyfryw gamau y mae eu hystyried yn briodol i sicrhau bod gan ddarparwyr addysg drydyddol weithdrefn yn ei lle ar gyfer ymchwilio i gwynion am weithred neu anweithred gan y darparwr wrth bersonau sy'n derbyn neu wedi derbyn addysg drydyddol a ddarparwyd gan neu ar ran y darparwr, a'i fod yn cymryd camau rhesymol i dynnu'r weithdrefn i sylw personau sy'n derbyn addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran y darparwr.

3.236 At ddiben y darpariaethau hyn, diffinnir "cwrs perthnasol" fel unrhyw gwrs a ddarperir gan neu ar ran sefydliad cofrestredig; neu os nad yw darparwr yn sefydliad cofrestredig, cwrs o addysg drydyddol (addysg uwch, addysg bellach a hyfforddiant neu brentisiaeth) a ddarperir ganddo neu ar ei ran a ariennir gan y Comisiwn. Diffinnir "darparwr addysg drydyddol" fel darparwr sydd wedi'i gofrestru â'r Comisiwn neu'n cael cyllid gan y Comisiwn ar gyfer addysg uwch, addysg bellach a hyfforddiant neu brentisiaethau. Nid yw'r diffiniad yn cynnwys chweched dosbarth ysgolion gan fod trefniadau sefydledig cadarn eisoes yn eu lle ar gyfer ysgolion sy'n seiliedig ar ddeddfwriaeth. Fodd bynnag, byddai'n fanteisiol ehangu'r ymgynghori ag awdurdodau lleol a chweched dosbarth ysgolion mewn perthynas â dysgwyr 16 neu hŷn, er mwyn annog y dysgwyr hyn i fod yn fwy gweithgar o ran sicrhau ansawdd eu profiad dysgu (yn hytrach na'u rhieni, sydd, yn y rhan fwyaf achosion, yn cyflwyno cwynion ar eu rhan yn ymwneud â dosbarthiadau chwech).

3.237 Mae darpariaeth wedi'i gynnwys sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i bennu, drwy reoliadau, bod sefydliad neu berson arall sy'n derbyn cyllid o dan y Bill Drafft yn sefydliad cymwys at ddiben y cynllun cwynion myfyrwyr. Ni fydd Gweinidogion Cymru'n gallu pennu awdurdodau lleol yn yr un modd mewn perthynas â darpariaeth chweched dosbarth ysgolion. Golyga hyn y gall darparwyr gael eu cynnwys yn y cynllun yn raddol, gan roi amser i'r OIA a darparwyr unigol allu cynyddu eu capasiti.

Cynnwys Dysgwyr

Amcan cyffredinol y polisi

3.238 Sicrhau bod y Comisiwn yn sefydlu mecanweithiau cryfach ar gyfer cynrychioli a chynnwys dysgwyr yn y sector addysg drydyddol.

Cefndir

3.239 Nododd adroddiad Hazelkorn nad oedd y system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol yn canolbwyntio digon ar ddysgwyr. Roedd ymgynghoriadau a gwaith polisi dilynol yn cefnogi'r angen i gryfhau'r ddarpariaeth ar gyfer llais y dysgwr a sicrhau dull mwy cydgysylltiedig ar gyfer cynnwys dysgwyr.

Ar bwy/beth y bydd hyn yn cael effaith?

3.240 Bydd y cynigion yn y maes hwn yn effeithio ar ddysgwyr ôl-16 a darparwyr addysg drydyddol. Eto, diffinnir darparwr addysg drydyddol fel darparwr sydd wedi'i gofrestru â'r Comisiwn neu'n derbyn cyllid gan y Comisiwn ar gyfer addysg uwch, addysg bellach a hyfforddiant neu brentisiaethau.

Amcanion

3.241 Dwyn ynghyd yr holl ddarparwyr ôl-16 o dan un corff er mwyn gwella cynrychiolaeth dysgwyr ar draws y sector, gan sicrhau bod gan ddysgwyr llais cyfartal yn y ffordd y maent yn dysgu, sut y cânt eu dysgwyr a sut y maent yn cael gwerth am arian.

3.242 Bwriedir i'r ddeddfwriaeth annog y Comisiwn i hyrwyddo cydweithio rhwng sefydliadau a chryfhau'r cysylltiadau ag eraill. Dylai hyn arwain at gefnogaeth well i ddysgwyr, gan gynnwys llwybrau dysgu cliriach a gwell gwybodaeth am yr opsiynau sydd ar gael.

Gweithredu

3.243 Mae'r Bill Drafft yn darparu ar gyfer cael cynrychiolwyr o blith dysgwyr ar fwrdd y Comisiwn (ceir rhagor o fanylion yn yr adran llywodraethiant corfforaethol ym mharagraff 3.25-3.41). Bydd hyn yn golygu bod safbwyntiau dysgwyr yng Nghymru yn cael eu cynrychioli.

Cod Ymgysylltu â Dysgwyr

3.244 Bydd dyletswydd ar y Comisiwn i ddatblygu, paratoi ac ymgynghori ar God Cynnwys Dysgwyr, a'i gyhoeddi, a fydd yn sicrhau bod buddiannau dysgwyr yn cael eu cynrychioli'n effeithiol pan fydd darparwr yn gwneud penderfyniadau ynghylch materion a allai fod o ddiddordeb i ddysgwyr. Dylai'r Cod roi cyfle i ddysgwyr gyfrannu at benderfyniadau a mynegi eu barn i'r darparwr am yr

addysg a'r hyfforddiant y maent yn ei chael. Dyma fwriad y polisi wrth gyflawni'r swyddogaethau hyn:

- a. Bydd angen cyfnod pontio (i'w bennu) er mwyn i'r Comisiwn allu datblygu'r Cod ac er mwyn caniatáu amser cyn cychwyn y gofyniad i ddarparwyr dysgu ymrwymo i'r cod.
- b. Gellir gwneud darpariaeth wahanol yn y Cod ar gyfer dibenion a sefydliadau gwahanol, er y bydd angen i bob sefydliad sicrhau'r un lefel o gyfranogaeth gan ddysgwyr.
- c. Bydd angen i'r Cod ganiatáu rhywfaint o gymesuredd. Er enghraifft, ni fydd disgwyl i ddarparwyr sy'n darparu cyrsiau undydd sicrhau a dangos yr un lefel o ymgysylltu â dysgwyr â'r rheini sy'n darparu cyrsiau mwy hirdymor.
- d. Bydd y Comisiwn yn sicrhau bod pob darparwr addysg drydyddol, fel y diffinnir yn y Bill Drafft, ac eithrio dosbarthiadau chwech, yn ymrwymo i'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr ac yn cadw ato. Er na fydd dosbarthiadau chwech yn gorfod cadw at y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr, byddai'n ddefnyddiol i'r Comisiwn ymgynghori â nhw pan fydd y Cod yn cael ei ddatblygu er mwyn iddynt allu rhannu arfer da o weithgareddau ymgysylltu eraill gyda dysgwyr megis gwaith gyda chynghorau ysgol neu gynghorau ieuencid.
- e. Bydd y Cod yn amod cofrestru gorfodol parhaus neu'n un o'r telerau ac amodau ar gyfer cyllid (yn dibynnu ar berthynas y darparwr â'r Comisiwn).
- f. Mae darpariaeth wedi'i chynnwys yn y Bill Drafft i'w gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro effeithiolrwydd Codau Ymgysylltu â Dysgwyr a chynnwys unrhyw gasgliadau sy'n deillio o'r gwaith monitro hwnnw yn ei adroddiad blynyddol ar effeithiolrwydd y Codau yn ystod y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn berthnasol iddi.

Cyngor, gwybodaeth ac arweiniad

Cefndir

3.245 Ym mis Ebrill 2018, cyhoeddwyd adroddiad yr Athro Harvey Weingarten, 'Gwneud y Gorau o Gyfraniad y System Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol i Gyflawni Nodau Cenedlaethol Cymru'. Yn yr adroddiad, mae'n amlinellu nad oes gan y system fonitro bresennol broses ar gyfer clymu'r gwahanol ddarnau o wybodaeth sydd eisoes wedi'u casglu at ei gilydd er mwyn deall perfformiad y system AHO yn ei chyfanrwydd a chyfraniad sefydliadau unigol at gyflawni amcanion a thargedau strategol.

3.246 Ystyriodd y Papur Gwyn, yr ymgynghoriad a'r ymgynghoriad technegol a ddylai'r Comisiwn newydd berchnogi'r setiau data sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru ac asiantaethau eraill, fel CCAUC, ar hyn o bryd ac a ddylid rhoi

dyletswydd ar ddarparwyr dysgu/cyrff arholi i rannu data am nodweddion a chyrhaeddiad dysgwyr. Ymchwiliwyd hefyd p'un a oedd unrhyw bwerau, dyletswyddau neu faterion eraill y dylid eu hystyried wrth ddatblygu cynigion ar gyfer y swyddogaethau hyn ymhellach.

- 3.247 Roedd mwyafrif yr ymatebwyr ar draws yr holl sectorau presennol yn cytuno y dylai'r Comisiwn newydd berchnogi pob set ddata. Roeddent yn teimlo y byddai hyn yn gyfle i adolygu'r ddarpariaeth bresennol, gan sicrhau bod tystiolaeth gadarn ar gael i seilio penderfyniadau arni. Fe'i gwelwyd hefyd yn gyfle i adolygu'r modd y cesglir y data hyn yn gyffredinol er mwyn sicrhauansawdd y data a bod modd eu cymharu ar draws pob sector.
- 3.248 Roedd cytundeb cyffredinol ym mhob sector y dylid rhoi dyletswydd ar ddarparwyr i fonitro a rhannu'r data hyn â'r Comisiwn. Fodd bynnag, nodwyd y dylai'r ddyletswydd hon osgoi cynyddu llwyth gwaith darparwyr.

Rhannu gwybodaeth

- 3.249 Er mwyn gallu cyflawni ei rôl mewn perthynas â'r sector addysg drydyddol yng Nghymru, goruchwylio ei waith a'i berfformiad, gosod a monitro ei flaenoriaethau strategol a gweithredol, a dosbarthu cyllid yn unol â'i gyfrifoldebau statudol, bydd angen i'r Comisiwn gasglu a defnyddio gwybodaeth o bob rhan o'r sector addysg drydyddol. Yn ogystal, bydd gan y Comisiwn rôl strategol i ddylanwadu ar gyfrifoldebau darparwyr dysgu o ran data, ystadegau ac ymchwil.
- 3.250 Er mwyn cyflawni'r amcanion polisi hyn, mae'r Bill Drafft yn ei gwneud yn bosibl i'r Comisiwn allu casglu, prosesu, cysylltu, dadansoddi ac adrodd ar ddata yn ymwneud â:
- darparwyr, eu Cytundebau Deilliannau, eu cyllid a'u gweithgareddau (gan gynnwys y chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd);
 - dysgwyr, eu cyrsiau, eu gweithgareddau, eu cyflawniadau a chanlyniadau eraill
 - sefydliadau addysgol a sefydliadau eraill sy'n ymwneud ag ymchwil, eu gweithgareddau a'u canlyniadau; a
 - cyflogwyr.
- 3.251 Mae'r Bill Drafft hefyd yn darparu y caiff y Comisiwn rannu'r wybodaeth y mae'n ei chasglu a chanlyniadau ei waith dadansoddi â Gweinidogion Cymru a chyrff gweinyddol/cyhoeddus eraill yn ogystal â chyrff ymchwil (sy'n gwneud ymchwil ar ran Llywodraeth Cymru neu'r Comisiwn).
- 3.252 Bydd y Comisiwn yn cael ei alluogi hefyd, yn yr un modd ag y mae Llywodraeth Cymru a CCAUC yn ei wneud ar hyn o bryd, i gysylltu ag astudiaeth Deilliannau Addysg Hydredol (LEO) er mwyn paru data â data CThEM a DWP (yn enwedig mewn perthynas â phrentisiaethau).

- 3.253 O ran rhannu gwybodaeth, mae'r Bill Drafft yn sicrhau bod y Comisiwn yn cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 2018, yn ogystal â'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data, ac yn sicrhau bod unrhyw ddata y gofynnir amdanynt neu sy'n cael eu cadw, eu defnyddio, neu eu rannu etc yn ymwneud â chyflawni'r swyddogaethau Comisiwn. Bydd hyn yn cynnwys cytundebau rhannu data ffurfiol, cytundebau cyfrinachedd, cadarnhau gweithdrefnau diogelwch gwybodaeth boddhaol a chadw a dinistrio copïau o'r wybodaeth yn briodol pan nad oes eu hangen mwyach. Contractau sy'n sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei defnyddio am resymau penodol yn unig a dim byd arall, ac y cofnodir yr holl wybodaeth sy'n cael ei throsglwyddo.
- 3.254 Bydd Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn yn gallu gwneud gwaith ymchwil mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant yng Nghymru ac unrhyw fater sy'n gysylltiedig ag addysg a hyfforddiant, a fyddai'n cynnwys cyflogaeth ac unrhyw fater arall sy'n berthnasol i swyddogaethau'r Comisiwn. Gellir cyhoeddi'r wybodaeth hon wedyn cyn belled na ellir adnabod unrhyw unigolyn o'r cyhoeddiad.
- 3.255 Mae'r Bill Drafft hefyd yn darparu y gall Gweinidogion Cymru ofyn am wybodaeth gan sefydliadau megis UCAS, sy'n darparu gwasanaethau i ddarparwyr addysg uwch yng Nghymru, at ddibenion ymchwil cymwys. Caiff Gweinidogion Cymru ofyn bod yr wybodaeth yn cael ei rhannu gyda Gweinidogion Cymru, y Comisiwn neu berson sydd wedi'i gymeradwyo. Mae'r wybodaeth y gellir ei rhannu yn ymwneud â cheisiadau gan unigolion i gael eu derbyn ar gwrs addysg uwch, gan gynnwys y graddau a ragwelir, cynigion a gwrthodiadau, a derbyn cynigion o'r fath. Mae'r Bill Drafft yn caniatáu i'r wybodaeth hon gael ei defnyddio i lywio "ymchwil cymwys", sy'n golygu ymchwil mewn perthynas â'r canlynol:
- y dewisiadau sydd ar gael yn y sector addysg uwch yng Nghymru;
 - yr ystyriaeth o gynigion;
 - cyfle cyfartal; a
 - meysydd eraill sydd wedi'u cymeradwyo gan Weinidogion Cymru.
- 3.256 Bydd hyn yn caniatáu dadansoddi'r wybodaeth a bydd hefyd yn helpu i lywio blaenoriaethau strategol y Comisiwn a pholisi yn y dyfodol.
- 3.257 Er mwyn diogelu'r wybodaeth hon, rhaid i'r person a gymeradwywyd beidio â throsglwyddo'r wybodaeth i unrhyw berson arall, gan gynnwys person neu gorff arall sydd wedi'i gymeradwyo. Mae person a gymeradwywyd yn berson neu'n gorff sydd wedi'i gymeradwyo gan Weinidogion Cymru i dderbyn yr wybodaeth hon at ddibenion ymchwil. Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau ar y ffactorau a gaiff eu hystyried wrth benderfynu a ddylid cymeradwyo person neu gorff at ddibenion derbyn yr wybodaeth hon.
- 3.258 Caiff Gweinidogion Cymru, y Comisiwn a pherson sydd wedi'i gymeradwyo gyhoeddi'r data a dderbynnir, ar yr amod:

- bod y data'n cael eu cyhoeddi at ddiben darparu gwybodaeth ystadegol;
- na ellir adnabod unrhyw unigolyn;
- na chyhoeddir unrhyw wybodaeth fasnachol sensitif.

3.259 Mae'r Bill Drafft hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn hyrwyddo arferion da mewn perthynas â rhannu data ymhlith y bobl a'r cyrff y mae'n eu cyllido neu'n eu rheoleiddio: er enghraifft drwy gyhoeddi canllawiau sy'n ymdrin â systemau TG a diogelwch gwybodaeth. Bydd y Comisiwn yn gallu adolygu a diweddarau neu ddisodli ei ganllawiau pan fydd yn ystyried bod angen gwneud hynny.

3.260 Mae'r Bill Drafft hefyd yn darparu bod y Comisiwn yn gorff ystadegol swyddogol ac yn rhoi pwerau i'r Comisiwn gyhoeddi ei ystadegau swyddogol ei hun ac allbynnau ymchwil.

Cenhadaeth ddinesig

Cefndir

3.261 Un o brif argymhellion adroddiad Hazelkorn oedd yr angen i ymgysylltu dinesig gael ei gynnwys fel cenhadaeth graidd a bod yn ymrwymiad ar draws pob sefydliad addysg ôl-orfodol.

3.262 Amlinellwyd yn y Papur Gwyn mai'r her i sefydliadau academiaidd yw ailddarganfod ymdeimlad o genhadaeth ddinesig. Nodwyd ei bod yn hollbwysig iddynt ymestyn y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth a'r campws i weithio gyda'u cymunedau lleol – gan hyrwyddo gwybodaeth, dysgu a sgiliau ledled y gymdeithas. Roedd y papur yn cydnabod bod angen mwy o eglurder yn y fframwaith ar gyfer ein system addysg ôl-orfodol er mwyn cefnogi'r gwaith hwn a sicrhau perthynas gryfach rhwng dinasyddion, cymunedau, ymchwilwyr a darparwyr.

3.263 Ochr yn ochr â hyn, ac ers blwyddyn ariannol 2017-18, rhoddwyd ryw lefel o ddisgwyliad ar Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru mewn perthynas â chenhadaeth ddinesig, a hynny drwy ei lythyr cylch gwaith blynyddol gan y Gweinidog.

3.264 Roedd llythyr cylch gwaith 2019-20 CCAUC yn amlinellu pedair thema allweddol yn ymwneud â chenhadaeth ddinesig, sef: lle sy'n arwain; cysylltiadau ag ysgolion; dinasyddiaeth weithgar; a menter gymdeithasol ac arloesi. Gofynnwyd i CCAUC ddefnyddio'r rhain fel sail i bennu cyfeiriad strategol ar gyfer cenhadaeth ddinesig. Hyd yma, mae'r gofynion yn ymwneud â chenhadaeth ddinesig yn berthnasol i sefydliadau addysg uwch yng

Nghymru, a chydabyddir bod nifer o sefydliadau wedi croesawu'r cysyniad ac yn mynd ati i ddatblygu eu cenhadaeth ddinesig i gysylltu eu campysau a'u cymuned â'r byd.

3.265 Rhagwelir y dylai cenhadaeth ddinesig fod yn berthnasol i'r sector addysg drydyddol cyfan.

Y cysyniad o genhadaeth ddinesig yn y Bill Drafft

3.266 Mae'r Bill Drafft yn creu dyletswydd i'r Comisiwn hyrwyddo cenhadaeth ddinesig ymhlith sefydliadau yng Nghymru yn y sectorau addysg uwch ac addysg bellach (fel y diffinnir yn adran 128(2) a (4) o'r Bill Drafft). Bydd y Comisiwn yn gallu cydymffurfio â'r ddyletswydd hon wrth gyflawni'r swyddogaethau eraill a grëwyd gan y Bill Drafft. Caiff y Comisiwn hefyd annog personau eraill y mae'n eu cyllido o dan y Bill Drafft i ddatblygu cenhadaeth ddinesig, megis ar gyfer ymchwil ac arloesi. I gydymffurfio â'r ddyletswydd i hyrwyddo cenhadaeth ddinesig, byddwn yn disgwyl i'r Comisiwn gydweithio â rhanddeiliaid i bennu sut y gellir cyflawni hyn.

3.267 Diffinnir cenhadaeth ddinesig yn y Bill Drafft fel "gweithredu at ddiben hybu neu wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol neu ddiwylliannol Cymru".

3.268 Bydd y Comisiwn, fel corff cyhoeddus, yn ddarostyngedig i'r dyletswyddau a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r ddyletswydd yn ymwneud â chenhadaeth ddinesig a grëwyd gan y Bill Drafft yn ddyletswydd ychwanegol i hyrwyddo cenhadaeth ddinesig sefydliadau addysg uwch a sefydliadau addysg bellach, a bydd yn ategu nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n cynnwys y ddyletswydd i gyrff cyhoeddus (gan gynnwys y Comisiwn) gyflawni datblygu cynaliadwy, gan gynnwys gweithredu'n unol ag egwyddorion datblygu cynaliadwy, er mwyn cyflawni'r nodau llesiant.

3.269 Bydd gan Weinidogion Cymru'r pŵer, drwy gyhoeddi'r datganiad o flaenoriaethau o dan adran 3, i nodi eu blaenoriaethau ar gyfer y Comisiwn mewn perthynas â hyrwyddo cenhadaeth ddinesig. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, disgwyliad ar y Comisiwn i gasglu a chyhoeddi tystiolaeth o sut mae sefydliadau addysg uwch a sefydliadau addysg bellach yn ymgysylltu â'u cymunedau lleol, a rhannu a hyrwyddo arferion gorau wrth wneud hynny. Gall y Comisiwn hefyd neilltuo cyllid ar gyfer prosiectau gan sefydliadau addysg uwch a sefydliadau addysg bellach sy'n hybu ac yn datblygu eu cenhadaeth ddinesig, gan barhau â'r gwaith a ddechreuwyd gan CCAUC yn y maes hwn.⁶ Bydd disgwyl i'r Comisiwn werthuso ei gynnydd mewn perthynas â'r polisi hwn yn ei adroddiadau blynyddol, ac ystyried y ffordd fwyaf effeithiol o ymgorffori'r gwaith o hyrwyddo cenhadaeth ddinesig yn ei swyddogaethau ehangach.

⁶ Gweler cylchlythyr CCAUC W18/07HE, Mehefin 2018.

Cynaliadwyedd ariannol

Dyletswydd i fonitro ac adrodd ar gynaliadwyedd ariannol

Cefndir

- 3.270 Mae'r Bill Drafft yn rhoi'r Comisiwn dan ddyletswydd i fonitro ac adrodd ar gynaliadwyedd ariannol darparwyr addysg drydyddol penodol. Bydd y gofyniad hwn yn sicrhau bod Gweinidogion Cymru'n cael gwybod am y sefyllfa ariannol gyfredol ac yn y dyfodol yn y sectorau a'r grwpiau hynny o ddarparwyr y mae'r ddyletswydd yn berthnasol iddynt. Bydd yr wybodaeth hon hefyd yn gyfle i'r Comisiwn nodi a chynghori ar dueddiadau neu faterion sy'n dod i'r amlwg a allai effeithio ar gynaliadwyedd ariannol addysg ôl-16 yng Nghymru yn y dyfodol.
- 3.271 Er y bydd y ddyletswydd hon yn ffurfioli'r gofynion hyn mewn deddfwriaeth, nid ydym yn ei hystyried yn newid sylweddol i'r arferion presennol. Ar hyn o bryd, mae CCAUC yn llunio ac yn cyhoeddi cylchlythyr blynyddol ar sefyllfa ariannol sefydliadau addysg uwch yng Nghymru.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.272 Mae'r Bill Drafft yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro cynaliadwyedd ariannol darparwyr penodol. Bydd hyn yn cynnwys, yn y lle cyntaf, darparwyr cofrestredig a sefydliadau yn y sector addysg bellach yng Nghymru nad ydynt wedi'u cofrestru ond sy'n cael eu cyllido gan y Comisiwn. Fodd bynnag, mae'r Bill Drafft yn galluogi Gweinidogion Cymru i ehangu'r ddyletswydd hon, drwy reoliadau, i ddarparwyr addysg drydyddol eraill neu i wneud eithriadau.
- 3.273 Bydd gofyn i'r Comisiwn gynnwys crynodeb o sefyllfa ariannol gyfredol y darparwyr a gaiff eu monitro o dan y ddyletswydd hon yn yr adroddiad blynyddol y mae'n ei gyflwyno i Weinidogion Cymru. Dylai'r crynodeb gwmpasu'r flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad blynyddol yn gysylltiedig â hi a gall gynnwys data cymharol ar gyfer blynyddoedd blaenorol.
- 3.274 Mae'r Bill Drafft hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gyflwyno adroddiad ar wahân i Weinidogion Cymru sy'n crynhoi rhagolwg ariannol y darparwyr y mae'n eu monitro. Bydd yr adroddiad hwn yn crynhoi casgliadau'r Comisiwn ar dueddiadau, patrymau neu faterion eraill sydd wedi dod i'r amlwg y mae'n ystyried ei bod yn briodol eu tynnu i sylw Gweinidogion Cymru. Rhaid i'r Comisiwn gyflwyno'r adroddiad ar y rhagolwg ariannol i Weinidogion Cymru ar yr un pryd â'r adroddiad blynyddol.
- 3.275 Rhagwelir y bydd y Comisiwn yn gallu defnyddio'r wybodaeth y mae'n ei chasglu gan ddarparwyr i ddangos cydymffurfiaeth â'r amodau cofrestru neu delerau ac amodau cyllid fel ffordd o fonitro ac adrodd ar gynaliadwyedd ariannol.

Llywodraethiant addysg uwch

Pwerau Gweinidogion Cymru i ddiwygio neu ddiddymu'r gofynion statudol ar gyfer dogfennau llywodraethu Corfforaeth Addysg Uwch yng Nghymru

Cefndir

- 3.276 Mae adran 124A o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 (Deddf 1988) yn ei gwneud yn ofynnol i Gorfforaeth Addysg Uwch fod ag offeryn llywodraethu yn ei le, a wneir gan y Cyfrin Gyngor, sy'n darparu ar gyfer cyfansoddiad y gorfforaeth. Rhaid i offerynnau llywodraethu gydymffurfio ag Atodlen 7A o Ddeddf 1988. Mae Atodlen 7A yn amlinellu'r gofynion statudol ar gyfer offerynnau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch a wneir gan y Cyfrin Gyngor ac mae'n cynnwys, ymhlith pethau eraill, darpariaeth yn ymwneud ag aelodaeth y gorfforaeth, nifer yr aelodau a'r broses ar gyfer penodi aelodau.
- 3.277 Yn ogystal, mae adran 125 o Ddeddf 1988 yn ei gwneud yn ofynnol i Gorfforaeth Addysg Uwch fod ag erthyglau llywodraethu'n ymwneud ag ymddygiad y sefydliad. Yn gyffredinol, mae'r erthyglau llywodraethu'n pennu sut y caiff swyddogaethau'r gorfforaeth eu rhannu rhwng y bwrdd llywodraethwyr, y Prifathro a'r Bwrdd Academaidd, ac maent yn rheoleiddio cyfansoddiad a swyddogaethau pwyllgorau'r gorfforaeth. Gallant hefyd wneud darpariaeth i awdurdodi'r bwrdd llywodraethu i wneud rheoliadau neu is-ddeddfau ynghylch llywodraethiant y sefydliad a'i ymddygiad. Mae adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 yn gwneud darpariaeth yn ymwneud â chynnwys erthyglau llywodraethu Corfforaeth Addysg Uwch.
- 3.278 Ar hyn o bryd, mae adran 124A(9) o Ddeddf 1988 yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddiwygio neu ddiddymu paragraffau 3 i 5 a pharagraff 11 o Atodlen 7A. Mae'r paragraffau hyn yn ymwneud â maint a chyfansoddiad y gorfforaeth a phenodi aelodau.

Diwygio dogfennau llywodraethu sefydliadau addysg uwch yng Nghymru

- 3.279 Caiff sefydliadau addysg uwch eu rhedeg yn unol â'u dogfennau llywodraethu. O ran Corfforaethau Addysg Uwch a ymgorfforwyd o dan Ddeddf 1988, nodir eu trefniadau llywodraethu yn eu hofferyn ac erthyglau llywodraethu. Y siarter a'r statudau yw'r dogfennau llywodraethu ar gyfer cyrff siartredig. O dan y trefniadau presennol, rhaid i'r Cyfrin Gyngor gymeradwyo diwygiadau i siarteri a statudau ac offerynnau ac erthyglau llywodraethu. Yn ogystal â'r offerynnau ac erthyglau llywodraethu a'r siarteri a statudau, bydd gan y rhan fwyaf o sefydliadau addysg uwch ddogfennau llywodraethu ategol, sef rheolau ac is-ddeddfau ar gyfer Corfforaethau Addysg Bellach a rheoliadau ac ordinhadau ar

gyfer sefydliadau siartredig, y gellir eu diwygio gan mwyaf heb eu hatgyfeirio i'r Cyfrin Gyngor.

- 3.280 Fel y nodir uchod, mae Deddf 1988 yn gosod nifer o ofynion ar Gorfforaethau Addysg Uwch yn ymwneud â'u cyfansoddiad a chynnwys eu dogfennau llywodraethu. Nid yw prifysgolion a sefydlwyd o dan Siarter Frenhinol yn ddarostyngedig i'r darpariaethau hyn ac felly mae ganddynt fwy o ryddid i ddiwygio eu dogfennau llywodraethu na Chorfforaethau Addysg Uwch a sefydlwyd o dan Ddeddf 1988, gan nad yw'r gofynion statudol yn berthnasol iddynt.
- 3.281 Ym mis Chwefror 2006, ysgrifennodd y Gweinidog Addysg a Dysgu Gydol Oes bryd hynny at bob sefydliad addysg uwch yng Nghymru⁷ ynghylch symleiddio eu trefniadau llywodraethu, gan roi cyfle iddynt ystyried diwygiadau i'w dogfennau llywodraethu er mwyn dileu'r gofyniad i gael cymeradwyaeth y Cyfrin Gyngor ar gyfer rhai materion. Ar yr un pryd, roedd y llythyr yn cydnabod bod budd sylweddol i'r cyhoedd yn nhrefniadau llywodraethu'r sefydliadau addysg uwch ac roedd yn cynnwys rhestr o'r materion hynny y dylid eu cadw o dan oruchwyliaeth a rheolaeth y Cyfrin Gyngor. Roedd y dull gweithredu hwn yn ddibynnol ar ailddosbarthu darpariaethau ymhlith dogfennau llywodraethu sefydliadau fel mai diwygiadau i rai materion yn unig, y bernid eu bod yn fudd i'r cyhoedd, oedd angen cymeradwyaeth y Cyfrin Gyngor. Gellid ailddosbarthu darpariaethau eraill i ddogfennau llywodraethu lefel is, er mwyn i sefydliad allu newid y rhain heb eu hatgyfeirio i'r Cyfrin Gyngor. Roedd y dull gweithredu a nodwyd yn y llythyr hwn yn wirfoddol. Nododd y llythyr awtonomi'r sefydliadau a datgan yn glir mai mater i sefydliadau unigol oedd cyflwyno cynigion i ddiwygio eu trefniadau llywodraethu os oeddent yn dewis gwneud hynny.
- 3.282 Mae Comisiwn y Gyfraith wedi ystyried materion yn ymwneud â llywodraethiant addysg uwch fel rhan o'i brosiect Charity Law: Selected Issues. Ym mis Gorffennaf 2015, cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith bapur ymgynghori, sef Technical Issues in Charity Law⁸, a oedd yn cynnwys cynigion yn ymwneud â sut mae sefydliadau addysg uwch ac elusennau yn diwygio eu dogfennau llywodraethu'n ehangach. Cyhoeddwyd adroddiad terfynol Comisiwn y Gyfraith ym mis Medi 2017^{9,10} a wnaeth argymhellion penodol yn ymwneud â diwygio dogfennau llywodraethu sefydliadau addysg uwch yng Nghymru. Roedd yr adroddiad yn cefnogi ymestyn y dull ailddosbarthu a ddisgrifir uchod a hefyd yn argymhell bod y gofynion statudol a osodwyd ar gynnwys dogfennau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch yn cael eu dileu er mwyn galluogi'r cyrff hyn i symleiddio eu dogfennau llywodraethu'n unol â'r canllawiau a gyhoeddwyd yn 2006.

⁷ "Deregulating Higher Education Institutions' governance arrangements", a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2006

⁸ https://s3-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2015/06/cp220_charities_technical.pdf

⁹ [https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-](https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2017/09/6.3781_LC_HC304_Technical-Issues-in-Charity-Law_FINAL_080917_WEB.pdf)

[11jsxou24uy7q/uploads/2017/09/6.3781_LC_HC304_Technical-Issues-in-Charity-Law_FINAL_080917_WEB.pdf](https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2017/09/6.3781_LC_HC304_Technical-Issues-in-Charity-Law_FINAL_080917_WEB.pdf)

Yr ymgynghoriad technegol

- 3.283 I ymestyn y dull aiddosbarthu a nodwyd yng nghanllawiau 2006 i bob sefydliad waeth beth yw eu trefniadau cyfansoddiadol, cynigiwyd yn yr ymgynghoriad technegol y dylid diwygio'r fframwaith deddfwriaethol presennol er mwyn dileu'r gofynion statudol sy'n berthnasol i Gorfforaethau Addysg Uwch ar hyn o bryd.
- 3.284 Er bod y rhan fwyaf o'r rhanddeiliaid yn cefnogi'r cynnig i ddileu'r rhagnodion statudol presennol, roedd rhai o blaid eu cadw. Soniodd y rheini a oedd yn cefnogi'r cynnig fod angen cysondeb ar draws pob sefydliad waeth beth yw eu trefniadau cyfansoddiadol, ac roeddent hefyd o'r farn y byddai dileu'r rhagnodiadau hyn yn rhoi hyblygrwydd tebyg i Gorfforaethau Addysg Uwch ddiwygio'u dogfennau llywodraethu ag sydd gan sefydliadau siartredig. O'r rheini a oedd o blaid eu cadw, yr amseru oedd yn peri'r pryder mwyaf iddynt, gyda nifer o'r farn y dylai newidiadau o'r fath gael eu hystyried ar ôl i'r diwygiadau AHO ehangach gael eu gweithredu er mwyn osgoi gwanhau'r trefniadau goruchwyllo presennol ar gyfer llywodraethiant sefydliadau addysg uwch yng Nghymru.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.285 Mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer ehangu pwerau gwneud gorchymnion Gweinidogion Cymru o dan adran 124A(9) i gwmpasu Atodlen 7A i gyd ac eithrio paragraff 1. Mae Atodlen 7A yn amlinellu gofynion statudol ar gyfer cynnwys offerynnau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch a wneir gan y Cyfrin Gyngor. O dan Adran 124A(9) o Ddeddf 1988, mae Gweinidogion Cymru¹¹ yn gallu diwygio neu ddiddymu unrhyw rai o baragraffau 3 i 5 ac 11 o Atodlen 7A drwy orchymyn. Mae'r paragraffau hyn yn ymwneud ag aelodaeth y Gorfforaeth Addysg Uwch, ac yn benodol ei maint a'i chyfansoddiad a'r broses ar gyfer penodi aelodau. Mae paragraff 1 yn galluogi offeryn llywodraethu Corfforaeth Addysg Uwch i rymuso'r gorfforaeth i newid ei henw gyda chydysniad y Cyfrin Gyngor.
- 3.286 Bydd y Bill Drafft yn cyflwyno pŵer newydd a fydd yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, i ddiwygio neu ddiddymu adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1998 sy'n ymwneud â chynnwys erthyglau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch.
- 3.287 Mae'r Bill Drafft yn rhoi Gweinidogion Cymru dan ddyletswydd i ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill sy'n berthnasol yn eu barn nhw, cyn defnyddio'r pwerau hyn. Bydd hyn yn sicrhau bod trafodaeth â'r Comisiwn, y sector addysg uwch a rhanddeiliaid eraill cyn cyflwyno unrhyw newidiadau.

¹¹ Cafodd y swyddogaeth hon ei rhoi i'r Ysgrifennydd Gwladol yn wreiddiol, ond drwy rinwedd erthygl 2 ac Atodlen 1 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672) fe drosglwyddwyd y swyddogaeth mewn perthynas â Chymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru (a sefydlwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998). Drwy rinwedd adran 162 a pharagraff 30 o Atodlen 11 Deddf Llywodraeth Cymru 2006, cafodd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru eu trosglwyddo i Weinidogion Cymru.

- 3.288 Gyda'i gilydd, bydd y darpariaethau hyn yn caniatáu i'r rhagnodiadau statudol presennol ar ddogfennau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch gael eu hadolygu ac, os bydd angen, eu diwygio neu eu diddymu, pan fydd y diwygiadau AHO wedi'u gwreiddio'n llwyr a phan fydd rhagor o fanylion ar gael am ofynion rheoleiddiol y Comisiwn mewn perthynas â llywodraethiant Corfforaethau Addysg Uwch. Bydd hyn yn rhoi amser i ddatblygu fframwaith rheoleiddio'r Comisiwn ac yn sicrhau na chaiff y trefniadau goruchwyllo presennol ar gyfer llywodraethiant Corfforaethau Addysg Uwch eu gwanhau. Bydd hefyd yn sicrhau bod buddiannau dysgwyr a rhanddeiliaid eraill yn cael eu diogelu.
- 3.289 Yn ogystal, byddai'n caniatáu ymestyn y dull presennol o symleiddio dogfennau llywodraethu sefydliadau addysg uwch, sy'n seiliedig ar y canllawiau a gyhoeddwyd yn 2006, i bob sefydliad addysg uwch waeth beth fo'u trefniadau cyfansoddiadol. Roedd canllawiau 2006 yn canolbwyntio'n bennaf ar drefniadau prifysgolion siartredig nad ydynt yn ddarostyngedig i ofynion statudol cyfatebol ar eu dogfennau llywodraethu.

Y trefniadau gweithdrefnol ar gyfer rhoi cyngor i'r Cyfrin Gyngor

Cefndir

- 3.290 Mae Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 (Deddf 1992) yn darparu'r sail ddeddfwriaethol ar gyfer rhoi pwerau dyfarnu graddau a theitl prifysgol yng Nghymru. Y Cyfrin Gyngor sy'n gyfrifol am hyn.
- 3.291 O dan adran 76 o Ddeddf 1992, gall y Cyfrin Gyngor roi pwerau i ddyfarnu tri chategori o raddau: pwerau dyfarnu graddau sylfaen; pwerau dyfarnu graddau a addysgir; pwerau dyfarnu graddau ymchwil.
- 3.292 Mae adran 76 yn galluogi'r Cyfrin Gyngor i roi pwerau dyfarnu graddau a addysgir a phwerau dyfarnu graddau ymchwil i unrhyw sefydliad sy'n darparu addysg uwch. Gall y Cyfrin Gyngor hefyd roi pwerau dyfarnu graddau sylfaen i sefydliadau yn y sector addysg bellach yng Nghymru.
- 3.293 Mae adran 77 o Ddeddf 1992 yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhoi teitl prifysgol fel bod sefydliad yn y sector addysg uwch yn gallu defnyddio'r gair "prifysgol" yn ei enw gyda chydsyniad y Cyfrin Gyngor. Mae adran 77 hefyd yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhoi teitl coleg prifysgol ar gyfer sefydliadau addysg uwch nad ydynt yn bodloni'n llawn y meini prawf ar gyfer rhoi teitl prifysgol neu nad ydynt yn dymuno ei ddefnyddio. Yn ogystal, mae adran 39 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (Deddf 1998) yn gwneud darpariaeth ynghylch defnyddio teitl prifysgol heb awdurdod.
- 3.294 Caiff ceisiadau am y pwerau hyn eu gwneud yn unol â meini prawf a chanllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru ar ran y Cyfrin Gyngor.

- 3.295 O ran dogfennau llywodraethu sefydliadau addysg uwch yng Nghymru, rhaid i'r Cyfrin Gyngor gymeradwyo diwygiadau i siarteri a statudau prifysgolion siartredig ac offerynnau ac erthyglau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch.
- 3.296 Nid yw'r trefniadau gweithdrefnol presennol ar gyfer ystyried diwygiadau i ddogfennau llywodraethu sefydliadau addysg uwch a cheisiadau am bwerau dyfarnu graddau a theitl prifysgol wedi'u nodi mewn deddfwriaeth. Ar hyn o bryd, rhaid i gorff llywodraethu'r sefydliad wneud cais i'r Cyfrin Gyngor am bwerau dyfarnu graddau a theitl prifysgol neu i ddiwygio offerynnau ac erthyglau llywodraethu neu siarteri a statudau. Mae'r Cyfrin Gyngor yn cyfeirio'r ceisiadau hyn i Weinidogion Cymru am gyngor.
- 3.297 Wrth roi cyngor ar geisiadau am bwerau dyfarnu graddau a theitl prifysgol, mae Gweinidogion Cymru'n comisiynu asesiad manwl gan yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd yn erbyn meini prawf a nodir mewn canllawiau cyhoeddedig. Gallant hefyd ofyn am gyngor CCAUC ar gynaliadwyedd ariannol a threfniadau llywodraethu'r sefydliad dan sylw.
- 3.298 Yn achos diwygiadau i ddogfennau llywodraethu, mae Gweinidogion Cymru'n asesu'r cais yn erbyn egwyddorion budd y cyhoedd a amlinellir yng nghanllawiau 2006 cyn rhoi cyngor i'r Cyfrin Gyngor.

Yr ymgynghoriad technegol

- 3.299 Roedd yr ymgynghoriad technegol yn cynnig bod y gweithdrefnau'n ymwneud â darparu cyngor i'r Cyfrin Gyngor ar ddiwygio dogfennau llywodraethu sefydliad addysg uwch ac ar geisiadau gan sefydliadau yng Nghymru am bwerau dyfarnu graddau a theitl prifysgol, yn cael eu ffurfioli mewn deddfwriaeth drwy'r Bill Drafft. Roedd hyn yn cynnwys rôl ehangach i'r Comisiwn yn y prosesau hyn a darpariaeth i alluogi'r Comisiwn i gynghori Gweinidogion Cymru ar y materion hyn. Bwriedir hefyd y byddai'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth i'r Comisiwn allu adolygu'r meini prawf presennol ar gyfer pwerau dyfarnu graddau a theitl prifysgol, a hefyd adolygu'r materion yn ymwneud â budd y cyhoedd sy'n sail ar gyfer ystyried diwygiadau i ddogfennau llywodraethu a'r gofynion statudol a roddir ar offerynnau ac erthyglau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch o dan Ddeddf 1988. Byddai'r math hwn o rôl yn cyd-fynd â swyddogaethau rheoleiddio ehangach y Comisiwn mewn perthynas ag ansawdd a sicrhau trefniadau llywodraethu'r sefydliadau addysg uwch yng Nghymru.

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.300 Ers yr ymgynghoriad technegol, penderfynwyd y byddai'r polisi bwriedig yn parhau ar sail pwerau Gweinidogion Cymru o dan Deddf Llywodraeth Cymru 2006 yn yr un modd ag y mae nawr. Felly, ni fydd angen gwneud darpariaeth benodol yn y Bill Drafft. Er y bydd hyn yn golygu bod y manylion ynghylch sut y caiff y polisi ei gyflawni yn wahanol i'r hyn a nodwyd yn yr ymgynghoriad technegol, bydd bwriad y polisi a'r effaith ar randdeiliaid yr un peth. Bydd y dull

hwn yn cyflawni'r polisi bwriedig ac yn sicrhau bod y gweithdrefnau hyn yn parhau i weithio'n effeithiol yn yr un ffordd ag y maent nawr. Bydd hefyd yn fodd i'r Comisiwn chwarae rôl fwy sylweddol yn y materion hyn nag y mae CCAUC yn ei wneud nawr, sy'n cyd-fynd yn well â'i swyddogaethau rheoleidiol ehangach o dan y Bill Drafft.

- 3.301 Byddai defnyddio pwerau Deddf Llywodraeth Cymru 2006 yn gofyn am sefydlu cytundeb rhwng Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn er mwyn cyflawni rhannau o'r polisi. Byddai angen i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn lunio a chytuno ar gytundeb o'r fath. Mae'n bosibl y bydd angen i Weinidogion Cymru, o dan eu pwerau presennol yn Neddf Llywodraeth Cymru 2006, ymrwymo i gytundeb â chorff priodol i asesu a darparu cyngor ar geisiadau am bwerau dyfarnu graddau a theitl prifysgol yng Nghymru.

Pwerau Gweinidogion Cymru i ddiddymu Corfforaeth Addysg Uwch yng Nghymru

- 3.302 Ar hyn o bryd, mae adran 128 o Ddeddf 1988 yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, i ddiddymu Corfforaeth Addysg Uwch a throsglwyddo ei eiddo, hawliau a rhwymedigaethau i unrhyw berson y mae'n ymddangos i Weinidogion Cymru eu bod yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n bennaf â darparu cyfleusterau neu wasanaethau addysgol o unrhyw fath; unrhyw gorff corfforaethol a sefydlwyd at ddibenion sy'n cynnwys darparu cyfleusterau neu wasanaethau o'r fath; Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru; neu Weinidogion Cymru. Nid oes pwerau cyfatebol i Weinidogion Cymru allu diddymu prifysgol yng Nghymru a sefydlwyd o dan Siarter Frenhinol. Yng Nghymru, gellir dirymu Siarter Frenhinol drwy arfer uchelfraint Ei Mawrhydi lle caiff y siarter ei hildio i'r Goron, neu drwy is-ddeddfwriaeth lle caiff y siarter ei dirymu a'r gorfforaeth eu diddymu.

Yr ymgynghoriad technegol

- 3.303 Gofynnodd yr ymgynghoriad technegol am farn rhanddeiliad ar y posibilrwydd o ddiwygio pŵer presennol Gweinidogion Cymru i ddiddymu Corfforaeth Addysg Uwch yng Nghymru o dan adran 128 o Ddeddf 1988, ac amlinellwyd nifer o opsiynau i'w hystyried. Roedd y rhain yn cynnwys gwneud trefniadau tebyg i'r rheini sydd yn eu lle ar gyfer Corfforaethau Addysg Bellach yng Nghymru, neu wneud newidiadau tebyg i'r rheini a gyflwynwyd yn Lloegr o dan Ddeddf Addysg Uwch ac Ymchwil 2017 (Deddf 2017).

Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir ei chael

- 3.304 Er ein bod yn cydnabod y byddai rhai o'r opsiynau yn yr ymgynghoriad technegol yn gosod Corfforaethau Addysg Uwch ar sail fwy cyfartal â phrifysgolion siartredig, sefydliadau cyfatebol yn rhannau eraill o'r DU neu Gorfforaethau Addysg Bellach yng Nghymru, rydym o'r farn bod yn rhaid i

unrhyw ddiwygiadau i'r pwerau hyn gael eu cydbwyso yn erbyn ystyriaethau ehangach.

- 3.305 Ar hyn o bryd, os oes angen diddymu Corfforaeth Addysg Uwch am unrhyw reswm, byddai'r pwerau presennol o dan adran 128 o Ddeddf 1988 yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, i ddiddymu'r sefydliad a throsglwyddo ei eiddo, hawliau a rhwymedigaethau i un o'r personau neu gyrff a restrir yn yr adran honno p'un a wneir cais gan y sefydliad ai peidio.
- 3.306 Fodd bynnag, pe bai'r pŵer i ddiddymu sefydliad ond yn cael ei arfer ar gais y sefydliad, fel sy'n digwydd yn Lloegr ar hyn o bryd, mae risg na fyddai cais o'r fath yn cael ei wneud gan y Gorfforaeth Addysg Uwch mewn rhai amgylchiadau penodol. Mewn sefyllfa o'r fath, ni fyddai Gweinidogion Cymru'n gallu diddymu'r sefydliad na throsglwyddo ei asedau a'i rwymedigaethau. Golyga hyn y byddai'r gorfforaeth statudol yn aros yn y llyfr statud a byddai angen Deddf Seneddol neu Ddeddf gan y Senedd i'w thynnu. Nid ydym yn ystyried bod hyn yn sefyllfa ddymunol.
- 3.307 I leihau'r risgiau hyn, rydym yn ystyried bod angen cadw, ar ryw ffurf, pŵer Gweinidogion Cymru i ddiddymu Corfforaeth Addysg Uwch mewn amgylchiadau lle nad yw'r prifysgol ei hun wedi gwneud cais. Felly, nid ydym yn cynnig gwneud newidiadau sylweddol yn y Bill Drafft i'r darpariaethau presennol o dan adran 128 o Ddeddf 1988. I'r perwyl hwn, mae'n bwysig nodi bod arfer y pŵer hwn yn ddarostyngedig i gyfyngiadau cyfraith gyhoeddus. Rhaid i benderfyniad Gweinidogion Cymru i ddefnyddio'r pwerau fod yn rhesymol, cymryd i ystyriaeth yr holl ffactorau perthnasol ac anwybyddu'r ffactorau amherthnasol, a pheidio â chael eu defnyddio at ddiben cudd.

Ymyrryd mewn perthynas ag ymddygiad sefydliadau addysg bellach

Cefndir

- 3.308 O dan y fframwaith deddfwriaethol presennol, mae adran 57 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 (Deddf 1992) yn galluogi Gweinidogion Cymru i ymyrryd mewn perthynas ag ymddygiad sefydliad yng Nghymru yn y sector addysg bellach os ydynt yn fodlon bod un neu fwy o'r amodau canlynol wedi'u bodloni:
- mae materion y sefydliad wedi neu yn cael eu camreoli gan ei gorff llywodraethu;
 - mae corff llywodraethu'r sefydliad wedi methu â chyflawni unrhyw ddyletswydd a roddwyd iddo gan neu at ddibenion unrhyw Ddeddf neu Fesur gan y Senedd;
 - mae corff llywodraethu'r sefydliad wedi ymddwyn neu'n bwriadu ymddwyn yn afresymol wrth arfer unrhyw bŵer neu gyflawni unrhyw ddyletswydd a roddwyd iddo gan neu o dan unrhyw Ddeddf neu Fesur gan y Senedd;

- mae'r sefydliad yn perfformio'n sylweddol is nag y gellid ei ddisgwyl yn rhesymol o dan yr holl amgylchiadau iddo berfformio, neu'n mae'n methu neu'n debygol o fethu darparu addysg neu hyfforddiant o safon dderbyniol.

3.309 Os bodloni'r un neu fwy o'r amodau uchod, gall Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, ymyrryd fel a ganlyn:

- diswyddo pob un neu unrhyw rai o aelodau corff llywodraethu'r sefydliad;
- penodi aelodau newydd i'r corff llywodraethu, os oes swyddi gwag (waeth sut y daethant yn wag);
- cyfarwyddo corff llywodraethu i arfer ei bwerau a chyflawni ei ddyletswyddau, gan gynnwys:
 - i. cyfarwyddyd i arfer pwerau o dan adran 5(2)(b) i (f) a (h) o Fesur Addysg (Cymru) 2011 i gydweithio â phersonau neu gyrff eraill megis sefydliad addysg bellach arall neu ysgol;
 - ii. cyfarwyddo corff llywodraethu corfforaeth addysg bellach i ddiddymu'r sefydliad.

Diben ac effaith y ddeddfwriaeth

3.310 Mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer diddymu adran 57 o Ddeddf 1992 ac ar gyfer ailddeddfu'r swyddogaethau ymyrryd hyn. Byddai hyn yn rhoi pwerau Gweinidogion Cymru mewn deddfwriaeth Gymreig ac yn sicrhau bod y darpariaethau'n fwy clir a hygyrch.

3.311 Mae'r Bill Drafft, ar y cyfan, yn cadw'r sail dros ymyrryd a'r camau y gellir eu cymryd os bodlonir unrhyw un o'r amodau, ond hefyd yn nodi y gall Gweinidogion Cymru bellach ymyrryd drwy gyfarwyddyd yn hytrach na gorchymyn. Gwneir addasiadau eraill i ddiweddarau'r darpariaethau a sicrhau eu bod yn cyd-fynd â'r derminoleg a ddefnyddir mewn manau eraill yn y Bill Drafft.

3.312 O dan y darpariaethau yn y Bill Drafft, mae'r swyddogaethau ymyrryd yn cael eu cadw gan Weinidogion Cymru am eu bod yn ymestyn y tu hwnt i'r drefn reoleiddio a sefydlwyd gan y Comisiwn drwy gofrestru a thelerau ac amodau ar gyfer cyllid. Fodd bynnag, gan y bydd perthynas bresennol Gweinidogion Cymru â'r sector addysg bellach o ran cyllid a rheoleiddio yn trosglwyddo i raddau helaeth i'r Comisiwn, mae'r Bill Drafft yn darparu bod y Comisiwn yn chwarae rôl ganolog wrth arfer y pwerau ymyrryd hyn. Yn benodol, mae'r Bill Drafft yn gosod y Comisiwn dan ddyletswydd i hysbysu Gweinidogion Cymru os daw'n ymwybodol bod unrhyw rai o'r amodau ymyrryd wedi'u bodloni. Yn ogystal, mae'n ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn i'r pwerau ymyrryd gael eu harfer. Rydym yn ystyried bod y rôl hon yn cyd-fynd â swyddogaethau cyllido a rheoleiddio'r Comisiwn mewn perthynas â sefydliadau

addysg bellach. Hefyd, bydd cynnwys y Comisiwn yn y broses o arfer y swyddogaethau hyn yn fodd i gadw llygaid ar y defnydd a wneir ohonynt ac yn darparu lefel ychwanegol o ddiogelwch i sefydliadau. Bydd cyngor gan y Comisiwn hefyd yn sicrhau bod Gweinidogion Cymru'n ystyried yr holl ffactorau perthnasol wrth benderfynu p'un ai ymyrryd ai peidio yn amgylchiadau penodol pob achos.

3.313 Mae'r Bill Drafft hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi datganiad ar y polisi ymyrryd sy'n amlinellu sut y bydd y pwerau ymyrryd hyn yn cael eu harfer. Mae'r swyddogaethau ymyrryd hyn yn hollbwysig wrth weithredu'r polisi i ddiogelu'r ddarpariaeth addysg bellach yng Nghymru. Fodd bynnag, yn y rhan fwyaf o achosion bydd y swyddogaethau ond yn cael eu defnyddio pan fydd y Comisiwn wedi defnyddio pob un o'i swyddogaethau ymyrryd ef neu pan os yw'r mater mor ddifrifol bod angen cymryd camau ar frys. Bydd y datganiad ar y swyddogaethau ymyrryd yn amlinellu materion fel sut a phryd y bydd Gweinidogion Cymru'n rhoi hysbysiad o'r cyfarwyddyd arfaethedig, sut y dylai corff llywodraethu ymateb i hysbysiad o'r fath, a sut a phryd y dylai Gweinidogion Cymru egluro'r rhesymau am unrhyw benderfyniadau a wneir ganddynt.

Y Gymraeg

Y cefndir a'r sefyllfa bresennol

3.314 Amlinellodd Llywodraeth Cymru ei gweledigaeth i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 yn ei strategaeth, Cymraeg 2050: miliwn o siaradwyr. I gyrraedd y targed hwn, mae angen newid gweddnewidiol ar draws yr sector addysg. Bydd gan y Comisiwn rôl hollbwysig yng nghyd-destun y nodau allweddol canlynol yn y strategaeth.

Nod 4: Addysg ôl-orfodol

3.315 Datblygu darpariaeth addysg ol-orfodol sy'n cynyddu cyfraddau dilyniant ac yn cefnogi pawb, ni waeth pa mor rhugl eu Cymraeg, i ddatblygu sgiliau yn yr iaith i'w defnyddio'n gymdeithasol ac yn y gweithle.

Nod 5: Y gweithlu addysg, adnoddau a chymwysterau

3.316 Cynllunio er mwyn cynyddu a gwella'n sylweddol:

- i. Y gweithlu addysg a hyfforddiant sy'n gallu addysgu'r Gymraeg ac addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg;
- ii. Yr adnoddau a'r cymwysterau sydd eu hangen i gefnogi cynnydd yn y ddarpariaeth.

3.317 Diben nod 4 yw sicrhau bod pob siaradwr Cymraeg sy'n parhau mewn addysg drydyddol, boed hynny mewn ysgol, coleg addysg bellach neu mewn dysgu seiliedig ar waith, ac sy'n mynd ymlaen i addysg uwch, yn parhau i ddatblygu eu sgiliau iaith Gymraeg er mwyn creu gweithlu a chymdeithas ddwyieithog.

3.318 Ar hyn o bryd, mae Gweinidogion Cymru'n darparu cyllid i ddatblygu a chyflenwi darpariaeth addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg. Mae Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid naill ai'n uniongyrchol i ddarparwyr addysg drydyddol neu drwy sefydliadau cyfryngol fel CCAUC a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol (y Ganolfan Genedlaethol) i gefnogi darparu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg ac addysgu'r Gymraeg. Mae Gweinidogion Cymru hefyd yn darparu cyllid i sefydliadau gan gynnwys y Coleg Cymraeg Cenedlaethol (y Coleg) i gefnogi datblygiad addysg drydyddol cyfrwng Gymraeg drwy weithgareddau megis cynllunio academaidd a hybu a chymhell addysg cyfrwng Cymraeg.

Diben y ddeddfwriaeth effaith y bwriedir ei chael

3.319 Mae darpariaeth wedi'i chynnwys yn y Bill Drafft fel bod y Comisiwn yn dod o fewn Atodlen 6 i Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 er mwyn ei gwneud yn ofynnol iddo gydymffurfio â safonau'r Gymraeg. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod y Comisiwn yn ystyried y Gymraeg yn ei holl weithgareddau ac y gellir ei gwneud yn ofynnol iddo ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg.

3.320 Mae'r Bill Drafft yn gosod dyletswyddau ar y Comisiwn mewn perthynas ag addysg drydyddol Gymraeg. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn:

- a. annog unigolion sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru i gymryd rhan mewn addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg;
- b. cymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod digon o addysg drydyddol yn cael ei darparu drwy gyfrwng y Gymraeg i ateb galw rhesymol; ac
- c. annog darparu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg gan
 - i. sefydliadau cofrestredig,
 - ii. personau ac eithrio sefydliadau cofrestredig sy'n darparu addysg drydyddol a ariennir neu a sicrheir fel arall gan y Comisiwn.

3.321 Amcan y polisi yw ehangu'r dewis i ddysgwyr astudio drwy gyfrwng y Gymraeg. Mater i'r Comisiwn fydd penderfynu sut y bydd yn cyflawni ei ddyletswyddau. Fodd bynnag, dyma rai enghreifftiau o sut y gallai'r gofyniad hwn gael ei weithredu a'i fonitro'n briodol gan y Comisiwn:

- a. cynllunio'n strategol i hyrwyddo a chynyddu'n gadarnhaol addysg drydyddol Gymraeg;
- b. annog darparwyr i gyflwyno, datblygu a chynyddu eu haddysg drydyddol cyfrwng Cymraeg, efallai drwy gytundebau deilliannau os yn briodol;

- c. annog darparwyr i gynllunio llwybrau dilyniant fel bod siaradwyr Cymraeg yn gallu parhau â'u dysgu ôl-16 a datblygu eu sgiliau iaith Gymraeg a chynnig cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg er mwyn creu gweithlu dwyieithog;
- d. monitro argaeledd a'r nifer sy'n manteisio ar gyfleoedd dysgu cyfrwng Cymraeg, ac unrhyw bynciau lle na ellir diwallu'r galw am ddysgu cyfrwng Cymraeg ar hyn o bryd;
- e. gweithio'n effeithiol gyda'r Coleg i gyflawni'r uchod.

Pwerau cyllido Gweinidogion Cymru

- 3.322 Bydd Gweinidogion Cymru'n parhau i allu dyrannu adnoddau ariannol i gefnogi'r gwaith o ddatblygu a chyflenwi darpariaeth addysg drydyddol Gymraeg. Er enghraifft, rhagwelir y bydd Gweinidogion Cymru yn parhau i ddarparu cyllid yn uniongyrchol i'r Ganolfan Genedlaethol a'r Coleg yn y tymor byr i'r tymor canolig yn dilyn sefydlu'r Comisiwn.
- 3.323 Bydd Gweinidogion Cymru'n gallu dyrannu adnoddau ariannol i'r Comisiwn mewn perthynas â phob categori o addysg drydyddol. Bydd Gweinidogion Cymru'n gallu pennu telerau ac amodau ar gyfer y cyllid hwn. Mae darpariaeth wedi'i chynnwys yn y Bill Drafft i alluogi Gweinidogion Cymru i gymhwyso telerau ac amodau cyllid yn ymwneud â darparu ac asesu cwrs drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bosibl y bydd Gweinidogion Cymru hefyd yn dymuno cymhwyso amodau sy'n ymwneud â maes pwnc penodol. Er enghraifft, efallai y byddant am neilltuo cyllid i gefnogi cyrsiau sy'n arwain at broffesiynau lle mae prinder unigolion sy'n gallu ymgymryd â'u rôl drwy gyfrwng y Gymraeg, er enghraifft yn y sectorau gofal neu addysg. Byddai'r Comisiwn yn gallu penderfynu sut i ddosbarthu'r arian hwnnw (cyn belled â'i fod yn unol â'r amodau) a byddai darparwyr yn rhydd i benderfynu a ydynt am wneud cais am grant at y diben a nodwyd.

Pwerau cyllido'r Comisiwn

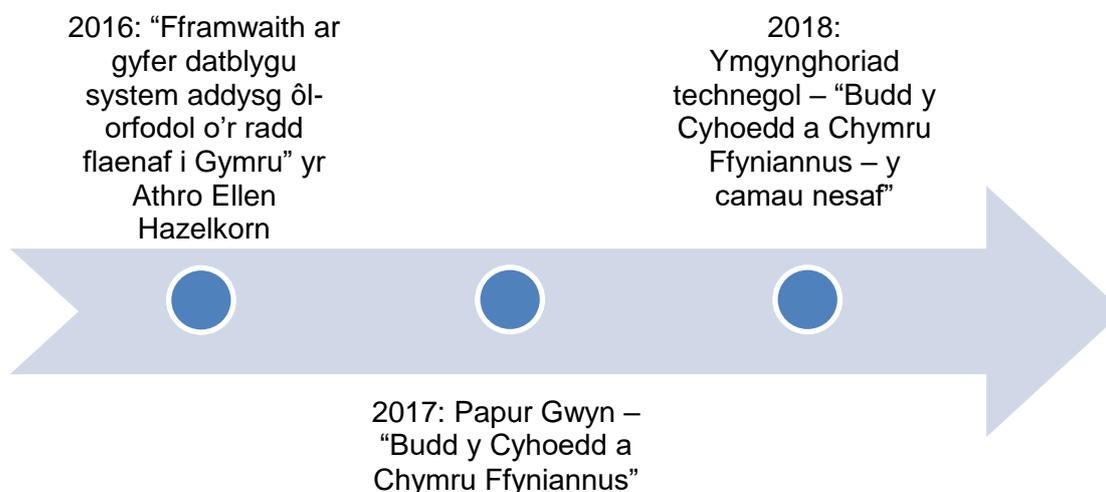
- 3.324 Bydd y Bill Drafft yn galluogi'r Comisiwn i ddyrannu cyllid i ddarparwyr ar gyfer darparu addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg. Er enghraifft, gall y Comisiwn ddarparu cyllid ar gyfer premiymau cyfrwng Cymraeg i dalu'r gost o ddarparu gweithgareddau dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Bill Drafft hefyd yn galluogi'r Comisiwn i ddyrannu cyllid i ddarparwyr ar gyfer addysgu'r Gymraeg.
- 3.325 Yn ogystal, bydd y Comisiwn hefyd yn gallu dyrannu cyllid i bersonau at ddibenion sy'n gysylltiedig â darparu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg a darparu cyrsiau caffael yr iaith Gymraeg. Gallai hyn gynnwys gweithgareddau i gefnogi datblygu darpariaeth fel hyfforddiant i ymarferwyr, hyrwyddo cyfleoedd dysgu i ddarpar ddysgwyr, datblygu a rhannu adnoddau dysgu a chydgysylltu cyfleoedd dysgu ar draws y darparwyr. Gallai hyn hefyd

gynnwys cyllid i wneud gwaith ymchwil mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant cyfrwng Cymraeg yng Nghymru.

Gofynion adrodd

3.326 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn gynnwys yn ei adroddiad blynyddol i Weinidogion Cymru wybodaeth am hyd a lled yr addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg a ddarperir ac i ba raddau yr addysgwyd Cymraeg i bobl dros yr oedran ysgol gorfodol mewn blwyddyn benodol, a chymharu'r ddarpariaeth â'r hyn a ddarparwyd mewn blynyddoedd blaenorol.

4. Ymgynghori

Ffigur 1: Amserlen ymgynghori

- 4.1 Yn 2016, cyhoeddodd yr Athro Hazelkorn ei hadolygiad "[Tuag at 2030: Fframwaith ar gyfer datblygu system addysg ôl-orfodol o'r radd flaenaf i Gymru](#)" a archwiliodd y trefniadau ar gyfer goruchwyllo addysg a hyfforddiant ôl-orfodol yng Nghymru. Roedd yr adolygiad yn nodi dau brif argymhelliaid:
- y dylai Llywodraeth Cymru ddatblygu gweledigaeth drosfwaol ar gyfer y sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (AHO);
 - y dylai Llywodraeth Cymru sefydlu corff hyd braich newydd i fod yn gyfrifol am oruchwyllo'r sector, ei gyfeiriad strategol a'i arweinyddiaeth.
- 4.2 Yn dilyn yr argymhellion hyn, lansiodd Llywodraeth Cymru y Papur Gwyn "[Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus - Datblygu System Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol Ddiwygiedig](#)" ym mis Mehefin 2017 a oedd yn nodi cynigion lefel uchel ar gyfer diwygio'r sector AHO yng Nghymru. Roedd hyn yn cynnwys sefydlu Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil i Gymru ("y Comisiwn"), a fyddai'n gyfrifol am addysg uwch a phellach, dysgu seiliedig ar waith a dysgu oedolion. Nid oedd y penderfyniad ynghylch cynnwys dosbarthiadau chwech yng nghylch gwaith y Comisiwn wedi'i wneud eto.
- 4.3 Yn ogystal â'r ymgynghoriad ysgrifenedig, cynhaliodd Llywodraeth Cymru dair o sioeau teithiol ar draws Cymru a oedd yn gyfle i randdeiliaid rannu eu sylwadau drwy weithdai. Cafodd llais y dysgwr ei ystyried mewn sesiynau arbennig yn ystod dau o ddigwyddiadau Sgiliau Cymru, ac fe wnaeth rhai bobl ifanc dan 16 oed hefyd gymryd rhan yn y sesiynau hyn gan rannu eu barn mewn ymateb i gwestiynau allweddol.

4.4 Cafwyd 92 ymateb i'r ymgynghoriad ysgrifenedig, gyda chyfanswm o 214 o gynrychiolwyr yn bresennol yn y digwyddiadau i randdeiliaid a thua 165 o ddysgwyr o bob rhan o'r sectorau AHO amrywiol.

4.5 Comisiynwyd hefyd ymgynghoriad penodol ar gyfer pobl ifanc a grwpiau â nodweddion gwarchoddedig. Cynhaliwyd 13 o weithdai rhyngweithiol ar draws Cymru fel rhan o'r ymgynghoriad hwn, lle gasglwyd sylwadau gan bron i 200 o ddysgwyr.

4.6 Ar y cyfan, roedd yr ymatebion yn awgrymu bod darparwyr dysgu, sefydliadau a dysgwyr yn cefnogi'r cynigion ar gyfer diwygio yn gyffredinol.

4.7 Ym mis Ebrill 2018, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru "Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus - y camau nesaf" er mwyn ymgynghori ar gyfres o gynigion manwl ar gyfer diwygio'r system AHO yng Nghymru, gan gynnwys cynigion technegol ar gyfer strwythur a gweithrediad y Comisiwn newydd. Yn ogystal, amlinellodd yr ymgynghoriad y ffordd y dylai/gallai gwariant Llywodraeth Cymru ar ymchwil ac arloesi gael ei oruchwylio a'i gydgyssylltu.

<https://llyw.cymru/sites/default/files/consultations/2018-04/180423-comisiwn-addysg-drydyddol-ac-ymchwil-i-gymru-dogfen-ymgynghori.pdf>

4.8 Un o brif gysyniadau'r ymgynghoriad oedd yr angen i'r cyfeiriad, y weledigaeth a'r dyheadau ar gyfer y sector fod yn hyblyg, yn addas i'r dyfodol ac wedi'u llywio gan y Comisiwn newydd.

4.9 Roedd yr ymgynghoriad yn cynnwys ymgynghoriad ysgrifenedig ac 19 o weithdai thematig rhyngweithiol gydag unigolion a sefydliadau o bob cwr o Gymru. Daeth 422 o ymatebion ysgrifenedig i law.

4.10 Roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad technegol yn gefnogol i'r egwyddorion diwygio, gan gynnwys:

- yr angen am gysondeb ar draws y sector a'r angen i bob darparwr fod yn destun trefniadau rheoleiddio tebyg;
- yr angen clir i'r Comisiwn fonitro a gwella ansawdd ar draws y sector a'r angen i alinio darpariaeth ar draws y sector;
- sicrhau bod y drefn reoleiddio yn cyd-fynd â swyddogaethau rheoleiddio'r Comisiwn er mwyn galluogi monitro priodol ac osgoi dyblygu;
- yr angen am ymgysylltu ehangach â staff a myfyrwyr;
- cyflwyno gweithdrefnau i ddiogelu dysgwyr a gweithdrefnau cwyno;
- yr angen am swyddogaeth reoleiddio gryfach ar gyfer y Comisiwn gydag ystod o opsiynau ymyrryd cymesur;
- yr angen i'r Comisiwn ddefnyddio diddymu fel cam olaf yn unig ac y dylid rhoi ystyriaeth lawn i'r effaith ar ddysgwyr, staff a'r economi ehangach;

- cael cylchoedd cynllunio hirach o bum mlynedd a rhoi'r pwerau ar gyfer cynllunio a chyllido i'r Comisiwn;
- yr angen i gyhoeddi data llawn ynghylch darparwyr a'u perfformiad yn erbyn targedau, a sicrhau bod y data'n gyson â'r data cyhoeddus sydd eisoes yn bodoli;
- trosglwyddo cyllid yn uniongyrchol i'r Comisiwn gan gadw at system debyg i'r system gyllido bresennol, ond gyda chyfle i'w symleiddio ar draws y sector er mwyn caniatáu dull gweithredu llai manwl ar gyfer telerau ac amodau a chysylltiad uniongyrchol i Gytundebau Deilliannau a chynllunio;
- cyflwyno system gynllunio a chyllido sy'n rhoi mwy o bwyslais ar ganlyniadau o ran cyflogadwyedd a darpariaeth a arweinir gan y galw;
- dylid gosod dyletswydd benodol ar y Comisiwn i roi sylw dyledus i'r Gymraeg.

4.11 Roedd y meysydd a ystyriwyd yn cynnwys:

- yr angen i'r Bill Drafft ganiatáu rhywfaint o hyblygrwydd er mwyn rhoi'r rhyddid i'r Comisiwn allu gweithredu heb orfod bod yn rhy agos i Lywodraeth Cymru;
- yr angen i adeiladu'n ofalus y berthynas rhwng Lywodraeth Cymru a'r Comisiwn, gan ganolbwyntio ar flaenoriaethau strategol a gallu'r Comisiwn i bennu ei gyfeiriad ei hun, a'r angen am ddull gweithredu cytbwys ar gyfer cadw rhyddid academiaidd;
- yr angen i Weinidogion fod â phwerau ymyrryd ond bod y rhain yn cael eu hystyried yn ofalus ac yn gymesur;
- yr angen i'r Comisiwn gael mwy o bŵer i ddiogelu'n ddigonol a chynrychioli orau buddiannau rhanddeiliaid ehangach fel myfyrwyr a staff, gyda chynrychiolaeth ddigonol o bob sector ac o blith staff a dysgwyr ar y Comisiwn a'i fwrdd;
- ystyried un cynllun cofrestru a rheoleiddio llawn ar draws y sector;
- dylai'r Gymraeg gael eu gwreiddio ar draws pob gweithgaredd o ystyried pwysigrwydd y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ac argymhellion adolygiad Weingarten;
- rhoi ystyriaeth bellach i fodel cyllido ac annibynniaeth y Coleg Cymraeg Cenedlaethol;
- roedd yr ymatebion mewn perthynas â chweched dosbarth ysgolion yn gymysg, ond y consensws cyffredinol oedd y dylai fod cysondeb ar draws y sector addysg ôl-16 gyda rôl glir ar gyfer y Comisiwn ond rôl i Weinidogion Cymru hefyd o ran sicrhau dull cydlynol ar gyfer darparu addysg cyn-16 ac ôl-16 mewn ardal leol;
- yr angen i'r Comisiwn gael rôl yn y broses o gyllido darpariaeth HCA;
- yr angen i gynllunio'r mecanweithiau ar gyfer cyllido ymchwil ac arloesi yng Nghymru ar wahân i'r trefniadau ar gyfer cyllido addysg, a

defnyddio telerau ac amodau grant neu gontractau er mwyn cael system gyllido eang ac amrywiol;

- yr angen i sicrhau nad yw'r trefniadau cyllido'n cael effaith andwyol ar y ddarpariaeth ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol;
- os oes angen, y dylai cyllid uniongyrchol ar gyfer gofynion sydd er budd y genedl gael ei weinyddu gan y Comisiwn yn hytrach nag yn uniongyrchol gan Weinidogion Cymru;
- roedd cefnogaeth gyffredinol i'r cynnig bod y cyfrifoldeb am gyllido prentisiaethau'n cael ei gynnwys yng nghylch gwaith y Comisiwn, ond bod y system hon yn addas i'r dyfodol.

4.12 O ystyried natur dechnegol y Bill Drafft a'i apêl gyfyngedig i'r cyhoedd ehangach, ni theimlwyd ei bod yn briodol cynnal ymgynghoriad agored ar Fil drafft. Trafodwyd amcanion polisi'r Bill Drafft yn fanwl gyda rhanddeiliaid, a rhannwyd fersiynau drafft â'r canlynol: CCAUC; Prifysgolion Cymru; ColegauCymru; Undeb Cenedlaethol y Myfyrwyr; yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch; Estyn; y Brifysgol Agored; y Grŵp Cynghori ar Ddiwygio AHO 16-19; Grŵp y Gweithlu Addysg; a'r Bwrdd Newid AHO. Roedd hyn yn gyfle i swyddogion egluro cwrmpas y Bill Drafft i'r partion allweddol sydd â diddordeb, a pham fod angen y ddeddfwriaeth a beth oedd Llywodraeth Cymru'n ceisio ei gyflawni drwy adrannau gwahanol y Bill Drafft.

4.13 Cyhoeddwyd crynodeb llawn o'r holl ymatebion i'r ymgynghoriad:

- Ymgynghoriad ar y Papur Gwyn:
https://llyw.cymru/sites/default/files/consultations/2018-02/171204-summary-of-responses-cy_0.pdf
- Digwyddiadau ar gyfer dysgwyr ifanc:
<https://llyw.cymru/system-addysg-hyfforddiant-ol-orfodol-wedii-diwygio>
- Ymgynghoriad technegol:
https://llyw.cymru/comisiwn-addysg-drydyddol-ac-ymchwil-i-gymru?_ga=2.152221433.1539186795.1576489928-576252485.1570091563
- Gweithdai thematig yr ymgynghoriad technegol:
<https://llyw.cymru/sites/default/files/consultations/2018-10/comisiwn-addysg-drydyddol-ac-ymchwil-i-gymru-nodiadau-or-gweithdai-thematig.pdf>

5. Y pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth

5.1 Mae'r Bill Drafft yn cynnwys darpariaethau i wneud is-ddeddfwriaeth a chyhoeddi dyfarniadau. Mae Tabl 5.1 (is-ddeddfwriaeth) a Thabl 5.2 (cyfarwyddydau, codau a chanllawiau) yn nodi'r canlynol mewn perthynas â'r rhain:

- (i). y person neu'r corff y rhoddir y pŵer iddo;
- (ii). ar ba ffurf y mae'r pŵer i gael ei arfer;
- (iii). priodoldeb y pŵer dirprwyedig;
- (iv). y weithdrefn a gymhwysir; hynny yw, "cadarnhaol", "negyddol", neu "dim gweithdrefn", ynghyd â rhesymau pam y bernir ei bod yn briodol

5.2 Bydd Llywodraeth Cymru yn ymgynghori ar gynnwys yr is-ddeddfwriaeth os bernir ei bod yn briodol gwneud hynny. Penderfynir beth fydd union natur yr ymgynghori ar ôl i'r cynigion gael eu ffurfioli.

Tabl 5.1: Crynodeb o'r pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth yn narpariaethau Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
11(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru bennu categorïau cofrestru y mae'n rhaid darparu ar eu cyfer yn y gofrestr o ddarparwyr addysg drydyddol.</p> <p>Mae angen i hyn fod yn fecanwaith cyfreithiol hyblyg ar gyfer rheoleiddio'r sector addysg drydyddol yng Nghymru mewn ffordd gymesur ac atebol. Yn benodol, bydd y gofrestr yn darparu ar gyfer rheoleiddio'n briodol darparwyr addysg drydyddol y mae eu cyrsiau wedi'u dynodi at ddibenion cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru.</p>	Cadarnhaol	Mae'r rheoliadau'n diwygio deddfwriaeth sylfaenol drwy ychwanegu categorïau cofrestru, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
11(6)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae hyn yn caniatáu i Weinidogion Cymru atal cofrestru darparwr mewn un categori yn y gofrestr os yw eisoes wedi'i gofrestru yn un neu ragor o'r categorïau eraill.</p> <p>Bydd y Gofrestr o Ddarparwyr Addysg Drydyddol yn fecanwaith cyfreithiol hyblyg ar gyfer rheoleiddio'r sector addysg drydyddol yng Nghymru mewn</p>	Negyddol	Mae'r pwnc dan sylw yn y rheoliadau'n rhagnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>ffordd gymesur ac atebol. Yn benodol, bydd y gofrestr yn sicrhau rheoleiddio priodol ar gyfer darparwyr addysg drydyddol y mae eu cyrsiau wedi'u dynodi at ddibenion cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru.</p> <p>Mae angen i'r system hon fod yn hyblyg oherwydd gall fod yn briodol cynnwys meini prawf gwahanol yn y dyfodol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.</p>		
11(9)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch yr wybodaeth y mae'n rhaid ei chynnwys yng nghofnod y sefydliad yn y gofrestr.</p> <p>Mae angen i'r system hon fod yn hyblyg oherwydd gall fod yn briodol cynnwys gwybodaeth wahanol yn y gofrestr yn y dyfodol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.</p>	Negyddol	Mae'n rhagnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.
13(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i ddarparu ar gyfer amodau cofrestru cychwynnol pellach ar gyfer unrhyw gategori cofrestru. Mae angen i'r system hon fod yn hyblyg oherwydd gall fod yn briodol cynnwys meini prawf gwahanol yn y dyfodol.</p>	Cadarnhaol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ychwanegu at yr amodau cofrestru cychwynnol a amlinellir yn y ddeddfwriaeth sylfaenol, ac felly mae'r

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
					weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
18(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i bennu categorïau cofrestru y caiff y Comisiwn osod amod cofrestru parhaus mewn perthynas â nhw, sef bod yn rhaid i sefydliadau gael cynllun mynediad a chyfle (a chydymffurfio ag ef).</p> <p>Yn fyr, effaith y ddeddfwriaeth yw y bydd sefydliadau penodol yn ddarostyngedig i amod yn ymwneud â chynllun mynediad a chyfle. Mae'r Comisiwn dan ddyletswydd (adran 18(2)) i osod amod yn ymwneud â therfyn ffioedd ar yr un sefydliadau os ydynt yn darparu (neu wedi darparu ar eu rhan) cyrsiau cymwys.</p>	Cadarnhaol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ychwanegu at yr amodau cofrestru gorfodol parhaus yn ymwneud â chynlluniau mynediad a chyfle a therfynau ffioedd sydd wedi'u hamlinellu yn y ddeddfwriaeth sylfaenol, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol
18(6)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i bennu beth yw cwrs cymwys. Mae'r manylion hyn yn debygol o gael eu haddasu o bryd i'w gilydd er mwyn adlewyrchu anghenion polisi, ac felly gall fod angen eu diweddarau'n rheolaidd.</p>	Negyddol	Mae'r mater dan sylw yn y rheoliadau'n gymharol fân ac yn dechnegol ac mae'n debygol y bydd angen ei ddiweddarau'n rheolaidd, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
18(10)(b)	Gweinidogion	Rheoliadau	Pŵer i bennu personau cymwys at	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
	Cymru		ddibenion talu ffioedd cyrsiau rheoleiddiedig. Mae'r manylion hyn yn debygol o gael eu haddasu o bryd i'w gilydd er mwyn adlewyrchu anghenion polisi, ac felly gall fod angen eu diweddarau'n rheolaidd.		Gweinidogion Cymru i ragnodi dosbarthau o bersonau y gall fod angen eu haddasu. Mae'n rhagnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd, ac felly mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.
18(12)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu pan fo ffioedd sy'n daladwy i ddarparu'r ar gyfer cwrs y mae'n ei ddarparu ar ran sefydliad cofrestredig i'w trin fel pe baent yn daladwy i'r sefydliad cofrestredig at ddibenion terfynau ffioedd. Mae pwerau dirprwyedig yn briodol gan fod y rheoliadau'n darparu'r hyblygrwydd i wneud newidiadau i'r amgylchiadau lle gall ffi fod yn daladwy i berson cymwys mewn cysylltiad ag ymgymryd â chwrs. Mae'r rheoliad hwn yn rhan o weithdrefnau cyfredol.	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i newid yr amgylchiadau lle gall ffi fod yn daladwy er mwyn darparu'r ar gyfer newidiadau yn y dyfodol. Yn rhagnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd, ac felly mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.
20	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i ddarparu'r ar gyfer amodau cofrestru gorfodol parhaus pellach. Mae angen i'r system reoleiddio fod yn	Cadarnhaol	Bydd y pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ychwanegu amodau

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			hyblyg oherwydd gall fod yn briodol cynnwys amodau gorfodol gwahanol yn y dyfodol.		cofrestru gorfodol at y rheini sydd eisoes wedi'u hamlinellu yn y ddeddfwriaeth sylfaenol, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
27(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu amgylchiadau pellach lle mae'n rhaid i'r Comisiwn ddileu sefydliad o un categori yn y gofrestr neu o bob categori. Mae angen i'r system reoleiddio fod yn hyblyg oherwydd gall meini prawf gwahanol fod yn briodol yn y dyfodol ar gyfer dileu sefydliad o'r gofrestr.	Cadarnhaol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud newidiadau i'r meini prawf ar gyfer datgofrestru, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
27(6)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaethau trosiannol neu ddarpariaethau arbed mewn cysylltiad â dileu sefydliad o gategori yn y gofrestr. Mae'r manylion hyn yn debygol o gael eu newid o bryd i'w gilydd er mwyn adlewyrchu anghenion polisi, ac felly gall fod angen eu diweddarau'n rheolaidd.	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud newidiadau canlyniadol yn ymwneud â materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd, ac felly mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.
29(13)	Gweinidogion	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaethau trosiannol	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
	Cymru		neu ddarpariaethau arbed mewn cysylltiad â dileu sefydliad yn wirfoddol neu'n gydsyniol o gategori yn y gofrestr. Mae'r manylion hyn yn debygol o gael eu newid o bryd i'w gilydd er mwyn adlewyrchu anghenion polisi, ac felly gall fod angen eu diweddarau'n rheolaidd.		Gweinidogion Cymru i wneud newidiadau canlyniadol yn ymwneud â materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd, ac felly mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.
33(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu'r cyfnod hwyaf y mae cynllun mynediad a chyfle i gael effaith mewn cysylltiad ag ef. Mae'r manylion hyn yn debygol o gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd er mwyn adlewyrchu anghenion polisi.	Negyddol (Mae Gweinidogion Cymru dan ddyletswydd i ymgynghori â'r Comisiwn, sefydliadau cofrestredig ac unrhyw bersonau y maent yn ystyried eu bod yn briodol cyn gwneud	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd, ac felly mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
				rheoliadau)	
34(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu uchafswm y ffi y gellir ei chodi mewn perthynas â chyrsgiau a ddarperir gan sefydliadau cofrestredig. Mae'r manylion hyn yn debygol o gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd er mwyn adlewyrchu anghenion polisi.	Cadarnhaol	Mae'r Bil Drafft yn diwygio pŵer sydd eisoes yn bodoli. Mae'r weithdrefn yn gadarnhaol ar hyn o bryd.
35(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu'r hyn sy'n rhaid ei gynnwys mewn cynlluniau mynediad a chyfle o ran hybu cyfle cyfartal neu hyrwyddo addysg drydyddol. Mae'r rheoliad cadarnhaol hwn yn bodoli eisoes ac felly byddai'r weithdrefn bresennol yn parhau.	Cadarnhaol	Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sydd eisoes yn bodoli. Mae'r weithdrefn yn gadarnhaol ar hyn o bryd.
36(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch materion y bydd yn rhaid i'r Comisiwn eu hystyried wrth benderfynu i gymeradwyo, gwrthod neu amrywio cynllun mynediad a chyfle. Gall fod angen addasu cynnwys y cynllun mynediad a chyfle yn y dyfodol er mwyn cymryd i ystyriaeth anghenion newidiol y sector, addasu i wahanol fathau o ddarparwyr, ac adlewyrchu unrhyw	Cadarnhaol	Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sydd eisoes yn bodoli. Mae'r weithdrefn yn gadarnhaol ar hyn o bryd sy'n caniatáu ar gyfer hyblygrwydd yn y dyfodol o ran cynlluniau mynediad a chyfle.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>newidiadau i'r mathau o gymorth a ddarperir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addysg drydyddol.</p> <p>Efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol. Mae'r rheoliad cadarnhaol hwn yn bodoli eisoes ac felly byddai'r weithdrefn bresennol yn parhau.</p>		
40(7)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i wneud rheoliadau ynghylch y cyfnod (a bennir mewn hysbysiad gwrthod cymeradwyo cynllun) lle na fydd y Comisiwn yn cymeradwyo cynllun mynediad a chyfle newydd; y materion y mae'n rhaid i'r Comisiwn eu hystyried wrth benderfynu p'un ai i roi neu dynnu'n ôl hysbysiad na fydd yn cymeradwyo cynllun; a'r gweithdrefnau i'w dilyn. Gall fod angen addasu'r cyfnod a bennwyd yn y dyfodol er mwyn cymryd i ystyriaeth anghenion newidiol y sector, addasu i wahanol fathau o ddarparwyr ac adlewyrchu unrhyw newidiadau i'r mathau o gymorth a ddarperir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addysg drydyddol.</p>	Negyddol	<p>Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sydd eisoes yn bodoli. Mae'r weithdrefn yn negyddol ar hyn o bryd. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.</p>

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			Efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol. Mae hyn yn barhad o'r arfer presennol.		
46(5)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i wneud rheoliadau er mwyn ei gwneud yn ofynnol cynnal asesiadau a chyflwyno adroddiadau ar gyfnodau penodol. Gall fod angen addasu cynnwys y cynlluniau mynediad a chyfle yn y dyfodol er mwyn cymryd i ystyriaeth anghenion newidiol y sector, addasu i wahanol fathau o ddarparwyr, ac adlewyrchu unrhyw newidiadau i'r mathau o gymorth a ddarperir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addysg drydyddol.</p> <p>Efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol. Mae hyn yn barhad o'r arfer presennol.</p>	Negyddol	Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sy'n bodoli eisoes. Mae'r weithdrefn yn negyddol ar hyn o bryd. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.
46(8)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch yr amgylchiadau pan fo person i'w drin fel person sy'n gyfrifol am ddarparu cwrs.	Negyddol	Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sy'n bodoli eisoes. Mae'r weithdrefn yn

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			Efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol. Mae hyn yn barhad o'r arfer presennol.		negyddol ar hyn o bryd. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.
49(1)(f)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu'r addysg a hyfforddiant y mae'n rhaid i'r Prif Arolygydd Addysg a Hyfforddiant ei harolygu (ynghyd â'r addysg a hyfforddiant a nodwyd ar wyneb y Bill Drafft). Mae prif swyddogaethau'r Arolygydd wedi'u hamlinellu ar wyneb y Bill Drafft. Fodd bynnag, ni ellir rhagweld a fydd gofyn am unrhyw swyddogaethau eraill, a gall fod yn briodol diwygio swyddogaethau yn y dyfodol.	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.
49(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch cyfnodau arolygu ac adroddiadau. Cyn gwneud rheoliadau o'r fath, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn ac Estyn.	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.
53(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i roi swyddogaethau pellach i'r Prif Arolygydd mewn cysylltiad â'r addysg a hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 49(1).	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
					a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.
55(9)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaeth bellach mewn perthynas â'r rhwymedigaethau i ddarparu gwybodaeth i'r Prif Arolygydd ar gyfer arolygiad; ac i'w gwneud yn ofynnol cyhoeddi adroddiadau arolygu cyn diwedd cyfnod penodol. Mae'r prif swyddogaethau wedi'u hamlinellu ar wyneb y Bill Drafft, a rhagwelir y bydd yr adroddiadau'n cael eu cyhoeddi mewn ffordd amserol. Fodd bynnag, ni ellir rhagweld a fydd gofyn am wybodaeth a swyddogaethau eraill, a gall fod yn briodol diwygio swyddogaethau yn y dyfodol neu bennu amserlen ar gyfer cyhoeddi adroddiadau yn y dyfodol.	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu diweddarau o bryd i'w gilydd.
71(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Dyletswydd ar Weinidogion Cymru i wneud darpariaeth mewn cysylltiad ag adolygiadau o benderfyniadau. Er enghraifft, manylion ynghylch rôl y person sy'n adolygu penderfyniadau a'r weithdrefn i'w dilyn (gweler is-adran (4)). Mae hyn yn barhad o'r arfer presennol.	Negyddol	Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sy'n bodoli eisoes. Mae'r weithdrefn yn negyddol ar hyn o bryd. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi materion technegol a gweinyddol, a all gael eu

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
					diweddarau o bryd i'w gilydd.
72(1)(c)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu darparwyr addysg (yn ychwanegol i'r rheini a nodir ar wyneb y Bill Drafft) y mae'n rhaid i'r Comisiwn fonitro eu cynaliadwyedd ariannol. Ni ellir rhagweld y gofynion o ran monitro ac adrodd, a gall fod yn briodol diwygio'r swyddogaethau o bryd i'w gilydd wrth i natur sefydliadau newid yn y dyfodol.	Negyddol	Bydd y rhain yn faterion technegol a gweinyddol yn bennaf, a bydd y pŵer ond yn cael ei ddefnyddio lle bo angen at ddibenion sicrhau effeithiolrwydd y gweithdrefnau a all gael eu haddasu o bryd i'w gilydd.
72(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i ddarparu ar gyfer eithriadau i'r ddyletswydd i fonitro cynaliadwyedd ariannol sefydliadau cofrestredig a sefydliadau yn sector addysg bellach a ariennir gan y Comisiwn.	Negyddol	Bydd y rhain yn faterion technegol a gweinyddol yn bennaf, a bydd y pŵer ond yn cael ei ddefnyddio lle bo angen at ddibenion sicrhau effeithiolrwydd gweithdrefnau a all gael eu haddasu o bryd i'w gilydd.
76(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch dynodi darparwyr na fyddent yn cael eu hystyried yn sefydliadau at ddibenion y Bill Drafft. Mae hyn yn cynnwys darpariaeth ynghylch ceisiadau am ddynodiad, gwneud dynodiadau, tynnu dynodiad yn ôl ac effaith tynnu dynodiad	Cadarnhaol	Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sydd eisoes yn bodoli. Mae'r weithdrefn yn gadarnhaol ar hyn o bryd.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			yn ôl. Mae'r rheoliad cadarnhaol hwn yn bodoli eisoes ac felly byddai'r weithdrefn bresennol yn parhau.		
77	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Diffiniad o ffioedd	Negyddol	Mae'r Bill Drafft yn diwygio pŵer sydd eisoes yn bodoli o dan adran 5 o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015.
80(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu categorïau o sefydliad cofrestredig y caiff y Comisiwn ddarparu cymorth ariannol iddynt ar gyfer gwariant a ysgwyddir at ddibenion darparu addysg uwch a chyfleusterau neu weithgareddau sy'n gysylltiedig â darparu addysg uwch. Mae is-ddeddfwriaeth yn briodol er mwyn sicrhau'r hyblygrwydd i Weinidogion Cymru allu gwneud penderfyniadau ynghylch y categorïau o sefydliadau cofrestredig y gall y Comisiwn ddarparu cymorth ariannol iddynt.	Cadarnhaol	Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i addasu'r sefydliadau hynny y gellir eu categoreiddio fel sefydliad penodedig sydd â hawl i dderbyn cyllid gan y Comisiwn, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
80(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i nodi'r manylion ynghylch y gofynion i'w bodloni gan gwrs o hyfforddiant cychwynnol athrawon cyn bod y Comisiwn yn gallu rhoi cymorth	Negyddol	Bydd y rhain yn faterion technegol a gweinyddol yn bennaf, a bydd y pŵer ond yn cael ei ddefnyddio lle bo

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			ariannol i sefydliad ar gyfer darparu'r cwrs hwnnw. Mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol er mwyn sicrhau'r hyblygrwydd i Weinidogion Cymru allu gwneud penderfyniadau ynghylch cyrsiau cymwys.		angen at ddiben sicrhau effeithiolrwydd gweithdrefnau a all gael eu haddasu o bryd i'w gilydd.
81(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu cwrs addysg uwch penodol neu ddisgrifiad o gwrs addysg uwch y gall y Comisiwn ddarparu adnoddau ariannol mewn cysylltiad ag ef. Mae pwerau dirprwyedig yn briodol gan y byddant yn caniatáu'r hyblygrwydd i ddiwygio'r cyrsiau addysg uwch neu'r disgrifiadau o gyrsiau addysg uwch sy'n derbyn cymorth ariannol yn uniongyrchol gan y Comisiwn, o bryd i'w gilydd yn y dyfodol.	Negyddol	Mae'r pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu gofynion o ran cyrsiau er mwyn bod yn gymwys ar gyfer cyllid, ac felly mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.
88(5)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i ddarparu y gellid ond rhoi cymorth ariannol ar gyfer addysg bellach a hyfforddiant i'r sefydliadau hynny sydd wedi'u cofrestru mewn categorïau penodedig. Mae angen i'r system reoleiddio fod yn hyblyg oherwydd gall fod yn briodol cynnwys meini prawf gwahanol yn y dyfodol ar gyfer cymorth ariannol i sefydliadau	Cadarnhaol	Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i addasu'r sefydliadau addysg bellach a all gael cyllid gan y Comisiwn, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			addysg bellach, ac efallai bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.		
89(5)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i ddarparu eithriadau i ddyletswydd y Comisiwn i osod amod ar gyfer cyllid sy'n atal darparwyr rhag codi ffioedd ar bersonau dan 19 oed ar gyfer addysg bellach a hyfforddiant. Bydd yn hyn galluogi Gweinidogion Cymru i nodi'r amgylchiadau lle allai darparwr addysg bellach godi ffi ar ddysgwyr 16-19 yn y dyfodol. Mae angen i hyn fod yn hyblyg er mwyn addasu i newidiadau yn y cyllid ar gyfer addysg bellach yn y dyfodol.	Cadarnhaol	Bydd y pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud newidiadau i'r trefniadau cyllido ar gyfer dysgwyr 16-19 oed mewn addysg bellach, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
94(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i ddarparu bod y Comisiwn ond yn gallu darparu adnoddau ariannol ar gyfer gwariant a ysgwyddwyd mewn cysylltiad â darparu prentisiaeth Gymreig gymeradwy i sefydliadau sydd wedi'u cofrestru mewn categorïau a bennir yn y rheoliadau. Bwriedir i'r gofrestr fod yn hyblyg er mwyn cymryd i ystyriaeth anghenion newidiol y sector, addasu i wahanol fathau o ddarparwyr,	Cadarnhaol	Bydd y pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i addasu'r sefydliadau hynny sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn ar gyfer darparu prentisiaeth Gymreig gymeradwy, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>ac adlewyrchu unrhyw newidiadau i'r mathau a'r symiau o gymorth a ddarperir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addysg drydyddol.</p> <p>Efallai y bydd angen i'r newidiadau hyn fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.</p>		
95(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i bennu'r categorïau cofrestru y mae'n rhaid i sefydliad fod wedi cofrestru ynddynt cyn bod y Comisiwn yn gallu darparu adnoddau ariannol iddo ar gyfer gwariant ar (neu mewn cysylltiad â) gweithgareddau ymchwil neu arloesi. Mae pwerau dirprwyedig yn briodol gan y byddant yn caniatáu'r hyblygrwydd i ddiwygio'r sefydliadau hynny sy'n cynnal gweithgareddau ymchwil ac arloesi ac sy'n gallu cael cymorth ariannol yn uniongyrchol gan y Comisiwn, o bryd i'w gilydd yn y dyfodol.</p>	Cadarnhaol	<p>Bydd y pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i addasu'r sefydliadau hynny y gellir eu categoreiddio fel sefydliadau penodedig sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.</p>
98(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Pŵer i Weinidogion Cymru allu pennu'r amodau y mae'n rhaid i brentisiaeth eu bodloni er mwyn bod yn brentisiaeth Gymreig gymeradwy. Mae angen i'r system reoleiddio fod yn hyblyg</p>	Cadarnhaol	<p>Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu a diwygio'r amodau i'w bodloni er mwyn i sefydliadau allu cael eu</p>

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			oherwydd gall meini prawf gwahanol fod yn briodol yn y dyfodol ar gyfer bodloni amodau ar gyfer prentisiaeth, ac efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.		categorioidio fel darparwyr prentisiaeth Gymreig gymeradwy a bod yn gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
99(1)(c)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i Weiniogion Cymru allu pennu amodau pellach y mae'n rhaid i gytundeb prentisiaeth eu bodloni er mwyn bod yn gytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Mae angen i'r system reoleiddio fod yn hyblyg oherwydd gall meini prawf gwahanol fod yn briodol yn y dyfodol ar gyfer bodloni amodau ar gyfer prentisiaeth, ac efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.	Cadarnhaol	Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu a diwygio'r amodau i'w bodloni er mwyn i sefydliadau allu cael eu categorioidio fel darparwyr prentisiaeth Gymreig gymeradwy a bod yn gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
100(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i Weiniogion Cymru allu pennu disgrifiad o'r hyn sy'n cael ei gategorioidio fel prentisiaeth Gymreig amgen. Mae angen i'r system reoleiddio fod yn hyblyg oherwydd gall meini prawf	Cadarnhaol	Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu a diwygio'r disgrifiad o brentisiaeth Gymreig amgen sy'n gymwys i gael cyllid gan

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			gwahanol fod yn briodol yn y dyfodol ar gyfer bodloni amodau ar gyfer prentisiaeth, ac efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.		y Comisiwn, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
106(6)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gynnwys gwybodaeth arall yn y gofrestr o fframweithiau prentisiaeth. Mae pwerau dirprwyedig yn briodol gan y byddant yn caniatáu'r hyblygrwydd i ddiwygio gofynion gwybodaeth y gofrestr o bryd i'w gilydd yn y dyfodol.	Negyddol	Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i ychwanegu gofynion gwybodaeth newydd i'r gofrestr. Mae'r pŵer hwn yn gymharol fân ac felly mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.
107(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i Weinidogion Cymru allu awdurdodi'r Comisiwn i godi ffi am ddyroddi tystysgrif brentisiaeth os bydd angen yn y dyfodol.	Negyddol	Bydd y rhain yn faterion technegol a gweinyddol yn bennaf, a bydd y pŵer ond yn cael ei ddefnyddio lle bo angen at ddibenion sicrhau effeithiolrwydd gweithdrefnau a all gael eu haddasu o bryd i'w gilydd.
112(5)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaeth ar gyfer cymhwyso unrhyw ddarpariaeth yn Rhan 4 (prentisiaethau), gydag	Negyddol	Bydd y rhain yn faterion technegol a gweinyddol yn bennaf, a bydd y pŵer ond

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			addasiadau, i gytundeb prentisiaeth os yw person yn ymgymryd â chyflogaeth y Goron neu i berson sy'n gweithio (neu'n bwriadu gweithio) dan gytundeb o'r fath. Mae angen i'r system reoleiddio fod yn hyblyg oherwydd gall fod yn briodol cynnwys meini prawf gwahanol yn y dyfodol i fodloni amodau ar gyfer prentisiaeth, ac efallai y bydd angen i'r newidiadau fod yn drosiannol. I sicrhau'r hyblygrwydd hwn, mae is-ddeddfwriaeth yn fwy priodol.		yn cael ei ddefnyddio lle bo angen at ddibenion sicrhau effeithiolrwydd gweithdrefnau a all gael eu haddasu o bryd i'w gilydd.
116(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu sefydliadau heblaw'r rheini a nodir ar wyneb Deddf Addysg Uwch 2004 y gellir gwneud cwynion yn eu cylch gan fyfyrwyr a chyn-fyfyrwyr, ac ystyried y cwynion hynny, o dan y cynllun cwynion myfyrwyr a nodir yn y Ddeddf honno. Rhaid i sefydliadau o'r fath gydymffurfio ag unrhyw rwymedigaethau a osodir gan y cynllun cwynion myfyrwyr. Mae hyn yn barhad o'r arfer presennol.	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn ymestyn pŵer sydd eisoes yn bodoli.
120(1)(l)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i bennu personau heblaw'r rheini a amlinellir ar wyneb y Bill Drafft fel personau sy'n gallu rhannu gwybodaeth	Negyddol	Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i addasu'r categorïau o

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			â'r Comisiwn. Mae pwerau dirprwyedig yn briodol gan y byddant yn caniatáu'r hyblygrwydd i Weinidogion Cymru allu addasu'r categorïau o bersonau a all rannu gwybodaeth â'r Comisiwn.		personau a all rannu gwybodaeth yn ôl yr angen. Mae'r pŵer hwn yn gymharol fân gan nad yw'n effeithio ar y data sy'n cael eu rhannu. Yn hytrach, mae ond yn effeithio ar y gallu i ychwanegu at y rhestr o'r rheini sy'n gallu rhannu'r data.
131	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i ddarparu bod y Brifysgol Agored i gael ei thrin fel sefydliad yng Nghymru.	Cadarnhaol	Bydd y pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu'r amodau y mae'n rhaid i'r Brifysgol Agored gydymffurfio â nhw er mwyn cael ei gategoreiddio fel sefydliad yng Nghymru a bod yn gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn, ac felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
132	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol neu drosiannol. Yn briodol ar gyfer rheoliadau er mwyn sicrhau, lle y mae'n angenrheidiol gwneud diwygiadau i ddeddfwriaeth arall i roi effaith lawn i'r	Cadarnhaol	Lle y mae rheoliadau yn diwygio neu'n diddymu deddfwriaeth sylfaenol, neu'n ei haddasu fel arall, ac y gall y newidiadau effeithio'n

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			Bill Drafft hwn, nad yw'n ofynnol cael rhagor o ddeddfwriaeth sylfaenol.		sylweddol ar y ddeddfwriaeth honno, mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
				Negyddol	Lle nad yw rheoliadau yn diwygio deddfwriaeth sylfaenol, mae'r weithdrefn negyddol yn briodol.
134	Gweinidogion Cymru	Gorchymyn	Pŵer i ddwyn i rym y darpariaethau nad ydynt yn cael eu dwyn i rym gan y Bill Drafft. Yn addas i gychwyn drwy orchymyn gan fod angen sicrhau'r amseru cywir fel bod trefniadau cyflawni ar waith.	Dim gweithdrefn	Dyma orchymyn cychwyn i bennu dyddiad i'r darpariaethau sydd wedi'u cytuno eisoes yn y Bill Drafft, ddod i rym.

Tabl 5.2: Crynodeb o'r pwerau i wneud cyfarwyddydau a chyhoeddi codau a chanllawiau yn narpariaethau Bill Drafft Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru)

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
2(2) 2(3)	Gweinidogion Cymru	Canllawiau	Gall Gweinidogion Cymru ddarparu canllawiau i'r Comisiwn ar swyddogaethau'r Comisiwn, ond wrth wneud hynny rhaid iddynt roi sylw i bwysigrwydd diogelu rhyddid academiaidd y sefydliadau yng Nghymru sy'n darparu addysg uwch.	Dim gweithdrefn	Dyma bŵer Gweinidogion Cymru i ddarparu canllawiau i'r Comisiwn ar ei swyddogaethau. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i'r canllawiau a roddir iddo gan Weinidogion Cymru.
21	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Canllawiau	Yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gyhoeddi canllawiau ar gyfer sefydliadau cofrestredig ynghylch amodau cofrestru parhaus.	Dim gweithdrefn	Ystyrir bod canllawiau'n briodol gan mai'r bwriad yw hwyluso cymhwyso'r broses gofrestru a gynhelir gan y Comisiwn.
25 (1)	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Cyfarwyddydau	Caiff y Comisiwn roi cyfarwyddyd i gorff llywodraethu sefydliad os yw'n fodlon bod y corff llywodraethu wedi methu (neu'n debygol o fethu) â	Rhaid rhoi copi o'r cyfarwyddyd i Weinidogion Cymru a'i gyhoeddi	Ystyrir bod pwerau cyfarwyddo'n briodol ac yn gymesur â'r darparwr a'r ddarpariaeth gysylltiedig. Mae cyhoeddi'r cyfarwyddyd yn sicrhau ei

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			chydymffurfio ag amod cofrestru parhaus.		fod yn agored ac yn dryloyw i'r rheini dan sylw.
26	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Canllawiau	Yn galluogi'r Comisiwn i roi canllawiau ynghylch cyfarwyddydau o dan adran 25: "methiant i gydymffurfio ag amodau cofrestru parhaus".	Mae'r Comisiwn dan ddyletswydd i ymgynghori â chyrff llywodraethu cyn rhoi canllawiau o'r fath.	Ystyrir ei bod yn briodol i'r Comisiwn ymgynghori ar unrhyw ganllawiau a allai helpu'r rheini sy'n ddarostyngedig i'r cyfarwyddyd.
42	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Canllawiau	Gall y Comisiwn gyhoeddi "fframweithiau sicrhau ansawdd". Mae'r rhain yn nodi canllawiau a gwybodaeth mewn perthynas ag asesu ansawdd addysg drydyddol.	Cyn cyhoeddi'r fframwaith sicrhau ansawdd, rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â phersonau penodedig a phersonau y mae'n eu hystyried yn briodol.	Ystyrir bod canllawiau'n briodol gan fod angen i hyn fod yn hyblyg ac yn gymesur â'r darparwr, y gweithlu a'r ddarpariaeth gysylltiedig.
57	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Cyfarwyddyd	Caiff y Comisiwn roi cyfarwyddyd i'r Prif Arolygydd yn gofyn am arolygiad mewn perthynas â Chymru neu ardal benodol yng Nghymru	Dim gweithdrefn	Mae hyn yn ymwneud ag adolygu polisi ac felly mae peidio â chymhwyso gweithdrefn yn gymesur ac yn briodol.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			ynghylch polisi ar gyfer darpariaeth addysg drydyddol a darpariaeth gymharol y tu allan i Gymru.		
63	Gweinidogion Cymru	Cyfarwyddyd	Caiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i gorff llywodraethu sefydliad addysg bellach yng Nghymru os yw Gweinidogion Cymru'n fodlon bod sail dros ymyrryd. Ni chaiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo corff llywodraethu i ddiswyddo aelod o staff.	Cyn rhoi cyfarwyddyd, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn	Mae'r pŵer cyfarwyddo'n galluogi Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddyd i ymyrryd ym mhwerau corff llywodraethu sefydliad addysg bellach, ond rhaid i Weinidogion Cymru fod yn fodlon bod sail dros ymyrryd. Y Comisiwn sy'n gyfrifol am oruchwylio a chyllido sefydliadau addysg bellach, ac felly rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn rhoi cyfarwyddyd.
66	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Cyfarwyddyd	Caiff y Comisiwn roi cyfarwyddyd i gorff llywodraethu sefydliad addysg bellach yng Nghymru os yw'r corff hwnnw wedi methu â chydymffurfio â'r	Dim gweithdrefn.	Ystyrir bod pwerau cyfarwyddo'n briodol ac yn gymesur â'r darparwr a'r ddarpariaeth gysylltiedig ac mae angen iddynt fod yn hyblyg i'r amgylchiadau.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			ddyletswydd i gydweithredu â'r Comisiwn, neu bersonau sy'n cyflawni swyddogaethau ar ran y Comisiwn, mewn cysylltiad â monitro a gorfodi a sicrhau ansawdd.		
109	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Canllawiau a chyfarwyddydau	Caiff y Comisiwn gyfarwyddo neu rhoi canllawiau i berson a ddynodwyd i gyflawni ei swyddogaethau mewn perthynas â pharatoi a chyhoeddi fframweithiau prentisiaeth a dyroddi tystysgrifau prentisiaeth.	Dim gweithdrefn	Ystyrir bod canllawiau a chyfarwyddydau'n briodol i sicrhau bod swyddogaethau gweinyddol yn cael eu cyflawni'n effeithiol pan fo'r cyfrifoldeb am swyddogaeth ddirprwyedig yn aros gyda'r Comisiwn.
115(6)	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Canllawiau	Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi canllawiau ar baratoi a diwygio cynlluniau diogelu dysgwyr.	Cyn darparu canllawiau o dan yr adran hon rhaid i'r Comisiwn ymgynghori ag unrhyw bersonau y mae'n eu hystyried yn briodol.	Ystyrir bod canllawiau'n briodol gan fod angen i hyn fod yn hyblyg ac yn gymesur â'r darparwr a'r ddarpariaeth gysylltiedig.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
118(1)	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Cod	Rhaid i'r Comisiwn baratoi a chyhoeddi Cod Ymgysylltu â Dysgwyr ynghylch cynnwys dysgwyr yn y broses o wneud penderfyniadau gan y darparwr addysg drydyddol.	Wrth lunio'r Cod (neu God ddiwygiedig) rhaid i'r Comisiwn ymgynghori ag unrhyw bersonau y mae'n eu hystyried yn briodol.	Bydd y Comisiwn yn datblygu'r Cod gyda darparwyr addysg drydyddol a dysgwyr, a fydd yn hyblyg ac yn gymesur â'r darparwr a'r ddarpariaeth gysylltiedig.
123(5)	Gweinidogion Cymru	Canllawiau	Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau ynghylch y ffactorau a fydd yn cael eu hystyried wrth benderfynu a ddylid cymeradwyo corff neu unigolyn at ddibenion cyhoeddi cynnyrch gwaith ymchwil a gynhaliwyd drwy ddefnyddio gwybodaeth a gasglwyd o dan adran 122 [j064] o'r Bill Drafft.	Dim gweithdrefn	Ystyrir bod canllawiau'n briodol gan mai'r bwriad yw hwyluso'r broses o gymhwyso deddfwriaeth sylfaenol fel rhan o'r darpariaethau gwybodaeth, cyngor a chanllawiau. Yn benodol, y defnydd o ddata at ddibenion ymchwil.
124(1)	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Canllawiau	Caiff y Comisiwn roi canllawiau i unrhyw berson ynghylch darparu addysg drydyddol neu unrhyw fater	Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi unrhyw ganllawiau y	Ystyrir bod canllawiau'n briodol gan fod angen i hyn fod yn hyblyg ac yn gymesur â'r darparwr a'r

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>sy'n gysylltiedig â swyddogaethau'r Comisiwn.</p> <p>Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi canllawiau i sefydliadau cofrestredig neu bersonau (nad ydynt yn sefydliad cofrestredig) sy'n darparu addysg drydyddol a ariennir neu a sicrhair fel arall gan y Comisiwn.</p>	mae'n eu darparu.	ddarpariaeth gysylltiedig.
Atodlen 1, paragraff 5	Gweinidogion Cymru	Rhestr	Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi rhestr o undebau llafur sy'n cynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol academaidd ac anacademaidd at ddiben cael enwebiadau ar gyfer aelodau cyswllt o'r Bwrdd i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol.	Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn a phersonau priodol.	Ystyrir bod rhestr gyhoeddedig yn briodol er mwyn i'r broses fod yn agored a thryloyw.

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
Atodlen 1, paragraff 7	Gweinidogion Cymru	Rhestr	Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi rhestr o'r cyrff sy'n cynrychioli buddiannau dysgwyr sy'n ymgymryd ag addysg drydyddol yng Nghymru at ddiben cael enwebiadau ar gyfer aelodau cyswllt o'r Bwrdd i gynrychioli anghenion dysgwyr.	Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn a phersonau priodol.	Ystyrir bod rhestr gyhoeddedig yn briodol er mwyn i'r broses fod yn agored a thryloyw.
Atodlen 3, paragraff 9	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Cyfarwyddyd	Caiff y Comisiwn gyfarwyddo person a ddynodwyd i gyflawni ei swyddogaethau mewn perthynas ag asesu ansawdd addysg uwch ynghylch sut i arfer y swyddogaethau hynny.	Dim gweithdrefn	Ystyrir bod cyfarwyddydau'n briodol er mwyn sicrhau bod y swyddogaethau dirprwyedig yn cael eu cyflawni'n briodol lle mae'r cyfrifoldeb am y swyddogaeth ddirprwyedig yn aros gyda'r Comisiwn.
Atodlen 4, paragraff 18	Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil	Cyfarwyddyd	Caiff y Comisiwn, yn unol â'r cod trefniadaeth ysgolion, gyfarwyddo awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol i	Cyfarwyddyd	Ystyrir bod cyfarwyddyd yn briodol er mwyn caniatáu i'r Comisiwn ofyn bod cynigion yn cael eu cyflwyno mewn perthynas â chweched dosbarth

Adran	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			gyflwyno cynigion yn ymwneud â chweched dosbarth ysgolion.		ysgolion gan yr awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol.

RHAN 2 – ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

Cafeat:

Cafodd y costau a nodir yn yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol, adrannau 6, 8 ac Atodiad 6 o'r Memorandwm Esboniadol hwn, eu datblygu i gyd-fynd â chyflwyno'r Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) yn 2020. O ganlyniad i Covid-19, ohiriwyd cyflyniad y Bil a chyhoeddwyd Bil drafft ar gyfer ymgynghoriad. Felly mae adrannau 6, 8 ac [Atodiad 6](#) yn adlewyrchu'r costau disgwylidig fel yr amcangyfrifwyd ar gyfer eu cyflwyno o 2020 ymlaen.

6.

Crynodeb o'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol

1. Cwblhawyd Aseiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer y Bill Drafft ac mae'n dilyn isod.
2. Nid oes darpariaethau penodol yn y Bill Drafft sy'n codi gwariant ar Gronfa Gyfunol Cymru.

Trosolwg

- 6.1 Gweinidogion Cymru sy'n ysgwyddo'r holl gostau cyfredol ar gyfer rheoli a monitro'r sector AHO yn y pen draw; fel yr asiant darparu a'r cyllidwr uniongyrchol. Mae hyn yn cynnwys y ddyletswydd i ariannu CCAUC.
- 6.2 Mae'r Bill Drafft yn cynnig ei bod yn ddyletswydd ar Weiniogion Cymru i ariannu'r Comisiwn. Bydd y cyfrifoldeb hwn yn cynnwys y costau sy'n gysylltiedig â chreu'r Comisiwn a thimau nawdd a pholisi Llywodraeth Cymru.
- 6.3 Yn y pen draw, y Comisiwn fydd yn gyfrifol ac yn atebol am ddefnyddio eu cyllideb, gan gynnwys y costau rhedeg, yr archwiliadau a chyfrifon, yn yr un modd ag unrhyw gorff noddi arall. Amlinellir y rhain yn Atodlen 1 y Bill Drafft.

Crynodeb o'r costau

Costau rhedeg	Blwyddyn	Cost
Costau gweinyddol untro	2020-21	£70,000
	2021-22	£274,000
	2022-23	£4,398,000
	2023-24	£3,026,000
Cyfanswm y costau pontio untro	2019-24	£7,768,000

Costau rhedeg y flwyddyn ar gyfer y Comisiwn	2023-24	£20,076,000
Heb BAU	2023-24	£15,269,000
Cyfanswm y costau rhedeg untro	2023-24	£4,807,000
Costau rhedeg y flwyddyn	2024-31	£20,145,000
Heb BAU y flwyddyn	2024-31	£15,269,000
Costau rhedeg ychwanegol rheolaidd	2024-31	£34,132,000
Cyfanswm y costau ychwanegol	2019-2031	£46,707,000

6.4 Bydd creu'r Comisiwn yn costio £46.7m mewn costau rhedeg dros y cyfnod arfarnu (2020-2031). Ceir rhagor o wybodaeth ym Mhennod 8 – Costau a Manteision.

6.5 Mae'r costau pontio untro yn cynnwys costau staff, costau bwrdd, costau dileu swyddi, costau staff nad ydynt yn ymwneud â chyflogau (yn cynnwys swyddogaethau Adnoddau Dynol, ffioedd cyfreithiol, a ffioedd achredu ac aelodaeth etc), costau cyfalaf TG, costau lleoliad (gan gynnwys lesioedd a chostau eraill fel costau cysylltu), costau ad-leoli a chostau rhaglen, sy'n cynnwys staff y Comisiwn a staff Llywodraeth Cymru.

6.6 Mae'r costau ychwanegol hyn yn ymwneud â'r costau ar gyfer creu'r Comisiwn. Maent yn cynnwys cost disgwylidig penodiadau cyhoeddus a recriwtio staff, costau dileu swyddi, costau lleoliad, dodrefn a gosodiadau swyddfa ac offer TG.

Costau anuniongyrchol

6.7 Mae'r costau a'r manteision hyn yn anhysbys ar hyn o bryd.

6.8 Fodd bynnag, er nad ydynt wedi'u meintioli, ceir gwybodaeth am yr effeithiau a'r canlyniadau anuniongyrchol ym Mhennod 8 o'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol sy'n trafod Costau a Manteision ac yn Adroddiad Alma Economics yn Atodiad 5.

6.9 Mae'r costau anuniongyrchol (neu'r cost i gyrff eraill) yn cynnwys ond heb eu cyfyngu i'r canlynol: sefydliadau addysg uwch yng Nghymru; sefydliadau addysg bellach yng Nghymru, awdurdodau lleol; y Brifysgol Agored; UCM Cymru; darparwyr dysgu seiliedig ar waith; yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd (QAA); Estyn; Cyngor y Gweithlu Addysg; a Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol.

6.10 Mae'n bosibl bod y darpariaethau yn y Bill Drafft yn effeithio ar y cyrff a'r sefydliadau hyn ac felly mae'n bosibl y byddan nhw hefyd yn ysgwyddo costau ychwanegol neu arbedion o ran costau. Mae gwaith ymchwil pellach yn cael ei wneud i bennu'r costau uniongyrchol ychwanegol.

Pandemig Covid-19

6.11 Er bod yr amcangyfrifon o'r costau sydd wedi'u nodi yn yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol yn tybio y bydd y rolau allweddol yn cael eu cyflwyno'n gynnar ar

ddiwedd 2020 ac y bydd y Comisiwn newydd ar waith o 2023, cydnabyddir y bydd yr amserlen weithredu wirioneddol yn dibynnu ar effaith a hyd y pandemig Covid-19. Mae'n aneglur ar hyn o bryd am ba mor hir y bydd y cyfyngiadau presennol ar waith

Tabl A

6.12 Mae'r tabl a ganlyn yn cyflwyno crynodeb o'r costau a'r manteision ar gyfer y Bill Drafft yn gyfan. Cynlluniwyd y tabl i gyflwyno'r wybodaeth sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 26.6 (viii) a (ix).

Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft		
Yr opsiwn a ffeirir: Byddai CCAUC yn cael ei ddiddymu a'r Comisiwn newydd yn cael ei sefydlu, gyda'r cyfrifoldeb am oruchwylio dysgu ac ymchwil ar draws y sector AHO (gweler Pennod 7 am yr arfarniad o'r opsiynau a manylion pellach am bob opsiwn).		
Cyfnod: Cyflwyno	Cyfnod gwerthuso: 2020/21- 2030/31	Blwyddyn sail brisiau: 2019/20
Cyfanswm Cost Cyfanswm: £46,707,000 Gwerth presennol: £38,396,000	Cyfanswm Manteision Cyfanswm: £- Gwerth presennol: £-	Gwerth Presennol Net: -£38,396,000

Cost gweinyddu

Costau:

Mae'r cyfanswm o £46.7m yn golygu'r gwahaniaeth rhwng y costau busnes fel arfer o £167.2m a'r gost o greu'r Comisiwn newydd sef £213.9m, fel y dengys yn y **grynodeb o'r costau** uchod. Cyfrifwyd y costau dros gyfnod o 10 mlynedd. Mae'r rhan fwyaf o'r costau trosiannol yn gostau TG, sef £3.7 miliwn (48.2%), sy'n debygol o fod yn rhan o gyllid cyfalaf. Mae'r costau trosiannol eraill yn cynnwys costau dileu swyddi o £2m, ffigur sy'n seiliedig ar y sefyllfa waethaf a allai godi yn ôl gwaith KPMG; £1m ar leoliad; £0.5m ar recriwtio cynnar a chyflogau staff allweddol (Prif Swyddog Gweithredol a Chadeirydd y Bwrdd); a £0.5m ar gostau eraill gan gynnwys yswiriant, cyfieithu, costau cyfreithiol a chostau tanysgrifio. Gellir gwrthbwysu cyfran fawr o'r costau yn erbyn y gwariant presennol ar staff CCAUC a Llywodraeth Cymru. Yn flynyddol, cyfanswm y costau staff fydd £12.5m ar gyfer oddeutu 218 o bobl, gan gynnwys 51 yn nhîm noddi Llywodraeth Cymru; a rhagwelir costau TG, gan gynnwys cost datblygu systemau'n barhaus, o £5.1m; costau lleoliad o £1m; costau o £0.4m ar gyfer y Bwrdd; costau o £0.5m ar gyfer staff nad ydynt ar y gyflogres, a chostau eraill o £0.6m gan gynnwys yswiriant, cyfieithu, costau cyfreithiol a chostau tanysgrifio. Nid yw costau nad ydynt yn arian parod wedi'u cynnwys. Nid yw effaith y darpariaethau ar sefydliadau eraill o ran costau yn hysbys.

Pontio: £7,768,000	Rheolaidd: £206,148,000 £20,145,000 y flwyddyn	Cyfanswm: £213.916,000	Gwerth Presennol: £179,927,000
<p>Arbedion costau: Ni fydd sefydlu'r Comisiwn newydd yn creu unrhyw arbedion o ran costau. Bydd sefydlu corff newydd yn golygu costau rhedeg ychwanegol sy'n angenrheidiol i gefnogi sefydliad ar wahân newydd a'r tîm noddi yn Llywodraeth Cymru. Mae'r costau isod yn cynrychioli costau rhedeg yr opsiwn 'gwneud dim', ac mae'r ffigur ar gyfer y gost weinyddol net yn cynrychioli cost gynyddrannol y sefydliad newydd.</p> <p>I grynhoi, bydd y Comisiwn yn costio £46,707,000 ychwanegol (dros gyfnod 10 mlynedd y rhagolwg) i'w sefydlu a bydd ganddo gostau rheolaidd o £4,876,000 y flwyddyn o gymharu â'r trefniadau presennol.</p>			
Pontio: £0	Rheolaidd: £167,209,000 £15,269,000 y flwyddyn	Cyfanswm: £167,209,000	Gwerth Presennol: £141,530,000
Cost gweinyddu net: £46,707,000			

Costau cydymffurfio

Nid yw'r costau cydymffurfio yn hysbys.

Pontio: £-	Rheolaidd: £-	Cyfanswm: £-	Gwerth Presennol: £-
-------------------	----------------------	---------------------	---------------------------------

Costau eraill

Nid yw'r costau eraill yn hysbys.

Pontio: £-	Rheolaidd: £-	Cyfanswm: £-	Gwerth Presennol: £-
-------------------	----------------------	---------------------	---------------------------------

Costau neu anfanteision heb eu meintoli

Nid yw'r costau heb eu meintoli a'r anfanteision yn hysbys.

Manteision

Mae yna nifer o fanteision yn gysylltiedig â chyflwyno'r Bill Drafft. Nid yw'r manteision o ran costau yn hysbys. Mae'r manteision a amlinellir isod yn fwyaf tebygol o gael eu gwireddu yn y tymor canolig a'r hirdymor.

- Dull cyson o reoleiddio sefydliadau ar draws y sector AHO drwy ddiben cyffredin.
- Cynnydd yn y cyfraddau cyfranogi ymhlith dysgwyr a mwy o ddysgwyr ôl-16 yn symud ymlaen i ddysgu uwch [galwedigaethol ac academaidd] a/neu gyflogaeth sy'n talu'n dda.
- Lleihad yn y bylchau o ran cyrhaeddiad a deilliannau (cyflogadwyedd a chamu ymlaen) rhwng dysgwyr o'r cefndiroedd tlotaf¹² a grwpiau eraill sydd o bosibl wedi'u hymyleiddio¹³ a'u cyfoedion.
- Sylfaen dystiolaeth integredig a gwell - sy'n darparu data o ansawdd well am y sector AHO cyfan y gellir eu cymharu ynghyd â gwybodaeth i lywio datblygiad polisi a gwneud penderfyniadau ar bob lefel [Llywodraeth Cymru, darparwyr, cyflogwyr a dysgwyr].
- Model cyllido mwy cydlynol a chyson ar draws y sector AHO.
- Gwelliant yng nghyflwr ariannol sefydliadau AHO yng Nghymru.
- Aliniad gwell rhwng cyllid a chost yr un ddarpariaeth ar draws y system AHO.

Cyfanswm: £-

Gwerth Presennol: £-

¹² Ar hyn o bryd, Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru - Cwintelau Pedwar a Phump. Gallai hyn newid - mae dull o fesur amddifadedd yn y dyfodol yn cael ei ddatblygu,

¹³ (ee. pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig; pobl sy'n gadael gofal; dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol a phroblemau iechyd meddwl).

Tystiolaeth, rhagdybiaethau ac ansicrwydd allweddol

Un ffactor allweddol sy'n rheoli costau yw'r strategaeth leoli a fydd yn cael ei fabwysiadu gan y sefydliad newydd. Gallai hyn gael effaith sylweddol ar nifer y staff sy'n trosglwyddo i'r sefydliad newydd a hefyd ar gostau'r lleoliadau eu hunain.

- Nid oes unrhyw ffactorau chwyddiant na gwerth presennol net wedi'u cymhwyso i'r ffigurau a ragwelwyd gennym.
- Mae cryn ansicrwydd ynghylch cyfanswm y gost o greu meddalwedd casglu data bwrpasol ar gyfer y Comisiwn. Nodwyd £500,000 ar hyn o bryd, ond gallai hyn fod yn anghywir o ffactor o 10.
- O ystyried nifer y ffactorau ansicr yn ymwneud â chreu a gweithredu'r Comisiwn, dylid ystyried cyfradd amrywiant o oddeutu 30% ar y ffigurau a ragwelwyd.
- Ceir tybiaethau manwl yn Atodiad 6.

7. Yr opsiynau

Rhan 1: Amcanion allweddol ar gyfer diwygio

- 7.1 Mae adran gyntaf pennod 7 yn nodi gwerthusiad strwythuredig o'r rhestr faith o opsiynau ar gyfer mynd ati i ddiwygio'r sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (AHO) yng Nghymru (gweler pennod 3 i gael sail resymegol fanwl dros ddiwygio). Ystyriwyd yr opsiynau hyn gan Weinidogion Llywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2016 ac fe'u cyflwynwyd i randdeiliaid eu hystyried yn ystod dau ymarfer ymgynghori¹⁴. Ym mis Medi 2016 cynhaliodd Llywodraeth Cymru werthusiad opsiynau cychwynnol yn erbyn cyfres o naw amcan allweddol ar gyfer diwygio.
- 7.2 Yn dilyn ymarfer eang i gaboli'r weledigaeth, y genhadaeth a'r nodau ar gyfer y Comisiwn a datblygu cynllun gwireddu buddion, cafodd y naw amcan allweddol eu diweddarau i adlewyrchu'r broses hon a'r heriau newydd a sylweddol sy'n wynebu'r sector AHO – heriau nad oeddynt yn bodoli pan gynhaliwyd y gwerthusiad opsiynau gwreiddiol.
- 7.3 Ceir pump o nodau lefel uchel ac 11 o amcanion lefel uchel â buddion cysylltiedig. Trafodir y buddion hyn yn fanwl ym Mhennod 8.
- 7.4 Mae'r nodau ar gyfer y Comisiwn yn cyd-fynd â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-orfodol. Byddant yn cyflwyno system sy'n ymwybodol o'r chwe maes perfformiad a argymhellir yn 'Gwneud y Gorau o

¹⁴ Lansiodd Llywodraeth Cymru Bapur Gwyn – 'Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus – Datblygu system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ddiwygiedig' – ym mis Mehefin 2017 yn nodi cynigion lefel uchel ar gyfer diwygio'r sector AHO. Dilynwyd hyn gan yr ymgynghoriad technegol – 'Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus – y camau nesaf' a gynhaliwyd rhwng Mai a Gorffennaf 2018.

Gyfraniad y System Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol i Gyflawni Nodau Cenedlaethol Cymru¹⁵, ac yn cyfrannu'n uniongyrchol at y nodau a bennir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol¹⁶. Dyma'r nodau lefel uchel:

- Cael system AHO sy'n cryfhau llesiant a sylfeini economaidd Cymru, yn annog menter, yn ymateb i anghenion cyflogwyr ac yn galluogi sylfaen ymchwil berthnasol sy'n tyfu;
- Cael system sy'n galluogi dysgu, asesu a chynnydd trwy gyfrwng y Gymraeg;
- Cael system sy'n canolbwyntio ar y dysgwr ac sy'n hyrwyddo dysgu gydol oes ac yn cyflwyno dewis ac arweiniad effeithiol, ynghyd â mynediad teg at gyfleoedd a llwybrau dysgu priodol;
- Cael system hynod gadarn, integredig, gynaliadwy ac ymatebol sy'n hyrwyddo cydweithredu, rhagoriaeth; ac sy'n rheoleiddio ag ymreolaeth;
- Cael system a gefnogir gan ddarparwyr AHO cydweithredol ac ymgysylltiol sy'n cyfoethogi'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu.

7.5 Dyma'r amcanion lefel uchel ar gyfer y Comisiwn mewn perthynas â'r system AHO:

- Bod yn ymatebol i anghenion cyflogwyr ac ymdrin â'r bylchau sgiliau;
- Gwella safle¹⁷, enw da a chyllid ymchwil sefydliadau ymchwil;
- Gwella cyfleoedd ar gyfer prentisiaethau;
- Codi'r safonau i bawb; gwella cyfranogiad, cynnydd, perfformiad a deilliannau dysgwyr;
- Gwella cynnig y cwricwlwm;
- Gwella profiad dysgwyr a mynegi llais dysgwyr;
- Gwella enw da, ystwythder a chyfeiriad AHO;
- Cyflwyno system well, gydymffurfio ac effeithiol mewn perthynas ag AHO ar gyfer casglu, dadansoddi a dosbarthu data, sef system a fydd yn sicrhau bod gwybodaeth amserol, hygyrch a pherthnasol am AHO yng Nghymru ar gael i bawb sydd ei hangen;
- Lleihau cystadleuaeth a dyblygu diangen mewn cyrsiau ar draws AHO.
- Gwella cydlyniant a chysondeb gwaith monitro ariannol a gwaith monitro perfformiad, ynghyd â sicrhau ansawdd;
- Gwella'r defnydd a wna'r gymuned o gyfleusterau AHO a gwella'r cysylltedd.

Dull strwythuredig o werthuso opsiynau

7.6 Ym mis Medi 2019 cynhaliwyd gweithdy gwerthuso opsiynau a chyfres o gyfarfodydd gydag uwch-swyddogion allweddol Llywodraeth Cymru o'r Is-adrannau Addysg Uwch ac Addysg Bellach, y Gyfarwyddiaeth Addysg, Swyddfa'r Prif Gyngorydd Gwyddonol a'r Adran Gwasanaethau Cyfreithiol, a Chyngorydd Arbennig y Gweinidog Addysg, er mwyn llywio Asesiad Effaith Rheoleiddiol y Bil Addysg

¹⁵ 'Adolygiad o systemau ar gyfer monitro a gwella effeithiolrwydd addysg ôl-orfodol yng Nghymru' Adroddiad gan yr Athro Harvey P. Weingarten, 2018:

<https://llyw.cymru/adolygiad-or-systemau-i-fonitro-gwella-effeithlonrwydd-addysg-hyfforddiant-ol-orfodol-pcet>

¹⁶ Nodau Llesiant <https://llyw.cymru/deddf-llesiant-cenedlaethau-dyfodol-cymru-2015-canllawiau>

¹⁷ Fe'i diffinnir ar hyn o bryd gan safleoedd y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil.

Drydyddol ac Ymchwil Drafft. Caiff y broses o ail-werthuso opsiynau dethol ar gyfer diwygio ei nodi isod.

7.7 Dyma'r opsiynau a werthuswyd (o'r Opsiwn 'Busnes fel Arfer' hyd at yr Opsiwn a Ffefrir (a fydd yn arwain at ddwyn y Bill Drafft ymlaen):

Opsiwn 1: Busnes fel arfer.

Opsiwn 2: Cyfuno ar draws y sector, a defnyddio pwerau presennol i addasu dyletswyddau a chyfrifoldebau CCAUC.

Opsiwn 3: Mabwysiadu'r dull a ddatblygwyd yn Lloegr.

Opsiwn 4: Canoli:

- **4a:** Llywodraeth Cymru yn dal gafael ar yr holl swyddogaethau Addysg Bellach / Prentisiaethau / dosbarthiadau chwech a gynhelir, a throsglwyddo holl swyddogaethau CCAUC i Lywodraeth Cymru.
- **4b:** Fel Opsiwn 4a, ond gyda chorff ar wahân yn gyfrifol am ymchwil, sef Ymchwil ac Arloesi Cymru.

Opsiwn 5: Sefydlu Awdurdod Addysg Drydyddol ar raddfa fach i ysgwyddo'r rhan fwyaf o swyddogaethau CCAUC ac ysgwyddo cyfrifoldeb dros rai swyddogaethau eraill.

- **5a:** Byddai Llywodraeth Cymru yn dal gafael ar gyfrifoldebau'n ymwneud â pholisïau, cynllunio cyllid a chontractio Addysg Bellach / Prentisiaethau / dosbarthiadau chwech a gynhelir. Byddai'r Awdurdod Addysg Drydyddol yn cael ei sefydlu i ysgwyddo'r rhan fwyaf o swyddogaethau CCAUC ac ysgwyddo cyfrifoldeb dros reoleiddio a llywodraethu Addysg Bellach, Prentisiaethau, rhai agweddau ar ddosbarthiadau chwech a gynhelir ac Addysg Uwch. Hefyd, byddai'n gyfrifol am sicrhau bod yr holl sectorau ôl-16 yn cael eu harolygu, yn ogystal â chynorthwyo gyda datblygu arweinyddiaeth a datblygu proffesiynol parhaus, ymdrin â chwynion/apeliadau gan fyfyrwyr, monitro iechyd ariannol a chyllid ymchwil.
- **5b:** Fel Opsiwn 5a, ond gwneud yr Awdurdod Addysg Drydyddol yn gyfrifol am y canlynol hefyd:
 - Datblygu swyddogaethau'n ymwneud â gwybodaeth am y farchnad lafur a Phartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol;
 - cynghori Llywodraeth Cymru ynghylch strategaethau AHO yn y dyfodol.
- **5c:** Fel Opsiwn 5b, ond gyda chorff ar wahân – sef Ymchwil ac Arloesi Cymru – yn goruchwyllo ymchwil.

Opsiwn 6: Sefydlu Awdurdod Addysg Drydyddol ar raddfa fawr (y Comisiwn) i ysgwyddo holl swyddogaethau CCAUC a swyddogaethau eraill ar draws y sector AHO.

Arfarnu'r opsiynau a'r broses werthuso

7.8 Cafodd yr holl opsiynau eu croesgyfeirio a'u gwerthuso yn erbyn yr amcanion lefel uchel a amlinellir uchod (gweler paragraff 7.5).

Meini Prawf Sgorio

7.9 Cafodd pob opsiwn ei werthuso a'i sgorio'n unol â'r raddfa ganlynol:

Sgôr	Meini Prawf
-1	Byddai'r opsiwn yn arwain at waethygu'r sefyllfa / sefyllfa wannach
0	Ni fyddai'r opsiwn yn cyflawni'r amcan / h.y. byddai'n annhebygol o wella'r trefniadau presennol.
1	Byddai'r opsiwn yn cyflawni'r amcan yn rhannol / h.y. byddai'n debygol o wella'r trefniadau presennol ond byddai diffygion a/neu bryderon sylweddol i'w cael o hyd.
2	Byddai'r opsiwn yn cyflawni'r amcan ar y cyfan / h.y. byddai'n debygol o wella'r trefniadau presennol a dim ond mân ddiffygion a/neu bryderon a fyddai i'w cael.

7.10 Cofnodwyd pob sgôr, ac ar ôl y gweithdy cafodd sgoriau cyfartalog eu cyfrifo. Cyflwynir tabl cryno ar ddiwedd yr adran hon (gweler tabl 7.1).

Meincnodi ac Effaith

7.11 Er mwyn normaleiddio'r sgoriau a mesur effaith bosibl pob opsiwn, defnyddir yr opsiwn 'gwneud dim' (a fyddai'n cadw at Fusnes fel Arfer) fel meincnod. O'r herwydd, caiff yr opsiwn 'gwneud dim' ei ystyried fel sero ym mhob achos.

Dosbarthu

7.12 Ar ôl cwblhau'r gwerthusiad / proses sgorio, cafodd yr holl opsiynau eu dosbarthu fel a ganlyn:

Opsiwn a Ddiystyriwyd; Opsiwn a Ffefrir; neu Opsiwn Posibl

7.13 Mae sail resymegol ategol wrth wraidd dosbarthiad pob opsiwn. Defnyddiwyd dadansoddiad manwl o fanteision ac anfanteision posibl pob opsiwn – cafodd y rhain eu trafod yn helaeth a'u hadolygu ym mhob gweithdy. Hefyd, cyflwynwyd a thrafodwyd cymhariaeth o fuddion disgwylidig opsiwn 6 (sefydlu'r Comisiwn) â'r buddion posibl a fyddai'n deillio o'r opsiynau eraill. Ym Mhennod 8 yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ceir trafodaeth fanwl o'r buddion a fyddai'n deillio o sefydlu'r Comisiwn.

7.14 At ddibenion gwerthuso, dyma a nodir gan y canlyniadau:

- Y graddau y mae'r opsiynau'n cynorthwyo i gyflawni amcanion lefel uchel Llywodraeth Cymru ar gyfer y Comisiwn;

- A yw'r opsiynau'n hyrwyddo/cyd-fynd â Nodau Allweddol Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015; a'r meysydd perfformiad a argymhellir yn 'Gwneud y Gorau o Gyfraniad y System Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol i Gyflawni Nodau Cenedlaethol Cymru' – Adroddiad Weingarten (Atodiad B).

7.15 Ar ôl cwblhau'r broses gwerthuso opsiynau, cafodd opsiynau 2, 3 a 5 a'u his-opsiynau eu diystyru ar sail amrywiaeth o ffactorau unigol neu ffactorau ar y cyd. Dyma nhw: sgorio'n isel yn erbyn yr amcanion lefel uchel, methu â darparu buddion ar draws yr holl sector AHO, neu byddai'n amhosibl eu cyflawni h.y. ni fyddai cefnogaeth wleidyddol a/neu gefnogaeth gan randdeiliaid i'w chael.

7.16 Felly, caiff tri opsiwn ar gyfer mynd ati i ddiwygio'r sector AHO yng Nghymru eu hamlinellu isod; busnes fel arfer, canoli a sefydlu'r Comisiwn. Cyflwynir manteision ac anfanteision pob un.

Opsiwn 1: Busnes fel arfer (Opsiwn a Ddiystyriwyd)

7.17 Byddai hyn yn golygu parhau â'r holl strwythurau a'r holl swyddogaethau presennol fel ag y maent.

Disgrifiad o brif elfennau'r opsiwn hwn

7.18 Cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru a Chorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru, sef Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC), yw goruchwyllo AHO yng Nghymru. Mae'r sector AHO yn cynnwys dosbarthiadau chwech, addysg bellach, addysg uwch, dysgu seiliedig ar waith a dysgu oedolion yn y gymuned.

7.19 Mewn blynyddoedd diweddar, mae yna newid wedi bod mewn polisiâu'n ymwneud ag AHO. Mae cynnydd sylweddol wedi bod yn nifer y myfyrwyr, y darparwyr a'r rhaglenni yng Nghymru a cheir pwyslais ar uno, er mwyn gwella rheolaeth strategol, effeithlonrwydd ac ansawdd.

7.20 Mae amrywiaeth o sefydliadau – rhai wedi'u lleoli yng Nghymru ac eraill yn gweithredu yn sector ôl-orfodol Lloegr neu'r DU – yn goruchwyllo ac yn monitro agweddau ar lywodraethu, rheoleiddio, sicrhau ansawdd ac adolygu perfformiad. Y sefydliadau â chyfrifoldebau allweddol yw Llywodraeth Cymru, CCAUC, Estyn a'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd. Ymhellach, mae gan Awdurdodau Lleol rôl mewn perthynas ag addysg dosbarth chwech. Felly, efallai y byddant hwy yn cyflwyno cynigion i sefydlu neu gael gwared â dosbarthiadau chwech – bydd y cynigion hyn yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth gan Weinidogion Cymru.

7.21 Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am bolisiâu, strategaethau a chyllido mewn perthynas ag addysg ôl-orfodol, gan gynnwys noddi CCAUC. Mae addysg bellach wedi cael ei llywodraethu a'i hariannu'n uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ers 2006.

7.22 Er mai Llywodraeth Cymru sy'n pennu'r polisiâu cyffredinol ar gyfer addysg uwch, cânt eu cyflawni trwy CCAUC. Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru yw CCAUC a

chafodd ei sefydlu dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992. Mae'n gyfrifol am gyllido addysg uwch yng Nghymru a gweinyddu'r cronfeydd a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i gynorthwyo addysg ac ymchwil mewn prifysgolion ac addysgu gan y Brifysgol Agored yng Nghymru. Hefyd, mae'n cyllido cyrsiau addysg uwch mewn sefydliadau addysg bellach. Ar 1 Awst 2015, daeth CCAUC yn gyfrifol am rai agweddau ar y system reoleiddio newydd ar gyfer addysg uwch, a sefydlwyd gan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015. Ar 1 Medi 2017, daeth yn gyfrifol am bob agwedd ar y system reoleiddio hon.

7.23 Mae dogfen fframwaith rhwng Llywodraeth Cymru a CCAUC yn gosod y cyd-destun ar gyfer gwaith CCAUC, ynghyd â'r amodau a'r telerau sy'n sail i'r cyllid a gaiff CCAUC gan Lywodraeth Cymru. Mae llythyr cylch gwaith blynyddol y Gweinidog yn nodi'r blaenoriaethau strategol lefel uchel ar gyfer y Cyngor bob blwyddyn. Mae cyfyngiadau yn neddfwriaeth sefydlu CCAUC yn cyfyngu ar allu Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddyd i'r Cyngor, ac eithrio yn yr amgylchiadau cyfyngedig a nodir yn Neddf Addysg Uwch (Cymru) 2015. Felly, cais gan Lywodraeth Cymru yn gofyn i'r Cyngor ganolbwyntio ar nodau polisi penodol yw'r llythyr cylch gwaith. Llythyr cynghorol ei natur ydyw, mewn termau statudol manwl, ac nid yw'r Cyngor dan orfodaeth i gydymffurfio ag ef.

7.24 Y tu hwnt i'w rôl reoleiddio statudol, mae CCAUC yn dibynnu ar amodau a thelerau cyllid i ddylanwadu ar ymddygiad sefydliadol. Mae'r cyllid hwn yn cyfateb i oddeutu 11% o gyfanswm cyllideb flynyddol sefydliadau addysg uwch Cymru. Fodd bynnag, mae newidiadau yn nhrefn gyllido addysg uwch wedi gostwng lefel y cyllid uniongyrchol y mae CCAUC yn gyfrifol amdano. Gan fod mwy o gyllid yn cael ei dalu i sefydliadau ar ffurf ffioedd dysgu, mae dylanwad CCAUC wedi lleihau. O safbwynt ehangu mynediad, sicrhau ansawdd a chynaliadwyedd ariannol, mae'r broses o gyflwyno'r Ddeddf Addysg Uwch wedi mynd i'r afael yn rhannol â'r sefyllfa hon. Fodd bynnag, os yw Llywodraeth Cymru am gyflawni ei nodau polisi ehangach, fe fydd angen dull partneriaeth cadarn. Er bod y ddyletswydd statudol dros sicrhau ansawdd addysg uwch yng Nghymru yn gorwedd gyda CCAUC, mae newidiadau'n cael eu cyflwyno a all effeithio ar hyn.

Sicrhau ansawdd

7.25 Estyn, yr Arolygiaeth dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru, sy'n gyfrifol am arolygu ansawdd a safonau darparwyr addysg a hyfforddiant, gan gynnwys ysgolion, sefydliadau addysg bellach, dysgu seiliedig ar waith a dysgu oedolion yn y gymuned. Caiff y ddarpariaeth dosbarthiadau chwech ei harolygu gan Estyn fel rhan o arolygiadau ysgolion cyfan. Gan na chaiff dosbarthiadau chwech eu harolygu'n annibynnol, nid yw dyfarniadau penodol ynghylch ansawdd dosbarthiadau chwech i'w cael ar wahân i'r dyfarniadau cyffredinol ynghylch ysgolion.

7.26 Yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd, a chanddi gytundeb lefel gwasanaeth gyda CCAUC, sy'n gyfrifol am oruchwylio rhaglenni addysg uwch a gyflwynir mewn sefydliadau addysg bellach, yn ogystal ag oddi mewn i brifysgolion. Caiff addysg uwch a gyflwynir gan sefydliadau addysg bellach ei harolygu gan yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd. Golyga hyn fod rhai sefydliadau'n dod dan gylch gwaith Estyn a'r Arolygiaeth Sicrhau Ansawdd fel ei gilydd.

7.27 Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am gynllunio polisiau a chyllid Addysg Bellach, Dosbarthiadau Chwech, Prentisiaethau, rhaglenni cyflogadwyedd a rhaglenni Dysgu Oedolion. Estyn sy'n arolygu'r ansawdd a'r safonau (yn achos dosbarthiadau chwech, gwna hyn fel rhan o arolygiadau ysgolion cyfan).

7.28 Awdurdodau Lleol sy'n gyfrifol am gynllunio dosbarthiadau chwech, gwella safonau a chymryd camau pan welir tanberfformio.

Ymchwil

7.29 Ar hyn o bryd, mae ymchwil yn gweithredu dan system gyllido ddeuol. Mae Cynghorau Ymchwil yn darparu cyllid neilltuedig a ddyfernir yn gystadleuol, ledled y DU, ar gyfer prosiectau unigol. Hefyd, darperir cyllid fel grant bloc heb ei neilltuo (Cysylltiedig ag Ansawdd, neu QR), a ddyrennir i Brifysgolion i gynorthwyo gyda seilwaith a staff ymchwil. Caiff yr arian hwn ei ddyrannu ar sail perfformiad yn y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil (REF¹⁸) a gynhelir bob 6-7 mlynedd. Mewn gwirionedd, mae cyllid Cysylltiedig ag Ansawdd wedi'i ddatganoli ac ar hyn o bryd caiff ei weinyddu gan CCAUC.

7.30 Mae CCAUC yn cael arian gan Lywodraeth Cymru ar gyfer ymchwil, arloesi ac ymgysylltu, a chaiff y rhan fwyaf o'r arian hwn ei ddefnyddio i gyllido materion Cysylltiedig ag Ansawdd. Dim ond ymchwil 3* a 4* a ariennir gan CCAUC, yn ôl mesur y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil. Mae CCAUC yn dosbarthu cyllid Cysylltiedig ag Ansawdd yn ôl fformiwla debyg i fformiwla seiliedig ar QR (ond nid yw'r fformiwla yr un fath yn union).

Prif fanteision opsiwn 1

7.31 Yn ôl adroddiad Hazelkorn¹⁹:

- Mae gan Gymru system AHO sy'n gweithio, ynghyd ag ymrwymiad i gryfhau ei rôl a'i chyfraniad at y gymdeithas a'r economi, gan wella ansawdd a chyfranogiad;
- At ei gilydd, mae'r system bresennol yn diwallu anghenion myfyrwyr ac anghenion cymdeithas, ac mae'r dull presennol yn gweithio i ryw raddau yn gymaint â bod dysgu yn cael ei gyflawni yn y sector AHO a bod ansawdd cyffredinol y perfformiad yn dda;
- Mae'r cydlyniant rhwng dosbarthiadau chwech, addysg bellach ac addysg uwch wedi gwella;
- Mewn perthynas â mentrau penodol, ceir enghreifftiau da o berthnasau rhagorol rhwng sefydliadau addysg uwch, sefydliadau addysg bellach, darparwyr dysgu seiliedig ar waith a darparwyr dysgu oedolion yn y gymuned – er, gellid disgrifio hyn fel rhywbeth digyswllt.

7.32 Mae rhai rhanddeiliaid yn cydnabod bod rôl CCAUC fel corff cyfryngol yn fuddiol. Mae darparwyr a chyfryngwyr yn deall yr opsiwn hwn, ac efallai y byddai'n well gan

¹⁸ Y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil, gweler <https://www.ref.ac.uk/about/what-is-the-ref/>

¹⁹ Hazelkorn, E. 2016. Tuag at 2030: Fframwaith ar gyfer datblygu system addysg ôl-orfodol o'r radd flaenaf i Gymru

rai sectorau gadw pethau fel ag y maent. Mae dosbarthiadau chwech a gynhelir wedi'u hintegreiddio'n dda mewn addysg orfodol.

- 7.33 Nid yw'r opsiwn hwn yn costio llawer – ni cheir unrhyw gostau diwygio ychwanegol ymlaen llaw. Byddai hyn yn amodol ar allu'r system bresennol i liniaru unrhyw effeithiau ariannol a allai ddeillio o heriau gweithredol a ddaw i'r amlwg. (Gweler paragraffau 7.46 i 7.65 isod a Phennod 3 y Memorandwm Esboniadol i gael rhagor o fanylion).
- 7.34 Mae dull eisoes ar waith i wella ansawdd yn y sector ysgolion, a disgwylir i hyn barhau. O gofio'r datblygiadau parhaus yn y cwricwlwm, ymdrinnir ag allbynnau Dyfodol Llwyddiannus²⁰ yn y cwricwlwm a'r arferion addysgu ar gyfer cyfnod allweddol 4 a chyfnod allweddol 5.

Prif anfanteision opsiwn 1

- 7.35 Esbonnir diben ac effaith arfaethedig y Bill Drafft ym Mhennod 3 lle trafodir amcanion y polisi, ac esbonnir yr anfanteision penodol o beidio â diwygio AHO mewn perthynas ag effeithiau polisi arfaethedig y Bill Drafft. Fodd bynnag, mae'r prif risgiau wedi'u hamlinellu isod.

Cymhleth a thameidiog

- 7.36 Ar y cyfan, mae'r sector AHO yn rhy gymhleth. Mae sefydliadau'n gorgyffwrdd a chaiff adnoddau a rhaglenni eu dyblygu, gan gynnwys trefniadau cymhleth o ran llywodraethu, rheoleiddio, sicrhau ansawdd a pherfformiad.
- 7.37 Nid yw gwahanol rannau o'r sector AHO yn cydweithredu er mwyn diwallu anghenion dysgwyr. Yn aml, mae sefydliadau addysg bellach a sefydliadau addysg uwch yn canolbwyntio ar eu hagendâu eu hunain, a phrin yw'r dystiolaeth o berthnasau gweithio go iawn rhyngddynt²¹. Mae yna berygl y bydd peidio â diwygio yn arwain at fethu ag ymdrin â'r cynllunio digyswllt rhwng dosbarthiadau chwech ac addysg bellach.
- 7.38 O'r herwydd, gellid gwastraffu adnoddau ar systemau rheoleiddio, sicrhau ansawdd a rheoli perfformiad – systemau sydd, ar draws y sector, yn amrywiol ac yn gymhleth eu natur ac sydd, yn y pen draw, yn atal gwelliannau yn ansawdd y ddarpariaeth a'r cynigion i ddysgwyr. Oherwydd nad oes gan yr un sefydliad arbennig drosolwg a/neu gyfrifoldeb dros yr holl ddarpariaeth AHO, gellid cael bylchau yn y ddarpariaeth yn ddaearyddol ac ar lefel pwnc.

²⁰ Nod Cwricwlwm i Gymru 2020 yw ehangu dysgu, gan gynorthwyo lleoliadau ac ysgolion i fod yn fwy hyblyg yn eu dulliau, a rhoi mwy o rym i arweinwyr ac ymarferwyr addysg, gan eu galluogi i fod yn arloesol ac yn greadigol. Wrth galon hyn ceir pedwar diben y cwricwlwm, lle pennir y dyheadau ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc erbyn iddynt gyrraedd 16 oed, gan eu galluogi i fod yn ddysgwyr llwyddiannus sy'n chwarae rhan weithredol yn eu cymunedau ac yn y gymdeithas ehangach, ac sydd wedi'u paratoi i ffynnu mewn byd mwyfwy cymhleth. I gael rhagor o wybodaeth, gweler <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cyflwyniad>

²¹ Hazelkorn

- 7.39 Byddai cadw pethau fel ag y maent yn parhau â natur dameidiog hirsefydlog y system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol, gan ei gwneud yn llawer anos gweithredu Ffyniant i Bawb a'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi.
- 7.40 Ceir cystadleuaeth ddi-fudd rhwng sectorau sy'n ceisio denu'r nifer fwyaf o ddysgwyr ar eu cyrsiau – ni waeth pa un a yw hynny er budd pennaf y dysgwyr, ai peidio, mewn ambell achos. Mae hyn yn arwain at ddyblygu'r ddarpariaeth a/neu fylchau yn y ddarpariaeth. Os na chymerir camau i leihau cystadleuaeth ddi-fudd rhwng darparwyr, efallai y bydd y dyblygu gwastraffus hwn yn parhau, gan atal defnydd effeithlon o arian cyhoeddus a rhwystro adnoddau rhag cael eu targedu at ddarpariaeth y mae ei hangen/meysydd â blaenoriaeth.
- 7.41 Ni cheir cysylltiad digonol rhwng y ddarpariaeth a'r broses o bennu bylchau sgiliau er budd anghenion cymdeithasol, diwylliannol a datblygu economaidd Cymru yn y dyfodol. Heb ddiwygio'r modd y pennir ac y darperir ar gyfer bylchau sgiliau, mae yna berygl y bydd y baich ar gyflogwyr, yn sgil swyddi gwag sydd heb eu llenwi a chynhyrchiant is-optimaidd, yn gwaethygu^{22,23} Bydd hyn yn creu canlyniadau negyddol o ran ffyniant a sicrhau cyflogaeth yn ein cymunedau.
- 7.42 Ni cheir cyswllt na pharhad rhwng cynllunio'r cwricwlwm cyn-16 ac ôl-16 (16-19) mewn ysgolion a thu hwnt. Nid yw'r trefniadau presennol yn effeithiol nac yn ddigonol ar gyfer diwallu anghenion cymunedau ac anghenion ôl-16. Er bod y cwricwlwm yn cael ei ddiwygio, heb gyfuno'r sector AHO efallai na fydd modd cyflwyno'r gwelliannau gofynnol yn y maes 16-19 – o ganlyniad, ni fydd ansawdd cyffredinol y ddarpariaeth yn gwella.
- 7.43 Mae'r dulliau asesu, gwerthuso a mesur perfformiad yn anghyson ar draws y sector AHO – rhywbeth sy'n peri dryswch mewn ysgolion (gweler y ddogfen ymgynghori). Ymhellach, ceir anghysondeb o ran safonau ymarferwyr (h.y. Statws Athro Cymwysedig).
- 7.44 Mae'n bosibl y bydd y broblem o ran cyrsiau is-optimaidd mewn dosbarthiadau chwech a sefydliadau addysg bellach yn parhau i gael ei hanwybyddu i raddau helaeth.

Ysgogiadau ar gyfer dylanwadu

- 7.45 Nid ystyrir bod ysgogiadau CCAUC yn ddigonol ar gyfer dylanwadu ar brifysgolion. Mewn blynyddoedd diweddar, mae newidiadau yn nhrefniadau cyllido addysg uwch wedi lleihau gallu CCAUC i annog sefydliadau addysg uwch i gyflawni blaenoriaethau Llywodraeth Cymru, oherwydd erbyn hyn caiff mwy o gyllid ei dalu'n uniongyrchol i'r sefydliadau ar ffurf ffioedd dysgu. Mae'r system reoleiddio newydd a sefydlwyd dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 wedi helpu i liniaru'r sefyllfa, o leiaf o safbwynt ehangu mynediad, ansawdd a chynaliadwyedd ariannol. Er gwaethaf hyn, wrth fwrw ymlaen â'i blaenoriaethau a sicrhau atebolrwydd am y cyllid

²² City & Guilds (Mehefin 2018), People Power: Does the UK have the skilled people it needs for the future? City & Guilds, Llundain: <https://www.cityandguildsgroup.com/research/people-power-does-the-uk-economy-have-the-skilled-people-it-needs-for-the-future>

²³ Y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (2017), Getting Skills Right: United Kingdom, Getting Skills Right, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264280489-en>.

y mae'n ei ddarparu, mae Llywodraeth Cymru wedi wynebu sawl her wirioneddol o ran creu partneriaeth effeithiol gyda CCAUC a'r sector addysg uwch.

Dull strategol

- 7.46 Mae'n bosibl nad yw'r sector mewn sefyllfa dda i adlewyrchu amcanion strategol Llywodraeth Cymru sy'n anelu at ffyniant i bawb, nac ychwaith i ymateb i heriau sy'n deillio o ddatblygiadau yn Lloegr ac mewn mannau eraill.
- 7.47 Mae'r sector yn wynebu heriau sylweddol ar hyn o bryd, yn enwedig mewn perthynas â'r canlynol: adolygiad **Augar**²⁴; **Brexit**; mwy o **gystadleuaeth** rhwng darparwyr am fyfyrwyr ar ôl tynnu'r cap ar recriwtio myfyrwyr yn Lloegr; cynnydd yn y ffioedd ar gyfer cynlluniau **pensiwn buddion diffiniedig** mewn addysg uwch; a **chyflogadwyedd** - mwy o bwyslais gan rieni, cyflogwyr ac awdurdodau trethi datganoledig ar ragolygon cyflogaeth myfyrwyr sy'n graddio o'r coleg neu brifysgol.
- 7.48 Mae effaith gronol yr heriau hyn wedi arwain at bryderon ynghylch cyflwr ariannol presennol sefydliadau AHO yng Nghymru a'r sefyllfa yn y dyfodol. Ar ôl ei sefydlu, bydd gan y Comisiwn systemau gwell ar gyfer monitro a goruchwyllo'r system AHO ynghyd â dulliau cynllunio a chyllido 'system-gyfan'. Golyga hyn y bydd mewn sefyllfa well i nodi materion sy'n dod i'r amlwg ac ymateb iddynt er mwyn helpu i leihau'r risg bod sefydliadau'n methu a'r canlyniadau ariannol ar gyfer myfyrwyr, noddwyr a Llywodraeth Cymru.

Adolygiad Augar

- 7.49 Mae adolygiad Lywodraeth Cymru o addysg a chyllid ôl-18, a gyhoeddwyd ar 30 Mai 2019, yn debygol o gael effaith fawr ar y trefniadau cyllido ar gyfer addysg drydyddol yng Nghymru am flynyddoedd i ddod. Cynigiodd yr adolygiad ostyngiad yn y ffioedd dysgu ar gyfer israddedigion amser llawn, gyda chyllid grant atodol i sefydliadau ar gyfer pynciau sy'n bwysig i'r economi (yn fras, pynciau STEM - Gwyddoniaeth, Technoleg, Peirianeg a Mathemateg). Dyma oedd rhai o'r prif argymhellion eraill:
- Ehangu'r cyfnod ar gyfer ad-dalu benthyciadau myfyrwyr o 30 mlynedd i 40 mlynedd;
 - lleihau'r llog a godir ar fenthyciadau myfyrwyr tra bod myfyrwyr yn astudio;
 - capio'r swm cyffredinol a ad-delir ar fenthyciadau myfyrwyr i 1.2 gwaith maint y benthyciad;
 - lleihau'r trothwy incwm ar gyfer ad-dalu benthyciadau myfyrwyr o £25,000 i £23,000;
 - ailgyflwyno grantiau cynhaliaeth o £3,000 ar gyfer myfyrwyr difreintiedig;
 - cyflwyno cymorth cynhaliaeth ar gyfer cymwysterau lefel 4 a 5;
 - sicrhau bod y cymhwyster lefel 2 a 3 cyntaf am ddim i bob dysgwr.

²⁴ Adroddiad Augar 'Post-18 Review of Education and Funding', a gyhoeddwyd ar 30 Mai <https://www.gov.uk/government/publications/post-18-review-of-education-and-funding-independent-panel-report>

- 7.50 Gohiriwyd ymateb Llywodraeth y DU i adolygiad Augar sawl gwaith yn ystod 2019, a hynny oherwydd Brexit a'r Etholiad Cyffredinol yn bennaf. Gobeithiwyd am ymateb ar adeg cyflwyno'r gyllideb ym mis Mawrth 2020, ond fe'i ohiriwyd unwaith eto tan yr adolygiad o wariant yn nes ymlaen eleni.
- 7.51 Ni fyddai Llywodraeth Cymru o reidrwydd yn gorfod gweithredu'r un drefn ffioedd a model cyflawni â'r hyn a geir yn Lloegr, ond mae polisiâu Llywodraeth y DU yn pennu'r paramedrau o ran pwy sy'n gymwys ar gyfer benthyciadau myfyrwyr gan Drysorlys EM. Byddai disgwyl i gynllun grant addysgu atodol ar gyfer sefydliadau a grantiau cynhaliath i fyfyrwyr arwain at gyllid canlyniadol i Lywodraeth Cymru drwy fformiwlâ Barnett. Byddai gweithredu'r argymhellion hyn yn cael effaith wahaniaethol ar draws y sector addysg uwch yng Nghymru, gan adlewyrchu'r amrywiaeth o bynciau a'r ddarpariaeth ar lefel sylfaen. Gallai'r rhan fwyaf o sefydliadau ddisgwyl derbyn mantais ariannol gymedrol o dan y drefn ffioedd dysgu arfaethedig, ond gallai un neu ddau golli allan oherwydd eu lefelau isel o ddarpariaeth STEM a nifer uchel o fyfyrwyr amser llawn ar lefel sylfaen. Y prif risg i bob sefydliad yw'r graddau y caiff unrhyw doriad i'r ffioedd ddysgu ei ategu gan y cyllid grant a argymhellir.
- 7.52 Mae'r dadansoddiad dros dro o'r goblygiadau'n seiliedig ar sawl tybiaeth yn ymwneud â manylion y cynigion nad ydynt yn hysbys eto. Mae'n annhebygol y gellid gweithredu unrhyw bolisi cyn blwyddyn academiaidd 2021/22. Mae Llywodraeth y DU wedi rhoi sicrwydd bod proses ymgynghori lawn ar y gweill (Papur Gwyrdd a Phapur Gwyn), ac wedyn proses o newid wedi'i reoli. Yn ogystal, nid oes gan y Cwmni Benthyciadau i Fyfyrwyr ddigon o gapasiti i weithredu newidiadau polisi sydd heb eu cadarnhau eto. Yn y cyd-destun ehangach, byddai amseru unrhyw newidiadau yn cyd-fynd â gwelliant yn y duedd ddemograffaid ymhlith pobl ifanc 18 oed, a allai roi cyfle i sefydliadau recriwtio mwy o fyfyrwyr israddedig amser llawn. Yn ogystal, rhagwelir cynnydd yn y ddarpariaeth ôl-radd a'r ddarpariaeth israddedig ran-amser yn dilyn y diwygiadau i gyllid myfyrwyr, sy'n golygu y bydd mwy o gyllid ar gael i'r sector addysg uwch gan Lywodraeth Cymru.

Brexit

- 7.53 Ceir pryderon ac ansicrwydd ynghylch sut allai Brexit effeithio ar gyllid prifysgolion, colegau ac ysgolion. Mae'r Cronfeydd Strwythurol Ewropeaidd yn darparu hyd at £65 miliwn y flwyddyn i sefydliadau addysg bellach yng Nghymru a mwy na £50m ar gyfer prentisiaethau a chyrsgiau mewn colegau. Mae hyn yn ychwanegol i'r symiau a geir drwy Horizon 2020 a drwy recriwtio myfyrwyr o'r Undeb Ewropeaidd (UE) a hefyd y cyllid benthyciadau gan Fanc Buddsoddi Ewrop.
- 7.54 Mae goblygiadau Brexit o ran recriwtio myfyrwyr ac incwm ffioedd dysgu yn dibynnu ar sawl ffactor. Mae gwaith ymchwil ar yr hyn sy'n ysgogi galw rhyngwladol am addysg uwch yn y DU²⁵ wedi cyfrifo elastigedd priodol o ran y galw²⁶ wrth ystyried effaith Brexit ar incwm ffioedd dysgu prifysgolion yng Nghymru. Cyfrifwyd yr

²⁵ London Economics: <https://londoneconomics.co.uk/blog/publication/determinants-international-demand-uk-higher-education-january-2017>

²⁶ Elastigedd y galw yw faint y byddai'r galw o blith myfyrwyr o'r UE yn gostwng pe baent yn cael llai o gymorth a/neu'n gorfod talu mwy (ffioedd rhyngwladol llawn)

elastigedd ar sail data HESA 2014/15; ni chynhaliwyd yr ymchwil eto ar gyfer data HESA mwy diweddar. (Gwnaeth yr ymchwil hwn hefyd ystyried y dibrisiant yng ngwerth y bunt o ganlyniad i Brexit. Cydnabuwyd y byddai hynny'n cynyddu'r galw o blith myfyrwyr rhyngwladol. Mae'n debygol bod yr effeithiau hyn wedi'u goroesi bellach - yn wir, gallai adbrisant fod yn fwy tebygol erbyn hyn).

- 7.55 Gan ddefnyddio data 2017/18, dylem ystyried y canlyniadau pe na bai myfyrwyr o'r UE yn cael unrhyw statws arbennig ar ôl y cyfnod pontio (ond gan dybio bod y myfyrwyr presennol o'r UE yn cael parhau i gwblhau eu cyrsiau ar y telerau cyfredol). Mae canlyniadau 'mwy meddal' yn bosibl drwy berthynas 'mwy meddal' gyda'r UE.
- 7.56 Wrth ystyried incwm ffioedd dysgu yn unig, mae'r tybiaethau'n dangos canlyniad cadarnhaol i dri o'r prifysgolion yng Nghymru ond canlyniad negyddol i'r pump arall: 0.1% o gyfanswm y gwariant ym Mhrifysgol Cymru'r Drindod Dewi Sant, a 1.8% ym Mhrifysgol Aberystwyth, gyda phrifysgolion Bangor a Chaerdydd a Phrifysgol De Cymru yn y canol. Mae'r diffyg yn debygol o ddigwydd dros nifer o flynyddoedd (3 blynedd yn bennaf) a fydd yn ei gwneud yn haws ei liniaru. Gellir cynnal yr incwm ffioedd dysgu drwy recriwtio myfyrwyr o'r UE ar gyfradd sy'n agosach i'r lefel cyn Brexit; cynyddu nifer y myfyrwyr rhyngwladol sy'n cael eu recriwtio o'r tu allan i'r UE; cynyddu nifer y myfyrwyr cartref yn ôl demograffeg; a chynyddu'r ddarpariaeth ôl-radd ar sail tueddiadau diweddar neu ddiwygiadau sy'n newid y cyllid sydd ar gael i'r sector gan Lywodraeth Cymru.
- 7.57 Ar gyfer prifysgolion heblaw Prifysgol Glyndŵr, ond prifysgolion Bangor, Aberystwyth ac Abertawe yn arbennig, mae'n bwysig bod cyllid ymchwil yn cael ei nodi ymlaen llaw i gymryd lle cyllid yr UE wrth iddo ddod i ben. Byddai'n ddefnyddiol hefyd pe bai modd nodi rhaglen gyfnewid tebyg i Erasmus i gymryd lle'r rhaglen honno.

Cystadleuaeth

- 7.58 Mae dileu'r cap ar recriwtio myfyrwyr yn Lloegr a'r gostyngiad yn y niferoedd cyffredinol sy'n gadael ysgol yn y blynyddoedd diwethaf wedi cynyddu'r gystadleuaeth am fyfyrwyr rhwng darparwyr addysg uwch, addysg bellach a phrentisiaethau. Mae sawl prifysgol yng Nghymru wedi llwyddo yn yr amgylchedd newydd hwn drwy gynnig cyrsiau mewn meysydd sy'n fwyfwy deniadol i fyfyrwyr, gan gynnwys y gwyddorau biolegol, peirianeg a thechnoleg, astudiaethau cymdeithasol a phynciau sy'n gysylltiedig â meddygaeth. I rai sefydliadau, mae'r cynnydd yn y gystadleuaeth wedi arwain at heriau wrth recriwtio.
- 7.59 Gwelwyd gostyngiad cyffredinol ers 2012 yn nifer y bobl ifanc 18 oed yng Nghymru (ac eithrio 2015). Dros yr un cyfnod, mae nifer y myfyrwyr newydd mewn addysg uwch amser llawn wedi bod yn cynyddu'n gyffredinol. Mae'r twf blynyddol yn nifer y myfyrwyr newydd wedi arafu yn y blynyddoedd diwethaf, ond dengys ffigurau 2018/19 bod y cynnydd wedi parhau serch hynny. Gallai'r niferoedd ostwng rhwng 2% a 4% yn flynyddol dros y blynyddoedd nesaf, nes bod y boblogaeth o bobl ifanc 18 oed yn dechrau cynyddu o 2021/22 ymlaen.
- 7.60 Bydd y gwelliant demograffig yn dechrau effeithio ar y cohort addysg drydyddol ehangach (gan ddechrau gyda phobl 16 oed) o 2019/20 ymlaen. Mae'n bosibl y bydd

y gwelliant hwn yn dechrau dylanwadu ar y niferoedd sydd mewn addysg uwch ar yr un pryd ag y mae unrhyw ddiwygiadau sy'n deillio o adolygiad Llywodraeth y DU o addysg ôl-18 yn cael eu gweithredu a/neu ddiwedd posibl cyfnod pontio neu drefniadau ymadael Brexit.

Cyflogadwyedd

- 7.61 Yr hyn sydd bwysicaf i fyfyrwyr, rhieni a noddwyr addysg drydyddol yng Nghymru fwy na thebyg yw rhagolygon cyflogaeth graddedigion. Ceir nifer o heriau yn y dyfodol mewn perthynas â hyn. Mae deallusrwydd artiffisial a digideiddio, datgarboneiddio a chymdeithas sy'n heneiddio yn golygu y bydd angen sgiliau newydd, cyfuniadau newydd o sgiliau, addysg gydol oes a mwy o ffocws ar sicrhau bod darpariaeth ar gael yn agosach at adref ac yn y gwaith. Ar hyn o bryd, mae galw mawr ymhlith cyflogwyr am swyddi ym meysydd peirianeg, dadansoddi data a TGCh, adeiladu, a gofal iechyd proffesiynol. Yn anffodus, nid yw prifysgolion, colegau a darparwyr prentisiaethau ar draws y DU wedi bod yn ehangu eu darpariaeth yn y meysydd hyn yn ddigon cyflym i fodloni'r galw hwn.
- 7.62 Roedd cyfran y graddedigion gradd gyntaf o brifysgolion yng Nghymru a oedd mewn gwaith neu astudiaethau pellach chwe mis ar ôl cymhwyso yn 2016/17, yn amrywio o 90% i 99% ar lefel sefydliadol. Mae hyn yn gyson â'r ffigurau ar gyfer gwledydd eraill y DU. Ar lefel y DU, mae'r gyfradd gyflogaeth yn dueddol o amrywio yn ôl newidynnau eraill, yn enwedig y pwnc astudio. Fodd bynnag, nid yw pob myfyriwr graddedig wedi'u cyflogi mewn swyddi sy'n gofyn am gymwysterau ar lefel gradd, ac mae cyflogwyr yn adrodd bod yna alw am sgiliau a chymwysterau penodol yn y farchnad lafur nad yw wedi'i fodloni.
- 7.63 Heb ddiwygio'r modd y pennir ac y darperir ar gyfer bylchau sgiliau, mae yna berygl y bydd y baich ar gyflogwyr, yn sgil swyddi gwag sydd heb eu llenwi a chynhyrchiant is-optimadd oherwydd cronfa lafur annigonol, yn gwaethygu. Bydd hyn yn creu canlyniadau negyddol o ran ffyniant a sicrhau cyflogaeth yn ein cymunedau.

Cyflwr ariannol prifysgolion

- 7.64 Mae sefyllfa ariannol y sector addysg uwch yng Nghymru wedi gwella'n sylweddol mewn termau ariannol ers 2012, ac wedi bod yn gymharol sefydlog mewn termau real. Er y gwnaeth incwm o grantiau cyrff cyllido ostwng tua £250m rhwng 2010/11 a 2017/18, mae'r incwm o ffioedd dysgu amser llawn wedi cynyddu tua £450m. Yn gyffredinol, mae incwm y sector wedi cynyddu oddeutu £325m yn y cyfnod hwnnw, a disgwylir iddo barhau i gynyddu yn y dyfodol o dan y trefniadau cyllido presennol. £1.57bn oedd incwm y sector addysg uwch yng Nghymru yn 2017/18, sy'n gynydd o 5% o'r flwyddyn flaenorol. Fodd bynnag, mae gwariant y sector addysg uwch hefyd wedi cynyddu, ac wedi bod ychydig yn fwy na'r incwm yn y ddwy flynedd academaidd ddiwethaf (2016/17 a 2017/18).
- 7.65 Mae sefydliadau'n parhau i wynebu pwysau oherwydd ansicrwydd ynghylch lefelau incwm yn y dyfodol a chynnydd mewn gwariant. Mae polisi cyni parhaus Llywodraeth y DU yn dal i effeithio ar gyllidebau Llywodraeth Cymru, ac mae pryderon mwy uniongyrchol am lefelau recriwtio a chyllid yr UE, ansicrwydd ynghylch dyfodol y

Cynllun Blwydd-daliadau Prifysgolion ac effaith bosibl ein diwygiadau i'r sector AHO i gyd yn creu mwy o bwysau yn y sector. Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi sicrwydd y bydd y cyllid a ddarperir i'r sector addysg uwch, drwy CCAUC, yn parhau i gynyddu ym mhob blwyddyn o dymor y llywodraeth hon wrth i'r diwygiadau i addysg uwch a chymorth myfyrwyr gael eu cyflwyno.

Llwybrau dysgwyr

7.66 Nid yw'r system bresennol yn canolbwyntio digon ar ddysgwyr – ar gyfer dysgwyr/myfyrwyr o bob oedran sy'n ymuno ag AHO ac sy'n rhan o AHO, ni cheir dysgu clir na llwybrau clir ar draws y sector.

7.67 Nid oes gan ddysgwyr yr wybodaeth na'r cyngor y maent eu hangen i wneud y penderfyniadau gorau ynglŷn â'u dysgu a'u gyrfa. Nid yw hygyrchedd yr wybodaeth a'r cyngor sydd ar gael yn adlewyrchu disgwyliadau'r oes ddigidol. Yn ystod y blynyddoedd diweddar mae newidiadau sylweddol wedi cael eu rhoi ar waith ac mae gwelliannau wedi cael eu cyflwyno, ond mae llawer mwy o waith i'w wneud o hyd.

7.68 Heb gyflwyno gwelliannau i lwybrau dysgwyr, yn enwedig rhwng y llwybrau galwedigaethol, technegol ac academaidd, bydd rhai dysgwyr yn cael eu rhwystro rhag cyflawni eu potensial, ac ni fydd y cynnydd y dymunir ei weld yn y gyfran o weithwyr â chymwysterau lefel uchel yn cael ei wireddu.

Ymchwil ac arloesi

7.69 Yng Nghymru, rhywbeth a welir ar raddfa fach yw Ymchwil ac Arloesi. Er bod perfformiad ymchwil wedi gwella, mae'r capasiti i wella'n parhau i fod yn gyfyngedig. Mae mecanweithiau cydgysylltu a meithrin capasiti wedi cael eu rhoi ar waith ac maent yn esblygu, ond mae mwy o waith i'w wneud. Nid yw'r trefniadau presennol yn helpu rhyw lawer i wneud Ymchwil ac Arloesi yn rhan fwy annatod o'r ddarpariaeth AHO – yn enwedig ar lefel addysgu oherwydd natur wahanol y strwythurau cyflawni.

7.70 Heb gael pwerau neu strwythurau i ddatblygu dull strategol o gydgysylltu cyllid ymchwil yng Nghymru, bydd yn anos ymgysylltu a chydweithio'n effeithiol â chorff Ymchwil ac Arloesi newydd y DU ar ran Cymru. O fewn y llywodraeth, mae cydgysylltu i'w weld, ond fe allai newid strwythurol helpu i greu cyfrifoldeb clir dros sianel a llywio ymdrechion a chyfathrebu'r llywodraeth gyda Llywodraeth y DU. Mae Llywodraeth y DU yn buddsoddi llai o arian mewn Ymchwil ac Arloesi yng Nghymru nag yng ngweddill y DU. Mae'r Undeb Ewropeaidd wedi llenwi bwlch o safbwynt meithrin capasiti, ond mae hyn bellach dan fygythiad. Mae Cymru yn ymgysylltu'n ddwys â'r agenda 'seiliedig ar le' sy'n dod i'r amlwg yn y DU ac yn sefydlu dealltwriaeth gyffredin o gryfderau Ymchwil ac Arloesi er mwyn cyfathrebu'n well yn allanol.

7.71 Mae gan Gymru gapasiti ymchwil yn barod (nifer o ymchwilwyr a swm o gyllid ymchwil a ddyfernir yn flynyddol) sydd, yn ôl cyfran, yn llawer llai nag yn Lloegr, a cheir cyfle i ddatblygu dull mwy strategol a fydd yn helpu Cymru i osgoi colli cyllid ymchwil posibl ar adeg pan geir tystiolaeth glir fod ein capasiti eisoes yn rhy isel.

7.72 Ymhellach, mae'n bosibl fod lefel a chyflymdra'r penderfyniadau Ymchwil ac Arloesi a wneir dan y trefniadau presennol yn llai ymatebol i anghenion newidiol y byd na phe bai corff allanol newydd i'w gael – corff y byddai Llywodraeth Cymru yn gallu arfer mwy o bwerau drosto, a thrwy hynny hwyluso gwell cydgysylltu ac aliniad rhwng y Llywodraeth a'r corff newydd mewn perthynas â materion Ymchwil ac Arloesi. Mae adroddiad diweddar Reid ar weithgareddau ymchwil ac arloesi a ariennir gan y Llywodraeth yng Nghymru yn tynnu sylw at yr angen i gael gwell cydgysylltu ac aliniad rhwng y strwythurau gwahanol sy'n sail i Ymchwil ac Arloesi yng Nghymru.

Casglu data a rhannu gwybodaeth

7.73 Ym mis Mehefin 2018, dyma a ddarganfu adolygiad Weingarten o Systemau ar gyfer Monitro a Gwella Effeithiolrwydd Addysg Ôl-orfodol yng Nghymru²⁷: *'Y diffyg mwyaf allweddol a difrifol yn y system gyfredol..., yw ei hanallu i ddarparu'r hyn y mae'r llywodraeth angen ei wybod fwyaf – yn benodol, darlun cyfannol clir o gyfraniad pob sefydliad tuag at gyflawni blaenoriaethau pwysicaf Cymru a sut mae'r system AHO, yn gyffredinol fel system, yn perfformio a pha mor dda y mae'n helpu'r wlad tuag at gyflawni ei hamcanion dymunol. Heb y wybodaeth hon, ni all y llywodraeth na'r sefydliadau wneud penderfyniadau gwybodus nac wedi'u llywio gan dystiolaeth ynghylch effeithiolrwydd eu polisiau neu eu rhaglenni.'*

7.74 Ar hyn o bryd ni cheir system effeithiol ar draws AHO ar gyfer casglu, dadansoddi a dosbarthu data, a bydd hyn yn arwain at sylfaen tystiolaeth is-optimadd ar gyfer llywio datblygiadau polisi a phenderfyniadau ar bob lefel, gan arwain at golli cyfleoedd i wella ansawdd cyrchfannau dysgwyr a'r ffocws a roddir ar y cyrchfannau hyn.

Crynodeb

7.75 Mae anfanteision yr opsiwn hwn yn drech na'r manteision. Mae'r sector yn wynebu heriau sylweddol ac, fel y nodir gan yr Athro Hazelkorn, *'mae angen newid sylweddol'* ac efallai y bydd anawsterau'n codi wrth esbonio pam mae Cymru yn cadw pethau fel ag y maent tra mae Lloegr wedi cyflwyno newidiadau sylweddol.

7.76 Byddai cadw pethau fel ag y maent yn parhau â'r heriau y mae Llywodraeth Cymru yn eu hwynebu o ran creu partneriaeth effeithiol gyda CCAUC a'r sector addysg uwch wrth fwrw ymlaen â'i blaenoriaethau a sicrhau atebolrwydd am y cyllid y mae'n ei ddarparu. Ceir cryn gefnogaeth i'r syniad bod Cymru angen rheoleiddiwr annibynnol, fel y gwelir yn yr ymateb i'r ymgynghoriad technegol, felly ni fyddai 'busnes fel arfer' yn opsiwn derbyniol.

7.77 Byddai 'busnes fel arfer' yn parhau â natur dameidiog, gymhleth a digyswllt y gwaith cynllunio strategol ac ni fyddai'n cynnig llwybr clir ar draws yr holl sector AHO. Er mwyn cyflwyno gwelliannau, mae'n hanfodol cael dull cydlynol a chyson. Mae'r opsiwn hwn wedi cael ei ddiystyru, a dim ond fel sefyllfa wrthffeithiol i'r ddau opsiwn a drafodir isod y'i cyflwynir.

²⁷ Weingarten, H.P. 2018. Adolygiad o systemau ar gyfer monitro a gwella effeithiolrwydd addysg ôl-orfodol yng Nghymru.

Opsiwn 4: Canoli, Llywodraeth Cymru yn dal gafael ar yr holl swyddogaethau, a throsglwyddo holl swyddogaethau CCAUC i Lywodraeth Cymru (opsiwn posibl)

Disgrifiad o brif elfennau'r opsiwn hwn

- 7.78 Ni fyddai'r opsiwn hwn yn arwain at unrhyw newid i'r sectorau AHO sy'n ymdrin â darpariaethau addysg bellach, prentisiaethau a dosbarthiadau chwech a gynhelir. Ond byddai'n arwain at newidiadau sylweddol i'r sector addysg uwch, gan y byddai'n trosglwyddo cyfrifoldebau presennol CCAUC dros reoleiddio, cyllido a sicrhau ansawdd ac ati, i Lywodraeth Cymru.
- 7.79 Gan y byddai Llywodraeth Cymru â rheolaeth uniongyrchol dros strategaethau, cynllunio a chyllid, byddai hyn yn cryfhau dylanwad Llywodraeth Cymru ar y sector AHO i gyd (a'r sector addysg uwch yn enwedig).
- 7.80 Ceir dau amrywiolyn i'r opsiwn hwn:
- 4a:** Llywodraeth Cymru yn dal gafael ar yr holl swyddogaethau Addysg Bellach / Dysgu Seiliedig ar Waith / dosbarthiadau chwech a gynhelir, a throsglwyddo holl swyddogaethau CCAUC i Lywodraeth Cymru.
 - 4b:** Fel Opsiwn 4a, ond gyda chorff ar wahân yn gyfrifol am ymchwil, sef Ymchwil ac Arloesi Cymru.

Prif fanteision opsiynau 4a a 4b

- 7.81 Byddai gan Lywodraeth Cymru fwy o reolaeth dros y cyfeiriad strategol, a byddai'n haws i Lywodraeth Cymru ysgogi cydweithredu ar draws y sector a sicrhau dull mwy cydlynol a chyson er budd y dysgwyr. Fe allai arwain at lwybrau gwell i ddysgwyr, pontio mwy di-dor, a gwell gwybodaeth, cyngor a chanllawiau. Hefyd, gallai helpu i gael gwared â gwahaniaethau diangen trwy'r sector AHO, trwy symleiddio pethau a thrwy ddileu haenau biwrocratiaeth.
- 7.82 Fe fyddai canoli'n dod ag elfennau cynllunio a chyllido AHO ynghyd o fewn yr un sefydliad – gan greu, felly, un llwybr (fel gydag opsiwn 6), er y byddai hynny'n digwydd o fewn Llywodraeth Cymru yn hytrach na bod ar hyd braich. O'r herwydd, pe bai trefniadau cyflawni'r opsiwn hwn yn cael eu cynllunio mewn modd tebyg i drefniadau'r Comisiwn, mae'n bosibl y gellid gwireddu buddion tebyg (gweler Pennod 8).
- 7.83 Byddai'r dull hwn yn ei gwneud yn bosibl i Lywodraeth Cymru warchod sefydliadau rhag heriau posibl 'y dull a yrrir gan y farchnad', sydd i'w weld mewn rhannau eraill o'r DU.
- 7.84 Fe fyddai yna botensial i reoli'r holl gyllid ymchwil yn ganolog, trwy gyfrwng corff cydgyssylltu y byddai modd iddo warchod buddiannau Cymru ar lefel y DU, dan strategaeth ymchwil genedlaethol gref, glir a chytbwys. Byddai'r strategaeth yn cysylltu anghenion ymchwil yr economi, y gymdeithas a'r llywodraeth â chapasiti ymchwil o fewn y sylfaen ymchwil addysg uwch a'r sylfaen ymchwil ddiwydiannol.

Trwy gynnwys Ymchwil ac Arloesi ym mhopeth a fyddai'n digwydd, gellid esgor ar fuddion economaidd – yn cynnwys ar lefel addysgu.

Prif anfanteision opsiynau 4a a 4b

- 7.85 Mae'r prif risg yn ymwneud â'r modd y byddai'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn dosbarthu'r sefydliadau. Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn gosod pob uned sefydliadol a geir yn yr economi mewn un o blith chwe sector, a hynny ar sail nifer o ddangosyddion. Ar hyn o bryd, caiff sefydliadau addysg bellach a sefydliadau addysg uwch eu dosbarthu fel Sefydliadau Nid-er-elw sy'n Gwasanaethu Aelwydydd (NPISH), sy'n eu gosod yn y sector preifat. Fe allai unrhyw newid a fyddai'n cynyddu rheolaeth Llywodraeth Cymru dros y cyrff hyn arwain at risg sylweddol y byddai'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn ystyried eu hailddosbarthu, at ddibenion Cyfrifon Gwladol, fel sefydliadau sy'n perthyn i'r sector cyhoeddus. **Byddai newid o'r fath yn esgor ar ganlyniadau sylweddol i Lywodraeth Cymru ac i'r sefydliadau dan sylw. Yn arbennig, fe fyddai gwargedion a cholledion yn cael eu hystyried fel cronfeydd Llywodraeth Cymru a byddai'n rhaid eu rheoli oddi mewn i gyllidebau addysg Llywodraeth Cymru.**
- 7.86 Efallai mai ar drin cyfalaf yn unig y byddai canoli / dosbarthiad y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn effeithio – gan gael effaith niweidiol ar gyllideb gyfalaf Llywodraeth Cymru. Ac fe allai gael effaith fawr ar yr arian y mae Llywodraeth y DU yn ei ddyrannu i Lywodraeth Cymru.
- 7.87 Mae'r graddau y mae'r risg hon yn berthnasol i'r opsiwn hwn yn debygol o ddibynnu ar faint o reolaeth y byddai gan Lywodraeth Cymru dros sefydliadau addysg uwch.
- 7.88 Byddai'n rhaid cael deddfwriaeth sylfaenol i ddiddymu CCAUC, trosglwyddo'i swyddogaethau a sefydlu corff ymchwil newydd, neu roi'r pwerau perthnasol i gorff sy'n bodoli'n barod.
- 7.89 Mae'n debygol y byddai trefniant canoli o'r fath yn llai hyblyg ac yn llai ymatebol na chorff 'hyd braich' oherwydd cyfyngiadau hanesyddol peirianwaith y Llywodraeth. Hefyd, mae gan yr opsiwn hwn y potensial i lusgo Llywodraeth Cymru i'r materion pitw sy'n rhan o weithrediadau beunyddiol y sefydliadau. Ni fyddai gorfod ymdrin â gweithrediadau beunyddiol y sector addysg uwch yn ddefnydd effeithlon o amser y Gweinidog.
- 7.90 Pe bai opsiwn 4a (canoli'n llwyr) yn cael ei roi ar waith, mae'n debygol y byddai lefel a chyflymdra'r penderfyniadau Ymchwil ac Arloesi yn llai ymatebol na chorff allanol i anghenion newidiol y byd. Byddai hyn yn arwain at fwy o 'blwyfoldeb', yn rhannol oherwydd diffyg heriau allanol ar lefel strategol a chyfyngiadau peirianwaith y Llywodraeth – gan leihau gallu'r Llywodraeth i fod yn ddigon ystwyth ac ymatebol i anghenion y diwydiant. Ymhellach, byddai'n ei gwneud yn anos cyflwyno Ymchwil ac Arloesi fel wyneb neilltuol ar gyfer ymgysylltu ag Ymchwil ac Arloesi y DU. Mae Prif Gynghorydd Gwyddonol Cymru o'r farn y dylid cyfeirio cyllid ymchwil trwy gorff sy'n annibynnol ar y Llywodraeth, ond sy'n ymgysylltu'n agos â Llywodraeth Cymru ar lefel strategol (opsiwn 4b, felly).

7.91 Yn y bôn, go brin y byddai Bill Drafft i fwrw ymlaen â'r opsiwn hwn yn cael ei basio oherwydd gwrthwynebiad cryf a lobïo ar ran y sector addysg uwch. Byddai gan y sector addysg uwch wrthwynebiad cryf i'r cynnig i gael gwared â chorff 'hyd braich', yn enwedig oherwydd pryderon ynghylch ymreolaeth sefydliadol ac egwyddor Haldane. (Yn ôl Ymchwil ac Arloesi y DU: "Mae 'Egwyddor Haldane' yn ganolog i gyllid cyhoeddus yn y DU. Mae'n sicrhau mai arbenigwyr yn y maes sy'n gwneud penderfyniadau ynghylch pa brosiectau ymchwil i'w hariannu. Fodd bynnag, gan fod y llywodraeth yn atebol i etholwyr sy'n talu trethi, y llywodraeth sy'n pennu'r cyfeiriad strategol cyffredinol y dylai'r ymchwil ei gymryd. Y bwriad yw mai rhagoriaeth yw'r prif faen prawf ar gyfer buddsoddi mewn ymchwil a bod y gwaith ymchwil yn cael ei wneud er budd pennaf y wlad." Fodd bynnag, byddai modd cynnal y nodau hyn gyda phwyllgor annibynnol a fyddai'n adrodd i'r Gweinidog, sef pwyllgor a chanddo Gadeirydd uchel ei barch – neu fwrdd cynghori annibynnol a gâi ei sefydlu gan ddeddfwriaeth).

Crynodeb

7.92 Mae anfanteision yr opsiwn hwn yn fwy na'r manteision. Er y gallai canoli o bosibl arwain at fanteision tebyg i greu'r Comisiwn, mae'r risgiau posibl yn ymwneud â'r modd y byddai'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn dosbarthu'r sefydliadau a gwrthwynebiad o'r sector addysg uwch yn golygu bod yr opsiwn hwn wedi'i ddiystyru.

Opsiwn 6. Sefydlu Awdurdod Addysg Drydyddol ar raddfa fawr i ysgwyddo holl swyddogaethau CCAUC a swyddogaethau eraill ar draws y sector AHO.

Dyma brif nodweddion Opsiwn 6

- 7.93 Mae'r opsiwn hwn yn golygu trosglwyddo pwerau a swyddogaethau cytunedig Gweinidogion Llywodraeth Cymru a holl swyddogaethau Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) i'r Comisiwn.
- 7.94 O ran ysgogiadau, bydd Llywodraeth Cymru yn pennu ei gofynion yn y ddeddfwriaeth sefydlu a'r fframwaith rheoli. Bydd y ddeddfwriaeth yn nodi swyddogaethau, pwerau a dyletswyddau'r Comisiwn. Bydd y fframwaith rheoli'n pennu i ba raddau y byddai modd i Lywodraeth Cymru reoli a dylanwadu ar y Comisiwn ei hun ac, yn y pen draw, ar y sector i gyd.
- 7.95 Cynigir y bydd y sectorau AHO canlynol yn dod ynghyd – addysg bellach, dosbarthiadau chwech mewn ysgolion, addysg uwch, prentisiaethau, a dysgu oedolion yn y gymuned.
- 7.96 Byddai'r holl swyddogaethau a gaiff eu cyflawni ar hyn o bryd gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas ag Addysg Bellach a Phrentisiaethau yn trosglwyddo i Gorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru – sef corff newydd, 'hyd braich'. Byddai'r swyddogaethau hyn yn cynnwys cynllunio, cyllido, contractio, sicrhau ansawdd, monitro ariannol ac archwilio.

- 7.97 Byddai'r holl swyddogaethau a gaiff eu cyflawni gan CCAUC hefyd yn trosglwyddo i'r corff newydd. Felly, byddai holl rannau'r sector AHO yn cael eu dwyn ynghyd dan un corff rheoleiddio.
- 7.98 Byddai'r Comisiwn yn cael pwerau i wneud y canlynol: cyllido ymchwil ac arloesi, ynghyd â manteisio ar y meysydd hyn, yn unol â'r cynllun strategol y cytunodd y Comisiwn a Gweinidogion Cymru arno. Bydd pwerau presennol CCAUC o ran dosbarthu cyllid ymchwil Cysylltiedig ag Ansawdd yn cael eu trosglwyddo i'r Comisiwn. Bydd pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru yn cael ei sefydlu.
- 7.99 Bydd gosod y Addysg Drydyddol ac Ymchwil Drafft a chyflawni'r cynlluniau cysylltiedig yn trosglwyddo pwerau a swyddogaethau cytunedig Gweinidogion Cymru a Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) i'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (y Comisiwn).
- 7.100 Bydd y Comisiwn yn gyfrifol am addysg, hyfforddiant, ymchwil ac arloesi ôl-orfodol fel a ganlyn:
- i. mewn perthynas â Chymru, darparu, cynllunio, cyllido a rheoleiddio addysg bellach, gan gynnwys addysg bellach sy'n rhan o brentisiaethau a chan gynnwys cyllido dysgu oedolion (19+ oed) a ddarperir gan gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol yng Nghymru a chyrsiau rhan amser a gynigir gan ddarparwyr addysg bellach eraill;
 - ii. mewn perthynas â Chymru, cyllido a rheoleiddio'r ddarpariaeth addysg uwch, gan gynnwys addysg uwch sy'n rhan o brentisiaethau;
 - iii. mewn perthynas â Chymru, cyllido'r capasiti ymchwil ac arloesi a rhai prosiectau ymchwil ac arloesi sy'n ymwneud â Chymru;
 - iv. datblygu, cyhoeddi ac adolygu fframweithiau prentisiaeth Cymru a chyflwyno tystysgrifau prentisiaeth Cymru;
 - v. cyllido a chyflwyno'r ddarpariaeth brif ffrwd ar gyfer dosbarthiadau chwech trwy gyfrwng awdurdodau lleol ac elfennau o'r ddarpariaeth ôl-16 mewn ysgolion;
 - vi. goruchwyllo a rheoleiddio ansawdd a safonau addysg a hyfforddiant yn y sector addysg drydyddol, hyfforddiant ac ymchwil, a ddarperir gan neu ar ran y sefydliadau hynny sy'n rhan o'i gylch gwaith sicrhau ansawdd, y caiff eu gweithgareddau eu cyflawni'n gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru.

Prif fanteision opsiwn 6

- 7.101 Fe fyddai gan Lywodraeth Cymru y pŵer i sicrhau bod dull y sector cyfan yn adlewyrchu ei hamcanion strategol, a thrwy hynny yn gwasanaethu trigolion Cymru. Byddai'r Comisiwn arfaethedig yn alinio'n well yn yr hirdymor â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a gweithgareddau/canlyniadau addysg drydyddol. Yn arbennig, bydd y Comisiwn yn cyflawni, neu'n chwarae rhan allweddol yn y dasg o gyflawni, yr amcanion canlynol a nodir yn Ffyniant i Bawb:
- cyflwyno system newydd ar gyfer cynllunio strategol mewn perthynas ag addysg ôl-16, sy'n cynllunio'r ddarpariaeth ar draws y sector ac yn ymateb i anghenion economaidd Cymru;

- cyflawni cynnydd cydlynol trwy, a rhwng, y gwahanol systemau addysg ôl-16 er mwyn i llwybrau dysgu'r unigolion ddiwallu eu hanghenion a'u dyheadau heb iddynt gael eu diffinio gan ffiniau artiffisial rhwng llwybrau academaidd a galwedigaethol;
- dwyn ynghyd y rhan fwyaf o'r cyllid ymchwil a sicrhau bod penderfyniadau cyllido'n adlewyrchu blaenoriaethau Cymru, gan gynnwys anghenion sectorau economaidd cenedlaethol a rhanbarthol;
- sicrhau bod diwydiannau, ysgolion, prifysgolion a cholegau'n gweithio'n agosach gyda'i gilydd er mwyn dyrchafu'r uchelgais a chynyddu'r buddsoddiad mewn ymchwil, gan ddatblygu swyddi a thechnolegau'r dyfodol;
- gweithio gyda Phartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol er mwyn rhagweld anghenion sgiliau'r dyfodol, gan ganolbwyntio ar sectorau twf â blaenoriaeth sydd wedi'u pennu mewn rhanbarthau ac alinio ein rhaglenni â'r anghenion hynny.

7.102 Gydag un corff 'hyd braich' fe fydd yna un llwybr ar gyfer goruchwyllo AHO i gyd – bydd hyn yn gwella gwaith cynllunio strategol ac yn helpu i atal dyblygu a bylchau yn y ddarpariaeth. Bydd y Comisiwn yn hyrwyddo cydweithredu rhwng sefydliadau / darparwyr AHO ac yn cryfhau'r cysylltiadau ag eraill, gan gynnwys ysgolion a busnesau. Fe fydd hyn yn arwain at leihau'r cymhlethdod ac at gynllunio cenedlaethol a rhanbarthol cryfach a mwy diogel. Bydd yn cryfhau'r cysylltiad rhwng ymchwil ac addysg, ynghyd â darparu system AHO sydd mewn sefyllfa well i ymateb i facro-newidiadau; pennu llwybrau i ddysgwyr; a dod â'r sector ynghyd mewn ffordd a fydd yn darparu ar gyfer datblygu sgiliau a dysgu gydol oes o'r iawn ryw.

7.103 Hefyd, byddai'r Comisiwn yn hyrwyddo synergeddau mwy effeithiol, gan y byddai'r corff yn cyllido addysg bellach ac addysg uwch fel ei gilydd.

7.104 Fe fyddai'r system AHO yn fwy cydgysylltiedig a chydweithredol. Byddai'n darparu llwybrau cynnydd / llwybrau dysgwyr clir a byddai'n haws i ddysgwyr lywio trwyddi. Byddai'r Comisiwn yn darparu gwybodaeth, cyngor a chanllawiau o safon ar y llwybrau dysgu sydd ar gael ar draws y sector.

7.105 Byddai gwell cymorth ar gael i ddysgwyr, gan gynnwys gwybodaeth gliriach a gwell am yr opsiynau sydd ar gael.

7.106 Byddai gan y Comisiwn ysgogiadau digonol ar gyfer dylanwadu ar brifysgolion fel y bo'n briodol. Byddai hyn yn ymdrin â'r materion presennol sy'n wynebu CCAUC, fel y nodir ym mharagraff 7.24 uchod.

7.107 Byddai sefydlu'r Comisiwn yn ymdrin â materion yn ymwneud ag arferion gwael o ran casglu data a diffyg gwybodaeth ar draws y sector AHO. Byddai modd gwneud hyn trwy ddatblygu system gyson ac effeithiol ar gyfer casglu data ar draws yr holl sector.

- 7.108 Byddai sefydlu'r Comisiwn yn cynnig cyfle i sicrhau bod dull cyson yn cael ei roi ar waith ar draws y sector, o ran ymchwilio i gwynion a rheoli apeliadau – gan ddangos, felly, ymrwymiad i ddiwallu anghenion dysgwyr.
- 7.109 Gan y byddai un sefydliad yn gweithio tuag at ganfod bylchau sgiliau yn y farchnad lafur, creu cyfleoedd dysgu ar gyfer llenwi'r bylchau hyn, a hwyluso mynediad a chynnydd tuag atynt ar gyfer dysgwyr, byddai egni'r holl sector yn gallu canolbwyntio ar wneud y gorau o'r canlyniadau i ddysgwyr ac i'r economi.
- 7.110 Trwy ddod â'r dasg o gyllido ymchwil dan adain y Comisiwn, byddai hyn yn arwain at allu monitro'n effeithiol i ba raddau y mae ymchwil yn cefnogi twf economaidd a chyfleoedd i ddysgwyr, ynghyd â sicrhau na chaiff cyllid ei ddarparu ar gyfer gwaith ymchwil nad yw'n cefnogi'r canlyniadau hyn.
- 7.111 Byddai sefydlu'r Comisiwn yn dod â'r sector ynghyd mewn ffordd a fyddai'n arwain at allu rhoi prosesau sicrhau ansawdd cydlynol a chymaradwy ar waith. Byddai modd mynd ati i gasglu data at ddibenion gweinyddu a monitro perfformiad mewn modd symlach a chymaradwy, ynghyd â sicrhau dull cyson o ymchwilio i gwynion a rheoli apeliadau, ar draws y sector.
- 7.112 Byddai creu'r Comisiwn yn cynnig cyfle i alinio safonau proffesiynol a chymwysterau i ymarfer (addysgu ar lefel AHO) ar draws y ddarpariaeth ôl-16.
- 7.113 Ymhellach, byddai'r opsiwn hwn yn arwain at alinio bwriadau'r polisi gyda'r Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol newydd ar gyfer dysgwyr ôl-16.
- 7.114 Hefyd, efallai y byddai sefydlu'r Comisiwn yn cynnig cyfle i ymdrin â'r dull anghyson o asesu, gwerthuso a gwella perfformiad ar draws y sector.

Ymchwil ac Arloesi Cymru

- 7.115 Byddai cael dull mwy cydgysylltiedig a chydlynol o ymdrin ag Ymchwil ac Arloesi yn cynnig cyfle i ddwyn ynghyd ddulliau/cronfeydd arian gwahanol. Byddai Ymchwil ac Arloesi Cymru yn cael ei gydnabod fel corff annibynnol, strategol, a fyddai'n cwmpasu mewn un lle yr holl systemau allweddol ar gyfer mynd i'r afael â heriau economaidd a heriau llesiant.
- 7.116 Byddai corff annibynnol yn annog ac yn gwella lefel y syniadaeth strategol a'r herio mewn perthynas ag Ymchwil ac Arloesi.
- 7.117 Byddai cyflymdra'r broses benderfynu mewn perthynas ag Ymchwil ac Arloesi yn llai caeth i beirianwaith y llywodraeth, ac yn ôl pob tebyg byddai'n fwy strategol, ystwyth ac ymatebol i anghenion newidiol rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol.
- 7.118 Byddai'r trefniadau arfaethedig yn cadw rhyddid academiaidd ac ymreolaeth sefydliadol yn sector addysg uwch Cymru. Byddai modd paru addysg, hyfforddiant ac ymchwil yn well – gydag Ymchwil ac Arloesi yn dod yn rhan fwy annatod o'r ddarpariaeth AHO – yn enwedig ar lefel addysgu.

Prif anfanteision opsiwn 6

- 7.119 Mae'n bosibl y gallai graddfa'r newid amharu ar y sector AHO; byddai'n rhaid rheoli'r cyfnod pontio'n ofalus.
- 7.120 Efallai na fydd corff 'hyd braich' yn ddigon atebol. Felly, byddai'n rhaid rhoi ystyriaeth ofalus i'r darpariaethau statudol perthnasol a natur y berthynas rhwng Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn.
- 7.121 Os na fydd y darpariaethau statudol y bydd y corff newydd yn gweithredu ar eu sail, ynghyd â pherthynas y corff newydd â Llywodraeth Cymru, yn ddigon cadarn, efallai y bydd yn anodd sicrhau bod ei ddull strategol yn adlewyrchu blaenoriaethau'r Llywodraeth a bod ganddo'r pŵer a'r awdurdod i gyflawni popeth sy'n ofynnol.
- 7.122 Byddai rhai rhanddeiliaid (addysg bellach, darparwyr prentisiaethau, a dosbarthiadau chwech a gynhelir) yn symud ymhellach oddi wrth y Gweinidogion.
- 7.123 Fe ellid cael pryderon ynghylch diffyg atebolrwydd awdurdod addysg drydyddol mor fawr. Byddai'r Comisiwn yn gorff 'hyd braich' newydd a phwerus, a chanddo bwerau pellgyrhaeddol a chyllideb sylweddol (mwy na £500 miliwn y flwyddyn, yn seiliedig ar wariant presennol mewn meysydd perthnasol). Fe allai fod yn anodd sicrhau bod corff mor bwerus yn parhau i fod yn ddigon atebol i Weinidogion Cymru dros amser. Y bwriad yw y byddai'r cynigion i gryfhau gofynion cyfreithiol yn ymwneud â chynllunio strategol, rhywbeth a fyddai'n creu synergeddau effeithiol o ganlyniad i gyfrifoldebau'r Comisiwn dros gyllido'r holl sector, yn lliniaru hyn. Fodd bynnag, fe fydd llawer yn dal i ddiybennu ar benodi staff bwrdd ac uwch-staff i sicrhau bod perthnasau rhwng y Comisiwn, y Gweinidogion a'r swyddogion yn gadarnhaol ond yn rymus.
- 7.124 Fe allai natur eang swyddogaethau'r Comisiwn ei gwneud yn anos i'r llywodraeth lywio a herio gweithgareddau'r Comisiwn yn briodol. Bydd ei swyddogaethau'n hynod gymhleth. Er mwyn dal sefydliad o'r fath i gyfrif yn briodol, bydd angen i Lywodraeth Cymru ddal gafael ar allu digonol o fewn gwasanaeth sifil Llywodraeth Cymru er mwyn helpu i lunio polisiau a chraffu'n effeithiol ar holl weithgareddau'r Comisiwn. Yn ei dro, fe allai hynny godi cwestiynau ynghylch effeithiolrwydd a gwerth am arian y dasg o symud llawer o'r swyddogaethau hyn y tu allan i'r llywodraeth.
- 7.125 Os bydd y corff newydd yn cynnwys yn bennaf y staff sy'n gyfrifol yn awr am swyddogaethau sydd fwy neu lai yr un fath, efallai na fydd y Comisiwn yn arwain at y newid angenrheidiol mewn diwylliant er mwyn cyflawni'r diwygio y dymunir ei weld. Gellid ymdrin â hyn yn y lle cyntaf trwy arweiniad effeithiol, cryf ac arloesol wrth sefydlu diwylliant sefydliadol newydd.
- 7.126 Ar hyn o bryd, ni ellir diystyru'r posibilrwydd y bydd y costau o weithredu unrhyw system newydd yn fwy na chost y trefniadau presennol. Gan nad yw'r costau hyn yn hysbys ar hyn o bryd, ni allwn gymharu'r gost o weithredu system newydd gyda chost y trefniadau presennol. Fodd bynnag, rhagwelir y byddai sefydlu'r Comisiwn yn gwireddu llawer iawn o fuddion (gweler Pennod 8). Er ei bod yn anodd cymharu'r

costau a'r buddion mewn modd gwrthrychol, rhaid seilio barn ar ba un a yw'r buddion yn cyfiawnhau'r costau ychwanegol.

7.127 Os caiff Ymchwil ac Arloesi ei ymgorffori yn y llwybr cyllido addysg uwch, mae yna bosibilrwydd y byddai'n cael ei ystyried fel 'perthynas dlawd' y byd addysg trwy ddod yn ddull cyllido ar gyfer sefydliadau. Ond byddai modd lliniaru hyn trwy greu Ymchwil ac Arloesi Cymru a phenodi Cadeirydd Ymchwil ac Arloesi Cymru.

Crynodeb

7.128 Mae Gweinidogion Cymru wedi cyfarwyddo swyddogion i symud ymlaen ag opsiwn 6a, sef creu un corf i gyllido a rheoleiddio'r sector AHO cyfan. Roeddent o'r farn mai dyma'r unig opsiwn a fyddai'n gallu gweithredu pob un o argymhellion yr Athro Hazelkorn. Roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn hefyd yn dangos cefnogaeth gref ar gyfer opsiwn 6.

7.129 Byddai cadw busnes fel arfer yn creu heriau i Lywodraeth Cymru. Ni fyddai'n mynd i'r afael yn ddigonol â natur dameidiog, gymhleth a digyswllt y gwaith cynllunio strategol ac ni fyddai'n cynnig llwybr clir ar draws yr holl sector AHO.

7.130 Er bod opsiwn 4 yn gallu sicrhau nifer o'r manteision yn yr opsiwn a ffefrir, ni fyddai'n gallu darparu'r holl ganlyniadau a geir yn yr opsiwn hwnnw. Mae opsiwn 6 yn cyflawni'n llawn yr amcanion allweddol ar gyfer diwygio'r sector AHO, ac felly dyma'r opsiwn a ffefrir gan Lywodraeth Cymru.

TABL 7.1: TAFLEN SGORIO A GYMEDROLWYD AR GYFER GWERTHUSO OPSIYNAU I DDIWYGIO AHO

			Opsw 1	Opsw 2	Opsw 3	Opsw 4a	Opsw 4b	Opsw 5a	Opsw 5b	Opsw 5c	Opsw 6
Amcanion Lefel Uchel			Gwneud Dim Busnes fel Arfer	Cyfuno ar draws y sector, a defnyddio pwerau presennol i addasu dyletswyddau a chyfrifoldebau CCAUC	Mabwysiadu'r dull a ddatblygwyd yn Lloegr	Canoli - Llywodraeth Cymru yn dal gafael ar yr holl swyddogaethau Addysg Bellach / Prentisiaethau / dosbarthiadau chwech a gynhelir, a throsglwyddo holl swyddogaethau CCAUC i Lywodraeth Cymru	Canoli - Fel Opsw 4a, ond gyda chorff ar wahân yn gyfrifol am ymchwil, sef Ymchwil ac Arloesi Cymru	Sefydlu Awdurdod Addysg Drydyddol ar raddfa fach i ysgwyddo'r rhan fwyaf o swyddogaethau CCAUC ac ysgwyddo cyfrifoldeb dros reoleiddio a goruchwylio AHO ymhiith pethau eraill	Fel Opsw 5a, ond gwneud yr Awdurdod Addysg Drydyddol yn gyfrifol am y canlynol hefyd: • Datblygu swyddogaethau 'n ymwneud â gwybodaeth am y farchnad lafur a Phartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol cyngori Llywodraeth Cymru ynghylch strategaethau AHO yn y dyfodol	Fel Opsw 5b, ond gyda chorff ar wahân yn goruchwylio ymchwil	Sefydlu'r Comisiwn - ar gyfer ysgwyddo holl swyddogaeth -au CCAUC a swyddogaeth -au eraill ar draws y sector AHO
Y GRADDAU Y MAE'R OPSIYNAU'N YMATEB I NODAU AC AMCANION LEFEL UCHEL LLYWODRAETH CYMRU AR GYFER DIWYGIO	Bod yn ymatebol i anghenion cyflogwyr ac ymddrin â'r bylchau sgiliau	Pwysoliad %	0	0	-1	1	1	1	1	1	2
	Gwella safle (fe'i diffinnir ar hyn o bryd gan y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil), enw da a chyllid ymchwil sefydliadau ymchwil	Pwysoliad %	0	0	0	1	2	0	0	2	2

	Gwella cyfleoedd ar gyfer prentisiaethau	Pwysoliad %	0	0	0	1	1	1	1	1	2
	Codi'r safonau i bawb; gwella cyfranogiad, cynnydd, perfformiad a deilliannau dysgwyr	Pwysoliad %	0	1	0	1	1	2	2	2	2
	Gwella cynnig y cwricwlwm	Pwysoliad %	0	0	0	1	0	1	1	1	2
	Gwella profiad dysgwyr a mynegi llais dysgwyr	Pwysoliad %	0	0	0	1	1	1	1	0	2
	Gwella enw da, ystwythder a chyfeiriad AHO	Pwysoliad %	0	0	0	1	0	1	1	1	2

	Cyflwyno system well, gydymffurfiol ac effeithiol mewn perthynas ag AHO ar gyfer casglu, dadansoddi a dosbarthu data, sef system a fydd yn sicrhau bod gwybodaeth amserol, hygrych a pherthnasol am AHO yng Nghymru ar gael i bawb sydd ei hangen	Pwysoliad %	0	1	0	2	2	1	1	1	2
	Lleihau cystadleuaeth a dyblygu diangen mewn cyrsiau ar draws AHO	Pwysoliad %	0	1	-1	1	0	1	1	1	2
	Gwella cydlyniant a chysondeb gwaith monitro ariannol a gwaith monitro perfformiad, ynghyd â sicrhau ansawdd	Pwysoliad %	0	0	-1	1	1	1	1	1	2

	Gwella'r defnydd a wna'r gymuned o gyfleusterau AHO a gwella'r cysylltedd	Pwysoliad %	0	0	0	1	1	0	0	0	1
	CYFANSWM Y SGORIAU		0	3	-3	12	10	10	10	11	21
	AMREDIAD Y SGORIAU UNIGOL	Amh	02-Jun	(-11) - 1	0-15	0-15	0-14	0-18	Jan-15	18-21	
	SAFLE	8fed	7fed	9fed	2il	4ydd	4ydd	4ydd	3ydd	1af	
	DOSBARTHAD Y GWEITHDY GWERTHUSO OPSIYNAU (Opsionau a Ddiystyriwyd; Opsionau a Ffefrir; Opsionau Posibl)	Opsion a Ddiystyriwyd	Opsion a Ddiystyriwyd	Opsion a Ddiystyriwyd	Opsion Posibl	Opsion a Ddiystyriwyd	Opsion a Ddiystyriwyd	Opsion a Ddiystyriwyd	Opsion a Ddiystyriwyd	Opsion a Ffefrir	

Rhan 2: Opsiynau manwl ar gyfer diwygio

1 Llywodraethiant y Comisiwn

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru

7.131 Mae Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) yn gorff a noddir gan Lywodraeth Cymru a sefydlwyd o dan adran 62(1)(b) o Ddeddf Addysg Bellach ac Addysg Uwch 1992 ("Deddf 1992").

7.132 CCAUC yw'r corff sy'n gyfrifol am reoleiddio addysg uwch yng Nghymru, o dan y pwerau yn Neddf Addysg Uwch (Cymru) 2015, ac am weinyddu cyllid gan Weinidogion Cymru at ddiben darparu cymorth ariannol i ddarparwyr addysg uwch yng Nghymru ar gyfer gweithgareddau sy'n gysylltiedig â darparu addysg uwch ac ymchwil a gweithgareddau cysylltiedig. Yn 2019-20, bydd yn rheoli cyllideb o dros £152m.

7.133 Fel rheoleiddiwr statudol addysg uwch yng Nghymru, mae gan CCAUC ddyletswyddau a phwerau statudol penodol mewn perthynas â:

- chymeradwyo a monitro cydymffurfiaeth â chynlluniau ffioedd a mynediad a monitro terfynau ffioedd;
- asesu ansawdd addysg uwch;
- datblygu Cod Rheoli Ariannol a monitro cydymffurfiaeth darparwyr addysg uwch â'r Cod.

7.134 Mae hefyd yn darparu gwybodaeth, cyngor ac arweiniad i'r sector addysg uwch ac yn gweithredu fel corff cyfryngol rhwng Gweinidogion Cymru â'r sector, gan adrodd i Weinidogion Cymru ar gyflawni blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer addysg uwch yng Nghymru.

Tîm Noddi

7.135 Y Tîm Noddi yw'r prif bwynt cyswllt rhwng CCAUC a Llywodraeth Cymru. Mae'n gyfrifol am oruchwylio a rheoli perfformiad CCAUC yn unol â threfniadau Llywodraeth Cymru ar gyfer goruchwylio ei chyrrff hyd braich. Mae'r Tîm Noddi'n cyflawni'r swyddogaethau canlynol:

- pennu a chytuno ar gyllideb cymorth grant CCAUC;
- cadarnhau blaenoriaethau polisi'r Gweinidog Addysg ar gyfer y sector addysg uwch drwy'r llythyr cylch gwaith blynyddol;
- monitro perfformiad gweithredol ac ariannol CCAUC yn erbyn cynlluniau busnes ac ariannol a'r gweithgareddau a nodwyd yn ei lythyr cylch gwaith;
- goruchwylio'r trefniadau ar gyfer penodi cadeirydd ac aelodau CCAUC;

- cytuno ar fframwaith goruchwylio, llywodraethu ac atebolrwydd Llywodraeth Cymru ar gyfer cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru, a monitro cydymffurfiaeth ag ef;
- Gweithredu fel cyswllt rhwng CCAUC a Gweinidogion Cymru ar y ddarpariaeth addysg uwch.

Yr Uned Cyrff Cyhoeddus

7.136 Cafodd yr Uned Cyrff Cyhoeddus ei sefydlu o ganlyniad i adolygiad 2017 'Delivering Together – Strengthening the Welsh Government’s Sponsorship of Arm’s-length Bodies'. Yn ogystal â gweithredu 37 argymhelliad yr adolygiad, mae'r uned yn gyfrifol am gyflawni amrywiaeth o swyddogaethau i wella cysondeb yn y trefniadau ar draws Llywodraeth Cymru ar gyfer noddi cyrff cyhoeddus. Mae ei chylch gwaith yn cwmpasu'r categorïau canlynol o gyrff cyhoeddus:

- Cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru;
- Cwmnïau sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru;
- Comisiynwyr;
- Asiantaethau gweithredol;
- Adrannau anweinidogol;
- Estyn a Chyngor y Gweithlu Addysg.

7.137 Gan gefnogi'r timau noddi o fewn isadrannau polisi, mae'r Uned Cyrff Cyhoeddus yn cyflawni swyddogaethau canolog yn y meysydd canlynol:

- Penodiadau cyhoeddus;²⁸
- Cyflogau a chydabyddiaeth ariannol;
- Llywodraethiant a pholisi;²⁹
- Anrhydeddau.

²⁸ Mae'r Uned Cyrff Cyhoeddus yn gyfrifol am ddarparu cyngor ac arweiniad ar y trefniadau ar gyfer sefydlu, categoreiddio, llywodraethu a chyllido pob corff cyhoeddus a sefydlir gan Lywodraeth Cymru, gan gynnwys:

- Cyrff a noddir gan y Llywodraeth Cymru
- Cwmnïau sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru
- Paneli cynghori
- Grwpiau Cynghori Gweinidogol
- Grwpiau gorchwyl a gorffen;
- Trefniadau partneriaeth eraill;
- Anrhydeddau

²⁹ Gall gwaith corff cyhoeddus gael ei oruchwylio gan Fwrdd y mae ei aelodau fel arfer yn cael eu penodi gan Weinidogion Cymru. Mae'r lefel hon o annibyniaeth ac awtonomi ynghyd â'r ffaith bod cyrff cyhoeddus yn aml yn cael eu cyllido gan arian cyhoeddus yn golygu y dylai adrannau noddi fod â lefel benodol o reolaeth a goruchwyliaeth drostynt, yn enwedig mewn perthynas â'u perfformiad a'r ffordd y maent yn defnyddio arian cyhoeddus ac yn atebol am hynny. Bydd angen lefelau amrywiol o oruchwyliaeth ar wahanol fathau o gyrff cyhoeddus. Er enghraifft, bydd angen trefniadau llywodraethu gwahanol iawn ar gorff cynghori a sefydlwyd i gynghori Gweinidogion Cymru ar bwnc neu faes polisi penodol o gymharu â chorff gweithredol a sefydlwyd i gyflawni swyddogaethau ynddo'i hun drwy ddefnyddio arian cyhoeddus.

7.138 Ar hyn o bryd, mae gan CCAUC Bwyllgor Asesu Ansawdd a sefydlwyd o dan adran 25 o Ddeddf Addysg Uwch 2015. Nodir hyd at 10 o aelodau yn ei gylch gorchwyl. Ym mis Medi 2019, roedd gan y Pwyllgor 9 aelod (gan gynnwys 3 o CCAUC) ac roedd hefyd yn cynnwys 2 arsylwydd a 2 o swyddogion CCAUC. Mae CCAUC hefyd wedi sefydlu Pwyllgor Ymchwil, Arloesi ac Ymgysylltu anstatudol i gynghori'r Cyngor ar ei strategaethau perthnasol ac i wneud argymhellion, ymgysylltu â rhanddeiliaid ac ystyried unrhyw faterion sy'n cael eu cyfeirio at gan y Cyngor. Nodir hyd at 17 o aelodau yng nghylch gorchwyl y Pwyllgor, yn cynnwys o leiaf un aelod o'r Cyngor. Caiff y Pwyllgor ei gadeirio gan aelod o'r Cyngor. Ym mis Medi 2019, roedd gan y Pwyllgor 10 aelod (2 aelod o CCAUC) ac roedd hefyd yn cynnwys 5 arsylwydd a 5 o swyddogion CCAUC.

7.139 Mae'r Bill Drafft yn cynnig bod CCAUC yn cael ei ddiddymu, a bod Comisiwn newydd yn cael ei greu gyda'r pwerau a'r dyletswyddau y bydd eu hangen arno i weithredu fel prif reoleiddiwr a chyllidwr addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil. Yn ogystal â chyllido a goruchwyllo darparwyr dysgu ar draws y sector, mae angen i'r Comisiwn allu ymateb yn gadarnhaol i'r newidiadau a gyflwynir ar lefel y DU drwy greu cyfrwng i ymgysylltu a chydweithio ag Ymchwil ac Arloesi yn y DU ar ran Cymru, a chymryd y cyfrifoldeb am ddefnyddio arian cyhoeddus mewn ffordd strategol a deinamig ar gyfer ymchwil ac arloesi.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffeirir

7.140 Mae rhan gyntaf Pennod 7 yn amlinellu arfarniad o'r dulliau gwahanol ar gyfer mynd i'r afael â'r materion sy'n wynebu'r sector addysg ôl-16 ac ymchwil. O ystyried bod yr opsiwn a ffeirir, sef greu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, wedi'i gytuno, rhaid i'r trefniadau llywodraethu ar gyfer y sefydliad newydd gael eu newid er mwyn adlewyrchu ei bwerau a'i ddyletswyddau newydd.

7.141 Ystyriwyd nifer o opsiynau gwahanol ar gyfer strwythur llywodraethu'r Comisiwn.

Busnes fel arfer

7.142 Byddai senario dim newid (busnes fel arfer) ond yn berthnasol pe na bai'r diwygiadau i greu'r Comisiwn yn cael eu gweithredu, gan y byddai diddymu CCAUC a sefydlu'r corff newydd yn gofyn am strwythur llywodraethu newydd.

Prif fanteision busnes fel arfer

7.143 Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau gweithio presennol.

Prif risgiau busnes fel arfer

7.144 Nid oes unrhyw risgiau i'r trefniadau llywodraethu presennol.

Opsiwn 2 - Bwrdd Llywodraethu gweddol fawr gyda Phwyllgorau Ymchwil ac Arloesi ac Ansawdd statudol

Y dull a ffefrir

- 7.145 Byddai CCAUC yn cael ei ddiddymu a'r Comisiwn newydd yn cael ei sefydlu gyda'r cyfrifoldeb am oruchwylio dysgu ac ymchwil ar draws y sector AHO. Mae'r Bill Drafft yn cynnig bod Llywodraeth Cymru'n sefydlu Bwrdd Llywodraethu ar gyfer y sefydliad newydd sydd â rhwng saith ac 17 o aelodau, yn cynnwys y Prif Weithredwr. Bydd y Bill Drafft hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sefydlu Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru (sydd â rhwng naw ac 13 o aelodau, yn cynnwys y cadeirydd) a Phwyllgor Ansawdd y bydd ei aelodaeth yn cael ei phennu gan y Comisiwn.
- 7.146 Dirprwy gadeirydd y Comisiwn fydd cadeirydd Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru.
- 7.147 Bydd y Comisiwn yn gallu creu ei bwyllgorau ychwanegol ei hun fel y gwêl yn briodol er mwyn cyflawni ei swyddogaethau.
- 7.148 Bydd pob pwyllgor yn atebol i Fwrdd y Comisiwn.
- 7.149 Caiff y berthynas rhwng y Comisiwn â Llywodraeth Cymru ei goruchwylio gan Dîm Noddi Llywodraeth Cymru.
- 7.150 Caiff aelodau'r Comisiwn a Phwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru eu penodi drwy broses penodiadau cyhoeddus.
- 7.151 Byddai Bwrdd y Comisiwn yn cael eu recriwtio a'u dethol yn seiliedig ar eu sgiliau, eu gwybodaeth a'u profiad, yn hytrach nag i gynrychioli sector penodol. Byddai angen i un aelod cyffredin feddu ar brofiad o gynrychioli anghenion dysgwyr mewn addysg drydyddol a'r gallu i wneud hynny. Yn ogystal, byddai nifer o aelodau cynghorol yn cael eu cynnwys ar y Bwrdd, drwy broses enwebu. Byddai o leiaf un o'r aelodau cynghorol yn cynrychioli dysgwyr mewn addysg drydyddol ac o leiaf 2 yn cynrychioli undebau llafur y gweithlu addysg drydyddol ehangach ar ran staff academaidd a staff nad ydynt yn academaidd. Cynigiodd yr ymgynghoriad technegol y dylai fod 2 gynrychiolydd o blith dysgwyr ar y Bwrdd. Awgrymodd yr ymatebion gan randdeiliaid i'r cynigion y dylai'r cynrychiolwyr o blith dysgwyr fod yn arsylwyr (gweler opsiwn 3 isod) er mwyn rhoi hyblygrwydd i'r Comisiwn, ac y dylid cynnwys cynrychiolydd ar ran y gweithlu. Fodd bynnag, cododd yr UCM bryderon ynghylch rhoi rôl arsylwi yn unig i gynrychiolwyr dysgwyr. Mae'r dull a ffefrir yn cynnwys cynrychiolaeth o'r gweithlu ac yn darparu ar gyfer cynnwys dysgwyr fel aelodau llawn ac yn aelodau cynghorol er mwyn sicrhau bod cynrychiolwyr digonol ar y Bwrdd i gynrychioli rhanddeiliaid allweddol.

Prif fanteision y dull a ffefrir

- 7.152 Byddai strwythur llywodraethu o'r fath ar gyfer y Comisiwn yn sicrhau bod y Bwrdd Llywodraethu'n cynnwys unigolion sydd â'r sgiliau a'r brwdfrydedd i wella'r sector cyfan. Byddai hefyd yn darparu sylfaen gadarn ar gyfer cynrychioli rhanddeiliaid allweddol.

7.153 Byddai rhoi sail statudol i'r Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi'n rhoi mwy o amlygrwydd i'r maes hwn ac yn darparu cyfrwng i ymgysylltu a chydweithio â chorff Ymchwil ac Arloesi newydd y DU ar ran Cymru.

7.154 Byddai'n caniatáu i gyllid ymchwil gael ei ddyrannu mewn ffordd fwy strategol a deinamig nag ar hyn o bryd. Hefyd, byddai mwy o gysondeb a chydweithio rhwng addysg, hyfforddiant, ymchwil ac arloesi, yn rhannol drwy rôl hanfodol cadeirydd Ymchwil ac Arloesi Cymru.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

7.155 Byddai cylch gwaith y Comisiwn yn eang iawn. Gallai Bwrdd gyda hyd at 17 o aelodau i helpu i ymdrin â'r amrywiaeth o faterion dan sylw, fod yn heriol i'r cadeirydd ei reoli a sicrhau cyfranogiad a chyfraniad gan bob aelod.

Opsiwn 3 - Bwrdd Llywodraethu mwy o faint a chyfres o bwyllgorau statudol

7.156 Amlinellwyd trydydd opsiwn yn yr ymgynghoriad technegol, a oedd yn destun ymgynghoriad eang yn ystod Gwanwyn 2018.

7.157 Roedd y dull hwn yn awgrymu y dylid deddfu er mwyn sefydlu Bwrdd Llywodraethu gyda rhwng naw ac 15 o aelodau, yn cynnwys y cadeirydd, y Prif Swyddog Gweithredol ac o leiaf 2 gynrychiolydd o blith dysgwyr; a hefyd Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi gyda chwech i naw o aelodau.

7.158 Roedd hefyd yn cynnig gosod mewn deddfwriaeth y gallu i sefydlu saith pwyllgor pellach i ystyried meysydd allweddol ar draws y sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil (diogelu anghenion dysgwyr; diwallu anghenion cyflogwyr, busnesau a phrentisiaethau; archwilio a chydymffurfiaeth; cydnabyddiaeth ariannol; ansawdd; ehangu cyfranogiad; a'r Gymraeg).

Prif fanteision opsiwn 3

7.159 Byddai cynnwys cynrychiolwyr o blith dysgwyr yn aelodau o'r Bwrdd yn dangos yr ymrwymiad sy'n cael ei wneud i ddysgwyr a hefyd bod y Comisiwn yn canolbwyntio ar anghenion dysgwyr. Mae cynrychiolaeth o blith dysgwyr yn rhan o'r opsiwn a ffefrir.

7.160 Yn yr un modd, byddai creu wyth o bwyllgorau statudol yn rhoi mwy o sylw a dylanwad i bob un o'r meysydd arfaethedig o fewn y Comisiwn.

Prif risgiau opsiwn 3

- 7.161 Mewn ymateb i'r ymgynghoriad³⁰, dywedodd rhanddeiliaid eu bod o'r farn y byddai cynnwys cynrychiolwyr o blith dysgwyr yn aelodau o'r Bwrdd yn cyflwyno risg i'w hannibyniaeth, ac awgrymwyd y dylent fod yn arsylwyr yn hytrach nag yn aelodau.
- 7.162 Roedd pryder hefyd nad oedd cynrychiolwyr o'r gweithlu wedi'u cynnwys yn opsiwn 3, ac na fyddai'r Bwrdd felly'n adlewyrchu eu safbwynt nhw.
- 7.163 Yn olaf, roedd rhanddeiliaid yn teimlo bod risg y byddai nodi nifer fawr o bwyllgorau statudol yn creu'r risg na fyddai'r Comisiwn yn gallu addasu'n hyblyg i fynd i'r afael â blaenoriaethau sy'n dod i'r amlwg yn y dyfodol. Byddai risg hefyd y byddai angen llawer iawn o adnoddau i hwyluso nifer cymaint o bwyllgorau statudol.

2 Y berthynas rhwng Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

- 7.164 Mae'r adran hon yn ymwneud â'r berthynas arfaethedig rhwng Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn a sut y bydd yn cael ei rheoli drwy Ddatganiad o Flaenoriaethau Gweinidogion Cymru a Chynllun Strategol y Comisiwn.
- 7.165 Mae'r dull a gynigir ar gyfer rheoli'r berthynas rhwng y corff hyd braich a Gweinidogion Cymru yn ddull newydd, ac yn wahanol i'r dull a ddefnyddir ar hyn o bryd i reoli CCAUC. Bydd y trefniadau nawdd yn debyg i ryw raddau h.y. cytundeb fframwaith a thîm noddi i gefnogi a herio'r Comisiwn, ond bydd y mecanwaith lefel uchel ar gyfer ei dal i gyfrif, a amlinellir yn y ddeddfwriaeth, yn wahanol.
- 7.166 Un o'r prif nodau polisi'r Bill Drafft wrth sefydlu'r Comisiwn yw creu corff sy'n gallu delio â'r gwaith cynllunio a chyllido strategol ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil ac arloesi yng Nghymru.
- 7.167 Ar hyn o bryd, mae cylch gwaith CCAUC yn cynnwys addysg uwch ac ymchwil yn unig, ond cynigir bod y Comisiwn newydd yn gyfrifol am addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (gweler pennod 3 o'r Memorandwm Esboniadol).
- 7.168 Mae angen darpariaeth ddeddfwriaethol newydd i gyflawni'r amcanion polisi a ddymunir. Cynigir gosod dyletswydd statudol newydd ar Weinidogion Cymru i lunio a chyhoeddi Datganiad o Flaenoriaethau, a bod dyletswyddau cysylltiedig yn cael eu rhoi i'r Comisiwn; hynny yw, llunio'r cynllun strategol gan ystyried y Datganiad o Flaenoriaethau. Bydd gofyn i'r Comisiwn gyflwyno cynllun strategol mewn ymateb i'r datganiad o fewn 6 mis, ac ymgynghori ar y drafft cyn ei gyflwyno.
- 7.169 Yn ogystal â'r Datganiad o Flaenoriaethau, bydd amcanion strategol penodol wedi'u nodi yn y ddeddfwriaeth, sef:

³⁰ Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil Cymru – ymgynghoriad
<https://llyw.cymru/comisiwn-addysg-drydyddol-ac-ymchwil-i-gymru>

- y ddyletswydd i hyrwyddo cenhadaeth ddinesig ymhlith sefydliadau yng Nghymru yn y sectorau addysg uwch ac addysg bellach;
- dyletswyddau'n ymwneud ag addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffeirir

Busnes fel arfer

- 7.170 Ar hyn o bryd, mae Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC), fel corff a noddir, yn ymgymryd â rhai o'r swyddogaethau a'r gweithgareddau hyn. Mae CCAUC yn gorfforaeth statudol a sefydlwyd o dan Ran 2 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 i fod yn gyfrifol am gyllido a rheoleiddio cyrsiau addysg uwch a chyllid ar gyfer ymchwil addysg uwch. Mae'n cael llythyr cylch gwaith blynyddol gan Lywodraeth Cymru sy'n amlinellu'r blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn ganlynol y bydd angen eu cyflawni drwy ddefnyddio'r cyllid a ddyrennir iddo. Mae CCAUC yn cyhoeddi cynllun corfforaethol mewn ymateb i lythyr cylch gwaith blynyddol Gweinidogion Cymru a hefyd yn paratoi cynllun gweithredol sy'n nodi'r blaenoriaethau o ddydd i ddydd.
- 7.171 Ceir tîm bach yn Llywodraeth Cymru sy'n helpu i reoli'r nawdd ar gyfer CCAUC. Yr Is-adran Addysg Uwch sy'n gyfrifol am y gyllideb ar gyfer CCAUC drwy un llinell gyllidebol. Mae CCAUC yn rheoli ei gostau rhedeg ei hun ac yn gyfrifol am ddyrannu cyllid.
- 7.172 Mae'r swyddogaethau presennol yn gysylltiedig â nawdd ar gyfer corff hyd braich, yn cynnwys llunio'r llythyr cylch gwaith blynyddol a phresenoldeb mewn cyfarfodydd monitro chwarterol i drafod y cynllun corfforaethol a chyllid.

Prif fanteision busnes fel arfer

- 7.173 Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau gweithio presennol. Byddai CCAUC yn parhau i gyllido darpariaeth addysg uwch, ymchwil a gweithgareddau cysylltiedig a byddai'r cyllid a ddyrennir i CCAUC yn cael ei reoli drwy dîm noddi Llywodraeth Cymru o hyd. Ni fyddai staff CCAUC yn wynebu unrhyw newid neu amharu ar eu gwaith a byddant yn parhau i gyllido darparwyr cymwys. Byddai timau Llywodraeth Cymru'n parhau i gynllunio a chyllido darpariaeth ôl-16 (heblaw addysg uwch) ac ni fyddai'r staff sy'n cefnogi'r meysydd hyn ar hyn o bryd yn wynebu unrhyw newid neu amharu ar eu gwaith.

Prif risgiau busnes fel arfer

- 7.174 Gallai'r system bresennol fethu â manteisio ar y cyfle i fabwysiadu dull mwy strategol ar gyfer cynllunio a chyllido addysg cyfrwng Cymraeg ar draws y sector addysg drydyddol cyfan. Mae risg hefyd na fyddai blaenoriaethau Llywodraeth Cymru'n cael eu hadlewyrchu mewn ffordd cydlynol a chydweithredol yn y trefniadau ar gyfer cynllunio a chyllido'r sector.

- 7.175 Ar hyn o bryd, nid yw'r llythyr cylch gwaith blynyddol bob amser yn hwyluso cynllunio hirdymor ac mae risg y byddai cadw at y system bresennol yn golygu bod hyn yn parhau.
- 7.176 Byddai cyfle'n cael ei golli i annog y sector AHO cyfan i sicrhau cynaliadwyedd, cydlyniant ac effeithiolrwydd ar draws dosbarthiadau chwech a darparwyr addysg bellach, addysg uwch a phrentisiaethau.

Opsiwn 2 - y dull a ffeirir

- 7.177 Mae'r amcanion ar gyfer y Bill Drafft yn cynnwys diddymu a chreu corff newydd a noddir gan Lywodraeth Cymru, sef y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil - y cyfeirir ato fel y Comisiwn. Er y bydd y Comisiwn yn disodli CCAUC, cynigir y bydd swyddogaethau'r Comisiwn yn ymestyn y tu hwn i'r rheini sydd gan CCAUC ar hyn o bryd.
- 7.178 Mae Gweinidogion Cymru'n Awdurdod Datganoledig Cymreig (gweler Atodlen 9A, Deddf Llywodraeth Cymru 2006). Yn gyffredinol, bydd y Senedd yn gallu, yn amodol ar adran 108A o'r Ddeddf, deddfu mewn perthynas ag Awdurdodau Datganoledig Cymreig (gweler paragraffau 8(3) a 10 o Atodlen 7B o Ddeddf 2006). Fel y cyfryw, bydd y Bill Drafft, yn gyffredinol, yn gallu rhoi/gosod swyddogaethau ar Weinidogion Cymru heb orfod cael cydsyniad Gweinidog y Goron.
- 7.179 O ganlyniad, bydd y Bill Drafft yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i lunio a chyhoeddi Datganiad o Flaenoriaethau; a bydd Gweinidogion Cymru'n gallu gwneud diwygiadau i'r Datganiad a chyhoeddi fersiynau diwygiedig. Bydd y Bill Drafft hefyd yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru allu cymeradwyo, neu gymeradwyo gydag addasiadau, y cynllun strategol drafft (neu'r drafft diwygiedig) fel y'i cyflwynwyd iddo gan y Comisiwn. Bydd Gweinidogion Cymru hefyd yn gorfod rhoi gwybod i'r Comisiwn ac ymgynghori ag ef pan gynigir addasiadau i'r cynllun drafft/diwygiedig.
- 7.180 Bwriad y Datganiad yw llywio buddsoddiad y Comisiwn mewn addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil a'r ffordd y mae'n cyflawni eu swyddogaethau er mwyn bodloni'r blaenoriaethau a nodir yn y Datganiad. Cynigir rhoi dyletswydd gyffredinol, parhaus ar Weinidogion Cymru i lunio, cyhoeddi a chynnal y Datganiad, gyda'r gallu i'w ddiwygio o bryd i'w gilydd yn dilyn etholiadau neu ad-drefnu/clymbleidiau yn y dyfodol. Bydd hyblygrwydd i'w ddiwygio ond nid oes disgwyl i'r diwygiadau fod yn sylweddol, oni bai bod newid mewn llywodraeth sy'n arwain at newid mewn cyfeiriad.
- 7.181 Rhagwelir y bydd y Comisiwn yn datblygu'r arbenigedd a'r wybodaeth dros amser i allu awgrymu blaenoriaethau posibl ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-orfodol yn y dyfodol i Weinidogion Cymru eu hystyried.

Prif fanteision y dull a ffeirir

- Mae rhoi Datganiad o Flaenoriaethau i'r Comisiwn a disgwyl iddo ddefnyddio'r blaenoriaethau hynny fel sail i'w gynllun strategol yn golygu y bydd yn uniongyrchol atebol am weithio tuag at gyflawni nodau polisi cynrychiolwyr etholedig pobl Cymru.

- Caiff y datganiad ei gyhoeddi, sy'n golygu y bydd gan ddarparwyr ddealltwriaeth lawn o flaenoriaethau Gweinidogion Cymru a byddant yn gallu cynllunio'n unol â hynny.
- Bydd y ffaith bod disgwyl i'r Datganiad fod yn berthnasol dros dymor y llywodraeth yn galluogi'r Comisiwn i gynllunio'n fwy effeithiol ar gyfer y cyfnod hwnnw a sicrhau mwy o sefydlogrwydd i ddarparwyr.
- Gan y bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori â rhanddeiliaid ar y cynllun strategol a luniwyd mewn ymateb i'r Datganiad o Flaenoriaethau, bydd cyfle i'r rheini yr effeithir arnynt gyfrannu at y broses gynllunio a chodi unrhyw bryderon sydd ganddynt.
- Bydd llwybr clir a chyhoeddus rhwng blaenoriaethau'r Llywodraeth a sut mae'r Comisiwn yn rhagweld y bydd darparwyr yn cyfrannu atynt. Dylai hyn hefyd sicrhau bod y broses o adrodd ar gyflawni'r blaenoriaethau hyn yn gliriach.
- Bydd cynnwys amcanion penodol yn ymwneud â chenhadaeth ddinesig ac addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg yn golygu y byddai'n ofynnol ystyried y materion hyn ar draws swyddogaethau perthnasol y Comisiwn.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

- Os bydd blaenoriaethau Gweinidogion Cymru'n newid yn sylweddol yn ystod cyfnod y llywodraeth, ac felly yn ystod y cyfnod y rhagwelwyd y byddai'r datganiad yn berthnasol iddo, gellid colli'r mantais a geir o gael cylch cynllunio hwy.
- Os bydd toriadau i'r cyllid ar gyfer cyflawni'r blaenoriaethau yn ystod cyfnod y datganiad, gallai'r manteision posibl fod dipyn yn llai.

3 Cofrestru a rheoleiddio

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

7.182 Bydd swyddogaethau cofrestru a rheoleiddio'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil yn cwmpasu'r berthynas reoleiddiol rhwng y Comisiwn a darparwyr addysg drydyddol. Mae'r maes polisi hwn yn cyd-fynd yn agos â phwerau'r Comisiwn mewn perthynas â Chynllunio a Chyllido (gweler adran 4 ar gynllunio a chyllido). Yn benodol, mae'n cwmpasu pwerau'r Comisiwn i reoleiddio darparwyr addysg drydyddol sydd wedi'u dynodi at ddibenion cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru, atebolrwydd y darparwyr hyn o ran mynediad i gymorth myfyrwyr a chyllid grant, a rhwymedigaethau darparwyr mewn perthynas ag ehangu mynediad. Mae CCAUC yn ysgwyddo nifer o'r swyddogaethau hyn ar hyn o bryd, a hynny o dan ddarpariaethau Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 (Deddf 2015).

7.183 Mae'r fframwaith rheoleiddio a gyflwynwyd gan Ddeddf 2015 yn darparu ar gyfer cymhwyso rheolaethau rheoleiddiol i sefydliadau yng Nghymru y mae eu cyrsiau wedi'u dynodi'n awtomatig at ddibenion lefel uwch o gymorth myfyrwyr gan Lywodraeth Cymru. Mae Deddf 2015 yn galluogi CCAUC i sicrhau bod sefydliadau'n

cydymffurfio â terfynau ffioedd ac ymrwymadau'n ymwneud â mynediad teg; i wneud darpariaeth ar gyfer asesu ansawdd yr addysg a ddarperir gan neu ar ran sefydliadau a reoleiddir; ac i ddarparu goruchwyliaeth o reolaeth ariannol sefydliadau a reoleiddir.

- 7.184 Gweithredir system weinyddol ar wahân (dynodi cyrsiau penodol) ar hyn o bryd i ymdrin â sefydliadau addysg uwch y mae eu cyrsiau'n cael eu dynodi fesul achos ar gyfer lefel is o gymorth. Nid yw darparwyr lle mae cyrsiau penodol wedi'u dynodi yn sefydliadau a reoleiddir o dan Ddeddf 2015. Nid ydynt yn derbyn cyllid gan CCAUC (oni bai eu bod yn darparu cyrsiau addysg uwch rhan-amser) ac mae'n bosibl nad ydynt yn elusennau. Caiff y darparwyr hyn eu dynodi gan Weinidogion Cymru o dan y polisi dynodi fesul achos, sydd bellach yn cael ei weinyddu gan CCAUC.
- 7.185 Cafodd Deddf 2015 ei chyflwyno yng Nghymru fel ymateb i'r newid yn y cydbwysedd o ran cyllid ar gyfer addysg uwch. Y brif ffynhonnell o gyllid ar gyfer addysg uwch yng Nghymru bellach yw incwm ffioedd dysgu yn hytrach na chyllid grant blynyddol gan CCAUC. Mae'r newidiadau i'r ffordd y caiff addysg uwch ei gyllido wedi arwain at newidiadau i gyfrifoldebau CCAUC, gyda mwy o bwyslais ar rôl reoleiddio'r Cyngor o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015. Mae hyn yn cynnwys penderfynu ynghylch ceisiadau i gymeradwyo Cynlluniau Ffioedd a Mynediad, sy'n golygu bod sefydliad yn gallu cael incwm ffioedd dysgu uwch drwy'r system cyllid myfyrwyr statudol. Caiff benthyciadau a/neu grantiau ffioedd dysgu eu talu'n uniongyrchol i sefydliadau drwy'r Cwmni Benthyciadau i Fyfrwyr ar ran dysgwyr, o dan reoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru
- 7.186 Ar hyn o bryd, mae darparwyr addysg bellach yn parhau i gael eu cyllido a'u rheoleiddio drwy gyllid grant gan Lywodraeth Cymru'n bennaf, a'r telerau ac amodau sy'n gysylltiedig â'r cyllid hwn. Fodd bynnag, mae nifer o ddarparwyr addysg bellach wedi'u cynnwys yn y system ar gyfer rheoleiddio addysg uwch a weithredir gan CCAUC, at ddibenion eu darpariaeth addysg uwch eu hunain.
- 7.187 Mae'r cynnig i sefydlu'r Comisiwn fel y corff sy'n gyfrifol am gynllunio, cyllido a goruchwyllo addysg a hyfforddiant ôl-16 yng Nghymru yn golygu bod angen gwneud newidiadau i swyddogaethau statudol Gweinidogion Cymru a CCAUC yn y maes hwn, er mwyn rhoi swyddogaethau newydd i'r Comisiwn. Bydd angen i'r fframwaith rheoleiddio a grëwyd gan Ddeddf 2015 gael eu hatgynhyrchu mewn deddfwriaeth ar ôl diddymu CCAUC.
- 7.188 Yn ogystal â'r angen i atgynhyrchu darpariaethau Deddf 2015, mae sefydlu'r Comisiwn yn gyfle i adeiladu ar brofiadau a dysgu diweddar er mwyn datblygu system gydlynol a chyson ar gyfer y sector addysg drydyddol, sy'n addas i'r dyfodol. Bydd angen i'r fframwaith hwn roi cyfrif am y darpariaeth amrywiol a'r genhadaeth wahanol yn y sector AHO, ynghyd â'r ffrydiau cyllido amrywiol a'r ffyrdd hanesyddol o weithio gyda Llywodraeth Cymru a CCAUC.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Busnes fel arfer

7.189 Byddai senario dim newid (busnes fel arfer) ond yn berthnasol pe na bai'r diwygiadau i greu'r Comisiwn yn cael eu cyflwyno, gan y byddai diddymu CCAUC a sefydlu'r corff newydd yn gofyn am system gofrestru newydd.

Prif fanteision busnes fel arfer

7.190 Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau gweithio presennol. Byddai CCAUC yn parhau i gyllido darpariaeth addysg uwch, ymchwil a gweithgareddau cysylltiedig a byddai'r cyllid a ddyrennir i CCAUC yn parhau i gael ei reoli drwy dîm noddi Llywodraeth Cymru. Ni fyddai staff CCAUC yn wynebu unrhyw newid neu amharu ar eu gwaith a byddent yn parhau i gyllido darparwyr cymwys. Byddai timau Llywodraeth Cymru'n parhau i gynllunio a chyllido darpariaeth ôl-16 (heblaw addysg uwch) ac ni fyddai'r staff sy'n cefnogi'r meysydd hyn ar hyn o bryd yn wynebu unrhyw newid neu amharu ar eu gwaith.

7.191 Byddai darpariaethau rheoleiddiol Deddf 2015 yn parhau ar waith, gan gynnwys Cynlluniau Ffioedd a Mynediad, darpariaethau ar ansawdd, a'r oruchwyliaeth ar reolaeth ariannol a llywodraethiant sefydliadol.

Prif risgiau busnes fel arfer

7.192 Fel yr amlinellwyd yn Adroddiad Hazelkorn, mae nifer o risgiau pe bai'r trefniadau presennol ar gyfer goruchwyllo'r sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol yng Nghymru yn parhau. O ran rheoleiddio a goruchwyllo darparwyr, mae'n werth nodi'r risgiau canlynol:

- Cystadleuaeth gynyddol yn y DU ac yn rhyngwladol, ynghyd â newidiadau yn nhrefniadau llywodraethiant addysg uwch yn Lloegr, yn cynnig heriau ond hefyd cyfleoedd i Gymru;
- Diffyg meddwl strategol gan y llywodraeth neu gan y sefydliadau, ar bob lefel, gan arwain at ddiffyg cydweithredu, diffyg màs critigol, a gormod o gystadleuaeth am adnoddau prin heb fawr ddim budd i Gymru;
- Diffyg gweledigaeth gyffredinol ar gyfer y system ôl-orfodol wedi'i chysoni ag anghenion cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd Cymru, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol, nawr ac yn y dyfodol.
- Amryfusedd ynglŷn â'r rolau sy'n gorgyffwrdd a dyblygu adnoddau, rhwng ac ar draws gwahanol sefydliadau, rhwng addysg bellach ac addysg uwch, a rhwng gwahanol asiantaethau.

7.193 Mae cyflwyno'r Bill Drafft hefyd wedi bod yn gyfle i ddiwygio polisi yn sgil y gwaith craffu ar ôl deddfu ar Ddeddf 2015 ac adborth gan randdeiliaid ar effaith ei weithredu. Mae Llywodraeth Cymru wedi ystyried argymhellion adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar weithredu'r Ddeddf honno, ac wedi cytuno i roi nifer o'i argymhellion ar waith.

7.194 Gallai unrhyw newidiadau i'r trefniadau cyllido ar gyfer darparwyr addysg uwch a phellach, boed wedi'u hysgogi neu eu cyflwyno yng Nghymru o ganlyniad i newidiadau yn Lloegr, olygu bod angen gwneud newidiadau pellach i'r fframwaith rheoleiddio. Mae risg bod y trefniadau rheoleiddio presennol yn rhy anhyblyg i addasu i anghenion y cyhoedd yn y dyfodol a'r heriau yn y dyfodol ar gyfer addysg a sgiliau yng Nghymru a nodwyd yn adroddiad Hazelkorn.

Opsiwn 2 - y dull a ffefrir

7.195 Mae'r canlynol yn crynhoi prif bwyntiau'r dull polisi a bennwyd ar gyfer rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol.

- Bydd gofyn i'r Comisiwn sefydlu cofrestr o ddarparwyr addysg drydyddol.
- Bydd Gweinidogion Cymru (drwy reoliadau) yn gallu pennu'r categorïau cofrestru sy'n ofynnol. Bydd y categorïau hyn yn gysylltiedig â'r categorïau o ddarparwyr addysg drydyddol y pennir bod angen cofrestr reoleiddio ar eu cyfer.
- Bydd Gweinidogion Cymru (drwy reoliadau) yn nodi pa categorïau cofrestru a fydd yn destun rheoleiddio ffurfiol yn cynnwys terfynau ffioedd, Cynllun Mynediad a Chyfle, a chymhwysra i gael cyllid grant gan y Comisiwn. Yn ogystal, bydd y Comisiwn yn gallu pennu amodau cofrestru ychwanegol i'r rheini a restrir uchod, sydd hefyd wedi'u hamlinellu yn y Bill Drafft.
- Bydd pob darparwr cofrestredig yn ddarostyngedig i amodau cofrestru gorfodol yn ymwneud ag ansawdd, llywodraethiant a hyfywedd ariannol.
- Bydd yn ofynnol i ddarparwyr cofrestredig mewn categorïau penodol (drwy reoliadau) gael 'Cynllun Mynediad a Chyfle'. Bydd y cynllun hwn yn cymryd lle'r Cynllun Ffioedd a Mynediad, ac yn fwy eang a strategol.

Prif fanteision y dull a ffefrir

Manteision cofrestru

7.196 Mae'n hollbwysig bod y Comisiwn wedi'i rymuso i reoleiddio'n briodol darparwyr addysg drydyddol a ariennir drwy ddulliau gwahanol, gan gynnwys cyllid grant addysg uwch ac addysg bellach, cymorth ffioedd myfyrwyr Llywodraeth Cymru, cyllid ymchwil ac arloesi, a gwaith sydd wedi'i gontractio'n uniongyrchol gan y Comisiwn.

7.197 Mae Llywodraeth Cymru wedi dod i'r casgliad mai system gofrestru fyddai'r modd cyfreithiol mwyaf effeithiol a hyblyg i sicrhau rheoleiddio priodol ar draws sector addysg drydyddol amrywiol. Yn benodol, penderfynwyd mai model cofrestru yw'r ffordd fwyaf effeithiol i Weiniogion Cymru a'r Comisiwn allu rheoleiddio mynediad at gymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru, sef y prif fodel cyllido yn system addysg uwch Cymru bellach yn dilyn diwygiadau diweddar, ynghyd â'r cyllid grant a ddyrennir gan y Comisiwn.

7.198 Bydd angen i system effeithiol ar gyfer rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru, sy'n addas ar gyfer y dyfodol, sicrhau'r canlynol:

- a) Tryloywder ac atebolrwydd cymesur ar gyfer darparwyr AHO yng Nghymru sy'n cael cymorth ffioedd dysgu a ariennir gan Lywodraeth Cymru a/neu gyllid grant uniongyrchol gan y Comisiwn, yn enwedig o ran ansawdd addysg, sicrwydd ariannol a llywodraethiant.
- b) Gofynion rheoleiddiol sy'n gallu addasu pe bai amgylchiadau'n newid o ran cyllid, strwythur darparwr, ac anghenion y cyhoedd.
- c) Awtonomi parhaus a phriodol ar gyfer darparwyr addysg, gan sicrhau hefyd bod amcanion strategol Llywodraeth Cymru yn cael eu cyflawni.
- d) Gwerth am arian i'r trethdalwyr a sicrwydd ynghylch y defnydd o arian cyhoeddus.

Paratoi ar gyfer y dyfodol

7.199 Mae'n bwysig bod y broses o reoleiddio'r sector addysg drydyddol yn gallu cydweddu'n briodol â threfniadau cyllido sy'n newid. Er enghraifft, roedd angen deddfwriaeth sylfaenol yng Nghymru (2015) a Lloegr (2017) er mwyn addasu i'r newidiadau a gyflwynwyd yn 2012 i gyllid addysg uwch. Er nad yw'n bosibl dileu'r posibilrwydd bod angen mwy o ddeddfwriaeth sylfaenol, byddai'n ddoeth cynllunio system reoleiddio sy'n gallu i addasu i newidiadau posibl mewn polisi a chyllid yn y dyfodol. Dyma pam ei bod yn hollbwysig bod Gweinidogion Cymru'n gallu pennu, drwy reoliadau a gymeradwyir gan y Senedd, y categorïau cofrestru a'r lefelau o gymorth myfyrwyr y bydd darparwyr yn y categorïau hyn yn gymwys i'w cael.

7.200 Ar ben hynny, gall system reoleiddio ganiatáu i newidiadau gael eu gwneud i'r amodau cofrestru er mwyn ymateb i flaenoriaethau rheoleiddio sy'n newid. Ar wahân i rai eithriadau a nodir yn y Bill Drafft (yr amodau cofrestru 'gorfodol' cychwynnol a pharhaus), bydd modd i'r Comisiwn ychwanegu amodau neu ddileu amodau cofrestru o'r gofrestr yn dilyn ymgynghoriad.

Sicrwydd a gwerth am arian

7.201 Bydd y gofrestr yn galluogi'r Comisiwn i'w gwneud yn ofynnol i ddarparwyr fodloni amodau cofrestru cychwynnol a pharhaus, ac weithiau amodau penodol, er mwyn parhau i fod yn gymwys i'w dynodi at ddibenion cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru a chael cyllid grant dewisol oddi wrth y Comisiwn. Bydd y system gofrestru'n creu cysylltiad clir rhwng y manteision sy'n deillio o gael mynediad at y cyllid hwn a'r angen i sicrhau bod darparwyr addysg drydyddol yn atebol i'r cyhoedd ac yn gallu cyfrannu at flaenoriaethau strategol y Comisiwn.

7.202 Yn ogystal, bydd cyflwyno nifer o gategoriâu cofrestru yn golygu y gellir bod yn fwy tryloyw wrth reoleiddio darparwyr a ddynodir fesul achos ar hyn o bryd ar gyfer y lefelau is o gymorth gan Lywodraeth Cymru ar gyfer ffioedd addysg uwch. Golyga hyn mai mewn sefyllfaoedd eithriadol yn unig y bydd angen dynodi fesul achos, a bydd disgwyl i'r rhan fwyaf o ddarparwyr sy'n cael eu dynodi ar y sail hon ar hyn o

bryd gofrestru â'r Comisiwn. Bwriedir i hyn leihau'r gwaith gweinyddol blynyddol ar gyfer darparwyr a'r Comisiwn gan ddileu'r angen i ail-ddynodi cyrsiau bob blwyddyn.

Parhad

- 7.203 Bwriedir y bydd y system gofrestru'n berthnasol, i ddechrau, i'r darparwyr hynny sydd eisiau i'w cyrsiau gael eu dynodi at ddibenion cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru - cyrsiau na fydd yn rhaid i'r Comisiwn sicrhau cyfleusterau priodol a/neu resymol ar eu cyfer o dan ei ddyletswyddau a'i bwerau cyllido. O dan y trefniadau presennol, disgwylir i ddarparwyr addysg uwch yn bennaf y byddai disgwyl iddynt gofrestru. Bydd yr amodau cofrestru'n debyg i'r gofynion rheoleiddiol a oruchwylir gan CCAUC gan mwyaf. Amlinellir sawl un ohonynt yn Neddff 2015. Mae'r rhain yn cynnwys amodau'n ymwneud ag ansawdd, rheolaeth ariannol, llywodraethiant, terfynau ffioedd ar gyfer cyrsiau cymwys, a Chynlluniau Mynediad a Chyfle. Ond bydd mwy o eglurder ynghylch y gofynion ar gyfer diogelu dysgwyr, cwynion gan ddysgwyr, a llais a chynrychiolaeth i ddysgwyr (gweler adrannau 5 a 6). Bydd y rhain, ynghyd â'r cytundebau deilliannau sydd ynghlwm wrth gyllid grant dewisol, yn sail i bwerau rheoleiddio'r Comisiwn mewn perthynas â darparwyr a ddynodwyd at ddibenion cymorth myfyrwyr Llywodraeth Cymru.
- 7.204 Caiff darparwyr sy'n cael cyllid grant annewisol gan y Comisiwn gan mwyaf eu rheoleiddio'n bennaf drwy gytundeb deilliannau (h.y. telerau ac amodau cyllid). Fodd bynnag, mae'r gofrestr wedi'i chynllunio er mwyn gallu cofrestru'r darparwyr hyn yn y dyfodol os bernir bod angen gwneud hynny at ddibenion rheoleiddio a phennu mynediad at arian cyhoeddus.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

Rheoleiddio cymesur

- 7.205 Bydd yn hanfodol i'r Comisiwn sicrhau bod yr amodau cofrestru'n gymesur i'r risgiau rheoleiddiol a nodir ganddo a'r buddion y bydd gan sefydliad hawl iddynt (h.y. arian cyhoeddus) ar ôl cofrestru.
- 7.206 Mae'n bwysig hefyd nad yw'r ffordd y mae'r Comisiwn yn gweinyddu'r gofrestr yn rhy fiwrocraidd neu'n rhy feichus i ddarparwyr, ac felly'n tynnu sylw'r darparwyr oddi ar eu busnes craidd. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn, yn ôl y ddeddfwriaeth, sicrhau ei fod yn gweinyddu'r gofrestr mewn ffordd sy'n gymesur i'r risg rheoleiddio, a'i fod yn adolygu ei amodau cofrestru parhaus yn rheolaidd.

Dryswch rhwng y gofrestr newydd â chofrestr y Swyddfa Fyfywyr

- 7.207 Nodwyd y gallai cyflwyno cofrestr o ddarparwyr beri dryswch rhyngddi â'r gofrestr o ddarparwyr addysg uwch yn Lloegr a gedwir gan y Swyddfa Fyfywyr. Bwriedir i'r Comisiwn nodi'r glir y gwahaniaeth rhwng y ddwy gofrestr fel swyddogaeth gweinyddiaeth ddatganoledig. Bydd hefyd yn nodi bod y gofrestr yn ffordd gyfreithiol o reoleiddio'n bennaf, yn hytrach nag yn fath o wybodaeth gyhoeddus yn unig, er y bydd yn ofynnol yn ôl deddfwriaeth i gyhoeddi gwybodaeth am y gofrestr.

Opsiwn 3: sefydlu cofrestr o ddarparwyr addysg uwch yn unig

7.208 Byddai'n ofynnol i'r Comisiwn sefydlu cofrestr o ddarparwyr addysg uwch yn unig, gyda'r categorïau, yr amodau a'r manteision cofrestru wedi'u hamlinellu'n llawn mewn deddfwriaeth sylfaenol.

Prif fanteision opsiwn 3

7.209 Byddai cofrestr lle mae'r manylion llawn wedi'u hamlinellu mewn deddfwriaeth sylfaenol yn rhoi sicrwydd a diogelwch llawn i ddarparwyr ynghylch eu gofynion rheoleiddiol hirdymor. Byddai'n lleihau'r is-ddeddfwriaeth sydd ei hangen cyn sefydlu'r Comisiwn a'r gofrestr.

Prif risgiau opsiwn 3

Anhyblyg

7.210 Gallai fframwaith rheoleiddio sydd wedi'i amlinellu'n llawn mewn deddfwriaeth sylfaenol fod yn rhy gaeth i ddiwallu anghenion polisi yn y dyfodol neu i addasu i unrhyw ddiwygiadau yn y dyfodol. Ni fyddai'n gallu cyflwyno amodau rheoleiddiol newydd os byddai amgylchiadau'n newid, na thynnu amodau nad oes eu hangen mwyach.

Natur gyfyngol addysg uwch

7.211 Mae strwythur a ffurf darparwyr addysg drydyddol yn newid, a'r gwahaniaethau clir rhwng darparwyr addysg uwch ac addysg bellach yn llai eglur. Felly, byddai'n amhriodol cynllunio system reoleiddio sy'n cynnal y gwahaniaethau rhwng darparwyr addysg drydyddol, o gofio mai un or brif nodau'r Bill Drafft yw creu mwy o gydlyniant wrth reoleiddio a phennu cyfeiriad y sector.

Y risg bod angen mwy o ddeddfwriaeth sylfaenol

7.212 Gallai unrhyw newidiadau i system reoleiddio sydd wedi'i amlinellu mewn deddfwriaeth sylfaenol olygu bod angen mwy o ddeddfwriaeth sylfaenol yn y dyfodol pe bai risgiau rheoleiddiol yn datblygu neu'n newid. Byddai hynny'n golygu naill ai defnyddio amser gwerthfawr a phrin y Senedd a Llywodraeth Cymru i ddrafftio a chraffu ar ddeddfwriaeth o'r fath, neu risg o fethiant rheoleiddiol yn y sector pe na bai deddfwriaeth sylfaenol newydd yn bosibl.

4 Cryfhau'r cysylltiad rhwng cynllunio a chyllido

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

7.213 Mae'r trefniadau presennol ar gyfer cynllunio a chyllido addysg drydyddol ac ymchwil wedi'u rhannu rhwng swyddogaethau Gweinidogion Cymru a swyddogaethau CCAUC. Mae addysg a hyfforddiant ôl-16, heblaw addysg uwch, wedi'i chyllido'n

uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ers 2006. Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru'n dyrannu cyllid i sefydliadau addysg bellach drwy grantiau rheolaidd. Mae'n contractio gydag ystod eang o ddarparwyr dysgu a hyfforddiant i ddarparu prentisiaethau a hyfforddeiaethau sy'n is na lefel gradd, yn dyfarnu cyllid i awdurdodau lleol i gefnogi addysg chweched dosbarth ysgolion a hefyd yn cyllido amrywiaeth o addysg barhaus i oedolion. Mae Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid i CCAUC ar gyfer addysg uwch, gan gynnwys prentisiaethau ar lefel gradd, ac mae CCAUC yn ei dro yn dyrannu cyllid i sefydliadau cymwys.

Addysg uwch

- 7.214 Caiff y broses o gynllunio a chyllido addysg uwch ei chyfyngu drwy CCAUC. Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu cyllid i CCAUC at ddibenion cefnogi addysg uwch ac ar gyfer darparu hyfforddiant athrawon. Cânt bennu telerau ac amodau ar gyfer cyllid o'r fath, o fewn ffiniau'r ddeddfwriaeth berthnasol.
- 7.215 Nid yw'r cyllid a ddarperir i CCAUC gan Weinidogion Cymru wedi'i neilltuo, a mater i CCAUC yw penderfynu sut i ddyrannu'r adnoddau hyn gan ystyried blaenoriaethau Llywodraeth Cymru. Mae Gweinidogion Cymru'n rhoi canllawiau anstatudol i CCAUC ar eu blaenoriaethau polisi a hynny ar ffurf llythyr cylch gwaith blynyddol, ac maent hefyd yn gosod telerau ac amodau ar ffurf "Dogfen Fframwaith" sy'n ategu'r cyllid a ddarperir i CCAUC.
- 7.216 Mae'r gweithgareddau sy'n cael eu cefnogi gan CCAUC yn ymwneud yn bennaf â darparu addysg uwch, hyfforddiant athrawon a gweithgareddau eraill sefydliadau addysg uwch yng Nghymru, ond mae hefyd yn cynnwys darparu cyrsiau addysg uwch penodol gan sefydliadau addysg bellach yng Nghymru. Caiff CCAUC bennu telerau ac amodau ar gyfer y cymorth ariannol a roddir i sefydliadau fel y gwêl yn dda. Cyfrifoldeb CCAUC yw pennu sut y caiff y cyllid grant a geir gan Lywodraeth Cymru ei ddyrannu i sefydliadau unigol. Wrth gyflawni ei weithgareddau ariannu o dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992, mae'n rhaid i CCAUC ymgynghori â sefydliadau ynghylch y ffordd y mae'n bwriadu cymhwyso amodau, a rhoi sylw i ffactorau penodedig, gan gynnwys nodweddion enwadol neu nodweddion unigryw eraill y sefydliadau.
- 7.217 Mae'r swm a ddyrennir i sefydliadau gan CCAUC ar gyfer cefnogi addysg uwch wedi gostwng yn sylweddol o ganlyniad i'r system ffioedd dysgu a chymorth myfyrwyr a gyflwynwyd o flwyddyn academaidd 2012/13. Y brif ffynhonnell o gyllid ar gyfer addysg uwch yng Nghymru erbyn hyn yw incwm ffioedd dysgu yn hytrach na chyllid grant blynyddol gan CCAUC. Er hynny, rhagwelir y bydd mwy o gyllid grant ar gael yn y dyfodol o ganlyniad i newidiadau i'r drefn cymorth myfyrwyr a gyflwynwyd yn dilyn gweithredu Adolygiad Diamond. Mae'r newidiadau i'r ffordd y caiff addysg uwch ei gyllido wedi arwain at newidiadau i gyfrifoldebau CCAUC, gyda mwy o bwyslais ar rôl reoleiddio'r Cyngor o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015. Mae hyn yn cynnwys penderfynu ynghylch ceisiadau i gymeradwyo Cynlluniau Ffioedd a Mynediad, sy'n golygu bod sefydliad yn gallu cael incwm ffioedd dysgu uwch a gefnogir gan y system cyllid myfyrwyr statudol. Caiff benthyciadau a/neu grantiau ffioedd dysgu eu talu'n uniongyrchol i sefydliadau drwy'r Cwmni Benthyciadau i Fyfrwyr ac ar ran dysgwyr, o dan reoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru.

Cyllid ôl-16 (heblaw addysg uwch)

- 7.218 Ar hyn o bryd, o dan Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000, mae'n rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod cyfleusterau priodol yn cael eu darparu ar gyfer addysg a hyfforddiant (ac eithrio addysg uwch) sy'n addas i ofynion personau sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol ond nad ydynt wedi cyrraedd 19 oed, a chyfleusterau rhesymol ar gyfer addysg a hyfforddiant (ac eithrio addysg uwch) sy'n addas i ofynion personau 19 oed a hŷn. Effaith y ddwy ddyletsydd hyn yw y bydd Gweinidogion Cymru yn rhoi blaenoriaeth i ddiwallu anghenion dysgu a sgiliau pobl ifanc hyd at 19 oed. Wrth gyflawni eu dyletswyddau i'r ddau grŵp oedran, rhaid i Weinidogion Cymru ystyried nifer o ffactorau, gan gynnwys yr addysg a'r hyfforddiant sydd eu hangen mewn gwahanol sectorau cyflogaeth. Mae'n rhaid iddynt hefyd gofio bod cyrff eraill, statudol a phreifat, yn darparu addysg a hyfforddiant ac felly byddai'n rhesymol iddynt ddisgwyl i gyrff eraill sicrhau addysg a hyfforddiant heb ddefnyddio eu hadnoddau. Yn ymarferol, bydd Gweinidogion Cymru'n sicrhau bod addysg a hyfforddiant yn cael ei darparu gan amrywiaeth o ddarparwyr.
- 7.219 Mae dyletswydd hefyd ar Weinidogion Cymru i hyrwyddo cyfranogiad mewn addysg a hyfforddiant ôl-16 ac i annog cyflogwyr i ymwneud â'r gwaith o'i chefnogi a'i chyflenwi. Mae gweithgarwch a gefnogir o dan y swyddogaeth hon yn cynnwys cyllido'r Sefydliad Dysgu a Gwaith i wneud ymchwil a chyflwyno ymgyrchoedd marchnata ar gyfer Wythnos Addysg Oedolion; Cystadleuaeth World Skills a Chystadleuaeth Sgiliau Cymru; hyrwyddo prentisiaethau; ac ystod o weithgarwch ôl-16 ar y cyfryngau cymdeithasol.
- 7.220 Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu adnoddau ariannol i (ymhlith eraill) bersonau sy'n darparu neu'n bwriadu darparu addysg a hyfforddiant ôl-16, personau sy'n darparu nwyddau neu wasanaethau mewn cysylltiad â darpariaeth addysg a hyfforddiant ôl-16 gan eraill, personau sy'n cynnal ymchwil yn ymwneud ag addysg a hyfforddiant, a phersonau sy'n derbyn neu'n bwriadu derbyn addysg a hyfforddiant ôl-16. Yn ogystal â chyllido darpariaeth addysg a hyfforddiant ôl-16, gall adnoddau ariannol gynnwys arian ar gyfer dyfarniadau i fyfyrwyr a ddsberthir gan sefydliadau e.e. cronfeydd ariannol wrth gefn.
- 7.221 Gall Gweinidogion Cymru osod amodau ar gyfer y cyllid a ddyrennir ganddynt, megis mynediad i ddogfennau a chyfrifon, a'i gwneud yn ofynnol i berson sy'n derbyn cyllid ddarparu unrhyw wybodaeth y mae Gweinidogion Cymru'n gofyn amdani. Gall Gweinidogion Cymru hefyd fynnu bod darparwyr addysg a hyfforddiant ôl-16 yn codi ffioedd, yn gwneud dyfarniadau ac yn adennill symiau o arian ar sail meini prawf penodedig. Ar hyn o bryd mae Gweinidogion Cymru'n rhoi memorandwm ariannol i sefydliadau a ariennir sydd, ynghyd â'r llythyr grant blynyddol, yn amlinellu'r amodau a bennir ar gyfer grantiau neu gymorth grant i sefydliadau sy'n darparu addysg bellach.
- 7.222 O ran y ddarpariaeth chweched dosbarth mewn ysgolion, caiff Gweinidogion Cymru roi grantiau i awdurdodau lleol ar yr amod bod y grantiau hynny'n cael eu cymhwyso fel rhan o gyllideb ysgolion yr awdurdod, a'u bod yn cael eu defnyddio at ddiben neu at ddibenion sy'n gysylltiedig â darparu addysg mewn ysgolion sy'n addas ar gyfer gofynion personau sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol. Mae dyraniadau o'r fath yn cefnogi darpariaeth chweched dosbarth ysgolion.

- 7.223 Mae gan Weinidogion Cymru'r pŵer i ddatblygu cynlluniau ar gyfer asesu perfformiad personau sy'n darparu addysg a hyfforddiant ôl-16. Mae'r swyddogaethau hyn yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud trefniadau i asesu ansawdd y ddarpariaeth a ariennir, ac i ystyried ansawdd wrth benderfynu pa ddarparwyr y maent yn parhau i'w cyllido. Y bwriad yw bod Gweinidogion Cymru'n sicrhau gwerth am arian, a bod dysgwyr yn cael darpariaeth o ansawdd uchel.
- 7.224 Rhaid i Weinidogion Cymru sefydlu systemau ar gyfer casglu gwybodaeth sy'n sicrhau bod eu penderfyniadau ynghylch addysg a hyfforddiant yn cael eu gwneud ar sail gadarn. Yn ogystal, gall Gweinidogion Cymru sicrhau cyfleusterau ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor neu arweiniad ynghylch addysg a hyfforddiant a materion cysylltiedig, gan gynnwys cyflogaeth. Dibynnir ar y swyddogaethau hyn ar gyfer casglu tystiolaeth a gwaith sy'n cyfrannu at sylfaen dystiolaeth Gweinidogion Cymru ar gyfer gwneud penderfyniadau ynghylch addysg a hyfforddiant.
- 7.225 Yn ogystal â'u swyddogaethau o dan Ddeddf 2000, mae gan Weinidogion Cymru swyddogaethau hefyd gyda'r Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer gwneud trefniadau priodol at ddiben cynorthwyo personau i ddewis cyflogaeth addas a hyfforddi ar ei chyfer, a chael swydd a'i chadw.
- 7.226 Mae gan Weinidogion Cymru swyddogaethau o dan Ddeddf Addysg 2002 hefyd sy'n berthnasol i gyllido ac maent yn gallu rhoi cymorth ariannol i unrhyw berson at amrywiaeth o ddibenion yn ymwneud ag addysg. Gallant hefyd roi neu wneud trefniadau ar gyfer rhoi cymorth ariannol e.e. y Lwfans Cynhaliaeth Addysg (LCA) a Grant Dysgu Llywodraeth Cymru ar gyfer Addysg Bellach.
- 7.227 Er nad oes unrhyw bŵer statudol penodol yn ymwneud â chynllunio, caiff gofynion ar gyfer cynllunio (a chyllido) gweithgarwch perthnasol ar gyfer sefydliadau addysg bellach, dysgu oedolion a darpariaeth chweched dosbarth eu gweinyddu drwy delerau ac amodau cyllid blynyddol. Yn 2014 cyflwynwyd Fframwaith Cynllunio a Chyllido Ôl-16 a wnaeth sicrhau cysondeb ar gyfer darpariaeth brif ffrwd sefydliadau addysg bellach a darpariaeth chweched dosbarth awdurdodau lleol. Daeth y fframwaith â chysondeb i'r broses gynllunio a chyllido. Yn ogystal, mae Gweinidogion Cymru'n ysgrifennu'n flynyddol at brifathrawon a phrif weithredwyr sefydliadau addysg bellach a ariennir gan roi gwybod iddynt am eu blaenoriaethau polisi, a hefyd at brif swyddogion addysg awdurdodau lleol. Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru'n gosod telerau ac amodau ar gyfer cyllid drwy lythyrau dyfarnu grant blynyddol a roddir i sefydliadau addysg bellach ac awdurdodau lleol. Caiff telerau ac amodau contract eu cymhwyso i ddarparwyr prentisiaethau, a chaiff argymhellion y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol eu cyfleu'n flynyddol i sefydliadau addysg bellach a darparwyr dysgu seiliedig ar waith drwy ddulliau ar wahân. Mae'r ymatebion yn cael eu monitro a'r effaith yn cael ei asesu drwy dimau cyllido perthnasol Llywodraeth Cymru.

Yr achos dros newid

- 7.228 Bydd diddymu CCAUC a sefydlu'r Comisiwn yn gofyn am drefniadau diwygiedig ar gyfer cynllunio a chyllido addysg drydyddol. Bydd angen i swyddogaethau cyllido penodol a weithredir ar hyn o bryd gan Weinidogion Cymru gael eu diwygio a bydd

angen i swyddogaethau newydd gael eu rhoi i'r Comisiwn. Fodd bynnag, bydd angen i Weinidogion Cymru allu parhau i gyllido addysg a hyfforddiant penodol mewn cysylltiad â darparu ymyriadau cyflogadwyedd.

7.229 Yn ogystal, mae'r berthynas arfaethedig rhwng Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn newydd (i'w chyfyngu drwy ddatganiad o flaenoriaethau a chynllun strategol) yn gofyn am ad-drefnu'r berthynas bresennol rhwng Llywodraeth Cymru a darparwyr addysg a hyfforddiant ôl-16. Mae sefydlu'r Comisiwn a diddymu CCAUC yn golygu y bydd angen gwneud trefniadau newydd ar gyfer y berthynas rhwng y Comisiwn a darparwyr addysg a hyfforddiant ôl-16. Mae sefydlu llinell weithredol rhwng blaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru, cynllun strategol y Comisiwn a gweithgareddau darparwyr dysgu a gyllidir wedi gweithredu fel sbardun ar gyfer sefydlu system gynllunio a chyllido sy'n seiliedig ar Gytundebau Deilliannau.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Busnes fel arfer

7.230 Byddai senario dim newid (busnes fel arfer) ond yn berthnasol pe na bai'r diwygiadau i greu'r Comisiwn yn cael eu gweithredu, gan y byddai diddymu CCAUC a sefydlu'r corff newydd yn gofyn am strwythur llywodraethiant newydd.

Prif fanteision yr opsiwn busnes fel arfer

7.231 Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau gweithio presennol. Byddai CCAUC yn parhau i gyllido darpariaeth addysg uwch, ymchwil a gweithgareddau cysylltiedig a byddai'r cyllid a ddyrennir i CCAUC yn parhau i gael ei reoli gan Dîm Noddi Llywodraeth Cymru. Ni fyddai staff CCAUC yn wynebu unrhyw newid neu amharu ar eu gwaith a byddent yn parhau i gyllido darparwyr cymwys. Byddai timau Llywodraeth Cymru'n parhau i gynllunio a chyllido darpariaeth ôl-16 (heblaw addysg uwch) ac ni fyddai'r staff sy'n cefnogi'r meysydd hyn ar hyn o bryd yn wynebu unrhyw newid neu amharu ar eu gwaith ychwaith. Ni fyddai darparwyr yn profi unrhyw newid sylweddol i'r trefniadau cynllunio a chyllido presennol a roddwyd ar waith gan Lywodraeth Cymru neu CCAUC fel y bo'n briodol, ar wahân i newidiadau gweithredol arferol a allai fod ar y gweill eisoes.

Prif risgiau'r opsiwn busnes fel arfer

7.232 Byddai'r gwahanol fathau o ddarparwyr darpariaeth AHO yn parhau i gael eu hariannu ar wahân heb oruchwyliaeth un corff sy'n gyfrifol am gynllunio ac ariannu darpariaeth. Gallai hyn olygu diffyg cydlynid yn y ddarpariaeth i ddysgwyr, neu system a reolir yn ganolog i nodi bylchau a dyblygu diangen. Byddai'n anodd: sicrhau llwybrau di-dor sydd wedi'u cynllunio'n dda ar gyfer dysgwyr ar draws pob sector; sicrhau ffocws parhaus a chyson ar ansawdd y ddarpariaeth a galluogi gwerth am arian, heb oruchwyliaeth ganolog o'r system gyfan.

Opsiwn 2 - y dull a ffefrir

7.233 Y cynigion yw bod Gweinidogion Cymru'n cael eu galluogi i:

- ariannu'r Comisiwn a phennu telerau ac amodau i'w cyllid gan ystyried rhyddid academaidd ac ymreolaeth sefydliadol;
- ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymrwymo i gytundeb deilliannau gyda phersonau y mae'n bwriadu eu cyllido;
- parhau i gyllido addysg bellach a hyfforddiant a rhai cyrsiau addysg uwch fel y maent yn ei wneud ar hyn o bryd o dan Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000.

7.234 Byddai dyletswyddau a'r swyddogaethau presennol Gweinidogion Cymru mewn perthynas â sicrhau cyfleusterau priodol a rhesymol ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-16 (heblaw addysg uwch) neu swyddogaethau sy'n debyg iawn iddynt, yn cael eu trosglwyddo i'r Comisiwn yn y dyfodol. Yn ogystal, cynigir bod y Comisiwn yn cael ei alluogi i:

- gyllido addysg drydyddol (addysg uwch, addysg bellach, prentisiaethau, dysgu oedolion yn y gymuned ac addysg chweched dosbarth mewn ysgolion) yn ogystal ag ymchwil ac arloesi, yn unol â'r amcanion yng nghynllun strategol cymeradwy'r Comisiwn;
- cymhwyso telerau ac amodau i'w cyllid;
- penderfynu ar ddyraniadau cyllid i ddarparwyr ac awdurdodau lleol ar sail cytundebau cyllido a deilliannau a/neu gontractau a negodwyd;
- defnyddio gwybodaeth am berfformiad a monitro, gwybodaeth am y farchnad lafur ac ymchwil i lywio ei ddyraniadau cyllid.

7.235 Ar hyn o bryd, caiff y ddarpariaeth AHO ei chynllunio a'i chyllido drwy amrywiaeth o fecanweithiau, yn dibynnu ar y math o ddarpariaeth, categori'r darparwr a nod y rhaglen neu'r cwrs. Y bwriad yw y bydd perthynas gynllunio a chyllido'r Comisiwn â darparwyr AHO ac awdurdodau lleol yn cael ei gyflawni, gan mwyaf, drwy negodi cytundebau deilliannau ac eithrio lle mae'r ddarpariaeth a gwasanaethau'n cael eu sicrhau drwy gontractau. Y bwriad yw y bydd cytundebau deilliannau yn "gontractau perfformiad" i'w negodi rhwng y Comisiwn a darparwyr AHO sy'n derbyn cyllid rheolaidd, a rhwng y Comisiwn ac awdurdodau lleol mewn perthynas â'r cyllid a ddyrennir ar gyfer darpariaeth chweched dosbarth ysgolion.

7.236 Cynigir y dylai cytundebau deilliannau gael eu defnyddio gan y Comisiwn i sicrhau bod gweithgareddau darparwyr dysgu sy'n cael cyllid rheolaidd yn gyson â blaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru. Bydd angen i'r Comisiwn ystyried blaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru a'i hymateb iddynt fel y nodir yn ei gynllun strategol, a rhoi'r cynllun hwnnw ar waith. Rhagwelir y bydd hyn yn cael ei gyflawni'n rhannol drwy'r penderfyniadau y mae'r Comisiwn yn eu cymryd wrth ddyrannu cyllid i ddarparwyr AHO ac awdurdodau lleol. Yn ogystal â chyllid rheolaidd, bydd cyllid ad hoc a ddyrennir gan y Comisiwn i ddarparwyr a sefydliadau eraill yn amodol ar delerau ac amodau. Disgwylir y bydd y Comisiwn yn sicrhau bod cyllid o'r fath yn cyd-fynd â blaenoriaethau cynllun strategol cymeradwy'r Comisiwn.

Prif fanteision y dull a ffefrir

7.237 Y prif wahaniaeth rhwng y trefniadau presennol a sut y byddai'r Comisiwn arfaethedig yn gweithio yw'r gallu i edrych ar systemau cyfan a chynllunio a chyllido'n unol â hynny - y nod yw y bydd y Comisiwn yn hyrwyddo cydlyniant ar draws y sector AHO cyfan. Dylai'r cynnig i gyflwyno system gynllunio a chyllido sy'n seiliedig ar gytundebau deilliannau sicrhau cysylltiad rhwng blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil, cynllun strategol y Comisiwn a'r gweithgareddau a wneir gan ddarparwyr a gyllidir.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

7.238 Mae'n anochel y byddai cyflwyno cytundebau deilliannau ar sail system gynllunio a chyllido'n golygu rhai newidiadau i'r trefniadau presennol a weithredir gan Lywodraeth Cymru a CCAUC.

7.239 Gall dull sy'n seiliedig ar gytundebau deilliannau fod yn fwy dwys o ran adnoddau na'r trefniadau presennol ar gyfer y Comisiwn, darparwyr ac awdurdodau lleol, o leiaf pan gânt eu cyflwyno i ddechrau.

Opsiwn 3 - Model Cytundeb Rheoleiddio a Deilliannau

7.240 Roedd yr ymgynghoriad technegol yn cynnig system o gytundebau rheoleiddio a deilliannau. Y cynnig oedd y byddai angen i ddarparwyr dysgu a'r rheini sy'n darparu addysg uwch fodloni'r canlynol er mwyn cael cyllid, sef eu bod:

- yn darparu AHO a/neu'n ymgymryd â gweithgareddau ymchwil/arloesi neu'n rhan o weithgarwch o'r fath;
- yn gweithredu yng Nghymru'n unig neu'n bennaf
- yn sefydliad elusennol o bosibl.

7.241 Gellid llunio cytundebau rheoleiddio a deilliannau i'w cymeradwyo gan y Comisiwn er mwyn eu gwneud yn gymwys i gael cyllid neu i sicrhau bod eu darpariaeth cyrsiau'n denu cymorth myfyrwyr gan Lywodraeth Cymru. Ni fyddai'n rhaid i ddarparwyr dysgu seiliedig ar waith lunio cytundeb o'r fath gan fod yn rhaid i hyn gael ei wneud drwy eu rhwymedigaethau cytundebol, a ddylai gynnwys y materion a gwmpesir mewn cytundebau rheoleiddio a deilliannau. Cynigiwyd y byddai'r cytundebau yn cael eu defnyddio fel mecanwaith gorfodi pe bai'r darparwr yn torri amodau rheoleiddiol.

7.242 Cynigiwyd y byddai dwy ran i'r cytundebau: Rhan I: gofynion rheoleiddiol, a Rhan II: deilliannau y cytunwyd arnynt.

Prif fanteision opsiwn 3

7.243 Byddai'r model hwn yn cyfuno goruchwyliaeth reoleiddiol a chymhwystra i dderbyn cyllid gan y Comisiwn.

7.244 Nod yr opsiwn hwn yw cyflwyno un system ar gyfer cynllunio, cyllido a rheoleiddio AHO yn seiliedig ar gytundebau rheoleiddio a deilliannau, gan adeiladu ar

gymysgedd o'r cryfderau a nodwyd o'r modelau a gynigiwyd yn y Papur Gwyn. Roedd y model hwn yn ceisio darparu dull gweithredu cyson ar gyfer rheoleiddio ac atebolrwydd.

Prif risgiau opsiwn 3

7.245 Ar ôl ystyried sut y gallai'r model weithredu, roedd pryderon ynghylch sut y gallai'r Comisiwn, am y tro, gael digon o sicrwydd ynghylch y darparwyr i'w cyllido er mwyn sicrhau bod cyfleusterau priodol a rhesymol ar gael yn parhau i fod ar gael ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-16 (heblaw addysg uwch). Gallai dull sy'n golygu gwneud cais i'r Comisiwn i gymeradwyo cynllun rheoleiddio a deilliannau arwain at ansicrwydd ynghylch pa ddarparwyr sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn. Ar y llaw arall, nid oes unrhyw ofynion i sicrhau cyfleusterau priodol a rhesymol yn y sector addysg uwch, ac mae'r rhan fwyaf o gyrsiau addysg uwch yn cael eu cyllido ar hyn o bryd drwy incwm sy'n deillio o ffioedd myfyrwyr yn hytrach na chyllid gan CCAUC.

7.246 Cafwyd ymateb cymysg yn yr ymgynghoriad i'r cynnig i seilio swyddogaethau cynllunio, cyllido a rheoleiddio'r Comisiwn ar gynlluniau rheoleiddio a deilliannau. Cafwyd gwrthwynebiad mawr gan rai i'r model cynlluniau rheoleiddio a deilliannau, er y croesawyd y pwyslais ar ddeilliannau. Yn ogystal, roedd yr ymatebion yn awgrymu y dylai'r Comisiwn gydnabod nad oes un ffordd benodol o fynd ati i gynllunio a chyllido darpariaeth ôl-16, a chynigiwyd y dylai'r Comisiwn barhau i weithredu systemau cynllunio a chyllido hyblyg ar draws y sector addysg ôl-orfodol, yn y lle cyntaf o leiaf, gan geisio alinio a chydgrynhoi systemau dros amser.

5 Diogelu buddiannau dysgwyr

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

7.247 Mae'r swyddogaeth hon yn ymwneud â'r trefniadau i ddysgwyr sy'n dymuno trosglwyddo i ddarparwr arall, y trefniadau pontio ar gyfer dysgwyr pe bai cwrs yn cau neu ddarparwr methu (diogelu dysgwyr), a'r trefniadau ar gyfer datrys cwynion gan ddysgwyr. Cydnabu'r Papur Gwyn fod gan wahanol rannau o'r system addysg drydyddol drefniadau gwahanol i sicrhau bod dysgwyr yn gallu parhau â'u dysgu mewn amgylchiadau o'r fath.

Sefydliadau Addysg Uwch

7.248 Mae Cod Ansawdd Addysg Uwch y DU yn pennu'r disgwyliad bod pob myfyriwr, o'r adeg y caiff ei dderbyn i gwblhau cwrs, yn cael y gefnogaeth sydd ei hangen arnynt i lwyddo mewn addysg uwch ac elwa arni. Os bydd CCAUC yn amau bod sefydliad addysg uwch a reoleiddir mewn perygl o fethu, bydd fel arfer yn gwneud cais am ddatganiad ar ei bolisi diogelu myfyrwyr.

7.249 Mae trefniadau yn eu lle hefyd i bob myfyriwr allu parhau i dderbyn cymorth myfyrwyr os ydynt yn trosglwyddo i gwrs neu ddarparwr arall.

Sefydliadau Addysg Bellach

7.250 Mae Deddf Ansolfedd Addysg Dechnegol a Phellach 2017 yn gwneud darpariaeth i weithredu system weinyddol arbennig ochr yn ochr ag ansolfedd arferol er mwyn diogelu dysgwyr os yw coleg addysg bellach neu sefydliad dynodedig yn mynd yn ansolfent. Yn ogystal, mae gan Lywodraeth Cymru bwerau i ymyrryd os oes angen i warchod buddiannau myfyrwyr a diogelu addysg dysgwyr presennol lle mae yna broblemau difrifol.

Prentisiaethau

7.251 Ar hyn o bryd, mae prentisiaethau'n cael eu darparu drwy contractau rhwng Llywodraeth Cymru a darparwyr a gymeradwywyd. Mae'r gofynion y contractau'n cynnwys bod yn rhaid i ddarparwyr ddod o hyd i gyflogwr arall ar gyfer prentisiaid sydd wedi colli eu swydd er mwyn sicrhau eu bod yn gallu parhau gyda'u cymhwyster. Yn yr achos hwn, mae cymorth ariannol hefyd ar gael gan Lywodraeth Cymru am gyfnod penodol o amser tra eu bod yn chwilio am swydd arall. Mae'n ofynnol i ddarparwyr recriwtio unrhyw ddysgwyr a ddadleolwyd o ganlyniad i ymarfer tendro dysgu seiliedig ar waith.

Chweched dosbarth ysgolion

7.252 Mae trefniadau ar waith i sicrhau bod data am ddisgyblion yn cael eu trosglwyddo wrth iddynt symud o un ysgol i'r llall. O dan Reoliadau Gwybodaeth am Ddisgyblion (Cymru) 2011 ("Rheoliadau 2011"), pryd bynnag bydd disgybl yn ymuno ag ysgol o ysgol arall yng Nghymru neu Lloegr, rhaid i Ffeil Drosglwyddo Gyffredin y disgybl fynd gydag ef/hi. Pan fydd disgybl yn gadael un ysgol am ysgol newydd, rhaid anfon Ffeil Drosglwyddo Gyffredin i'r ysgol newydd. Nid yw'r trefniadau hyn yn berthnasol i drosglwyddo dysgwyr rhwng ysgolion a mathau eraill o ddarparwyr dysgu. Fodd bynnag, mae Rheoliadau 2011 yn ei gwneud yn ofynnol, lle ystyrir gosod dysgwr mewn ysgol arall, sefydliad addysg bellach arall neu unrhyw leoliad addysg neu hyfforddiant arall, fod y pennaeth yn trosglwyddo cofnod addysgol y disgybl i'r unigolyn cyfrifol os bydd yn gofyn amdano, er nad yw hyn yn cynnwys canlyniadau unrhyw asesiad o'r hyn a gyflawnwyd gan y disgybl.

Ymdrin â chwynion a'u datrys

Sefydliadau Addysg Uwch

7.253 Mae Cod Ansawdd yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch yn amlinellu'r egwyddorion ar gyfer delio ag apelau academaidd a chwynion am ansawdd cyfleoedd dysgu gan ddysgwyr mewn addysg uwch. Mae'r Cod Ansawdd yn ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr addysg greu gweithdrefnau ar gyfer delio ag apelau academaidd a chwynion dysgwyr am ansawdd cyfleoedd dysgu.

7.254 Os nad yw dysgwyr yn fodlon â chanlyniad y weithdrefn gwyno, gallant gyfeirio eu cwyn i Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol. Mae Deddf Addysg Uwch 2004 yn caniatáu dynodi corff i weithredu cynllun cwynion myfyrwyr. Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol yw'r gweithredwr dynodedig ar gyfer ymdrin â chwynion heb eu datrys gan fyfyrwyr addysg uwch yng Nghymru a Lloegr. Ar hyn o bryd, mae ei rôl yn cwmpasu

'sefydliadau cymwys' a ddiffinnir o dan Ddeddf 2004. Mae'n ofynnol i ddarparwyr addysg uwch dalu ffi danysgrifio i Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol.

7.255 Yn ogystal, mae'n bosibl y bydd CCAUC yn ystyried cwynion yn erbyn darparwr addysg uwch mewn meysydd lle mae ganddo bwerau cyllido neu reoleiddio, er enghraifft cwynion ynghylch gweithdrefnau ariannol neu ansawdd sefydliad.

Sefydliadau Addysg Bellach

7.256 Mae gan sefydliadau addysg bellach a phrentisiaethau eu gweithdrefnau cwyno eu hunain. Yn 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau i'r darparwyr hyn ar sut i ymdrin â chwynion. Ar hyn o bryd, ni all dysgwyr mewn addysg bellach a phrentisiaethau gyfeirio cwynion sydd heb eu datrys i gorff annibynnol. Nid oes gan Lywodraeth Cymru unrhyw bwerau cyfreithiol i ymchwilio i gwynion heb eu datrys gan ddysgwyr unigol, ac nid ydynt yn rhan o gylch gwaith Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol oni bai bod y dysgwr yn astudio cymhwyster addysg uwch.

7.257 Dylid nodi ei bod yn ofynnol i sefydliadau addysg bellach sy'n cynnig darpariaeth addysg uwch danysgrifio i Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol a bod myfyrwyr sy'n astudio cymhwyster addysg uwch mewn sefydliad addysg bellach felly'n gallu cyfeirio cwynion at Swyddfa'r Dyfarnwr i'w datrys.

Chweched dosbarth ysgolion

7.258 Mae adran 29 o Ddeddf Addysg 2002 yn ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu pob ysgol a gynhelir yng Nghymru, gan gynnwys ysgolion meithrin, sefydlu a chyhoeddi gweithdrefnau ar gyfer delio â chwynion gan rieni, disgyblion, aelodau staff, llywodraethwyr, aelodau o'r gymuned leol ac eraill. Wrth sefydlu gweithdrefnau cwyno, rhaid i gyrff llywodraethu roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddarperir gan Weinidogion Cymru. Mae'r canllawiau presennol yn y cylchlythyr 'Gweithdrefnau cwyno ar gyfer cyrff llywodraethu ysgolion yng Nghymru 2012'. Mae'r rhain yn rhoi cyfarwyddyd i gyrff llywodraethu ynghylch sut i sefydlu gweithdrefnau o'r fath ac maent yn cynnwys gweithdrefn gwyno enghreifftiol. Maent hefyd yn amlinellu rôl yr awdurdod lleol mewn perthynas â chwynion, lle bo'n briodol.

7.259 Er mai cyfrifoldeb statudol y corff llywodraethu yw delio â chwynion, dylai awdurdodau lleol sicrhau bod gweithdrefnau cwyno digonol yn eu hysgolion, a'u bod yn gallu rhoi cyngor a chymorth i gyrff llywodraethu ar ddelio â chwynion. Dylai awdurdod lleol ystyried hefyd unrhyw dystiolaeth sy'n awgrymu nad oes gan gorff llywodraethu weithdrefn gwyno, bod ganddo weithdrefn annigonol, nad yw wedi dilyn ei weithdrefn neu nad oes modd gweithredu ei weithdrefn am fod yr unigolion y mae'r gŵyn yn ymwneud â nhw yn ymchwilio iddi neu'n gwneud penderfyniadau yn ei chylch.

Y trefniadau i ddiogelu dysgwyr

7.260 Os nad oes trefniadau digonol yn eu lle i ddiogelu dysgwyr pan fo'u cwrs, campws neu ddarparwr yn cau, neu eu hamgylchiadau personol yn newid, mae risg na fyddant yn gallu cwblhau eu hastudiaethau. Mae swyddogion o'r farn y bydd rhoi

trefniadau clir, ystyrion a hygyrch yn eu lle i ddiogelu dysgwyr yn helpu i atal hyn rhag digwydd.

7.261 Mae'r ymatebion i'r Papur Gwyn yn awgrymu bod y trefniadau presennol yn anghyson ac nid ydynt yn glir i'r dysgwyr. Roedd yr ymatebion hefyd yn awgrymu bod lle i gryfhau'r trefniadau i ddiogelu dysgwyr sy'n astudio gyda darparwyr addysg drydyddol yng Nghymru.

7.262 Mae'r gwahaniaethau a'r cymhlethdodau hyn yn golygu nad yw dysgwyr, hyd yn oed o fewn yr un darparwr, o reidrwydd yn cael eu diogelu i'r un graddau. Mae'r trefniadau presennol yn amrywio o ran eu cwrpas a'u ffocws, yn hytrach na bod gennym un dull cynhwysfawr sy'n cynnwys trefniadau ymarferol a chymorth i ddysgwyr, o ran eu cynnydd a'u lles.

Y trefniadau ar gyfer ymdrin â chwynion a'u datrys

7.263 Mewn ymchwil a gynhaliwyd gan Undeb Cenedlaethol y Myfyrwyr (UCM) yn 2011³¹, tynnwyd sylw at y trafferthion gyda'r prosesau cwynion yn y sector addysg bellach, ac roedd anghysondeb a thryloywder ymhlith y prif faterion a godwyd.

7.264 Ar sail yr adborth i'r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn, rydym o'r farn y dylai pob darparwr addysg drydyddol fod â pholisïau a gweithdrefnau clir ar waith i alluogi dysgwyr i gwyno am eu profiad dysgu. Rydym yn cynnig y dylai'r Comisiwn fod yn gyfrifol am sicrhau bod gan ddarparwyr addysg drydyddol weithdrefnau cwyno priodol ar waith a'u bod yn cyfathrebu â dysgwyr yn effeithiol yn eu cylch.

7.265 Er bod trefniadau yn yr Alban a Lloegr i ddysgwyr allu cyfeirio cwynion heb eu datrys i gorff annibynnol, nid oes trefniant cyfatebol ar gyfer addysg bellach a phrentisiaethau yng Nghymru. Mae'n hollbwysig ein bod yn mynd i'r afael â hyn er mwyn sicrhau dull gweithredu gwell a mwy integredig a bod y trefniadau ar gyfer addysg bellach a phrentisiaethau'r un peth â'r trefniadau ar gyfer addysg uwch.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Busnes fel arfer

7.266 Yn yr achos hwn, byddai senario dim newid (busnes fel arfer) yn golygu bod y trefniadau cyfredol yn parhau heb eu newid yn yr amgylchedd rheoleiddio a chyllido newydd ar gyfer addysg drydyddol.

Prif fanteision busnes fel arfer

7.267 Prif fanteision busnes fel arfer:

- Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau gweithio presennol.

³¹ Gweler UCM, 2011, 'Unresolved: The state of student complaints in further education' <https://www.nus.org.uk/Global/Campaigns/Unresolved%20Complaints%20in%20Further%20Education.pdf>

- Er bod safon y ddarpariaeth yn amrywio rhwng darparwyr, mae trefniadau yn eu lle i ddiogelu dysgwyr ac ymdrin â chwynion.
- Ni fyddai unrhyw newid i ddarparwyr nac amharu ar eu gwaith.
- Ni fyddai costau ychwanegol i ddarparwyr addysg bellach a phrentisiaethau ar gyfer tanysgrifio i Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol.

Prif risgiau busnes fel arfer

- 7.268 Ar hyn o bryd, mae'r ddarpariaeth yn anghyson ar draws darparwyr gyda threfniadau gwahanol ar gyfer dysgwyr yn dibynnu ble ac ar ba lefel y maent yn astudio. Ceir gwahaniaethau hefyd yn dibynnu ar y rhan o'r sector a astudir ynddi. Er enghraifft, nid yw dysgwyr sy'n astudio (cyrsgiau nad ydynt yn gyrsiau addysg uwch) mewn sefydliadau addysg bellach na phrentisiaid yn gallu cyfeirio eu cwynion heb eu datrys i gorff annibynnol.
- 7.269 Byddai risg, o gadw pethau heb eu newid, na fydd rhai dysgwyr yn profi'r un lefel o ddarpariaeth o ran trefniadau diogelu a chwynion ag eraill. Felly, mae angen cyflwyno dull mwy safonedig er mwyn bod yn deg â phob dysgwr.

Opsiwn 2 - y dull a ffefrir

Cynlluniau Diogelu Dysgwyr

- 7.270 Cynigir y bydd cynllun diogelu dysgwyr yn amlinellu trefniadau'r darparwr addysg drydyddol ar gyfer:
- diogelu buddiannau personau sy'n dilyn cwrs addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran y darparwr addysg drydyddol os bydd y darparwr yn rhoi'r gorau i ddarparu'r cwrs am unrhyw reswm;
 - cefnogi person sy'n dilyn cwrs addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran y darparwr addysg drydyddol, ac sy'n dymuno trosglwyddo i gwrs addysg drydyddol arall (p'un a yw'r cwrs hwnnw'n cael ei ddarparu gan neu ar ran y darparwr neu berson arall).
- 7.271 Bydd y Comisiwn yn gallu ei gwneud yn ofynnol i ddarparwr addysg drydyddol sydd wedi'i gofrestru â'r Comisiwn neu sy'n derbyn cyllid gan y Comisiwn gyflwyno cynllun diogelu dysgwr i'w gymeradwyo. Rhoddir disgresiwn i'r Comisiwn benderfynu pa rai o'r darparwyr hyn fydd yn gorfod cyflwyno cynllun diogelu dysgwyr, a hynny er mwyn lleihau'r posibilrwydd bod gofyn i ddarparwyr lunio cynllun lle nad yw'n briodol nac yn gymesur iddynt wneud hynny.
- 7.272 Ni fydd y Comisiwn yn gallu rhoi hysbysiad i awdurdodau lleol yn gofyn iddynt gyflwyno cynllun diogelu dysgwyr yn ymwneud â darpariaeth chweched dosbarth ysgolion. Bydd chweched dosbarth ysgolion yn cael eu hepgor gan fod trefniadau cadarn wedi'u sefydlu eisoes ar gyfer trosglwyddo disgyblion drwy'r Ffeil Drosglwyddo Gyffredin. Y nod o wneud hyn yw osgoi cyflwyno baich gweinyddol ychwanegol ar ysgolion ar gyfer rheoli trefniadau gwahanol i ddisgyblion cyn-16 ac ôl-16, a hefyd osgoi dryswch posibl i ddysgwyr a rhieni a allai godi pe bai trefniadau gwahanol i ddisgyblion cyn-16 ac ôl-16.

- 7.273 Bydd y Comisiwn yn gwneud trefniadau ar gyfer datblygu a chymeradwyo cynlluniau diogelu dysgwyr. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ddarparu canllawiau ar baratoi a diwygio'r cynlluniau hyn. Bydd gofyn iddo hefyd ymgynghori â rhanddeiliaid wrth baratoi'r canllawiau hyn.
- 7.274 Bwriedir mabwysiadu dull cymesur ar gyfer llunio cynlluniau diogelu dysgwyr, nad yw'n rhoi baich ychwanegol diangen ar ddarparwyr. Byddai'r cynlluniau ar ffurf sy'n briodol i'r darparwr a'i strwythurau, a gellid eu hymgorffori i ddogfennau eraill lle bo'n briodol.
- 7.275 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro effeithiolrwydd cynlluniau diogelu dysgwyr a chynnwys casgliadau'r gwaith monitro hwn yn ei adroddiad blynyddol ar effeithiolrwydd y cynlluniau yn ystod y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn berthnasol iddi.
- 7.276 Bydd yn ofynnol iddo hefyd fonitro effeithiolrwydd cynlluniau diogelu dysgwyr a chynnwys casgliadau'r gwaith monitro hwn yn ei adroddiad blynyddol ar effeithiolrwydd y cynlluniau yn ystod y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn berthnasol iddi.

Y trefniadau i ddiogelu dysgwyr

- 7.277 Bydd dyletswydd ar y Comisiwn i gymryd y cyfryw gamau y mae eu hystyried yn briodol i sicrhau bod gan ddarparwyr addysg drydyddol weithdrefn yn ei lle ar gyfer ymchwilio i gwynion am weithred neu anweithred gan y darparwr wrth bersonau sy'n derbyn neu wedi derbyn addysg drydyddol a ddarparwyd gan neu ar ran y darparwr. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau hefyd bod darparwyr yn cymryd camau rhesymol i dynnu'r weithdrefn i sylw personau sy'n derbyn addysg drydyddol a ddarperir gan neu ar ran y darparwr.
- 7.278 Bydd Gweinidogion Cymru'n gallu pennu, drwy reoliadau, bod sefydliad neu berson arall sy'n derbyn cyllid o dan y Bill Drafft yn sefydliad cymwys at ddiben y cynllun cwynion myfyrwyr. Ni fydd Gweinidogion Cymru'n gallu pennu awdurdodau lleol yn yr un modd mewn perthynas â darpariaeth chweched dosbarth ysgolion. Golyga hyn y gall darparwyr gael eu cynnwys yn y cynllun yn raddol, gan roi amser i Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol a darparwyr unigol allu cynyddu eu capasiti.
- 7.279 Fodd bynnag, ni fydd chweched dosbarth ysgolion yn cael eu cynnwys yn y cynigion hyn gan fod trefniadau sefydledig yn eu lle ar gyfer ymdrin â chwynion ynghylch ysgolion ac felly mae'n rhaid iddynt gyd-fynd â Llywodraeth Cymru. Y nod o wneud hyn yw osgoi cyflwyno baich gweinyddol ychwanegol ar ysgolion ar gyfer rheoli trefniadau gwahanol i ddisgyblion cyn-16 ac ôl-16, a hefyd osgoi dryswch posibl i ddysgwyr a rhieni a allai godi pe bai trefniadau gwahanol i ddisgyblion cyn-16 ac ôl-16.

Prif fanteision y dull a ffeirir

Y trefniadau i ddiogelu dysgwyr

7.280 Er bod gan ddarparwyr dysgu drefniadau yn eu lle eisoes i ddiogelu dysgwyr, mae'r rhain yn amrywio yn dibynnu ar y darparwr a'r lefel astudio (gweler y trefniadau presennol). Bydd y diwygiadau arfaethedig yn helpu i sicrhau rhywfaint o gysondeb ac yn helpu dysgwyr i barhau i astudio mewn ystod o amgylchiadau. Bydd y cynigion yn galluogi'r Comisiwn i bennu sut orau i ddiogelu buddiannau dysgwyr mewn darparwyr gwahanol mewn ymgynghoriad â'r darparwyr a'r dysgwyr. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro effeithiolrwydd y cynlluniau diogelu dysgwyr a chynnwys ei gasgliadau yn ei adroddiad blynyddol. Bydd hyn yn caniatáu rhannu arferion da ar draws y sector.

Y trefniadau ar gyfer delio â chwynion a'u datrys

7.281 Bydd y cynnig i'r Comisiwn oruchwylio'r cyfrifoldeb ar ddarparwyr addysg drydyddol i fod â gweithdrefnau cwyno yn eu lle a'u cyfathrebu'n effeithiol i ddysgwyr, yn mynd i'r afael â'r anghysondeb yn y prosesau ar gyfer cwynion ac yn sicrhau mwy o dryloywder ac eglurder i ddysgwyr. Bydd hyn yn sicrhau dull gwell a mwy integredig o ymdrin â chwynion ar draws y sector addysg drydyddol.

7.282 Bydd y cynigion yn ehangu cwmpas y cynllun datrys cwynion annibynnol i unigolion sy'n astudio cyrsiau addysg bellach a phrentisiaid.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

Y trefniadau i ddiogelu dysgwyr

7.283 Gallai fod costau adnodd i ddarparwyr ar gyfer llunio cynlluniau diogelu dysgwyr. Ni ddylai'r costau hyn fod yn sylweddol fodd bynnag, oherwydd bwriedir mabwysiadu dull cymesur ar gyfer llunio cynlluniau diogelu dysgwyr, nad yw'n rhoi baich ychwanegol diangen ar ddarparwyr. Nid yw'r costau hyn yn hysbys ar hyn o bryd ac maent yn debygol o aros felly nes y cyfnod gweithredu, gan y bydd angen i'r Comisiwn newydd ddatblygu canllawiau ar y cynlluniau.

Y trefniadau ar gyfer delio â chwynion a'u datrys

7.284 Bydd ehangu'r cynllun cwynion annibynnol yn rhoi baich ychwanegol ar Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol a darparwyr nad ydynt wedi gorfod bod yn aelodau o'r cynllun yn y gorffennol. Bydd gofyn i aelodau newydd y cynllun dalu ffi tanysgrifio i Swyddfa'r Dyfarnwr Annibynnol ac efallai y bydd ffi'r darparwyr hynny sydd eisoes yn aelodau yn cynyddu wrth i ddysgwyr newydd gael eu cynnwys.

6 Cryfhau llais a chynrychiolaeth dysgwyr

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

- 7.285 Mae'r adran hon yn ymwneud â'r trefniadau presennol ar gyfer cynrychioli ac ymgysylltu â dysgwyr ar draws y sector AHO.
- 7.286 Ar hyn o bryd, ceir trefniadau gwahanol ar draws y sector AHO ar gyfer sicrhau cynrychiolaeth i ddysgwyr ac ymgysylltu â nhw, yn dibynnu ar y darparwr. Nid oes un ffordd safonedig o gyflawni hyn. Bydd y diwygiadau'n sefydlu system newydd ar draws y sector er mwyn helpu i sicrhau lefel o gysondeb i ddysgwyr.

Y trefniadau presennol

- 7.287 Mae sefydliadau addysg uwch, mewn partneriaeth â CCAUC ac UCMC, wedi ymgorffori partneriaeth myfyrwyr yn eu sefydliadau, ac mae'n ofynnol i undebau myfyrwyr lunio adroddiad ansawdd blynyddol ac i bob darparwr addysg uwch gael siarter myfyrwyr yn ei le.
- 7.288 Anogir sefydliadau addysg bellach i ddatblygu strategaethau eu hunain ar gyfer cynnwys dysgwyr, gyda chymorth canllawiau Llywodraeth Cymru ar Strategaethau Cynnwys Dysgwyr. Mae Deddf Addysg Bellach ac Uwch (Llywodraethu a Gwybodaeth) (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol bod cynrychiolwyr o blith myfyrwyr gan bob sefydliad addysg bellach ar eu cyrff llywodraethu. Ar hyn o bryd ceir cyllideb o £25k, sydd yng ngofal y tîm Addysg Bellach, ar gyfer cyflwyno prosiect ymchwil ar y cyd â CCAUC ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf. Cyn hyn, roedd cyllideb fwy o £150k yn cael ei neilltuo bob blwyddyn ariannol ar gyfer Arolwg Llais y Dysgwyr Cymru, sef arolwg o foddhad dysgwyr a gynhaliwyd rhwng 2013 a 2015. Roedd yn arolwg yn cwmpasu dysgwyr mewn addysg bellach, dysgu seiliedig ar waith, dysgu oedolion yn y gymuned a Cymraeg i Oedolion. Yn y gorffennol, roedd y tîm Addysg Bellach yn rhoi cyllid grant i UCM Cymru, ac yn ddiweddarach i bartneriaeth myfyrwyr Wise Cymru.
- 7.289 Caiff sefydliadau addysg bellach eu hannog i ddatblygu cydweithredu a hwylusir gan UCM Cymru, er mwyn helpu i gyflwyno'r canllawiau ar strategaethau llais y dysgwyr yn y sector addysg bellach. Roedd y cyllid hwn ar gyfer addysg bellach yn unig a rhoddwyd oddeutu £25k ym mhob blwyddyn ariannol.
- 7.290 Yn ôl y gyfraith, mae'n ofynnol i ysgolion, gan gynnwys dosbarthiadau chwech, gael cyngor ysgol er mwyn sicrhau bod llais y disgybl yn cael ei gynrychioli wrth ddatblygu polisiau a gweithdrefnau'r ysgol a thrafod unrhyw faterion eraill sy'n peri pryder. Caiff prentisiaid eu cynrychioli gan Gymdeithas Genedlaethol Prentisiaid Cymru ac mae cael strategaeth ffurfiol ar gyfer cynnwys dysgwyr (fel y nodir uchod ar gyfer addysg bellach) yn un o ofynion y contractau rhwng Llywodraeth Cymru a darparwyr prentisiaethau. Cafodd prentisiaid eu cynnwys yn arolwg Llais y Dysgwyr (fel uchod) rhwng 2013 a 2015. Ar hyn o bryd, disgwylir i bob darparwr sydd dan gontract weithredu ei arolwg ei hun o ddysgwyr, a gall swyddogion ofyn am weld tystiolaeth o'r rhain a sut mae'r darparwr yn ymateb i'r canlyniadau. Caiff hyn ei fonitro drwy'r adroddiad hunanasesu blynyddol y mae'n ofynnol i ddarparwyr ei gyflwyno. Nid oes cyllideb gyfatebol neu adnoddau ychwanegol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer hyn.
- 7.291 Roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn yn pwysleisio'r angen i sicrhau bod llais y dysgwyr yn cael ei ystyried wrth ddatblygu'r cynigion, ac awgrymwyd strwythurau cryfach a mwy ffurfiol ar draws y sector ar gyfer

cynrychiolaeth dysgwyr. Awgrymwyd y gellid canolbwyntio mwy ar y dysgwr gan roi cyfle i ddysgwyr ddylanwadu ar y modd y caiff y ddarpariaeth ei threfnu, ac y dylai'r trefniadau fod er budd y dysgwr gan fodloni ei amgylchiadau personol, ei nodau a'i ddyheadau a sicrhau parhad addysg.

7.292 Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr i'r ymgynghoriad technegol yn cytuno y dylid datblygu egwyddorion a gwerthoedd cyson ar gyfer llais a chynrychiolaeth dysgwyr, ac y dylai fod yn ofynnol i ddarparwyr dysgu lynu wrthynt. Roeddent yn cytuno hefyd y dylai cynrychiolwyr dysgwyr fod yn rhan o'r gwaith o ddatblygu cytundebau deilliannau ac y dylid sefydlu fframwaith cenedlaethol newydd ar gyfer llais a chynrychiolaeth dysgwyr.

7.293 Mae'r adborth a gafwyd gan randdeiliaid i'r ddau ymgynghoriad gan Lywodraeth Cymru yn awgrymu, er bod canllawiau ac arferion da eisoes ar waith, bod lle i gryfhau'r ddarpariaeth sydd ar gael ar hyn o bryd. Mae sefydlu'r Comisiwn, gyda'i oruchwyliaeth o'r sector AHO cyfan, yn gyfle delfrydol ar gyfer dull mwy cydgysylltiedig sy'n canolbwyntio ar y dysgwr, gyda safonau lefel uchel a chodau ymarfer ar gyfer sefydliadau.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Opsiwn 1 - Busnes fel arfer

7.294 Bydd senario dim newid (busnes fel arfer) ond yn berthnasol pe na bai'r diwygiadau i sefydlu'r Comisiwn yn cael eu gweithredu, gan fod diddymu CCAUC a sefydlu'r corff newydd yn gofyn am strwythur llywodraethiant newydd a bydd y trefniadau ar gyfer llais a chynrychiolaeth dysgwyr yn cael eu cryfhau fel rhan o hyn.

Prif fanteision busnes fel arfer

7.295 Prif fantais yr opsiwn hwn yw bod y system eisoes yn ei lle y mae pawb yn ei deall. Er bod safon y gynrychiolaeth yn amrywio o'r naill ddarparwr i'r llall, ceir rhywfaint o gynrychiolaeth i ddysgwyr ac ymgysylltu â dysgwyr ar draws y gwahanol rannau o'r sector.

Prif risgiau busnes fel arfer

7.296 Ar hyn o bryd mae'r gynrychiolaeth i ddysgwyr yn y sector yn amrywio yn dibynnu ar y darparwr, gyda rhai darparwyr yn cynnig mwy o gymorth na darparwyr eraill. Ceir gwahaniaethau hefyd yn dibynnu ar y rhan o'r sector a astudir ynddi.

7.297 Mae risg, o aros gyda'r opsiwn hwn, y gallai rhai dysgwyr fod â llai o gynrychiolaeth nag eraill, ac roedd rhanddeiliaid o'r farn y byddai dull gweithredu mwy safonol neu egwyddorion safonol ar draws y gwahanol fathau o ddarpariaeth yn mynd i'r afael â'r anghydraddoldebau hyn.

Opsiwn 2 - y dull a ffefrir

- 7.298 Ar hyn o bryd, y gofyniad i sefydlu cynghorau ysgol yw'r unig ofyniad sydd wedi'i gynnwys mewn deddfwriaeth. Bydd cyflwyno canllawiau a safonau ar draws rhannau eraill o'r sector yn gofyn am greu dyletswyddau a phwerau newydd.
- 7.299 Mae'r cynigion yn cynnwys datblygu Cod Ymgysylltu â Dysgwyr, a bydd yn ofynnol i bob darparwr cofrestredig lynu ato. Fel rhan o hyn, bydd yn ofynnol i ddarparwyr dysgu nodi sut y mae dysgwyr wedi'u cynrychioli.
- 7.300 Bydd dyletswydd ar y Comisiwn i ymgynghori â darparwyr AHO, cyrff sy'n cynrychioli myfyrwyr a rhanddeiliaid eraill wrth baratoi'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro ac adrodd ar effeithiolrwydd y Cod fel rhan o'r broses adrodd flynyddol. Disgwylir i ddarparwyr dysgu gyflwyno adroddiad monitro i'r Comisiwn drwy eu prosesau adroddiad blynyddol sy'n dangos tystiolaeth o'u hymgysylltu â dysgwyr.
- 7.301 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn adolygu'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr yn rheolaidd ac, os dynt o'r farn bod hynny'n briodol, paratoi a chyhoeddi Cod diwygiedig.
- 7.302 Disgwylir i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau ar y gofynion lefel uchel ar gyfer y Cod, a bydd dyletswydd ar y Comisiwn i roi sylw i'r canllawiau hyn.
- 7.303 Rhagwelir y bydd y canllawiau gan Weinidogion Cymru yn cynnwys dwy ran:
- a) datganiad o egwyddorion lefel uchel i helpu darparwyr dysgu i sefydlu cynrychiolaeth effeithiol ar gyfer eu dysgwyr.
 - b) camau ymarferol yn nodi sut y gellir sicrhau ymgysylltu ac ymwneud effeithiol â dysgwyr.

Prif fanteision y dull a ffefrir

- 7.304 Bydd y dull a ffefrir yn cyflwyno system safonol ar draws y sector AHO cyfan ar gyfer cynrychioli ac ymgysylltu â dysgwyr, a bydd disgwyl i ddarparwyr dysgu gadw at y system honno. Y bwriad yw y bydd hyn yn sicrhau bod pob dysgwr ar draws y sector yn cael yr un cyfle a'r un lefel o gynrychiolaeth ac ymgysylltu, waeth pa ddull o addysg ôl-orfodol y maent yn dewis ei ddefnyddio i astudio.
- 7.305 Dylai hyn greu system sy'n canolbwyntio mwy ar y dysgwr, gan sicrhau bod ymgysylltu â dysgwyr yn cael ei drin yr un mor ddifrifol â gofynion rheoleiddio eraill drwy'r sector.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

- 7.306 Y prif risg a ragwelwyd gan yr ymatebwyr i'r ymgynghoriadau oedd y risg mewn perthynas â gallu'r gwahanol sectorau i ymgysylltu â dysgwyr mewn ffordd safonol, o ystyried yr amrywiaeth o drefniadau dysgu a dulliau dysgu rhwng darparwyr unigol.
- 7.307 Fodd bynnag, dylid nodi bod disgwyl i'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr fod yn ddigon hyblyg i sicrhau bod dysgwyr yn cael eu cynrychioli mewn nifer o ffyrdd gwahanol. Yr

hyn sydd bwysicaf yw sicrhau bod yr un lefel, safon ac ymrwymiad i ymgysylltu ar draws pob sector, waeth pa ddull a ddefnyddir.

Opsiwn 3 – mae opsiwn 3 yr un peth ag opsiwn 2 ac eithrio'r cynigion canlynol:

- Cael cynrychiolwyr ar gyfer dysgwyr ar Fwrdd y Comisiwn (gweler adran 1 – Llywodraethiant y Comisiwn am ragor o wybodaeth).
- Disgwyliad bod cynrychiolwyr dysgwyr (dysgwyr) yn rhan o'r broses o ddatblygu'r cynlluniau mynediad a chyfle a'r cytundebau deilliannau.
- Eithrio darparwyr prentisiaethau o'r gofynion yn ymwneud â chytundebau deilliannau am eu bod eisoes yn bodloni rhwymedigaethau contractiol llym sy'n cynnwys y mathau o faterion a gwmpesir gan y cytundebau deilliannau. Roedd y cynigion gwreiddiol yn cynnig y byddai'r gofyniad i gynnwys dysgwyr yn cael ei gynnwys yn y contract rhwng y Comisiwn a'r darparwr dysgu.
- Dim ond Fframwaith Cenedlaethol fyddai'n cael ei ddatblygu i sicrhau cysondeb ar draws y sector AHO (rhan un o'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr a nodir yn opsiwn 2). Byddai hyn ond yn darparu egwyddorion lefel uchel ar gyfer cyrff cynrychioli dysgwyr a dim manylion pellach.

Prif fanteision opsiwn 3

- 7.308 Byddai dysgwyr yn cael eu cynrychioli ar Fwrdd y Comisiwn ac felly'n cael dweud eu dweud ynghylch sut mae'r Comisiwn yn cael ei reoli.
- 7.309 Bydd cynnwys cynrychiolwyr dysgwyr yn y gwaith o ddatblygu'r cytundebau deilliannau yn golygu y bydd yn rhaid i ddarparwyr sicrhau bod anghenion dysgwyr yn cael eu hystyried wrth lunio a chytuno ar eu mesurau deilliannau.
- 7.310 Mae'n gwneud synnwyr i eithrio darparwyr prentisiaethau o'r gofynion yn ymwneud â chytundebau deilliannau am eu bod eisoes yn bodloni rhwymedigaethau contractiol llym, a bydd hyn yn dileu haen diangen o fiwrocratiaeth.
- 7.311 Byddai fframwaith cenedlaethol yn sicrhau mwy o gysondeb o ran yr egwyddorion ar gyfer cynrychioli dysgwyr ar draws y sectorau gwahanol.

Prif risgiau opsiwn 3

- 7.312 Yn wreiddiol, ac mewn ymateb i'r ymgynghoriad technegol, roedd rhanddeiliaid o'r farn nad neilltuo dau le ar y Bwrdd ar gyfer dysgwyr oedd y ffordd orau ymlaen gan na fyddai modd cynrychioli pob dysgwr o'r sector AHO. Yn hytrach, awgrymwyd y gallai'r cynrychiolwyr dysgwyr fod yn arsylwyr ar y Bwrdd, gyda'r gallu i ddylanwadu.
- 7.313 Gwelwyd mewn digwyddiadau diweddar i randdeiliaid fod y feddylfryd hon bellach wedi newid, ac erbyn hyn byddai'n well gan Undeb Cenedlaethol y Myfyrwyr (yn

benodol) bod dau gynrychiolydd ar gyfer dysgwyr yn aelodau llawn o'r Bwrdd. Gweler adran 1 – Llywodraethiant y Comisiwn am ragor o wybodaeth ynghylch cynrychiolaeth i ddysgwyr ar y Bwrdd.

7.314 Mae'r polisi hwn bellach wedi symud oddi wrth y model cynllun ffioedd a mynediad. Nawr bydd opsiwn, ond nid gofyniad, i ddysgwyr fod yn rhan o'r gwaith o lunio cynlluniau mynediad a chyfle a chytundebau deilliannau.

7 Sicrhau a gwella ansawdd

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

7.315 Mae hyn yn ymwneud â sicrhau ansawdd arlwy darparwyr ar draws y sector AHO yng Nghymru sy'n dod o dan gylch gwaith y Comisiwn.

7.316 Mae gan ddarparwyr dysgu ym mhob sector eu systemau ansawdd eu hunain. Ceir trefniadau ar gyfer arolygu neu asesu ansawdd yn allanol ym mhob rhan o'r system, sy'n dilysu prosesau sicrhau ansawdd y darparwyr eu hunain ac yn darparu atebolrwydd annibynnol am y defnydd o arian cyhoeddus. Mae cyrff gwahanol yn gyfrifol am y rhain.

7.317 Mae CCAUC wedi datblygu Fframwaith Asesu Ansawdd yn unol â'i gylch gwaith statudol ar gyfer ansawdd darparwyr addysg uwch a reoleiddir o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 ("Deddf 2015"). O dan y fframwaith hwn, mae darparwyr addysg uwch yn gallu comisiynu unrhyw asiantaeth sydd yn y Gofrestr Sicrhau Ansawdd Ewropeaidd i gynnal adolygiadau ansawdd allanol o'u darpariaeth. Ond, ar hyn o bryd maent wedi dewis contractio'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd fel sector drwy'r corff cynrychioliadol ar gyfer addysg uwch, sef Prifysgolion Cymru. Mae Llywodraeth Cymru'n deall bod cytundeb fframwaith rhwng Prifysgolion Cymru a'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd, ynghyd â chontractau unigol rhwng yr Asiantaeth a phob darparwr.

7.318 Caiff darparwyr addysg bellach, dysgu seiliedig ar waith a dysgu oedolion eu harolygu gan Estyn drwy ei bwerau statudol ei hun o dan adran 75 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000 ("Deddf 2000"). Caiff dosbarthiadau chwech eu harolygu gan Estyn fel rhan o arolygiadau ysgolion uwchradd, ond nid yw Estyn yn gwneud barnau penodol ar ansawdd y ddarpariaeth ar hyn o bryd nac yn cyhoeddi adroddiadau ar wahân³². Mewn ymgynghoriad â rhanddeiliaid, mae Estyn wedi datblygu fframwaith arolygu cyffredin ar gyfer pob sector addysg a hyfforddiant y mae'n ei arolygu. Mae Estyn, fel Corff y Goron, yn cael ei gyllido gan ac yn adrodd i Lywodraeth Cymru ar hyn o bryd.

7.319 Cydnabu adroddiad Hazelkorn fod y sefyllfa gyffredinol o ran sicrhau ansawdd yn gymhleth, gyda threfniadau arolygu gwahanol a setiau gwahanol o gyfrifoldebau. Er enghraifft, mae Estyn yn gyfrifol am arolygu ysgolion, addysg bellach, dysgu seiliedig

³² Yn ddiweddar (Rhagfyr 2019), ymgynghorodd Estyn ar newidiadau i'r trefniadau arolygu ar gyfer 2021 ymlaen, gan gynnwys sut mae'n adrodd ar y ddarpariaeth chweched dosbarth mewn arolygiadau craidd.

ar waith a darparwyr addysg a hyfforddiant ôl-16 heblaw addysg uwch; tra bod yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd, drwy weithredu o dan gytundeb lefel gwasanaeth â Phrifysgolion Cymru, yn goruchwylio rhaglenni addysg uwch a ddarperir mewn sefydliadau addysg bellach ac mewn prifysgolion.

7.320 Mae angen dull gweithredu sy'n caniatáu i'r Comisiwn werthuso pa mor effeithiol y mae'r system AHO gyfan yn cyflawni nodau a blaenoriaethau strategol; i ba raddau y mae'n gallu ddiwallu anghenion economaidd a chymdeithasol cyfredol ac yn y dyfodol; a hynt a deilliannau dysgwyr o bob lefel a gallu.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Opsiwn 1 - Busnes fel arfer

7.321 Byddai senario dim newid (busnes fel arfer) yn cadw'r sail ddeddfwriaethol a gweithredol bresennol ar gyfer sicrhau ansawdd addysg uwch ac addysg bellach.

Prif fanteision busnes fel arfer

- cael yr effaith ariannol leiaf;
- darparwyr yn gyfarwydd â'r system a'r cyrff presennol;
- parhad y trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd y ddarpariaeth AHO;
- ymddengys fod y systemau presennol yn effeithiol ac yn cael eu gwerthfawrogi, ac mae'r berthynas rhwng yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd, Estyn a darparwyr wedi'i hen sefydlu.

7.322 Yn yr ymatebion i'r Papur Gwyn, roedd cryn dipyn o orgyffwrdd ynghylch yr hyn yr oedd yr ymatebwyr yn ei werthfawrogi am y trefniadau presennol, a'r hyn y dylid ei gynnwys yn unrhyw system newydd. Roedd hyn yn cynnwys addasu ac adeiladu ar yr arferion gorau o'r modelau sydd eisoes yn bodoli, yn hytrach nag 'ailddyfeisio'r olwyn'. Nododd rai ymatebwyr, yn enwedig sefydliadau addysg uwch, beth oedd cryfderau'r dulliau presennol yn eu barn nhw. Roedd yr agweddau ar waith adolygu'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd a arweinir gan gymheiriaid yn cael eu gwerthfawrogi'n benodol. Yn ogystal, nodwyd bod ffocws yr Asiantaeth ar wella ansawdd yn rhywbeth y gellir adeiladu arno er mwyn sicrhau cysondeb ac eglurder ar draws y system.

7.323 Roedd consensws yn y grŵp ffocws i randdeiliaid ar gyfer yr ymgynghoriad technegol y dylai'r Comisiwn allu defnyddio sefydliadau gwahanol (yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ac Estyn) i wneud y gwaith sicrhau ansawdd, ond ei gwneud yn ofynnol iddynt gydweithio er mwyn bod yn fwy cydlynol yn gyffredinol. Dywedwyd y byddai hyn yn cyflawni ysbryd yr hyn a geisir, heb symud i fodel un asiantaeth. Cafodd hwn ei ategu yn yr adborth ysgrifenedig i'r ymgynghoriad technegol; roedd rhai ymatebwyr eisiau cadw'r trefniadau presennol gydag Estyn a'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd, a gweld mwy o gydlyniant rhyngddynt.

Prif risgiau busnes fel arfer

7.324 Pe bai'r Comisiwn yn cael ei greu heb bwerau deddfwriaethol cyfatebol ar gyfer asesu ansawdd, byddai CCAUC yn dod i ben ac ni fyddai gan unrhyw un corff na sefydliad gyfrifoldeb statudol am ansawdd addysg uwch. Byddai'r anghysonderau yn y cyfrifoldebau a'r pwerau ar gyfer sectorau gwahanol yn parhau. Nododd adroddiad Hazelkorn mai'r farn gyffredinol oedd bod ansawdd a pherfformiad y sectorau addysg bellach ac addysg uwch yn dda'n gyffredinol, a'u bod yn diwallu anghenion myfyrwyr a'r gymdeithas. Fodd bynnag, nodwyd nifer o heriau, gan gynnwys y canlynol:

- bod sefydliadau addysg uwch a sefydliadau addysg bellach yn canolbwyntio gormod ar eu hagendâu eu hunain, gydag ychydig iawn o dystiolaeth o berthnasau gwaith a dim digon o drafodaeth ynghylch anghenion dysgwyr, eu llwybrau a'u symudiadau ar draws y system;
- bod y system yn ei chyfanrwydd yn canolbwyntio gormod ar y tymor byr a'r tymor canolig, yn hytrach na gweledigaeth mwy hirdymor ar gyfer dysgwyr;
- bod beirniadaeth o wahanol rannau o'r system ynghylch ansawdd yr addysg a pha mor barod yw dysgwyr i symud ymlaen;
- bod angen cydgysylltu a chydweithio gwell ar draws y system, a pherthnasau mwy cadarnhaol rhwng sectorau;
- bod ffiniau llym yn anaddas bellach oherwydd amrywiaeth y sector AHO a'i sefydliadau;
- bod llawer o ddata'n cael eu casglu ond nad yw hyn o reidrwydd yn digwydd mewn ffordd gydlynol ar draws y llywodraeth.

7.325 Felly, byddai caniatáu i'r anghysonderau hyn barhau yn ei gwneud yn anodd i'r Comisiwn fod â golwg holistaidd o ansawdd a safonau ar draws y system AHO ac ni fyddai rhai o'r heriau a nodwyd yn adroddiad Hazelkorn yn cael eu datrys.

Opsiwn 2 - y dull a ffeirir

7.326 Bydd yn ddyletswydd ar y Comisiwn i fonitro ac ysgogi gwelliant yn ansawdd yr addysg drydyddol a ddarperir ar draws Cymru. Disgwylir i waith y Comisiwn i gyflawni'r swyddogaeth hon gael ei lywio gan ei gynllun strategol, sy'n seiliedig ar y Datganiad o Flaenoriaethau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru.

7.327 Bydd gan y Comisiwn y pŵer i greu a chyhoeddi fframwaith sicrhau ansawdd. Bydd y fframwaith yn amlinellu ei bolisi'n ymwneud ag ansawdd, asesu ansawdd, arolygu a gwella ansawdd, a bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori yn ei gylch â darparwyr addysg drydyddol, Estyn a rhanddeiliaid eraill fel y gwêl yn dda.

7.328 Bydd gofyn i Estyn a'r corff dynodedig ar gyfer asesiadau ansawdd mewn addysg uwch (gweler isod) ystyried unrhyw fframwaith ansawdd a gyhoeddir gan y Comisiwn wrth gynnal arolygiadau ac asesiadau.

- 7.329 Yn achos addysg uwch, bydd gan y Comisiwn ddyletswydd i asesu, neu gwneud trefniadau i asesu ansawdd yr addysg uwch a ddarperir yng Nghymru gan bob darparwr addysg drydyddol sydd wedi'i gofrestru, neu eisiau cofrestru, gyda'r Comisiwn ('darparwyr addysg uwch cofrestredig), a'r addysg a ddarperir ar ran pob sefydliad sydd wedi'i gofrestru ag ef ('darparwyr addysg uwch allanol').
- 7.330 Bydd y Comisiwn yn gallu argymhell i Weinidogion Cymru bod corff yn cael ei ddynodi i gynnal asesiadau ansawdd o ddarparwyr addysg uwch. Disgwylir y bydd y corff dynodedig hwn yng nghofrestr asiantaethau cymeradwy Cymdeithas Sicrhau Ansawdd mewn Addysg Uwch Ewrop (ENQA). Dyma fydd swyddogaethau'r corff ansawdd dynodedig hwn:
- cynnal asesiadau o ansawdd yr addysg uwch a ddarperir yng Nghymru gan sefydliadau cofrestredig, a hynny ar amllder a ragnodir mewn rheoliadau;
 - cynnal asesiadau o ansawdd unrhyw addysg uwch yng Nghymru a ddarperir gan sefydliadau sydd eisiau cofrestru â'r Comisiwn;
 - darparu gwybodaeth a chyngor i'r Comisiwn yn ôl y gofyn ynghylch ansawdd yr addysg uwch a ddarperir gan sefydliadau cofrestredig yng Nghymru.
- 7.331 I gyflawni ei swyddogaethau asesu ansawdd, bydd gan y corff dynodedig y pŵer i godi ffioedd ar ddarparwyr addysg uwch, yn unol â'r trefniant presennol rhwng darparwyr addysg uwch a'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch.
- 7.332 Yn y sector addysg bellach, bydd Estyn yn cadw ei ddyletswydd i arolygu addysg (heblaw addysg uwch) neu hyfforddiant ar gyfer personau 16 oed neu hŷn os yw'r darparwr yn cael cymorth ariannol gan y Comisiwn neu gan awdurdod lleol yng Nghymru (sydd, yn ei dro, yn cael cyllid gan y Comisiwn). Bydd hawl Estyn i gael mynediad i'r darparwyr a arolygir ganddo yn parhau heb ei newid.
- 7.333 Fel y nodir yn y ddeddfwriaeth bresennol, bydd gofyn i Estyn adrodd ar ansawdd yr addysg neu'r hyfforddiant a arolygir, y safonau a gyflawnir gan y rheini sy'n derbyn yr addysg, a ph'un a yw'r adnoddau ariannol a roddwyd i ddarparwr yr addysg yn cael eu rheoli'n effeithlon a'u defnyddio mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian.
- 7.334 Er y bydd Estyn yn cadw ei annibyniaeth bresennol o ran y gweithgareddau y mae'n ymgymryd â nhw a'r adroddiadau y mae'n eu llunio'n ymwneud ag addysg a hyfforddiant ôl-orfodol, bydd dan ddyletswydd i roi sylw i gyngor a chanllawiau'r Comisiwn (gan gynnwys y blaenoriaethau strategol ar gyfer sicrhau a gwella ansawdd) wrth gyflawni ei swyddogaethau.
- 7.335 Bydd y Comisiwn a Gweinidogion Cymru'n gyfrifol ar y cyd am y cyllid ar gyfer Estyn. Bydd hyn yn newid o'r trefniadau presennol o dan adran 104(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, lle mae Gweinidogion Cymru'n unig yn gyfrifol am gyllido gweithgareddau Estyn. Bydd y Comisiwn yn darparu cyllid i Estyn ar gyfer ei waith arolygu ôl-16, gan roi sylw i'r hyn y mae Estyn yn ystyried sy'n briodol i gyflawni ei ddyletswyddau arolygu.

7.336 Bwriedir y bydd y cyllid cyffredinol sydd ar gael ar gyfer gweithgareddau Estyn yn parhau, ond y byddai'n rhaid i gyfran o gyllideb bresennol Estyn gael ei ddarparu drwy'r Comisiwn pan gaiff ei sefydlu yn 2023, a byddai'n amodol ar gynllun blynyddol a llythyr cylch gwaith newydd. Byddant yn gofyn cyngor Estyn ynghylch amcangyfrif priodol o gost y gweithgareddau ôl-16 y dylai'r Comisiwn fod yn gyfrifol amdanynt. Byddai gan y Comisiwn ddisgresiwn i roi adnoddau ychwanegol i Estyn o'i gyllideb ei hun ar gyfer arolygiadau ychwanegol ac ar gyfer unrhyw gyngor a gwybodaeth bellach y gallai Estyn eu cynnig ar faterion yn ymwneud â sicrhau a gwella ansawdd.

Prif fanteision y dull a ffefrir

7.337 Mae manteision y dull a ffefrir fel a ganlyn:

- Bydd yn sicrhau parhad o ran sicrwydd ansawdd ac yn mynd i'r afael â dymuniad rhanddeiliaid bod systemau ansawdd yn adeiladu ar y trefniadau presennol.
- Mae'n adlewyrchu'r adborth a gafwyd i'r ymgynghoriad y gallai fod angen i'r gofynion o ran sicrhau ansawdd gael eu cymhwyso'n wahanol i ddysgu ar lefel wahanol ac mewn cyd-destunau gwahanol, a hefyd adlewyrchu cyd-destun, cenhadaeth a rôl pob sefydliad a sector, gan osgoi gweithredu mewn un dull penodol.
- Mae'n sicrhau bod gan y Comisiwn yr awtonomi i ddatblygu ei fframwaith ansawdd ei hun i gyflawni blaenoriaethau gwella ansawdd ar draws y sectorau AHO, yn seiliedig ar Adolygiad Weingarten.
- Mae ei effaith ariannol ar Estyn a darparwyr AHO yn gymharol fach.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

- Wrth gytuno â'r Comisiwn ar gynllun arolygu a chyllid ar gyfer ei weithgareddau yn y sector addysg a hyfforddiant ôl-16, bydd angen i Estyn sicrhau bod ei annibyniaeth fel arolygiaeth yn parhau i gael ei ddiogelu. Bydd angen i'r Comisiwn, wrth gyflawni ei ymrwymiad i sicrhau addysg a hyfforddiant o safon ddigonol ar gyfer personau 16-19 a 19+, wneud yn siŵr bod Estyn yn parhau i gynnal ac adrodd ar arolygiadau heb ofn na ffafiaeth er mwyn sicrhau gwelliant parhaus yn ansawdd yr addysg a gynigir.
- Bydd partneriaeth effeithiol rhwng y Comisiwn, Gweinidogion Cymru, Estyn a'r corff dynodedig ar gyfer asesiadau o ansawdd addysg uwch yn hollbwysig er mwyn sicrhau bod trefniadau teg, effeithlon ac effeithlon yn parhau ar draws pob sector AHO ar gyfer asesu a sicrhau ansawdd.
- Byddai datblygu yn hytrach na thrawsnewid yn golygu bod dulliau gweithredu gwahanol yn parhau ar waith ar gyfer asesu a sicrhau

ansawdd ar draws y sector AHO, yn enwedig rhwng addysg uwch ac addysg bellach, o leiaf ym mlynnyddoedd cynnar y Comisiwn. Bydd angen amser i'r diwylliannau unigryw hyn ategu ei gilydd ac i'r Comisiwn allu adeiladu darlun wirioneddol gynhwysfawr o ansawdd ar draws y system.

Opsiwn 3 - un corff dynodedig i asesu ansawdd

7.338 Fe wnaeth yr ymgynghoriad technegol ymgynghori ar ddefnyddio un corff dynodedig i asesu ansawdd yr holl ddarpariaeth ar draws y sectorau AHO. Byddai hyn yn golygu diwygio dyletswyddau arolygu Estyn ar gyfer addysg bellach yn sylweddol, a chreu proses ddynodi newydd er mwyn dod o hyd i gorff sy'n gallu asesu a gwella ansawdd ar draws ystod amrywiol o ddarparwyr addysg bellach, addysg uwch a phrentisiaethau. Byddai'r corff dynodedig yn cael ei gyllido drwy gymysgedd o gyllid gan y Comisiwn a thanysgrifiadau darparwyr, ac yn adrodd yn uniongyrchol i'r Comisiwn.

Prif fanteision opsiwn 3

7.339 Byddai dynodi un corff i asesu ansawdd yn newid y trefniadau presennol yn llwyr, ac yn fodd i ddechrau cyflwyno cydlyniaeth lawn i'r gwaith o asesu a gwella ansawdd ar draws addysg bellach ac addysg uwch. Gallai hyn arwain at asesiadau mwy holistaidd o werth ac effeithiolrwydd gwahanol rannau o'r sector AHO yng Nghymru a galluogi dyrannu arian cyhoeddus yn fwy penodol ac yn seiliedig ar dystiolaeth. Byddai hefyd yn gofyn am lawer mwy o gydweithio rhwng y sectorau addysg bellach ac addysg uwch o ran addysgeg, cwricwlwm, datblygu proffesiynol, a swyddogaethau sicrwydd cyffredinol.

Prif risgiau opsiwn 3

- Nid yw'n glir a oes sefydliad yng Nghymru sydd â'r wybodaeth, profiad neu arbenigedd gofynnol i asesu a sicrhau ansawdd ar draws addysg uwch, addysg bellach a phrentisiaethau.
- Byddai creu corff newydd yn debygol o olygu costau ychwanegol ac yn amharu ar y ffyrdd cyfredol o weithio gyda darparwyr, sy'n gweithio'n dda ar y cyfan yn ôl rhanddeiliaid.
- Gallai un corff sy'n gweithredu ar draws addysg uwch ac addysg bellach fethu â bodloni gofynion cofrestr darparwyr cymeradwy Cymdeithas Sicrhau Ansawdd mewn Addysg Uwch Ewrop. Gallai hyn olygu nad yw'r trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd addysg uwch yng Nghymru yn cymharu â'r trefniadau ar draws y DU ac yn rhyngwladol, sy'n hollbwysig.

8 Cefnogi a datblygu prentisiaethau yng Nghymru

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

- 7.340 Mae'r adran hon yn ymwneud â'r swyddogaeth bresennol yn ymwneud â phrentisiaethau a datblygu prentisiaethau yng Nghymru.
- 7.341 Ar hyn o bryd, caiff y rhaglen brentisiaethau ei gweithredu drwy gontractio darparwyr dysgu seiliedig ar waith (proses gaffael llawn). Is-adran Addysg Bellach a Phrentisiaethau Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am ddatblygu'r polisi prentisiaethau, rheoli rhaglenni a sicrhau ansawdd, a Llywodraeth Cymru sydd hefyd yn dyrannu'r gyllideb ar gyfer prentisiaethau.
- 7.342 Mae'r timau sy'n monitro, datblygu a chyflenwi prentisiaethau o fewn yr Adran Addysg Bellach a Phrentisiaethau (y canghennau Ansawdd a Rheoli Data Ôl-16 a'r Ddarpariaeth Ddysgu). Nid yw'r canghennau hyn yn canolbwyntio ar brentisiaethau'n unig.
- 7.343 Ceir archwilydd PAGES (Gwasanaeth Sicrwydd a Llywodraethu Darparwyr) annibynnol o fewn Llywodraeth Cymru sy'n archwilio darparwyr prentisiaethau, o'u cynlluniau dysgwyr i slipiau cyflog. Mae'r archwilydd hwn y tu allan i'r Is-adran Addysg Bellach a Phrentisiaethau ac yn rhan o'r tîm sy'n darparu cyngor yn ymwneud â sicrwydd, cydymffurfedd a llywodraethiant ar draws Grŵp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol. Mae'r timau hyn yn gweithio ar brosiectau Cronfa Gymdeithasol Ewrop a Chronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop. Mae gwasanaeth PAGES yn darparu adolygiadau monitro ar sail risg o ddarparwyr hyfforddiant allanol ar draws Cymru a ariennir gan Gronfa Gymdeithasol Ewrop ac sydd wedi'u contractio i gyflenwi rhaglenni dysgu seiliedig ar waith ar ran Llywodraeth Cymru.
- 7.344 Mae'r system brentisiaethau yng Nghymru yn seiliedig ar Ddeddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009 ("Deddf ASCL") ac felly bydd unrhyw newidiadau i'r system sydd yn y Ddeddf hon yn galw am ddeddfwriaeth.
- 7.345 Mae'r Ddeddf yn darparu ar gyfer cyhoeddi a diwygio Manyleb Safonau Prentisiaeth Cymru gan Weinidogion Cymru, sy'n nodi'r gofynion sylfaenol ar gyfer fframweithiau prentisiaethau. Caiff fframweithiau eu hadolygu'n rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod parhau'n berthnasol. Mae Deddf ASCL hefyd yn nodi sut, ac ar ba sail, y gellir dyroddi tystysgrifau prentisiaethau, ac yn darparu ar gyfer cytundebau prentisiaethau.
- 7.346 Ceir nifer o bwerau gwneud rheoliadau yn y Ddeddf y gall Gweinidogion Cymru eu defnyddio. Maent yn cynnwys y canlynol:
- cwblhau prentisiaeth - yr amodau safonol ar gyfer cwblhau prentisiaeth yng Nghymru neu'r amodau Cymreig amgen, gan gynnwys gofyniad ar gyfer cytundeb prentisiaeth;

- tystysgrifau prentisiaethau - darpariaeth ar gyfer dyroddi tystysgrifau prentisiaethau yng Nghymru; dyletswydd i ddyroddi; pŵer i ddyroddi; dyroddi gan Awdurdod Ardystio Cymru; ac Awdurdod Ardystio Cymru;
- cynnwys tystysgrif prentisiaeth, gan gynnwys hysbysu am fframwaith a'i gyhoeddi; cyflwyno fframwaith drafft i'w gyhoeddi; a Manyleb Safonau Prentisiaeth Cymru;
- fframweithiau prentisiaethau - yn cynnwys trefniadau Awdurdod Cyhoeddi Cymru;
- cytundebau prentisiaethau.

7.347 Rhaid i brentisiaid lofnodi Cytundeb Prentisiaeth gyda'u cyflogwr cyn bod y brentisiaeth yn dechrau. Mae'r Cytundeb Prentisiaeth yn ddogfen sy'n nodi'r fframwaith sy'n cael eu dilyn a'r sgil, y grefft neu'r alwedigaeth berthnasol. Mae Adran 32 o Ddeddf ASCL, a'r rheoliadau a wnaed oddi tani, yn nodi bod cytundeb prentisiaeth yn golygu cytundeb sy'n bodloni pob un o'r amodau yn adran 32(2). Heb y cytundeb hwn, ni ellir dyroddi tystysgrif cwblhau prentisiaeth.

7.348 Mae Manyleb Safonau Prentisiaethau Cymru yn nodi gofynion sylfaenol fframweithiau prentisiaethau. Mae'n amlinellu'r math a'r lefel o gymwysterau sy'n ofynnol ar gyfer fframweithiau prentisiaethau ar bob lefel, a hefyd y gofynion o ran Sgiliau Hanfodol, y sgiliau dysgu a meddwl personol sydd eu hangen, lefel yr hyfforddiant yn y yn y swydd ac i ffwrdd o'r swydd, a'r oriau dysgu dan arweiniad sy'n gysylltiedig â chwblhau'r fframwaith.

7.349 Mae adran 18 o Ddeddf ASCL yn nodi y gall Gweinidogion Cymru ddynodi corff i gyhoeddi fframweithiau prentisiaethau yng Nghymru ar gyfer sector prentisiaeth penodol. Ni chaiff Gweinidogion Cymru ond ddynodi un corff i gyhoeddi fframweithiau prentisiaethau yng Nghymru ar gyfer sector penodol. Gelwir y corff a ddynodir gan Weinidogion Cymru yn 'Awdurdod Cyhoeddi Cymreig'. Swyddogaeth yr Awdurdod Cyhoeddi yw ardystio bod fframwaith newydd neu ddiwygiedig yn bodloni gofynion y sector a'r safonau gofynnol a nodir ym Manyleb Safonau Prentisiaethau Cymru. Os yw'r fframwaith yn bodloni'r gofynion hyn, caiff ei gyhoeddi. Mae Awdurdod Cyhoeddi Cymru'n atebol i Weinidogion Cymru a bydd yn cydymffurfio â'u cyfarwyddiadau ac yn rhoi sylw i'r canllawiau a roddir ganddynt.

7.350 Mae Adran 38 o Ddeddf ASCL yn darparu bod yn rhaid i Weinidogion Cymru, drwy orchymyn, nodi'r sectorau penodol y mae'n rhaid i fframweithiau prentisiaethau fod yn gysylltiedig â nhw. Dim ond un corff y gellir ei ddynodi'n awdurdod cyhoeddi ar gyfer un sector ar unrhyw un adeg (adran 18(2) o'r Ddeddf), a rhaid i fframwaith prentisiaeth ymwneud â sector penodol. Y sefyllfa ar hyn o bryd:

- Nid yw'r fframwaith deddfwriaethol sydd yn Neddf ASCL 2009 wedi'i gynllunio ar gyfer Cymru, ac nid yw'n diwallu anghenion unigryw economi a chymdeithas Cymru.
- Mewn rhai achosion, mae'r darpariaethau yn y Ddeddf yn aneglur ac nid ydynt yn gallu darparu'r system sydd ei hangen yng Nghymru

- Mae Manyleb Safonau Prentisiaethau Cymru yn anhyblyg ac nid yw'n ymateb i anghenion newidiol diwydiant; ni ellir cyflwyno newidiadau'n ddigon cyflym mewn amgylchedd sgiliau sy'n newid yn gyflym.
- Mae gallu'r Cynghorau Sgiliau Sector a chyrff sector i gyflawni eu rôl wedi lleihau o dan ddiwygiadau Llywodraeth y DU ar gyfer prentisiaethau, gan wanhau eu cylch gwaith i roi llais i gyflogwyr a chreu llwybrau galwedigaethol o ansawdd uchel.
- Mae'r galw am brentisiaethau yn newid wrth i gyflogwyr fynnu sgiliau ar lefel uwch, ac mae pobl ifanc yn ystyried prentisiaethau fel dewis amgen yn lle darpariaeth israddedig amser llawn draddodiadol.
- Byddai'r gwaith o gynllunio, cyllido a rheoli prentisiaethau yn diwallu anghenion sgiliau Cymru'n well, ac yn cyd-fynd yn well â darpariaeth arall i ddysgwyr, pe bai'n rhan o gylch gwaith y Comisiwn. I gyflawni hyn, mae angen deddfwriaeth er mwyn trosglwyddo'r pwerau a'r dyletswyddau sydd gan Weinidogion Cymru ar hyn o bryd i'r corff newydd.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Busnes fel arfer

7.351 Byddai senario dim newid (busnes fel arfer) ond yn berthnasol pe na bai'r gwaith diwygio i greu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil yn digwydd. Mae diddymu CCAUC a sefydlu'r corff newydd yn gofyn am system brentisiaethau sy'n gwella'r ffordd y caiff prentisiaethau eu comisiynu a'u cyflwyno yng Nghymru er mwyn gwella ansawdd prentisiaethau, a hefyd am newid i'r system gyfan er mwyn gallu ymateb i anghenion sgiliau economi ac effaith bosibl y newidiadau i safonau prentisiaethau yn Lloegr.

Prif fanteision yr opsiwn busnes fel arfer

7.352 Prif fantais yr opsiwn 'busnes fel arfer' yw bod y system eisoes yn ei lle y mae pawb yn ei deall. Er nad dyma'r system fwyaf effeithiol, mae dysgwyr a chyflogwyr yn gallu manteisio ar y ddarpariaeth brentisiaethau ac mae'r system wedi cael canlyniadau llwyddiannus.

7.353 Byddai cadw'r system bresennol hefyd yn lliniaru unrhyw risgiau a allai godi mewn perthynas â newidiadau i staff wrth drosglwyddo i gorff newydd, a'r wybodaeth a'r arbenigedd a gollir yn sgil hynny.

7.354 Mae'r system brentisiaethau'n cael ei hadolygu ar hyn o bryd, a bydd hyn yn newid y ffordd y caiff prentisiaethau eu comisiynu a'u darparu yng Nghymru er mwyn gwella eu hansawdd. Fodd bynnag, ni fydd y cyfyngiadau deddfwriaethol sydd eisoes yn bodoli yn caniatáu newid y system gyfan er mwyn gallu ymateb i anghenion sgiliau economi Cymru ac effaith bosibl y newidiadau i'r safonau prentisiaethau yn Lloegr.

Prif risgiau'r opsiwn busnes fel arfer

- 7.355 Fel y nodwyd uchod, er bod y system bresennol yn gallu darparu prentisiaethau yng Nghymru, nid yw'r ddeddfwriaeth sy'n sail iddi wedi'i chynllunio ar gyfer Cymru ac felly nid yw'n ddigon hyblyg ac ymatebol i ddiwallu anghenion cyflogwyr, yn enwedig i ymdopi ag effaith anhysbys Brexit posibl. Rhaid gwneud newidiadau deddfwriaethol er mwyn sicrhau bod rhaglenni prentisiaeth yn ddigon hyblyg i ddiwallu anghenion newidiol yr economi.
- 7.356 Os yw Llywodraeth Cymru'n cadw'r cyfrifoldeb am y ddarpariaeth brentisiaethau a'r ddarpariaeth felly'n cael ei rheoli ar wahân i'r sector AHO, gallai fod bylchau pwysig yn y ddarpariaeth a hefyd dyblygu rhwng darparwyr a methiant i greu llwybrau dysgu clir y gall dysgwyr eu dilyn heb orfod ailadrodd.
- 7.357 Yn ogystal, pe bai addysg uwch yn cael ei rheoli ar wahân i addysg bellach a phrentisiaethau, mae risg hefyd bod hyn yn annhebygol o sicrhau bod y ddarpariaeth yn cael yr un parch ar draws y sector AHO.

Opsiwn 2 - y dull a ffeirir

- 7.358 Mae'r dull a ffeirir yn golygu creu trefniadau newydd a fyddai'n arwain at system brentisiaethau fwy hyblyg sy'n gallu diwallu anghenion amrywiol dysgwyr a diwydiant yng Nghymru a sicrhau cludadwyedd ar draws y DU. Byddai'r dull hwn yn sicrhau bod fframweithiau prentisiaethau'n cael eu datblygu a'u cyflwyno i ddiwallu anghenion/lefel sgiliau'r economi. Nid yw'r ddeddfwriaeth bresennol ar gyfer datblygu a darparu prentisiaethau, fel yr amlinellir uchod, yn ddigon hyblyg mwyach i ddarparu ar gyfer anghenion sgiliau cyflogwyr a dysgwyr, sy'n newid yn gyflym. Felly, ni ellir cadw at y sefyllfa bresennol ac mae angen ffordd newydd o ddatblygu a darparu prentisiaethau yng Nghymru.

Fframweithiau prentisiaethau

- Bydd adrannau 18-21 o Ddeddf ASCL yn cael eu diddymu a bydd adrannau newydd yn darparu y dylai'r Comisiwn allu contractio cyrff allanol i ddatblygu fframweithiau prentisiaethau, neu allu eu datblygu'n fewnol.
- Cynigir y bydd pob fframwaith yn cael ei gyflwyno gan y Comisiwn neu ei gynrychiolydd dirprwyedig.
- Bydd y fframweithiau bellach yn gallu cynnwys safonau a gydnabyddir gan ddiwydiant ochr yn ochr â'r cymwysterau traddodiadol.
- Dylai'r Comisiwn (neu ei gynrychiolydd) allu tynnu'n ôl neu addasu fframweithiau prentisiaethau.
- Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn cyhoeddi unrhyw fframweithiau newydd neu ddadleuol.
- Bydd dyletswydd arno hefyd i adolygu pob fframwaith.

- Yn ogystal, bydd gofyn i'r Comisiwn gadw a chyhoeddi cofrestr o fframweithiau prentisiaethau Cymru.

Manyleb Prentisiaethau Cymru

- Bydd adrannau 28-31 o Ddeddf ASCL yn cael eu diddymu.
- Bydd Manyleb Safonau Prentisiaethau Cymru yn cael ei disodli gan Fanyleb Prentisiaethau Cymru, sy'n fwy eang ei chwmpas ac yn cynnwys gofynion mwy clir ar gyfer datblygu fframweithiau prentisiaethau. Bydd Gweinidogion Cymru dan ddyletswydd i baratoi a chyhoeddi'r fanyleb newydd.
- Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ac unrhyw un sy'n gweithredu ar ei ran gydymffurfio â'r Fanyleb.

Sectorau prentisiaethau

- Bydd adran 38 o Ddeddf ASCL, sy'n nodi bod yn rhaid i fframwaith prentisiaeth fod yn gysylltiedig â sector er mwyn cael ei gydnabod, yn cael ei diddymu. Yn ei lle, ceir gofyniad bod y Comisiwn yn sicrhau bod fframweithiau prentisiaethau'n berthnasol i grwpiau galwedigaethol (fel y'i pennir gan Weinidogion Cymru ym Manyleb Prentisiaethau Cymru).

Tystysgrifau prentisiaethau

- Caiff adrannau 7-11 o Ddeddf ASCL eu diddymu a'u disodli'n rhannol a'u haddasu'n rhannol.
- Bydd y Comisiwn (neu ei gynrychiolydd) yn cael y pŵer i ddyroddi tystysgrifau prentisiaethau. Bydd y pŵer i godi ffi am hyn yn cael ei gadw ar yr un lefel.
- Hefyd, bydd adrannau 7 a 8 yn cael eu diddymu er mwyn caniatáu i gynnwys prentisiaeth gael ei ragnodi ym Manyleb Prentisiaethau Cymru.

Cytundebau prentisiaethau

- Bydd adran 32 o Ddeddf ASCL sy'n ymwneud â'r rhain yn cael ei diddymu.

Prif fanteision y dull a ffefrir

7.359 Dylai'r newidiadau arfaethedig arwain at system brentisiaethau newydd sy'n fwy hyblyg er mwyn gallu diwallu anghenion amrywiol dysgwyr a diwydiant yng Nghymru a sicrhau cludadwyedd ar draws y DU. Dylai'r system sicrhau bod fframweithiau prentisiaethau'n cael eu datblygu a'u darparu i ddiwallu anghenion/lefel sgiliau'r economi.

7.360 Bydd cyflwyno Manyleb Prentisiaethau Cymru ac felly'r gallu i weithredu newidiadau heb broses ddeddfu hirfaith yn helpu i sicrhau system fwy hyblyg sy'n ymateb i anghenion diwydiant.

7.361 Bydd y Comisiwn, wrth oruchwylio'r sector AHO cyfan, yn gallu helpu i sicrhau system gydlynol sy'n cynnig llwybrau clir i ddysgwyr. Bydd yn gallu dileu dyblygu a sicrhau'r un parch ar gyfer astudiaethau galwedigaethol ac academaidd, gan gynnig prentisiaethau lefel uwch fel dewis amgen yn lle darpariaeth israddedig draddodiadol amser llawn. Gan y bydd gweddill y sector AHO yn cael ei reoli gan y Comisiwn, mae'n gwneud synnwyr bod y ddarpariaeth brentisiaethau'n hefyd yn cael ei chynnwys yn ei gylch gwaith. Os na, mae risg na fydd astudiaethau galwedigaethol ac academaidd yn cael yr un parch ar draws y sector ac na fyddant wedi'u cydlynu i'r un graddau.

7.362 Cynigiwyd opsiwn 3 yn yr ymgynghoriad technegol. Fodd bynnag, awgrymwyd yn y sylwadau gan randdeiliaid a'r gwasanaethau cyfreithiol bod angen mireinio'r opsiwn hwn er mwyn iddo weithio. Opsiwn 2 yw'r opsiwn a ffefrir am ei fod yn cymryd y sylwadau hyn i ystyriaeth ac yn cynnig newidiadau i leihau'r risgiau.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

7.363 Gwnaeth y rheini a ymatebodd i'r ymgynghoriad technegol awgrymu y gallai fod risg na fyddai gan y Comisiwn yr arbenigedd i reoli cwrpas llawn y system brentisiaethau, ac y dylai arbenigwyr sector gadw rhai elfennau ohoni. Fodd bynnag, mae'r pryderon hyn wedi'u cymryd i ystyriaeth a bydd y ddeddfwriaeth yn nodi y bydd y Comisiwn yn gallu dirprwyo ei gyfrifoldebau i gorff arall ond cadw ei rôl oruchwylio.

Opsiwn 3 - mae'r opsiwn hwn yr un peth â'r cynigion yn opsiwn 2 heblaw'r canlynol:

- Caiff Fframweithiau Prentisiaethau eu disodli gan Lwybrau Prentisiaethau newydd.
- Y Comisiwn, yn hytrach na Gweinidogion Cymru, sydd â'r pŵer i nodi materion ychwanegol i'w cynnwys yn y tystysgrifau.
- Ni fydd darparwyr dysgu sy'n darparu prentisiaethau hyd at lefel 5 yn gorfod llunio Cytundeb Rheoleiddio a Deilliannau i ddechrau, gan y bydd y gofynion atebolrwydd angenrheidiol yn rhan o rwymedigaethau eu contractau presennol.
- Awgrymwyd yn yr ymgynghoriad technegol y byddai prentisiaethau gradd, ar lefel 6, gael eu cyllido drwy grant i'r Comisiwn, ac felly y byddant yn destun Cytundeb Rheoleiddio a Deilliannau.

Prif fanteision opsiwn 3

- 7.364 Gan fod y cynigion yn cynnwys proses newydd ar gyfer datblygu a darparu prentisiaethau, teimlwyd y byddai terminoleg newydd yn fanteisiol ac y byddai'r fframweithiau newydd hyn yn cael eu hailenwi'n llwybrau.
- 7.365 Byddai'r cynnig i roi'r pŵer i bennu materion ychwanegol i'w cynnwys mewn tystysgrifau i'r Comisiwn yn hytrach na Gweinidogion Cymru yn rhoi'r hyblygrwydd i'r Comisiwn ddiwygio tystysgrifau lle bo angen heb orfod mynd drwy'r broses hirfaith o ddiwygio deddfwriaeth.
- 7.366 Byddai rheoli'r berthynas rhwng y darparwyr a'r Comisiwn drwy'r Cytundeb Rheoleiddio a Deilliannau (fel y cynigiwyd yn wreiddiol yn yr ymgynghoriad technegol) yn sicrhau bod y ddarpariaeth brentisiaethau'n cael ei rheoli mewn ffordd debyg i'r ddarpariaeth arall yn y sector AHO.

Prif risgiau opsiwn 3

- 7.367 Gwnaeth y cynnig i ailddiffinio Fframweithiau Prentisiaethau fel Llwybrau godi pryderon ymhlith rhanddeiliaid. Mae 'Llwybrau' yn cael ei ddefnyddio ar hyn o bryd i gyfeirio at is-arbenigeddau mewn Fframweithiau Prentisiaethau, ac felly teimlwyd y gallai hyn beri dryswch yn y sector.
- 7.368 Gan y bydd cynnwys y tystysgrifau'n parhau i gael ei ddiffinio mewn deddfwriaeth, mae risg y byddai'r Comisiwn, pe bai'n cael y pŵer i nodi materion ychwanegol i'w cynnwys yn y tystysgrifau, yn cael pwerau tebyg i bwerau gwneud rheoliadau.
- 7.369 Yn ystod y gwaith o ddatblygu'r system weithredu, penderfynwyd symud i ffordd oddi wrth y cynigion ar gyfer Cytundeb Rheoleiddio a Deilliannau i reoli'r berthynas rhwng y Comisiwn a'r darparwyr. Felly, mae'r cynigion yn yr ymgynghoriad technegol i brentisiaethau gael eu rheoli drwy'r broses hon bellach wedi'u hailystyried. Pe cedwir y cynigion a amlinellir yn opsiwn 3, byddai risg wedyn bod y berthynas rhwng darparwyr prentisiaethau a'r Comisiwn yn cael ei reoli'n wahanol i weddill y ddarpariaeth AHO.

9 Ymchwil ac arloesi

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

- 7.370 Mae'r adran hon yn ymwneud â dosbarthu cyllid Llywodraeth Cymru drwy CCAUC i gefnogi ymchwil mewn sefydliadau addysg uwch. Mae CCAUC yn dosbarthu cyllid ar gyfer Ymchwil cysylltiedig ag Ansawdd a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i sefydliadau addysg uwch. Yn unol â'r trefniadau i ddiogelu rhyddid academiaidd, nid yw Llywodraeth Cymru'n pennu sut i ddosbarthu'r cyllid hwn, ond mae'n rhoi arweiniad i CCAUC ar y meysydd yr hoffai Gweinidogion Cymru eu blaenoriaethu drwy'r llythyr cylch gwaith blynyddol.
- 7.371 Ar hyn o bryd ceir system ddeuol ar gyfer ariannu ymchwil mewn sefydliadau addysg uwch. Mae'n cynnwys cyllid a ddyfernir yn dilyn cystadleuaeth, a reolir gan Gyngorau Ymchwil y Deyrnas Unedig, a chyllid grant craidd neu floc neilltuedig ar gyfer ymchwil cysylltiedig ag ansawdd, sy'n cael ei ddosbarthu gan y Cyngorau

Cyllido Addysg Uwch (CCAUC yng Nghymru) ar sail perfformiad sefydliadau yn y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil.

- 7.372 Mae gan gyrff eraill yn y sector cyhoeddus y potensial i elwa ar ymchwil ac arloesi, ond nid ydynt yn cael cyllid rheolaidd. Yng Nghymru, yn wahanol i Loegr, nid yw cyllid yn cael ei ddarparu i sefydliadau gan y llywodraeth am gyfnwid gwybodaeth, er bod hyn yn debygol o newid wrth weithredu diwygiadau Diamond.
- 7.373 Mae tîm bach o swyddogion o fewn Llywodraeth Cymru (Cangen Cyflwyno'r Rhaglen Wyddoniaeth yn Swyddfa Gwyddoniaeth Llywodraeth Cymru) yn datblygu rhaglenni mewn perthynas â chyllid ar gyfer ymchwil a dulliau i'w dosbarthu (rhaglenni Sêr Cymru).
- 7.374 Erbyn i'r diwygiadau AHO gael effaith, mewn ymateb i Adolygiad Reid³³, bydd Swyddfa Ymchwil ac Arloesi Llundain Llywodraeth Cymru wedi cael ei chreu, a CCAUC wedi'i ddiddymu.
- 7.375 Yn ogystal â sefydliadau addysg uwch a'r cyrff a ariennir ar hyn o bryd, mae posibilrwydd y gallai cyrff eraill yn y sector cyhoeddus elwa ar ymchwil ac arloesi pan fyddant yn cydweithio â darparwyr categori uwch, ond nid ydynt yn cael cyllid rheolaidd.
- 7.376 Ar hyn o bryd, nid oes gennym strwythurau yn eu lle i ddatblygu dull strategol o gydgyssylltu cyllid ymchwil yng Nghymru. Bydd sefydlu'r Comisiwn yn darparu'r trosolwg strategol i ymgysylltu â Sefydliad Ymchwil y Deyrnas Unedig ac yn galluogi un corff i wneud cais am gyllid y DU ar ran sefydliadau Cymru. Mae gennym eisoes gapasiti ymchwil (nifer o ymchwilwyr a chyllid ymchwil a ddyfernir yn flynyddol) sy'n is o lawer nag yn Lloegr, ac mae'r diffyg dull gweithredu strategol yn creu risg y bydd cyllid ymchwil posibl i Gymru yn cael ei golli ar adeg pan fo tystiolaeth gadarn bod ein capasiti eisoes yn rhy isel. Dengys tystiolaeth ddiweddar fod ymchwilwyr Cymru yn gweithredu ar lefel uchel ond bod prinder ymchwilwyr mewn meysydd allweddol. Mae'r adroddiadau diweddar gan Halligan a Bright³⁴, Elsevier³⁵ a Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil (REF) 2014³⁶ yn dangos ansawdd yr ymchwil mewn sefydliadau addysg uwch yng Nghymru, ond maent hefyd yn dangos bod y capasiti ymchwil yng Nghymru ar hyn o bryd yn llai nag yng ngweddill y DU.
- 7.377 Mae'r newidiadau strwythurol diweddar i'r system cyllido ymchwil yn cynnwys sefydlu Ymchwil ac Arloesi yn y DU (UKRI), sef corff newydd sy'n ganolfan strategol i system cyllido ymchwil ac arloesi'r DU. Mae HEFCE wedi'i ddiddymu ac mae ei bwerau i ddyrannu cyllid ymchwil ac arloesi i sefydliadau addysg uwch yn Lloegr wedi'u rhoi i Gyngor newydd o fewn UKRI, sef Research England.

³³ <https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-04/adolygiad-o-ymchwil-ac-arloesi-a-ariennir-gan-y-llywodraeth-adolygiad-reid.pdf>

³⁴ The Case for Growing STEMM Research Capacity in Wales, yr Athro Peter Halligan; Dr Louise Bright, wedi ei gyhoeddi y Sefydliad Arweinyddiaeth ar gyfer Addysg Uwch, Mai 2015.

³⁵ International Comparative Performance of the Welsh Research Base 2013 (Adroddiad a baratowyd gan Elsevier ar gyfer Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru a Llywodraeth Cymru, Chwefror 2014 a ddiweddarwyd yn 2016) Gweler <https://www.elsevier.com/research-intelligence/research-initiatives/international-comparative-performance-of-the-welsh-research-base-2016>

³⁶ Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil (REF) 2014, cyhoeddwyd ar ddiwedd 2014, gweler <https://www.ref.ac.uk/2014/media/ref/content/pub/REF%2001%202014%20-%20full%20document.pdf>

- 7.378 Cynigir bod y Comisiwn, gan weithredu fel corff hyd braich sy'n atebol i Weinidogion Cymru, yn cael y cyfrifoldeb am gydgyssylltu cyllid ar gyfer ymchwil cysylltiedig ag ansawdd ac ymchwil ôl-radd mewn ffordd fwy strategol a dynamig, a hefyd sicrhau cydlyniant â mathau eraill o gyllid ymchwil a ddyfernir drwy gystadleuaeth (e.e. Sêr Cymru) yn unol â strategaeth genedlaethol.
- 7.379 Rydym yn cynnig y dylai deddfwriaeth i sefydlu'r Comisiwn ddarparu ar gyfer sefydlu pwyllgor o'r Comisiwn o'r enw Ymchwil ac Arloesi Cymru. Diben y pwyllgor hwn fyddai goruchwylio a chydgyssylltu gwariant ymchwil ac arloesi Llywodraeth Cymru a roddir i'r Comisiwn gyda'r nod o greu amgylchedd ymchwil, arloesi a throsglwyddo gwybodaeth mwy dynamig yng Nghymru sy'n ymateb i anghenion. Byddai Ymchwil ac Arloesi Cymru yn un o bwllgorau'r Comisiwn, a byddai'n cynnwys arbenigwyr ym meysydd ymchwil ac arloesi a rhai o aelodau'r Comisiwn. Caiff swyddogaethau penodol y pwyllgor eu pennu yn y ddeddfwriaeth. Byddai Ymchwil ac Arloesi Cymru yn atebol i Weinidogion Cymru drwy Gyngor y Comisiwn, ond byddai angen iddo gyhoeddi strategaeth ar wahân yn nodi ei gynlluniau i gryfhau rhagoriaeth ymchwil ac arloesi yng Nghymru ac adrodd bob blwyddyn i Gyngor y Comisiwn ar ei berfformiad yn erbyn targedau y cytunir arnynt.
- 7.380 Byddai Cyngor y Comisiwn yn gyfrifol am sicrhau bod ei weithgareddau yn y sector AHO a gweithgareddau Ymchwil ac Arloesi Cymru yn cyd-fynd yn llawn â nodau strategol cenedlaethol. Dylai gydweithio'n agos â darparwyr cyllid ymchwil ac arloesi eraill Llywodraeth Cymru nad ydynt yn gweithio drwy'r Comisiwn, er enghraifft UKRI, ac ymgysylltu â Research England ar weithgareddau cyffredin fel y Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Opsiwn 1 - Busnes fel arfer

- 7.381 Byddai senario dim newid (busnes fel arfer) ond yn berthnasol pe na bai'r diwygiadau i greu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Arloesi yn cael eu gweithredu, gan fod diddymu CCAUC a sefydlu'r corff newydd yn gofyn am bwerau i ganolbwyntio ar hybu ymchwil ac arloesi yng Nghymru.

Prif fanteision busnes fel arfer

- 7.382 Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau presennol. Ni fyddai'n golygu unrhyw newid i staff CCAUC na staff Llywodraeth Cymru, nac yn amharu ar eu gwaith. Ni fyddai darparwyr ychwaith yn wynebu unrhyw newid nac amharu ar eu gwaith.

Prif risgiau busnes fel arfer

- 7.383 Mae'r diffyg goruchwyliaeth strategol ym maes ymchwil ac arloesi yn golygu bod cyfran y cymorth ariannol a ddyrennir ar hyn o bryd i wahanol feysydd ymchwil, i wahanol lefelau o barodrwydd technoleg, i wahanol fathau o sefydliadau, ac i weithgareddau cydweithio, rhannu gwybodaeth ac arloesi, yn llai nag y dylai fod. Nid yw'n cefnogi datblygiad technoleg, meysydd blaenoriaeth ar gyfer ymchwil, yr ystod

o sefydliadau a dysgu i'r graddau y gallai. Byddai parhau â'r sefyllfa hon yn creu risg ddifrifol y bydd Cymru fwy ar ei hôl hi o ran technoleg ac ymchwil o gymharu â gweddill y DU ac ni fydd ei photensial i gefnogi twf economaidd yn cael ei chyflawni.

7.384 Heb sefydliad sy'n gallu canolbwyntio ar hyrwyddo ymchwil ac arloesi yng Nghymru, mae'r newidiadau sydd wedi digwydd yn Lloegr ac mewn perthynas â Chynghorau Ymchwil y DU yn debygol o roi sefydliadau ymchwil yn Lloegr mewn gwell sefyllfa i gystadlu ar gyfer cyllid Llywodraeth y DU a'r Cynghorau Ymchwil na sefydliadau yng Nghymru. Mae perygl difrifol y bydd y gyfran o gyllid ymchwil y DU sy'n cyrraedd Cymru yn lleihau.

Opsiwn 2 - y dull a ffefrir

7.385 Rhoddir pwerau i Weinidogion Cymru ddarparu cyllid ymchwil ac arloesi i'r Comisiwn a phennu'r meysydd ymchwil cyffredinol sy'n gymwys i gael y cyllid hwn. Ni fydd Gweinidogion Cymru'n gallu nodi'r union brosiectau ymchwil ac arloesi y dylid rhoi'r cyllid iddynt ac ni fydd hyn yn effeithio ar ryddid academaidd sefydliadau.

7.386 Bydd y Comisiwn yn cael pwerau i:

- gyllido ymchwil ac arloesi a manteisio arnynt, yn unol â'r cynllun strategol y cytunir arno rhwng y Comisiwn a Gweinidogion Cymru. Gallai hyn gynnwys mentrau ymchwil ag arian cyfatebol a arweinir gan y diwydiant sy'n cynnwys sefydliadau sydd wedi'u cofrestru mewn categorïau uwch.

7.387 Dylid trosglwyddo pwerau presennol CCAUC mewn perthynas â dosbarthu cyllid heb ei neilltuo ar gyfer ymchwil cysylltiedig ag ansawdd i'r Comisiwn.

7.388 Bydd dyletswydd ar y Comisiwn i:

- fonitro perfformiad ei raglenni ariannu;
- hyrwyddo canlyniadau ymchwil ac arloesi a'r defnydd o'r wybodaeth gysylltiedig i gynulleidfa eang;
- rhoi sylw dyledus i ganllawiau strategol gan Weinidogion Cymru; ac
- cydweithio â chyrrff perthnasol y cytunir arnynt â Gweinidogion Cymru'n flynyddol.

Prif fanteision y dull a ffefrir

- Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil Cymru fyddai'r mecanwaith cyflawni strategol cenedlaethol ar gyfer cyllido ymchwil ac arloesi yng Nghymru.
- Y Comisiwn fyddai 'wyneb' ymchwil ac arloesi yng Nghymru, yn arbennig felly ar gyfer hyrwyddo gweithgareddau ymchwil ac arloesi ar lefel genedlaethol a rhyngwladol.
- Y Comisiwn fyddai'r pwynt cyswllt cyntaf ar gyfer cymorth ymchwil ac arloesi yng Nghymru
- Byddai'n fodd i sicrhau bod gweithgareddau ymchwil ac arloesi'n cyd-fynd â'r gwaith o ddatblygu darpariaeth sgiliau, addysg a phrentisiaethau gan ganolbwyntio ar feysydd strategol penodol, e.e. lled-ddargludyddion

cyfansawdd, dementia ac iechyd meddwl, adeiladau niwclear, technoleg amaeth, adeiladau carbon isel etc.

- Byddai'n hwyluso blaenoriaethu'r holl bethau uchod er mwyn gweithio tuag at gyflawni blaenoriaethau cenedlaethol a bennir gan Lywodraeth Cymru.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

- Mae pryder bob amser, wrth greu corff ar wahân i'r Llywodraeth, y gallai Gweinidogion Cymru golli rheolaeth ar y polisi, ac y gellid gwneud penderfyniadau ariannu nad ydynt yn gyson â'r cynllun strategol. Gallai hyn arwain at ymddieithrio o bolisi'r Llywodraeth.
- Gallai arwain at rwystredigaeth i'r Llywodraeth oherwydd darpariaeth wael neu ddarpariaeth nad yw'n gysylltiedig â blaenoriaethau'r Llywodraeth.
- Gallai ymddangos fod y Comisiwn yn rhy agos at addysg uwch a chyrrff cyflawni eraill.
- Mae posibilrwydd o ddiffyg cydgysylltu â'r cyllid ymchwil ac arloesi a gedwir gan y Llywodraeth.
- Gallai'r rheini sy'n derbyn cyllid ymchwil ac arloesi traddodiadol deimlo eu bod yn cael eu hanwybyddu pe bai dull mwy radical o gyllido ymchwil ac arloesi yn cael ei fabwysiadu.

Opsiwn 3 – Corff hyd braich ar wahân ar gyfer ymchwil ac arloesi

7.389 Ystyriwyd tynnu'r gweithgareddau ymchwil ac arloesi yn gyfan gwbl o'r gylch gwaith y corff AHO a'u rhoi i gorff hyd braich ar wahân fel sy'n digwydd yn y DU, neu fel y digwyddodd pan oedd cyllid ymchwil ac arloesi'n cael ei ddarparu gan Awdurdod Datblygu Cymru. Er nad oedd unrhyw awgrym y dylid ail-greu Awdurdod Datblygu Cymru, awgrymwyd bod corff penodol yn cael ei greu ar gyfer ymchwil ac arloesi mewn modd tebyg i'r cynghorau ymchwil yn y DU. Gwrthodwyd yr awgrym hwn oherwydd y gwrthdaro posibl â'r Cynghorau Ymchwil (UKRI bellach) a'r penderfyniad i gynnwys ymchwil yng nghyfrifoldebau'r corff AHO (gan greu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil).

Prif fanteision opsiwn 3

7.390 Byddai manteision wedi deillio o sefydlu'r corff ar wahân hwn oherwydd byddai ganddo ffocws a chylch gwaith penodol iawn yn ymwneud ag ymchwil ac arloesi, gan arbenigo mewn ymchwil ac arloesi yng Nghymru, a byddai'n gallu ymgysylltu'n uniongyrchol â UKRI.

Prif risgiau opsiwn 3

7.391 Risg yr opsiwn hwn oedd y byddai'n rhy bell oddi wrth agweddau addysgol AHO, yn enwedig mewn addysg uwch. Felly, byddai'r synergedd a'r gallu i alinio a chydgysylltu ymchwil ac arloesi â'r gwaith o ddatblygu addysg, hyfforddiant a sgiliau yn cael ei golli. Byddai'r corff yn fach iawn hefyd o gymharu â'r strwythurau a fabwysiadwyd gan y DU wrth greu'r cyrrff ar wahân UKRI a'r Swyddfa Fyfyrrwyr. Felly, mae manteision o ddod â'r rhain ynghyd yng Nghymru yn fwy na'r anfanteision.

10 Llywodraethiant addysg uwch

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

1. Pwerau Gweinidogion Cymru i wneud Gorchmynion o dan adran 124(9) o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 (Deddf 1988)

- 7.392 Mae Deddf 1988 yn ei gwneud yn ofynnol i gorfforaeth addysg uwch yng Nghymru gael offeryn ac erthyglau llywodraethu yn eu lle mewn perthynas â chyfansoddiad ac ymddygiad y sefydliad. Mae adran 124A o Ddeddf 1988 yn ei gwneud yn ofynnol i gorfforaeth addysg uwch gael offeryn llywodraethu, a wneir gan y Cyfrin Gyngor, sy'n darparu ar gyfer cyfansoddiad y gorfforaeth. Rhaid i offerynnau llywodraethu gydymffurfio ag Atodlen 7A o Ddeddf 1988. Mae Atodlen 7A yn nodi gofynion statudol ar gyfer offerynnau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch a wneir gan y Cyfrin Gyngor ac mae'n cynnwys, ymhlith pethau eraill, darpariaeth yn ymwneud ag aelodaeth y gorfforaeth, nifer yr aelodau a phenodi aelodau.
- 7.393 Yn ogystal, mae adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â chynnwys erthyglau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch. Yn fras, mae'r erthyglau yn pennu sut y dylid dosbarthu swyddogaethau rhwng y Bwrdd Llywodraethwyr, y Prifathro a'r Bwrdd Academaidd ac yn rheoleiddio cyfansoddiad a swyddogaethau pwyllgorau'r gorfforaeth. Gallant hefyd wneud darpariaeth sy'n awdurdodi'r Bwrdd Llywodraethwyr i wneud rheolau neu is-ddeddfau ar gyfer llywodraethiant ac ymddygiad y sefydliad.
- 7.394 Nid yw'r gofynion statudol hyn ar gyfer dogfennau llywodraethu yn berthnasol i sefydliadau a sefydlwyd o dan drefniadau cyfansoddiadol gwahanol megis Siarteri Brenhinol.
- 7.395 Ar hyn o bryd, mae adran 124A(9) o Ddeddf 1988 yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddiwygio neu ddiddymu paragraffau 3 i 5 a pharagraff 11 o Atodlen 7A. Mae Atodlen 7A yn nodi'r gofynion statudol ar gyfer offerynnau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch Cymru a wneir gan y Cyfrin Gyngor. Mae'r darpariaethau hyn yn ymwneud â maint a chyfansoddiad y gorfforaeth a phenodi aelodau.
- 7.396 Mae'r Bill Drafft yn darparu ar gyfer ymestyn y pwerau presennol sydd gan Weinidogion Cymru i wneud gorchmynion o dan adran 124A(9) i gynnwys y cyfan o Atodlen 7A, ac eithrio paragraff 1. Mae paragraff 1 yn galluogi offeryn llywodraethu Corfforaeth Addysg Uwch i rymuso'r gorfforaeth i newid ei enw gyda chydysyniad y Cyfrin Gyngor.
- 7.397 Bydd y Bill Drafft hefyd yn cyflwyno pŵer newydd a fydd yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, i ddiwygio neu ddiddymu adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 sy'n ymwneud â chynnwys erthyglau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch yng Nghymru.

7.398 Mae'r Bill Drafft yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill sy'n briodol yn eu barn hwy cyn arfer y pwerau hyn i wneud Gorchymyn.

7.399 Gyda'i gilydd, bydd y darpariaethau hyn yn caniatáu i'r presgripsiynau statudol cyfredol a roddir ar ddogfennau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch gael eu hadolygu ac, os bydd angen, eu diwygio neu eu diddymu, pan fydd y diwygiadau AHO wedi'u gwreiddio'n llwyr a phan fydd manylion llawnach ar gael ynghylch gofynion rheoleiddiol y Comisiwn mewn perthynas â llywodraethiant Corfforaethau Addysg Uwch. Hynny yn hytrach na gwneud newidiadau nawr, a allai gael goblygiadau nas rhagwelwyd wrth i fframwaith rheoleiddio'r Comisiwn ddatblygu.

7.400 Byddai hefyd yn caniatáu i'r dull presennol o symleiddio dogfennau llywodraethu sefydliadau addysg uwch, sy'n seiliedig ar ganllawiau a gyhoeddwyd yn 2006, gael ei ymestyn i bob sefydliad addysg uwch waeth beth fo'u sail gyfansoddiadol. Roedd canllawiau 2006 yn canolbwyntio'n helaeth ar drefniadau prifysgolion siartredig nad ydynt yn destun gofynion statudol cyfatebol ar eu dogfennau llywodraethu.

7.401 Nid oes cyllid na chyllideb yn gysylltiedig â'r ddarpariaeth ddeddfwriaethol hon.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

2. Pŵerau gwneud gorchmynion Gweinidogion Cymru o dan adran 124(9) o Ddeddf 1988

Opsiwn 1 - Busnes fel arfer

7.402 Byddai gwneud dim yn golygu y byddai pwerau Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion o dan adran 124(9) yn cael eu cadw fel y maent ar hyn o bryd ac ni fyddai Gweinidogion Cymru yn gallu diwygio neu ddiddymu'r darpariaethau yn adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988.

Prif fanteision busnes fel arfer

7.403 Bydd yr opsiwn hwn:

- yn golygu na fyddai angen newid deddfwriaethol;
- yn sicrhau na fydd y trefniadau diogelu presennol mewn perthynas â llywodraethiant Corfforaethau Addysg Uwch yng Nghymru yn lleihau.

Prif risgiau busnes fel arfer

7.404 Bydd yr opsiwn hwn:

- yn cadw'r cyfyngiadau presennol ar allu Gweinidogion Cymru i wneud newidiadau yn y dyfodol i'r gofynion statudol a osodir ar ddogfennau

llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch. Byddai'n golygu bod angen deddfwriaeth sylfaenol i wneud unrhyw newidiadau y tu allan i'r darpariaethau a ganiateir ar hyn o bryd a allai gael eu hystyried yn angenrheidiol yn y dyfodol;

- yn cadw'r anghysondebau presennol â'r trefniadau mewn prifysgolion siartredig;
- yn methu â darparu rôl glir i'r Comisiwn o ran adolygu neu ddiwygio darpariaethau o dan y pwerau presennol.

Opsiwn 2 - y dull a ffefrir

7.405 Dyma'r opsiwn a ffefrir:

- a. **diwygio** adran 124(9) o Ddeddf 1988 fel bod pwerau presennol Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion i ddiwygio neu ddiddymu paragraffau penodol o Atodlen 7A yn cael eu hymestyn i gynnwys y cyfan o Atodlen 7A ac eithrio paragraff 1;
- b. **cyflwyno** pŵer newydd i Weinidogion Cymru ddiwygio neu ddiddymu adrannau 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 sy'n ymwneud â chynnwys erthyglau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch yng Nghymru; ac
- c. ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn ac ag unrhyw bersonau eraill y maent yn eu hystyried yn briodol cyn gwneud gorchmyn o dan y pwerau hyn.

Prif fanteision y dull a ffefrir

7.406 Bydd yr opsiwn hwn:

- yn caniatáu i'r gofynion statudol presennol a osodir ar ddogfennau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch gael eu hadolygu ac, os oes angen, eu diwygio neu eu diddymu, pan fydd y diwygiadau AHO wedi'u gwreiddio'n llawn a manylion llawnach ar gael am ofynion rheoleiddio'r Comisiwn mewn perthynas â llywodraethiant Sefydliadau Addysg Uwch;
- yn caniatáu amser i'r materion hyn gael eu hystyried yn iawn a sicrhau nad oes unrhyw ganlyniadau nas rhagwelwyd yn deillio o unrhyw newidiadau neu nad yw'r trefniadau diogelu presennol mewn perthynas â llywodraethiant sefydliadau yn lleihau;
- yn darparu modd i gynyddu'r lefel o gydraddoldeb rhwng Corfforaethau Addysg Uwch a phrifysgolion siartredig;
- yn helpu i ymestyn y dull presennol o symleiddio dogfennau llywodraethu sefydliadau addysg uwch i bob sefydliad, waeth beth fo'u sail gyfansoddiadol. Cyhoeddwyd y canllawiau presennol yn 2006 ac maent yn canolbwyntio'n helaeth ar drefniadau sefydliadau siartredig nad ydynt yn destun gofynion statudol cyfatebol ar eu dogfennau llywodraethu; a
- yn sicrhau yr ymgynghorir â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau priodol eraill cyn y gellir gwneud unrhyw newidiadau.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

7.407 Bydd yr opsiwn hwn:

- yn cadw'r gofynion statudol presennol ar gyfer dogfennau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch yn y tymor byr, ond byddai'n caniatáu iddynt gael ei hadolygu ac, os bydd angen, eu diwygio neu eu diddymu yn y dyfodol;
- yn gofyn am newid deddfwriaethol.

Opsiwn 3

7.408 Byddai'r opsiwn hwn yn diddymu'r darpariaethau perthnasol yn Atodlen 7A ac adran 125 o Ddeddf 1988, ac felly'n dileu'r holl ofynion statudol presennol a osodir ar ddogfennau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch yng Nghymru.

Prif fanteision opsiwn 3

7.409 Bydd yr opsiwn hwn:

- yn dileu'r gofynion statudol presennol a osodir ar ddogfennau llywodraethu Corfforaethau Addysg Uwch yng Nghymru ac yn creu mwy o gydraddoldeb â phrifysgolion siartredig nad ydynt yn destun gofynion cyfatebol;
- yn dileu'r angen i orchmynion gael eu cyflwyno gan Weinidogion Cymru yn y dyfodol er mwyn diwygio neu ddiddymu'r darpariaethau perthnasol.

Prif risgiau opsiwn 3

7.410 Bydd yr opsiwn hwn:

- yn arwain at ddileu'r gofynion statudol presennol cyn i fanylion am drefniadau llywodraethiant a sicrwydd y Comisiwn gael eu datblygu, a gallai leihau'r camau diogelu ar gyfer myfyrwyr a rhanddeiliaid eraill;
- yn gofyn am newid deddfwriaethol.

11 Data, ystadegau ac ymchwil

Y trefniadau presennol a'r achos dros newid

CYBLD, Casgliad Data Ôl-16 a Chofnod Dysgu Gydol Oes Cymru

7.411 Ar hyn o bryd, mae data'r Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) a data Ôl-16 yn cael eu casglu gan Lywodraeth Cymru oddi wrth yr awdurdodau lleol, sy'n eu casglu wrth ysgolion.

- 7.412 Mae CYBLD yn gasgliad data statudol a gesglir bob mis Ionawr ac mae'n cofnodi manylion personol yr holl ddisgyblion sy'n mynychu ysgol ar yr adeg honno, ond nid yw'n cynnwys gwybodaeth am eu cymwysterau. Caiff casgliad CYBLD ei reoli gan y tîm ystadegau ysgolion yn y Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi. Cyflwynir y data gan ysgolion ac awdurdodau lleol i Lywodraeth Cymru drwy ddefnyddio gwefan cyfnewid data ddiogel a ddarparwyd yn benodol at y diben hwnnw gan Weinidogion Cymru, fel sy'n ofynnol mewn deddfwriaeth.
- 7.413 Mae'r data Ôl-16 yn gasgliad ôl-weithredol a gesglir yn fuan ar ôl dechrau'r flwyddyn academaidd. Mae'n cynnwys manylion y gweithgareddau dysgu, y rhaglenni a'r cymwysterau a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn academaidd flaenorol gan ddysgwyr chweched dosbarth mewn ysgolion uwchradd a gynhelir, ysgolion canol ac ysgolion arbennig. Caiff y data hyn eu defnyddio wedyn i lywio penderfyniadau Gweinidogion Cymru ynghylch cyllido'r ddarpariaeth chweched dosbarthiad. Mae'r casgliad yn cynnwys disgyblion sydd ym Mlwyddyn 12 neu uwch yn y cwricwlwm cenedlaethol ar unrhyw adeg yn y flwyddyn academaidd flaenorol, a chan ei fod yn gasgliad data statudol mae'n rhaid i bob sefydliad a gynhelir gyflwyno ffurflen casglu data ôl-16.
- 7.414 Yn ogystal, mae awdurdodau lleol yn darparu ffurflenni data statudol am ddysgwyr sy'n cael addysg heblaw yn yr ysgol (EOTAS). Mae hyn yn cynnwys plant sy'n cael eu haddysgu gartref neu yn yr ysbyty er enghraifft, yn ogystal â phlant mewn unedau cyfeirio disgyblion (UCD). Mae'r rhan fwyaf o'r data yn ymwneud â phlant o oedran ysgol gorfodol, ond mae nifer fechan o ddysgwyr ôl-16 wedi'u cynnwys hefyd.
- 7.415 Mae data disgyblion ar gyfer y cyfrifiad ôl-16 yn cael eu chadw gan ysgolion yn ei system gwybodaeth reoli, sy'n feddalwedd a gaiff ei phrynu a'i chontractio gan gyflenwyr meddalwedd fasnachol gan ysgolion a/neu awdurdodau lleol. Rhaid i ysgolion a gynhelir ddarparu data statudol i'r awdurdodau lleol sy'n eu cynnal. Mae'r data ar gyfer y ffurflen EOTAS yn cael ei gadw gan awdurdodau lleol yn eu meddalwedd nhw. Cyflwynir y data gan ysgolion ac awdurdodau lleol i Lywodraeth Cymru gan ddefnyddio gwefan cyfnewid data ddiogel a ddarparwyd yn benodol at y diben hwnnw gan Weinidogion Cymru, fel sy'n ofynnol mewn deddfwriaeth. Caiff y gofyniad deddfwriaethol hwn ei fodloni ar hyn o bryd drwy gyswllt sydd gan Lywodraeth Cymru, gan weithio gyda phartner meddalwedd i ddatblygu gofynion ar gyfer casgliadau data statudol a'r wefan cyfnewid data.
- 7.416 Mae Cofnod Dysgu Gydol Oes Cymru (LLWR) yn casglu data am y ddarpariaeth dysgu ar gyfer addysg ôl-16 (dysgwyr nad ydynt mewn addysg uwch yng Nghymru ac sydd yn y sectorau addysg bellach, dysgu seiliedig ar waith a dysgu oedolion yn y gymuned. Cyflwynir data LLWR i Lywodraeth Cymru gan y sefydliadau addysg perthnasol. Mae Tîm Rheoli Data LLWR yn rheoli'r casgliad. Mae'n ofynnol i ddarparwyr dysgu ôl-16 gyflwyno data ar ddysgwyr yng Nghymru drwy Gofnod Dysgu Gydol Oes Cymru.
- 7.417 Ers 2017, mae LLWR ond yn casglu data gan ddarparwyr hyfforddiant sy'n ceisio cyllid llawn neu rannol ar gyfer eu dysgwyr. Bydd data dysgwyr yn cael ei brosesu drwy'r modelau ariannu perthnasol i sicrhau bod y telerau ac amodau ar gyfer cyllid yn cael eu bodloni.

7.418 Gall data gael ei gyflwyno i gronfa ddata LLWR ar unrhyw adeg. Bob mis, cymerir ciplun o'r data er mwyn gallu cyfrifo/talu cyllid a monitro i bwynt penodol mewn amser.

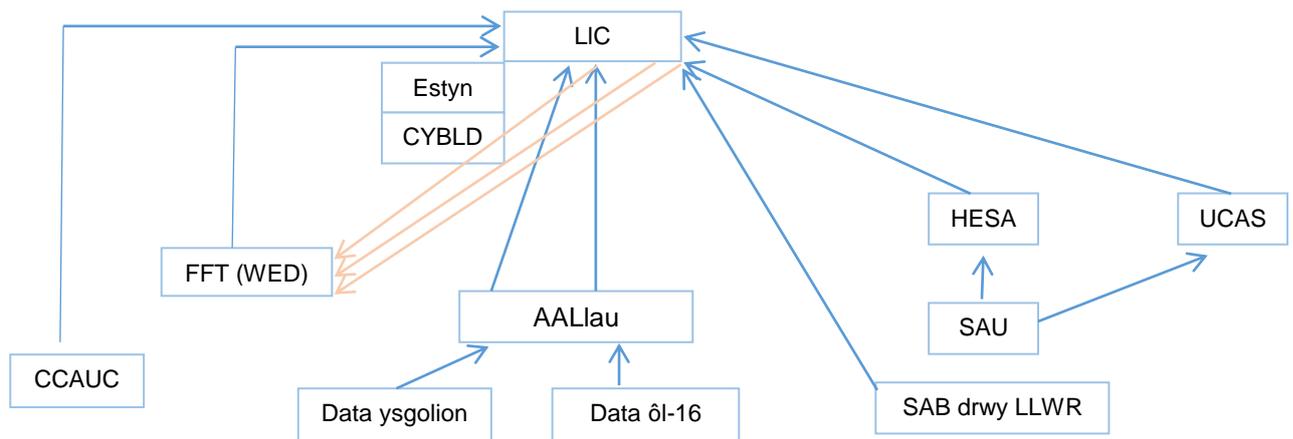
7.419 Mae casgliad LLWR yn sail i lawer o agweddau ar waith Llywodraeth Cymru, gan gynnwys cynllunio, cyllido, monitro, sicrhau ansawdd a datblygu polisi ar gyfer darpariaeth ôl-16. Mae'r data hefyd yn darparu'r ffynhonnell swyddogol o ystadegau ar y sector ôl-16.

7.420 Mae adroddiadau ar gael i ddarparwyr trwy system ar wahân o'r enw LLWR Inform.

Casgliad data addysg uwch

7.421 Mae CCAUC yn casglu data gan sefydliadau addysg uwch drwy'r Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA). Caiff ei gyllido drwy danysgrifiadau gan y sefydliadau y mae'n casglu data ganddynnt. Mae HESA yn prosesu ac yn cyhoeddi data am addysg uwch yn y Deyrnas Unedig. Mae'r berthynas rhwng CCAUC a HESA yn gytundebol ac yn cael ei rheoli gan gytundeb rhannu data sydd wedi bod mewn grym ers 2010.

Y llif data presennol

Llywodraeth Cymru

7.422 Ceir tri thîm o fewn Llywodraeth Cymru sy'n cefnogi gwaith datblygu polisi perthnasol:

- Datblygu fframwaith ansawdd ac effeithiolrwydd ar gyfer dysgu ôl-16: gan gynnwys addysg bellach, dysgu seiliedig ar waith a dysgu yn y gymuned. Datblygu mesurau perfformiad ar gyfer darparwyr dysgu. Gweithio gydag Estyn ar faterion yn ymwneud â dysgu ôl-16. Goruchwylio'r gwaith o gasglu data LLWR ar gyfer dysgu ôl-16, a sicrhau eu bod yn cael eu defnyddio'n effeithiol i lywio prosesau monitro polisi a pherfformiad.
- Addysg a sgiliau trawsbynciol: gan gynnwys cymwysterau oedolion o oed gweithio, cyfranogiad pobl ifanc mewn addysg a'r farchnad lafur (gan gynnwys

pobl nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant), data cyrchfannau disgyblion, data am y gwasanaeth ieuencid, ystadegau addysg bellach, a datblygu mesurau perfformiad cyson.

- Y Tîm Casgliadau Data yn y Gangen Gwybodaeth a Gwella Ysgolion sy'n gyfrifol am y polisi casglu data a chynnal a chadw DEWi37, ac mae'n cynhyrchu manylebau meddalwedd ar gyfer casgliadau data addysgol sy'n galluogi cyflenwyr meddalwedd i ddatblygu eu systemau ac yn rhoi Nodiadau Cwblhau Technegol i ysgolion ac awdurdodau lleol er mwyn helpu defnyddwyr i gwblhau ffurflenni data. Mae'r tîm casgliadau data hefyd yn gyfrifol am ddatblygu CYBLD, EOTAS, casgliadau ôl-16, y Cyfrifiad Blynyddol o'r Gweithlu Ysgolion, y Casgliad Data Cenedlaethol, Profion Cenedlaethol Cymru, data presenoldeb Cynradd ac Uwchradd a Chronfa Ddata Arholiadau Cymru.

7.423 Y prif sbardun ar gyfer diwygio yw galluogi trosglwyddo swyddogaethau a phwerau i'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil i'w alluogi i gasglu a storio ei ddata ei hun er mwyn:

- pennu dyraniadau cyllid;
- pennu a monitro blaenoriaethau strategol a gweithredol;
- monitro perfformiad ac ansawdd y sector;
- monitro a chynnydd a chyrchfannau dysgwyr;
- llywio polisiau yn y dyfodol;
- pennu cyllid ar gyfer ymchwil sy'n gyson â blaenoriaethau'r Comisiwn;
- monitro'r gwaith o gyflawni gweithgarwch ymchwil gyda darparwyr.

7.424 Mae galluogi'r Comisiwn newydd i gasglu a storio ei ddata ei hun yn cyflawni ei amcanion i wella'r system ddata a gwybodaeth AHO ar draws Cymru sy'n sicrhau bod gwybodaeth amserol, defnyddiol, hygyrch a pherthnasol ar gael am AHO yng Nghymru i bawb sydd ei hangen. Mae hefyd yn galluogi defnyddio data i lywio penderfyniadau cyllido a chynllunio strategol, i gynyddu ymatebolrwydd i faterion sy'n dod i'r amlwg a sicrhau llwybrau effeithiol ar gyfer deilliannau dysgwyr yn yr hirdymor.

7.425 Dangosodd yr ymatebion i'r ddogfen ymgynghori fod mwyafrif yr ymatebwyr ar draws yr holl sectorau presennol yn cytuno y dylai'r Comisiwn newydd berchnogi pob set ddata. Roeddent yn teimlo y byddai hyn yn rhoi cyfle i adolygu'r ddarpariaeth bresennol, gan sicrhau tystiolaeth gadarn i seilio penderfyniadau arni. Fe'i gwelwyd hefyd yn gyfle i adolygu'r modd y cesglir y data hyn yn gyffredinol, er mwyn sicrhau ansawdd a chymaroldeb y data ar draws pob sector.

7.426 Roedd cytundeb cyffredinol ym mhob sector y dylid rhoi dyletswydd ar ddarparwyr i fonitro a rhannu'r data hyn â'r Comisiwn. Fodd bynnag, nodwyd na ddylai'r ddyletswydd hon gynyddu llwyth gwaith darparwyr.

³⁷ Y safle trosglwyddo diogel ar gyfer data yng Nghymru. Ar gyfer trosglwyddo ffurflenni statudol i awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru. Defnyddir DEWi i gasglu data EOTAS, CYBLD a'r casgliad ôl-16.

7.427 Roedd y sectorau addysg uwch ac addysg bellach o'r farn bod trosglwyddo data yn ddiraferth yn hollbwysig er lles pennaf dysgwyr ac y byddai'r gallu i olrhain cynnydd dysgwyr a deall gallu myfyrwyr yn fuddiol iawn.

Opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffeirir

Opsiwn 1 - Busnes fel arfer

7.428 Ni fyddai'r opsiwn hwn ym amharu ar y trefniadau presennol ar gyfer ymchwil ac ystadegau. Byddai data LLWR, CYBLD ac ôl-16 yn parhau i fod yn rhan o gylch gwaith Llywodraeth Cymru. Byddai HESA yn casglu data addysg uwch a fyddai wedyn yn cael ei rannu â Llywodraeth Cymru.

Prif fanteision busnes fel arfer

7.429 Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau presennol. Ni fyddai staff CCAUC na Llywodraeth Cymru yn wynebu unrhyw newid nac amharu ar eu gwaith. Ni fyddai darparwyr yn ychwaith profi unrhyw newid nac amhariaeth.

Prif risgiau busnes fel arfer

7.430 Ni fyddai unrhyw system casglu data, dadansoddi, storio a rhannu gwybodaeth ar gyfer y sector AHO cyfan. Byddai'r casgliadau data yn parhau i gael eu rheoli ar wahân heb unrhyw gysondeb yn y ddarpariaeth ar gyfer dysgwyr.

7.431 Mae diffyg system a reolir yn ganolog yn llesteirio unrhyw asesiad o werth am arian, yn gwneud nodi bylchau a dyblygu yn anodd ac nid yw'n galluogi darparu gwybodaeth amserol a pherthnasol i'r rheini sydd ei hangen. Heb oruchwyliaeth ganolog o'r system gyfan, mae hefyd yn anodd sicrhau llwybrau di-dor, sydd wedi'u cynllunio'n dda, i ddysgwyr ar draws pob sector a sicrhau ffocws parhaus a chyson ar ansawdd y ddarpariaeth. Mae'r trefniadau presennol yn peri risg i Lywodraeth Cymru gan na all Gweinidogion Cymru ddefnyddio'r data sydd ar gael i lywio penderfyniadau cyllido a chynllunio strategol yn effeithiol neu i ymateb yn well i faterion sy'n dod i'r amlwg gan ddarparu llwybrau effeithiol ar gyfer deilliannau dysgwyr yn yr hirdymor.

Opsiwn 2 - y dull a ffeirir

7.432 Bydd gan y Comisiwn y gallu i olrhain cynnydd pob dysgwr unigol o'r pwynt y mae'n gadael addysg orfodol ac yn dechrau mewn addysg bellach, prentisiaethau neu addysg uwch. Bydd y Comisiwn yn casglu'r wybodaeth hon ac yn cynnal gwaith ymchwil a dadansoddiad ystadegol o gynnydd dysgwyr yn gyffredinol, gan gymharu'r rheini mewn categorïau penodol. Bydd yn defnyddio'r wybodaeth hon i arfer ei swyddogaethau ei hun ac i helpu Gweinidogion Cymru i ddatblygu polisiau. Bydd hyn yn golygu prosesu llawer iawn o o ddata personol yn unol â gofynion prosesu cyfreithlon y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data cyffredinol (GDPR). Felly, bydd gan y Comisiwn bwerau diffiniedig sy'n caniatáu iddo dderbyn, prosesu a rhannu data dysgwyr ym mhob cam. Bydd angen i'r Comisiwn gael mynediad i Gronfa Ddata

Arholiadau Cymru a'r Astudiaeth Deilliannau Addysg Hydredol (LEOS) er mwyn gwneud hyn. Fodd bynnag, ceir nifer o opsiynau ynghylch sut y bydd y llyf data yn gweithio'n ymarferol, sydd heb eu ystyried yn fanwl eto.

- 7.433 Bydd Gweinidogion Cymru'n parhau i dderbyn data CYBLD ac EOTAS gan awdurdodau lleol, a fydd yn parhau i fod yn gyfrifol am gasglu'r data cychwynnol gan ysgolion a dysgwyr. Wedyn, bydd Llywodraeth Cymru'n prosesu'r data i wahanu'r rhannau hynny sy'n ymwneud ag addysg bellach yn hytrach nag addysg orfodol, ac yn trosglwyddo data addysg bellach i'r Comisiwn. Bydd Gweinidogion Cymru'n parhau i ddibynnu ar eu pwerau presennol i ofyn am, casglu a phrosesu'r data, a rhoddir pwerau digonol iddynt i rannu gwybodaeth â'r Comisiwn.
- 7.434 Bydd y Comisiwn yn gyfrifol am y data presennol a gesglir cyn iddo ddod i fodolaeth, gan y bydd yn derbyn yr holl ddata sydd gan CCAUC ar hyn o bryd yn ogystal â data sylweddol gan Weinidogion Cymru. Bydd yn gallu prosesu a chyfuno setiau data gwahanol: er enghraifft, cysylltu data LLWR a data ôl-16 â'r hyn a geir gan HESA er mwyn dadansoddi cynnydd dysgwyr sy'n symud o addysg bellach i addysg uwch. Bydd y Comisiwn hefyd yn gallu ymrwymo i drefniadau gyda thrydydd partïon i gasglu a phrosesu data ar ei ran. Gall y Comisiwn gynnal y trefniadau casglu data presennol neu wneud newidiadau os a phan fydd yn dymuno gwneud hynny.
- 7.435 Gall y Comisiwn gyhoeddi ymchwil sy'n deillio o'i ddadansoddiad o ddata, gan gynnwys gwybodaeth ystadegol, ar yr amod bod yr holl wybodaeth bersonol yn ddienw fel nad oes unrhyw beth sy'n gallu adnabod unigolyn yn cael ei gyhoeddi. Gall hefyd gcontractio trydydd partïon i wneud cyhoeddiad o'r fath, yn amodol ar yr un cyfyngiad ar adnabod unigolion.
- 7.436 Bydd dyletswydd yn cael ei gosod ar y Comisiwn i hyrwyddo arfer da o ran rhannu data ymhlith yr unigolion a'r cyrff y mae'n eu cyllido neu'n eu rheoleiddio: er enghraifft drwy gyhoeddi canllawiau ar systemau TG a diogelwch gwybodaeth. Dylai adolygu ei ganllawiau a'u diweddarau neu ddarparu ganllawiau newydd pan fo'n ystyried hynny'n angenrheidiol.

Prif fanteision y dull a ffefrir

- 7.437 Bydd y Comisiwn mewn sefyllfa i edrych yn gyffredinol ar effeithiolrwydd y sector addysg drydyddol cyfan.
- 7.438 Mantais y dull hwn o weithredu fydd mai'r Comisiwn fyddai â'r cyfrifoldeb cyffredinol am ddata LLWR/data ôl-16 CYBLD, ac felly rheolaeth dros ansawdd a sicrwydd data. Bydd hyn, yn ei dro, yn arwain at ddealltwriaeth well o ddata addysg bellach a chweched dosbarth yn gyffredinol, a fydd hefyd yn gwella unrhyw ymchwil ategol a gweithgarwch ystadegol (e.e. adrodd am ddata, nodi bylchau/ dyblygu etc). Byddai gwelliant o'r fath hefyd yn arwain at berthynas well gyda chyflenwyr data addysg bellach ac AALI.
- 7.439 Byddai hyn yn golygu data mwy cydlynol a mwy amserol hefyd, oherwydd bydd gan y Comisiwn yr hyblygrwydd i ofyn am ddata newydd/diwygio ceisiadau data cyfredol gan ddarparu'r addysg bellach ac ôl-16 yn uniongyrchol.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

7.440 Dyma'r peryglon a ddaw yn sgil yr opsiwn hwn:

- Dibynnu ar drydydd parti i gael data addysg uwch. Bydd AALLau yn parhau i fod yn gyfrifol am gasglu'r data cychwynnol gan ysgolion a dysgwyr, a byddai AALLau a sefydliadau addysg bellach yn cyflwyno data i'r Comisiwn yn hytrach na Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, byddai'r Comisiwn yn dal i ddibynnu ar HESA am ddata addysg uwch.
- Mwy o risg o ran diogelwch data yn sgil prosesu data personol. Byddai angen gweithredu/datblygu system TGCh fwy cadarn at ddibenion casglu a sicrhau ansawdd data ôl-16 CYBLD a data LLWR. Byddai'n rhaid sicrhau hefyd bod staff yn cael hyfforddiant priodol i ymdrin â'r prosesau hyn yn effeithiol.

12 Darpariaeth Gweinidogion Cymru (cyfrwng Cymraeg)

Y trefniadau presennol a'r achos o blaid newid

- 7.441 Ar hyn o bryd, mae Gweinidogion Cymru'n darparu cyllid i ddatblygu a chyflenwi darpariaeth addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg. Mae Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid yn uniongyrchol i ddarparwyr addysg drydyddol neu drwy sefydliadau cyfryngol fel CCAUC a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol, i gefnogi darparu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg ac addysgu'r Gymraeg. Mae CCAUC yn ddarostyngedig i'r safonau sydd wedi'u nodi yn Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 6) 2017.
- 7.442 Yn ogystal, mae Gweinidogion Cymru'n darparu cyllid i sefydliadau yn cynnwys y Coleg Cymraeg Cenedlaethol (CCC) i gefnogi darparu addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg drwy weithgareddau fel cynllunio academaidd a hyrwyddo a chymell addysg Gymraeg.
- 7.443 Amlinellodd Llywodraeth Cymru ei gweledigaeth i gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 yn ei strategaeth, Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr. I gyrraedd y targed hwn, mae angen trawsnewid y sector addysg. Bydd gan y Comisiwn rôl hanfodol mewn perthynas â'r nodau canlynol yn y strategaeth:

Nod 4: Addysg ôl-orfodol

- 7.444 Datblygu darpariaeth addysg ôl-orfodol sy'n cynyddu cyfraddau dilyniant ac yn cefnogi pawb, ni waeth pa mor rhugl eu Cymraeg, i ddatblygu sgiliau yn yr iaith i'w defnyddio'n gymdeithasol ac yn y gweithle.

Nod 5: Y gweithlu addysg, adnoddau a chymwysterau

- 7.445 Cynllunio er mwyn cynyddu a gwella'n sylweddol:

- Y gweithlu addysg a hyfforddiant sy'n gallu addysgu'r Gymraeg ac addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg;
- Yr adnoddau a'r cymwysterau sydd eu hangen i gefnogi cynnydd yn y ddarpariaeth.

- 7.446 Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr i'r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn o'r farn y dylai'r Comisiwn fod yn gyfrifol am ddysgu cyfrwng Cymraeg yn y sector addysg drydyddol. Gwnaeth nifer o ymatebion hefyd sôn am y cysylltiad rhwng y Comisiwn a strategaeth Cymraeg 2050. Ail-bwysleisiwyd bod angen i'r Comisiwn fod â rôl ragweithiol a strategol mewn perthynas â datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg . Cafodd hyn ei atgyfnerthu yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad technegol dilynol.

Yr opsiynau a ystyriwyd a'r dull a ffefrir

Busnes fel arfer

7.447 Byddai senario dim newid (busnes fel arfer) ond yn berthnasol pe na bai'r diwygiadau i greu'r Comisiwn yn cael eu gweithredu, gan fod diddymu CCAUC a sefydlu'r corff newydd yn gofyn am ddull gweithredu newydd ar gyfer cefnogi datblygu a darparu darpariaeth addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg.

Prif fanteision busnes fel arfer

7.448 Ni fyddai'n amharu ar y trefniadau gweithio presennol. Byddai Gweinidogion Cymru'n parhau i gefnogi datblygu a darparu darpariaeth addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg naill ai drwy roi cyllid yn uniongyrchol i ddarparwyr addysg drydyddol neu drwy sefydliadau cyfryngol fel CCAUC, CCC a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol. Ni fyddai unrhyw newid i staff sy'n gweithio yn y sefydliadau hyn nac amharu ar eu gwaith. Ni fyddai darparwyr yn wynebu unrhyw newid sylweddol i'r trefniadau presennol a weithredwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cyllido addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg.

Prif risgiau busnes fel arfer

7.449 Gallai'r system gyfredol fethu â manteisio ar y cyfle i fabwysiadu dull mwy strategol ar gyfer cynllunio a chyllido addysg cyfrwng Cymraeg ar draws y sector addysg drydyddol cyfan.

Opsiwn 2 - y dull a ffefrir

7.450 Cynigir y bydd y Bill Drafft yn rhoi dyletswyddau ar y Comisiwn mewn perthynas ag addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg. Cynigir y bydd y dyletswyddau hyn yn canolbwyntio ar annog unigolion i gymryd rhan mewn addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg; sicrhau bod digon o addysg drydyddol ar gael drwy gyfrwng Cymraeg i fodloni galw rhesymol; ac annog darpariaeth addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg.

7.451 Mater i'r Comisiwn fydd penderfynu sut mae'n cyflawni ei ddyletswyddau. Fodd bynnag, dyma rai enghreifftiau o sut y gallai'r gofyniad hwn gael ei weithredu a'i fonitro'n briodol gan y Comisiwn:

- a) cynllunio'n strategol i hyrwyddo a chynyddu'n gadarnhaol addysg drydyddol Gymraeg;
- b) annog darparwyr i gyflwyno, datblygu a chynyddu eu haddysg drydyddol cyfrwng Cymraeg, efallai drwy gytundebau deilliannau os yn briodol;
- c) annog darparwyr i gynllunio llwybrau dilyniant fel bod siaradwyr Cymraeg yn gallu parhau â'u dysgu ôl-16 a datblygu eu sgiliau iaith Gymraeg a chynnig cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg er mwyn creu gweithlu dwyieithog;

- d) monitro argaeledd a'r nifer sy'n manteisio ar gyfleoedd dysgu cyfrwng Cymraeg, ac unrhyw bynciau lle na ellir diwallu'r galw am ddysgu cyfrwng Cymraeg ar hyn o bryd.

- 7.452 Cynigir hefyd y byddai darpariaeth yn cael ei chynnwys yn y Bill Drafft fel bod y Comisiwn yn dod o fewn Atodlen 6 i Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 er mwyn ei gwneud yn ofynnol iddo gydymffurfio â safonau'r Gymraeg.
- 7.453 Bydd Gweinidogion Cymru'n parhau i allu dyrannu adnoddau ariannol i gefnogi'r gwaith o ddatblygu a chyflenwi darpariaeth addysg drydyddol Gymraeg. Er enghraifft, rhagwelir y bydd Gweinidogion Cymru yn parhau i ddarparu cyllid yn uniongyrchol i'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol a CCC yn y tymor byr i'r tymor canolig yn dilyn sefydlu'r Comisiwn.
- 7.454 Bydd Gweinidogion Cymru'n gallu dyrannu adnoddau ariannol i'r Comisiwn mewn perthynas â phob categori o addysg drydyddol. Bydd y Comisiwn yn gallu dyrannu cyllid i ddarparwyr ar gyfer darparu addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg. Er enghraifft, gallai'r Comisiwn ddarparu cyllid ar gyfer premiymau cyfrwng Cymraeg sy'n adlewyrchu'r costau uwch ar gyfer darparu gweithgareddau dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Bill Drafft hefyd yn galluogi'r Comisiwn i ddyrannu cyllid i ddarparwyr ar gyfer addysgu'r Gymraeg.
- 7.455 Yn ogystal, bydd y Comisiwn yn gallu dyrannu cyllid i bersonau at ddibenion sy'n gysylltiedig â darparu addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg a darparu cyrsiau caffael yr iaith Gymraeg. Gallai hyn gynnwys gweithgareddau i gefnogi datblygu darpariaeth fel hyfforddiant i ymarferwyr, hyrwyddo cyfleoedd dysgu i ddarpar ddysgwyr, datblygu a rhannu adnoddau dysgu a chydgysylltu cyfleoedd dysgu ar draws y darparwyr. Gallai hyn hefyd gynnwys cyllid i wneud gwaith ymchwil mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant cyfrwng Cymraeg yng Nghymru.
- 7.456 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn gynnwys yn ei adroddiad blynyddol i Weinidogion Cymru wybodaeth am hyd a lled yr addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg a ddarperir ac i ba raddau yr addysgwyd Cymraeg i bobl dros yr oedran ysgol gorfodol mewn blwyddyn benodol, a chymharu'r ddarpariaeth â'r hyn a ddarparwyd mewn blynyddoedd blaenorol.

Prif fanteision y dull a ffefrir

- 7.457 Bydd gosod dyletswyddau ar y Comisiwn mewn perthynas ag addysg Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol iddo fabwysiadu dull strategol ar gyfer cynllunio a chyllido addysg cyfrwng Cymraeg ar draws y sector addysg trydyddol. Nod y polisi yw cynyddu argaeledd cyrsiau Cymraeg ac annog unigolion i astudio trwy gyfrwng y Gymraeg.
- 7.458 Byddai ei gwneud yn ofynnol bod y Comisiwn, fel corff cyhoeddus yng Nghymru, yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn sicrhau ei fod yn ystyried yr y Gymraeg yn ei holl weithgareddau ac yn hyrwyddo'r Gymraeg, gan sicrhau bod gan y Gymraeg rôl weithredol yng ngweinyddiaeth fewnol y sefydliad a bod yr iaith yn hygyrch i'r cyhoedd.

7.459 Bydd Gweinidogion Cymru'n parhau i ddarparu cyllid yn uniongyrchol i'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol a CCC yn y tymor byr a'r tymor canolig yn dilyn sefydlu'r Comisiwn. Ehangwyd cylch gwaith CCC yn ystod 2018 er mwyn cynnwys y sectorau addysg bellach a dysgu seiliedig ar waith, a fydd yn golygu cyfnod o newid ac ailstrwythuro. Mae gweithgareddau'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol yn unigryw a phenodol mewn ymateb i alw gan unigolion i ddysgu Cymraeg a nodau Llywodraeth Cymru yn y strategaeth Cymraeg 2050. Mae swyddogion polisi o'r farn pe bai'r cyllid ar gyfer CCC a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol yn cael ei ddyrannu i'r Comisiwn, y byddai risg sylweddol o golli'r cynnydd a wnaed gan y sefydliadau hyn o ran datblygu capasiti darparwyr i ddarparu addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg.

Prif risgiau'r dull a ffefrir

- 7.460 Pe bai Gweinidogion Cymru'n parhau i ddarparu cyllid i CCC a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol, mae risg y gallai hyn arwain at ddyblygu gwaith a defnydd aneffeithiol o adnoddau.
- 7.461 Byddai disgwyl i'r Comisiwn weithio'n agos â CCC a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol i osgoi dyblygu a sicrhau bod ymyriadau'n cael yr effaith fwyaf bosibl. Bydd y cydweithio hwn yn cael ei atgyfnerthu gan drefniadau nawdd.

8. Costau a manteision

Noder y [cafeat](#) sydd yn rhan 2 – Asesiad Effaith Rheoleiddiol.

Dadansoddiad Cost a Budd

Cyflwyniad

- 8.1 Mae'r broses o asesu cost a manteision yn canolbwyntio ar y cyfnod 10 mlynedd rhwng 2020-21 a 2030-31. Os yw'r Bill yn cael ei basio, disgwylir iddo dderbyn Cydsyniad Brenhinol yn ystod Gwanwyn 2021, ac o ganlyniad, disgwylir y bydd costau cychwynnol yn cael eu hysgwyddo yn 2020-21. Disgwylir i'r Comisiwn fod yn gwbl weithredol erbyn 2023-24. Mae'r cyfnod arfarnu hwn wedi'i ddewis gan fod disgwyl i gostau'r Comisiwn sefydlogi mewn amser byr, ond mae'r manteision a ragwelir yn debygol o gael eu gwireddu yn y tymor canolig i'r hirdymor.
- 8.2 Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn darparu amcangyfrif gorau o gostau a manteision y Bil ar sail y dystiolaeth sydd ar gael. Mae'r dadansoddiad wedi'i lywio drwy ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol a'r gwaith canlynol:
- ymarferiad prisio lefel uchel gan KPMG a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru;
 - rhagdybiaethau rhaglen y Comisiwn adeg llunio'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol; a
 - chostau sefydliadau tebyg fel Cymwysterau Cymru
- 8.3 Adroddiad wedi'i gomisiynu gan Alma Economics – Dadansoddiad cost a budd o ddiwygiadau addysg: Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth (Atodiad 5). Fodd bynnag, bu'n gwneud nifer o ragdybiaethau er mwyn cwblhau'r cyfrifiadau. Mae unrhyw ragdybiaethau a wnaed wedi'u hegluro yn y naratif a/neu'r atodiad rhagdybiaethau. O ystyried yr ansicrwydd yn ymwneud â rhywfaint o'r dystiolaeth a'r rhagdybiaethau, mae'r holl amcangyfrifon costau wedi'u talgrynnu i'r £1,000 agosaf.
- 8.4 Mae'r amcangyfrifon cost wedi'u disgowntio trwy ddefnyddio cyfradd ddisgownt ganolog 3.5% Trysorlys EM.
- 8.5 Bydd ymarferiad diwydrwydd dyladwy yn cael ei gwblhau ym mis Ebrill 2022 a fydd yn darparu ffigurau mwy cyfoes na'r ffigurau yn yr adroddiad hwn.

Cynllun Gwireddu Manteision

- 8.6 Bwriad y Cynllun Gwireddu Manteision yw:
- Darparu gwybodaeth am y manteision sy'n deillio o'r rhaglen;
 - Nodi'r rhai sy'n gyfrifol am wireddu'r manteision;
 - Nodi llinellau sylfaen er mwyn mesur manteision;
 - Bod yn sylfaen adolygiadau ar ôl cyflwyno'r rhaglen er mwyn penderfynu a yw'r manteision a gynlluniwyd wedi'u gwireddu.

- 8.7 Mae'r manteision a nodwyd yn y cynllun yn ategu nodau ac amcanion y rhaglen, ac maent yn cyd-fynd â nhw.
- 8.8 Mae'r Cynllun Gwireddu Manteision yn rhan o gyfres o ddogfennau rheoli'r rhaglen. Hefyd, bydd manteision y rhaglen yn cael eu hadlewyrchu yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol hwn. Er mwyn sicrhau cysondeb, bydd pob dogfen yn ategu ei gilydd, a byddant yn cael eu trin fel dogfennau perthnasol at ddibenion adolygu a gwerthuso yn y dyfodol.

Dadansoddiad cost a budd Alma Economics o ddiwygiadau addysg: Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth

- 8.9 Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu cwmni Alma Economics i gwblhau Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth yn ymwneud â'r sylfaen dystiolaeth genedlaethol a rhyngwladol ar gyfer cwblhau dadansoddiad cost a budd o bolisi addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (AHO). Ehangwyd hyn i ystyried tystiolaeth yn ymwneud â diwygiadau addysg ehangach ac i roi rhywfaint o sylw i arferion Asesiadau Effaith eraill, yng Nghymru yn benodol. Mae llenyddiaeth academaidd a chyhoeddiadau sector cyhoeddus wedi cael eu hystyried.

Opsiwn 1 – gwneud dim

Costau

- 8.10 Yn dechnegol, gan mai opsiwn 'gwneud dim' yw hwn, ni ddylai unrhyw gostau ychwanegol fod yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn.
- 8.11 Mae Tabl 1 isod yn dangos amcangyfrif o'r costau o gynnal CCAUC a'r Is-adran Addysg Bellach oddi mewn i Lywodraeth Cymru am y deng mlynedd nesaf (ar sail cyllidebau 2019/20). Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am y costau hyn. Amcangyfrifir mai cost yr opsiwn Gwneud Dim fydd £167.2 miliwn dros y cyfnod arfarnu, neu £141.5 miliwn yn nhermau gwerth presennol.

Manteision

- 8.12 Mae manylion y manteision ar gyfer opsiwn 1 i'w gweld ym Mhennod 7.

Tabl 1

AHO - Opsiwn 1: Gwneud Dim

	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031	CYFANSWM
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
Costau Cynnal CCAUC												
Costau Staff	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	2,813,000	30,943,000
Costau'r Bwrdd	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	1,309,000
Dileu swyddi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Costau staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y gyflogres	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	1,100,000
Costau TG	293,000	293,000	293,000	543,000	543,000	543,000	543,000	543,000	543,000	543,000	543,000	5,223,000
Costau Corfforaethol Eraill	187,000	187,000	187,000	187,000	187,000	187,000	187,000	187,000	187,000	187,000	187,000	2,057,000
Costau Lleoliad	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	1,562,000
Costau'r Rhaglen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cyfanswm	3,654,000	3,654,000	3,654,000	3,904,000	3,904,000	3,904,000	3,904,000	3,904,000	3,904,000	3,904,000	3,904,000	42,194,000
Llywodraeth Cymru												
Costau Staff	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	8,357,000	91,927,000
Costau TG	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	2,840,000	31,240,000
Costau staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y gyflogres	168,000	168,000	168,000	168,000	168,000	168,000	168,000	168,000	168,000	168,000	168,000	1,848,000
Cyfanswm	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	11,365,000	125,015,000
Cyfanswm	15,019,000	15,019,000	15,019,000	15,269,000	15,269,000	15,269,000	15,269,000	15,269,000	15,269,000	15,269,000	15,269,000	167,209,000

Opsiwn 6

Yr opsiwn a ffefrir: Sefydlu Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

Y costau i Lywodraeth Cymru a'r Comisiwn

- 8.13 Gan nad yw penderfyniadau allweddol ar gael, rydym wedi gwneud sawl rhagdybiaeth arwyddocaol (y manylir arnynt yn yr atodiad rhagdybiaethau) yn ymwneud â staffio, costau TG a lleoliad, a allai gael effaith fawr ar y ffigurau a ragwelir. Felly, mae rhagdybiaethau wedi'u gwneud, ac mae'n bwysig nodi y gallai newid y rhagdybiaethau hyn gael effaith sylweddol ar y prisiadau.
- 8.14 Un o sbardunau allweddol y costau yw'r strategaeth leoli a fydd yn cael ei mabwysiadu gan y sefydliad newydd. Gallai hyn gael effaith sylweddol ar nifer y staff sy'n trosglwyddo i'r sefydliad newydd, yn ogystal â chostau'r lleoliad.
- 8.15 Oherwydd ansicrwydd y rhagdybiaethau, mae angen defnyddio ystod +/- 30 y cant wrth ystyried yr amcangyfrifon ar gyfer yr opsiwn hwn. Bydd yr ystod hon yn lleihau wrth wneud penderfyniadau a chadarnhau rhagdybiaethau er mwyn sefydlu'r Comisiwn.
- 8.16 Ar gyfer opsiwn 6, rydym wedi rhagdybio y bydd gan y Comisiwn gyfanswm o 165 o staff, gan gynnwys 50 o CCAUC. Llywodraeth Cymru fydd yn ysgwyddo'r costau staffio yn y pen draw, fel cyllidwr y Comisiwn. Fodd bynnag, bydd staffio'n cael ei gynnwys yng nghyllidebau Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn (pan fydd wedi'i sefydlu), gan fod y costau staffio'n cynnwys y timau polisi a noddi yn Llywodraeth Cymru a fydd yn rheoli'r berthynas â'r Comisiwn newydd. Mae costau sylweddol yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn o'i gymharu ag opsiwn 1. Cyflwynir y costau hyn yn Nhabl 2 isod, a'u hegluro ymhellach yn yr atodiad rhagdybiaethau. Amcangyfrifir mai cyfanswm cost yr opsiwn hwn fydd £213.9 miliwn dros y cyfnod arfarnu (£179.9 miliwn yn nhermau gwerth presennol). Mae hyn yn gost ychwanegol o £46.7 miliwn o'i gymharu â'r opsiwn Gwneud Dim (£38.4 miliwn yn nhermau gwerth presennol).

Costau cymaryddion

- 8.17 Wrth benderfynu ar y prisiadau ar gyfer opsiwn 6, rydym wedi defnyddio llawer o gostau Cymwysterau Cymru a Llywodraeth Cymru ar gyfer elfennau o'r prisiadau TGCh, costau sefydlu ac ati. Mae rhagor o wybodaeth am y rhagdybiaethau a ddefnyddiwyd wedi'i chynnwys yn Atodiad 6.

Costau ar gyfer rhanddeiliaid / effaith ar gyrff sector cyhoeddus

- 8.18 Nid yw'r costau posibl i rhanddeiliaid ehangach ar draws y sector yn hysbys.
- 8.19 Mae'r broses o ymgysylltu â rhanddeiliaid wedi bod yn barhaus wrth i'r Bil ddatblygu. Ar ôl cyflwyno'r Bil, cynhelir rhagor o drafodaethau â rhanddeiliaid ynglŷn ag unrhyw gostau a amcangyfrifir er mwyn llywio'r effeithiau ar rhanddeiliaid ehangach.

8.20 Mae'r rhestr isod o fanteision a ragwelir yn adlewyrchu gwaith cyfres o weithdai a gynhaliwyd ym mis Tachwedd 2018 a mis Mawrth 2019 a oedd yn ceisio nodi'r manteision a ragwelir yn sgil sefydlu'r Comisiwn. Hefyd, mae'r rhestr hon wedi'i llywio gan adolygiad o waith cynharach Tîm y Bil ADY a gan staff Ymchwil Addysg a Sgiliau yn ystod y gwaith o baratoi'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol Effaith hwn.

8.21 Mae ymatebion rhanddeiliaid allanol yn ystod [gweithgaredd y grŵp ffocws ymgynghori technegol](#) wedi'u hystyried hefyd.

Manteision

8.22 Mae manylion manteision pellach opsiwn 6 i'w gweld ym mhennod 7.

Costau pontio a chostau rhedeg ar gyfer sefydlu CADY

Tabl 2

AHO - Opsiwn 6: Bwrw Ymlaen

	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031	CYFANSWM
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
Costio Pontio/Sefydlu												
Costau Staff	-	230,000	281,000	-	-	-	-	-	-	-	-	511,000
Costau'r Bwrdd	50,000	34,000	178,000	-	-	-	-	-	-	-	-	262,000
Dileu swyddi	-	-	-	2,031,000	-	-	-	-	-	-	-	2,031,000
Costau staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y gyllogres	20,000	10,000	102,000	126,000	-	-	-	-	-	-	-	258,000
Costau TG	-	-	2,878,000	869,000	-	-	-	-	-	-	-	3,747,000
Costau Corfforaethol Eraill	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Costau Lleoliad	-	-	959,000	-	-	-	-	-	-	-	-	959,000
Costau'r Rhaglen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cyfanswm	70,000	274,000	4,398,000	3,026,000	-	-	-	-	-	-	-	7,768,000
Costau Rhedeg												
Costau Staff	-	-	-	12,535,000	12,535,000	12,535,000	12,535,000	12,535,000	12,535,000	12,535,000	12,535,000	100,280,000
Costau'r Bwrdd	-	-	-	433,000	425,000	425,000	425,000	425,000	425,000	425,000	425,000	3,408,000
Dileu swyddi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Costau staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y gyllogres	-	-	-	496,000	496,000	496,000	496,000	496,000	496,000	496,000	496,000	3,968,000
Costau TG	-	-	-	5,185,000	5,262,000	5,262,000	5,262,000	5,262,000	5,262,000	5,262,000	5,262,000	42,019,000
Costau Corfforaethol Eraill	-	-	-	638,000	638,000	638,000	638,000	638,000	638,000	638,000	638,000	5,104,000
Costau Lleoliad	-	-	-	789,000	789,000	789,000	789,000	789,000	789,000	789,000	789,000	6,312,000
Costau'r Rhaglen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cyfanswm	-	-	-	20,076,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	161,091,000
Busnes Fel Arfer	15,019,000	15,019,000	15,019,000	-	-	-	-	-	-	-	-	45,057,000
Cyfanswm	15,089,000	15,293,000	19,417,000	23,102,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	20,145,000	213,916,000

Opsiwn 4a – Canoli

Costau

- 8.23 Mae Tabl 3 isod yn dangos y costau a amcangyfrifir ar gyfer canoli CCAUC a'r Isadran Addysg Bellach oddi mewn i Lywodraeth Cymru am y deng mlynedd nesaf (gyda llinell sylfaen yn seiliedig ar gyllidebau 2019/20). Llywodraeth Cymru fydd yn gyfrifol am dalu'r costau hyn. Mae'r rhagdybiaethau ar gyfer prisio'r opsiwn hwn wedi'u cynnwys yn yr atodiad rhagdybiaethau.
- 8.24 Amcangyfrifir mai cyfanswm cost yr opsiwn hwn fydd £182.1 miliwn dros y cyfnod arfarnu (£154.2 miliwn yn nhermau gwerth presennol). Mae hyn yn gost ychwanegol o £14.9 miliwn o'i gymharu â'r opsiwn Gwneud Dim (£12.7 miliwn yn nhermau gwerth presennol).

Manteision

- 8.25 Mae manylion manteision opsiwn 4a i'w gweld ym mhennod 7.

Tabl 3

AHO - Opsiwn 4a: Uno â Llywodraeth Cymru

	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031	CYFANSWM
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
Costau CCAUC												
Costau Staff	2,957,000	2,957,000	2,957,000	-	-	-	-	-	-	-	-	8,871,000
Costau'r Bwrdd	119,000	119,000	119,000	-	-	-	-	-	-	-	-	357,000
Dileu swyddi	-	-	-	2,031,000	-	-	-	-	-	-	-	2,031,000
Costau staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y gyflogres	100,000	100,000	100,000	-	-	-	-	-	-	-	-	300,000
Costau TG	293,000	293,000	293,000	-	-	-	-	-	-	-	-	879,000
Costau Corfforaethol Eraill	187,000	187,000	187,000	-	-	-	-	-	-	-	-	561,000
Costau Lleoliad	142,000	142,000	142,000	-	-	-	-	-	-	-	-	426,000
Costau'r Rhaglen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cyfanswm	3,798,000	3,798,000	3,798,000	2,031,000	-	-	-	-	-	-	-	13,425,000
Llywodraeth Cymru												
Costau Staff	8,357,000	8,357,000	8,357,000	11,313,000	11,313,000	11,313,000	11,313,000	11,313,000	11,313,000	11,313,000	11,313,000	115,575,000
Costau TG	168,000	168,000	168,000	453,000	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	3,337,000
Costau staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y gyflogres	2,840,000	2,840,000	5,618,000	5,499,000	4,707,000	4,707,000	4,707,000	4,707,000	4,707,000	4,707,000	4,707,000	49,746,000
Cyfanswm	11,365,000	11,365,000	14,143,000	17,265,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	168,658,000
Cyfanswm	15,163,000	15,163,000	17,941,000	19,296,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	16,360,000	182,083,000

Manteision

- 8.26 Mae'r rhestr o fanteision a ragwelir yn yr adran hon yn adlewyrchu gwaith cyfres o weithdai a gynhaliwyd gyda swyddogion ym mis Tachwedd 2018 a mis Mawrth 2019, gyda'r nod o nodi'r manteision a ragwelir o ganlyniad i sefydlu'r Comisiwn. Hefyd, mae'r rhestr hon wedi'i llywio gan adolygiad o waith cynharach gan staff Llywodraeth Cymru wrth baratoi'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol hwn.
- 8.27 Hefyd, ystyriwyd ymatebion gan randdeiliaid allanol yn ystod gweithgaredd y grŵp ffocws ymgynghori technegol.
- 8.28 Roedd y gwaith a gwblhawyd i nodi'r manteision sy'n gysylltiedig â diwygio a llywio'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn cynnwys Cynllun Gwireddu Manteision ac adroddiad gan gwmni Alma Economics. Mae canfyddiadau'r adroddiad hwn wedi'u crynhoi yn yr adran hon (gweler Atodiad 5 ar gyfer yr adroddiad llawn). Ym mis Mehefin 2019 comisiynodd ymchwilwyr cymdeithasol Llywodraeth Cymru gwmni Alma Economics i gwblhau Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth yn ymwneud â chwblhau dadansoddiad cost a budd o bolisi addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (AHO). Ehangwyd hyn hefyd i ystyried tystiolaeth yn ymwneud â diwygiadau addysg ehangach ac i roi rhywfaint o sylw i arferion Asesiadau Effaith eraill, yng Nghymru yn benodol. Ystyriwyd llenyddiaeth academaidd a chyhoeddiadau sector cyhoeddus.
- 8.29 Oherwydd natur y manteision a nodir yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol hwn, mae'n anodd mesur y manteision, felly byddant yn cael eu disgrifio yn yr adran hon. Mae un o ganfyddiadau allweddol yr adolygiad o dystiolaeth ar gyfer adroddiad Alma Economics yn ategu hyn:
- “Prin iawn yw'r astudiaethau sy'n darparu gwerthusiadau meintiol o fanteision diwygiadau addysgol. Mae hyn yn wir am ymchwil academaidd a chyhoeddiadau gan y sector cyhoeddus. Mae'r llenyddiaeth yn cynnwys rhywfaint o feirniadaeth o addasrwydd dadansoddiad cost a budd fel techneg ar y sail y gallai fod yn anodd rheoli'r dasg o gynhyrchu amcangyfrifon meintiol cadarn ar gyfer llawer o ddiwygiadau polisi. Lle mae effeithiau AHO yn cael eu meintoli yn y llenyddiaeth, e.e. asesiad o'r premiwm graddedigion, nid yw'n glir sut y byddent yn cael eu cymhwyso i ddadansoddiad cost a budd”.*
- 8.30 Bydd sefydlu'r Comisiwn yn galluogi gwaith cynllunio cenedlaethol a rhanbarthol cryfach a mwy diogel, yn cryfhau'r cysylltiad rhwng ymchwil ac addysg, ac yn darparu system Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol (AHO) sydd mewn sefyllfa well i ymateb i newidiadau macro; cynllunio llwybrau ar gyfer dysgwyr; ac uno'r sector mewn ffordd sy'n darparu ar gyfer dysgu gydol oes a datblygu sgiliau gwirioneddol.
- 8.31 Fel y nodwyd uchod, nodwyd y manteision lefel uchel hyn trwy broses ymgynghori fewnol ac allanol, ac fe'u hadolygwyd gan ymgynghorydd annibynnol yn ystod yr Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth. Canfu'r adroddiad fod tystiolaeth yn bodoli sy'n ategu llawer o'r manteision a nodwyd ar gyfer cynigion diwygio presennol yng Nghymru (sydd wedi'u hamlinellu yn y cynllun gwireddu manteision drafft). Nid yw tystiolaeth wedi'i nodi ar gyfer yr holl fanteision a restrir yn y cynllun gwireddu manteision, ond nid yw hyn yn golygu na fydd y manteision hyn yn cael eu gwireddu yn ymarferol.

Mae'n debygol nad oes llawer o waith ymchwil wedi'i gwblhau yn y sylfaen dystiolaeth flaenorol yn ymwneud â rhai o nodweddion y diwygiadau arfaethedig presennol, neu eu bod yn gymharol newydd. O ganlyniad, nid oes cynsail hanesyddol iddynt. Hefyd, nodwyd rhai manteision ychwanegol nad ydynt wedi'u cynnwys yn y cynllun gwireddu manteision.

Manteision lefel uchel sefydlu'r Comisiwn

8.32 Nododd y gwaith gwireddu manteision nifer o fanteision sy'n deillio o **amcanion lefel uchel y Comisiwn** (croesgyfeirio pennod 7 rhan 1). Bydd y rhan fwyaf o'r manteision a ragwelir ar gyfer dysgwyr, busnesau, cymunedau, darparwyr AHO a Llywodraeth Cymru yn deillio'n bennaf o sut mae'r Comisiwn yn llwyddo i gyflawni blaenoriaethau Llywodraeth Cymru, sut mae'n datblygu ac yn gweithredu ei bolisi ei hun, ei berthynas â darparwyr AHO a sefydliadau eraill sy'n ymwneud â'r sector AHO yng Nghymru, a sut mae'r darparwyr a'r sefydliadau hyn yn ymateb ac yn addasu i'r newidiadau hyn. Mae manteision yn debygol o gael eu gwireddu yn y tymor canolig a'r hirdymor. Lefelau uwch o hyder y cyhoedd yn y system AHO yng Nghymru yw'r fantais sydd fwyaf tebygol o gael ei phriodoli i sefydlu'r Comisiwn. Bydd hyn yn dibynnu ar wireddu'r holl fanteision eraill a ragwelir, sydd wedi'u rhestru isod. Yn yr un modd â Llywodraeth Cymru, roedd pob un o'r Aseidiadau Effaith Rheoleiddiol a adolygwyd gan Alma Economics yn disgwyl gweld mantais ganolraddol berthnasol a fyddai'n llwyddo i gynyddu hyder y cyhoedd yn y sector.

Cysondeb yn y dull o reoleiddio sefydliadau ledled y sector trwy ddiben cyffredin.

8.33 Bydd symleiddio'r system reoleiddiol a chyflwyno prosesau rheoleiddio mwy cydlynol yn eithrio darparwyr o'r baich cydymffurfio o ddelio â chyrff goruchwyllo lluosog (DIISRTE, 2012, gweler Atodiad 6). Bydd y safonau cydymffurfio yn eglur i'r holl ddarparwyr AHO a byddant yn cael eu goruchwyllo gan un corff. Bydd hyn yn lleihau unrhyw ddryswch sy'n cael ei achosi ar hyn o bryd gan y ffaith fod swyddogaethau asiantaethau gwahanol yn gorgyffwrdd ledled y sector AHO.

- Cynnydd mewn cyfraddau cyfranogiad dysgwyr a mwy o ddysgwyr ôl-16 yn symud ymlaen at ddysgu uwch (galwedigaethol ac academaidd) a/neu gyflogaeth sy'n talu'n dda.
- Gostyngiad mewn bylchau cyrhaeddiad a deilliannau (cyflogadwyedd a datblygiad) rhwng dysgwyr o'r cefndiroedd tlotaf³⁸ a grwpiau eraill sydd wedi'u hymyleiddio o bosibl³⁹.

8.34 Mae gwaith ymchwil Alma Economics yn amlygu pwysigrwydd parhau i flaenoriaethu cyllid ym maes addysg a'i effeithiau cadarnhaol ar symudedd cymdeithasol. Mae

³⁸ Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru – Cwintel Pedwar a Phump. Bydd hyn yn newid cyn bo hir – mae dull o fesur amddifadedd ar gyfer y dyfodol yn cael ei ddatblygu.

³⁹ (E.e. Pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig; gofalywyr ifanc; pobl sy'n gadael gofal, dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol a phroblemau iechyd meddwl).

trosglwyddiadau arian parod a chynlluniau ariannu eraill ar ochr y galw sy'n ceisio cynyddu cyfranogiad ymysg pobl o gefndiroedd difreintiedig yn cael effeithiau tymor byr uniongyrchol ar ddsbarthiad mynediad at addysg, yn ogystal ag effeithiau hirdymor deinamig ar gyfleoedd cyflogaeth rhwng y cenedlaethau ac ar leihau tlodi (Tiongson, 2005). Gallai'r Comisiwn ddyrannu cyllid er mwyn mynd ati'n fwy effeithlon i dargedu pobl sy'n gadael addysg yn rhy gynnar oherwydd cyfyngiadau ariannol, ac rydym yn disgwyl gweld effeithiau sylweddol o ran dosbarthiad o ganlyniad. Gallai cyfraddau cyfranogi a chyfraddau aros mewn addysg ar ôl 16 oed gynyddu os yw cymorth ariannol yn gallu gwella'r broses o dargedu pobl na allant fforddio addysg ôl-orfodol. Trwy wneud hyn, gall y Comisiwn lwyddo'n effeithiol i gyflawni dau o'i amcanion; cynyddu cyfraddau cyfranogiad ac aros mewn addysg, a lleihau'r bylchau mewn cyrhaeddiad a deilliannau rhwng dysgwyr o gefndiroedd tlotach a chefniroedd difreintiedig eraill a'u cyfoedion mwy cefnog.

- Sylfaen dystiolaeth integredig a gwell - darparu data a gwybodaeth o ansawdd gwell y gellir eu cymharu ledled y sector AHO er mwyn llywio'r gwaith o ddatblygu polisi a gwneud penderfyniadau ar bob lefel (Llywodraeth Cymru, darparwyr, cyflogwyr a dysgwyr)
- Un o rolau'r Comisiwn newydd fydd cyflwyno system casglu, dadansoddi a lledaenu data ledled y sector AHO, sy'n well, yn effeithiol ac yn cydymffurfio â'r gofynion. Bydd y system hon yn darparu gwybodaeth amserol, hygyrch a pherthnasol am AHO yng Nghymru, sydd ar gael i bawb sydd ei hangen (croesgyfeirio â'r adran ddata ac ystadegau pennod 7 rhan 2). Yn benodol, mae gwybodaeth fanylach, wedi'i chanoli sydd ar gael i'r cyhoedd yn lleihau gwybodaeth anghymesur ac yn gwella symudedd cymdeithasol. Bydd myfyrwyr yn gwneud penderfyniadau gwell os oes gwybodaeth well ar gael a bod modd cymharu gwybodaeth darparwyr. Trwy wella'r broses o gasglu data a sicrhau mynediad iddo, bydd y Comisiwn a Llywodraeth Cymru yn gallu mynd ati'n fwy effeithiol i bennu cyfeiriad a manylion polisi AHO.
- Model ariannu mwy cydlynol a chyson ledled y sector AHO.

8.35 Bydd un rheoleiddiwr yn hwyluso dull cymaradwy a chyson o sicrhau ansawdd ac asesu ledled y sector AHO. Bydd y Comisiwn yn gallu dwyn ynghyd a goruchwyllo asiantaethau sy'n goruchwyllo ac yn sicrhau ansawdd y sector AHO o dan y system bresennol. Bydd y Comisiwn yn gallu dilyn dull gweithredu cenedlaethol cyffredin ar gyfer AHO sy'n cyd-fynd ag amcan strategol ffyniant i bawb Llywodraeth Cymru.

- Gwella sefyllfa ariannol sefydliadau AHO yng Nghymru.

8.36 Dylai system reoleiddio fwy effeithlon a mwy hyblyg sicrhau bod y baich rheoleiddio yn sicrhau atebolrwydd a thryloywder priodol ar gyfer darparwyr AHO sy'n derbyn cyllid cyhoeddus, yn enwedig o safbwynt ansawdd addysgol, sicrwydd ariannol, a llywodraethu darparwyr.

- Gwella cysondeb rhwng ariannu a chost darpariaeth ledled y system AHO.

8.37 Mae adroddiad Alma Economics yn nodi disgwyliadau ar gyfer arbedion cost ar ffurf arbedion trwy osgoi dyblygu gwaith ar ôl uno cyrff y Llywodraeth. Fodd bynnag, bydd

y gostyngiad gwirioneddol mewn costau gweinyddol, a chyfanswm yr arbedion effeithlonrwydd yn dibynnu ar faint a strwythur terfynol y Comisiwn, fel sy'n wir am y Swyddfa Fyfyrrwyr ac UKRI. O ganlyniad, maent yn anhysbys ar hyn o bryd.

8.38 Nodwyd y rhestr o fanteision isod trwy waith gwireddu manteision ac ymgynghori Llywodraeth Cymru.

- Gwella'r gallu i ganfod ac atal problemau, gan gynnwys y gallu i ymateb i newidiadau macro, a lliniaru amhariad trwy newidiadau yn y galw gan ddysgwyr a chyflogwyr.
- Gwella boddhad cyffredinol dysgwyr.
- Gwella'r broses o baru'r cyfleoedd hyfforddiant ac ymchwil sydd ar gael (yr ochr gyflenwi), â cheisiadau cyflogwyr a dysgwyr (ochr y galw).
- Cynyddu nifer y prosiectau ymchwil ac arloesi cydweithredol, a'r incwm sy'n cael ei greu ganddynt.
- Cynyddu cydnabyddiaeth o werth cymwysterau academaidd a galwedigaethol.
- Creu map llwybr cydlynol ar gyfer dysgwyr, cyflogwyr a darparwyr.
- Lleihau nifer y cyrsiau sy'n cael eu dyblygu ac sy'n aneconomaidd i'w darparu ledled y sector AHA.
- Gwella'r broses o gynllunio a chyflwyno'r sgiliau sydd eu hangen mewn lleoliad a/neu ranbarth penodol.
- Cynyddu'r defnydd ar y cyd o gyfleusterau (Cytundebau Rhannu Gwasanaeth).

8.39 Ni wnaeth gwaith ymchwil Alma Economics ddod o hyd i unrhyw dystiolaeth benodol yn y llenyddiaeth yn ymwneud â sut y gallai cyflwyno'r Comisiwn yn y sector AHO arwain at y manteision hyn. Fel y nodwyd yn gynharach, nid yw hyn yn awgrymu na fydd yn bosibl gwireddu'r manteision hyn, ond yn hytrach nad oes llawer o waith ymchwil wedi'i gwblhau yn y sylfaen dystiolaeth flaenorol yn ymwneud â rhai o nodweddion y diwygiadau arfaethedig presennol, neu eu bod yn gymharol newydd a heb gynsail hanesyddol.

8.40 Hefyd, daeth y gwaith ymchwil hwn o hyd i dystiolaeth ar gyfer manteision ychwanegol na chawsant eu nodi yn wreiddiol gan Lywodraeth Cymru, ac mae'n bosibl y bydd sefydlu'r Comisiwn yn gwireddu'r manteision hyn (ewch i Atodiad 5 ar gyfer rhagor o wybodaeth).

- Gall hwb i gynhyrchiant y sector preifat ddeillio o gostau gweinyddu is a mwy o gyfle am arweinyddiaeth strategol wrth ariannu ymchwil.
- Mae manteision eraill nad yw'n hawdd eu mesur (manteision nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad) yn cynnwys gwella iechyd a lles, datblygu polisi cyhoeddus a darparu gwasanaethau cyhoeddus yn well, ac osgoi costau trwy wrthsefyll digwyddiadau annisgwyl (Llywodraeth y DU, 2016b).

- 8.41 Mae'r tabl isod (tabl a) yn dod o adroddiad Alma Economics, ac mae'n dangos y manteision a amlygwyd yn y llenyddiaeth i Lywodraeth Cymru a rhanddeiliaid allanol o ganlyniad i sefydlu'r Comisiwn. Mae'r Tabl yn crynhoi'r manteision a ganfuwyd yn yr adolygiad, wedi'u trefnu ar sail y categorïau a nodwyd yn y cynllun gwireddu manteision, a'r grwpiau y disgwylir iddynt fwynhau'r manteision hyn. Y manteision "uniongyrchol" yw'r manteision a fydd yn cronni i Lywodraeth Cymru. Mae manteision anuniongyrchol yn cynnwys y manteision i ddarparwyr AHO, a'r manteision ehangach yw'r rhai a fydd yn cronni i grwpiau gwahanol yn y gymdeithas (h.y. trethdalwyr, cyflogwyr, dysgwyr).
- 8.42 Mae'r tybiaethau yn y tabl yn seiliedig ar ddisgwyliad Llywodraeth y DU y byddai'n arbed 10% o'i gostau gweithredu drwy gyflwyno'r Swyddfa Myfyrwyr ac UKRI, ac felly mae'n rhesymol tybio y bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn gweld rhywfaint o ostyngiad yn ei gostau gweinyddu o ganlyniad i ddileu dyblygu gwaith a chydlynu swyddogaethau'n well ar draws y sector. Fodd bynnag, nid yw'r costau hyn yn hysbys ar hyn o bryd, ac felly ni allwn gadarnhau'r costau penodol ar gyfer y grwpiau a nodir yn Nhabl a. Serch hynny, dylid nodi na fydd y gweithgareddau hyn o reidrydd yn arwain at gynnydd mewn costau.

Tabl a. Crynodeb o fanteision (Dadansoddiad Cost a Budd o Ddiwygiadau Addysg – Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth, Alma Economics, tudalen 28)

Categoriâu o Fanteision	Grŵp sy'n cael ei effeithio	Math o Fantais
Uniongyrchol	Llywodraeth Cymru	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllunio cenedlaethol cryfach a mwy diogel (Llywodraeth y DU, 2016a) • Mwy o gysondeb ledled y sector (DIIS RTE, 2012) • Gwella goruchwyliaeth ac ymyrraeth gyflymach pan fo angen. (DIIS RTE, 2012) • Mwy o hyblygrwydd wrth ymateb i newidiadau yn y system gymwysterau yn y DU. (Llywodraeth Cymru, 2014). • Polisi mwy effeithiol, sy'n targedu grwpiau difreintiedig trwy ddefnyddio data canolog a manwl iawn (Llywodraeth y DU, 2016c). • Arbedion cost o ganlyniad i arbedion costau gweinyddol (Llywodraeth y DU, 2016a; 2016b). • Mwy o refeniw treth o ganlyniad i hwb i gynhyrchiant a mwy o adenillion o enillion (Llywodraeth y DU, 2016c).
Anuniongyrchol	Darparwyr AHO	<ul style="list-style-type: none"> • Rheoliad mwy cydlynol i gydymffurfio ag ef (Llywodraeth y DU, 2016b; DIIS RTE, 2012). • Llai o faich rheoleiddio (ar gyfer darparwyr AHO risg isel) (Llywodraeth y DU, 2016a). • Mwy o gysondeb ac ansawdd gwell ymysg darparwyr (Llywodraeth y DU, 2016a). • Enillion cynhyrchiant ar gyfer darparwyr yn sgil llai o dasgau gweinyddol (Llywodraeth y DU, 2016b)
Ehangach	Dysgwyr	<ul style="list-style-type: none"> • Llai o ddryswch ynglŷn â llwybrau a

		<p>phontio i farchnadoedd llafur (DIISRTE, 2012).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llai o anghymesuredd gwybodaeth – mwy o benderfyniadau ar sail gwybodaeth (Llywodraeth y DU, 2016c; Asesiad Effaith o Ddyletswyddau Rhannu Gwybodaeth a Thryloywder Data; DIISRTE, 2012). • Mwy o gyfranogiad (i'r graddau y bydd y Comisiwn yn dyrannu cyllid yn fwy effeithlon tuag at grwpiau difreintiedig) (Llywodraeth y DU, 2016c; DIISRTE, 2012). • Gwella symudedd cymdeithasol (Llywodraeth y DU, 2016c). • Enillion cynhyrchiant (Llywodraeth y DU, 2016c; DIISRTE, 2012).
Ehangach	Busnesau/ Cyflogwyr	<ul style="list-style-type: none"> • Mwy o hyder ynglŷn ag ansawdd a sgiliau graddedigion (DIISRTE, 2012). • Hwb cynhyrchiant i'r sector preifat (Llywodraeth y DU, 2016b, 2016c).
Ehangach	Trethdalwyr	<ul style="list-style-type: none"> • Gwella gwerth am arian trethdalwyr (Llywodraeth y DU, 2016c). • Gwella cyfraddau ad-dalu benthychiadau drwy gynyddu cynhyrchiant (Llywodraeth y DU, 2016c).

Crynodeb

8.43 Gan nad oes modd mesur y manteision sy'n gysylltiedig â diwygio, mae'n anodd cymharu'r costau a'r manteision mewn ffordd wrthrychol. Mewn sefyllfa o'r fath, mae'n rhaid penderfynu a yw'r manteision yn drech na'r costau ychwanegol.

8.44 Fodd bynnag, ystyriwyd yr effeithiau canlynol mewn perthynas â'r darpariaethau yn y Bil fel yr opsiwn a ffeirir:

- **Datganiad o flaenoriaethau**

Mae'r dull hwn o gynllunio strategol yn cyd-fynd â model diwygiedig Llywodraeth Cymru o reoli cysylltiadau â chyrrff hyd braich. Fe'i cynlluniwyd er mwyn rhoi nodau ac amcanion i'r sector sy'n ymestyn dros dymor llywodraeth, a thrwy hynny, yn rhoi cyfle i gynllunio a chyllido'n strategol dros gyfnod hirach.

- **Cenhadaeth ddinesig**

Efallai y bydd modd cyflawni dyletswydd y Comisiwn i hyrwyddo cenhadaeth ddinesig, wrth iddo weithredu ei swyddogaethau eraill. Bydd angen i'r Comisiwn benderfynu sut mae'n disgwyl i sefydliadau Addysg Uwch ac Addysg Bellach gydymffurfio â'r gofynion, fodd bynnag, mae'r sectorau hynny eisoes yn gyfarwydd â'r cydsyniad. Fel y cafodd ei ddiffinio yn y Bil hwn, mae'n estyniad o'u rhwymedigaethau o dan Ddeddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 sy'n golygu bod peth o'r seilwaith a'r fframweithiau angenrheidiol eisoes ar waith. Rhagwelir mai prin iawn fydd yr effeithiau cychwynnol.

- **Cod Ymgysylltu â Dysgwyr**

Mae'r Cod yn rhan o amodau cofrestru gorfodol parhaus, ond mae gan y rhan fwyaf o ddarparwyr drefniadau cyfredol i sicrhau bod cynrychiolaeth dysgwyr ar waith. Bydd y Comisiwn yn datblygu unrhyw ganllawiau newydd mewn ymgynghoriad â rhanddeiliaid. Bydd y canllawiau hyn yn cynnwys egwyddorion allweddol ymgysylltu â dysgwyr a chymau ymarferol er mwyn helpu i weithredu'n gyson ar draws y sector ôl-16 (ac eithrio'r chweched dosbarth).

- **Cofrestru**

Ar ôl dechrau'r darpariaethau cofrestru o dan y Bil a deddfu'r ddeddfwriaeth eilaidd berthnasol, efallai y bydd cofrestru cychwynnol gyda'r Comisiwn yn cael rhywfaint o effaith ar ddarparwyr addysg uwch yng Nghymru. Bydd mwyafrif yr amodau cofrestru yn ymdrin â materion sydd eisoes yn cael eu rheoleiddio neu eu sicrhau gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru, ond gallai'r newid rheoleiddiwr a'r dulliau rheoleiddio arwain at rywfaint o effaith weinyddol drosiannol. Wrth ymgynghori ar y ddeddfwriaeth eilaidd berthnasol, bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio sicrhau cyn lleied o effaith â phosib wrth bontio i'r fframwaith rheoleiddio.

- **Ansawdd**

Nid ydym yn disgwyl unrhyw effaith uniongyrchol ar ddarparwyr ar ddechrau'r darpariaethau ansawdd, gan y bydd y trefniadau asesu ac arolygu yn y sectorau addysg uwch ac addysg bellach yn parhau'r un fath i raddau helaeth dan y ddeddfwriaeth. Mae hyn yn cymryd taw'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch yw'r corff a ddynodwyd gan Lywodraeth Cymru i gynnal asesiadau ansawdd addysg uwch, ar argymhelliad y Comisiwn.

Y Comisiwn fydd yn gyfrifol am gytuno ar ac ariannu gwaith Estyn yn y sector ôl-16. Efallai y bydd rhywfaint o effaith drosiannol fach ar Estyn o'r herwydd, a bydd Llywodraeth Cymru yn cydweithio'n agos ag Estyn er mwyn pontio'n ddiraffferth wrth gychwyn ar ei berthynas waith agos â'r Comisiwn.

- **Cynllunio a chyllido**

Y prif wahaniaeth rhwng swyddogaethau cynllunio a chyllido'r Comisiwn a'r trefniadau cyfredol yw'r bwriad polisi y bydd disgwyl i'r mwyafrif o ddarparwyr a gaiff arian grant gan y Comisiwn, waeth a ydynt wedi'u cofrestru neu beidio, ymrwymo i Gytundeb Deilliannau. Y Comisiwn fydd yn gyfrifol am Gytundebau Deilliannau, a'r nod yw eu bod yn sail i "ymrwymadau perfformiad" sydd ynghlwm wrth gyllid. Bydd y dull hwn yn darparu llwybr clir o ddatganiad o flaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru trwy gynllun strategol y Comisiwn i weithgareddau darparwyr addysg ac ymchwil trydyddol. Dyma'r dull y bydd y Comisiwn yn ei ddefnyddio i sicrhau bod darparwyr addysg ac ymchwil trydyddol yn cyfrannu at amcanion a nodwyd yng nghynllun strategol cymeradwy'r Comisiwn. Bwriedir i'r Cytundebau Deilliannau gael eu cyd-gynhyrchu trwy drafodaethau rhwng y Comisiwn a'r cyrff a ariennir.

Bydd hyn yn dibynnu ar yr amodau a'r telerau a ddarperir gan Weinidogion Cymru i'r Comisiwn ar faterion cyllido. Ar hyn o bryd, rhagwelir y byddai'r rhai sy'n derbyn cyllid - ac sy'n debygol o orfod llunio cytundeb deilliannau gyda'r Comisiwn - yn cynnwys y canlynol:

- **awdurdodau lleol** (mewn perthynas â chyllid ar gyfer chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd ac o bosib addysg gymunedol i oedolion);
- **darparwyr Addysg Uwch** – sydd wedi'u cofrestru yn y categori cofrestru Uwch (gallai hyn gynnwys Sefydliadau Addysg Uwch, Sefydliadau Addysg Bellach a chyrrff eraill sy'n gymwys i gofrestru a'u hethol i wneud hynny, felly mae cyllid yn debygol o gwmpasu cronfeydd Addysg Uwch ac Ymchwil ac Arloesi);
- **darparwyr Addysg Bellach a Thrydyddol** – efallai na fydd gofyn iddynt gofrestru yn y tymor byr (byddai hyn yn cynnwys Sefydliadau Addysg Bellach a darparwyr hyfforddiant eraill o bosib, yn dibynnu ar gwmpas yr amodau a thelerau).

- **Llywodraethu**

Ni ragwelir y bydd darpariaethau llywodraethu Addysg Uwch, swyddogaethau ymyrraeth Gweinidogion Cymru mewn perthynas â Sefydliadau Addysg Bellach neu'r darpariaethau ar gyfer dyletswydd y Comisiwn i fonitro ac adrodd ar gynaliadwyedd ariannol yn creu beichiau pellach ar randdeiliaid o'r diwrnod cyntaf.

Mae'r darpariaethau llywodraethu Addysg Uwch yn estyn pwerau gwneud gorchmynion cyfredol Gweinidogion Cymru i ddiwygio neu ddi-ddymu Atodlen 7A o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 a chyflwyno pwerau gwneud gorchmynion newydd i Weinidogion Cymru i ddiwygio neu ddi-ddymu adrannau 125 (2) i (4) o Ddeddf 1988. Wrth wneud gorchmyn, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw un arall yr ystyrir yn briodol. Mae

darpariaethau llywodraethu Addysg Uwch hefyd yn gwneud mân newidiadau i bwerau Gweinidogion Cymru i ddi-ddymu CAU yng Nghymru.

Mae'r darpariaethau ar gyfer pwerau Gweinidogion Cymru i ymyrryd yn ymddygiad Sefydliad Addysg Bellach yng Nghymru i raddau helaeth yn dwyn ymlaen y darpariaethau presennol yn adran 57 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992. Ni fydd Gweinidogion Cymru yn ystyried ymyrryd oni fydd un neu fwy o'r seiliau dros ymyrryd wedi'u bodloni, fel sy'n digwydd nawr.

Mae'r Bil yn rhoi dyletswydd ar y Comisiwn i fonitro ac adrodd ar gynaliadwyedd ariannol rhai darparwyr addysg drydyddol penodol. O dan y darpariaethau hyn, rhaid i'r Comisiwn gynnwys adroddiad ar sefyllfa ariannol gyfredol darparwyr sy'n cael eu monitro, yn ei adroddiad blynyddol a gyflwynir i Weinidogion Cymru. Ar yr un pryd, rhaid i'r Comisiwn hefyd gyflwyno adroddiad ar wahân ar ragolygon ariannol darparwyr sy'n cael eu monitro. Wrth gyflawni ei ddyletswydd fonitro, rhagwelir y bydd y Comisiwn yn defnyddio'r wybodaeth a gesglir gan ddarparwyr i fonitro bod pawb yn cydymffurfio â'r amodau cofrestru neu amodau a thelerau cyllido. Fodd bynnag, bydd y gofynion gwybodaeth yn gliriach pan fydd trefniadau rheoleiddiol y Comisiwn wedi'u datblygu.

- 8.45 Opsiwn 1 sy'n cynnig y gost isaf, ond mae'r broses ddarnio yn parhau o dan yr opsiwn hwn, ac mae'n methu mynd i'r afael â'r angen am gynllunio cydgysylltiedig. Mae'n methu bodloni'r gofyniad polisi, ac ni theimlir ei fod yn opsiwn addas.
- 8.46 Mae anfanteision yr opsiwn canoli yn gorbwyso ei fanteision. Er y gallai Canoli wireddu buddion tebyg o bosibl i greu'r Comisiwn a bod â chostau is, yn y pen draw mae'r risgiau posibl sy'n gysylltiedig ag aildosbarthu SYG a gwrthwynebiad gan y sector AU yn golygu bod yr opsiwn hwn wedi'i ddiystyru (gweler pennod 7 am fwy o fanylion).

9. Asesiad o'r effaith

Asesu'r gystadleuaeth

Mae'r sefydliadau y mae'r ddeddfwriaeth yn effeithio arnynt yn cynnwys:

9.1 Sector 1: Sefydliadau sy'n cyllido ac yn rheoleiddio addysg a hyfforddiant ôl-16 ac ymchwil.

- Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru
- Llywodraeth Cymru
- Cyngorau ymchwil y Deyrnas Unedig
- Cyllidwyr ymchwil masnachol a gwirfoddol
- Asiantaeth Sicrhau Ansawdd ar gyfer Addysg Uwch
- Estyn

- Awdurdodau Lleol yn eu rôl o gynnal ysgolion â chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd ac fel cyllidwyr Dysgu Oedolion a Dysgu Cymunedol

9.2 Sector 2: Sefydliadau sy'n darparu hyfforddiant ac addysg ôl-16 (darparwyr):

- Sefydliadau Addysg Uwch wrth gyflawni gwahanol swyddogaethau (sy'n cynnwys dysgu, cymorth i fyfyrwyr, profiad myfyrwyr, ymgysylltiad dinesig, cynadledda)
- Sefydliadau Addysg Bellach
- Ysgolion â chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd
- Awdurdodau Lleol yn eu rôl fel darparwyr Dysgu Oedolion a Dysgu Cymunedol

9.3 Sector 3: Sefydliadau masnachol ac elusennol sy'n cynnal ac yn cymryd rhan mewn ymchwil sydd wedi'i chyllido'n gyhoeddus (yn rhannol).

9.4 Sector 4: Cyflenwyr nwyddau a gwasanaethau i'r sefydliadau uchod.

- Byrddau arholi a darparwyr cymwysterau eraill
- Busnesau, mangreoedd a gwasanaethau arlwyyo
- Cyflenwyr gwasanaethau a chyfarpar addysgol

9.5 Ar hyn o bryd, dyma'r unig fannau lle mae cystadleuaeth yn bodoli ymhlith y sefydliadau uchod:

- rhwng y sefydliadau yn Sector 2, (sy'n ceisio cynnig hyfforddiant ac addysg am bris cystadleuol sy'n darparu gwerth am arian). Mewn rhai cymunedau, efallai fod yna ddyblygu diangen o gyrsgiau sy'n cael eu cynnig gan wahanol ddarparwyr. Gall y gystadleuaeth hon fod yn ddinistriol (er enghraifft, gall arwain at sefyllfa lle mae dau sefydliad sy'n cystadlu yn methu â denu digon o fyfyrwyr i wneud y naill gwrs neu'r llall yn hyfyw ac felly maent yn methu â diwallu anghenion dysgwyr, lle byddai cynnig un cwrs yn sicrhau bod anghenion y dysgwyr yn cael eu diwallu).
- rhwng y sefydliadau yn sector 3, sy'n ceisio bod yn bartneriaid ymchwil a ffefrir.
- rhwng y sefydliadau yn sector 4, sy'n cystadlu i gyflenwi'r nwyddau a ddymunir am brisiau cystadleuol.

Risgiau'r ddeddfwriaeth o ran cystadleuaeth

9.6 Rhagwelir y bydd y Comisiwn newydd yn dylanwadu ar y cynnig o hyfforddiant ac addysgu y bydd y sefydliadau yn sector 2 yn ei wneud. Yn gadarnhaol, gall helpu i greu cyrsiau newydd sy'n ofynnol i gyflawni amcanion Llywodraeth Cymru i wella cyfleoedd i ddysgwyr. Yn negyddol, gall ddod yn ymwybodol o ddarpariaeth yr ystyrir ei bod yn is na'r safon, neu'n ddyblygol, a gall, yn unol â hynny, fynd at ddarparwr gyda chais i addasu ei gynnig. Yn y pen draw, gall wrthod rhywfaint o'r cyllid a ddarperir i gefnogi cyflwyno cwrs penodol.

9.7 Gall y Comisiwn ddarparu neu gefnogi darparu cyllid ar gyfer ymchwil i'r sefydliadau yn sector 3.

9.8 Fodd bynnag, mae swyddogaethau rheoleiddio a sicrhau ansawdd o fewn y sector dan sylw eisoes yn rhan o bwerau Llywodraeth Cymru, CCAUC a Chynghorau Ymchwil y Deyrnas Unedig, a'r cyrff a noddir ganddynt, ac ni fydd Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn creu unrhyw effaith wahanol nac effaith ychwanegol ar y cyfleoedd cystadlu sy'n bodoli ar hyn o bryd o fewn y sectorau a nodir uchod.

Asesiad o'r Effaith ar Gyfiawnder

9.9 Ystyriwyd effaith bosibl y cynigion ar y system gyfiawnder, gan gynnwys ar:

- a. y llysoedd (troseddol a sifil);
- b. tribiwnlysoedd heb eu datganoli;
- c. tribiwnlysoedd wedi'u datganoli;
- d. cymorth cyfreithiol;
- e. y farnwriaeth;
- f. cyrff erlyn;
- g. carchardai, cyfiawnder ieuenctid a'r gwasanaethau prawf.

9.10 Mae'r Bil Drafft yn cynnwys pwerau i Weinidogion Cymru neu'r Comisiwn allu gwneud cais i'r llysoedd am waharddeb. Mae Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 yn cynnwys darpariaethau tebyg ac nid yw Llywodraeth Cymru'n ymwybodol o unrhyw geisiadau nac erlyniadau o dan y Ddeddf honno. Felly, ystyrir ei bod yn annhebygol y bydd y darpariaethau hyn yn golygu unrhyw beth ond cynnydd bach iawn i'r baich ar y llysoedd.

9.11 Mae'r Bill Drafft yn gosod dyletswyddau penodol ar y sector addysg drydyddol. Gallai peidio â chydymffurfio â rhai o'r dyletswyddau hyn arwain at gamau yn y llysoedd. Yn fwy penodol:

- Dyletswydd y corff llywodraethu i gydymffurfio â chyfarwyddyd;
- Gofyniad, drwy hysbysiad, i bersonau ddarparu gwybodaeth i'r Comisiwn. Mae cydymffurfio â hysbysiad neu gyfarwyddyd yn orfodoadwy drwy waharddeb;
- Mae'r Bill Drafft hefyd yn darparu ar gyfer trosedd o rwystro Prif Arolygydd Addysg a Hyfforddiant Ei Mawrhydi yng Nghymru yn fwriadol rhag arfer ei swyddogaethau mewn perthynas ag arolygiad o dan y Bill Drafft.

9.12 I grynhoi, mae'r cynigion ym Mil Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn debygol o gael effaith fach neu ddim effaith o gwbl ar y system gyfiawnder.

9.13 Mae copi ar gael o'r ffurflen Nodi'r Effaith ar y System Gyfiawnder (JSII) a darperir dolen iddi ar yr adeg cyflwyno.

Prawf hidlo'r gystadleuaeth - canllawiau'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Cwestiwn	Cyllidwyr a rheoleiddwyr	Darparwyr dysgu	Ymchwilwyr	Cyflenwyr nwyddau a gwasanaethau
C1: Yn y farchnad/marchnadoedd yr effeithir arni/arnynt gan y rheoliad newydd, a oes gan unrhyw gwmni gyfran o'r farchnad sy'n fwy na 10%?	Na - nid ydynt yn gwmnïau	Oes - mae myfyrwyr Prifysgol Caerdydd yn cyfrif am 25% ⁴⁰ o gyfanswm y dysgwyr mewn Sefydliadau Addysg Bellach a Sefydliadau Addysg Uwch yng Nghymru.	O bosibl – efallai bod rhai Sefydliadau Addysg Uwch a busnesau yn denu mwy na 10% o gyfran y cyllid ymchwil yng Nghymru.	Oes – cyrff arolygu
C2: Yn y farchnad/marchnadoedd yr effeithir arni/arnynt gan y rheoliad newydd, a oes gan unrhyw gwmni gyfran o'r farchnad sy'n fwy na 20%?	Na - nid ydynt yn gwmnïau	Na	O bosibl – efallai bod rhai Sefydliadau Addysg Uwch a busnesau yn denu mwy na 20% o gyfran y cyllid ymchwil yng Nghymru.	Oes

⁴⁰ Ffynhonnell: StatsCymru 2017/18 gweler: StatsCymru: Cofrestriadau myfyrwyr yng Nghymru yn ôl sefydliad a blwyddyn

Cwestiwn	Cyllidwyr a rheoleiddwyr	Darparwyr dysgu	Ymchwilwyr	Cyflenwyr nwyddau a gwasanaethau
C3: Yn y farchnad/marchnadoedd yr effeithir arni/arnynt gan y rheoliad newydd, a oes gan y tri chwmni mwyaf gyda'i gilydd gyfran o'r farchnad sy'n fwy na 50%?	Na - nid ydynt yn gwmnïau	Na	O bosibl – efallai bod tri Sefydliad Addysg Uwch a busnes yn denu mwy na 50% o gyfran y cyllid ymchwil yng Nghymru.	Oes
C4: A fyddai costau'r rheoliad yn effeithio llawer mwy ar rai cwmnïau o gymharu ag eraill?	Na - nid ydynt yn gwmnïau	Na	Na	Na
C5: A yw'r rheoliad yn debygol o effeithio ar strwythur y farchnad, gan newid nifer neu faint y busnesau/sefydliadau?	Ydy	Na. O dan y rheolau presennol, mae hyn yn bosibl	Na. O dan y rheolau presennol, mae hyn yn bosibl	Na
C6: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau sefydlu uwch i ddarpar gyflenwyr neu gyflenwyr newydd, nad oes rhaid i gyflenwyr presennol eu talu?	Na - nid ydynt yn gyflenwyr	Na	Na	Na
C7: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau rheolaidd uwch i ddarpar gyflenwyr neu gyflenwyr newydd, nad oes rhaid i gyflenwyr presennol eu talu?	Na - nid ydynt yn gyflenwyr	Na	Na	Na
C8: A yw newid technolegol cyflym yn un o nodweddion y sector?	Na	Na	Ydy	Na

Cwestiwn	Cyllidwyr a rheoleiddwyr	Darparwyr dysgu	Ymchwilwyr	Cyflenwyr nwyddau a gwasanaethau
C9: A fyddai'r rheoliad yn cyfyngu ar allu cyflenwyr i ddewis pris, ansawdd, ystod neu leoliad eu cynhyrchion?	Na - nid ydynt yn gyflenwyr	Na	Na	Na
Cyfanswm nifer y sgoriau cadarnhaol	1	1	4	3

10. Adolygu ar ôl gweithredu

Y polisi o fewn y Bill Drafft

10.1 Mae'r Bill Drafft yn sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru sydd â chyfrifoldebau mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil yng Nghymru.

10.2 Dyma brif genhadaeth y Comisiwn:

'Sicrhau bod gan bobl Cymru'r wybodaeth, y sgiliau a'r gefnogaeth sy'n arwain at lwyddiant a ffyniant unigol a chenedlaethol. Bydd y Comisiwn yn buddsoddi mewn darpariaeth addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (AHO) a chapasiti ymchwil sy'n deg, rhagorol ac entrepreneuriaid: gan ehangu ymgysylltiad dinesig, llesiant economaidd a chynnydd cymdeithasol'.

Adolygu sut mae'r polisi wedi cael ei weithredu

10.3 Wrth adolygu a gwerthuso'r polisi yn y Bill Drafft, byddwn yn canolbwyntio ar weithredu'r canlynol:

- Swyddogaethau statudol y Comisiwn: bydd gan y Comisiwn swyddogaethau mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil yng Nghymru. Mae Gweinidogion Cymru a Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru yn cyflawni rhai swyddogaethau tebyg ar hyn o bryd.
- Cyfrifoldeb y Comisiwn dros adolygu effeithiolrwydd y system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil yng Nghymru, gan gynnwys ei swyddogaeth ei hun o fewn y system honno.
- Mesur lefelau hyder y cyhoedd yn y sefydliad fel y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil annibynnol yng Nghymru, ac yn system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil cyn ac ar ôl sefydlu'r Comisiwn; ac
- Adolygu manteision, costau gwirioneddol ac effeithiau sefydlu'r Comisiwn.

Cyflawni swyddogaethau statudol y Comisiwn

10.4 Darparu, cynllunio, cyllido a rheoleiddio addysg bellach, addysg uwch, dysgu oedolion a dosbarthiadau chwech mewn ysgolion prif ffrwd (drwy'r awdurdodau lleol); cyllido'r ddarpariaeth ymchwil ac arloesi yng Nghymru; datblygu, cyflwyno ac adolygu fframweithiau prentisiaethau Cymru a chyflwyno tystysgrifau prentisiaethau Cymru; a goruchwylio a rheoleiddio ansawdd a safonau addysg a hyfforddiant yn y sector addysg drydyddol, hyfforddiant ac ymchwil sydd o fewn ei gylch gwaith.

- 10.5 Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn gyflwyno adroddiad blynyddol i Weinidogion Cymru ar (ymhlith pethau eraill) sut mae wedi cyflawni ei swyddogaethau, y cynnydd a wnaed yn ystod y flwyddyn tuag at gyflawni'r amcanion yn ei gynllun strategol a'r cynnydd tuag at gyflawni blaenoriaethau strategol Gweinidogion Cymru.
- 10.6 Bydd Gweinidogion Cymru'n gosod copi o'r adroddiad blynyddol gerbron y Senedd.

Methodoleg adolygu

- 10.7 Cyfrifoldeb y Comisiwn fydd cynllunio sut caiff yr adroddiad blynyddol hwn ei lunio a mynd ati i wneud hynny. Cytunir ar y trefniadau adrodd gydag Uned Noddi Llywodraeth Cymru. Bydd yr adroddiad blynyddol cyntaf yn cael ei lunio yn 2024.
- 10.8 Wrth lunio'r adroddiad, bydd yn ofynnol i'r Comisiwn adrodd ar, ymhlith materion eraill, sut mae wedi cyflawni ei swyddogaethau, gan gyfeirio at ei nodau cyffredinol a'i amcanion lefel uchel. Bydd disgwyl iddo hefyd, er enghraifft, roi adroddiad ar sut mae wedi ymgysylltu â rhanddeiliaid wrth gyflawni ei swyddogaethau.
- 10.9 Bydd y Comisiwn yn gorfod ateb 'r Senedd, naill ai mewn sesiwn lawn neu mewn Pwyllgor, a bydd yn cael copi o'r adroddiad blynyddol a osodwyd gan Weinidogion Cymru. Bydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus hefyd yn gallu craffu ar gyllid y Comisiwn.

Adolygu'r system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil yng Nghymru

- 10.10 I gefnogi'r amcan lefel uchel o sicrhau bod y system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil yng Nghymru yn effeithiol a chodi safonau i bawb, ynghyd â gwella cyfranogiad, cynnydd, perfformiad a deilliannau dysgwyr, bydd y Comisiwn yn adolygu'r berthynas rhwng gwahanol gyrff, gan gynnwys ei berthynas ei hun gyda'r rheini y mae'n eu cyllido ac yn eu rheoleiddio. Bydd hyn, er enghraifft, yn galluogi'r Comisiwn i fod mewn sefyllfa lle mae'n cynghori Gweinidogion Cymru ar ddatblygiad y system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil yng Nghymru yn yr hirdymor.

Methodoleg adolygu

- 10.11 Bydd Gweinidogion Cymru'n gosod adroddiad blynyddol y Comisiwn gerbron y Senedd, a bydd yr adroddiad ar gael i'r Senedd ei weld. Gallai'r adroddiad blynyddol gynnwys dadansoddiad cyffredinol o'r system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ac ymchwil yng Nghymru.

- 10.12 Bydd gan y Comisiwn bwerau i'w gwneud yn ofynnol i unrhyw berson sy'n cael cyllid ganddo, neu y mae'n gyfrifol am ei reoleiddio, ddarparu unrhyw wybodaeth sydd ei hangen arno i gyflawni ei swyddogaethau, gan gynnwys monitro a gwerthuso.
- 10.13 Roedd y dymuniad i gael corff sy'n gallu edrych yn gyffredinol ar effeithiolrwydd y system AHO yn ei chyfanrwydd ac sydd â'r gallu i olrhain cynnydd pob dysgwr unigol o'r adeg y mae'n gadael addysg orfodol ac yn dechrau addysg bellach, prentisiaeth neu addysg uwch, yn ddadl bwysig wrth drafod sefydlu'r Comisiwn. Bydd y Comisiwn yn casglu'r wybodaeth hon ac yn cynnal gwaith ymchwil a dadansoddiad ystadegol i gynnydd dysgwyr yn gyffredinol, gan gymharu'r rheini sydd mewn categorïau penodol.

Hyder y cyhoedd yn system AHO Cymru

- 10.14 Ochr yn ochr â datblygu'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol, mae Cynllun Gwireddu Manteision hefyd wedi'i lunio fel rhan o raglen weithredu'r Comisiwn. I sicrhau cysondeb, mae pob dogfen yn llywio'r llall a byddant yn cael eu trin fel dogfennau ategol at ddibenion adolygu a gwerthuso ar ôl gweithredu yn y dyfodol.
- 10.15 Dadl bwysig arall wrth drafod sefydlu'r Comisiwn, a nodwyd fel y fantais gyffredinol fwyaf tebygol, yw 'mwy o hyder ymhlith y cyhoedd yn y system AHO yng Nghymru'.
- 10.16 Er i'r cynlluniau cychwynnol ar gyfer yr adolygiad gael eu hamlinellu isod, bydd angen i'r Comisiwn benderfynu ar y ffordd orau o fonitro hyder y cyhoedd yn gyson yn y tymor hirach.

Methodoleg adolygu

- 10.17 Cynigir y bydd dwy flwyddyn yn cael eu defnyddio fel sylfaen at ddibenion gwerthuso a chasglu data yn y dyfodol, gan gynnwys i fesur hyder y cyhoedd:
- Blwyddyn academaidd 2022/23: caiff y flwyddyn cyn sefydlu'r Comisiwn ei defnyddio fel sylfaen ar gyfer mesur effaith y manteision a nodwyd ar gyfer y rhaglen a/neu'r graddau y cawsant eu gwireddu gan y Comisiwn, gan gynnwys hyder y cyhoedd (gellir defnyddio data arall lle nad yw hyn ar gael).
 - Blwyddyn academaidd 2017/18: caiff y flwyddyn hon ei defnyddio hefyd. Mae hyn yn cyd-fynd â'r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn 'Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus' yn 2007⁴¹, ac yn rhagflaenu'r ymgynghoriad technegol 'Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus - y camau nesaf' a gynhaliwyd rhwng Ebrill a Gorffennaf 2018 - dogfen a allai ddylanwadu ar ymddygiadau cyn sefydlu'r Comisiwn.

⁴¹ Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar y Papur Gwyn rhwng Mehefin a Hydref 2017.

10.18 Gellir mesur hyder hefyd drwy'r arolygon sy'n cael eu cynnal ar hyn o bryd gan Lywodraeth Cymru a phartneriaid eraill. Dylai'r corff newydd allu defnyddio'r rhain neu gomisiynu rhai newydd.

Adolygu manteision ac effeithiau sefydlu'r Comisiwn

10.19 Disgwylir manteision a chanlyniadau eraill sylweddol o'r rhaglen hon - ond ni fyddant, fodd bynnag, yn cael eu gwireddu am sawl blwyddyn ar ôl i'r Comisiwn gael ei sefydlu ac i'r diwygiadau cysylltiedig ddechrau. Fel y nodwyd uchod, lluniwyd Cynllun Gwireddu Manteision. Mae'r cynllun hwn:

- yn disgrifio'r manteision a geir o sefydlu'r Comisiwn;
- yn nodi pwy sy'n gyfrifol am wireddu'r manteision;
- yn nodi'r sylfeini ar gyfer mesur y manteision;
- yn sail i'r gwaith gwerthuso ac adolygu ar ôl i'r rhaglen ddod i ben er mwyn pennu a yw'r manteision a gynlluniwyd wedi'u gwireddu.

10.20 Mae'r manteision a nodwyd yn y cynllun hwn yn cefnogi nodau ac amcanion y rhaglen ac yn cyd-fynd â nhw.

10.21 Caiff cynllun dadansoddi ei lunio a fydd yn amlinellu'r gwaith ystadegol ac ymchwil sy'n angenrheidiol i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau a nodir yn y data sydd ar gael ac i nodi a gwerthuso effaith y diwygiadau arfaethedig.

10.22 O fis Gorffennaf 2023, bydd y Comisiwn yn cymryd y cyfrifoldeb am y Cynllun Gwireddu Manteision a'r cynllun dadansoddi cysylltiedig. Bydd y Comisiwn yn gyfrifol am gynnal adolygiadau o'r manteision yn y dyfodol gan gyflwyno'r canfyddiadau i Lywodraeth Cymru. Cytunir ar y trefniadau adrodd gydag Uned Noddi Llywodraeth Cymru. Rhagwelir hefyd y bydd y Comisiwn yn cynnal adolygiadau blynyddol, a bydd unrhyw welliannau'n cael eu mesur yn erbyn y targedau a'r data sylfaenol a bennwyd gan raglen weithredu'r Comisiwn. Caiff adroddiad gwerthuso terfynol ei lunio gan y Comisiwn i adlewyrchu'r data sydd ar gael a'r data cysylltiedig ar gyfer 2033/34.

10.23 Y bwriad yw y bydd y corff newydd yn cydweithio'n agos â Llywodraeth Cymru ac yn mabwysiadu protocolau Ymchwil Gymdeithasol y Llywodraeth a Gwasanaethau Ystadegol y Llywodraeth⁴². Bwriedir i'r Comisiwn hefyd allu cynhyrchu ystadegau swyddogol a manteisio ar rai dulliau ymchwilio a gwerthuso sydd eisoes yn bod yn ogystal â chomisiynu rhai newydd.

⁴² Mae proffesiwn Ymchwil Gymdeithasol y Llywodraeth yn cefnogi'r broses o ddatblygu, gweithredu, adolygu a gwerthuso polisiâu'r llywodraeth - <https://www.gov.uk/government/organisations/civil-service-government-social-research-profession>. Mae Gwasanaethau Ystadegol y Llywodraeth yn gweithio i ddarparu cyngor, dadansoddiadau a sylfaen dystiolaeth ystadegol er mwyn helpu pobl i wneud penderfyniadau gwell - <https://gss.civilservice.gov.uk/>.

- 10.24 Bydd y dull amlweddog hwn o weithio a amlinellir uchod yn canolbwyntio ar y graddau y mae'r ddeddfwriaeth wedi cyfrannu at gyflawni newid ar draws yr ystod o ganlyniadau lle byddai disgwyl iddi wneud gwahaniaeth. Bydd hyn yn cynnwys, fel yr argymhellwyd gan y Pwyllgor Cyllid yn eu hymchwiliad yn 2017 sef 'Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth⁴³', ystyriaeth o gywirdeb y costau amcangyfrifedig sydd yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol.
- 10.25 Bydd cynllun dadansoddi hefyd yn cael ei lunio, a fydd yn amlinellu'r gwaith ystadegol ac ymchwil sy'n angenrheidiol i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau a nodir yn y data sydd ar gael ac i fonitro a gwerthuso effaith y diwygiadau arfaethedig.
- 10.26 Mae'n hanfodol rheoli manteision y rhaglen drwy gydol y broses weithredu nes eu bod wedi'u gwireddu. O fis Gorffennaf 2023, bydd y Comisiwn yn cymryd y cyfrifoldeb am y Cynllun Gwireddu Manteision. Bydd y Comisiwn yn gyfrifol am gynnal adolygiadau o'r manteision yn y dyfodol gan gyflwyno'r canfyddiadau i Lywodraeth Cymru. Cytunir ar y trefniadau adrodd gydag Uned Noddi Llywodraeth Cymru.
- 10.27 Bydd amseru a manylion y gweithgarwch sy'n gysylltiedig â gwerthuso'r rhaglen ar ôl ei gweithredu yn cael llywio gan y gwaith a wneir mewn perthynas â'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol a'r Cynllun Gwireddu Manteision. Mae'n debygol y bydd y prif weithgarwch i'r perwyl hwn yn digwydd ar ôl 2023. Ystyrir hefyd yr angen am broses werthuso interim ar gyfer y rhaglen, ynghyd ag adroddiad posibl gan Swyddfa Archwilio Cymru a gwerthusiad o werth am arian.

⁴³ <https://busnes.senedd.cymru/documents/s70559/Ymateb%20Llywodraeth%20Cymru.pdf>

ATODIAD 1

BIL ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL (CYMRU) DRAFFT 2020

NODIADAU ESBONIADOL

CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn ar gyfer Bill Drafft Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2020 ("y Bill Drafft") fel y'i cyflwynwyd i'r Senedd ar xx Mai 2020.
2. Fe'u lluniwyd gan Gyfarwyddiaeth Sgiliau, Addysg Uwch a Dysgu Gydol Oes Llywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Bill Drafft ac i helpu'r drafodaeth arno. Nid ydynt yn rhan o'r Bill Drafft ac nid ydynt wedi eu cymeradwyo gan y Senedd.
3. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol ar y cyd â'r Bill Drafft. Ni fwriedir iddynt fod yn ddisgrifiad cynhwysfawr o'r Bill Drafft. Pan fo adran neu ran o adran yn hunanesboniadol a bo'n ymddangos nad oes angen unrhyw esboniad neu sylw pellach, nis rhoddir.

CRYNODEB A CHEFNDIR

4. Yn gryno, mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ("y Comisiwn"). Mae'r Bill Drafft yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyllido'r Comisiwn ac yn darparu ar gyfer swyddogaethau'r Comisiwn mewn cysylltiad â sicrhau addysg drydyddol ac ymchwil a'u cyllido. Bydd y Comisiwn hefyd yn arfer swyddogaethau rheoleiddiol mewn perthynas ag addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru. Ystyr addysg drydyddol yw addysg bellach a hyfforddiant ac addysg uwch. Mae'n cwmpasu prentisiaethau ac addysg a ddarperir gan y chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd.
5. Bydd y Comisiwn yn gyfrifol am fonitro perfformiad, llywodraethiant ac arfer ariannol ar draws y sector, gan sicrhau atebolrwydd am y cyllid cyhoeddus a ddyrennir i'r sector ar yr un pryd â diogelu rhyddid academiaidd sefydliadau yng Nghymru. Mae rhai o'r swyddogaethau hyn yn debyg i'r rheini a arferir ar hyn o bryd gan Weinidogion Cymru a Chyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC). Mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer cofrestru a rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol gan y Comisiwn.
6. Mae'r Bill Drafft yn diddymu Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru.
7. Mae'r Bill Drafft yn nodi y bydd gan y Comisiwn Bwyllgor Ymchwil ac Arloesi ("YAC"), a fydd yn cynghori'r Comisiwn ynghylch ei swyddogaethau ymchwil ac arloesi.

8. Mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer "Prentisiaethau Cymreig Cymeradwy" ac yn sefydlu'r drefn ar gyfer cymeradwyo fframweithiau prentisiaethau, gan gynnwys pwerau i'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ddyroddi tystysgrifau prentisiaethau.

TROSOLWG CYFFREDINOL O'R BILL DRAFFT

9. Cant a phymtheg ar hugain o adrannau a phedair Atodlen sydd i'r Bill Drafft. Mae'r Bill Drafft wedi ei rannu yn saith Ran fel a ganlyn:

RHAN 1 - FFRAMWAITH STRATEGOL AR GYFER ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL

Mae'r Rhan hon yn sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, yn nodi dyletswyddau cyffredinol y Comisiwn ac yn diddymu CCAUC.

Mae'r Rhan hon yn cyflwyno Atodlen 1 sy'n nodi statws y Comisiwn; yn gwneud darpariaeth ynghylch aelodaeth y Comisiwn gan gynnwys rhai telerau ac amodau; yn sefydlu Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru; yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i sefydlu Pwyllgor Ansawdd a phwyllgor penodi aelod staff cyswllt y Comisiwn ac yn ei alluogi i sefydlu pwyllgorau eraill gan gynnwys cyd-bwyllgorau; yn gwneud darpariaethau ynghylch aelodaeth y Comisiwn (gan gynnwys cynrychiolaeth y gweithlu a dysgwyr), y swyddog cyfrifyddu, archwilio a chyfrifon, gofynion adrodd blynyddol yn ogystal â gofynion gweithredol eraill megis dirprwyo, trafodion, cofrestr buddiannau ac arfer swyddogaethau.

Mae'r Rhan hon hefyd yn cyflwyno Atodlen 2 sy'n gwneud darpariaeth ynghylch trosglwyddo eiddo a staff i'r Comisiwn.

RHAN 2 - COFRESTRU A RHEOLEIDDIO DARPARWYR ADDYSG DRYDYDDOL

Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaethau ar gyfer cofrestru a rheoleiddio darparwyr addysg drydyddol gan y Comisiwn.

Mae'r Rhan hon yn cyflwyno Atodlen 3 sy'n gwneud darpariaeth ynghylch dynodi corff i gyflawni swyddogaethau'r Comisiwn mewn cysylltiad ag asesu ansawdd addysg uwch.

RHAN 3 - SICRHAU ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL A'U CYLLIDO

Mae'r Rhan hon yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gyllido'r Comisiwn ac yn darparu ar gyfer swyddogaethau'r Comisiwn mewn cysylltiad â sicrhau addysg drydyddol ac ymchwil a'u cyllido.

RHAN 4 - PRENTISIAETHAU

Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaethau ynghylch prentisiaethau.

RHAN 5 - DIOGELU DYSGWYR, GWEITHDREFNAU CWYNO AC YMGYSYLLTU Â DYSGWYR

Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaeth ynghylch diogelu dysgwyr, gweithdrefnau cwyno ac ymgysylltu â dysgwyr.

RHAN 6 - GWYBODAETH, CYNGOR A CHANLLAWIAU

Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaeth ynghylch gwybodaeth, cyngor a chanllawiau gan y Comisiwn a Gweinidogion Cymru ac iddynt.

RHAN 7 - AMRYWIOL A CHYFFREDINOL

Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad ag offerynnau ac erthyglau llywodraethu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru a diddymu'r corfforaethau hynny; yn cynnwys darpariaethau ynghylch gweithdrefnau is-ddeddfwriaeth; yn darparu pwerau i Weinidogion Cymru i wneud darpariaethau trosiannol, canlyniadol etc.; ac yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â chychwyn, dehongli, dod i rym etc.

Mae'r Rhan hon yn cyflwyno Atodlen 4 sy'n nodi mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol i ddeddfwriaeth sylfaenol y mae darpariaethau'r Bill Drafft yn effeithio arni.

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

RHAN 1

FFRAMWAITH STRATEGOL AR GYFER ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL

Y Comisiwn

Adran 1: Sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

10. Mae'r adran hon yn darparu ar gyfer sefydlu'r Comisiwn. Bydd y Comisiwn yn gorff corfforedig â'i bersonoliaeth gyfreithiol ei hun a phwerau a dyletswyddau penodol. Mae'r adran hon yn cyflwyno Atodlen 1, sy'n gwneud darpariaeth bellach ynghylch y Comisiwn.

Adran 2: Dyletswyddau Cyffredinol y Comisiwn

11. Mae'r adran hon yn nodi'r dyletswyddau cyffredinol y mae rhaid i'r Comisiwn roi sylw iddynt wrth gyflawni ei swyddogaethau, gan gynnwys dyletswydd i roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru. Wrth roi canllawiau i'r Comisiwn, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i bwysigrwydd diogelu rhyddid academiaidd sefydliadau yng Nghymru sy'n darparu addysg uwch.
12. Mae'r adran hon yn diffinio "aelodau o'r gweithlu addysg drydyddol" a "rhyddid academiaidd".

Strategaeth ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil

Adran 3: Datganiad o flaenoriaethau strategol

13. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gyhoeddi datganiad sy'n nodi eu blaenoriaethau strategol ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil ac arloesi. Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio neu amnewid y datganiad. Rhaid cyhoeddi unrhyw ddiwygiadau.

Adran 4: Cynllun strategol ar gyfer y Comisiwn

14. Mae dyletswydd ar y Comisiwn i lunio cynllun strategol, ac wrth wneud hynny rhaid iddo roi sylw i'r blaenoriaethau strategol a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru a rhaid iddo ymgynghori â'r personau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol.
15. Mae'r adran hon yn nodi gofynion pellach o ran cynnwys cynllun strategol y Comisiwn.

Adran 5: Cymeradwyo, cyhoeddi a gweithredu'r cynllun strategol

16. Rhaid i gynllun strategol a gaiff ei lunio o dan adran 4 gael ei anfon at Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo o fewn chwe mis i gyhoeddi datganiad o flaenoriaethau Gweinidogion Cymru o dan adran 3.
17. Mae gan Weinidogion Cymru y pŵer i gymeradwyo'r cynllun gydag addasiadau neu hebddynt, ond mae dyletswydd arnynt i ymgynghori â'r Comisiwn os digwydd iddynt wneud addasiadau i'r cynllun.
18. Mae'r adran hon yn gosod dyletswyddau ar y Comisiwn i gyhoeddi'r cynllun strategol a chymryd pob cam rhesymol i'w weithredu, ac mae hefyd yn

darparu i'r cynllun strategol gynnwys datganiad y Comisiwn ar amcanion llesiant sy'n ofynnol gan adran 7 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Adran 6: Adolygu'r cynllun strategol

19. Mae'r adran hon yn amlinellu'r broses sydd i'w dilyn gan y Comisiwn wrth adolygu a diwygio ei gynllun strategol.
20. Rhaid i'r Comisiwn adolygu ei gynllun strategol os yw Gweinidogion Cymru yn cyhoeddi diwygiadau i'w ddatganiad o flaenoriaethau strategol o dan adran 3.
21. Mae gan y Comisiwn y pŵer hefyd i adolygu ei gynllun strategol ar unrhyw adeg arall.
22. Gall y cynllun strategol gael ei ddiwygio o ganlyniad i adolygu'r cynllun. Mae adran 4 yn gymwys i unrhyw gynllun diwygiedig.
23. Rhaid anfon cynllun strategol diwygiedig at Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo o fewn chwe mis pan fo'r diwygiad o ganlyniad i Weinidogion Cymru gyhoeddi diwygiadau i'w datganiad o dan adran 3(2); neu pan fo'r diwygiad o ganlyniad i'r Comisiwn adolygu ei gynllun strategol, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol. Mae adran 5(2) i (6) yn gymwys i gynllun diwygiedig.

Amcanion strategol penodol

Adran 7: Cenhadaeth ddinesig

24. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i hybu cyflawni cenhadaeth ddinesig gan sefydliadau yng Nghymru yn y sector addysg bellach a'r sector addysg uwch. Caiff y Comisiwn gyflawni'r ddyletswydd hon drwy unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau o dan y Bill Drafft hwn. Mae gan y Comisiwn y pŵer hefyd i hybu cyflawni cenhadaeth ddinesig gan bersonau eraill a gyllidir gan y Comisiwn (ac eithrio sefydliadau yng Nghymru yn y sector addysg bellach a'r sector addysg uwch). Mae'r adran hon hefyd yn diffinio ystyr "cenhadaeth ddinesig".

Adran 8: Dyletswyddau mewn perthynas ag addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg

25. Mae'r adran hon yn gosod dyletswyddau cyffredinol ar y Comisiwn mewn cysylltiad ag addysg drydyddol cyfrwng Cymraeg.

Diddymu Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru

Adran 9: Diddymu Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru

26. Mae'r adran hon yn diddymu Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ("CCAUC") i ganiatáu ar gyfer creu'r Comisiwn gan y Bill Drafft hwn.

Adran 10: Cynlluniau trosglwyddo

27. Mae'r adran hon yn cyflwyno Atodlen 2 sy'n gwneud darpariaeth ynghylch cynlluniau ar gyfer trosglwyddo staff, eiddo, hawliau ac atebolrwyddau o ganlyniad i sefydlu'r Comisiwn a diddymu CCAUC.

RHAN 2
COFRESTRU A RHEOLEIDDIO DARPARWYR ADDYSG DRYDYDDOL

PENNOD 1
COFRESTRU DARPARWYR ADDYSG DRYDYDDOL

Y gofrestr a'r weithdrefn gofrestru

Adran 11: Y gofrestr

28. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sefydlu a chadw cofrestr o sefydliadau sy'n darparu addysg drydyddol. Rhaid i'r Comisiwn gofrestru'r sefydliadau hynny sy'n gwneud cais i gael eu cofrestru ac sy'n bodloni'r amodau cofrestru yn yr adran hon. Mae'r gofrestr, drwy ddefnyddio amodau cofrestru (gweler adrannau 13 i 21), yn darparu dull o reoleiddio'r sefydliadau hynny. Ar y cyd â'r rheoliadau cymorth i fyfyrwyr diwygiedig a osodir o dan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 ("Deddf 1998"), bydd cofrestru hefyd yn pennu cymhwysra darparwyr ar gyfer dynodiad awtomatig i gael cymorth i fyfyrwyr gan Lywodraeth Cymru.
29. Mae'r gofrestr i'w rhannu'n categorïau cofrestru gwahanol a bennir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Bwriedir i'r categorïau cofrestru ganiatáu amrywiadau priodol o ran yr amodau cofrestru sy'n ofynnol ar gyfer mathau gwahanol o sefydliadau cofrestredig sy'n cael mathau gwahanol o gyllid cyhoeddus. Caiff rheoliadau wahardd darparwr rhag cofrestru mewn un categori tra'i fod wedi ei gofrestru mewn un neu ragor o categorïau eraill.
30. Rhaid i sefydliadau, unwaith eu bod wedi eu cofrestru, fodloni'r amodau cofrestru cyffredinol ac unrhyw amodau cofrestru parhaus penodol sy'n gymwys iddynt yn y categori cofrestru perthnasol. Mae darpariaeth ar gyfer yr amodau hyn, a'r broses ar gyfer eu penderfynu, wedi ei nodi yn adrannau 14, 15, 17, 18 a 19.
31. Mae'r weithdrefn ar gyfer cofrestru, a ffurf y ceisiadau i gofrestru, yn fater i'r Comisiwn ei benderfynu. Rhaid i'r wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn y gofrestr gael ei chyhoeddi, a chaiff Gweinidogion Cymru bennu mewn rheoliadau yr wybodaeth sydd i'w chynnwys yng nghofnod sefydliad cofrestredig yn y gofrestr.

Adran 12: Yr weithdrefn gofrestru

32. Mae'r adran hon yn nodi'r weithdrefn sydd i'w dilyn os digwydd bod y Comisiwn yn bwriadu gwrthod cais i gofrestru, neu pan fo'r Comisiwn yn bwriadu gwrthod cais gan sefydliad cofrestredig i newid categorïau.
33. Rhaid i'r Comisiwn hysbysu corff llywodraethu'r sefydliad pan fo'n bwriadu gwrthod cais y sefydliad. Rhaid i'r Comisiwn bennu ei resymau dros wneud hynny. Mae isadran (2) yn darparu ar gyfer caniatáu cyfnod i sefydliad gyflwyno sylwadau i'r Comisiwn ynghylch yr hyn y mae'r Comisiwn yn bwriadu ei wneud.
34. Caiff y Comisiwn, pan ddaw'r cyfnod rhybudd penodedig i ben, naill ai penderfynu cofrestru'r sefydliad yn y categori y mae wedi gwneud cais ar ei gyfer, neu wrthod gwneud hynny.

35. Rhaid i hysbysiad o benderfyniad i wrthod cofrestru sefydliad nodi gwybodaeth ynghylch yr hawl i gael adolygiad o benderfyniad y Comisiwn.

Amodau cofrestru

Adran 13: Amodau cofrestru cychwynnol

36. Rhaid i sefydliad sy'n gwneud cais i gofrestru â'r Comisiwn fodloni amodau cofrestru cychwynnol. Mae'r adran hon yn nodi dau amod cofrestru cychwynnol mandadol. Mae'r amodau hyn yn gymwys i bob categori cofrestru.
- (a) Rhaid i'r Comisiwn fod wedi ei fodloni bod ansawdd yr addysg a ddarperir mewn sefydliad, neu a ddarperir ar ran sefydliad, yn ddigonol.
 - (b) Rhaid i'r Comisiwn fod wedi ei fodloni bod sefydliad yn gynaliadwy yn ariannol.
37. Am ragor o wybodaeth ynghylch swyddogaethau'r Comisiwn mewn cysylltiad ag asesu ansawdd a sicrhau ansawdd, gweler Pennod 3 o'r Rhan hon.
38. Caiff y safon sy'n ofynnol i sefydliadau fodloni amodau cofrestru cychwynnol, a'r wybodaeth sy'n ofynnol i ddangos hynny, eu pennu gan y Comisiwn. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn gyhoeddi canllawiau ar y gofynion ar gyfer bodloni'r amodau hynny.
39. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, bennu amodau cofrestru cychwynnol pellach, a chaniateir pennu amodau gwahanol ar gyfer categorïau cofrestru gwahanol. Mae'r rhestr a ddarperir yn isadran (4)(b) yn dangos y math o amodau y caniateir eu pennu yn y rheoliadau hyn, ond efallai na fydd yr holl categorïau hyn yn amodau cofrestru cychwynnol priodol ar gyfer holl categorïau'r gofrestr.

Adran 14: Amodau cofrestru parhaus cyffredinol

40. Fel y'i nodir yn adran 11, rhaid i sefydliad cofrestredig barhau i fodloni amodau cofrestru parhaus er mwyn cadw ei gofrestriad. Mae amod cofrestru parhaus cyffredinol yn amod a benderfynir gan y Comisiwn, sy'n gymwys i un neu ragor o gatedoriâu cofrestru.
41. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi'r amodau cofrestru parhaus cyffredinol, ac unrhyw ddiwygiadau i'r amodau hynny. Cyn penderfynu'r amodau cofrestru parhaus cyffredinol, neu ddiwygio'r amodau hynny, mae dyletswydd ar y Comisiwn, os yw'n ymddangos yn briodol iddo wneud hynny, i ymgynghori â phersonau a chanddynt ddiddordeb, er enghraifft y sefydliadau cofrestredig hynny a fydd yn ddarostyngedig i'r amodau cofrestru.
42. Caiff y Comisiwn bennu amodau gwahanol ar gyfer categorïau neu ddisgrifiadau gwahanol o sefydliad cofrestredig. O dan adran 14(9), caiff y Comisiwn benderfynu nad yw amod cofrestru parhaus cyffredinol yn gymwys i sefydliad cofrestredig penodol. Mewn achosion o'r fath, caiff y Comisiwn ddatgymhwysu'r amod mewn perthynas â'r sefydliad hwnnw, a rhaid iddo hysbysu'r sefydliad am ei benderfyniad.

Adran 15: Amodau cofrestru parhaus penodol

43. Mae'r adran hon yn nodi pryd y caiff y Comisiwn osod, amrywio neu ddileu amod cofrestru parhaus penodol sy'n gymwys i sefydliad cofrestredig.
44. Cyn gosod, amrywio neu ddileu amod cofrestru parhaus penodol, rhaid i'r Comisiwn hysbysu corff llywodraethu'r sefydliad o dan sylw. Rhaid i'r hysbysiad hysbysu'r sefydliad am resymau'r Comisiwn dros gynnig yr amod cofrestru parhaus penodol, a hawl y sefydliad i gyflwyno sylwadau am y cynnig o fewn cyfnod penodol.
45. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir gan gorff llywodraethu'r sefydliad wrth benderfynu pa un ai i osod, amrywio neu ddileu'r amod cofrestru parhaus penodol, a rhaid iddo hysbysu'r sefydliad am ei benderfyniad.
46. Rhaid i wybodaeth am yr hawl i gael adolygiad ddod gyda hysbysiad sy'n ymwneud â gosod neu amrywio amod cofrestru parhaus penodol. Ni chaniateir i'r amod cofrestru parhaus penodol newydd gael effaith hyd nes i gyfnod yr adolygiad ddod i ben. Ni chaiff y cyfnod hwnnw fod yn llai nag 28 o ddiwrnodau. Yn ogystal, ni chaniateir i'r amod cofrestru parhaus penodol newydd gael effaith tra bo cais am adolygiad wedi ei wneud, a hyd nes i unrhyw adolygiad a gynhelir ddod i ben. Wedi hynny rhaid i'r Comisiwn benderfynu dyddiad y bydd yr amod cofrestru parhaus penodol yn cymryd effaith.
47. Am ddarpariaethau sy'n ymwneud â chynnal adolygiadau, gweler adrannau 68 i 70.

Adran 16: Amodau cymesur etc.

48. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau bod ei amodau cofrestru parhaus, a'r canllawiau a gyhoeddir ynghylch bodloni amodau cofrestru cychwynnol (gweler adran 13) yn gymesur â'i asesiad o unrhyw risgiau a berir. Gall y risgiau hyn gynnwys, er enghraifft, risgiau o ran diogelu cyllid cyhoeddus, buddiannau myfyrwyr, ac unrhyw risgiau eraill sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn mewn cysylltiad â sefydliadau sy'n darparu addysg drydyddol.
49. Er mwyn i'r amodau a gofynion cofrestru barhau i fod yn gymesur, mae'n ofynnol i'r Comisiwn gadw ei amodau cofrestru parhaus o dan adolygiad.

Adran 17: Amodau cofrestru parhaus mandadol ar gyfer pob sefydliad cofrestredig

50. Yn ogystal ag unrhyw amodau cofrestru parhaus cyffredinol a benderfynir gan y Comisiwn o dan adran 14, rhaid i'r Comisiwn sicrhau bod yr holl sefydliadau sydd wedi eu cofrestru ym mhob categori o'r gofrestr yn ddarostyngedig i'r amodau a restrir yn yr adran hon. Caniateir gosod yr amodau hyn fel rhan o'r amodau cofrestru parhaus cyffredinol neu drwy osod amod cofrestru parhaus penodol.

Adran 18: Amod cofrestru parhaus mandadol ar gynlluniau mynediad a chyfle a'r terfyn ffioedd

51. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau bod pob sefydliad sydd wedi ei gofrestru mewn categori a bennir gan Weinidogion

Cymru mewn rheoliadau yn ddarostyngedig i amod sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu'r sefydliad gael cynllun mynediad a chyfle cymeradwy yn ei le, a chydymffurfio â gofynion cyffredinol y cynllun. Mae rhagor o fanylion am gynnwys cynlluniau mynediad a chyfle, a chymeradwyo'r cynlluniau hynny, wedi eu hamlinellu ym Mhennod 2 o'r Rhan hon. Mae rhagor o wybodaeth am y terfyn ffioedd wedi ei hamlinellu yn adran 34.

52. "Cwrs cymhwysol" yw cwrs a ddisgrifir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Rhaid i unrhyw sefydliad sy'n darparu cyrsiau cymhwysol, neu y darperir cyrsiau cymhwysol ar ei ran, ac sy'n ddarostyngedig i amod cynllun mynediad a chyfle hefyd fod yn ddarostyngedig i amod terfyn ffioedd. Mae amod terfyn ffioedd yn amod sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu sefydliad cofrestredig sicrhau nad yw ei "ffioedd cwrs rheoleiddiedig" yn uwch na'r rhai a bennir yng nghynllun mynediad a chyfle'r sefydliad. Ystyr "ffioedd cwrs rheoleiddiedig" yw ffioedd sy'n daladwy gan berson cymhwysol i sefydliad er mwyn ymgymryd â chwrs cymhwysol (isadran (7) a (9)). Ystyr "person cymhwysol" yw person a ddisgrifir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru ac nad yw'n fyfyrwr rhyngwladol o fewn ystyr isadran (11).
53. Mae'r adran hon hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n pennu pryd y mae ffioedd a delir am gwrs a ddarperir gan ddarparwr allanol (h.y. ar ran sefydliad cofrestredig) i'w trin fel ffioedd cwrs rheoleiddiedig ac felly'n ddarostyngedig i derfyn ffioedd.

Adran 19: Amod cofrestru parhaus mandadol ar ddatganiad cyfle cyfartal

54. Rhaid i sefydliadau cofrestredig sy'n darparu addysg uwch ac nad ydynt yn ddarostyngedig i amod cynllun mynediad a chyfle o dan adran 18 fod yn ddarostyngedig i amod cofrestru parhaus sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt lunio a chyhoeddi datganiad mynediad a chyfle. Rhaid i ddatganiadau mynediad a chyfle nodi'r camau y mae sefydliadau yn bwriadu eu cymryd i hybu cyfranogiad gan bobl o grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol mewn addysg uwch yng Nghymru, a hefyd i leihau bylchau o ran cyrhaeddiad mewn addysg uwch yng Nghymru rhwng grwpiau demograffig ac economaidd-gwdeithasol gwahanol.

Adran 20: Pŵer i ddarparu ar gyfer amodau cofrestru parhaus mandadol pellach

55. Yn ychwanegol at amodau cofrestru parhaus y darperir ar eu cyfer yn adrannau 17, 18 a 19, yn ogystal ag unrhyw amodau a benderfynir gan y Comisiwn o dan adran 14, caiff Gweinidogion Cymru bennu mewn rheoliadau amodau cofrestru parhaus mandadol pellach y mae rhaid i'r Comisiwn eu cymhwyso i un neu ragor o gategoriâu cofrestru.

Adran 21: Dyletswydd y Comisiwn i roi canllawiau ynghylch amodau cofrestru parhaus

56. Mae'r safon sy'n ofynnol i sefydliadau fodloni amodau cofrestru parhaus, a'r wybodaeth sy'n ofynnol i ddangos hynny, yn cael eu penderfynu gan y Comisiwn. Mae adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gyhoeddi canllawiau sy'n ymwneud â'r amodau cofrestru parhaus.

Monitro a gorfodi amodau cofrestru

Adran 22: Dyletswydd y Comisiwn i fonitro cydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus

57. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro cydymffurfedd pob sefydliad cofrestredig â'i amodau cofrestru parhaus.

Adran 23: Cyngor a chynhorthwy mewn cysylltiad â chydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus

58. Caiff y Comisiwn roi cyngor a chynhorthwy i sefydliadau cofrestredig er mwyn cynorthwyo cydymffurfedd ag amodau cofrestru.

Adran 24: Adolygiadau sy'n berthnasol i gydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus

59. Caiff y Comisiwn, os yw'n barnu bod hynny'n briodol, gynnal adolygiad o faterion sy'n berthnasol i gydymffurfedd ag amodau cofrestru. Caiff y Comisiwn hefyd drefnu i adolygiad o'r fath gael ei gynnal gan gorff priodol arall; er enghraifft, gan Brif Arolygydd Ei Mawrhydi neu'r Corff Ansawdd Dynodedig (gweler Pennod 3) ar gyfer materion mewn cysylltiad â'r amod cofrestru parhaus mandadol sy'n ymwneud ag ansawdd.

Adran 25: Cyfarwyddydau mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio ag amodau cofrestru parhaus

60. Pan fo'r Comisiwn wedi ei fodloni bod sefydliad wedi methu (neu'n debygol o fethu) â chydymffurfio ag amod cofrestru parhaus, mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn gyfarwyddo'r sefydliad i gymryd camau penodol i gydymffurfio â'r amod. Gallai hyn ddilyn camau blaenorol a gymerwyd gan y Comisiwn i sicrhau cydymffurfedd ag amodau cofrestru, megis cyngor a chynhorthwy (adran 23) ac adolygiadau (adran 24).
61. Mewn cysylltiad ag amod cynllun mynediad a chyfle, ni chaiff y Comisiwn ddyroddi cyfarwyddyd os yw sefydliad wedi dangos ei fod wedi cymryd pob cam rhesymol i gydymffurfio â gofynion y cynllun.
62. Mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio ag amod terfyn ffioedd, caiff y Comisiwn hefyd gyfarwyddo sefydliad i ad-dalu i fyfyrwyr unrhyw arian ffioedd sy'n uwch na'r terfyn ffioedd ("ffioedd uwchlaw'r terfyn"), a sut y mae rhaid iddo wneud hynny.
63. Rhaid i unrhyw gyfarwyddydau a ddyroddir i sefydliadau gan y Comisiwn gael eu cyhoeddi, a rhaid darparu copi i Weinidogion Cymru.

Adran 26: Darpariaeth atodol ynghylch cyfarwyddydau o dan adran 25

64. Rhaid i'r Comisiwn gydymffurfio â'r gweithdrefnau a nodir yn adrannau 68 i 71 wrth roi cyfarwyddydau o dan adran 25.
65. Caiff y Comisiwn ddyroddi canllawiau ynghylch sut y dylai sefydliadau gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddydau a ddyroddir o dan adran 25, a rhaid iddo yn gyntaf ymgynghori â sefydliadau cofrestredig a sefydliadau priodol eraill ynghylch cynnwys y canllawiau hyn.

Adran 27: Datgofrestru

66. Mae gan y Comisiwn bŵer a dyletswydd i ddileu sefydliad o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr o dan amgylchiadau y darperir ar eu cyfer yn yr adran hon.
67. Os nad yw sefydliad cofrestredig yn 'sefydliad yng Nghymru' mwyach, neu os yw'n peidio â darparu'r math o addysg drydyddol sy'n berthnasol i'w gategori cofrestru (er enghraifft addysg uwch, neu addysg bellach), rhaid i'r Comisiwn ddileu'r sefydliad hwnnw, naill ai o'r categori penodol hwnnw o'r gofrestr, neu ei ddileu yn llwyr o'r gofrestr. Mae hyn oherwydd na fyddai'r sefydliad yn bodloni'r amodau a nodir yn adran 11 mwyach.
68. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i bennu amgylchiadau eraill pan fo rhaid i'r Comisiwn ddileu sefydliadau naill ai o gategori penodol o'r gofrestr neu eu dileu yn llwyr o'r gofrestr.
69. Caiff y Comisiwn ddileu sefydliad o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr o dan yr amgylchiadau a ganlyn:
 - (i) Ymddengys i'r Comisiwn fod y sefydliad wedi torri un o'i amodau cofrestru parhaus a bod y Comisiwn yn flaenrol wedi dyroddi cyfarwyddyd i'r sefydliad hwnnw mewn perthynas ag unrhyw achos o dorri amod cofrestru parhaus.
 - (ii) Ymddengys i'r Comisiwn fod y sefydliad wedi torri un o'i amodau cofrestru parhaus, a bod y Comisiwn yn ystyried y byddai dyroddi cyfarwyddyd o dan adran 25 yn annigonol i ymdrin â'r toriad.
70. O dan isadrannau (6) a (7), caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n sefydlu trefniadau trosiannol pan fo sefydliad i'w ddileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr. Gallai hyn gynnwys trin y sefydliad dros dro fel sefydliad cofrestredig mewn categori penodol, er enghraifft, er mwyn galluogi myfyrwyr presennol yn y sefydliad i barhau i gael cymorth i fyfyrwyr.
71. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi rhestr o unrhyw sefydliadau a gaiff eu dileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr, gan gynnwys cyfeiriad at unrhyw reoliadau a wneir o dan isadran (6).

Adran 28 : Datgofrestru: y weithdrefn

72. Mae'r adran hon yn sefydlu'r broses y mae rhaid i'r Comisiwn ei dilyn wrth ddileu sefydliad o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr o dan adran 27.
73. Rhaid i'r Comisiwn hysbysu corff llywodraethu sefydliad cofrestredig am ei fwriad i ddatgofrestru'r sefydliad, a'i resymau dros wneud hynny. Caniateir cyfnod penodedig i sefydliadau gyflwyno sylwadau i'r Comisiwn ynghylch y cynnig. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir yn ystod y cyfnod penodedig cyn penderfynu pa un ai i ddileu'r sefydliad o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr.
74. Os yw'r Comisiwn yn penderfynu bwrw ymlaen â'r penderfyniad i ddatgofrestru, caiff corff llywodraethu'r sefydliad ofyn am adolygiad (gweler adran 31) o'r penderfyniad hwnnw gan yr adolygydd penderfyniadau (gweler

adran 72). Rhaid i wybodaeth am yr hawl i gael adolygiad ddod gydag unrhyw hysbysiad o benderfyniad gan y Comisiwn i ddatgofrestru sefydliad.

75. Ni chaiff datgofrestriad o dan adran 27 gymryd effaith tra gellid gofyn am adolygiad o'r penderfyniad neu tra bo adolygiad o'r fath yn cael ei gynnal, oni bai bod y sefydliad yn hysbysu'r Comisiwn nad yw'n bwriadu gwneud cais am adolygiad.

Adran 29: Datgofrestru'n wirfoddol a datgofrestru gyda chydysyniad

76. Caiff sefydliadau cofrestredig wneud cais, ar ffurf a benderfynir gan y Comisiwn, i gael eu dileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr, neu cânt roi cydsyniad i gynnig gan y Comisiwn i ddileu'r sefydliad o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr.
77. Os yw sefydliad yn gwneud cais i gael ei ddatgofrestru yn unol ag isadran (6), mae rhwymedigaeth ar y Comisiwn i dderbyn y cais a rhaid iddo bennu dyddiad ar gyfer dileu'r sefydliad o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr. Caiff corff llywodraethu'r sefydliad wneud cais am adolygiad gan yr adolygydd penderfyniadau o'r penderfyniad ynghylch y dyddiad dileu (gweler adran 31).
78. Pan fo sefydliad yn gwneud cais i gael ei ddileu o gategori o'r gofrestr, caiff bennu yn ei gais ei fod, ar yr un pryd, yn gwneud cais am gofrestrriad mewn categori gwahanol. Pan fo cais o'r fath i newid categorïau yn cael ei wneud, effaith is-adrannau (2) i (4) yw nad oes rhwymedigaeth ar y Comisiwn i ddileu'r sefydliad o'i gategori presennol oni bai ei fod hefyd yn gallu ei gofrestru yn y categori newydd.
79. Fel yn adran 27, caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n sefydlu trefniadau trosiannol. Gallai hyn gynnwys trin y sefydliad dros dro fel sefydliad cofrestredig, er enghraifft, er mwyn galluogi myfyrwyr presennol yn y sefydliad i barhau i gael cymorth i fyfyrwyr.
80. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi rhestr o unrhyw sefydliadau a gaiff eu dileu o'r gofrestr neu o gategori o'r gofrestr ac o unrhyw reoliadau a wneir o dan isadran (13).

Adran 30: Newid categori cofrestru heb gais

81. Pan fo sefydliad yn cael ei ddileu o gategori o'r gofrestr o dan adran 27 neu 29(5), caiff y Comisiwn gofrestru'r sefydliad mewn categori arall o'r gofrestr ar yr amod bod y corff llywodraethu yn cydsynio ac nad yw'r cofrestriad wedi ei wahardd o dan adran 11(6).

Adolygiadau o benderfyniadau cofrestru

Adran 31: Adolygiadau o benderfyniadau cofrestru

82. Pryd bynnag y mae'r Comisiwn yn hysbysu sefydliad am benderfyniad i:
- (a) gwrthod cofrestru mewn categori;
 - (b) gosod neu amrywio amod cofrestru penodol;
 - (c) dileu sefydliad o gategori o'r gofrestr o dan adran 27; neu
 - (d) penderfynu'r dyddiad y bydd unrhyw ddatgofrestru yn cymryd effaith;

caiff y sefydliad o dan sylw ofyn am adolygiad o'r penderfyniad hwnnw.

83. Cynhelir adolygiadau o benderfyniadau gan y person neu'r panel a benodir gan Weinidogion Cymru o dan adran 71 ac yn unol â'r broses adolygu a sefydlir gan yr adran honno.

PENNOD 2

CYNLLUNIAU MYNEDIAD A CHYFLE

Adran 32: Cais gan sefydliad am gymeradwyaeth y Comisiwn i gynllun mynediad a chyfle

84. Mae Pennod 2 yn darparu ar gyfer cynnwys a ffurf cynllun mynediad a chyfle, a'r broses o wneud cais am gynllun o'r fath.
85. Caiff corff llywodraethu sefydliad yng Nghymru wneud cais i'r Comisiwn am gymeradwyaeth y Comisiwn i gynllun mynediad a chyfle. Diben hyn fydd bodloni amod cofrestru parhaus a osodir o dan adran 18.

Adran 33: Y cyfnod y mae cynllun yn ymwneud ag ef

86. Rhaid i gynlluniau mynediad a chyfle bennu am ba gyfnod y mae'r cynlluniau i gael effaith. Ni chaiff y cyfnod hwnnw fod yn hwy na'r cyfnod hwyaf a bennir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Cyn gwneud rheoliadau o'r fath, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn, cyrff llywodraethu pob sefydliad cofrestredig ac unrhyw bersonau eraill y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

Adran 34: Terfyn ffioedd

87. Pan fydd sefydliad cofrestredig yn ddarostyngedig i amod terfyn ffioedd o dan adran 18, rhaid i gynllun mynediad a chyfle'r sefydliad bennu'r terfyn ffioedd, neu ddarparu ar gyfer penderfynu'r terfyn ffioedd, mewn perthynas â phob cwrs cymhwysol. Ni chaiff y terfyn ffioedd hwnnw fynd uwchlaw'r "uchafswm".
88. Yr "uchafswm" yw'r swm a bennir gan Weinidogion Cymru na chaniateir i derfyn ffioedd ar gyfer cwrs cymhwysol fynd uwch ei law mewn unrhyw flwyddyn academaidd.
89. Caiff terfynau ffioedd amrywio ar gyfer cyrsiau gwahanol, cânt amrywio hefyd o flwyddyn i flwyddyn, ac maent i'w pennu mewn cynllun mynediad a chyfle. Pan fo proses neu fformiwla ar gyfer penderfynu terfyn ffioedd, rhaid ei phennu mewn cynllun mynediad a chyfle.

Adran 35: Hybu cyfle cyfartal ac addysg drydyddol

90. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i gynllun mynediad a chyfle gynnwys y ddarpariaeth honno sy'n ymwneud â hybu cyfle cyfartal mewn cysylltiad â mynediad i addysg drydyddol berthnasol ar gyfer pobl yng Nghymru neu hybu addysg drydyddol berthnasol a ddarperir yng Nghymru fel y'i pennir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Mae addysg drydyddol yn berthnasol os yw'n ymwneud â'r categori cofrestru y mae cynllun mynediad a chyfle yn amod cofrestru parhaus ar ei gyfer (gweler

adran 18(1)) ac y mae sefydliad wedi gwneud cais am gymeradwyaeth i gynllun mewn cysylltiad ag ef.

91. Er enghraifft, caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau mynediad a chyfle geisio mynd i'r afael ag anghydraddoldebau rhwng grwpiau gwahanol o fyfyrwyr o ran ceisiadau, mynediad, cadw myfyrwyr a chyrhaeddiad myfyrwyr, yn ogystal â pholisïau sefydliadau mewn cysylltiad â chymorth ariannol i fyfyrwyr, ac argaeledd gwybodaeth i ddarpar fyfyrwyr.
92. Caiff rheoliadau hefyd wneud darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau mynediad a chyfle nodi amcanion y cynllun, y gwariant a wneir mewn perthynas â'r amcanion hynny, a'r modd y bydd corff llywodraethu yn monitro cydymffurfedd â chynllun a llwyddiant cynllun.
93. Mae isadran (5) yn gwahardd y rheoliadau y caniateir eu gwneud o dan isadran (1) rhag pennu gofynion bod cynllun yn cynnwys darpariaeth sy'n cyfeirio at y modd y caiff cyrsiau addysg uwch eu haddysgu, eu hasesu neu eu goruchwyllo, a'r meini prawf ar gyfer derbyn myfyrwyr addysg uwch.
94. Y gweithgareddau a nodir yng nghynllun mynediad a chyfle cymeradwy sefydliad yw 'gofynion cyffredinol' y cynllun ac maent yn ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu sefydliad wneud y pethau hynny, neu beidio â'u gwneud. Mae dyletswydd ar y Comisiwn i fonitro cydymffurfedd â'r gofynion cyffredinol hyn (gweler adran 39).

Adran 36: Cymeradwyo cynllun mynediad a chyfle

95. Pan fo corff llywodraethu sefydliad yn gwneud cais i'r Comisiwn o dan adran 32 am gymeradwyaeth i gynllun mynediad a chyfle, caiff y Comisiwn gymeradwyo'r cynllun neu ei wrthod a rhaid iddo roi hysbysiad o'r penderfyniad hwnnw. Wrth wneud y penderfyniad hwn, rhaid i'r Comisiwn ystyried y materion a ragnodir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan isadran (4).
96. Ar ôl cael cymeradwyaeth, caiff corff llywodraethu sefydliad wneud cais i'r Comisiwn i amrywio cynllun cymeradwy. Caiff y Comisiwn gymeradwyo neu wrthod y cais i amrywio, a rhaid iddo roi hysbysiad o'r penderfyniad hwnnw.
97. Unwaith y cymeradwyir cynllun, bydd mewn grym, a bydd yn parhau mewn grym hyd nes y diwrnod y mae'r cyfnod y mae'n ymwneud ag ef (sef y cyfnod y mae'r cynllun yn cael effaith mewn cysylltiad ag ef) yn dod i ben.
98. Ni chaiff y Comisiwn gymeradwyo cynllun mynediad a chyfle os yw hysbysiad o dan adran 40(5) mewn grym.
99. Os yw'r Comisiwn yn penderfynu gwrthod cynllun mynediad a chyfle neu gais i amrywio, rhaid iddo ddilyn y broses a amlinellir yn adrannau 68 i 70.

Adran 37: Cyhoeddi cynllun cymeradwy

100. Rhaid i gynllun mynediad a chyfle neu gynllun a amrywiwyd a gymeradwyir gan y Comisiwn gael ei gyhoeddi gan y sefydliad mewn modd sy'n hygyrch i fyfyrwyr a darpar fyfyrwyr.

Adran 38: Dilysrwydd contractau

101. Mae'r adran hon yn gymwys pan fo contract rhwng sefydliad a pherson cymhwysol mewn cysylltiad â'r person hwnnw yn ymgymryd â chwrw cymhwysol yn darparu ar gyfer talu ffioedd gan y person sydd uwchlaw'r terfyn ffioedd cymwys (gweler adran 18).
102. Mae isadran (2) yn darparu bod y contract hwnnw i'w drin fel pe bai'n darparu ar gyfer talu ffioedd sy'n cyfateb i'r terfyn ffioedd cymwys. Felly pan fo myfyriwr yn gwrthod talu unrhyw ffioedd uwchlaw'r terfyn a bennir mewn contract, ni fydd y sefydliad yn gallu adennill y ffioedd uwchlaw'r terfyn. Ond bydd y contract yn parhau i fod yn orfodadwy fel arall, o ran dyletswydd y sefydliad i ddarparu addysg i'r myfyriwr, er bod y contract yn darparu ar gyfer talu ffioedd sydd uwchlaw'r terfyn ffioedd cymwys (isadran (3)).

Adran 39: Dyletswydd y Comisiwn i fonitro a gwerthuso cydymffurfedd ac effeithiolrwydd

103. Rhaid i'r Comisiwn fonitro a yw sefydliadau yn cydymffurfio â gofynion cyffredinol eu cynlluniau mynediad a chyfle, yn ogystal â gwerthuso a yw cynlluniau mynediad a chyfle (yn unigol ac ar y cyd) yn gweithredu'n effeithiol.
104. Asesir effeithiolrwydd cynlluniau mynediad a chyfle o ran sut y maent yn hybu cyfle cyfartal mewn cysylltiad â mynediad i addysg drydyddol berthnasol a sut y maent yn hybu addysg drydyddol berthnasol. Mae i "addysg drydyddol berthnasol" yr un ystyr ag a roddir yn adran 35.

Adran 40: Hysbysiad ynghylch gwrthod cymeradwyo cynllun mynediad a chyfle newydd

105. Os yw sefydliad cofrestredig yn methu â chydymffurfio ag amod terfyn ffioedd, amod cynllun mynediad a chyfle (gweler adran 18), neu gyfarwyddyd a roddir gan y Comisiwn i sicrhau cydymffurfedd â'r naill neu'r llall o'r amodau hyn, yna caiff y Comisiwn hysbysu'r sefydliad na fydd yn cymeradwyo unrhyw geisiadau newydd i gymeradwyo cynllun mynediad a chyfle o fewn cyfnod penodedig.
106. Fodd bynnag, os yw'r Comisiwn wedi ei fodloni bod y sefydliad wedi cymryd pob cam rhesymol i gydymffurfio â'i amod cynllun mynediad a chyfle, yna ni chaiff ddyroddi hysbysiad o'r fath i'r sefydliad mewn cysylltiad â methiant i gydymffurfio a'r amod cynllun mynediad a chyfle.
107. Os rhoddir hysbysiad i sefydliad o dan isadran (1), ni chaiff y Comisiwn gymeradwyo unrhyw gynllun mynediad a chyfle newydd sy'n ymwneud â'r sefydliad hwnnw o fewn y cyfnod penodedig y mae'r hysbysiad yn gymwys iddo, oni bai bod y Comisiwn yn tynnu'r hysbysiad yn ôl (isadran (6)).
108. Mae'r adran hon hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch y cyfnod y caniateir ei bennu yn yr hysbysiadau hynny, materion i'r Comisiwn eu hystyried wrth ddyroddi hysbysiad neu dynnu hysbysiad yn ôl, a'r broses i'w defnyddio i dynnu hysbysiad yn ôl. Os yw'r Comisiwn yn dyroddi hysbysiad o dan yr adran hon, rhaid iddo roi copi o'r hysbysiad i

Weinidogion Cymru a chyhoeddi'r hysbysiad. Nodir y weithdrefn ar gyfer dyroddi hysbysiad yn adrannau 68 i 70.

109. Caiff y Comisiwn hefyd ddyroddi cyfarwyddydau o dan adran 25, neu ddatgofrestru sefydliad o dan adran 27, os yw'r sefydliad yn methu â chydymffurfio ag amod terfyn ffioedd neu amod cynllun mynediad a chyfle.

Adran 41: Dyletswydd i dynnu cymeradwyaeth yn ôl

110. Rhaid i'r Comisiwn roi hysbysiad i gorff llywodraethu sefydliad bod y gymeradwyaeth i'r cynllun mynediad a chyfle wedi ei thynnu'n ôl pan na fo sefydliad wedi ei gofrestru mwyach yn y categori cofrestru yr oedd y cynllun mynediad a chyfle yn gymwys iddo.

PENNOD 3

PENNOD 3 - SICRHAU ANSAWDD A GWELLA ANSAWDD

Adran 42: Fframweithiau sicrhau ansawdd

111. Bydd pŵer gan y Comisiwn i lunio a chyhoeddi fframwaith neu fframweithiau sicrhau ansawdd. Bydd fframwaith yn nodi gwybodaeth a chanllawiau ar bolisiau ac arferion sy'n ymwneud â'r meini prawf a'r trefniadau ar gyfer asesu neu arolygu ansawdd addysg drydyddol a hyfforddiant. Bydd yn amlinellu rolau a chyfrifoldebau Estyn a'r corff asesu ansawdd dynodedig wrth gynnal gwaith sicrhau ansawdd, yn ogystal â rolau a chyfrifoldebau darparwyr addysg drydyddol ac eraill ynghylch ansawdd addysg drydyddol.
112. Bydd fframweithiau hefyd yn nodi canllawiau a gwybodaeth ynghylch datblygiad proffesiynol y gweithlu addysg drydyddol ac yn darparu gwybodaeth a chanllawiau ar unrhyw faterion perthnasol eraill sy'n ymwneud â sicrhau ansawdd.
113. Bydd yn ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori â darparwyr addysg drydyddol cofrestredig, Estyn ac unrhyw randdeiliaid eraill y mae'r Comisiwn yn ystyried eu bod yn addas cyn cyhoeddi dogfen fframwaith sicrhau ansawdd, ei diwygio neu ei thynnu'n ôl.
114. Bydd yn ofynnol i Estyn, y corff sicrhau ansawdd dynodedig a'r Comisiwn ystyried y fframwaith sicrhau ansawdd yn eu gwaith.
115. Bydd gan y Comisiwn bwerau eraill i ddyroddi canllawiau.

Adran 43: Dyletswydd i fonitro ansawdd addysg drydyddol reoleiddiedig ac i hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno

116. Mae dyletswydd ar y Comisiwn i fonitro a hybu gwelliant yn ansawdd addysg a hyfforddiant a ddarperir gan ddarparwyr addysg drydyddol sy'n gofrestredig ac a gyllidir gan y Comisiwn.

Adran 44: Cyngor a chynorthwy mewn cysylltiad ag ansawdd addysg drydyddol

117. Bydd gan y Comisiwn y pŵer i ddyroddi cyngor a chanllawiau i unrhyw ddarparwr a gyllidir neu unrhyw ddarparwr cofrestredig i gynorthwyo gwella ansawdd yr addysg, y cwrs neu'r hyfforddiant a ddarperir. Yn benodol, caiff y

Comisiwn roi cyngor a chanllawiau i ddarparwyr addysg drydyddol i wella ansawdd yr addysg a ddarperir, neu i atal ansawdd yr addysg, y cwrs neu'r hyfforddiant rhag dod yn annigonol. Dyna fyddai'n digwydd pan na fo ansawdd yr addysg, y cwrs neu'r hyfforddiant yn diwallu anghenion rhesymol y dysgwyr.

Adran 45: Adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol

118. Bydd gan y Comisiwn y pŵer i gynnal adolygiad o unrhyw fater sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol a hyfforddiant. Caiff y Comisiwn drefnu i'r adolygiadau hyn gael eu cynnal ar ei ran.

Asesu ansawdd mewn addysg uwch

Adran 46: Asesu ansawdd addysg uwch

119. Rhaid i'r Comisiwn asesu, neu wneud trefniadau i asesu, ansawdd addysg uwch a ddarperir gan bob darparwr addysg drydyddol cofrestredig a chan y darparwyr hynny sy'n cynnig darpariaeth addysg uwch ar ran darparwyr sydd wedi eu cofrestru â'r Comisiwn. Yn ogystal, caiff y Comisiwn asesu, neu wneud trefniadau i asesu, ansawdd addysg uwch a ddarperir gan unrhyw sefydliad.
120. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi'r adroddiadau ar yr asesiadau hyn.
121. Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ei gwneud yn ofynnol i asesiadau gael eu cynnal fesul ysbaid benodedig, ac i'r adroddiadau ar yr asesiadau hyn gael eu cyhoeddi o fewn cyfnod penodedig. Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn gwneud rheoliadau o'r fath.
122. Yn y Rhan hon o'r Bill Drafft, mae cyfeiriadau at ddarparwr allanol yn ymwneud â'r darparwyr hynny sy'n gyfrifol am ddarparu cwrs addysg uwch cyfan, neu ran o gwrs o'r fath, ar ran sefydliadau cofrestredig, ond nad ydynt eu hunain yn sefydliadau cofrestredig. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch pwy y dylid ei drin fel darparwr allanol.

Adran 47: Cynlluniau gweithredu yn dilyn asesiadau o dan adran 46

123. Yn dilyn asesiad ansawdd a chyhoeddi adroddiad arno, rhaid i'r sefydliad cofrestredig sy'n darparu'r addysg uwch, neu'r sefydliad cofrestredig y darperir yr addysg uwch ar ei ran, lunio datganiad ysgrifenedig ynghylch y camau gweithredu y mae'n bwriadu eu cymryd i ymateb i'r adroddiad, a'r amserlenni ar gyfer mynd i'r afael â'r camau gweithredu arfaethedig hynny. Rhaid i'r darparwr anfon y datganiad ar y cynllun gweithredu i'r Comisiwn ac i'r corff dynodedig (os cynhaliwyd yr asesiad gan y corff dynodedig). Rhaid i'r sefydliad hefyd gyhoeddi'r datganiad ar y cynllun gweithredu.
124. Mae cydymffurfedd o ran llunio a chyhoeddi'r datganiad ar y cynllun gweithredu i'w drin fel amod cofrestru parhaus ar gyfer darparwr cofrestredig. Gweler adran 25 ac adran 27 os methir â chydymffurfio â'r amod hwn.

Adran 48: Cyflawni swyddogaethau asesu addysg uwch gan gorff dynodedig

125. Mae'r adran hon yn cyflwyno Atodlen 3. Ceir manylion pellach yn Atodlen 3 ynghylch y corff dynodedig a fydd yn cyflawni'r swyddogaethau asesu ar ran y Comisiwn o dan adran 45, a'r ddarpariaeth i'r corff hwn godi ffioedd. Caiff y

corff hwn ei oruchwylio gan y Comisiwn. Ni fydd yn ddisgwyliedig i'r Comisiwn fel arfer gyflawni'r swyddogaeth asesu os yw wedi dynodi corff i gynnal yr asesiadau hyn ar ei ran, ond bydd yn cadw'r pŵer i wneud hynny.

Arolygu addysg bellach neu hyfforddiant etc.

Adran 49: Dyletswyddau'r Prif Arolygydd i arolygu ac adrodd

126. Mae'r adran hon yn darparu manylion ynghylch cwmpas yr addysg neu'r hyfforddiant sydd o fewn cylch gwaith Prif Arolygydd Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru, a elwir hefyd yn Estyn, a'i ddyletswyddau arolygu. Rhaid i Estyn arolygu:

- (a) addysg bellach neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn. Byddai hyn yn cynnwys addysg bellach mewn colegau a hyfforddiant prentisiaeth;
- (b) addysg bellach neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan Weinidogion Cymru.
- (c) addysg bellach neu hyfforddiant a gyllidir gan awdurdod lleol yng Nghymru. Byddai hyn yn cynnwys darpariaeth chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir a darpariaeth partneriaethau dysgu oedolion cymunedol;
- (d) addysg bellach neu hyfforddiant pan fo'r Comisiwn neu awdurdod lleol yng Nghymru yn ystyried rhoi cyllid i ddarparwr yr addysg bellach neu'r hyfforddiant;
- (e) addysg neu hyfforddiant ar gyfer dysgwyr o'r oedran ysgol gorfodol mewn darparwr addysg bellach neu addysg uwch yng Nghymru;
- (f) unrhyw addysg neu hyfforddiant a ddarperir yng Nghymru a bennir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau.

127. Nid yw arolygiadau o dan is-adran (1) yn gymwys i unrhyw arolygiadau a gynhelir mewn ysgolion o dan Ran 1 o Ddeddf Addysg 2005, nac i gyllid addysg bellach neu hyfforddiant a roddir at ddiben penodol pan na fo cyfarwyddyd wedi ei roi o ran cymorth.

128. Rhaid i Estyn gyhoeddi adroddiad ar bob arolygiad sy'n cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ei farn ynghylch:

- (a) ansawdd yr addysg neu'r hyfforddiant a arolygir;
- (b) y safonau a gyrhaeddir gan y dysgwyr sy'n cael yr addysg honno a'r hyfforddiant hwnnw;
- (c) a yw'r adnoddau ariannol a roddir i'r darparwr yn cael eu rheoli'n effeithlon ac yn cael eu defnyddio mewn ffordd sy'n darparu gwerth am arian.

129. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ei gwneud yn ofynnol i arolygiadau gael eu cynnal fesul ysbaid benodedig a'i gwneud yn ofynnol i adroddiadau gael eu cwblhau o fewn cyfnod penodedig. Cyn gwneud y rheoliadau hynny, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn ac Estyn.

Adran 50: Pŵer y Prif Arolygydd i arolygu ac adrodd

130. Mae gan Estyn y pŵer i arolygu unrhyw addysg a hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 49(1) ac adrodd arnynt. Os yw Estyn yn cynnal arolygiad o'r fath, rhaid iddo gyhoeddi adroddiad arno. Mae gan Estyn y pŵer i arolygu unrhyw

addysg neu hyfforddiant nas disgrifir yn 49(1) ac adrodd arni neu arno, ond byddai'r ddarpariaeth honno felly pe bai wedi ei chyllido gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru, os yw'r darparwr yn gofyn i Estyn wneud hynny. Yn yr ail achos, caiff Estyn godi tâl ar y darparwr am gost yr arolygiad, a chaiff gyhoeddi'r adroddiad arno.

Adran 51: Dyletswydd i ddarparu gwybodaeth a chyngor i'r Comisiwn

131. Rhaid i Estyn sicrhau bod y Comisiwn yn cael gwybod yn rheolaidd am arolygiadau a gynhelir, ac adroddiadau a lunnir, o dan adran 49(1) mewn perthynas â darpariaeth a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn. Pan fydd y Comisiwn yn gofyn iddo wneud hynny, rhaid i Estyn roi cyngor i'r Comisiwn ar faterion sy'n ymwneud ag addysg neu hyfforddiant o dan adran 49, arolygu'r ddarpariaeth honno, ac adrodd ar ganlyniadau arolygiadau a gynhelir o dan yr adran hon.

Adran 52: Dyletswydd i ddarparu gwybodaeth a chyngor i Weinidogion Cymru

132. Rhaid i Estyn sicrhau bod Gweinidogion Cymru yn cael gwybod yn rheolaidd am arolygiadau a gyflawnir, ac adroddiadau a lunnir, o dan adran 49(1) mewn perthynas â darpariaeth nas cyllidir neu nas sicrheir fel arall gan y Comisiwn. Pan fydd Gweinidogion Cymru yn gofyn iddo wneud hynny, rhaid i Estyn roi cyngor i Weinidogion Cymru ar faterion sy'n ymwneud ag addysg neu hyfforddiant o dan adran 49, arolygu'r ddarpariaeth honno, ac adrodd ar ganlyniadau arolygiadau a gynhelir o dan yr adran hon.

Adran 53: Swyddogaethau ychwanegol y Prif Arolygydd

133. Drwy reoliadau, caiff Gweinidogion Cymru bennu bod rhaid i Estyn gael swyddogaethau ychwanegol mewn perthynas â'r addysg neu'r hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 49(1). Caiff y rhain gynnwys swyddogaethau arolygu sy'n ymwneud â hyfforddiant ar gyfer athrawon, darlithwyr, hyfforddwyr neu eraill sy'n darparu'r addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw.

Adran 54: Cynlluniau gweithredu yn dilyn arolygiadau gan y Prif Arolygydd

134. Yn dilyn cyhoeddi adroddiad ar arolygiad, rhaid i'r darparwr lunio datganiad ysgrifenedig o'r camau gweithredu y mae'n bwriadu eu cymryd i ymateb i'r adroddiad, a'r amserlenni ar gyfer mynd i'r afael â'r camau gweithredu arfaethedig hynny. Rhaid i'r darparwr gyhoeddi'r datganiad ar y cynllun gweithredu. Nid yw'r adran hon yn gymwys i'r arolygiadau hynny a gynhelir o ganlyniad i gais o dan adran 50(1) neu arolygiad ardal o dan adran 55.

135. Mae cydymffurfedd â'r ddyletswydd i lunio datganiad ar y cynllun gweithredu yn un o ofynion y telerau ac amodau cyllido gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru o dan y Bill Drafft hwn.

136. Mae cydymffurfedd â'r ddyletswydd i lunio a chyhoeddi datganiad ar y cynllun gweithredu i'w drin fel amod cofrestru parhaus ar gyfer darparwyr cofrestredig sy'n darparu'r addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw a ddisgrifir yn adran 49(1). Mae adrannau 25 a 27 yn gwneud darpariaeth ynghylch y canlyniadau os methir â chydymffurfio â'r amod hwn.

Adran 55: Arolygiadau ardal

137. Rhaid i Estyn gynnal arolygiad ardal os gofynnir iddo wneud hynny gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru a chyhoeddi adroddiad ar bob arolygiad ardal. Caiff Estyn hefyd gynnal arolygiad o'r fath heb gael ei ofyn i wneud hynny.
138. Mae arolygiad ardal yn arolygiad o'r canlynol:
- (a) ansawdd ac argaeledd agwedd ar addysg neu hyfforddiant mewn ardal benodedig o Gymru i ddysgwyr sy'n 15 oed neu'n hŷn;
 - (b) y safonau a gyrhaeddir gan y dysgwyr sy'n cael yr addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw;
 - (c) a yw'r adnoddau ariannol sy'n cael eu rhoi ar gael i'r rheini sy'n darparu'r addysg honno neu'r hyfforddiant hwnnw yn cael eu rheoli'n effeithlon ac yn cael eu defnyddio mewn ffordd sy'n darparu gwerth am arian.
139. Yr agwedd ar addysg neu hyfforddiant sydd i'w harolygu drwy arolygiad ardal yw unrhyw addysg neu hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 48(1) neu sydd o fewn cylch gwaith Estyn fel y darperir ar ei gyfer mewn unrhyw ddeddfwriaeth arall.
140. Ni chaiff y pŵer i'w gwneud yn ofynnol i Estyn gynnal arolygiad ardal ond gael ei ddefnyddio gan y Comisiwn mewn perthynas ag unrhyw addysg neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir ganddo. Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i Estyn gynnal arolygiad ardal mewn perthynas ag unrhyw ddarpariaeth arall sy'n bodloni'r diffiniadau a nodir yn yr adran hon.
141. Caiff ffocws arolygiad ardal hefyd ymestyn i gynnwys y modd y mae adnoddau ariannol wedi eu dyrannu i'r addysg neu'r hyfforddiant a arolygir gan Estyn, ac a yw hyn yn darparu gwerth am arian, os rhoddwyd y cyllid gan y Comisiwn neu awdurdod lleol yng Nghymru.
142. Rhaid i wybodaeth sy'n ymwneud â'r arolygiad ardal gael ei darparu i Estyn gan unrhyw ddarparwr addysg neu hyfforddiant sy'n destun yr arolygiad ardal, unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru sydd yn yr ardal sy'n destun yr arolygiad ardal, y Comisiwn, a Gweinidogion Cymru.
143. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth bellach o ran y gofyniad i ddarparu gwybodaeth a'r terfynau amser erbyn pryd y mae rhaid cyhoeddi'r adroddiadau ar arolygiadau ardal.

Adran 56: Hawl mynediad a throseddau

144. Wrth gynnal arolygiadau, mae gan Estyn hawl mynediad ar bob adeg resymol i fangre y darperir yr addysg sy'n cael ei harolygu neu'r hyfforddiant sy'n cael ei arolygu ynddi; a hawl mynediad i fangre darparwr addysg a hyfforddiant sy'n cael ei defnyddio mewn cysylltiad â'r ddarpariaeth.
145. Mae gan Estyn yr hawl hefyd i edrych ar unrhyw gofnodion a dogfennau sy'n cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud ag addysg neu hyfforddiant, y mae'r arolygydd eu hangen at ddibenion yr arolygiad, ac i gymryd copïau o unrhyw gofnodion a dogfennau o'r fath.

146. Ni chaniateir defnyddio hawl Estyn i gael mynediad i fangre ar gyfer addysg neu hyfforddiant a ddarperir gan gyflogwr yn y gweithle ond os yw'r cyflogwr wedi cael rhybudd rhesymol yn ysgrifenedig.
147. Mae'r hawl i arolygu a chymryd copïau yn cynnwys cael mynediad i gyfrifiaduron ac unrhyw ddyfais arall a ddefnyddir i gyrchu cofnodion neu ddogfennau, a chael cynhorthwy fel y bo'n rhesymol ofynnol gan y sawl sy'n defnyddio'r cyfarpar neu a chanddo ofal dros y cyfarpar.
148. Mae'n drosedd rhwystro Estyn yn fwriadol wrth iddo gynnal arolygiadau, ac mae unrhyw un a ddyfernir yn euog o'r drosedd hon yn agored i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 4 ar y raddfa safonol.

Adran 57: Arolygon ac astudiaethau

149. Caiff y Comisiwn gyfarwyddo Estyn i gynnal arolwg sy'n ymwneud â pholisi o ran addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru neu ar gyfer ardal benodedig o Gymru. Caiff y Comisiwn hefyd gyfarwyddo Estyn i gynnal astudiaeth gymharol o addysg neu hyfforddiant y tu allan i Gymru. Caiff Estyn hefyd gynnal yr arolygon neu'r astudiaethau hynny ei hun, heb gael ei gyfarwyddo i wneud hynny.

Adran 58: Adroddiadau blynyddol

150. Mae Deddf Addysg 2005 (adran 21(1)(a)) yn ei gwneud yn ofynnol i Estyn lunio adroddiad blynyddol. Mae'r Bill Drafft yn ei gwneud yn ofynnol bod rhaid i'r adroddiad blynyddol hefyd gynnwys manylion gwaith Estyn wrth iddo arfer ei swyddogaethau o dan Bennod 3. Mae adran 21 o Ddeddf Addysg 2005 hefyd yn cynnwys pŵer i Estyn lunio adroddiadau eraill, a bydd y pŵer hwnnw yn ymestyn mewn cysylltiad â materion sy'n ymwneud â'r addysg neu hyfforddiant a ddisgrifir yn adran 49(1) o'r Bill Drafft hwn.

Adran 59: Cynllun blynyddol y Prif Arolygydd

151. Rhaid i Estyn lunio cynllun blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ariannol sy'n nodi amcangyfrifon o'r incwm a'r gwariant sy'n angenrheidiol iddo gyflawni ei waith yn effeithiol. Rhaid i'r cynllun gynnwys cynigion ar gyfer rheoli cyllid a ddarperir i Estyn gan y Comisiwn (o dan adran 60) a chan Weinidogion Cymru (o dan adran 104(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998).
152. Rhaid i Estyn gyflwyno'r cynllun i'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru ar gyfer ymgynghori a chymeradwyo, erbyn y dyddiad hwnnw cyn dechrau'r flwyddyn ariannol y mae'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru yn ei gyfarwyddo. Caiff Estyn gyhoeddi'r cynllun ar ôl iddo gael ei gymeradwyo gan y Comisiwn a Gweinidogion Cymru.

Adran 60: Cyllido arolygiadau ac adroddiadau ar addysg bellach a hyfforddiant etc.

153. Rhaid i'r Comisiwn ddarparu'r cyllid hwnnw i Estyn y mae'r Comisiwn yn ystyried ei fod yn briodol er mwyn i Estyn allu cyflawni ei waith mewn perthynas â'r addysg neu hyfforddiant a gyllidir gan y Comisiwn. Wrth benderfynu faint o gyllid sy'n briodol i Estyn, rhaid i'r Comisiwn roi sylw i faint y mae'r Comisiwn yn ystyried y mae angen i Estyn ei wario i arfer ei swyddogaethau. Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori ag Estyn cyn dechrau pob

blwyddyn ariannol mewn perthynas â'r cyllid y mae'n mynd i'w ddarparu ar gyfer y flwyddyn honno.

154. Rhaid i'r Comisiwn gymeradwyo'r rhannau o gynllun blynyddol Estyn sy'n ymwneud â gwaith Estyn mewn cysylltiad ag addysg neu hyfforddiant a gyllidir gan y Comisiwn a phenderfynu faint o gyllid y bydd yn ei ddarparu yn unol â'r gweithgareddau a amlinellir yn y cynllun blynyddol. Caiff y Comisiwn ofyn i Estyn addasu'r cynllun blynyddol cyn iddo gael ei gymeradwyo.
155. Mae adran 104 o Deddf Llywodraeth Cymru 1998 wedi ei diwygio i ddarparu nad yw Gweinidogion Cymru yn gyfrifol am ddarparu cyllid i Estyn ar gyfer addysg neu hyfforddiant a gyllidir neu a sicrheir gan y Comisiwn. Mae is-adran 4A wedi ei diwygio hefyd fel nad yw Gweinidogion Cymru ond yn gyfrifol am gymeradwyo'r rhannau hynny o gynllun blynyddol Estyn sy'n ymwneud â swyddogaethau y mae Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid mewn cysylltiad â hwy.

PENNOD 4

DARPARIAETHAU GORFODI A GWEITHDREFNOL PELLACH

Ymyrryd yn ymddygiad sefydliadau addysg bellach

Adran 61: Y seiliau dros ymyrryd a Adran 62: Phwerau i ymyrryd

156. Mae adrannau 61 a 62 yn disodli'r darpariaethau a nodwyd yn flaenorol yn adran 57 o Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 sy'n ymwneud â phwerau ymyrryd Gweinidogion Cymru ar gyfer sefydliadau yn y sector addysg bellach yng Nghymru.
157. Mae adran 61 yn pennu'r seiliau y mae rhaid eu bodloni er mwyn i Weinidogion Cymru ymyrryd yn ymddygiad sefydliad yng Nghymru yn y sector addysg bellach yng Nghymru. Gweler adran 130 am esboniad o ystyr y termau hyn.
158. Mae adran 62 yn gwneud darpariaeth ar gyfer y ffordd y caiff Gweinidogion Cymru ymyrryd os yw un neu ragor o'r seiliau dros ymyrryd a nodir yn adran 61 wedi eu bodloni. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn arfer ei bwerau ymyrryd o dan adran 62. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddyroddi cyfarwyddydau sy'n orfodadwy drwy waharddeb o dan adran 74.

Adran 63: Hysbysu gan y Comisiwn am y seiliau dros ymyrryd

159. Mae adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i hysbysu Gweinidogion Cymru os yw o'r farn bod unrhyw un neu ragor o'r seiliau dros ymyrryd a bennir yn adran 61 wedi eu bodloni. Rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i farn y Comisiwn wrth benderfynu pa un ai i arfer unrhyw un neu ragor o'u pwerau ymyrryd o dan adran 62 ai peidio.

Adran 64: Datganiad gan Weinidogion Cymru ar bwerau ymyrryd

160. Mae adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyhoeddi datganiad ar sut y maent yn bwriadu arfer eu swyddogaethau ymyrryd o dan adran 62 a chadw'r datganiad hwnnw o dan adolygiad. Mae'r adran hon hefyd

yn nodi'r gofynion ymgynghori y mae rhaid i Weinidogion Cymru eu dilyn cyn cyhoeddi'r datganiad.

Mynediad i wybodaeth a chyfleusterau

Adran 65: Dyletswydd i gydweithredu

161. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu sefydliadau cofrestredig, darparwyr allanol (gweler adran 46) a darparwyr anghofrestredig yng Nghymru sy'n darparu addysg bellach ac a gyllidir o dan adran 88, gydweithredu â phersonau sy'n arfer swyddogaethau penodol o dan Benodau 1 i 3 o Ran 2.
162. Mae'r ddyletswydd i gydweithredu yn ei gwneud yn ofynnol i'r gyrff llywodraethu hynny sicrhau y darperir yr wybodaeth, y cynhorthwy a'r mynediad i gyfleusterau, systemau neu gyfarpar y gallai fod eu hangen ar y person at ddibenion y swyddogaethau hynny. Mae enghreifftiau o bersonau a allai weithredu ar ran y Comisiwn mewn cysylltiad â'r swyddogaethau hynny yn cynnwys Estyn a chorff sydd wedi ei ddynodi i gynnal asesiadau addysg uwch o dan Atodlen 3.
163. Mae'r ddyletswydd a osodir ar gyrff llywodraethu i gydweithredu o dan adran 65 hefyd yn gymwys mewn perthynas â phwerau mynd i mewn ac arolygu o dan adran 66.
164. Mae isadran (1) yn gosod dyletswydd i gydweithredu ar gorff llywodraethu darparwyr allanol (gweler adran 46) at ddibenion y swyddogaethau a ganlyn:
 - (a) monitro ansawdd addysg drydyddol a hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno (adran 43);
 - (b) cynnal adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol (adran 45); neu
 - (c) asesu ansawdd addysg uwch (adran 46(1)).
165. Mae isadran (2) yn gosod dyletswydd i gydweithredu, gan gynnwys at ddiben mynd i mewn ac arolygu o dan adran 66, ar gorff llywodraethu sefydliadau anghofrestredig yng Nghymru sy'n darparu addysg bellach a hyfforddiant a gyllidir gan y Comisiwn o dan adran 88 at ddibenion y swyddogaethau a ganlyn:
 - (a) monitro ansawdd addysg drydyddol a hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno (adran 43); neu
 - (b) cynnal adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol (adran 45).
166. Caiff y Comisiwn roi cyfarwyddyd i gorff llywodraethu os yw'r Comisiwn wedi ei fodloni bod y corff wedi methu â chydymffurfio â'i ddyletswydd i gydweithredu. Caiff y cyfarwyddyd ei gwneud yn ofynnol i gorff llywodraethu gymryd camau, neu beidio â chymryd camau, i sicrhau y darperir gwybodaeth, cynhorthwy neu fynediad i gyfleusterau, systemau neu gyfarpar.

Adran 66: Pwerau mynd i mewn ac arolygu

167. Mae'r adran hon yn darparu ar gyfer hawl i fynd i mewn ac arolygu i berson sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan y Comisiwn, sef "person awdurdodedig".
168. Mae is-adran (1) yn datgan y caiff person awdurdodedig fynd i fangre sefydliad cofrestredig ac edrych ar ddogfennau y deuir o hyd iddynt ym mangreoedd sefydliadau cofrestredig, eu copïo neu eu cymryd at ddibenion arfer y swyddogaethau a ganlyn:
- (a) monitro cydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus (adran 22);
 - (b) adolygiadau sy'n berthnasol i gydymffurfedd ag amodau cofrestru parhaus (adran 24);
 - (c) monitro cydymffurfedd â chynlluniau mynediad a chyfle a gwerthuso eu heffeithiolrwydd (adran 39);
 - (d) monitro ansawdd addysg drydyddol a hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno (adran 43);
 - (e) cynnal adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol (adran 45); neu
 - (f) asesu ansawdd addysg uwch (adran 46(1)).
169. Mae is-adran (2) yn datgan y caiff person awdurdodedig fynd i fangre ac edrych ar ddogfennau y deuir o hyd iddynt ym mangreoedd darparwyr allanol, eu copïo a'u cymryd at ddibenion arfer y swyddogaethau a ganlyn:
- (a) monitro ansawdd addysg drydyddol a hybu gwelliant yn ansawdd yr addysg honno (adran 43);
 - (b) cynnal adolygiadau sy'n berthnasol i ansawdd addysg drydyddol (adran 45); neu
 - (c) asesu ansawdd addysg uwch (adran 46(1)).
170. Mae'r term dogfennau yn yr adran hon yn cynnwys gwybodaeth ar unrhyw ffurf a dogfennau sydd wedi eu storio ar gyfrifiaduron yn y fangre, neu y gellir eu cyrchu gan gyfrifiaduron yn y fangre.
171. Mae'r pŵer i edrych ar ddogfennau, eu copïo neu eu cymryd yn cynnwys y pŵer i'w gwneud yn ofynnol i berson ddarparu dogfennau, a'i gwneud yn ofynnol i'r dogfennau gael eu darparu ar ffurf benodol neu mewn fformat penodol, ac i edrych ar unrhyw systemau storio electronig lle y mae dogfennau wedi eu creu neu eu storio.
172. Cyn arfer pŵer o dan yr adran hon, rhaid rhoi rhybudd rhesymol i gorff llywodraethu'r sefydliad cofrestredig neu'r darparwr allanol yr arferir y pwerau mewn perthynas â'i fangre, ac i'r sefydliad cofrestredig y mae'r sefydliad neu'r darparwr allanol yn darparu addysg y mae arfer y swyddogaethau mynd i mewn ac arolygu yn ymwneud â hi ar ei ran. Fodd bynnag, nid oes angen rhoi rhybudd os oes angen arfer y pŵer ar frys, neu os byddai rhoi rhybudd yn tanseilio diben arfer y pŵer.
173. Os yw'n ofynnol iddo wneud hynny, rhaid i berson awdurdodedig, cyn arfer pŵer o dan yr adran hon, ddangos copi o'r awdurdodiad ysgrifenedig gan y Comisiwn.

174. Rhaid arfer y pwerau a roddir gan yr adran hon ar adegau rhesymol, ac fel nad oes rhaid i unrhyw un wneud unrhyw beth ac eithrio ar adeg resymol. Nid yw'r pwerau yn gyfystyr â phŵer i fynd i annedd breswyl heb gytundeb y meddiannydd.

Y weithdrefn rhybuddio ac adolygu

Adran 67: Cymhwyso adrannau 68 i 70

175. Mae adrannau 68 i 70 yn nodi'r broses y mae rhaid i'r Comisiwn ei dilyn wrth ddyroddi cyfarwyddyd neu hysbysiad. Mae'r hysbysiadau a chyfarwyddydau y mae'r adrannau hynny yn gymwys iddynt wedi eu rhestru yn isadran (1).
176. Nid yw'n ofynnol i'r Comisiwn ddilyn y broses a nodir yn adrannau 68 i 70 os yw'n dyroddi cyfarwyddyd nad yw ond yn dirymu cyfarwyddyd blaenorol.

Adran 68: Hysbysiadau a chyfarwyddydau arfaethedig: gofyniad i roi hysbysiad rhybuddio

177. Cyn rhoi i gorff llywodraethu hysbysiad neu gyfarwyddyd a restrir yn adran 67(1), mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi hysbysiad rhybuddio i'r corff llywodraethu. Rhaid i'r hysbysiad rhybuddio nodi'r hysbysiad neu gyfarwyddyd arfaethedig, y rhesymau dros ei roi, sut y caiff y corff llywodraethu gyflwyno sylwadau ynghylch yr hysbysiad neu'r cyfarwyddyd, a'r cyfnod y caniateir cyflwyno'r hysbysiadau hynny ynddo.
178. Rhaid i'r Comisiwn roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir gan y corff llywodraethu yn ystod y cyfnod penodedig wrth benderfynu pa un ai i roi'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd, ac yna rhaid iddo hysbysu'r corff llywodraethu am ei benderfyniad.

Adran 69: Yr wybodaeth sydd i'w rhoi gyda hysbysiadau a chyfarwyddydau a'r effaith tra bo adolygiad yn yr arfaeth

179. Wrth roi i gorff llywodraethu hysbysiad neu gyfarwyddyd a restrir yn adran 67(1), rhaid i'r Comisiwn nodi'r dyddiad y bydd yr hysbysiad neu'r cyfarwyddyd yn cymryd effaith. Ar yr un pryd, rhaid i'r Comisiwn hefyd roi i'r corff llywodraethu ddatganiad sy'n nodi'r rhesymau dros roi'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd, gwybodaeth ynghylch yr hawl i gael adolygiad (gweler adrannau 70 a 71) a'r cyfnod y caniateir gwneud cais am adolygiad ynddo.
180. Ni chaniateir i hysbysiad neu gyfarwyddyd y mae'r adran hon yn gymwys iddo gael effaith tra bo proses adolygu yn mynd rhagddi nac yn ystod y cyfnod y gallai'r corff llywodraethu yr effeithir arno wneud cais am adolygiad o dan adran 70, oni bai bod y corff llywodraethu o dan sylw yn hysbysu'r corff gorfodi nad yw'n bwriadu gwneud cais am adolygiad (isadran (4)). O ganlyniad, efallai na fydd yn bosibl i'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd gael effaith ar y dyddiad a bennir gan y Comisiwn o dan isadran (1). Os felly, yn ddarostyngedig i ganlyniad unrhyw adolygiad, rhaid i'r Comisiwn bennu dyddiad newydd y bydd yr hysbysiad neu'r cyfarwyddyd yn cymryd effaith (isadrannau (5) a (6)).

Adran 70: Adolygu hysbysiadau a chyfarwyddydau

181. Mae'r adran hon yn darparu bod gan gorff llywodraethu y rhoddir hysbysiad neu gyfarwyddyd a restrir yn adran 67(1) iddo yr hawl i wneud cais am

adolygiad o'r hysbysiad neu'r cyfarwyddyd gan yr adolygydd penderfyniadau.

Adran 71: Adolygydd penderfyniadau

182. Rhaid i Weinidogion Cymru benodi person neu banel i fod yr "adolygydd penderfyniadau" a chaiff talu tâl a lwfansau i'r person hwnnw neu'r panel hwnnw. Mae'r adolygydd penderfyniadau yn gyfrifol am adolygu penderfyniadau o dan y Rhan hon.
183. Rhaid i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn perthynas ag adolygu penderfyniadau. Caiff y rheoliadau hynny gynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i, y canlynol:
- (a) seiliau dros adolygiad;
 - (b) argymhellion i'w gwneud gan yr adolygydd penderfyniadau;
 - (c) y cyfnod y mae rhaid gwneud cais am adolygiad ynddo, a'r modd y mae rhaid gwneud y cais;
 - (d) y gweithdrefnau i'w dilyn a'r camau i'w cymryd; ac
 - (e) camau i'w cymryd gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru yn dilyn adolygiad.

Dyletswyddau amrywiol

Adran 72: Dyletswydd i fonitro cynaliadwyedd ariannol ac adrodd arno

184. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn fonitro cynaliadwyedd ariannol darparwyr penodol ac adrodd arno. O dan isadran (1) rhaid i'r Comisiwn fonitro cynaliadwyedd ariannol sefydliadau cofrestredig a sefydliadau yng Nghymru yn y sector addysg bellach nad ydynt yn gofrestredig ond a gyllidir gan y Comisiwn.
185. Mae isadran (2) yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i wneud eithriadau o ran cymhwyso'r ddyletswydd i fonitro o dan isadran (1) ar gyfer sefydliadau neu fathau o sefydliadau yn y categorïau hyn. Mae isadran (1) hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, estyn y ddyletswydd i fonitro i fathau eraill o ddarparwyr addysg drydyddol.
186. Mae isadran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ddarparu gwybodaeth mewn cysylltiad â sefyllfa ariannol y personau a fonitrir ganddo o dan isadran (1) yn yr adroddiad blynyddol a gyflwynir ganddo bob blwyddyn (gweler paragraff 16 o Atodlen 1) i Weinidogion Cymru.
187. Mae'r adran hon hefyd yn nodi bod rhaid i'r Comisiwn, ar yr un pryd ag y mae'n cyflwyno ei adroddiad blynyddol, gyflwyno adroddiad ar wahân i Weinidogion Cymru sy'n rhoi crynodeb o ragolwg ariannol personau a fonitrir ganddo o dan isadran (1). Bydd yr adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o gasgliadau y mae'r Comisiwn yn dod iddynt o'i weithgareddau monitro o ran tueddiadau neu batrymau perthnasol sy'n dod i'r amlwg neu faterion eraill y mae'r Comisiwn yn ystyried ei bod yn briodol eu dwyn i sylw Gweinidogion Cymru. Bydd yr adroddiad hwn yn ymwneud â'r blynyddoedd ariannol sy'n dilyn y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad blynyddol yn ymwneud â hi.

Adran 73: Datganiad y Comisiwn ar swyddogaethau ymyrryd

188. Mae'r adran hon yn darparu bod rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi datganiad sy'n nodi ei ddull gweithredu o ran arfer y swyddogaethau a restrir yn isadran (4), a chadw'r datganiad hwnnw o dan adolygiad. Cyn cyhoeddi neu ddiwygio'r datganiad, rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â chyrrff llywodraethu pob sefydliad cofrestredig ac unrhyw bersonau eraill y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

Cyfarwyddydau

Adran 74: Effaith cyfarwyddydau a'u gorfodi

189. Rhaid i gorff llywodraethu sefydliad gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd a roddir iddo gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru o dan y Rhan hon. Mae isadran (2) yn rhoi i'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru bŵer i wneud cais i'r llys am waharddeb i orfodi cyfarwyddyd a roddir ganddynt. Pan fydd y corff llywodraethu o dan sylw yn gofyn iddo wneud hynny, rhaid i'r person a roddodd y cyfarwyddyd roi hysbysiad i'r corff llywodraethu sy'n datgan pa un a yw wedi ei fodloni iddo gydymffurfio â chyfarwyddyd neu â gofyniad penodol mewn cyfarwyddyd.
190. Mae isadran (4) yn darparu bod rhaid i gyfarwyddydau a roddir o dan y Rhan hon fod yn ysgrifenedig.

PENNOD 5

CYFFREDINOL

Adran 75: Cydnawsedd â chyfraith elusennau a dogfennau llywodraethu sefydliadau

191. Effaith yr adran hon yw na chaiff unrhyw ofynion y caiff y Comisiwn eu gosod ar gyrff llywodraethu sefydliadau o dan y Bill Drafft hwn (e.e. amodau cofrestru neu gyfarwyddydau) ei gwneud yn ofynnol i'r gyrff llywodraethu hynny weithredu mewn ffordd sy'n torri eu rhwymedigaethau fel ymddiriedolwyr elusen, na'i gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu weithredu mewn ffordd sy'n anghydnaws â'u dogfennau llywodraethu.
192. At y dibenion hyn, mae dogfennau llywodraethu sefydliad wedi eu diffinio yn isadran (2) mewn perthynas â sefydliadau a sefydlir drwy Siarter Frenhinol, sefydliadau sy'n cael eu rhedeg gan gorfforaethau addysg uwch neu gorfforaethau addysg bellach, sefydliadau a ddynodir o dan adran 129 o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 neu adran 28 o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 a sefydliadau eraill sy'n cael eu rhedeg gan gwmnïau.

Adran 76 : Dynodi darparwyr addysg drydyddol eraill

193. Mae'r adran hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddynodi darparwr addysg drydyddol na fyddai fel arall yn cael ei ystyried yn sefydliad at ddibenion y Rhan hon i gael ei drin fel pe bai'n sefydliad. Gwneir y dynodi ar gais gan y darparwr o dan sylw. Caniateir trin sefydliad a ddynodir o dan yr adran hon yn 'sefydliad' at ddibenion swyddogaethau cofrestru, sicrhau ansawdd ac asesu ansawdd o dan y Rhan hon, ond bydd angen o hyd iddo fodloni'r holl feini prawf eraill yn adran 11(5) i allu cofrestru â'r Comisiwn.
194. Mae isadran (4) yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n darparu ar gyfer y modd y gwneir ceisiadau am ddynodiad o dan yr adran

hon, a gwneud penderfyniadau dynodi, gan gynnwys meini prawf ar gyfer cadarnhau dynodiad, tynnu dynodiad yn ôl ac effaith tynnu dynodiad yn ôl.

Adran 77: Dehongli Rhan 2

195. Mae'r adran hon yn darparu'r diffiniadau o dermau penodol a ddefnyddir yn Rhan 2 o'r Bill Drafft hwn.

RHAN 3

SICRHAU ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL A'U CYLLIDO

Cyllido'r Comisiwn

Adran 78: Pwerau Gweinidogion Cymru i gyllido'r Comisiwn

196. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddarparu cyllid i'r Comisiwn. Mae'n caniatáu i Weinidogion Cymru osod ar y cyllid hwnnw y telerau ac amodau hynny y maent yn ystyried eu bod yn briodol (gan gynnwys mewn perthynas ag ad-dalu symiau a thalu llog) yn ddarostyngedig i'r cyfyngiadau a bennir yn adran 80.
197. Caniateir i delerau ac amodau a osodir ar gyllid a roddir gan Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymrwymo i "cytundeb canlyniadau" â'r personau y mae'n bwriadu eu cyllido. Mae ystyr cytundeb canlyniadau wedi ei ddiffinio gan yr adran hon. Mae cytundebau canlyniadau yn ddull a ddefnyddir gan y Comisiwn, drwy ei benderfyniadau cyllido, i gyfrannu at gyflawni blaenoriaethau strategol Gweinidogion Cymru ar gyfer addysg drydyddol ac ymchwil. Bydd cynllun strategol y Comisiwn, a lunnir mewn ymateb i'r datganiad o flaenoriaethau Gweinidogion Cymru a gyhoeddir o dan adran 3, yn nodi ei amcanion, sut y bydd yr amcanion hynny yn cyfrannu at flaenoriaethau Gweinidogion Cymru a sut y mae'r Comisiwn yn bwriadu cyflawni'r amcanion hynny. Bydd cytundebau canlyniadau yn nodi'r gweithgareddau y mae darparwr yn cytuno y bydd yn eu cyflawni yn gyfnewid am gyllid a fydd yn cyfrannu at gyflawni'r amcanion a nodir yng nghynllun strategol cymeradwy y Comisiwn.
198. Caiff Gweinidogion Cymru osod telerau ac amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymrwymo i gytundebau canlyniadau ym mhob achos pan fo'n darparu cyllid. Fel arall, caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymrwymo i gytundeb canlyniadau pan fo'r Comisiwn yn bwriadu cyllido gweithgareddau penodol, mathau o ddarparwr neu symiau penodedig o gymorth ariannol. Er enghraifft, caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol bod cytundebau canlyniadau yn gymwys i bob cwrs addysg uwch ac addysg bellach, neu nad yw ond yn gymwys i rai cyrsiau penodol, neu pan fo maint y ddarpariaeth yn fach a bod y cyllid a roddir yn is na swm penodedig.

Adran 79: Cyllido'r Comisiwn: cyfyngiadau ar delerau ac amodau

199. Mae'r adran hon yn cynnwys nifer o ofynion a chyfyngiadau mewn perthynas â'r telerau ac amodau y caiff Gweinidogion Cymru eu gosod. Diben y gofynion a'r cyfyngiadau yw diogelu awtonomi sefydliadol darparwyr addysg drydyddol ac ymchwil, rhyddid academiaidd darparwyr addysg uwch a gallu'r Comisiwn i benderfynu dyraniadau cyllido.
200. Yn benodol, mae'r adran hon yn darparu na chaniateir i'r telerau ac amodau a osodir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â chyllido addysg uwch, addysg bellach a hyfforddiant, ac ymchwil ac arloesi ymwneud â gweithgareddau a gyflawnir gan ddarparwyr unigol (oni bai eu bod yn gymwys i bob darparwr neu'r rheini sydd mewn dosbarth penodol neu o ddisgrifiad penodol), ac nad ydynt yn rhagamodau cyllido.

201. Mae'r adran hon hefyd yn darparu na chaniateir i'r telerau ac amodau gael eu llunio drwy gyfeirio at feini prawf ar gyfer penodi, diswyddo neu ddehol staff academiaidd neu feini prawf ar gyfer derbyn myfyrwyr. Mae'r ddarpariaeth hon yn diogelu rhyddid darparwyr i ddehol staff a derbyn myfyrwyr fel y gwelant yn addas.
202. At hynny, mae'r adran hon yn darparu y caniateir i'r telerau ac amodau sy'n ymwneud â chyllido ymchwil ac arloesi gael eu llunio drwy gyfeirio at faes ymchwil neu arloesi sydd wedi ei gynnwys yng nghynllun strategol cymeradwy y Comisiwn. Fodd bynnag, ni chaniateir iddynt gyfeirio at raglenni ymchwil penodol neu brosiectau ymchwil penodol.
203. Yn ogystal, caniateir i'r telerau ac amodau ar gyfer addysg uwch fod yn gymwys i gyrsiau penodol, ond ni chaniateir iddynt fod yn gymwys i rannau penodol o gyrsiau ac ni chaniateir iddynt ychwaith ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn naill ai darparu, neu wahardd darparu, cyrsiau penodol. Mae'r darpariaethau hyn yn galluogi Gweinidogion Cymru i glustnodi cyllid i roi cymorth i gyrsiau addysg uwch penodol a'i gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi sylw i ddymunoldeb cyllido'r cyrsiau hynny. Er enghraifft, caiff Gweinidogion Cymru roi cyllid i'r Comisiwn igefnogi darparu cwrs neu gyrsiau penodol gan adael i'r Comisiwn benderfynu sut y mae'r cyllid i'w ddefnyddio. Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r cyllid gael ei ad-dalu os nad yw'n cael ei ddefnyddio ar gyfer y cwrs neu gyrsiau penodedig. Mae'r ddarpariaeth hon yn diogelu rhyddid darparwyr i ddewis cynnig cyrsiau addysg uwch penodol.
204. Yn ogystal, mae'r adran hon yn darparu na chaiff telerau ac amodau mewn cysylltiad ag addysg uwch neu ymchwil ac arloesi fod yn gymwys i gynnwys cyrsiau neu raglenni ymchwil ac arloesi na sut y caiff y cyrsiau neu raglenni hynny eu haddysgu, eu goruchwyllo neu eu hasesu. Mae'r ddarpariaeth hon yn diogelu rhyddid darparwyr i addysgu a derbyn myfyrwyr fel y gwelant yn addas.
205. Mae isadran (7) yn datgymhwyso cyfyngiadau isadrannau (5) a (6) ar gyfer cyrsiau neu rannau o gyrsiau a ddarperir ac a asesir drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddyrannu cyllid i'r Comisiwn i gefnogi darparu neu asesu cyrsiau addysg uwch neu rannau o'r cyrsiau hynny drwy gyfrwng y Gymraeg.

Cyllido addysg uwch

Adran 80: Cymorth ariannol i sefydliadau penodedig ar gyfer addysg uwch

206. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn gyllido categorïau penodol o sefydliadau sydd wedi eu cofrestru â'r Comisiwn o dan Ran 2, at ddiben cefnogi addysg uwch a ddarperir gan y sefydliadau hynny neu ar eu rhan. Mae'r adran hon yn galluogi Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, i bennu'r categorïau o sefydliadau cofrestredig ("sefydliad penodedig") sy'n gymwys i gael cyllid gan y Comisiwn o dan yr adran hon.
207. Caiff sefydliad cofrestredig sy'n cael cyllid o dan yr adran hon, yn ddarostyngedig i gydsyniad y Comisiwn, drosglwyddo cyllid i gorff sy'n

cydlafurio. Bydd trosglwyddo cyllid yn caniatáu i'r sefydliad a gyllidir gydwethio ag amryw o sefydliadau partner, gan gynnwys y rheini y tu allan i Gymru, sy'n ymwneud â darparu addysg uwch.

208. Mae Gweinidogion Cymru wedi eu galluogi i wneud rheoliadau ynghylch yr amgylchiadau na chaniateir darparu cyllid mewn cysylltiad â chyrсияu addysg cychwynnol athrawon oddi tanynt. Gallai'r rheoliadau hynny, er enghraifft, ei gwneud yn ofynnol na chaniateir i'r cyrsiau hynny gael eu cyllido gan y Comisiwn oni bai eu bod wedi eu hachredu gan gorff penodedig.

Adran 81: Cymorth ariannol ar gyfer cyrsiau addysg uwch a bennir mewn rheoliadau

209. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ynghylch cyrsiau addysg uwch y caniateir iddynt gael eu cyllido gan y Comisiwn, yn ogystal ag addysg uwch a gefnogir gan y Comisiwn o dan adran 80. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i bennu cyrsiau penodol neu ddisgrifiadau penodol o gyrsiau y caniateir eu cyllido gan y Comisiwn; sef "cyrsiau cymwys". Caiff y rheoliadau bennu cyrsiau drwy gyfeirio at, ymhlith materion eraill, y gofynion sydd i'w bodloni gan y cwrs; y disgrifiad o'r person sy'n darparu'r cwrs; a'r cymhwyster y mae'r cwrs yn arwain ato. Byddai gallu'r Comisiwn i gyllido cyrsiau cymwys yn caniatáu mynd i'r afael â bylchau mewn darpariaeth ar gyfer pynciau penodol neu leoliadau penodol. Gall bylchau mewn darpariaeth godi oherwydd diffyg gallu sefydliadau penodedig (fel y'u diffinnir yn adran 80(1)) i ddiwallu angen a nodwyd. Er enghraifft, yr angen i gwrs arbenigol gael ei ddarparu yng Nghymru neu i nifer fach o fyfyrwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ymgymryd â'r cwrs hwnnw, sef cwrs nad yw'n gosteffeithiol i sefydliadau penodedig ei ddarparu o bosibl.

210. Mae'r adran hon hefyd yn darparu bod y Comisiwn yn gallu cyllido darparwyr i ddarparu cyrsiau cymwys yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru a chyrсияu a ddarperir i fyfyrwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru. Caniateir i ddarparwr sy'n cael cyllid o dan yr adran hon, yn ddarostyngedig i gydsyniad y Comisiwn, drosglwyddo rhywfaint o'r cyllid hwnnw, neu'r holl gyllid hwnnw, i gorff sy'n cydlafurio, gan gynnwys sefydliadau y tu allan i Gymru. Er enghraifft, cyllid i gefnogi cwrs cymwys pan fo'r rhan fwyaf o'r cwrs yn cael ei darparu gan sefydliad yng Nghymru ond y darperir modiwlau penodol gan sefydliad yn Lloegr, pan fo'r sefydliad yn Lloegr yn gweithio mewn partneriaeth â'r sefydliad yng Nghymru.

Adran 82: Cymorth ariannol o dan adrannau 80 a 81: telerau ac amodau

211. Mae'r adran hon yn darparu y caniateir i'r Comisiwn osod y telerau ac amodau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol i'r cyllid a ddyrennir ganddo at ddiben cefnogi addysg uwch. Yn enwedig, caniateir i'r telerau ac amodau hynny ei gwneud yn ofynnol ad-dalu cyllid (gan gynnwys â llog) os na chydymffurfir â'r dibenion y dyrennir y cyllid ar eu cyfer. Fodd bynnag, ni chaiff y Comisiwn osod amodau sy'n ymwneud â chyllid sy'n deillio o ffynonellau eraill, er enghraifft incwm a gynhyrchir o weithgareddau'r sefydliadau eu hun gan gynnwys ffioedd dysgu, cyllid o ddiwydiant neu roddion gan gymwynaswyr.

212. Pan fo'r Comisiwn yn dyrannu cyllid i ddarparwyr ar gyfer cyrsiau addysg uwch a bennir mewn rheoliadau o dan adran 81(3)(a) nad ydynt wedi eu cynnwys yn y Gofrestr (h.y. darparwyr anghofrestredig) yna rhaid i'r Comisiwn osod telerau ac amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r darparwyr hynny wneud y canlynol:
- (a) cael cynllun diogelu dysgwyr yn ei le sydd wedi ei gymeradwyo gan y Comisiwn, ar yr amod bod y Comisiwn wedi rhoi hysbysiad o'r gofyniad hwn, a rhoi effaith i'r cynllun;
 - (b) cydymffurfio â gofynion y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr cyfredol a gyhoeddir gan y Comisiwn o dan adran 117 os ydynt yn sefydliad yng Nghymru; ac
 - (c) rhoi sylw i gyngor neu ganllawiau a roddir gan y Comisiwn i'r darparwr.

Adran 83: Cymorth ariannol o dan adrannau 80 ac 81: atodol

213. Mae'r adran hon yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn, wrth arfer ei swyddogaethau cyllido addysg uwch, i roi sylw i ddymunoldeb peidio â gwneud unrhyw beth a fyddai'n anghefnogi darparwyr rhag ceisio cyllid o ffynonellau eraill neu gynnal cyllid o ffynonellau eraill (er enghraifft o ddiwydiant, byd masnach, cymwynaswyr, cyn-fyfyrwyr, neu ffynonellau cyllid cymwys eraill).
214. Mae hefyd yn ofynnol i'r Comisiwn, wrth arfer ei swyddogaethau cyllido addysg uwch, roi sylw i ddymunoldeb cynnal unrhyw nodweddion arbennig unrhyw sefydliad y mae'n darparu cymorth ariannol iddo. Mater i'r Comisiwn ei benderfynu yw'r hyn y mae'n ystyried ei fod yn gydbwysedd priodol o ran cymorth yn sgil unrhyw ystriaethau perthnasol eraill. Caiff y nodweddion hynny gynnwys, er enghraifft, cymeriad crefyddol sefydliad neu natur arbenigol ei ddarpariaeth.

Adran 84: Cymorth ariannol gan Weinidogion Cymru ar gyfer cyrsiau addysg uwch penodol

215. Mae'r adran hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i gyllido ystod cyfyng o "cyrsiau addysg uwch perthnasol" yn uniongyrchol. Rhaid i'r cyrsiau hynny ddod o fewn y diffiniad ym mharagraff 1(g) neu 1(h) o Ddeddf Diwygio Addysg 1988. Mae'r cyrsiau y caniateir eu cyllido yn cynnwys cyrsiau er mwyn paratoi at arholiadau proffesiynol, er enghraifft, cyrsiau nad ydynt yn gyrsiau gradd ac sy'n arwain at gymwysterau sydd wedi eu hachredu gan gyrrff proffesiynol.

Addysg bellach a hyfforddiant

Adran 85: Addysg a hyfforddiant ar gyfer personau 16 i 19 oed ac adran 87 Addysg a hyfforddiant ar gyfer personau dros 19 oed

216. Mae adrannau 85 ac 86 yn nodi prif ddyletswydd y Comisiwn i sicrhau cyfleusterau ar gyfer addysg a hyfforddiant i'r rheini sydd dros yr oedran ysgol gorfodol. Mae'r ddwy adran yn debyg i'r dyletswyddau yn adrannau 31 a 32 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000.
217. Mae adran 85 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sicrhau y darperir cyfleusterau 'priodol' yng Nghymru ar gyfer addysg a hyfforddiant pobl o 16 oed hyd nes iddynt gyrraedd 19 oed. Mae cyfleusterau yn 'priodol' os ydynt o

nifer sy'n ddigonol, ac o ansawdd digonol, i ddiwallu anghenion rhesymol pobl ifanc. Yn ogystal rhaid i'r cyfleusterau hynny fodloni hawlogaethau myfyrwyr i ddilyn cyrsiau astudio yn y cwricwlwm lleol a luniwyd o dan adran 33A o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000.

218. Gwneir diwygiadau i adrannau 33A - 33E, 33G, 33I - 33K, 33N - 33Q o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000 (gweler Atodlen 4). Mae'r diwygiadau hyn yn rhoi swyddogaethau i'r Comisiwn sy'n cynnwys, ymhlith pethau eraill, gyfrifoldeb i lunio'r cwricwlwm lleol, cynllunio a darparu hawlogaethau'r cwricwlwm lleol i ddysgwyr (gan gynnwys darpariaeth Gymraeg), a'r trefniadau ar gyfer cydweithio. Mae'r mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol eraill yn cynnwys gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn wrth arfer eu pŵer i ddiwygio meysydd dysgu'r cwricwla lleol a gwneud rheoliadau a dyroddi canllawiau.
219. Mae adran 86 yn nodi dyletswydd y Comisiwn i sicrhau bod cyfleusterau 'rhesymol' yn cael eu darparu yng Nghymru ar gyfer addysg a hyfforddiant pobl 19 oed a throsodd. Mae cyfleusterau yn 'rhesymol' os ydynt o'r nifer hwnnw a'r ansawdd hwnnw y gellir disgwyl yn rhesymol i'r Comisiwn eu darparu o ystyried yr adnoddau sydd ar gael iddo.
220. Wrth arfer y swyddogaethau o dan adrannau 85 a 86, bydd y Comisiwn yn rhoi'r flaenoriaeth i ddiwallu anghenion addysg a hyfforddiant y grŵp oedran iau. Mae hyn yn parhau â'r gwahaniaeth a wnaed yn Neddf Dysgu a Sgiliau 2000.
221. Wrth gyflawni'r dyletswyddau mewn cysylltiad â'r ddau grŵp oedran, rhaid i'r Comisiwn ystyried nifer o ffactorau, gan gynnwys yr addysg a hyfforddiant sy'n ofynnol mewn sectorau cyflogaeth gwahanol a'r angen i gynnig darpariaeth ddysgu ychwanegol ac asesu anghenion dysgu ychwanegol drwy gyfrwng y Gymraeg.
222. Rhaid i'r Comisiwn hefyd gadw mewn cof amgylchiadau pan allai ddisgwyl yn rhesymol i addysg a hyfforddiant gael eu sicrhau gan gyrff eraill heb i'r Comisiwn orfod defnyddio ei adnoddau ei hun, er enghraifft, darpariaeth anghenion dysgu ychwanegol a sicrhau gan awdurdodau addysg lleol o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018.
223. Mae'r cyfleusterau sydd i'w sicrhau ar gyfer addysg a hyfforddiant yn cynnwys addysg bellach a hyfforddiant llawnamser a rhan-amser yn ogystal â hyfforddiant galwedigaethol, cymdeithasol, corfforol a hamdden. Mae hyn yn cynnwys gweithgareddau wedi eu trefnu sy'n cynnig cyfleoedd ar gyfer dysgu heb fod yn ffurfiol nad yw o bosibl yn arwain at gymhwyster. Er enghraifft, cyfleoedd dysgu oedolion mewn lleoliadau cymunedol, gan gynnwys gweithgareddau i ennyn diddordeb mewn addysg.
224. Rhaid i'r Comisiwn wneud y defnydd gorau o'i adnoddau, ac yn benodol, osgoi darpariaeth a allai beri gwariant anghymesur. Nid yw darpariaeth i'w hystyried yn un sy'n peri gwariant anghymesur ond oherwydd bod y

ddarpariaeth honno yn ddrutach na darpariaeth gyffelyb, er enghraifft, darpariaeth arbennig ar gyfer pobl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol.

225. Nid yw dyletswyddau'r Comisiwn o dan adran 86 ac adran 87 yn cynnwys addysg uwch (gweler paragraffau 209 i 215 am esboniad o swyddogaethau'r Comisiwn i gyllido addysg uwch).

Adran 87: Annog addysg a hyfforddiant

226. Mae'r adran hon yn nodi dyletswydd y Comisiwn i hybu cymryd rhan, gan unigolion sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru, yn addysg a hyfforddiant ôl-16 ac i annog cyflogwyr i ymwneud â chefnogi a darparu'r addysg honno a'r hyfforddiant hwnnw. Mae'r gweithgareddau y caiff y Comisiwn ymgymryd â hwy wrth geisio cyflawni'r ddyletswydd hon yn cynnwys marchnata a hysbysebu cyfleoedd dysgu. Caiff swyddogaethau eraill y Comisiwn gefnogi cyflawni'r ddyletswydd hon, er enghraifft, cyllido gwybodaeth, cyngor a chanllawiau mewn cysylltiad â chyfleoedd addysg drydyddol (adran 93), a gwneud ymchwil gan y Comisiwn i fanteision dysgu a lledaenu canlyniadau'r gwaith ymchwil hwnnw (adran 124).

Adran 88: Cymorth ariannol ar gyfer addysg bellach neu hyfforddiant

227. Mae'r adran hon yn nodi pwerau i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn gyllido addysg bellach neu hyfforddiant. Mae adran 130(2) yn diffinio addysg bellach ac mae adran 130(4) yn diffinio hyfforddiant.
228. Caniateir i'r Comisiwn a Gweinidogion Cymru gyllido unrhyw berson i ddarparu addysg bellach neu hyfforddiant yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru ac addysg bellach a hyfforddiant i ddysgwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru. Yn ogystal, cânt gyllido unrhyw berson i ddarparu nwyddau neu wasanaethau mewn cysylltiad â'r addysg bellach honno neu'r hyfforddiant hwnnw.
229. Caiff Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn hefyd roi cymorth ariannol yn uniongyrchol i ddysgwyr a darpar ddysgwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru neu sy'n ymgymryd ag addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru neu'n bwriadu gwneud hynny. Er enghraifft, gallai'r cymorth hwnnw fod ar gyfer cynorthwyo gyda chostau trafndiaeth neu ofal plant neu i ddarparu cymelliadau i fynd i'r afael â phrinder sgiliau mewn sectorau cyflogaeth penodol yng Nghymru.
230. Caiff Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn roi cymorth ariannol ar gael o'u hadnoddau eu hunain, neu gallant wneud trefniadau i bobl eraill wneud hynny.
231. Caiff darparwyr addysg bellach sy'n cael cyllid o'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru drosglwyddo cyllid i gorff sy'n cydlafurio, yn ddarostyngedig i gael cydsyniad gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru fel y bo'n briodol. Er enghraifft, byddai angen i ddarparwr a gyllidir gan y Comisiwn sy'n cydlafurio â sefydliad arall i ddarparu cwrs neu gyrsiau addysg bellach penodol gael cydsyniad y Comisiwn i drosglwyddo cyllid i'r sefydliad sy'n cydlafurio. Ni fyddai gan y Comisiwn gydberthynas uniongyrchol â'r

sefydliad sy'n cydlafurio ac felly y sefydliad a gyllidir gan y Comisiwn fyddai'n parhau i fod yn gyfrifol am y cyllid. Mae'r un amodau yn gymwys o ran cyllid gan Weinidogion Cymru o dan yr adran hon. Gallai hyn gynnwys cyllid ar gyfer darpariaeth y tu allan i Gymru, er enghraifft, cyllid i gefnogi addysg bellach neu hyfforddiant pan fo'r dysgwr yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ond bod elfennau o'i addysg bellach neu hyfforddiant yn cael eu darparu gan sefydliad sy'n cydlafurio yn Lloegr.

232. Caiff Gweinidogion Cymru a'r Comisiwn ddarparu adnoddau ariannol drwy gyfeirio at ffioedd neu daliadau sy'n daladwy gan y person sy'n cymryd rhan yn yr addysg bellach neu'r hyfforddiant, neu drwy gyfeirio at faterion eraill sy'n gysylltiedig â darparu'r addysg bellach honno neu'r hyfforddiant hwnnw (megis costau trafnidiaeth neu ofal plant).
233. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ei gwneud yn ofynnol bod darparwyr yn sefydliad sydd wedi ei gofrestru mewn categori penodedig ar y Gofrestr a sefydlir o dan adran 11 er mwyn bod yn gymwys i gael cyllid at ddiben darparu addysg bellach neu hyfforddiant.
234. Caiff y rheoliadau hynny wneud eithriadau ar gyfer cyrsiau penodol neu gysiau o ddisgrifiad penodol drwy gyfeirio at, er enghraifft, ond heb fod yn gyfyngedig i, y gofynion sydd i'w bodloni gan y cwrs; y disgrifiad o'r person sy'n darparu'r cwrs; a'r cymhwyster y mae'r cwrs yn arwain ato. Byddai'r trefniadau hyn yn caniatáu mynd i'r afael â bylchau yn y ddarpariaeth ar gyfer pynciau neu leoliadau penodol a all godi oherwydd diffyg darparwyr cofrestredig sydd â'r gallu i ddiwallu angen a nodwyd. Er enghraifft, yr angen i gwrs arbenigol gael ei ddarparu yng Nghymru neu i nifer fach o fyfyrwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ymgymryd â'r cwrs hwnnw, sef cwrs nad yw'n gosteffeithiol i ddarparwyr cofrestredig ei ddarparu o bosibl.

Adran 89: Adnoddau ariannol ar gyfer addysg bellach a hyfforddiant: telerau ac amodau

235. Pan fo Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn yn darparu cyllid, mae'r adran hon yn caniatáu iddynt osod telerau ac amodau fel y maent yn ystyried eu bod yn briodol. Mae Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn yn gallu ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr addysg bellach neu hyfforddiant godi ffioedd, gwneud dyfarndaliadau, ac adennill symiau o arian yn erbyn meini prawf penodedig. Fodd bynnag, ni chaniateir codi ffi ar ddysgwyr rhwng 16 i 19 oed am addysg bellach neu hyfforddiant oni bai bod hynny wedi ei nodi fel eithriad mewn rheoliadau.
236. Pan fo cyllid wedi ei ddyrannu gan y Comisiwn i sefydliadau nad ydynt ar y Gofrestr at ddiben darparu addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru, rhaid i'r telerau ac amodau (pan fo'r Comisiwn wedi rhoi'r hysbysiad priodol) ei gwneud yn ofynnol bod gan y darparwr gynllun diogelu dysgwyr cymeradwy yn ei le; ei fod yn cydymffurfio â'r cod ymgysylltu â dysgwyr (os yw'n sefydliad yng Nghymru); a'i fod yn rhoi sylw i gyngor a chanllawiau a ddyroddir gan y Comisiwn.

Adran 90: Profion modd

237. Mae adran 88(1)(g) yn caniatáu i'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru gyllido costau profion modd. Mae adran 88 yn caniatáu i'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru gynnal y profion hynny eu hunain neu wneud trefniadau i eraill wneud hynny ar eu rhan. Mae'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru yn gallu ystyried canlyniadau'r profion hynny wrth ddyrannu cymorth ariannol o dan adran 88(1)(d) neu (e) i bersonau sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru a phersonau sy'n cael, neu'n bwriadu cael, addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru.

Adran 91: Cyllido'r chweched dosbarth mewn ysgolion

238. Mae'r adran hon yn darparu'r pŵer i'r Comisiwn i gyllido addysg a ddarperir gan y chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd a gynhelir gan awdurdodau lleol a gosod telerau ac amodau priodol sy'n debyg i'r rhai a ganiateir o dan adran 89. Mae cyllid o dan yr adran hon i'w roi i awdurdodau lleol, a rhaid cymhwysu'r cyllid hwnnw fel rhan o gyllideb ysgolion yr awdurdod.

Adran 92: Personau ag anghenion dysgu ychwanegol

239. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi sylw i bobl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol a darparu cyfleusterau a all fod o gymorth o ran y gofynion o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018, wrth gyflawni swyddogaethau penodol. Rhaid i'r Comisiwn ystyried y materion hyn wrth sicrhau cyfleusterau ar gyfer addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru. Yn ogystal, mae'r ddyletswydd hon yn gymwys pan fydd y Comisiwn yn darparu cymorth ariannol:

- (a) ar gyfer addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru neu ar gyfer dysgwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru (adran 88(1)(a) a (b));
 - (b) i ddysgwyr a darpar ddysgwyr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru neu sy'n ymgymryd ag addysg bellach neu hyfforddiant yng Nghymru neu'n bwriadu gwneud hynny (adran 88(1)(d) ac (e));
 - (c) ar gyfer darparu nwyddau neu wasanaethau mewn cysylltiad â darparu addysg bellach neu hyfforddiant yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru gan eraill (adran 88(1)(c));
 - (d) ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor a chanllawiau ynghylch addysg neu hyfforddiant (adran 93(1)(a));
 - (e) i greu cysylltiadau â chyflogwyr (adran 93(1)(b)); ac
 - (f) ar gyfer darparu addysg bellach neu hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg neu at ddiben dysgu Cymraeg (adran 93(2)).
240. Os yw'r Comisiwn yn cyllido darparu gwybodaeth, cyngor a chanllawiau ynghylch addysg neu hyfforddiant, bydd angen iddo ystyried anghenion dysgu ychwanegol. Er enghraifft, gallai'r Comisiwn ei gwneud yn ofynnol i wybodaeth gael ei chynnwys am asesu anghenion dysgu ychwanegol a sut y gall dysgwyr gael cymorth, yn ogystal â sicrhau bod gwybodaeth, cyngor a chanllawiau yn hygyrch i'r sawl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Os yw'r Comisiwn yn darparu cymorth ariannol i ddysgwyr, er enghraifft, er mwyn cynorthwyo â chostau trafndiaeth i gael mynediad i gyrsiau penodol sy'n arwain at broffesiynau lle y mae prinder sgiliau, yna rhaid iddo ystyried anghenion dysgu ychwanegol wrth wneud hynny. Er enghraifft, gallai hyn olygu ystyried costau trafndiaeth y rheini sydd ag anghenion dysgu ychwanegol.

241. Mae gan berson anghenion dysgu ychwanegol os oes ganddo anhawster dysgu neu anabledd (pa un a yw'r anhawster dysgu neu'r anabledd yn deillio o gyflwr meddygol neu fel arall) sy'n galw am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol.
242. Mae Atodlen 4 yn diwygio Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg 2018. Bydd yn ofynnol i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn, wrth arfer swyddogaethau o dan Ran 2 o Ddeddf 2018, roi sylw i unrhyw ganllawiau y caniateir iddynt gael eu cynnwys yn y Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol. Yn ogystal, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn dyroddi neu ddiwygio'r Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol. Bydd yn ofynnol i Weinidogion Cymru a'r Comisiwn arfer eu swyddogaethau er mwyn darparu gwybodaeth a chymorth arall i awdurdod lleol os yw'n gofyn am y cynhorthwy hwnnw.

Cymorth ariannol ar gyfer gweithgareddau eraill sy'n gysylltiedig ag addysg drydyddol

Adran 93: Cymorth ariannol ar gyfer gweithgareddau eraill sy'n gysylltiedig ag addysg drydyddol

243. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn neu Weinidogion Cymru gyllido gwybodaeth, cyngor neu ganllawiau ynghylch addysg neu hyfforddiant yn ogystal â chyfleusterau sydd wedi eu dylunio i greu cysylltiadau rhwng darparwyr addysg neu hyfforddiant a chyflogwyr. Caiff Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn dalu'r cyllid neu wneud trefniadau i bersonau eraill wneud hynny, er enghraifft drwy drefniadau cydlafurio. Caiff y Comisiwn neu Weinidogion Cymru osod telerau ac amodau priodol ar y cyllid, ac adennill symiau o arian pan na fo meini prawf penodedig wedi eu bodloni.
244. Mae'r adran hon hefyd yn galluogi'r Comisiwn i gyllido addysg drydyddol drwy gyfrwng y Gymraeg a darpariaeth ar gyfer dysgu Cymraeg, i ddysgwyr dros 16 oed. Caiff y Comisiwn dalu'r cyllid ei hun neu wneud trefniadau i bersonau eraill wneud hynny, er enghraifft drwy drefniadau cydlafurio. Caiff y Comisiwn osod telerau ac amodau ar y cyllid fel y mae'n ystyried eu bod yn briodol ac adennill symiau o arian pan na fo meini prawf penodedig wedi eu bodloni.

Cymorth ariannol ar gyfer prentisiaethau

Adran 94: Cymorth ariannol ar gyfer prentisiaethau

245. Caiff y Comisiwn ddarparu cyllid i ddarparwyr prentisiaeth Gymreig gymeradwy a chaiff hefyd ddarparu cyllid ar gyfer llunio fframwaith prentisiaeth.
246. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i bennu'r darparwyr cofrestredig y caniateir iddynt gael cyllid ar gyfer prentisiaethau Gymreig cymeradwy. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn osod telerau ac amodau fel y maent yn ystyried eu bod yn briodol, ac mae'n caniatáu i'r Comisiwn adennill symiau o arian yn erbyn telerau ac amodau penodedig a'i gwneud yn ofynnol i log gael ei dalu ar y symiau hynny o arian nas talwyd. Pan fo cyllid wedi ei ddyrannu gan y Comisiwn i sefydliadau nad ydynt ar y Gofrestr fel y'i pennir mewn rheoliadau a wneir o dan is-adran (3), rhaid i'r Comisiwn ei gwneud yn ofynnol bod gan y darparwr gynllun diogelu

dysgwyr cymeradwy yn ei le; ei fod yn cydymffurfio â'r cod ymgysylltu â dysgwyr os yw'n sefydliad yng Nghymru; a'i fod yn rhoi sylw i gyngor a chanllawiau a ddyroddir gan y Comisiwn.

Ymchwil ac arloesi

Adran 95: Cymorth ariannol ar gyfer ymchwil ac arloesi

247. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn ddarparu cyllid i sefydliadau cofrestredig, a bennir mewn rheoliadau, i gyflawni gweithgareddau ymchwil ac arloesi. Rhagwelir y gall y sefydliadau cofrestredig fod yn sefydliadau addysg uwch, sefydliadau addysg bellach neu ddarparwyr eraill.
248. Bydd sefydliad cofrestredig sy'n cael cyllid yn gallu trosglwyddo'r cyllid i gyrff sy'n cydlafurio mewn cysylltiad â'r gweithgareddau ymchwil ac arloesi â chydysniad y Comisiwn. Bydd hyn yn caniatáu i'r sefydliad gydlafurio ag ystod eang o bartneriaid sy'n ymwneud ag ymchwil ac arloesi o bosibl. Bydd y sefydliad cofrestredig yn atebol i'r Comisiwn am wario cyllid cyhoeddus ac am gyfrifyddu ar gyfer cyllid a drosglwyddir i gorff sy'n cydlafurio.
249. Caiff y Comisiwn hefyd wneud grantiau, benthyciadau neu daliadau eraill i berson sy'n darparu gwasanaethau ar gyfer ymchwil neu arloesi gan sefydliad penodedig neu mewn cysylltiad â hynny.
250. Wrth ddarparu cymorth ariannol, rhaid i'r Comisiwn roi sylw i sicrhau nad yw'n gwneud unrhyw beth a fyddai'n anghefnogi sefydliadau rhag ceisio cyllid o ffynonellau eraill neu gynnal cyllid o ffynonellau eraill (er enghraifft o ddiwydiant, byd masnach, cymwynaswyr, cyn-fyfyrrwyr, UKRI, Horizon Europe neu ffynonellau cyllid cymwys eraill).

Adran 96: Cymorth ariannol ar gyfer ymchwil ac arloesi: telerau ac amodau

251. Mae'r adran hon yn galluogi'r Comisiwn i osod telerau ac amodau ar gyllid i ddarparwr cofrestredig fel y mae'n ystyried eu bod yn briodol. Os yw'r cyllid yn cael ei drosglwyddo i gorff sy'n cydlafurio, gallai'r Comisiwn, er enghraifft, fel amod cyllido, yn ei dro ei gwneud yn ofynnol i'r sefydliad sy'n cael y cyllid osod amodau ar unrhyw gyllid a drosglwyddir ganddo i gorff sy'n cydlafurio.
252. Ni chaiff y Comisiwn osod telerau ac amodau ar gyllid a dderbynnir gan ddarparwr sy'n dod o o ffynonellau eraill.
253. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ar gyfer sut y dylai penderfyniadau cyllido o dan adran 96 gael eu gwneud gan y Comisiwn. Er nad oes cyfeiriad penodol at egwyddor Haldane yn y Bill Drafft, dylai'r cysyniad hwnnw fod yn gymwys i'r holl benderfyniadau cyllido a wneir gan y Comisiwn. Gan hynny, mae'r ddarpariaeth yn caniatáu i'r Comisiwn arwain y cyfeiriad cyffredinol o ran cyllido, ond hefyd disgwylir i benderfyniadau ynghylch yr ymchwil gael eu gwneud gan arbenigwyr yn y maes, y tu allan i'r Comisiwn, er enghraifft y cynigion ymchwil sy'n cael budd o ymarferion tendro cystadleuol. Ni fwriedir peryglu rhyddid academiaidd yn ystod y broses.

Adran 97: Swyddogaethau eraill y Comisiwn mewn perthynas ag ymchwil ac arloesi

254. Mae'r adran hon yn nodi dyletswydd y Comisiwn i hybu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r gweithgareddau ymchwil ac arloesi a gyflawnir yng Nghymru, er mwyn sicrhau ei fod yn cyrraedd cynulleidfa eang, ac i ledaenu canlyniadau gwaith ymchwil ac arloesi.
255. Bydd gan y Comisiwn ddyletswydd i hybu cynnal gweithgareddau ymchwil ac arloesi yng Nghymru.
256. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn fonitro perfformiad ei raglenni cyllido i sicrhau'r llwyddiant, effeithiolrwydd darparu a gwerth am arian gorau posibl. Rhaid cynnwys yr wybodaeth hon yn yr adroddiad blynyddol fel sy'n ofynnol gan baragraff 16 o Atodlen 1.

RHAN 4

PRENTISIAETHAU

Rhagarweiniol

Adran 98 : Ystyr “prentisiaeth Gymreig gymeradwy”

257. Mae'r adran hon yn diffinio ystyr “prentisiaeth Gymreig gymeradwy” ac yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n nodi'r amodau sydd i'w bodloni gan brentisiaeth Gymreig gymeradwy.
258. Mae prentisiaeth Gymreig gymeradwy yn digwydd naill ai:
- (a) o dan gytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy; neu
 - (b) o dan brentisiaeth Gymreig amgen.
259. Mae prentisiaeth Gymreig gymeradwy yn ei gwneud yn ofynnol i'r gwaith ddigwydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru.

Adran 99: Ystyr “cytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy”

260. Mae'r adran hon yn amlinellu ystyr “cytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy”.
261. Mae'r cytundeb yn caniatáu i'r “prentis” weithio am dâl mewn galwedigaeth sydd â fframwaith prentisiaeth ac i'r prentis gael hyfforddiant er mwyn caniatáu i'r prentis fodloni gofynion y fframwaith prentisiaeth.
262. Mae'r cytundeb prentisiaeth yn ddogfen sy'n pennu'r fframwaith a ddilynir a'r maes sgiliau neu'r alwedigaeth y mae'r prentis yn gweithio ynddo neu ynddi. Heb y cytundeb hwn, ni ellir dyroddi tystysgrif cwblhau prentisiaeth.
263. Caiff Gweinidogion Cymru hefyd wneud rheoliadau sy'n pennu amodau cytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy.

Adran 100: Ystyr “prentisiaeth Gymreig amgen”

264. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n diffinio amodau “prentisiaeth Gymreig amgen”.
265. Caiff y rheoliadau hyn nodi amgylchiadau pan na fo person yn gweithio o dan gytundeb prentisiaeth ac y bernid fel arall ei fod wedi cwblhau prentisiaeth Gymreig. Gallai enghreifftiau o drefniadau gweithio amgen gynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i, y canlynol:
- (a) pan fo person yn gweithio fel person hunangyflogedig wrth ddilyn fframwaith prentisiaeth Gymreig gymeradwy; neu
 - (b) pan fo'r prentis a oedd yn gweithio o dan gytundeb prentisiaeth wedi ei ddiswyddo yn ystod y brentisiaeth a bod y person hwnnw yn bodloni'r amodau a nodir yn y rheoliadau.

Pennu prentisiaethau Cymreig

Adran 101: Pennu sectorau galwedigaethol

266. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru bennu sectorau galwedigaethol ar gyfer fframweithiau prentisiaethau Cymreig. Rhaid

cyhoeddi'r fanyleb o sectorau galwedigaethol (gan gynnwys diwygiadau a disodliadau) a rhaid iddi nodi dyddiad cychwyn.

Adran 102: Pennu gofynion mewn perthynas â phrentisiaethau Cymreig cymeradwy

267. Mae'r adran hon yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru i bennu gofynion mewn perthynas â phrentisiaethau Cymreig cymeradwy a datblygu fframweithiau prentisiaethau.
268. Gallai'r gofynion gynnwys deunydd cynnwys y fframweithiau prentisiaethau, y gwaith o lunio, diwygio, tynnu'n ôl neu gyhoeddi fframwaith prentisiaeth, ardystio prentisiaeth Gymreig gymeradwy, prentisiaethau Cymreig cymeradwy yn gyffredinol neu brentisiaethau Cymreig cymeradwy mewn un neu ragor o alwedigaethau.
269. Gall gofyniad penodedig gynnwys y safonau cyrhaeddiad sy'n ofynnol, y cymhwyster y mae ei angen a'r math o amser, a faint o amser, y mae ei angen i gwblhau prentisiaeth Gymreig gymeradwy, ond nid yw'n gyfyngedig i hynny. Mae'r adran hon hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru bennu gofynion mewn perthynas ag ardystio prentisiaeth Gymreig gymeradwy, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, y ffordd y mae rhaid gwneud cais am dystysgrif, cynnwys y dystysgrif a chyflenwi copïau dyblyg o dystysgrif.
270. Caniateir pennu gofynionar draws yr ystod lawn o alwedigaethau a phob sector galwedigaethol eang, a chaiff y gofynion fod yn rhai cyffredinol i bob prentisiaeth Gymreig gymeradwy neu'n ofynion sy'n benodol i alwedigaeth, sector neu grŵp o alwedigaethau.
271. Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi gofynion penodedig a chânt ddiwygio gofyniad neu dynnu gofyniad yn ôl drwy ddyrannu gofyniad manyleb yn lle un blaenorol neu ddyroddi hysbysiad tynnu'n ôl. Rhaid i'r gofynion a'r hysbysiadau a gyhoeddir mewn perthynas â'r manylebau ddatgan y dyddiad y daw gofyniad y fanyleb, neu'r hysbysiad tynnu'n ôl, i rym.

Adran 103: Ymgynghoriad gan Weinidogion Cymru ynghylch pennu

272. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru yn y lle cyntaf ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill y maent yn meddwl eu bod yn briodol cyn ymgymryd ag unrhyw waith mewn perthynas â llunio manylebau grwpiau galwedigaethol a gofynion y manylebau, gan gynnwys eu diwygio neu eu tynnu'n ôl.

Fframweithiau a thystysgrifau prentisiaethau

Adran 104: Ystyr "fframwaith prentisiaeth"

273. Mae'r adran hon yn diffinio ystyr "fframwaith prentisiaeth". Fframwaith prentisiaeth yw'r ddogfen sy'n cynnwys gofynion y fanyleb y mae eu hangen i gwblhau prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Caiff fframwaith prentisiaeth gynnwys gofynion sy'n ymwneud â'r safon cyrhaeddiad, y cymhwyster a faint o hyfforddiant, a'r math o hyfforddiant, y mae ei angen i gwblhau prentisiaeth Gymreig gymeradwy, ond nid yw'n gyfyngedig i hynny.

Adran 105: Llunio a chyhoeddi fframweithiau prentisiaethau

274. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn lunio fframweithiau prentisiaethau pan fônt yn ymwneud â sector galwedigaethol o alwedigaethau o dan adran 101. Caiff y Comisiwn hefyd sicrhau trydydd parti i lunio fframweithiau prentisiaethau.
275. Caiff y Comisiwn gyhoeddi fframweithiau prentisiaethau sy'n bodloni gofynion y fanyleb o dan adran 101, hyd yn oed pan na fo'r fframwaith prentisiaeth wedi ei lunio gan y Comisiwn neu ei sicrhau gan y Comisiwn. Er enghraifft, fframwaith prentisiaeth a luniwyd gan gorff sector galwedigaethol. Caiff fframwaith prentisiaeth bennu gofynion ar gyfer lefelau gwahanol o dan yr un alwedigaeth neu grŵp o alwedigaethau, megis canolradd (lefel 2)⁴⁴, estynedig (lefel 3), uwch (lefel 4-5) neu radd (lefel 6-7).
276. Rhaid i'r Comisiwn gadw'r fframweithiau prentisiaethau o dan adolygiad a rhaid iddo benderfynu a ddylai'r fframwaith gael ei ddiwygio neu ei dynnu'n ôl.
277. Rhaid i fframwaith prentisiaeth a gyhoeddir ddatgan y dyddiad y daw'r fframwaith neu'r fframwaith diwygiedig i rym.

Adran 106: Cofrestr o fframweithiau prentisiaethau

278. Rhaid i'r Comisiwn gadw cofrestr o'r fframweithiau prentisiaethau a gyhoeddir o dan adran 105, a chyhoeddi'r gofrestr honno. Rhaid i'r gofrestr gynnwys dyddiad dod i rym pob fframwaith prentisiaeth neu fframwaith diwygiedig, yn ogystal â disgrifiad o unrhyw fframwaith prentisiaeth diwygiedig a sut y caiff ei gymhwyso. Pan fo fframwaith prentisiaeth wedi ei dynnu'n ôl, rhaid i'r gofrestr gynnwys gwybodaeth am y dyddiad tynnu'n ôl a disgrifiad o'r achosion y mae'r tynnu'n ôl yn gymwys iddynt. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gynnwys gwybodaeth arall yn y gofrestr.

Adran 107: Pŵer i ddyroddi tystysgrifau prentisiaethau

279. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn ddyroddi "tystysgrif brentisiaeth" neu gopi o dystysgrif brentisiaeth i brentis sydd wedi cwblhau prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Caiff y Comisiwn hefyd ddyroddi tystysgrif brentisiaeth neu gopi o dystysgrif brentisiaeth ar gyfer y prentis i'r cyflogwr pan bennir hyn mewn gofyniad o dan adran 102 (4). Ni chaiff y Comisiwn godi ffi am ddyroddi tystysgrif brentisiaeth neu gopi o dystysgrif ond os yw'r rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru yn caniatáu ar gyfer ffi. Rhaid i dystysgrif brentisiaeth gydymffurfio â'r gofynion yn adran 102(4).

Arfer swyddogaethau

Adran 108: Dirprwyo swyddogaethau'r Comisiwn

280. Caiff y Comisiwn ddirprwyo rhai o'i swyddogaethau, neu ei holl swyddogaethau, mewn perthynas â chyhoeddi fframweithiau prentisiaethau a/neu ddyroddi tystysgrifau prentisiaethau i gorff arall. Rhaid i'r corff dynodedig gydymffurfio â chyfarwyddydau a roddir gan y Comisiwn a rhaid

⁴⁴ Lefelau cymwysterau o dan Fframwaith Credydau a Chymwysterau Cymru.

<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-01/llyfryn-fframwaith-credydau-a-chymwysterau-cymru.pdf>

iddo roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan y Comisiwn. Caiff y Comisiwn barhau i arfer unrhyw swyddogaethau y mae wedi eu dirprwyo i gorff arall.

281. Mae'r Comisiwn yn parhau i fod yn gyfrifol am arfer swyddogaethau a gyflawnir gan y corff dynodedig.
282. Caiff y Comisiwn wneud taliad i'r corff dynodedig mewn perthynas ag arfer y swyddogaethau dirprwyedig.

Darpariaethau atodol ynghylch cytundebau prentisiaethau

Adran 109: Darpariaethau aneffeithiol mewn cytundebau prentisiaethau Cymreig cymeradwy

283. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol, pan fo cyflogwr yn gwneud newidiadau i'r cytundeb prentisiaeth a fyddai'n golygu nad yw'r cytundeb prentisiaeth yn cydymffurfio mwyach â'r fframwaith prentisiaeth neu ofynion prentisiaeth Gymreig gymeradwy, fod rhaid i'r cyflogwr hysbysu'r prentis yn ysgrifenedig am yr amrywiad, ac esbonio y bydd yr amrywiad yn golygu nad yw'r prentis ar brentisiaeth Gymreig gymeradwy mwyach, os na wneir hyn ni fydd yr amrywiad yn cael unrhyw effaith.

Adran 110: Statws cytundebau prentisiaethau Cymreig cymeradwy

284. Mae'r adran hon darparu nad yw cytundeb prentisiaeth Cymreig gymeradwy i'w drin, at ddibenion cyfraith gyffredin na dibenion statudol, fel contract prentisiaeth (fel cydnabyddir mewn cyfraith gyffredin) ond ei fod yn hytrach yn cael ei drin fel contract gwasanaeth.

Adran 111: Trosglwyddo hawlfraint mewn fframweithiau prentisiaethau

285. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ar gyfer trosglwyddo hawlfraint i'r Comisiwn pan fo fframwaith prentisiaeth wedi ei lunio gan berson arall ac wedi ei gyhoeddi gan y Comisiwn gyda chytundeb y person hwnnw.

Adran 112: Gweision y Goron

286. Mae'r adran hon yn darparu y caiff person a gyflogir fel un o weision y Goron ymgymryd â chytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn perthynas â chytundeb prentisiaeth Gymreig gymeradwy a gweision y Goron.

Adran 113: Dehongli'r Rhan

287. Mae'r adran hon yn darparu'r diffiniadau o dermau penodol a ddefnyddir yn y Rhan hon drwy gyfeirio at yr adrannau perthnasol yn y Rhan hon.

RHAN 5

DIOGELU DYSGWYR, GWEITHDREFNAU CWYNO AC YMGYSYLLTU Â DYSGWYR

Adran 114: Cynlluniau diogelu dysgwyr

288. Mae'r adran hon yn galluogi'r Comisiwn i roi hysbysiad i ddarparwr addysg drydyddol sy'n gofyn iddo gyflwyno cynllun diogelu dysgwyr i'r Comisiwn ar neu cyn y dyddiad a bennir yn yr hysbysiad.
289. Mae cynllun diogelu dysgwyr wedi ei ddiffinio gan isadran (2).
290. Mae'r adran hon hefyd yn galluogi'r Comisiwn i gymeradwyo'r cynllun diogelu dysgwyr gydag addasiadau neu hebddynt. Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol bod rhaid i ddarparwr addysg drydyddol sy'n dymuno diwygio ei gynllun diogelu dysgwyr cymeradwy anfon cynllun diwygiedig i'r Comisiwn; ac yn caniatáu i'r Comisiwn gymeradwyo'r cynllun diogelu dysgwyr diwygiedig gydag addasiadau neu hebddynt.
291. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn ddyroddi canllawiau ar lunio a diwygio cynlluniau diogelu dysgwyr, ac mae'n ofynnol iddo ymgynghori â'r personau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol cyn dyroddi'r canllawiau hyn.
292. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn fonitro effeithiolrwydd cynlluniau diogelu dysgwyr, a rhaid iddo gynnwys ei gasgliadau yn ei adroddiad blynyddol (a lunnir o dan baragraff 16 o Atodlen 1).
293. Mae is-adran (10) yn diffinio ystyr "cwrs perthnasol" a "darparwr addysg drydyddol" at ddibenion adrannau 114 a 116.

Adran 115: Gweithdrefnau cwyno

294. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gymryd y camau hynny y mae'n ymddangos iddo eu bod yn briodol er mwyn sicrhau bod gan ddarparwr addysg drydyddol (fel y'i diffiniwyd) weithdrefn yn ei lle ar gyfer ymchwilio i gwynion ynghylch gweithred neu anweithred gan y darparwr, a wneir gan bersonau sy'n ymgymryd, neu wedi ymgymryd, â chyrtsiau perthnasol (fel y'u diffiniwyd) a'i fod yn cymryd camau rhesymol i roi gwybod i bersonau sy'n ymgymryd â chyrtsiau perthnasol am y weithdrefn.

Adran 116: Sefydliadau cymhwysol ar gyfer y cynllun cwynion myfyrwyr

295. Mae'r adran hon yn diwygio Deddf Addysg Uwch 2004 mewn perthynas â'r cynllun cwynion myfyrwyr.
296. Mae'n diwygio adran 11 (sefydliadau cymhwysol) o Ddeddf 2004 ac yn mewnosod testun newydd ynddi. Mae'r testun presennol yn Neddf 2004 wedi ei gadw ac yn dod yn adran 11(1), a mewnosodir adrannau 11(2) a 12A sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, bennu sefydliad cymhwysol at ddibenion y cynllun cwynion myfyrwyr ac yn estyn y diffiniad o gwynion cymhwysol yn y drefn honno.

Adran 117: Y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr

297. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn lunio a chyhoeddi "y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr" ynghylch ymgysylltu â dysgwyr wrth wneud penderfyniadau. Mae "penderfyniad perthnasol" a "sefydliad perthnasol" wedi eu diffinio yn isadran (9). Mae rhestr ddangosol o'r math o ddarpariaethau y caiff y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr eu cynnwys ar gael yn isadran (2).
298. Rhaid i'r Comisiwn gadw'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr o dan adolygiad, ac os yw'n briodol rhaid iddo lunio a chyhoeddi cod diwygiedig. Caiff y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr fod ar ffurf gofyniad neu ganllawiau. Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori ag unrhyw bersonau y maent yn meddwl eu bod yn briodol wrth lunio Cod Ymgysylltu â Dysgwyr neu'r cod diwygiedig.
299. Caiff y Cod Ymgysylltu â Dysgwyr wneud darpariaethau gwahanol at ddibenion gwahanol.
300. Rhaid i'r Comisiwn fonitro cydymffurfedd â'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr, a rhaid iddo gynnwys casgliadau yn ei adroddiad blynyddol o ran pa mor effeithiol fu'r Cod Ymgysylltu â Dysgwyr.

RHAN 6

GWYBODAETH, CYNGOR A CHANLLAWIAU

Adran 118: Gwybodaeth a chyngor oddi wrth y Comisiwn a gwybodaeth oddi wrth Weinidogion Cymru

301. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ddarparu i Weinidogion Cymru yr wybodaeth honno am faterion sy'n ymwneud â'i swyddogaethau a'r cyngor hwnnw ar y materion hynny, yn unol â chais Gweinidogion Cymru, yn y fformat a'r modd y maent yn gofyn amdanynt. Caiff y Comisiwn hefyd roi i Weinidogion Cymru unrhyw wybodaeth neu gyngor y mae'n ystyried ei fod yn briodol.
302. Mae'r adran hon hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddarparu unrhyw wybodaeth i'r Comisiwn sy'n ymwneud ag arfer ei swyddogaethau.

Adran 119: Personau y mae'n ofynnol iddynt ddarparu gwybodaeth i'r Comisiwn

303. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn ddyroddi hysbysiad i ofyn am wybodaeth at ddibenion arfer swyddogaethau'r Comisiwn oddi wrth y rheini a gyllidir a/neu a reoleiddir ganddo, megis Sefydliadau Addysg Uwch ac Addysg Bellach.
304. Mae'r adran hon yn gosod cyfyngiadau ar yr wybodaeth y caiff y Comisiwn ofyn amdani, er mwyn sicrhau na all yr wybodaeth y gofynnir amdani gan y Comisiwn ond fod yn wybodaeth sy'n berthnasol i swyddogaethau'r Comisiwn.
305. Mae'r adran hon yn nodi'r wybodaeth y caiff y Comisiwn ei phennu yn yr hysbysiad, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, o fewn pa gyfnod o amser y mae rhaid i'r person ddarparu'r wybodaeth. At hynny, caniateir i'r Comisiwn orfodi cais am yr wybodaeth honno drwy wneud cais am waharddeb.
306. Caiff y Comisiwn hefyd roi gwybodaeth i'r rheini a restrir yn yr adran hon, ac i unrhyw berson arall y mae'n ystyried ei fod yn briodol, ynghylch unrhyw fater sy'n ymwneud â'i swyddogaethau.

Adran 120: Pwerau i rannu gwybodaeth

307. Mae'r adran hon yn rhestru adrannau eraill y llywodraeth, y cyrff eraill a'r sefydliadau eraill y caniateir iddynt rannu gwybodaeth a geir ganddynt â'r Comisiwn, at ddibenion arfer unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r Comisiwn. Er enghraifft, gall y Comisiwn ddymuno gael gwybodaeth am gymwysterau a ddyfernir yng Nghymru.
308. Caiff y Comisiwn hefyd roi gwybodaeth am unrhyw fater mewn perthynas â'i swyddogaethau i'r rheini a restrir yn yr adran hon ac unrhyw berson arall y mae'n ystyried ei fod yn briodol. Er enghraifft, gall y Comisiwn ddymuno rhannu gwybodaeth â chyrff addysg yn Lloegr, megis y Swyddfa Fyfyrrwyr.
309. Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau bennu cyrff neu sefydliadau eraill y caniateir iddynt rannu gwybodaeth â'r Comisiwn o dan yr adran hon. Gallai

hyn gynnwys unrhyw gyrff cyhoeddus newydd neu sefydliadau cyhoeddus newydd.

Adran 121: Pŵer i'w gwneud yn ofynnol roi gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig

310. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol, drwy hysbysiad, gael "gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig" oddi wrth gyrff sy'n darparu gwasanaethau derbyn i ddarparwyr addysg uwch yng Nghymru i'w defnyddio ar gyfer "ymchwil gymhwysol". Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo bod yr wybodaeth hon i'w darparu naill ai iddynt hwy eu hunain neu i'r Comisiwn. Mae'r adran hon hefyd yn diffinio ystyr "gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig" ac "ymchwil gymhwysol".
311. Mae'r adran hon yn nodi'r wybodaeth y caiff Gweinidogion Cymru ei phennu yn yr hysbysiad, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, o fewn pa gyfnod o amser y mae rhaid i'r person ddarparu'r wybodaeth. At hynny, caniateir i Weinidogion Cymru orfodi cais am yr wybodaeth honno drwy wneud cais am waharddeb.

Adran 122: Defnyddio gwybodaeth o gyflwyno'r cais i dderbyn y cynnig at ddibenion ymchwil

312. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ar gyfer sut y caiff Gweinidogion Cymru ddefnyddio'r wybodaeth a geir o dan adran 122, ac â phwy y caniateir rhannu'r wybodaeth.
313. Mae'r adran hon hefyd yn gwneud darpariaeth ar gyfer yr amgylchiadau y caniateir cyhoeddi cynnyrch gwaith ymchwil a gynhelir gan ddefnyddio gwybodaeth a geir o dan adran 122.
314. Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau sy'n nodi'r ffactorau a ystyrir wrth gymeradwyo corff neu unigolyn y caniateir rhannu'r wybodaeth ag ef.
315. Mae'r adran hon hefyd yn diffinio ystyr "person cymeradwy".

Adran 123: Gwybodaeth arall, cyngor arall a chanllawiau eraill

316. Mae'r adran hon yn caniatáu i'r Comisiwn roi cyngor neu ddyroddi canllawiau, fel y mae'r Comisiwn yn ystyried ei bod yn briodol, i unrhyw bersonau, ar yr amod ei fod neu eu bod yn ymwneud â darparu addysg drydyddol neu unrhyw fater arall sy'n gysylltiedig â'i swyddogaethau. Mae'n ofynnol i'r Comisiwn nodi arferion da, rhoi cyngor a dyroddi canllawiau mewn perthynas â rhannu gwybodaeth ymhlith y rheini a gyllidir neu a reoleiddir ganddo; er enghraifft drwy ddyroddi canllawiau sy'n ymdrin â systemau TG a diogelwch gwybodaeth.
317. Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi'r holl ganllawiau a ddyroddir o dan yr adran hon, a rhagwelir y dylai'r Comisiwn adolygu a diweddarau neu amnewid ei ganllawiau fel y bo'n ystyried bod angen gwneud hynny a phryd y mae'n ystyried bod angen gwneud hynny.

318. Rhaid i'r Comisiwn sefydlu systemau i gasglu gwybodaeth i lywio ei benderfyniadau ynghylch addysg drydyddol a hyfforddiant.

Adran 124: Ymchwil gan y Comisiwn neu Weinidogion Cymru

319. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru neu'r Comisiwn gyflawni gwaith ymchwil neu sicrhau y darperir adnoddau ariannol i wneud gwaith ymchwil, ac mae'n amlinellu ym mha feysydd pwnc y gellir gwneud y gwaith ymchwil hwn. Caniateir i unrhyw ganlyniadau gael eu cyhoeddi wedyn, ar yr amod na ellir adnabod unrhyw unigolyn o'r cyhoeddiad.
320. Mae'r adran hon yn amlinellu o dan ba amgylchiadau y caiff Gweinidogion Cymru neu'r Comisiwn sicrhau bod adnoddau ariannol yn cael eu darparu o dan yr adran hon.
321. Mae'r adran hon yn darparu y caiff y Comisiwn osod y telerau ac amodau hynny y mae'n ystyried eu bod yn briodol ar y cyllid a ddyrennir ganddo o dan yr adran hon. Yn benodol, caniateir i'r telerau ac amodau hynny ei gwneud yn ofynnol ad-dalu cyllid (gan gynnwys â llog) os na chydymffurfir â'r dibenion y dyrennir y cyllid ar eu cyfer.

RHAN 7

AMRYWIOL A CHYFFREDINOL

Amrywiol

Adran 125: Offerynnau llywodraethu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru ac

Adran 126: Erthyglau llywodraethu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru

322. Mae adrannau 125 a 126 yn diwygio adrannau 124A a 125, yn y drefn honno, o Ddeddf Diwygio Addysg 1988 (Deddf 1988). Ymhlith pethau eraill, mae adran 124A o Ddeddf 1988 yn ei gwneud yn ofynnol i gorfforaeth addysg uwch yng Nghymru sicrhau bod ganddi offeryn llywodraethu yn ei le sy'n darparu ar gyfer cyfansoddiad y gorfforaeth (a'r darpariaethau eraill hynny sy'n ofynnol o dan adran 124A). Mae gan y Cyfrin Gyngor swyddogaethau penodol, o dan adran 124A(2) a (3) o'r Ddeddf honno, i ragnodi, gwneud neu addasu offerynnau llywodraethu corfforaethau addysg uwch. Rhaid i offerynnau llywodraethu gydymffurfio (ymhlith pethau eraill) ag Atodlen 7A i Ddeddf 1988. Mae Atodlen 7A yn nodi'r gofynion statudol o ran cynnwys offerynnau llywodraethu corfforaethau addysg uwch a wneir gan y Cyfrin Gyngor. O dan adran 124A(9) o Ddeddf 1988, gall Gweinidogion Cymru⁴⁵ ddiwygio neu ddiddymu unrhyw un neu ragor o baragraffau 3 i 5 ac 11 o Atodlen 7A drwy orchymyn. Mae'r paragraffau hyn yn ymwneud ag aelodaeth y gorfforaeth addysg uwch ac, yn benodol, maint a chyfansoddiad y gorfforaeth a'r trefniadau o ran penodi ei haelodau.
323. Mae adran 125 o Ddeddf 1988 yn ei gwneud yn ofynnol i sefydliad sy'n cael ei redeg gan gorfforaeth addysg uwch fod ag erthyglau llywodraethu, a gymeradwyir gan y Cyfrin Gyngor, sy'n ymwneud â rhedeg y sefydliad. Mae adran 126 hefyd yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud â chynnwys yr erthyglau llywodraethu, ynghyd â diwygio a dirymu'r erthyglau hynny.
324. Mae'r Bill Drafft yn gwneud darpariaeth i estyn pwerau presennol Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion o dan adran 124A(9) o Ddeddf 1988. Mae'r pŵer estynedig yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddiwygio neu ddiddymu'r cyfan o Atodlen 7A i Ddeddf 1988 ac eithrio paragraff 1. Mae paragraff 1 yn galluogi offeryn llywodraethu corfforaeth addysg uwch i rymuso'r gorfforaeth i newid ei henw â chydsyniad y Cyfrin Gyngor. Mae'r paragraffau ychwanegol o Atodlen 7A a gwmpesir gan y pŵer estynedig yn ymwneud â deiliadaeth swyddi aelodau, swyddogion a phwyllgorau'r gorfforaeth, lwfansau a delir i'r aelodau, a sêl y gorfforaeth.
325. Yn ogystal, mae'r Bill Drafft yn mewnosod is-adran newydd (9A) yn adran 124A o Ddeddf 1988 sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill y maent yn meddwl eu bod yn briodol cyn arfer y pwerau estynedig i wneud gorchmynion. Mae hefyd yn mewnosod is-adran newydd (9B) sy'n gwneud darpariaeth i orchymyn o'r

⁴⁵ Breiniwyd y swyddogaeth yn yr Ysgrifennydd Gwladol yn wreiddiol, ond yn rhinwedd erthygl 2 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672), ac Atodlen 1 iddo, trosglwyddwyd y swyddogaeth honno o ran Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru (a sefydlwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998). Yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, a pharagraff 30 o Atodlen 11 iddi, trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru.

fath a wneir gan Weinidogion Cymru wneud diwygiadau canlyniadol neu ddiddymu darpariaethau penodedig penodol yn Neddf 1988 os ydynt yn angenrheidiol o ganlyniad i unrhyw ddiwygiadau neu ddiddymiadau a wneir i Atodlen 7A o dan y pŵer i wneud orchmynion.

326. Mae'r Bill Drafft yn mewnosod is-adrannau newydd (8) a (9) yn adran 125 o Ddeddf 1988 sy'n galluogi Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, i ddiwygio neu ddiddymu adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 sy'n ymwneud â chynnwys penodol yn erthyglau llywodraethu corfforaethau addysg uwch. Ymhlith pethau eraill, mae adran 125(2) i (4) o Ddeddf 1988 yn gwneud darpariaeth i'r erthyglau bennu dosbarthiad swyddogaethau rhwng bwrdd y llywodraethwyr, Pennaeth y sefydliad a'r Bwrdd Academaidd a rheoleiddio cyfansoddiad a swyddogaethau pwyllgorau'r gorfforaeth. Mae'r darpariaethau hynny hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r erthyglau wneud darpariaeth mewn cysylltiad â gweithdrefnau cyfarfodydd bwrdd y llywodraethwyr, y Bwrdd Academaidd a phwyllgorau'r gorfforaeth ac ar gyfer penodi aelodau'r gorfforaeth. Yn ogystal, maent yn galluogi i'r erthyglau wneud darpariaeth sy'n awdurdodi bwrdd y llywodraethwyr i wneud rheolau neu is-ddeddfau ar gyfer llywodraethiant y sefydliad a rhedeg y sefydliad. Bydd yr is-adran newydd (9) yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ymgynghori â'r Comisiwn ac unrhyw bersonau eraill y maent yn meddwl eu bod yn briodol cyn arfer y pwerau newydd i wneud gorchmynion.
327. Mae adran 126 hefyd yn diwygio adran 232 o Ddeddf 1988. Gwneir y diwygiad i adran 232(1) o Ddeddf 1988 er mwyn sicrhau bod is-adran (1) yn cwmpasu pwerau newydd Gweinidogion Cymru i wneud offerynnau statudol a roddir gan adrannau 125 a 126 o'r Bill Drafft. Mae is-adrannau (4ZA), (4ZB) a (4ZC), a fewnosodir yn adran 232 o Ddeddf 1988 gan adran 127(3)(b) o'r Bill Drafft, yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud â gweithdrefn Senedd Cymru sy'n gysylltiedig â phwerau Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion a rheoliadau o dan y Ddeddf honno fel y'u mewnosodir gan y Bill Drafft hwn.

Adran 127: Diddymu corfforaethau addysg uwch yng Nghymru

328. Mae'r adran hon yn diwygio adran 128 o Ddeddf 1988 sy'n ymwneud â diddymu corfforaethau addysg uwch.

Cyffredinol

Adran 128: Cyhoeddi adroddiadau a darparu copïau

329. Drwy gydol y Bill Drafft hwn, ble bynnag y bo dyletswydd i gyhoeddi adroddiad neu gynllun, rhaid iddo gael ei gyhoeddi'n electronig, ar wefan y darparwr neu'r sefydliad a bod yn hygyrch ac yn rhad ac am ddim. Caiff y darparwr neu'r sefydliad y mae dyletswydd arno i gyhoeddi, hefyd ddewis cyhoeddi mewn unrhyw ffordd y mae'n ystyried ei bod yn briodol. Caniateir darparu copïau o'r adroddiadau neu'r cynlluniau a gyhoeddir yn rhad ac am ddim, neu ar ôl talu ffi nad yw'n fwy na chost gwneud y copi.

Adran 129: Rheoliadau

330. Mae'r adran hon yn nodi'r gweithdrefnau sy'n gymwys i arfer y pwerau amrywiol i wneud rheoliadau a roddir gan y Bill Drafft.

Adran 130: Dehongli

331. Mae'r adran hon yn diffinio ystyr termau penodol a ddefnyddir yn y Bill Drafft hwn ac mae'n hunanesboniadol.

Adran 131: Pŵer i ddarparu i'r Brifysgol Agored gael ei thrin fel sefydliad yng Nghymru

332. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i gymhwysu'r darpariaethau o dan y Bill Drafft hwn i'r Brifysgol Agored. Bydd hyn yn caniatáu i Weinidogion Cymru drin y Brifysgol Agored fel sefydliad yng Nghymru. Caiff hyn fod er mwyn cymhwysu'r amodau cofrestru, cynlluniau diogelu dysgwyr a darpariaethau eraill i'r Brifysgol Agored er mwyn sicrhau cyllid a diogelwch ar gyfer dysgwyr yng Nghymru sy'n ymgymryd â chysiau astudio gyda'r Brifysgol Agored.

333. Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Brifysgol Agored cyn gwneud y rheoliadau hynny.

Adran 132: Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol a darpariaeth drosiannol etc.

334. Mae'r adran hon yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud y ddarpariaeth gysylltiedig, y ddarpariaeth ganlyniadol, y ddarpariaeth atodol, y ddarpariaeth drosiannol, y ddarpariaeth ddarfodol neu'r ddarpariaeth arbed honno y maent yn meddwl ei bod yn briodol at ddiben unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Bill Drafft hwn neu oddi tano, gan gynnwys mewn perthynas â'r darpariaethau sydd wedi eu cynnwys yn y Bill Drafft hwn, mewn cysylltiad ag unrhyw ddarpariaeth o'r fath neu er mwyn rhoi effaith lawn i unrhyw ddarpariaeth o'r fath.

Adran 133: Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol

335. Mae'r adran hon yn cyflwyno Atodlen 4 sy'n gwneud mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol i'r Deddfau a'r Mesurau a ganlyn:

- i. Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992
- ii. Deddf Addysg 1996
- iii. Deddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998
- iv. Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998
- v. Deddf Dysgu a Sgiliau 2000
- vi. Deddf Addysg 2002
- vii. Deddf Addysg Uwch 2004
- viii. Deddf Addysg 2005
- ix. Deddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006
- x. Deddf Llywodraeth Cymru 2006
- xi. Deddf Addysg a Sgiliau 2008
- xii. Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009
- xiii. Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009
- xiv. Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010
- xv. Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
- xvi. Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013
- xvii. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- xviii. Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015
- xix. Deddf Dadreoleiddio 2015

- xx. Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016
- xxi. Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017
- xxii. Deddf Addysg Uwch ac Ymchwil 2017
- xxiii. Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018
- xxiv. Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019

Adran 14: Dod i rym

336. Mae'r adran hon yn darparu i ddarpariaethau penodol yn y Bill Drafft ddod i rym pan roddir y Cydsyniad Brenhinol. Daw darpariaethau'r Bill Drafft sy'n weddill i rym ar y dyddiad a bennir gan Weinidogion Cymru mewn gorchymyn cychwyn neu orchmynion cychwyn sydd i'w wneud neu eu gwneud o dan yr adran hon.

Adran 135: Enw byr

337. Mae'r adran hon yn hunanesboniadol.

ATODLEN 1
(a gyflwynir gan adran 1)

Y COMISIWN ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL

Statws

338. Mae paragraff 1 yn datgan bod y Comisiwn ar wahân ac yn wahanol i'r Goron, ac nad yw'n gweithio ar ran y Goron.

Aelodaeth

339. Mae paragraff 2(1) yn darparu i Weinidogion Cymru benodi aelodau o'r Comisiwn, gan gynnwys y prif weithredwr, y cadeirydd, y dirprwy gadeirydd a rhwng pedwar a pedwar ar ddeg o aelodau arferol. Bydd y dirprwy gadeirydd yn gadeirydd Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru ("YAC") fel y'i sefydlir gan baragraff 11.

340. Mae paragraff 2(2) yn nodi dyletswydd i Weinidogion Cymru, wrth benodi'r cadeirydd, y dirprwy gadeirydd ac aelodau arferol y Comisiwn, i roi sylw i'r dymuniad i gael cydbwysedd cyfunol o allu, profiad a gwybodaeth mewn meysydd penodedig.

Y cadeirydd a'r aelodau arferol

341. Mae paragraff 3 yn nodi'r swyddi anghymhwysu a fyddai'n anghymhwysu person rhag cael ei benodi'n gadeirydd ac aelod arferol o'r Comisiwn. Mae hefyd yn nodi'r cyfnod penodi ar gyfer y cadeirydd a'r aelodau arferol, sef cyfnod o hyd at bum mlynedd, gyda'r opsiwn i ailbenodi; bod y telerau ac amodau penodi wedi eu nodi gan Weinidogion Cymru; ac yn darparu i Weinidogion Cymru benodi, ailbenodi, atal dros dro a diswyddo'r cadeirydd, y dirprwy gadeirydd ac aelodau arferol y Comisiwn. Caiff y cadeirydd a'r aelodau arferol ymddiswyddo drwy roi hysbysiad i Weinidogion Cymru. Os bydd y dirprwy gadeirydd yn cael ei atal dros dro o'i swydd neu ei ddiswyddo, bydd hefyd yn cael ei atal dros dro fel cadeirydd YAC neu'n peidio â bod yn gadeirydd YAC.

Aelodaeth gyswllt

342. Mae paragraff 4 yn darparu ar gyfer aelodau cyswllt y Comisiwn. Ymhlith yr aelodau cyswllt mae o leiaf ddau o "aelodau cyswllt y gweithlu", "aelod cyswllt staff y Comisiwn" ac "aelod cyswllt y dysgwyr".

343. Gweinidogion Cymru a fydd yn penodi aelodau cyswllt y gweithlu i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol.

344. Mae o leiaf un person i'w benodi i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol / addysgu academaidd, a phenodir o leiaf un person i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol anacademaidd / nad yw'n addysgu.

345. Pwyllgor penodi aelod y staff, fel y'i sefydlir gan baragraff 12(3), a fydd yn penodi aelod cyswllt staff y Comisiwn.

346. Gweinidogion Cymru a fydd yn penodi aelod cyswllt y dysgwyr i gynrychioli dysgwyr mewn addysg drydyddol yng Nghymru.

Penodi aelodau cyswllt y gweithlu

347. Mae paragraff 5 yn nodi'r broses ar gyfer penodi aelodau cyswllt y gweithlu. Cyn penodi aelodau cyswllt y gweithlu, rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi rhestr o undebau llafur i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol academiaidd a rhestr o undebau llafur i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol anacademaidd ac ymgynghori â'r Comisiwn a phersonau priodol eraill cyn cyhoeddi'r rhestrau. Os nad oes unrhyw berson yn dal swydd aelod cyswllt y gweithlu ar gyfer y gweithlu addysg drydyddol academiaidd neu (yn ôl y digwydd) y gweithlu addysg drydyddol anacademaidd, yna rhaid i Weinidogion Cymru wahodd yr undebau llafur ar y briod restr academiaidd a gyhoeddwyd neu ar y rhestr anacademaidd a gyhoeddwyd i enwebu ymgeisydd cymwys yn aelod cyswllt y gweithlu mewn cysylltiad â'r briod swydd wag. Mae person yn ymgeisydd cymwys i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol academiaidd os yw wedi ei gyflogi gan berson sy'n darparu addysg drydyddol yng Nghymru ac yn aelod o undeb llafur ar y rhestr berthnasol a gyhoeddwyd yn fwyaf diweddar. Mae'r sefyllfa yr un peth mewn cysylltiad ag ymgeiswyr cymwys i gynrychioli'r gweithlu addysg drydyddol anacademaidd. Disgwylir y bydd y broses ymgynghori ar gyfer llunio'r rhestr o undebau llafur cymwys yn arwain at sefyllfa pan gaiff yr undebau llafur a restrir eu cydnabod gan y darparwyr addysg drydyddol.

Penodi aelod cyswllt staff y Comisiwn

348. Mae paragraff 6 yn nodi'r broses ar gyfer penodi aelod cyswllt staff y Comisiwn a chymhwysra ymgeiswyr i'w penodi. Mae hyn yn cynnwys rôl pwyllgor penodi aelod y staff, sydd i'w sefydlu o dan baragraff 12(3), y mae rhaid iddo wahodd pob undeb llafur a gydnabyddir gan y Comisiwn i enwebu ymgeisydd cymwys. Rhaid i bwyllgor penodi aelod y staff bennu'r cyfnod y mae enwebiad i'w wneud ynddo, a rhaid iddo benodi person o blith y rheini a enwebwyd. Rhaid i ymgeisydd cymwys i'w benodi fod wedi ei gyflogi gan y Comisiwn a rhaid iddo fod yn aelod o undeb llafur a gydnabyddir gan y Comisiwn.

Penodi aelod cyswllt y dysgwyr

349. Mae paragraff 7 yn nodi'r broses ar gyfer penodi aelod cyswllt y dysgwyr, gan gynnwys cymhwysra ymgeiswyr i'w penodi. Cyn penodi aelod cyswllt y dysgwyr, rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi rhestr o un neu ragor o gyrff (corfforedig neu anghorfforedig) y mae'n ymddangos i Weinidogion Cymru eu bod yn cynrychioli buddiannau dysgwyr sy'n ymgymryd ag addysg drydyddol yng Nghymru. Cyn cyhoeddi'r rhestr (neu'r rhestr sy'n disodli rhestr arall), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn a phersonau eraill fel y maent yn ystyried eu bod yn briodol. Disgwylir y bydd y rhestr hon yn cynnwys Undeb y Myfyrwyr yng Nghymru ond gallai hefyd gynnwys cyrff cynrychioliadol eraill. Os nad oes neb yn dal swydd aelod cyswllt y dysgwyr, rhaid i Weinidogion Cymru bennu'r cyfnod y mae

enwebiadau i'w gwneud gan y rheini ar y rhestr a gyhoeddwyd yn fwyaf diweddar ynddo, a rhaid iddynt benodi person o blith y rheini a enwebwyd yn ystod y cyfnod penodedig, yn aelod cyswllt y dysgwyr. Rhaid i ymgeisydd cymwys i'w benodi fod wedi ei ymrestru'n fyfyrwr mewn sefydliad yng Nghymru o fewn y sectorau addysg bellach neu uwch ar unrhyw adeg yn ystod y cyfnod o 3 blynedd cyn diwrnod y penodiad, yn fyfyrwr llawnamser ynteu'n fyfyrwr rhan-amser, a rhaid iddo ddal swydd neu aelodaeth o gorff ar y rhestr a gyhoeddwyd.

Telerau aelodaeth gyswllt etc.

350. Mae paragraff 8 yn nodi telerau aelodaeth gyswllt.
351. Nid yw aelodau cyswllt yn gymwys i bleidleisio yn nhrafodion y Comisiwn. Mae aelodau cyswllt y gweithlu ac aelodau cyswllt y dysgwyr yn dal swydd ar delerau ac amodau a bennir gan Weinidogion Cymru (yn ddarostyngedig i baragraffau 8(4) a (5) a 9 o'r Atodlen), a chânt ymddiswyddo drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru a'r cadeirydd.
352. Mae aelod cyswllt staff y Comisiwn yn dal swydd ar delerau ac amodau a bennir gan bwyllgor penodi aelod y staff (yn ddarostyngedig i baragraffau 8(4) a (5) a 9 o'r Atodlen) a chaiff ymddiswyddo drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i bwyllgor penodi aelod y staff.
353. Ni chaiff cyfnodau penodi aelodau cyswllt fod yn hwy na phedair blynedd, mae ailbenodi yn bosibl ac mae is-baragraff (4) yn gymwys.

Diswyddo aelod cyswllt

354. Mae paragraff 9 yn nodi ataliad dros dro a diswyddiad aelodau cyswllt gan y "person perthnasol" (h.y. naill ai Gweinidogion Cymru neu bwyllgor penodi aelod y staff (yn ôl y digwydd)). Mae diswyddiad drwy hysbysiad ysgrifenedig pan fo'r person perthnasol wedi ei fodloni bod yr aelod cyswllt yn anaddas i barhau'n aelod cyswllt, neu nad yw'n gallu arfer swyddogaethau aelod cyswllt neu ei fod yn anfodlon gwneud hynny. Mae ataliad dros dro hefyd drwy hysbysiad ysgrifenedig gan y person perthnasol pan fo'n ymddangos i'r person hwnnw y gall fod sail dros arfer y pŵer i ddiswyddo. Mae aelod cyswllt hefyd yn peidio â dal swydd os yw'r aelod yn peidio â bod yn ymgeisydd cymwys ar gyfer y math o aelodaeth gyswllt y'i penodwyd iddi.

Y prif weithredwr a staff eraill

355. Mae paragraff 10 yn darparu ar gyfer penodi prif weithredwr y Comisiwn sy'n gyfrifol am redeg y Comisiwn yn effeithlon ac yn effeithiol. Mae'n nodi swyddi anghymhwysu a fyddai'n anghymhwysu person rhag cael ei benodi'n brif weithredwr. Gweinidogion Cymru a fydd yn penodi'r prif weithredwr cyntaf am gyfnod o hyd at bedair blynedd, gyda phenodiadau yn y dyfodol yn cael eu gwneud gan y Comisiwn, yn amodol ar gymeradwyaeth Gweinidogion Cymru.

356. Mae paragraff 10 hefyd yn darparu i'r Comisiwn benodi aelodau eraill o staff a fydd yn gyflogeion y Comisiwn ac nid yn weision sifil. Y Comisiwn a fydd yn penderfynu telerau ac amodau staff y Comisiwn, gan gynnwys cyflog, tâl a phensiynau, gyda chymeradwyaeth Gweinidogion Cymru.

Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru

357. Mae paragraff 11 yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i sefydlu Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi Cymru ("YAC") at ddiben cynghori ynghylch arfer ei swyddogaethau ymchwil ac arloesi. Mae'n darparu y bydd gan bwyllgor YAC gadeirydd a rhwng wyth a deuddeg o aelodau arferol YAC, a fydd yn cael eu penodi gan Weinidogion Cymru o dan delerau ac amodau penodi a nodir gan Weinidogion Cymru. Mae'n darparu i Weinidogion Cymru benodi, ailbenodi a diswyddo'r cadeirydd ac aelodau arferol YAC. Mae hefyd yn nodi'r swyddi anghymhwys a fyddai'n anghymhwys person rhag cael ei benodi'n gadeirydd YAC. Caiff cadeirydd YAC ac aelodau arferol YAC ymddiswyddo drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i Weinidogion Cymru. Os nad yw person yn dal swydd cadeirydd YAC mwyach, bydd hefyd yn peidio â bod yn ddirprwy gadeirydd y Comisiwn.
358. Mae paragraff 11 hefyd yn caniatáu i Bwyllgor YAC sefydlu a diddymu is-bwyllgorau ac yn darparu i'r Comisiwn ddiddymu unrhyw is-bwyllgor a sefydlwyd gan YAC.

Y Pwyllgor Ansawdd a phwyllgorau eraill

359. Mae paragraff 12 yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i sefydlu'r Pwyllgor Ansawdd at ddiben cynghori'r Comisiwn ar ansawdd yr holl addysg drydyddol a gyllidir gan y Comisiwn neu a sicrheir ganddo. Rhaid i'r Comisiwn benodi aelod arferol i fod yn gadeirydd y Pwyllgor Ansawdd.
360. Mae paragraff 12 hefyd yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i sefydlu pwyllgor i fod yn bwyllgor penodi aelod y staff. Y cadeirydd ac aelodau arferol sydd i eistedd ar y pwyllgor hwn.
361. Caiff y Comisiwn hefyd sefydlu pwyllgorau eraill fel yr ystyria'n angenrheidiol i gyflawni ei swyddogaethau. Bydd y pwyllgorau yn cynghori'r Comisiwn.
362. Mae paragraff 12 hefyd yn gwneud darpariaeth i'r Pwyllgor Ansawdd a phwyllgorau eraill o dan baragraff 12(4), nad yw'n cynnwys pwyllgor penodi aelod y staff, sefydlu a diddymu is-bwyllgorau ac mae'n darparu i'r Comisiwn ddiddymu unrhyw is-bwyllgorau sydd wedi eu creu gan y Pwyllgor Ansawdd neu unrhyw bwyllgorau eraill sydd wedi eu sefydlu o dan baragraff 12(4). Caiff aelodau'r Pwyllgor Ansawdd neu unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor arall sydd wedi ei sefydlu o dan baragraff 12(4) a (5) gynnwys personau nad ydynt yn aelodau o'r Comisiwn. Pan na fo person yn aelod arferol o'r Comisiwn, yn aelod cyswllt nac yn aelod o staff y Comisiwn ac yn aelod o'r Pwyllgor

Ansawdd neu bwyllgor neu is-bwyllgor arall, caiff y Comisiwn dalu tâl a lwfansau i'r personau hynny.

Cyd-bwyllgorau

363. Mae paragraff 13 yn galluogi'r Comisiwn i sefydlu cyd-bwyllgorau ag unrhyw berson, mewn cysylltiad ag arfer ei swyddogaethau. Pan na fo person o'r fath yn aelod arferol o'r Comisiwn, yn aelod cyswllt nac yn aelod o staff y Comisiwn ac yn aelod o gyd-bwyllgor, caiff y Comisiwn dalu tâl a lwfansau i'r personau hynny.

Swyddog cyfrifyddu

364. Mae paragraff 14 yn nodi rolau a chyfrifoldebau'r prif weithredwr fel y swyddog cyfrifyddu. Bydd Gweinidogion Cymru yn pennu mewn cyfarwyddyd gyfrifoldebau'r swyddog cyfrifyddu, ac mae'r paragraff hwn yn darparu enghreifftiau o'r hyn y gallai'r cyfrifoldebau hynny fod.

Cyfrifon ac archwilio

365. Mae paragraff 15 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gadw cofnodion priodol a llunio datganiad o gyfrifon mewn cysylltiad â phob blwyddyn ariannol. Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn llynu wrth unrhyw gyfarwyddydau a roddir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â sut y mae rhaid i'r cyfrifon gael eu llunio. Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo'r Comisiwn ar yr wybodaeth i'w chynnwys yn y cyfrifon, y modd y'u cyflwynir, y dulliau a'r egwyddorion a ddefnyddir i lunio'r cyfrifon ac unrhyw wybodaeth ychwanegol y bernir ei bod yn angenrheidiol.

366. Mae paragraff 15 hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn gyflwyno copi o'i ddatganiad o gyfrifon blynyddol i Archwilydd Cyffredinol Cymru a Gweinidogion Cymru heb fod yn hwyrach na 31 Awst sy'n dilyn y flwyddyn ariannol y mae'r datganiad yn ymwneud â hi. Mae'n ofynnol i Archwilydd Cyffredinol Cymru archwilio datganiad o gyfrifon y Comisiwn, ei ardystio ac adrodd arno. Yna rhaid i'r adroddiad a'r datganiad ardystiedig gael eu gosod gerbron y Senedd, o fewn 4 mis i gyflwyno'r datganiad.

Adroddiadau blynyddol

367. Mae paragraff 16 yn nodi trefniadau ar gyfer adrodd blynyddol, gan gynnwys gwybodaeth benodol y mae'n ofynnol i'r Comisiwn ei darparu yn yr adroddiad blynyddol ac opsiwn i'r Comisiwn gynnwys unrhyw wybodaeth arall y mae'n meddwl ei bod yn briodol. Rhaid i'r Comisiwn anfon copi o'r adroddiad blynyddol at Weinidogion Cymru cyn gynted ag y bo'n bosibl ar ôl i'r adroddiad gael ei gwblhau. Cyn gynted â phosibl ar ôl cael yr adroddiad blynyddol, rhaid i Weinidogion Cymru osod copi o'r adroddiad blynyddol gerbron y Senedd.

Ystyr "blwyddyn ariannol" a "blwyddyn academaidd"

368. Mae paragraff 17 yn diffinio ystyron "blwyddyn ariannol" a "blwyddyn academaidd".

Dirprwyo gan y Comisiwn

369. Mae paragraff 18 yn galluogi'r Comisiwn i ddirprwyo unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau i is-bwyllgorau sydd wedi eu sefydlu o dan baragraff 11, 12(1), 12(4) a 12(5), (ac felly gan eithrio pwyllgor penodi aelod staff y Comisiwn). Nid yw dirprwyo swyddogaethau yn effeithio ar allu'r Comisiwn i arfer y swyddogaethau neu ei gyfrifoldeb am arfer y swyddogaethau.

Dirprwyo gan bwyllgorau

370. Mae paragraff 19 yn galluogi pwyllgorau sydd wedi eu sefydlu o dan baragraff 12(1), 12(4) a 12(5), (ac felly gan eithrio pwyllgor penodi aelod staff y Comisiwn) i ddirprwyo swyddogaethau i is-bwyllgor y mae'n ei greu, ac fel y bo'r pwyllgor sy'n dirprwyo yn ei benderfynu.

Trafodion

371. Mae paragraff 20 yn galluogi'r Comisiwn i benderfynu ar ei weithdrefnau ei hun a gweithdrefnau ei bwyllgorau. Mae'r paragraff hwn hefyd yn egluro na all person, tra'i fod wedi ei atal dros dro o'i swydd o dan yr Atodlen hon, gymryd rhan yn nhrafodion y Comisiwn, ei bwyllgorau, ei is-bwyllgorau neu ei gyd-bwyllgorau.

Cofrestr buddiannau

372. Mae paragraff 21 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn sefydlu a chynnal system a chofrestr ar gyfer cofnodi buddiannau ei aelodau.

Pwerau atodol

373. Mae paragraff 22 yn ymwneud â phwerau atodol y Comisiwn, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i gaffael asedau neu drefniadau contractiol.

ATODLEN 2
(a gyflwynir gan adran 10)

CYNLLUNIAU TROSGLWYDDO

374. Mae'r Atodlen hon yn rhoi'r pwerau i Weinidogion Cymru i wneud cynlluniau trosglwyddo eiddo a staff mewn cysylltiad â sefydlu'r Comisiwn. Bydd CCAUC yn peidio â bodoli yn rhinwedd y Bill Drafft hwn. Trosglwyddeion a ganiateir o dan gynlluniau trosglwyddo fyddai'r Comisiwn. Trosglwyddwyr a ganiateir fyddai Gweinidogion Cymru a CCAUC.

375. Caiff cynlluniau trosglwyddo staff wneud darpariaeth sydd yr un fath â Rheoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006 (Rheoliadau TUPE) neu'n debyg iddynt.

ATODLEN 3
(a gyflwynir gan adran 48)

ASESU ADDYSG UWCH: CORFF DYNODEDIG

RHAN 1
DYNODIAD

Argymhelliad

376. Mae paragraff 1 yn darparu i'r Comisiwn argymell i Weinidogion Cymru fod corff arall yn cael ei ddynodi i gyflawni'r swyddogaethau asesu o dan adran 46 ar ran y Comisiwn.
377. Mae paragraff 1(2) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ymgynghori â darparwyr cofrestredig addysg uwch, yn ogystal ag unrhyw bersonau priodol eraill, cyn gwneud argymhelliad o'r fath i Weinidogion Cymru.

Dynodiad

378. Os bydd y Comisiwn yn argymell bod corff, "y corff a argymhellir", yn cael ei ddynodi i gyflawni'r swyddogaethau asesu, yna caiff Gweinidogion Cymru ddynodi'r corff os ydynt yn ystyried bod y corff yn addas i gyflawni'r swyddogaethau asesu, a thrwy ei ddynodi felly, i sicrhau bod ansawdd addysg uwch yn cael ei asesu'n effeithiol.
379. Rhaid i benderfyniad i ddynodi gyd-fynd â hysbysiad cyhoeddedig sy'n datgan enw'r corff sydd wedi ei ddynodi a'r dyddiad y daw'r dynodiad yn effeithiol.
380. Os yw Gweinidogion Cymru yn gwrthod dynodi'r corff a argymhellir, yna rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r rhesymau dros y penderfyniad hwn.

Cyrff sy'n addas i gyflawni swyddogaethau asesu

381. Mae paragraff 3 yn amlinellu'r meini prawf y mae rhaid i gorff eu bodloni er mwyn cael ei ystyried yn addas i gyflawni'r swyddogaethau asesu, sef:
- (a) bod y corff yn gallu cyflawni'r swyddogaethau asesu yn effeithiol;
 - (b) bod goruchwyliaeth lywodraethu neu strategol y corff wedi ei phenderfynu gan bobl sy'n cynrychioli ystod eang o ddarparwyr addysg uwch cofrestredig;
 - (c) bod ffydd gyffredinol yn y corff gan ystod eang o ddarparwyr addysg uwch cofrestredig;
 - (d) bod y corff yn annibynnol ar unrhyw ddarparwr addysg uwch penodol; ac
 - (e) bod y corff yn cydsynio i gael ei ddynodi.

Dileu dynodiad

382. Mae paragraff 4 yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddileu dynodiad. Er mwyn dileu dynodiad, rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi hysbysiad sy'n pennu'r dyddiad y bydd y dynodiad yn dod i ben a'r rhesymau dros dynnu'r dynodiad yn ôl.
383. Caniateir i ddynodiad gael ei ddileu os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried y byddai gwneud hynny yn sicrhau bod ansawdd addysg uwch yng Nghymru yn cael ei asesu'n effeithiol, neu os yw'r corff dynodedig yn cydsynio neu'n gofyn i'w ddynodiad gael ei ddileu.
384. Cyn dileu dynodiad rhaid ymgynghori â'r Comisiwn, darparwyr addysg uwch cofrestredig, a phersonau priodol eraill; yn benodol, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i unrhyw wybodaeth berthnasol a ddarperir gan y Comisiwn.

RHAN 2 GORUCHWYLIAETH GAN Y COMISIWN

Cymhwys

385. Mae paragraff 5 yn datgan bod y Rhan hon yn gymwys pan fydd corff wedi ei ddynodi o dan yr Atodlen hon.

Pŵer i ddarparu cyllid a threfniadau goruchwyllo

386. Mae paragraff 6 a 7 yn hunanesboniadol. Caiff y Comisiwn wneud taliadau i'r corff dynodedig er mwyn ei alluogi i gyflawni ei swyddogaethau asesu.

Adroddiad blynyddol gan y corff dynodedig

387. Mae paragraff 8 yn ei gwneud yn ofynnol i'r corff dynodedig lunio adroddiad blynyddol ar gyflawni ei swyddogaethau asesu a'i anfon i'r Comisiwn.

Pŵer y Comisiwn i roi cyfarwyddydau

388. Mae paragraff 9 yn darparu i'r Comisiwn roi cyfarwyddydau i'r corff dynodedig ynghylch cyflawni'r swyddogaethau asesu. Rhaid i'r corff dynodedig gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddydau gan y Comisiwn. Caniateir i hyn gael ei wneud, er enghraifft, i sicrhau bod agweddau penodol ar fframwaith sicrhau ansawdd y Comisiwn (gweler adran 42) yn cael sylw dyledus mewn cysylltiad ag asesiadau addysg uwch, neu pan fo gan y Comisiwn bryderon mwy cyffredinol ynghylch y ffordd y mae'r corff dynodedig yn cyflawni ei swyddogaethau asesu.
389. Wrth roi cyfarwyddyd i'r corff dynodedig rhaid i'r Comisiwn er hynny roi sylw i arbenigedd y corff dynodedig ei hun a'i allu i sicrhau asesiad effeithiol a diduedd o ansawdd mewn addysg uwch.
390. Ni chaiff cyfarwyddyd a roddir gan y Comisiwn ond ymwneud â darparwyr addysg uwch cofrestredig yng Nghymru, neu is-grŵp o'r darparwyr hyn.

Dylatswydd y Comisiwn i roi gwybod i Weinidogion Cymru am bryderon sylweddol

391. Gan fod dynodi corff asesu ansawdd yn parhau i fod yn bŵer Gweinidogion Cymru, mae paragraff 10 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn roi gwybod i Weinidogion Cymru os oes ganddo bryderon ynghylch sut y mae'r corff dynodedig yn cyflawni ei swyddogaethau statudol a'i addasrwydd i gyflawni'r swyddogaethau hynny.

Pŵer i godi ffioedd

392. Mae paragraff 11 yn caniatáu i'r corff dynodedig godi ffioedd ar ddarparwyr addysg uwch cofrestredig mewn cysylltiad â'r costau y bydd yn mynd iddynt wrth gyflawni ei swyddogaethau asesu. Wrth wneud hynny, rhaid iddo gyhoeddi cynllun sy'n nodi'r ffioedd y bydd yn eu codi a'r sail y cyfrifir y rhain arni, a rhaid i'r cynllun gael ei gymeradwyo gan y Comisiwn. Gall y cynllun gael ei ddiwygio a'i ailgymeradwyo gan y Comisiwn.

393. Mae paragraffau 11(3) i (5) yn caniatáu i'r ffioedd a delir gan ddarparwyr dalu costau cyffredinol y mae'r corff dynodedig yn mynd iddynt wrth gyflawni ei asesiadau ar draws yr holl ddarparwyr addysg uwch cofrestredig, ond yn atal cyfanswm y ffioedd a delir gan yr holl ddarparwyr rhag bod yn fwy na chyfanswm y costau y mae'r corff dynodedig yn mynd iddynt pan fydd unrhyw gyllid a ddarperir gan y Comisiwn o dan baragraff 6 wedi cael ei ystyried.

Dehongli

394. Mae paragraff 12 yn diffinio termau penodol a ddefnyddir yn yr Atodlen hon.

ATODLEN 4
(a gyflwynir gan adran 130)

MÂN DDIWYGIADAU A DIWYGIADAU CANLYNIADOL

395. Mae'r Atodlen hon yn nodi'r mân ddiwygiadau a'r diwygiadau canlyniadol i'r ddeddfwriaeth sylfaenol a ganlyn fel y mae'r Bill Drafft yn effeithio arni. Os ystyrir bod disgrifiad o ran effaith y diwygiad o gymorth, fe'i cynhwysir. Os yw diwygiad wedi ei ddisgrifio yn rhywle arall yn y nodiadau esboniadol hyn, nis disgrifir yma; yn yr un modd ni ddisgrifir mân ddiwygiadau megis newidiadau mewn deddfwriaeth bresennol o "Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru" i "y Comisiwn Addysg Drydyddol".

Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992

Deddf Addysg 1996

Deddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998

Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998

Deddf Llywodraeth Cymru 1998

Deddf Dysgu a Sgiliau 2000

396. Mae paragraff 6 o Atodlen 4 yn diddymu adrannau 31 - 33 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000, sef prif ddyletswyddau Gweinidogion Cymru mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant ôl-16. Mae hefyd yn diwygio adrannau 33A - 33E, 33G, a 33I - 33Q o'r Ddeddf honno i roi cyfrifoldeb am lunio cwricwla lleol ar gyfer myfyrwyr 16 - 19 oed i'r Comisiwn yn hytrach na Gweinidogion Cymru ac mae'n gwneud diwygiadau cysylltiedig o ganlyniad i hyn. Mae pwerau Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau a gorchmynion a'r rhan fwyaf o'u pwerau i roi canllawiau a chyfarwyddydau sy'n ymwneud â chwricwla lleol wedi eu cadw, ond mae'r diwygiadau yn gwneud arfer y pwerau hynny, ac eithrio'r rhai sy'n ymwneud â chyfarwyddydau, yn ddarostyngedig i ofyniad i ymgynghori â'r Comisiwn. Mae'r diwygiadau hyn o ganlyniad i gyfrifoldeb y Comisiwn am sicrhau bod cyfleusterau addysg a hyfforddiant priodol yn cael eu darparu ar gyfer y myfyrwyr hyn (gweler adran 86).

Deddf Addysg 2002

Deddf Addysg Uwch 2004

Deddf Addysg 2005

Deddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006

Deddf Llywodraeth Cymru 2006

Deddf Addysg a Sgiliau 2008

Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009

Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009

397. Mae adran 43 o'r Mesur wedi ei diwygio fel ei bod yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn rhoi canllawiau i benaethiaid ysgolion a gynhelir a phenaethiaid sefydliadau addysg bellach ynghylch arfer eu swyddogaethau mewn cysylltiad â darparu dogfen llwybrau dysgu i fyfyrwyr perthnasol.

Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

398. Mae paragraff 16 yn gwneud diwygiadau i ddarpariaethau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 sy'n ymwneud ag ad-drefnu ysgolion.
399. Mae'r diwygiadau hyn yn cynnwys y Comisiwn fel corff y mae rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag ef ynghylch y drafft o'r Cod (neu'r Cod diwygiedig) ar drefniadaeth ysgolion ac maent yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn, wrth arfer swyddogaethau o dan Ran 3 o'r Ddeddf honno (trefniadaeth ysgolion) i weithredu yn unol ag unrhyw ofynion perthnasol yn y Cod ac i roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol ynddo.
400. Mae'r diwygiadau yn dileu'r gofyniad awtomatig i gynigion trefniadaeth ysgolion sy'n effeithio ar addysg chweched dosbarth gael eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru, ond yn hytrach pan fo awdurdod lleol wedi penderfynu cymeradwyo, gwrthod neu weithredu cynigion o'r fath a bod gwrthwynebiad i'r cynigion hynny, bydd gan y Comisiwn y pŵer i atgyfeirio'r cynigion at Weinidogion Cymru, a bydd rhaid iddynt benderfynu arnynt.
401. Mae'r diwygiadau hefyd yn dileu pwerau Gweinidogion Cymru i wneud cynigion i ailstrwythuro addysg chweched dosbarth, gan roi'r pwerau yn lle hynny i'r Comisiwn i resymoli addysg chweched dosbarth (Pennod newydd 3A o Ran 3 ar drefniadaeth ysgolion).
402. Mae'r pwerau hynny yn cynnwys gallu'r Comisiwn i gyfarwyddo awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol, yn unol â'r Cod, i ddwyn ymlaen gynigion ynghylch addysg chweched dosbarth. Bydd gan y Comisiwn y pŵer i wneud ei gynigion ei hun yn dilyn cyfarwyddyd ganddo os yw'r amser i'r awdurdod lleol neu'r corff llywodraethu wneud y cynigion wedi dod i ben neu os ydynt wedi cyhoeddi cynigion. Os bydd gwrthwynebiadau i gynigion gan y Comisiwn, rhaid i'r mater gael ei benderfynu gan Weinidogion Cymru. Fel arall rhaid i'r Comisiwn benderfynu a ddylent gael eu gweithredu.

403. Mae'r diwygiadau hyn o ganlyniad i gyfrifoldeb y Comisiwn am sicrhau bod cyfleusterau addysg a hyfforddiant priodol yn cael eu darparu ar gyfer myfyrwyr 16 - 19 oed (gweler adran 86).

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017

Deddf Addysg Uwch ac Ymchwil 2017

Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018

Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019

TUDALEN WAG

Atodiad 2

Mynegai o ofynion y Rheolau Sefydlog

Rheol sefydlog		Adran	tudalennau/ paragraffau
26.6(i)	Datgan y byddai darpariaethau'r Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd	Datganiad yr Aelod	1
26.6(ii)	Nodi amcanion polisi y Bill Drafft	Pennod 3 – Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael	5-73
26.6(iii)	Nodi a gafodd ffyrdd eraill o wireddu'r amcanion polisi eu hystyried ac, os felly, pam y cafodd yr ymagwedd a gymerir yn y Bill Drafft ei mabwysiadu	Rhan 2 – Asesiad Effaith Rheoleiddiol	108-226
26.6(iv)	Nodi'r ymgynghori a gafwyd, os cafwyd unrhyw ymgynghori o gwbl, ar y canlynol: (a) amcanion polisi y Bill Drafft a'r ffyrdd o'u gwireddu; (b) manylion y Bill Drafft, a (c) Bill Drafft, naill ai yn llawn neu'n rhannol (ac os yn rhannol, pa rannau)	Pennod 4 – Ymgynghori	74-77
26.6(v)	Nodi crynodeb o ddeiliant yr ymgynghori hwnnw, gan gynnwys sut a pham y mae unrhyw Fil drafft wedi cael ei ddiwygio	Pennod 3 - Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael a Pennod 4 – Ymgynghori	4-73 74-77
26.6(vi)	Os na chyhoeddwyd y Bill Drafft, neu ran o'r Bill Drafft, yn flaenorol fel drafft, datgan y rhesymau dros y penderfyniad hwnnw	Pennod 4 – Ymgynghori	Paragraffau 4.12 / tudalen 77

Rheol sefydlog	Adran	tudalennau/ paragraffau	
26.6(vii)	Crynhoi yn wrthrychol yr hyn y bwriedir i bob un o ddarpariaethau'r Bill Drafft ei wneud (i'r graddau y mae angen esbonio hynny neu y mae angen cyflwyno sylwadau ar hynny) a rhoi'r wybodaeth arall sy'n angenrheidiol i esbonio effaith y Bill Drafft	Atodiad 1 – Nodiadau Esboniadol	225-285
26.6(viii)	<p>Nodi'r amcangyfrifon gorau o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) y costau gweinyddol gros, y costau cydymffurfio gros a'r costau gros eraill y byddai darpariaethau'r Bill Drafft yn arwain atynt; (b) yr arbedion gweinyddol y byddai'r Bill Drafft yn arwain atynt; (c) costau gweinyddol net darpariaethau'r Bill Drafft; (d) dros ba gyfnodau amser y disgwyliad i'r holl gostau ac arbedion hynny godi; ac (e) ar bwy y byddai'r costau'n syrthio 	Rhan 2 – Asesiad Effaith Rheoleiddiol	108-226
26.6(ix)	Unrhyw fanteision ac anfanteision amgylcheddol a chymdeithasol sy'n deillio o'r Bill Drafft na ellir eu mesur yn ariannol	Rhan 2 – Asesiad Effaith Rheoleiddiol	108-226
26.6(x)	<p>Os yw'r Bill Drafft yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n rhoi pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth, nodi mewn perthynas â phob darpariaeth o'r fath:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) y person neu'r corff y rhoddir y pŵer iddo ac ym 	Pennod 5 – Y pŵer i wneud is- ddeddfwriaeth	79-101

Rheol sefydlog	Adran	tudalennau/ paragraffau	
	<p>mha fodd y mae'r pŵer i gael ei arfer;</p> <p>(b) pam y bernir ei bod yn briodol dirprwyo'r pŵer; ac</p> <p>(c) y weithdrefn Senedd (os oes un) y mae'r is-ddeddfwriaeth a wnaed neu sydd i'w gwneud wrth arfer y pŵer i ddod oddi tani, a pham y barnwyd ei bod yn briodol ei gosod o dan y weithdrefn honno (ac nid ei gosod o dan unrhyw weithdrefn arall);</p>		
26.6(xi)	Os yw'r Bill Drafft yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n codi gwariant ar Gronfa Gyfunol Cymru, ymgorffori adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol sy'n nodi ei farn ef ar a yw'r tâl yn briodol neu beidio	Pennod 6 – Crynodeb o'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol	108-110
26.6(xii)	Nodi'r effaith bosibl (os o gwbl) ar y system gyfiawnder yng Nghymru a Lloegr yn sgil darpariaethau'r Bill Drafft ("asesiad effaith ar gyfiawnder"), yn unol ag adran 110A o'r Ddeddf.	Pennod 9 – Aseidiadau Effaith	Paragraffau 9.9 / tudalen 221
26.6B	Pan fo darpariaethau'r Bill Drafft yn deillio o ddeddfwriaeth sylfaenol bresennol, boed at ddibenion diwygio neu gydgrynhoi, rhaid darparu tabl tarddiadau i gyd-fynd â'r Memorandwm Esboniadol er mwyn esbonio'n glir beth yw'r berthynas rhwng y Bill Drafft a'r fframwaith cyfreithiol presennol.	Atodiad 3 – Tabl Tarddiadau	316-322
26.6C	Pan fo'r Bill Drafft yn cynnig diwygio deddfwriaeth sylfaenol bresennol yn sylweddol, rhaid darparu atodlen i gyd-fynd â'r	Atodiad 4 – Atodlen o Ddiwygiadau	323

Rheol sefydlog	Adran		tudalennau/ paragraffau
	<p>Memorandwm Esboniadol, yn nodi geiriad deddfwriaeth bresennol sy'n cael ei diwygio gan y Bill Drafft, ac yn nodi'n eglur sut y caiff y geiriad hwnnw ei ddiwygio gan y Bill Drafft.</p>		

TUDALEN WAG

Atodiad 3

BIL ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL (CYMRU) DRAFFT Tabl Tarddiadau

Amcan y tabl isod yw rhoi gwybodaeth ar darddiadau darpariaethau Bil Addysg Drydyddol ac Ymchwil Drafft (Cymru). Nid yw'r tabl yn darparu canllawiau diffiniol na chyflawn, a dylid darllen y tabl ar y cyd â'r Bill Drafft a'r nodiadau esboniadol ar y Bill Drafft.

TALFYRIADAU:

DABU:	Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992
DDS:	Deddf Dysgu a Sgiliau 2000
DPSPD:	Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009
DAU(C):	Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015

TABL TARDDIADAU		
RHAN 1 FFRAMWAITH STRATEGOL AR GYFER ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL		
ADRAN	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
1	NEWYDD	DD/G
2	NEWYDD	DD/G
3	Newydd	DD/G
4	NEWYDD	DD/G
5	NEWYDD	DD/G
6	NEWYDD	DD/G
7	NEWYDD	DD/G
8	NEWYDD	DD/G
9	NEWYDD	DD/G
10	NEWYDD	DD/G
RHAN 2 COFRESTRU A RHEOLEIDDIO DARPARWYR ADDYSG DRYDYDDOL		

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

ADRAN	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
11	NEWYDD	DD/G
12	NEWYDD	DD/G
13	NEWYDD	DD/G
14	NEWYDD	DD/G
15	NEWYDD	DD/G
16	NEWYDD	DD/G
17	NEWYDD	DD/G
18	NEWYDD	DD/G
19	NEWYDD	DD/G
20	NEWYDD	DD/G
21	NEWYDD	DD/G
22	NEWYDD	DD/G
23	NEWYDD	DD/G
24	NEWYDD	DD/G
25	NEWYDD	DD/G
26	NEWYDD	DD/G
27	NEWYDD	DD/G
28	NEWYDD	DD/G
29	NEWYDD	DD/G
30	NEWYDD	DD/G
31	NEWYDD	DD/G
32	ADRAN 2 DAU(C)	OES
33	ADRAN 4 DAU(C)	OES
34	ADRAN 5 DAU(C)	OES
35	ADRAN 6 DAU(C)	OES
36	ADRAN 7 DAU(C)	OES
37	ADRAN 8 DAU(C)	OES
38	ADRAN 14 DAU(C)	NAC OES
39	ADRAN 15 DAU(C)	OES

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

40	ADRAN 37 DAU(C)	OES
41	ADRAN 38 DAU(C)	OES
42	NEWYDD	DD/G
43	NEWYDD	DD/G
44	ADRANNAU 18(2) A 20(1) DAU(C)	OES
45	ADRAN 20(2) DAU(C)	OES
46	ADRAN 17 DAU(C)	OES
47	NEWYDD	DD/G
48	NEWYDD	DD/G
49	ADRANNAU 75 A 77 DDS	OES
50	ADRAN 78 DDS	NAC OES
51	ADRAN 76 DDS	OES
52	ADRAN 76 DDS	OES
53	ADRAN 76 DDS	NAC OES
54	ADRAN 80 DDS	OES
55	ADRAN 83 DDS	OES
56	ADRAN 79 DDS	NAC OES
57	ADRAN 85 DDS	OES
58	ADRAN 86 DDS	NAC OES
59	ADRAN 87 DDS	OES
60	NEWYDD	DD/G
61	ADRAN 57 DABU	OES
62	ADRAN 57 DABU	OES
63	NEWYDD	DD/G
64	NEWYDD	DD/G
65	ADRANNAU 21 A 35 DAU(C)	OES
66	ADRANNAU 22 A 36 DAU(C)	OES
67	ADRAN 41 DAU(C)	OES
68	ADRAN 42 DAU(C)	OES
69	ADRAN 43 DAU(C)	OES
70	ADRAN 44 DAU(C)	OES

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

71	ADRAN 44 DAU(C)	OES
72	NEWYDD	DD/G
73	ADRAN 52 DAU(C)	OES
74	ADRAN 45 DAU(C)	OES
75	ADRAN 47 DAU(C)	NAC OES
76	ADRAN 3 DAU(C)	OES
77	NEWYDD	DD/G
RHAN 3 SICRHAU ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL A'U CYLLIDO		
ADRAN	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
78	ADRAN 68(1) A (4) DABU	OES
79	ADRAN 68(2) A (3) DABU	OES
80	ADRAN 65(1) DABU	OES
81	ADRAN 65(2) DABU	DD/G
82	ADRANNAU 65(4) A 66(1) DABU	OES
83	ADRAN 65(2) A (3) DABU	OES
84	ADRANNAU 34(1)(D) A 35(1) (5) DDS	DD/G
85	ADRAN 31 DDS	OES
86	ADRAN 32 DDS	OES
87	ADRAN 33 DDS	OES
88	ADRAN 34 DDS	OES
89	ADRAN 35 DDS	OES
90	ADRAN 37 DDS	OES
91	ADRAN 36 DDS	OES
92	ADRAN 41 DDS	OES
93	ADRANNAU 34(1)(G), (I), 35(1), (5) A 40(6) DDS	OES
94	NEWYDD	DD/G
95	ADRANNAU 65 A 66 DABU	OES
96	ADRAN 65 DABU	OES
97	NEWYDD	DD/G
RHAN 4 PRENTISIAETHAU		

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

ADRAN	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
98	ADRAN 2 DPSPD	OES
99	ADRAN 32 DPSPD	OES
100	ADRAN 2 DPSPD	OES
101	NEWYDD	DD/G
102	NEWYDD	DD/G
103	NEWYDD	DD/G
104	NEWYDD	DD/G
105	NEWYDD	DD/G
106	NEWYDD	DD/G
107	ADRAN 8 DPSPD	OES
108	NEWYDD	DD/G
109	ADRAN 33 A 34 DPSPD	OES
110	ADRAN 35 DPSPD	OES
111	NEWYDD	DD/G
112	ADRAN 36	OES
113	NEWYDD	DD/G
RHAN 5 DIOGELU DYSGWYR, GWEITHDREFNAU CWYNO AC YMGYSYLLTU Â DYSGWYR		
ADRAN	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
114	NEWYDD	DD/G
115	NEWYDD	DD/G
116	NEWYDD	DD/G
117	NEWYDD	DD/G
RHAN 6 GWYBODAETH, CYNGOR A CHANLLAWIAU		
ADRAN	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
118	ADRAN 69 DABU	OES
119	NEWYDD	DD/G
120	NEWYDD	DD/G

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

121	NEWYDD	DD/G
122	ADRAN 40(5) LSA	OES
123	NEWYDD	DD/G
124	NEWYDD	DD/G
RHAN 7 AMRYWIOL A CHYFFREDINOL		
ADRAN	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
125	NEWYDD	DD/G
126	NEWYDD	DD/G
127	NEWYDD	DD/G
128	NEWYDD	DD/G
129	NEWYDD	DD/G
130	NEWYDD	DD/G
131	NEWYDD	DD/G
132	NEWYDD	DD/G
133	NEWYDD	DD/G
134	NEWYDD	DD/G
135	NEWYDD	DD/G
ATODLEN 1 Y COMISIWN ADDYSG DRYDYDDOL AC YMCHWIL		
	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
YR ATODLEN CYFAN	NEWYDD	DD/G
ATODLEN 2 TROSGLWYDDO EIDDO A STAFF I'R COMISIWN		
	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
YR ATODLEN CYFAN	NEWYDD	DD/G
ATODLEN 3 ASESU ADDYSG UWCH: CORFF DYNODEDIG		
	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
YR ATODLEN CYFAN	NEWYDD	DD/G

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

ATODLEN 4 MÂN DDIWYGIADAU A DIWYGIADAU CANLYNIADOL		
	CYFEIRIAD CYFATEBOL YN Y DDEDDFWRIAETH BRESENNOL	A OES NEWID SYLWEDDOL?
YR ATODLEN CYFAN	NEWYDD	DD/G

Atodiad 4

Atodlen o ddiwygiadau

Bwriedir i'r ddogfen hon ddangos sut y byddai'r darpariaethau yr amrywiol ddeddfau a mesurau fel yr oeddent yn gymwys o ran Cymru ar 14 Chwefror 2020 yn edrych wedi iddynt gael eu diwygio Bil Addysg Trydyddol ac Ymchwil (Cymru) pe bai'n cael ei ddeddfu fel y'i cyflwynwyd ar 20 Ebrill 2020.

Ceir llinell drwy'r testun sydd i gael ei ddileu gan Fil Addysg Trydyddol ac Ymchwil (Cymru) , e.e. ~~mae testun sydd wedi ei hepgor yn edrych fel hyn.~~ Mae testun sydd i gael ei ychwanegu gan Fil Addysg Trydyddol ac Ymchwil (Cymru) wedi ei danlinellu, e.e. mae testun sydd wedi ei ychwanegu yn edrych fel hyn. Rhoddir y cyfeiriadau at y darpariaethau diwygio perthnasol yn y Bil yn y golofn dde ar bob tudalen. Cynhwysir nifer o ddarpariaethau cysylltiedig yn pob Deddf neu Fesur, er nad ydynt yn cael eu diwygio, er mwyn helpu i ddeall y diwygiadau arfaethedig.

Mae'r testun hwn wedi ei lunio gan swyddogion Adran Grŵp Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol Llywodraeth Cymru. Er bod ymdrech wedi ei gwneud i sicrhau ei fod yn gywir, ni ddylid dibynnu arno fel testun diffiniol o'r Ddeddf neu'r Mesur na'r Bill. At ddiben helpu pobl i ddeall effaith Addysg Trydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig y mae'r testun wedi ei lunio. Ni fwriedir iddo gael ei ddefnyddio mewn unrhyw gyd-destun arall.

Deddf Diwygio Addysg 1988.....	308
Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992	314
Deddf Addysg 1996.....	331
Deddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	336
Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998	337
Deddf Llywodraeth Cymru 1998.....	347
Deddf Dysgu a Sgiliau 2000	349
Deddf Addysg 2002.....	373
Deddf Addysg Uwch 2004	374
Deddf Addysg 2005.....	378
Deddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006	389
Deddf Llywodraeth Cymru 2006.....	390
Deddf Addysg a Sgiliau 2008	392
Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009.....	393
Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009.....	407
Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010	410
Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	412

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013	427
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.....	468
Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015	469
Deddf Dadreoleiddio 2015	469
Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016	471
Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017.....	472
Deddf Addysg Uwch ac Ymchwil 2017	474
Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018.....	481
Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019.....	487

Deddf Diwygio Addysg 1988	
<p>124A Constitution and conduct of higher education corporations in Wales</p> <p>(1) For each higher education corporation in Wales established on or after the appointed day there shall be an instrument (to be known as the instrument of government) providing for the constitution of the corporation and making such other provision as is required under this section.</p> <p>(2) The initial instrument of government of a higher education corporation in Wales established on or after that day shall be such as is prescribed by an order of the Privy Council.</p> <p>(3) An order of the Privy Council may—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) make an instrument of government of any higher education corporation in Wales with respect to which Schedule 7 to this Act has effect or make a new instrument of government of any higher education corporation in Wales in place of the instrument prescribed under subsection (2) above; or (b) modify an instrument made in pursuance of this subsection. <p>(4) An instrument of government of a higher education corporation in Wales—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) shall comply with the requirements of Schedule 7A to this Act; and (b) may make any provision authorised to be made by that Schedule and such other provision as may be necessary or desirable. <p>(5) An order under subsection (2) or (3) above may make such provision as appears to the Privy Council necessary or desirable to secure continuity in the government of the institution or institutions to which it relates.</p> <p>(6) The validity of any proceedings of a higher education corporation in Wales for which an instrument of government has effect, or of any committee of such a corporation, shall not be affected by a vacancy amongst the members or by any defect in the appointment or nomination of a member.</p> <p>(7) Every document purporting to be an instrument made or issued by or on behalf of a higher education corporation in Wales for which an instrument of government has effect and to be duly executed under the seal of the corporation, or to be signed or executed by a person authorised by the corporation to act in</p>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>that behalf, shall be received in evidence and be treated, without further proof, as being so made or issued unless the contrary is shown.</p> <p>(8) In relation to a higher education corporation in Wales for which an instrument of government has effect the members of the corporation for the time being shall be known as the board of governors of the institution conducted by the corporation.</p> <p>(9) The Secretary of State may by order amend or repeal any of paragraphs 3 to 5 and <u>2 to 11</u> of Schedule 7A to this Act.</p> <p><u>(9A) Before making an order under subsection (9) the Welsh Ministers must consult—</u> <u>(a) the Commission, and</u> <u>(b) any other persons they think appropriate.”</u></p> <p><u>(9B) An order made under subsection (9) may, where it is necessary in consequence of amendments made to Schedule 7A to this Act, repeal or amend the following provisions of this Act—</u> <u>(a) subsection 122A(3);</u> <u>(b) in subsection (4) of this section, the words “any provision authorised to be made by that Schedule and”;</u> <u>(c) in section 124C—</u> <u>(i) in subsection (1), the words beginning with “and, in determining” to the end;</u> <u>(ii) subsection (2).</u></p> <p>(10) In this section and section 124C “the appointed day” means the day appointed under section 94 of the Further and Higher Education Act 1992 for the commencement of section 71 of that Act.</p>	<p><i>Adran</i> 125 (2)</p> <p><i>Adran</i> 125 (3)</p>
<p>125 Articles of government: higher education corporations in Wales</p> <p>(1) Any institution conducted by a higher education corporation in Wales shall be conducted in accordance with articles of government, to be made by the corporation with the approval of the Privy Council.</p> <p>(2) The articles of government— (a) shall determine the functions to be exercised in relation to the institution by the board of governors of the institution, the principal of the institution and the academic board of the institution; and (b) may regulate the constitution and functions of committees of the corporation and of the academic board of the institution and provide for the delegation of functions of the board of governors and the academic board to such committees, to the chairman of the</p>	<p><i>Adran</i> 126 (2)</p>

<p>corporation or to the principal.</p> <p>(3) The articles of government shall also make provision with respect to the procedure for meetings of the board of governors, of the academic board and of committees of the corporation and the procedure in relation to the appointment of members of the corporation (including in either case quorum and proxies), and may make provision with respect to—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) procedures for the appointment, promotion, suspension and dismissal of staff; (b) procedures for the admission, suspension and expulsion of students; and (c) the appointment and functions of a clerk to the board of governors. <p>(4) The articles of government may also make provision authorising the board of governors to make rules or bye-laws for the government and conduct of the institution, including in particular rules or bye-laws with respect to—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the conduct of students and staff or either of them; and (b) any such procedures as are mentioned in subsection (3)(a) or (b) above. <p>(5) Articles of government made under this section may be varied or revoked by subsequent articles made by the corporation with the approval of the Privy Council.</p> <p>(6) The Privy Council may by a direction under this section require higher education corporations in Wales, any class of such corporations specified in the direction or any particular higher education corporation in Wales so specified—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) to amend their articles of government; or (b) to secure that any rules or bye-laws made in pursuance of their articles of government are amended by the board of governors; <p>in any manner so specified.</p> <p>(7) Before giving a direction under this section, the Privy Council shall consult the board of governors of the higher education corporation or (as the case may be) of each higher education corporation to which the direction applies.</p> <p><u>(8) The Welsh Ministers may by order amend or repeal any of subsections (2) to (4) of this section.</u></p> <p><u>(9) Before making an order under subsection (8) the Welsh Ministers must consult—</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <u>(a) the Commission, and</u> <u>(b) any other persons they think appropriate.</u> 	
<p>232 Orders and regulations</p>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(1) Any power of the Secretary of State <u>or the Welsh Ministers</u> to make orders or regulations under this Act (other than under any of the excepted provisions) shall be exercised by statutory instrument.</p> <p>(2) For the purposes of subsection (1) above the excepted provisions are [section 157], paragraph 1(4) of Schedule 7 and paragraph 4 of Schedule 9.</p> <p>(3) [repealed]</p> <p>(4) A statutory instrument containing—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) an Order in Council made under section 207 of this Act which amends or repeals any provision of an Act; or (b) any order or regulations made by the Secretary of State under this Act, other than an order under section, 214, 216, or 236; <p>shall be subject to annulment in pursuance of a resolution of either House of Parliament.</p>	<p><i>Adran</i> 126(3)(a)</p>
<p><u>(4ZA) A statutory instrument containing any order or regulations made by the Welsh Ministers under this Act, other than an order under section 125, 214 or 216, shall be subject to annulment in pursuance of a resolution of Senedd Cymru.</u></p> <p><u>(4ZB) A statutory instrument containing an order made by the Welsh Ministers under section 125 of this Act may not be made unless a draft of the instrument has been laid before, and approved by resolution of Senedd Cymru.</u></p> <p><u>(4ZC) For the purposes of subsection (4ZA) above, any order or regulations made by the Welsh Ministers under this Act includes any order or regulations made under a power that is expressed as a power of the Secretary of State and has been transferred to the Welsh Ministers.</u></p>	<p><i>Adran</i> 126(3)(b)</p>
<p>(4A) The power of the Office for Students to make an order under section 214 or 216 is exercisable by statutory instrument; and the Statutory Instruments Act 1946 is to apply to such an instrument as if the order had been made by a Minister of the Crown.</p> <p>(5) Orders or regulations under this Act may make different provision for different cases or circumstances and may contain such incidental, supplemental or transitional provisions as the Secretary of State thinks <u>or the Welsh Ministers think</u> fit or, in the case of orders under section 214 or 216 made by the Office for Students, the Office for Students thinks fit.</p> <p>(6) Without prejudice to subsection (5) above, orders under this Act, and regulations under any provision of this Act may make in</p>	<p><i>Adran</i> 126(3)(c)</p>

<p>relation to Wales provision different from that made in relation to England.</p>	
<p>128 Dissolution of higher education corporations in Wales</p> <p>(1) Subject to the following provisions of this section, the Secretary of State may by order provide for—</p> <p>(a) the dissolution of any higher education corporation in Wales; and</p> <p>(b) the transfer of property, rights and liabilities of the corporation to—</p> <p>(i) any person appearing to the Secretary of State to be wholly or mainly engaged in the provision of educational facilities or services of any description;</p> <p>(ii) any body corporate established for purposes which include the provision of such facilities or services;</p> <p>(iii) [repealed]</p> <p>(iv) [repealed]</p> <p>(iii) the Higher Education Funding Council for Wales <u>the Commission for Tertiary Education and Research</u>; or</p> <p>(v) the National Assembly for Wales.</p> <p><u>(1A) An order under subsection (1)(b)—</u></p> <p><u>(a) may, in relation to any property or rights of the corporation transferred under the order, make provision about the effect of such transfer on any right of pre-emption, right of return or other similar right that may apply in respect of such property or rights (including provision about the calculation and payment of any just compensation);</u></p> <p><u>(b) has effect in relation to property, rights or liabilities to which it applies in spite of any provision (of whatever nature) of any enactment or any rule of law, which would otherwise prevent, penalise or restrict the transfer of the property rights or liabilities.</u></p> <p>(2) An order under sub-paragraph (i) or (ii) of subsection (1)(b) above shall not provide for transferring the property, rights or liabilities of a higher education corporation in Wales to any person or body without the consent of that person or body; and where the recipient of a transfer under any order under subsection (1)(b) is not an educational charity any property transferred must be transferred on trust to be used for charitable purposes which are exclusively educational purposes.</p> <p>(3) For the purposes of subsection (2) above, a charity is an educational charity if the charitable purposes for which it is established are exclusively educational purposes.</p>	<p><i>Adran</i> 127(2)</p> <p><i>Adran</i> 127(3)</p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(4) Before making an order under this section in respect of a higher education corporation in Wales the Secretary of State shall consult—</p> <p>(a) the corporation; and</p> <p>(b) the Higher Education Funding Council for Wales <u>the Commission for Tertiary Education and Research.</u></p> <p>(5) In this section “charitable purposes” has the meaning given by section 11 of the Charities Act 2011.</p> <p><u>(5) In this section—</u></p> <p><u>“charitable purposes” has the meaning given by section 11 of the Charities Act 2011(c. 25);</u></p> <p><u>“right of return” means any right under a provision for the return or reversion of property in specified circumstances.</u></p> <p>(6) An order under this section may apply section 127 of this Act with such modifications as the Secretary of State may consider necessary or desirable.</p>	<p><i>Adran</i></p> <p><i>127(4)</i></p> <p><i>Adran</i></p> <p><i>127(5)</i></p>
--	--

<p>have acted or are proposing to act unreasonably with respect to the exercise of any power conferred or the performance of any duty imposed by or under any Act or any Measure of the National Assembly for Wales;</p> <p>(d) they are satisfied that the institution is performing significantly less well than it might in all the circumstances reasonably be expected to perform, or is failing or likely to fail to give an acceptable standard of education or training.</p> <p>(3) [repealed]</p> <p>(4) If this section applies the Welsh Ministers may by order— (a) declare which of the conditions is (or are) satisfied, and (b) do one or more of the things listed in subsection (5).</p> <p>(5) They may— (a) remove all or any of the members of the institution's governing body; (b) appoint new members of that body if there are vacancies (however arising); (c) give to that body such directions as they think expedient as to the exercise of their powers and performance of their duties.</p> <p>(5A) The directions that may be given to a governing body under this section include— (a) a direction requiring a governing body to exercise powers under section 5(2)(b) to (f) and (h) of the Education (Wales) Measure 2011 to collaborate with such persons and on such terms as may be specified in the direction, and (b) a direction requiring a governing body to make a resolution under section 27A(1) for the body to be dissolved on a date specified in the direction.</p> <p>(5B) A governing body to which a direction such as is mentioned in subsection (5A)(b) is given is to be taken for the purposes of section 27A(1) to have complied with section 27 before making the resolution required by the direction.</p> <p>(6) Directions may be given to a body under this section despite any enactment making the exercise of a power or performance of a duty contingent on the body's opinion.</p> <p>(6A) The Welsh Ministers may not direct a governing body under subsection (5)(c) to dismiss a member of staff.</p> <p>(6B) But subsection (6A) does not prevent the Welsh Ministers, where they consider that it may be appropriate to dismiss a member of staff whom the governing body have power under their institution's articles of government to dismiss, from giving the governing body such directions under this section as are</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>necessary to secure that the procedures applicable to the consideration of the case for dismissal of that member of staff are given effect to in relation to that member of staff.</p> <p>(7) A governing body must comply with any directions given to them under this section.</p> <p>(8) An appointment of a member of a governing body under this section shall have effect as if made in accordance with the instrument of government and articles of government of the institution concerned.</p> <p>(9) [repealed]</p>	
<p>62 The Higher Education Funding Council for Wales</p> <p>(1) There shall be established—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) [repealed]</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) a body corporate to be known as the Higher Education Funding Council for Wales to exercise in relation to Wales the functions conferred on them (referred to in this Act as “the HEFCW”).</p> <p>(2) [repealed]</p> <p>(3) The Higher Education Funding Council for Wales shall consist of not less than eight nor more than twelve members appointed by the Secretary of State, of whom one shall be so appointed as chairman.</p> <p>(4) In appointing the members of the HEFCW the Secretary of State—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) shall have regard to the desirability of including persons who appear to him to have experience of, and to have shown capacity in, the provision of higher education or to have held, and to have shown capacity in, any position carrying responsibility for the provision of higher education and, in appointing such persons, he shall have regard to the desirability of their being currently engaged in the provision of higher education or in carrying responsibility for such provision, and</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) shall have regard to the desirability of including persons who appear to him to have experience of, and to have shown capacity in, industrial, commercial or financial matters or the practice of any profession.</p> <p>(5) [repealed]</p> <p>(6) [repealed]</p> <p>(7) In this Part of this Act references to institutions in Wales—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) are to institutions whose activities are carried on, or principally carried on, in Wales, but</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) include the Open University.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(3)(b)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(7A) In exercising their functions, the HEFCW shall have regard to the requirements of disabled persons.</p> <p>(7B) In subsection (7A) “disabled persons” means persons who are disabled persons for the purposes of the Equality Act 2010.</p> <p>(8) Any dispute as to whether any functions are exercisable by the HEFCW or the Office for Students shall be determined by the Secretary of State.</p> <p>(9) Schedule 1 to this Act has effect with respect to the HEFCW.</p>	
<p>65 Administration of funds by the HEFCW</p> <p>(1) The HEFCW shall be responsible, subject to the provisions of this Part of this Act, for administering funds made available to the HEFCW by the Secretary of State and others for the purposes of providing financial support for activities eligible for funding under this section.</p> <p>(2) The activities eligible for funding under this section are—</p> <p>(a) the provision of education and the undertaking of research by higher education institutions in the HEFCW's area,</p> <p>(b) the provision of any facilities, and the carrying on of any other activities, by higher education institutions in their area which the governing bodies of those institutions consider it necessary or desirable to provide or carry on for the purpose of or in connection with education or research,</p> <p>(c) the provision—</p> <p>(i) by institutions in their area maintained or assisted by local authorities, or</p> <p>(ii) by such institutions in their area as are within the further education sector, of prescribed courses of higher education, and</p> <p>(d) the provision by any person of services for the purposes of, or in connection with, the provision of education or the undertaking of research by institutions within the higher education sector.</p> <p>(3) The HEFCW may—</p> <p>(a) make grants, loans or other payments to the governing body of any higher education institution in respect of expenditure incurred or to be incurred by them for the purposes of any activities eligible for funding under this section by virtue of subsection (2)(a) or (b) above, and</p> <p>(b) make grants, loans or other payments to any persons in respect of expenditure incurred or to be incurred by them for the purposes of the provision as mentioned in subsection (2)(c) above of prescribed courses of higher education or the provision of services as mentioned in</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(3)(c)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p style="text-align: center;">subsection (2)(d) above,</p> <p style="text-align: center;">subject in each case to such terms and conditions as the HEFCW think fit.</p> <p>(3A) In the application of subsection (3) above to any grants, loans or other payments by the HEFCW, the reference to expenditure incurred or to be incurred by the governing body of a higher education institution as mentioned in paragraph (a) of that subsection includes a reference to expenditure incurred or to be incurred by any connected institution to which the governing body propose, with the consent of the HEFCW, to pay the whole or part of any such grants, loans or other payments.</p> <p>(3B) In subsection (3A) “connected institution”, in relation to a higher education institution, means any college, school, hall or other institution which the HEFCW are satisfied has a sufficient connection with that institution for the purposes of that subsection.</p> <p>(4) The terms and conditions on which the HEFCW may make any grants, loans or other payments under this section may in particular—</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) enable the HEFCW to require the repayment, in whole or in part, of sums paid by the HEFCW if any of the terms and conditions subject to which the sums were paid is not complied with, and</p> <p style="padding-left: 40px;">(b) require the payment of interest in respect of any period during which a sum due to the HEFCW in accordance with any of the terms and conditions remains unpaid,</p> <p style="padding-left: 40px;">but shall not relate to the application by the body to whom the grants or other payments are made of any sums derived otherwise than from the HEFCW.</p> <p>(4A) [repealed]</p> <p>(4B) [repealed]</p> <p>(5) In this section and section 66 of this Act “higher education institution” means a university, an institution conducted by a higher education corporation or a designated institution.</p>	
<p>66 Administration of funds: supplementary</p> <p>(1) Before exercising their discretion under section 65(3)(a) of this Act with respect to the terms and conditions to be imposed in relation to any grants, loans or other payments, the HEFCW shall consult such of the following bodies as appear to the HEFCW to be appropriate to consult in the circumstances—</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) such bodies representing the interests of higher education institutions as appear to the HEFCW to be</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(3)(d)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>concerned, and</p> <p>(b) the governing body of any particular higher education institution which appears to the HEFCW to be concerned.</p> <p>(2) In exercising their functions in relation to the provision of financial support for activities eligible for funding under section 65 of this Act the HEFCW shall have regard to the desirability of not discouraging any institution for whose activities financial support is provided under that section from maintaining or developing its funding from other sources.</p> <p>(3) In exercising those functions the HEFCW shall have regard (so far as they think it appropriate to do so in the light of any other relevant considerations) to the desirability of maintaining—</p> <p>(a) what appears to them to be an appropriate balance in the support given by them as between institutions which are of a denominational character and other institutions, and</p> <p>(b) any distinctive characteristics of any institution within the higher education sector for whose activities financial support is provided under that section.</p> <p>(4) For the purposes of subsection (3) above an institution is an institution of a denominational character if it appears to the HEFCW that either—</p> <p>(a) at least one quarter of the members of the governing body of the institution are persons appointed to represent the interests of a religion or religious denomination,</p> <p>(b) any of the property held for the purposes of the institution is held upon trusts which provide that, in the event of the discontinuance of the institution, the property concerned shall be held for, or sold and the proceeds of sale applied for, the benefit of a religion or religious denomination, or</p> <p>(c) any of the property held for the purposes of the institution is held on trust for or in connection with—</p> <p>(i) the provision of education, or</p> <p>(ii) the conduct of an educational institution, in accordance with the tenets of a religion or religious denomination.</p>	
<p>68 Grants to the HEFCW</p> <p>(1) The Secretary of State may make grants to the HEFCW of such amounts and subject to such terms and conditions as he may determine.</p> <p>(2) The terms and conditions subject to which grants are made by</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(3)(e)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>the Secretary of State to the HEFCW—</p> <p>(a) may in particular impose requirements to be complied with in respect of every institution, or every institution falling within a class or description specified in the terms and conditions, being requirements to be complied with in the case of any institution to which the requirements apply before financial support of any amount or description so specified is provided by the HEFCW in respect of activities carried on by the institution, but</p> <p>(b) shall not otherwise relate to the provision of financial support by the HEFCW in respect of activities carried on by any particular institution or institutions.</p> <p>(3) Such terms and conditions may not be framed by reference to particular courses of study or programmes of research (including the contents of such courses or programmes and the manner in which they are taught, supervised or assessed) or to the criteria for the selection and appointment of academic staff and for the admission of students.</p> <p>(4) Such terms and conditions may in particular—</p> <p>(a) enable the Secretary of State to require the repayment, in whole or in part, of sums paid by him if any of the terms and conditions subject to which the sums were paid is not complied with, and</p> <p>(b) require the payment of interest in respect of any period during which a sum due to the Secretary of State in accordance with any of the terms and conditions remains unpaid.</p>	
<p>69 Supplementary functions</p> <p>(1) The HEFCW—</p> <p>(a) shall provide the Secretary of State with such information or advice relating to the provision for their area of higher education as he may from time to time require, and</p> <p>(b) may provide the Secretary of State with such information or advice relating to such provision as they think fit,</p> <p>and information and advice provided under this subsection shall be provided in such manner as the Secretary of State may from time to time determine.</p> <p>(1A) [repealed]</p> <p>(1B) [repealed]</p> <p>(2) The HEFCW shall keep under review activities eligible for funding under section 65 of this Act.</p> <p>(3) The HEFCW may provide, on such terms as may be agreed, such advisory services as the Department of Education for</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(3)(f)</i></p>

<p>Northern Ireland or the Department of Agriculture for Northern Ireland may require in connection with the discharge of the department's functions relating to higher education in Northern Ireland.</p> <p>(4) Where—</p> <p>(a) any land or other property is or was used or held for the purposes of an institution in Wales, and</p> <p>(b) the Secretary of State is entitled to any right or interest in respect of the property, or would be so entitled on the occurrence of any event,</p> <p>then, if the institution is within the higher education sector, the Secretary of State may direct that all or any of his functions in respect of the property shall be exercisable on his behalf by the HEFCW, and the functions shall be so exercised in accordance with such directions as he may give from time to time.</p> <p>(5) The Secretary of State may by order confer or impose on the HEFCW such supplementary functions relating to the provision of education as he thinks fit.</p> <p>(6) For the purposes of subsection (5) above a function is a supplementary function in relation to the HEFCW if it is exercisable for the purposes of—</p> <p>(a) the exercise by the Secretary of State of functions of his under any enactment, or</p> <p>(b) the doing by the Secretary of State of anything he has power to do apart from any enactment,</p> <p>and it relates to, or to the activities of, any institution mentioned in subsection (7) below.</p> <p>(7) Those institutions are—</p> <p>(a) institutions within the higher education sector, or</p> <p>(b) institutions within the further education sector, or maintained or assisted by local authorities, at which prescribed courses of higher education are currently provided.</p>	
<p>79 Duty to give information to the HEFCW</p> <p>(1) Each of the following shall give the HEFCW such information as they may require for the purposes of the exercise of any of their functions under the Education Acts—</p> <p>(a) a local authority,</p> <p>(b) the governing body of any institution within the higher education sector, and</p> <p>(c) the governing body of any institution at which prescribed courses of higher education are currently or have at any time been provided.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(3)(g)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>81 Directions.</p> <p>(1) In exercising their functions under this Part of this Act, the HEFCW shall comply with any directions under this section, and such directions shall be contained in an order made by the Secretary of State.</p> <p>(2) The Secretary of State may give general directions to [the HEFCW about the exercise of their functions.</p> <p>(3) If it appears to the Secretary of State that the financial affairs of any institution within the higher education sector have been or are being mismanaged he may, after consulting the HEFCW and the institution, give such directions to the HEFCW about the provision of financial support in respect of the activities carried on by the institution as he considers are necessary or expedient by reason of the mismanagement.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(3)(h)</i></p>										
<p>83 Efficiency studies</p> <p>(1) A person listed in an entry in column 1 of the table in subsection (1B) may arrange for efficiency studies to be promoted or carried out by any person in respect of an institution listed in the corresponding entry in column 2 of that table.</p> <p>(1A) “Efficiency studies” are studies designed to improve economy, efficiency and effectiveness in the management or operations of an institution.</p> <p>(1B) The table referred to in subsection (1) is—</p> <table border="1" data-bbox="240 1339 1134 2009"> <thead> <tr> <th><i>Person</i></th> <th><i>Institution</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>The Welsh Ministers</td> <td>An institution in Wales within the further education sector.</td> </tr> <tr> <td>The Secretary of State</td> <td>An institution in England within the further education sector, other than a sixth form college</td> </tr> <tr> <td>The Secretary of State</td> <td>A sixth form college</td> </tr> <tr> <td>The HEFCW</td> <td>An institution within the higher education sector <u>A regulated institution for the purposes of the Higher Education (Wales) Act 2015 (including a provider designated under section 3 of that Act which is treated</u></td> </tr> </tbody> </table>	<i>Person</i>	<i>Institution</i>	The Welsh Ministers	An institution in Wales within the further education sector.	The Secretary of State	An institution in England within the further education sector, other than a sixth form college	The Secretary of State	A sixth form college	The HEFCW	An institution within the higher education sector <u>A regulated institution for the purposes of the Higher Education (Wales) Act 2015 (including a provider designated under section 3 of that Act which is treated</u>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(4)</i></p>
<i>Person</i>	<i>Institution</i>										
The Welsh Ministers	An institution in Wales within the further education sector.										
The Secretary of State	An institution in England within the further education sector, other than a sixth form college										
The Secretary of State	A sixth form college										
The HEFCW	An institution within the higher education sector <u>A regulated institution for the purposes of the Higher Education (Wales) Act 2015 (including a provider designated under section 3 of that Act which is treated</u>										

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	<p>as being a regulated institution for the purposes of that Act.</p>	
<p>(2) A person promoting or carrying out efficiency studies at the request of a person listed in an entry in column 1 of the table in subsection (1B) may require the governing body of the institution concerned—</p> <p>(a) to furnish the person, or any person authorised by him, with such information, and</p> <p>(b) to make available to him, or any person so authorised, for inspection their accounts and such other documents,</p> <p>as the person may reasonably require for that purpose.</p>		
<p>91 Interpretation of Education Acts</p> <p>(1) This section applies for the interpretation of the Education Acts.</p> <p>(2) [repealed]</p> <p>(3) References to institutions within the further education sector are to—</p> <p>(a) institutions conducted by further education corporations, and</p> <p>(b) designated institutions for the purposes of Part I of this Act (defined in section 28(4) of this Act), and</p> <p>(c) sixth form colleges,</p> <p>and references to institutions outside the further education sector are to be read accordingly.</p> <p>(3A) References to sixth form colleges are to institutions conducted by sixth form college corporations.</p> <p>(4) References to a higher education funding council are to the Higher Education Funding Council for Wales.</p> <p>(5) References to institutions within the higher education sector are to—</p> <p>(za) registered higher education providers of a description prescribed by regulations made for the purposes of section 39(1) of the Higher Education and Research Act 2017,</p> <p>(a) universities receiving financial support under section 65 of this Act,</p> <p>(aa) universities that are regulated institutions,</p> <p>(b) institutions in Wales conducted by higher education corporations, and</p> <p>(c) designated institutions for the purposes of Part II of this Act (defined in section 72(3) of this Act),</p> <p>and references to institutions outside the higher education</p>		<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(5)</i></p>

<p>sector are to be read accordingly.</p> <p>(5ZA) For the purposes of subsection (5)(b), the reference to institutions in Wales is to be read in accordance with section 62(7).</p> <p>(5A) For the purposes of subsection (5)(aa), a regulated institution is an institution to which an approved plan, within the meaning given in section 7 of the Higher Education (Wales) Act 2015, relates.</p> <p>(6) References, in relation to a further education corporation or higher education corporation, to the institution—</p> <p>(a) in relation to any time before the operative date for the purposes of Part I of this Act (defined in section 17 of this Act) or, as the case may be, the transfer date for the purposes of the Education Reform Act 1988 (defined in section 123 of that Act), are to the institution the corporation is established to conduct, and</p> <p>(b) in relation to any later time or to any corporation which is a further education corporation by virtue of section 47 of this Act or a higher education corporation by virtue of section 122ZA or 122A of that Act, are to any institution for the time being conducted by the corporation in the exercise of their powers under this or that Act.</p>																							
<p>92 Index</p> <p>The expressions listed in the left-hand column below are respectively defined by or (as the case may be) are to be interpreted in accordance with the provisions of this Act listed in the right-hand column in relation to those expressions.</p> <table border="1" data-bbox="240 1317 1131 2045"> <thead> <tr> <th><i>Expression</i></th> <th><i>Relevant provision</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>appropriate further education funding council</td> <td>section 1(6)</td> </tr> <tr> <td>contract of employment, etc</td> <td>section 90(1)</td> </tr> <tr> <td>council (in Part I), or learning and skills council</td> <td>sections 61A(1) and 90(2A)</td> </tr> <tr> <td>designated institution (in Part I)</td> <td>section 28(4)</td> </tr> <tr> <td>designated institution (in Part II)</td> <td>section 72(3)</td> </tr> <tr> <td>the Education Acts</td> <td>section 90(1)</td> </tr> <tr> <td>functions</td> <td>section 61(1)</td> </tr> <tr> <td>further education</td> <td>section 90(1)</td> </tr> <tr> <td>further education corporation</td> <td>section 17(1)</td> </tr> <tr> <td>further education corporation in England</td> <td>section 90(1)</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Expression</i>	<i>Relevant provision</i>	appropriate further education funding council	section 1(6)	contract of employment, etc	section 90(1)	council (in Part I), or learning and skills council	sections 61A(1) and 90(2A)	designated institution (in Part I)	section 28(4)	designated institution (in Part II)	section 72(3)	the Education Acts	section 90(1)	functions	section 61(1)	further education	section 90(1)	further education corporation	section 17(1)	further education corporation in England	section 90(1)	<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(6)</i></p>
<i>Expression</i>	<i>Relevant provision</i>																						
appropriate further education funding council	section 1(6)																						
contract of employment, etc	section 90(1)																						
council (in Part I), or learning and skills council	sections 61A(1) and 90(2A)																						
designated institution (in Part I)	section 28(4)																						
designated institution (in Part II)	section 72(3)																						
the Education Acts	section 90(1)																						
functions	section 61(1)																						
further education	section 90(1)																						
further education corporation	section 17(1)																						
further education corporation in England	section 90(1)																						

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

further education corporation in Wales	section 90(1)	
governing body	section 90(1) and (2)	
the HEFCW	section 62(1)	
higher education	section 90(1)	
higher education corporation	section 90(1)	
institution in Wales (in relation to the HEFCW)	section 62(7)	
institutions within or outside the further education sector	section 91(3)	
institutions within or outside the higher education sector	sections 61(3)(a) and 91(5)	
institutions within the PCFC funding sector	section 90(4)	
interest in land	section 90(1)	
land	section 90(1)	
liability	section 90(1)	
local authority	section 90(1)	
modification	section 61(1)	
operative date	sections 17 and 33(4)	
regulations	section 61(1)	
relevant sixth form college	section 90(1)	
sixth form college	section 91(3A)	
sixth form college corporation	section 90(1)	
transfer of rights or liabilities	section 61(2)	
university	section 90(3)	
<p>SCHEDULE 1 The Further and Higher Education Funding Councils</p> <p>Sections 1, 9, 62, 70</p> <p><i>1 — Supplementary powers</i></p> <p>(1) — Subject to sub-paragraph (2) below, the council may do anything which appears to them to be necessary or expedient for the purpose of or in connection with the discharge of their functions, including in particular—</p> <p>(a) — acquiring and disposing of land and other property,</p> <p>(b) — entering into contracts,</p> <p>(c) — investing sums not immediately required for the purpose of the discharge of their functions, and</p> <p>(d) — accepting gifts of money, land or other property.</p> <p>(2) — The council shall not borrow money.</p> <p><i>2 — Chief officer</i></p>		<p><i>Atodlen 4, paragraff 1(7)</i></p>

- ~~(1) One of the members of the council shall be the chief officer.~~
- ~~(2) The first chief officer shall be appointed as such by the Secretary of State and shall hold and vacate office in accordance with the terms of his appointment.~~
- ~~(3) Each subsequent chief officer shall be appointed by the council with the approval of the Secretary of State on such terms and conditions (including terms with respect to tenure and vacation of office) as the council may with the approval of the Secretary of State determine.~~
- ~~(4) On approval by the Secretary of State of the person to be appointed on any occasion as chief officer of the council and the terms and conditions of his appointment, the Secretary of State shall—~~
- ~~(a) if that person is not already a member of the council, appoint him as a member for the same term as the term of his appointment as chief officer, or~~
- ~~(b) if he is already such a member but his term of appointment as such ends before the term of his appointment as chief officer ends, extend his term of appointment as a member so that it ends at the same time as the term of his appointment as chief officer.~~

~~3 — *Tenure of members of councils*~~

- ~~(1) A person shall hold and vacate office as a member or as chairman or chief officer of the council in accordance with the terms of his appointment and shall, on ceasing to be a member, be eligible for re-appointment.~~
- ~~(2) A person may at any time by notice in writing to the Secretary of State resign his office as a member or as chairman of the council.~~

~~4~~

~~If the Secretary of State is satisfied that a member of the council—~~

- ~~(a) has been absent from meetings of the council for a period longer than six consecutive months without the permission of the council, or~~
- ~~(b) is unable or unfit to discharge the functions of a member,~~
- ~~the Secretary of State may by notice in writing to that member remove him from office and thereupon the office shall become vacant.~~

~~5 — *Salaries, allowances and pensions*~~

- ~~(1) The council—~~
- ~~(a) shall pay to their members such salaries or fees, and~~

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>such travelling, subsistence or other allowances, as the Secretary of State may determine, and</p> <p>(b) shall, as regards any member in whose case the Secretary of State may so determine, pay or make provision for the payment of such sums by way of pension, allowances and gratuities to or in respect of him as the Secretary of State may determine.</p> <p>(2) If a person ceases to be a member of the council and it appears to the Secretary of State that there are special circumstances which make it right that he should receive compensation, the Secretary of State may direct the council to make to that person a payment of such amount as the Secretary of State may determine.</p> <p>(3) The council shall pay to the members of any of their committees who are not members of the council such travelling, subsistence and other allowances as the Secretary of State may determine.</p> <p>(4) A determination or direction of the Secretary of State under this paragraph requires the approval of the Treasury.</p> <p>6 — <i>House of Commons disqualification</i></p> <p>[repealed]</p> <p>7 — <i>Staff</i></p> <p>(1) The council may appoint such employees as they think fit.</p> <p>(2) The council shall pay to their employees such remuneration and allowances as the council may determine.</p> <p>(3) The employees shall be appointed on such other terms and conditions as the council may determine.</p> <p>(4) A determination under sub-paragraph (2) or (3) above requires the approval of the Secretary of State given with the consent of the Treasury.</p> <p>(5) Employment with the council shall be included among the kinds of employment to which a scheme under section 1 of the Superannuation Act 1972 can apply,</p> <p>(6) The council shall pay to the Treasury, at such times as the Treasury may direct, such sums as the Treasury may determine in respect of the increase attributable to sub-paragraph (5) above in the sums payable out of money provided by Parliament under that Act.</p> <p>(7) Where an employee of the council is, by reference to that employment, a participant in a scheme under section 1 of that Act and is also a member of the council, the Treasury may</p>	
---	--

~~determine that his service as such a member shall be treated for the purposes of the scheme as service as an employee of the council (whether or not any benefits are payable to or in respect of him by virtue of paragraph 5 above).~~

~~8 — Committees~~

~~(1) — The council may establish a committee for any purpose.~~

~~(2) — The number of the members of a committee established under this paragraph, and the terms on which they are to hold and vacate office, shall be fixed by the council.~~

~~(3) — Such a committee may include persons who are not members of the council.~~

~~(4) — The council shall keep under review the structure of committees established under this paragraph and the scope of each committee's activities.~~

~~[repealed]~~

~~9~~

~~[repealed]~~

~~10 — Delegation of Functions~~

~~The council may authorise the chairman, the chief officer or any committee established under paragraph 8 above to exercise such of their functions as they may determine.~~

~~11 — Proceedings~~

~~Without prejudice to any other rights the Secretary of State may require to be accorded to him as a condition of any grants made to the council under this Act —~~

~~(a) — a representative of the Secretary of State shall be entitled to attend and take part in any deliberations (but not in decisions) at meetings of the council or of any committee of the council, and~~

~~(b) — the council shall provide the Secretary of State with such copies of any documents distributed to members of the council or of any such committee as he may require.~~

~~12~~

~~The validity of any proceedings of the council or of any committee of the council shall not be affected by a vacancy among the members or by any defect in the appointment of a member.~~

~~13~~

~~Subject to the preceding provisions of this Schedule, the council may regulate their own procedure and that of any of~~

~~their committees.~~

~~14 — Application of seal and proof of instruments~~

~~The application of the seal of the council shall be authenticated by the signature—~~

- ~~(a) — of the chairman or of some other person authorised either generally or specially by the council to act for that purpose, and~~
- ~~(b) — of one other member.~~

~~15~~

~~Every document purporting to be an instrument made or issued by or on behalf of the council and to be duly executed under the seal of the council, or to be signed or executed by a person authorised by the council to act in that behalf, shall be received in evidence and be treated, without further proof, as being so made or issued unless the contrary is shown.~~

~~16 — Accounts~~

~~(1) — It shall be the duty of the council—~~

- ~~(a) — to keep proper accounts and proper records in relation to the accounts,~~
- ~~(b) — to prepare in respect of each financial year of the council a statement of accounts, and~~
- ~~(c) — to send copies of the statement to the Secretary of State and to the Comptroller and Auditor General before the end of the month of August next following the financial year to which the statement relates.~~

~~(2) — The statement of accounts shall comply with any directions given by the Secretary of State with the approval of the Treasury as to—~~

- ~~(a) — the information to be contained in it,~~
- ~~(b) — the manner in which the information contained in it is to be presented, or~~
- ~~(c) — the methods and principles according to which the statement is to be prepared,~~

~~and shall contain such additional information as the Secretary of State may with the approval of the Treasury require to be provided for the information of Parliament.~~

~~(3) — The Comptroller and Auditor General shall examine, certify and report on each statement received by him in pursuance of this paragraph and shall lay copies of each statement and of his report before each House of Parliament.~~

~~(4) — In this paragraph “financial year” means the period beginning with the date on which the council is established and ending with the second 31st March following that date, and each~~

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>successive period of twelve months.</p> <p>17 <i>Status of council</i></p> <p>The council shall not be regarded as the servant or agent of the Crown or as enjoying any status, immunity or privilege of the Crown; and the property of the council shall not be regarded as property of, or property held on behalf of, the Crown.</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Addysg 1996	
<p>578 Meaning of “the Education Acts”</p> <p>(1) In this Act “the Education Acts” means this Act together with the following Acts—</p> <ul style="list-style-type: none"> the Education Act 1973; the Education Act 1980; the Education (Fees and Awards) Act 1983; the Further Education Act 1985 (except sections 4 and 5); the Education Act 1986; the Education (No 2) Act 1986; the Education Reform Act 1988; the Further and Higher Education Act 1992; the Education Act 1994; the Education Act 1997; the Education (Schools) Act 1997 the Teaching and Higher Education Act 1998 the School Standards and Framework Act 1998 the Education Act 2002 the Higher Education Act 2004 the Education Act 2005 the Education and Inspections Act 2006 the Education and Skills Act 2008 the Learner Travel (Wales) Measure 2008 the Apprenticeships, Skills, Children and Learning Act 2009 the Healthy Eating in Schools (Wales) Measure 2009 the Children, Schools and Families Act 2010 the Academies Act 2010 the Education Act 2011 the Education (Wales) Measure 2011 the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 the Children and Families Act 2014, ss 19–83 (Part 3), 100; the Education (Wales) Act 2014 <u>the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021.</u> 	<p><i>Adran</i></p> <p>135(2)</p>
<p>530 Compulsory purchase of land</p> <p>(1) The Secretary of State may authorise a local authority to purchase compulsorily any land (whether within or outside their area) which—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) is required for the purposes of any school or institution which is, or is to be, maintained by them or which they have power to assist, or 	

<p>(b) is otherwise required for the purposes of their functions under this Act, or</p> <p>(c) is required for the purposes of an Academy (whether established or to be established).</p> <p>(2) The Secretary of State shall not authorise the compulsory purchase of any land required for the purposes of a foundation, voluntary or foundation special school unless he is satisfied that the arrangements made—</p> <p>(a) as to the vesting of the land to be purchased, and</p> <p>(b) as to the appropriation of that land for the purposes of the school,</p> <p>are such as to secure that the expenditure ultimately borne by the local authority will not include any expenditure which, if the land had been purchased by the governing body of the school, would have fallen to be borne by the governing body.</p> <p>(3) Subsection (2) shall not, however, apply where the local authority propose that expenditure to be incurred in connection with the purchase should ultimately be borne by them—</p> <p>(a) in the case of an authority in England, under any provision of regulations under section 24 of the Education and Inspections Act 2006 (implementation of proposals under section 19 of that Act) which by virtue of subsection (7) of section 24 of that Act authorises a local authority to provide assistance to the governing body of a voluntary aided school in connection with the implementation of the obligations of the governing body under the regulations, or</p> <p>(b) in the case of an authority in Wales, under paragraph 18 of Schedule 6 to the School Standards and Framework Act 1998 paragraph 9 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 (assistance in respect of maintenance and other obligations relating to voluntary aided schools) (including that paragraph as applied by section 76(3) of that Act).</p> <p>(4) In this section “land” includes buildings and other structures and land covered with water.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 2(2)</i></p>
<p>Schedule 36A</p> <p>Education functions</p> <p>1 Functions conferred on a local authority under the Education Acts (as defined in section 578).</p> <p>2 Functions conferred on a local authority under the enactments specified in the first column of the table below (being the functions which are described in general terms in the second column of that table).</p>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Table	
<i>Enactment</i>	<i>Nature of functions</i>
Children and Young Persons Act 1933 (c 12)	
Section 18	Making of byelaws relating to the employment of children.
Superannuation Act 1972 (c 11)	
Section 9(5A)	Payment of injury benefit to or in respect of teachers.
Employment and Training Act 1973 (c 50)	
Sections 10 and 10A	Powers and duties relating to careers services
Section 12	Duty to provide information to the Secretary of State.
Public Passenger Vehicles Act 1981 (c 14)	
Section 46	Power to use a school bus to carry fare-paying passengers.
Representation of the People Act 1983 (c 2)	
Paragraph 2 of Schedule 5	Duty to prepare and revise lists of rooms in school premises which candidates may use.
Disabled Persons (Services, Consultation and Representation) Act 1986 (c 33)	
Section 5(1) to (4), (6) and (8)	Duty to require the appropriate officer to give an opinion as to whether a child with an EHC plan or a statement is disabled.
Children Act 1989 (c 41)	
Section 36 and Part 3 of Schedule 3 (except paragraph 19(2))	Education supervision orders.
Learning and Skills Act 2000 (c 21)	
Section 33J	Duty to assist the Welsh Ministers <u>the Commission for Tertiary Education and Research</u> in planning the local curriculum.
Section 33K	Duty relating to delivery of local curriculum and joint working (in Wales).
Section 33L	Duty to have regard to guidance and comply with directions relating to section 33K.

Atodlen 4,
paragraff
2(3)(a)

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Section 83	Duty (of local authority in Wales) to provide information to Chief Inspector.	<i>Atodlen 4, paragraff 2(3)(b)</i>	
Section 84	Duties relating to preparation of an action plan following an area inspection in Wales.		
Sections 96, 101	Duties as an “authorised body” relating to qualifications (in England).		
Sections 123 to 125 and 128	Support services for 11 to 25 years olds: Wales.		
Section 140(5)	Duty to send copy of a statement of special educational needs to the Welsh Ministers if requested.		
Schedules 7 and 7A	Duty to implement approved proposals relating to sixth forms.		<i>Atodlen 4, paragraff 2(3)(c)</i>
Local Government Act 2000 (c 22)			
Paragraphs 7, 8 and 9 of Schedule 1	Duty to include certain persons on overview and scrutiny committee if it relates to education functions.		
Nationality, Immigration and Asylum Act 2002 (c 41)			
Section 37	Powers and duties relating to education of a child in an accommodation centre.		
Anti-social Behaviour Act 2003 (c 38)			
Sections 19, 20, 21 and 22A	Powers and duties relating to parenting orders and parenting contracts.		
National Health Service Act 2006 (c 41)			
Paragraph 5 of Schedule 1	Duty to make available to the Secretary of State appropriate accommodation for enabling the Secretary of State to arrange for medical inspections in schools.		
Equality Act 2010 (c 15)			
Section 29(7) in its application to a local authority's functions under the Education Acts	Duty to make reasonable adjustments for disabled persons.	<i>Atodlen 4, paragraff 2(3)(d)</i>	
Section 85(6)	Duty (as responsible body) to make reasonable adjustments		

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	for disabled pupils.	
Section 92(6)	Duty (as responsible body) to make reasonable adjustments for disabled persons in further and higher education.	
Section 93(6)	Duty (as responsible body) to make reasonable adjustments for disabled persons in the provision of recreational or training facilities.	
paragraph 1 of Schedule 10	Duty to prepare and implement accessibility strategy.	
paragraph 3 of Schedule 10	Duty (as responsible body) to prepare and implement an accessibility plan.	
<u>Tertiary Education and Research (Wales) Act 2020</u>		
<u>Section 56</u>	<u>Duty (of local authority in Wales) to provide information to the Chief Inspector.</u>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	
<p>27 Expenditure eligible for funding</p> <p>Section 65 of the Further and Higher Education Act 1992 (administration of funds by Higher Education Funding Councils) shall have effect, and be deemed always to have had effect, with the insertion of the following subsections after subsection (3)—</p> <p>(3A) In the application of subsection (3) above to any grants, loans or other payments by a Council, the reference to expenditure incurred or to be incurred by the governing body of a higher education institution as mentioned in paragraph (a) of that subsection includes a reference to expenditure incurred or to be incurred by any connected institution to which the governing body propose, with the consent of the Council, to pay the whole or part of any such grants, loans or other payments.</p> <p>(3B) In subsection (3A) “connected institution”, in relation to a higher education institution, means any college, school, hall or other institution which the Council in question are satisfied has a sufficient connection with that institution for the purposes of that subsection.”</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 3</i></p>

Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998	
<p>49 Maintained schools to have delegated budgets</p> <p>(1) Every maintained school shall have a delegated budget.</p> <p>(2) A new school shall have a delegated budget from a date determined in accordance with regulations.</p> <p>(2A) Regulations under subsection (2) may—</p> <p>(a) enable the date that would otherwise apply by virtue of the regulations to be varied in accordance with the regulations, on the application of the local authority, by the authority's schools forum or by the Secretary of State, and</p> <p>(b) make provision about the respective powers of the schools forum and the Secretary of State in relation to any application to vary that date.</p> <p>(4) Subject to—</p> <p>(a) section 50 (right of governing body to spend budget share where school has a delegated budget),</p> <p>(b) paragraph 4 of Schedule 15 (power of governing body to spend amounts out of budget share where delegation of budget suspended),</p> <p>(c) section 489(2) of the Education Act 1996 (education standards grants), and</p> <p>(d) any provisions of the scheme,</p> <p>a local authority may not delegate to the governing body of any maintained school the power to spend any part of the authority's non-schools education budget or schools budget.</p> <p>(5) Any amount made available by a local authority to the governing body of a maintained school (whether under section 50 or otherwise)—</p> <p>(a) shall remain the property of the authority until spent by the governing body or the head teacher; and</p> <p>(b) when spent by the governing body or the head teacher, shall be taken to be spent by them or him as the authority's agent.</p> <p>(6) Subsection (5)(b) does not apply to any such amount where it is spent—</p> <p>(a) by way of repayment of the principal of, or interest on, a loan, or</p> <p>(b) in the case of a voluntary aided school to meet expenses payable by the governing body under paragraph 3(1) or (2) of Schedule 3 expenditure payable by the governing</p>	

<p>body under paragraph 3(1) of Schedule 3, or paragraph 8 of Schedule 8 to the Education Act 2002 section 75(2)(b) of, or paragraph 4 of Schedule 3 to, the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013.</p> <p>(7) In this Part—</p> <p>(a) references to a school having a delegated budget are references to the governing body of the school being entitled to manage the school's budget share; and</p> <p>(b) where a school has a delegated budget the governing body are accordingly said to have a right to a delegated budget.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 4(2)</i></p>
<p>Disposal of land by governing body of foundation, voluntary or foundation special school</p> <p>1</p> <p>(1) Subject to sub-paragraph (1A), this paragraph applies to any disposal by the governing body of a foundation or voluntary school in Wales of—</p> <p>(a) any land acquired under a transfer under section 201(1)(a) of the Education Act 1996, or acquired under paragraph 2 of Schedule 3 or paragraph 16 of Schedule 6 (including that provision as applied by any enactment) or paragraph 5(4)(c) or 5(4B)(d) of this Schedule or under any regulations made under paragraph 5 of Schedule 8;</p> <p>(aa) any land acquired under paragraph 7 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under that paragraph as applied by section 76(1) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;</p> <p>(b) any land acquired from a foundation body;</p> <p>(c) [repealed]</p> <p>(d) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of any maintenance, special purpose or capital grant (within the meaning of Chapter VI of Part III of the Education Act 1996);</p> <p>(e) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of expenditure incurred for the purposes of the school and treated by the local authority as expenditure of a capital nature; or</p> <p>(f) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly with the proceeds of disposal of any land acquired or enhanced in value as mentioned in any of paragraphs (a) to (e).</p> <p>(1A) This paragraph does not apply to any disposal which—</p> <p>(a) is made by the governing body of a foundation or foundation special school after the commencement of this sub-paragraph, and</p> <p>(b) is a disposal to the trustees of the school made on the</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 4(3)(a)</i></p>

<p>school becoming a school with a foundation established otherwise than under this Act.</p> <p>(2) The governing body shall not make any disposal to which this paragraph applies without the written consent of the Assembly.</p> <p>(3) Where the governing body apply to the Assembly for its consent to any such disposal and the Assembly decides to give that consent, the Assembly may do one or more of the following, namely—</p> <p>(a) require the land or any part of the land to be transferred to such local authority as the Assembly may specify, subject to the payment by that authority of such sum by way of consideration (if any) as the Assembly determines to be appropriate; and</p> <p>(b) give the governing body, when the land or any part of the land is disposed of—</p> <p>(i) a direction to pay, either to the Assembly or to such local authority as the Assembly may specify, the whole or any part of the proceeds of disposal; and</p> <p>(ii) a direction as to the use to which the whole or any part of the proceeds of disposal should be put.</p> <p>(4) More than one direction may be given under sub-paragraph (3)(b)(i) in relation to a disposal of land within sub-paragraph (1) where it is just to do so, in particular where the disposal involves the creation of a lease.</p> <p>(5) Sub-paragraph (1)(e) shall not apply in the case of any expenditure incurred on or after the appointed day unless the authority—</p> <p>(a) prepared a statement in writing—</p> <p>(i) containing details of the amount of the expenditure, the acquisition or works funded (or to be funded) by such expenditure, and the total cost (or estimated total cost) of that acquisition or those works, and</p> <p>(ii) indicating that the expenditure was being treated by them as expenditure of a capital nature; and</p> <p>(b) sent a copy of the statement to the governing body either before, or no later than 12 months after, the expenditure was incurred.</p> <p>Disposal of land by foundation body</p> <p>2</p> <p>(1) This paragraph applies to any disposal by a foundation body in Wales of—</p> <p>(a) any land acquired under paragraph 2, 4 or 9 of Schedule 3, paragraph 16 or 20 of Schedule 6 (including that</p>	
---	--

<p>provision as applied by any enactment) or paragraph 5 or 6 of Schedule 21 or under any regulations made under paragraph 5 of Schedule 8;</p> <p>(aa) any land acquired under paragraph 7 or 11 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under either of those paragraphs as applied by section 76(1) or (3) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;</p> <p>(b) any land acquired from the governing body of a maintained school;</p> <p>(c) any land acquired from another foundation body;</p> <p>(d) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of any grant provided by the Assembly on or after the appointed day;</p> <p>(e) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of expenditure incurred for the purposes of any of the schools comprising the group for which the body acts and treated by the local authority as expenditure of a capital nature; or</p> <p>(f) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly with the proceeds of disposal of any land acquired or enhanced in value as mentioned in any of paragraphs (a) to (e).</p> <p>(1A) A “foundation body in Wales” means a foundation body where each of the schools comprising the group of schools for which the foundation body acts is maintained by a local authority in Wales.</p> <p>(2) The foundation body shall not make any such disposal without the written consent of the Assembly.</p> <p>(3) Where the foundation body apply to the Assembly for its consent to any such disposal and the Assembly decides to give that consent, the Assembly may do either or both of the following, namely—</p> <p>(a) make any such requirement as is mentioned in paragraph 1(3)(a); and</p> <p>(b) give any such direction to the foundation body as the Assembly could give to a governing body under paragraph 1(3)(b).</p> <p>(4) More than one direction may be given under sub-paragraph (3)(b) to make a payment in relation to the proceeds of disposal of land within sub-paragraph (1) where it is just to do so, in particular where the disposal involves the creation of a lease.</p> <p>(5) Sub-paragraph (1)(e) shall not apply in the case of any expenditure incurred on or after the appointed day unless the authority—</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 4(3)(b)</i></p>
---	--

<p>(a) prepared a statement in writing—</p> <p>(i) containing details of the amount of the expenditure, the acquisition or works funded (or to be funded) by such expenditure, and the total cost (or estimated total cost) of that acquisition or those works, and</p> <p>(ii) indicating that the expenditure was being treated by them as expenditure of a capital nature; and</p> <p>(b) sent a copy of the statement to the foundation body either before, or no later than 12 months after, the expenditure was incurred.</p> <p>Disposal of land by trustees of foundation school</p> <p>2A</p> <p>(1) This paragraph applies to any disposal by the trustees of a foundation school in Wales of—</p> <p>(a) any land acquired under paragraph 2 of Schedule 3, under paragraph 16 of Schedule 6 (including that provision as applied by any enactment), under paragraph 5(4B)(d) of this Schedule or under any regulations made under paragraph 5 of Schedule 8,</p> <p>(aa) any land acquired under paragraph 7 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under that paragraph as applied by section 76(1) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;</p> <p>(b) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly with the proceeds of disposal of any land acquired as mentioned in paragraph (a) or (aa), or</p> <p>(c) any land falling within sub-paragraph (2) which was acquired by the trustees from the governing body of the school or of another foundation school.</p> <p>(2) Land falls within this sub-paragraph if—</p> <p>(a) it had been acquired by the governing body—</p> <p>(i) under a transfer under section 201(1)(a) of the Education Act 1996, or</p> <p>(ii) under any of the provisions mentioned in sub-paragraph (1)(a) or (aa), or</p> <p>(b) it had been acquired by the governing body, or enhanced in value, wholly or partly with the proceeds of disposal of land acquired as mentioned in paragraph (a) or (aa).</p> <p>(3) The trustees shall not make any disposal to which this paragraph applies without the written consent of the Assembly.</p> <p>(4) Where the trustees apply to the Assembly for its consent to any such disposal and the Assembly decides to give that consent, the Assembly may do one or more of the following, namely—</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 4(3)(c)</i></p>
--	--

<p>(a) require the land or any part of the land to be transferred to such local authority as the Assembly may specify, subject to the payment by that authority of such sum by way of consideration (if any) as the Assembly determines to be appropriate; and</p> <p>(b) give the trustees, when the land or any part of the land is disposed of—</p> <p style="padding-left: 20px;">(i) a direction to pay to such local authority as the Assembly may specify the whole or any part of the proceeds of the disposal; and</p> <p style="padding-left: 20px;">(ii) a direction as to the use to which the whole or any part of the proceeds of disposal should be put.</p> <p>(5) More than one direction may be given under sub-paragraph (4)(b)(i) in relation to a disposal of land within sub-paragraph (1) where it is just to do so, in particular where the disposal involves the creation of a lease.</p> <p>(6) Where the trustees of a foundation school in Wales wish, in the case of any land held by them for the purposes of the school, to use the land for purposes not connected with the provision of education in maintained schools—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) the preceding provisions of this paragraph shall apply as if any such change of use of the land were a disposal of the land; and</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) the value of the land as at the date of any direction under sub-paragraph (4)(b)(i) or (ii) shall be treated as proceeds of the disposal of the land.</p> <p>Disposal of land by trustees of foundation or voluntary school</p> <p>3</p> <p>(1) Subject to sub-paragraph (2A), this paragraph applies to any disposal by the trustees of a foundation or voluntary school in Wales of—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) any land acquired under section 60, 61 or 70 of the Education Act 1996, under paragraph 2, 4 or 9 of Schedule 3 or paragraph 16 or 20 of Schedule 6 (including that provision as applied by any enactment), under paragraph 5(4B)(d) of this Schedule or under any regulations made under paragraph 5 of Schedule 8;</p> <p style="padding-left: 20px;">(aa) any land acquired under paragraph 7 or 11 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under those paragraphs as applied by section 76(1) or (3) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of expenditure incurred on or after the appointed day for the purposes of the school and treated by the local authority as expenditure of a capital nature;</p>	
---	--

<p>(c) any land acquired by the governing body of the school—</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) under a transfer under section 201(1)(a) of the Education Act 1996, or (ii) wholly or partly with the proceeds of disposal of any land so acquired, <p>and transferred by the governing body to be held on trust by the trustees;</p> <p>(d) [repealed]</p> <p>(e) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of—</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) any maintenance, special purpose or capital grant (within the meaning of Chapter VI of Part III of the Education Act 1996), or (ii) any grant paid under section 216(2) of that Act; <p>(f) any land acquired wholly or partly with the proceeds of disposal of any land acquired or enhanced in value as mentioned in paragraph (e); or</p> <p>(g) any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of any grant made in pursuance of a special agreement (as defined by section 32(5) of the Education Act 1996).</p> <p>(2) If a voluntary aided school in Wales was, immediately before the appointed day, a controlled school within the meaning of the Education Act 1996, this paragraph also applies to any disposal by the trustees of the school of any land acquired, or enhanced in value, wholly or partly by means of expenditure incurred under section 63 or 64 of that Act.</p> <p>(2A) Nothing in sub-paragraph (1) applies in relation to any disposal to the extent that it is a disposal to which paragraph 2A applies.</p> <p>(3) Where paragraph (a), (aa), (b) or (c) of sub-paragraph (1) or sub-paragraph (2) applies, the trustees shall notify the local authority that that provision applies to them and they or their successors shall pay to the authority so much of the proceeds of disposal as may be determined to be just, either by agreement between them and the authority or, in default of agreement, by the Assembly.</p> <p>(4) In making any determination under sub-paragraph (3), the trustees and the authority, or the Assembly, as the case may be, shall have regard in particular to—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the value, as at the date of the determination, of the land acquired from the authority; (b) any enhancement in value of the land attributable to expenditure by the local authority, the trustees or the governing body of the school on school buildings on the land; and 	<p><i>Atodlen 4, paragraff 4(3)(d)</i></p>
--	--

<p>(c) any payments already made by the trustees to the authority—</p> <ul style="list-style-type: none">(i) in respect of the current school site; or(ii) under section 60(4) of the Education Act 1996 or under paragraph 2(6) of Schedule 3 or paragraph 16(5) of Schedule 6 to this Act or under paragraph 7(6) of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013. <p>(5) More than one determination may be made under sub-paragraph (3) in relation to a disposal of land within sub-paragraph (1) or (2) where it is just to do so, in particular where the disposal involves the creation of a lease.</p> <p>(6) Sub-paragraph (1)(b) shall not apply in the case of any expenditure unless the authority—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) prepared a statement in writing—<ul style="list-style-type: none">(i) containing details of the amount of the expenditure, the acquisition or works funded (or to be funded) by such expenditure, and the total cost (or estimated total cost) of that acquisition or those works, and(ii) indicating that the expenditure was being treated by them as expenditure of a capital nature; and(b) sent a copy of the statement to the trustees either before, or no later than 12 months after, the expenditure was incurred. <p>(7) Sub-paragraph (3) does not apply in the case of land acquired under section 60 or 61 of the Education Act 1996 or under paragraph 2 or 4 of Schedule 3 to this Act by the trustees of an institution which is, or has at any time been, within the further education sector (as defined by section 4(3) of the Education Act 1996).</p> <p>(8) Where paragraph (e) or (f) of sub-paragraph (1) applies, the trustees shall notify the local authority that that paragraph applies to them and they and their successors shall (subject to sub-paragraph (9)) undertake to the authority to use the proceeds of disposal—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) for the purposes of the school, or(b) for the purposes—<ul style="list-style-type: none">(i) of any other existing foundation or voluntary school, or(ii) of any other proposed voluntary school, whether or not proposals have yet been published under any enactment in respect of that proposed school. <p>(9) Where it appears to the Assembly that the trustees have not given a suitable undertaking under sub-paragraph (8), the Assembly may direct the trustees to pay to the authority either</p>	
---	--

<p>the whole or any part of the proceeds of disposal as the Assembly determines to be just.</p> <p>(10) More than one direction may be given under sub-paragraph (9) in relation to a disposal of land with-in sub-paragraph (1) where it is just to do so, in particular where the disposal involves the creation of a lease.</p> <p>(11) Where paragraph (g) of sub-paragraph (1) applies, the governing body of the school shall repay the grant referred to in that paragraph to the local authority by whom the school is maintained, unless the governing body and the authority otherwise agree.</p> <p>(12) Where the trustees of a foundation or voluntary school in Wales wish, in the case of any land held by them for the purposes of the school, to use the land for purposes not connected with the provision of education in maintained schools—</p> <p>(a) the preceding provisions of this paragraph shall apply as if any such change of use of the land were a disposal of the land; and</p> <p>(b) the value of the land as at the date of any determination under sub-paragraph (3) or of any direction under sub-paragraph (9) shall be treated as proceeds of the disposal of the land.</p> <p>Land required by local authority for new school</p> <p>4</p> <p>(1) This paragraph applies where, on an application made by a local authority in Wales, the Assembly is satisfied—</p> <p>(a) that any relevant land—</p> <p>(i) held, or held on trust, for the purposes of a foundation or voluntary school by the governing body or the trustees of the school, or</p> <p>(ii) held by a foundation body for the purposes of the group of schools for which it acts,</p> <p>is not required for the purposes of the school or (as the case may be) those schools; and</p> <p>(b) that that land is required by the authority as the site for a new maintained school or as the site to which a maintained school is to be transferred.</p> <p>(2) In such a case the Assembly may by order require the relevant land to be transferred to the authority by the body or trustees holding the land, subject to the payment by the authority of such sum by way of consideration (if any) as the Assembly determines to be appropriate.</p> <p>(3) In this paragraph “relevant land” means land which was</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

acquired by the governing body of the school, or (as the case may be) one of the schools, mentioned in sub-paragraph (1)(a) under a transfer under section 201(1)(a) of the Education Act 1996.	
---	--

Deddf Llywodraeth Cymru 1998	
<p>104 Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales or Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru</p> <p>(1) The provision of funding for Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales or Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru ("the Chief Inspector") shall be the responsibility of the Welsh Ministers.</p> <p><u>(1A) But the Welsh Ministers are not responsible for providing funding to the Chief Inspector for the discharge of the Chief Inspector's functions under Chapter 3 of Part 2 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021 so far as they relate to education and training that is funded or otherwise secured by the Commission for Tertiary Education and Research.</u></p> <p>(2) What subsection (1) requires of the Welsh Ministers is that they shall provide such funding for the Chief Inspector as they consider appropriate.</p> <p>(3) In deciding what funding they consider appropriate to provide for the Chief Inspector, the Welsh Ministers shall have regard in particular to what they consider the Chief Inspector needs to spend in order to discharge his functions effectively.</p> <p>(4) The Welsh Ministers shall before the beginning of each financial year consult the Chief Inspector about the funding they are to provide for him in that financial year.</p> <p>(4A) The Welsh Ministers shall—</p> <p>(a) approve the plan submitted to them under section 87 of the Learning and Skills Act 2000; and</p> <p><u>(a) approve such part (or parts) of the plan prepared by the Chief Inspector under section 59 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021 as relate to functions in respect of which they are required to provide funding under this section, and</u></p> <p>(b) determine the amount of the funding they are to provide under this section in accordance with the plan as approved by them.</p> <p>(4B) But before they give their approval under subsection (4A)(a), the Welsh Ministers may require the Chief Inspector to modify the plan.</p>	<p><i>Adran 60(6)(a)</i></p> <p><i>Adran 60(6)(b)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

(5) [repealed]	
(6) Schedule 6 (which makes further provision about the Chief Inspector) has effect.	

Deddf Dysgu a Sgiliau 2000	
<p>31 Education and training for persons aged 16 to 19</p> <p>(1) The Welsh Ministers must secure the provision of proper facilities for—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) education (other than higher education) suitable to the requirements of persons who are above compulsory school age but have not attained the age of 19, (b) training suitable to the requirements of such persons, (c) organised leisure-time occupation connected with such education, and (d) organised leisure-time occupation connected with such training. <p>(2) Facilities are proper if they are—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) of a quantity sufficient to meet the reasonable needs of individuals, (b) of a quality adequate to meet those needs and (c) sufficient to satisfy the entitlements conferred under section 33F. <p>(3) In performing the duty imposed on them by subsection (1) the Welsh Ministers must—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) take account of the places where facilities are provided, the character of facilities and the way they are equipped; (b) take account of the different abilities and aptitudes of different persons; (c) take account of the education and training required in different sectors of employment for employees and potential employees; (cc) take account of the education and training that is required in order to ensure that employees and potential employees are available who are able to deliver additional learning provision in Welsh; (cd) take account of the education and training that is required in order to ensure that facilities are available for assessing through the medium of Welsh whether persons have additional learning needs; (d) take account of facilities whose provision the Welsh Ministers think might reasonably be secured by other persons; (e) [repealed]. <p>(4) [repealed]</p> <p>(5) For the purposes of this section—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) education includes both full-time and part-time 	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(2)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>education;</p> <p>(b) training includes both full-time and part-time training;</p> <p>(c) training includes vocational, social, physical and recreational training;</p> <p>(d) higher education is education provided by means of a course of any description mentioned in Schedule 6 to the Education Reform Act 1988.</p> <p>32 Education and training for persons over 19</p> <p>(1) The Welsh Ministers must secure the provision of reasonable facilities for—</p> <p>(a) education (other than higher education) suitable to the requirements of persons who have attained the age of 19,</p> <p>(b) training suitable to the requirements of such persons,</p> <p>(c) organised leisure-time occupation connected with such education, and</p> <p>(d) organised leisure-time occupation connected with such training.</p> <p>(2) [repealed]</p> <p>(3) In performing the duty imposed on them by subsection (1) the Welsh Ministers must—</p> <p>(a) take account of the places where facilities are provided, the character of facilities and the way they are equipped;</p> <p>(b) take account of the different abilities and aptitudes of different persons;</p> <p>(c) take account of the education and training required in different sectors of employment for employees and potential employees;</p> <p>(cc) take account of the education and training that is required in order to ensure that employees and potential employees are available who are able to deliver additional learning provision in Welsh;</p> <p>(cd) take account of the education and training that is required in order to ensure that facilities are available for assessing through the medium of Welsh whether persons have additional learning needs;</p> <p>(d) take account of facilities whose provision the Welsh Ministers think might reasonably be secured by other persons;</p> <p>(e) [repealed].</p> <p>(4) [repealed]</p> <p>(5) For the purposes of this section—</p> <p>(a) education includes both full-time and part-time education;</p> <p>(b) training includes both full-time and part-time training;</p> <p>(c) training includes vocational, social, physical and</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>recreational training;</p> <p>(d) higher education is education provided by means of a course of any description mentioned in Schedule 6 to the Education Reform Act 1988.</p> <p>(6) References in this Part to post-16 education are to—</p> <p>(a) education falling within section 31(1)(a) or subsection (1)(a) above, and</p> <p>(b) organised leisure-time occupation connected with such education.</p> <p>(7) References in this Part to post-16 training are to—</p> <p>(a) training falling within section 31(1)(b) or subsection (1)(b) above, and</p> <p>(b) organised leisure-time occupation connected with such training.</p> <p>33 Encouragement of education and training</p> <p>The Welsh Ministers must—</p> <p>(a) encourage individuals to undergo post-16 education and training;</p> <p>(b) encourage employers to participate in the provision of post-16 education and training;</p> <p>(c) encourage employers to contribute to the costs of post-16 education and training.</p>	
<p>33A Formation of local curricula for students aged 16 to 18</p> <p>(1) The Welsh Ministers <u>The Commission</u> must form for the area of each local authority one or more local curricula for students who are above compulsory school age but have not attained the age of nineteen.</p> <p>(2) Each local curriculum must consist of courses of study each of which—</p> <p>(a) falls within a category in subsection (3) (the “learning domains”); and</p> <p>(b) is from time to time selected by the Welsh Ministers <u>the Commission</u> to form part of that local curriculum.</p> <p>(3) The learning domains are—</p> <p>(a) mathematics, science and technology;</p> <p>(b) business, administration and law;</p> <p>(c) services for people;</p> <p>(d) arts, media, culture and languages;</p> <p>(e) humanities, social sciences and preparation for life and work.</p> <p>(4) For the purposes of this section, a course of study falls within a particular learning domain if a direction of the Welsh Ministers so provides.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(3)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 5(3)(b)</i></p>
<p>33B Local curricula: Welsh language</p>	<p><i>Atodlen 4,</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>The Welsh Ministers<u>The Commission</u> must exercise their its functions in relation to local curricula so as to promote access to and availability of courses of study which are taught through the medium of the Welsh language.</p>	<p><i>paragraff 5(4)</i></p>
<p>33C Areas with more than one local curriculum</p> <p>(1) This section applies where the Welsh Ministers form the <u>Commission forms</u> more than one local curriculum for the area of a local authority under section 33A.</p> <p>(2) In relation to each local curriculum, the Welsh Ministers <u>the Commission</u> must designate the maintained schools or institutions whose relevant students are to be entitled to elect under section 33E to follow courses of study included within the curriculum.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(5)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 6(5)(b)</i></p>
<p>33D Determination of a pupil's "relevant school or institution"</p> <p>(1) Where, during the fourth key stage, a registered pupil of a maintained school requests that the school's head teacher determines the pupil's relevant school or institution, the head teacher must comply with that request. But this is subject to regulations made under subsection (3).</p> <p>(2) A pupil's relevant school or institution is the maintained school or institution whose governing body is, in the opinion of the head teacher, likely to be responsible for providing (or making arrangements for the provision of) the majority of the pupil's education once he or she has ceased to be of compulsory school age.</p> <p>(3) Regulations may make provision as to the making of requests and determinations under this section, including in particular provision as to the date or time by which a request or determination is to be made.</p> <p><u>(3A) The Welsh Ministers must consult the Commission before making regulations under subsection (3).</u></p> <p>(4) This section does not require any person to admit a pupil to a particular school or institution.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(6)</i></p>
<p>33E Pupils' choices of local curriculum courses</p> <p>(1) A registered pupil of a maintained school has the right to elect to follow, during the period de-scribed in subsection (2) ("the entitlement period"), a course or courses of study included within the relevant local curriculum for that pupil. But this is subject to regulations made under subsection (3).</p> <p>(2) The entitlement period—</p> <p>(a) begins on the first day of the academic year subsequent</p>	

<p>to the pupil having ceased to be of compulsory school age; and</p> <p>(b) ends on the day on which he or she attains the age of nineteen.</p> <p>(3) Regulations may make provision as to the making of elections under this section, including in particular provision—</p> <p>(a) specifying the maximum number of courses of study of a particular type that a pupil has the right to elect to follow;</p> <p>(b) identifying points to be allotted to courses of study and preventing a pupil from having the right to elect to follow a combination of courses of study if their aggregate points exceed a specified amount;</p> <p>(c) as to the period during which elections are to be made.</p> <p><u>(3A) The Welsh Ministers must consult the Commission before making regulations under subsection (3).</u></p> <p>(4) For the purposes of this section the “relevant local curriculum”, in relation to a pupil, means—</p> <p>(a) where it has been determined under section 33D that a pupil's “relevant school or institution” is a school—</p> <p>(i) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> formed under section 33A a single local curriculum for the area of the local authority by which the school is maintained, that local curriculum; or</p> <p>(ii) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> formed under section 33A more than one local curriculum for the area of the local authority by which the school is maintained, the local curriculum in respect of which the school is designated under section 33C(2);</p> <p>(b) where it has been determined under section 33D that a pupil's “relevant school or institution” is an institution—</p> <p>(i) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> formed under section 33A a single local curriculum for the local authority area in which the institution is situated, that local curriculum; or</p> <p>(ii) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> formed under section 33A more than one local curriculum for the local authority area in which the institution is situated, the local curriculum in respect of which the institution is designated under section 33C(2).</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(7)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 5(7)(b)</i></p>
<p>33G Head teacher's or principal's decision as to entitlement</p> <p>(1) If the head teacher or principal of a student's relevant school or institution is satisfied that any of the grounds in subsection (2) apply, the head teacher or principal may decide that the</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(8)</i></p>

<p>student is not entitled to follow a course of study which the student has elected to follow under section 33E.</p> <p>(2) The grounds referred to in subsection (1) are that—</p> <p>(a) as a result of the student's level of educational attainment, the course of study is not suitable for him or her;</p> <p>(b) as a result of other elections made by the student under section 33E(1), it is not reasonably practicable for him or her to follow the course of study;</p> <p>(c) the amount of time likely to be spent travelling to the place at which the course is likely to be delivered would be detrimental to the student's education;</p> <p>(d) disproportionate expenditure would be incurred if the student were to follow the course of study;</p> <p>(e) the student's or another person's health or safety would be placed unacceptably at risk if the student were to follow the course of study.</p> <p>(3) Regulations may make provision connected with the making of decisions under subsection (1), including in particular provision—</p> <p>(a) as to the time or date by which decisions are to be made;</p> <p>(b) as to the procedure to be followed in connection with the making of decisions;</p> <p>(c) for appeals against decisions to be made to the school or institution's governing body or another person specified in the regulations;</p> <p>(d) as to the time or date by which appeals are to be determined;</p> <p>(e) as to the procedure to be followed in connection with the determination of an appeal.</p> <p>(4) A head teacher or principal and governing body or other person charged with determining appeals under regulations made under subsection (3) must have regard to any guidance given from time to time by the Welsh Ministers as to the exercise of their functions under this section.</p> <p>(5) The Welsh Ministers may by order—</p> <p>(a) amend or omit any paragraph of subsection (2);</p> <p>(b) add additional paragraphs to that subsection;</p> <p>(c) amend or omit such additional paragraphs.</p> <p><u>(6) The Welsh Ministers must consult the Commission before making regulations under subsection (3), giving guidance under subsection (4) or making an order under subsection (5).</u></p>	
<p>33I Head teacher's or principal's decision to remove entitlement</p> <p>(1) If the head teacher or principal of a student's relevant school</p>	

<p>or institution is satisfied that any of the grounds in subsection (2) apply, the head teacher or principal may decide that a student is no longer entitled to follow a course of study that the student was entitled to follow under section 33F.</p> <p>(2) The grounds referred to in subsection (1) are that—</p> <p>(a) the student's or another person's health or safety would be placed unacceptably at risk if the pupil were to continue to follow the course of study;</p> <p>(b) disproportionate expenditure would be incurred if the pupil were to continue to follow the course of study.</p> <p>(3) Regulations may make provision connected with the making of decisions under subsection (1) including in particular provision—</p> <p>(a) as to the procedure to be followed in connection with the making of decisions;</p> <p>(b) for appeals against decisions to be made to the school or institution's governing body or another person specified in the regulations;</p> <p>(c) as to the effect of a decision pending determination of an appeal;</p> <p>(d) as to the procedure to be followed in connection with the determination of an appeal.</p> <p>(4) A head teacher or principal and governing body or other person charged with determining appeals under regulations made under subsection (3) must have regard to any guidance given from time to time by the Welsh Ministers as to the exercise of their functions under this section.</p> <p>(5) The Welsh Ministers may by order—</p> <p>(a) amend or omit any paragraph of subsection (2);</p> <p>(b) add additional paragraphs to that subsection;</p> <p>(c) amend or omit such additional paragraphs.</p> <p><u>(6) The Welsh Ministers must consult the Commission before making regulations under subsection (3), giving guidance under subsection (4) or making an order under subsection (5).</u></p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(9)</i></p>
<p>33J Planning the local curriculum</p> <p>(1) The following persons must assist the Welsh Ministers <u>the Commission</u> in planning the local curriculum or curricula for a local authority's area—</p> <p>(a) the local authority;</p> <p>(b) the governing body and head teacher of any maintained school maintained by the authority;</p> <p>(c) the governing body and principal of an institution in the authority's area.</p> <p>(2) In subsection (1), “planning the local curriculum or curricula”</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(10)(a)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>means the process by which the Welsh Ministers decide <u>the Commission decides</u> under section 33A which courses of study to include in the local curriculum or curricula.</p> <p>(3) The persons mentioned in paragraphs (a) to (c) of subsection (1) must have regard to any guidance given from time to time by the Welsh Ministers as to the exercise of their functions under that sub-section.</p> <p>(4) The persons mentioned in paragraphs (a) and (b) of subsection (1) must comply with any direction given by the Welsh Ministers as to the exercise of their functions under that subsection.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(10)(b)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 5(10)(c)</i></p>
<p>33K Delivery of local curriculum entitlements: joint-working</p> <p>(1) The objective of this section is to maximise the availability of courses of study included in a local curriculum formed under section 33A.</p> <p>(2) In relation to the local curriculum or curricula for a local authority, the persons mentioned in subsection (4) must take all reasonable steps in order to achieve the objective of this section.</p> <p>(3) The duty under subsection (2) includes, but is not limited to, a duty to seek to enter into cooperation arrangements where, having considered whether it would further the objective of this section to do so, the persons mentioned in subsection (4) have concluded that entering into such arrangements would further that objective.</p> <p>(4) The persons are—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the local authority; (b) the governing body of a secondary school maintained by the authority; and (c) the governing body of an institution within the further education sector which is situated within the area of the authority. <p>(5) In this section and section 33L “co-operation arrangements” means—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) arrangements under which any person provides, on behalf of the governing body of a maintained school, a course of study included within the relevant local curriculum for the school; (b) arrangements under which any person provides, on behalf of the governing body of an institution, a course of study included within the relevant local curriculum for the institution; (ba) arrangements made in exercise of the powers of collaboration described in section 4 of the Education 	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(11)</i></p>

<p>(Wales) Measure 2011</p> <p>(c) [repealed]</p> <p>(d) [repealed].</p> <p>(6) For the purposes of this section, “relevant local curriculum” means—</p> <p>(a) in relation to a maintained school—</p> <p>(i) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> formed a single local curriculum for the area of the local authority by which the school is maintained, that local curriculum; or</p> <p>(ii) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> formed more than one local curriculum for the area of the local authority by which the school is maintained, the local curriculum in respect of which the school is designated under section 33C(2);</p> <p>(b) in relation to an institution—</p> <p>(i) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> have formed a single local curriculum for the local authority area in which the institution is situated, that curriculum; or</p> <p>(ii) where the Welsh Ministers have <u>the Commission has</u> formed more than one local curriculum for the local authority area in which the institution is situated, the local curriculum in respect of which the institution is designated under section 33C(2).</p>	
<p>33L Joint-working: guidance and directions</p> <p>(1) A local authority, a governing body of a maintained school and the governing body of an institution must have regard to any guidance given from time to time by the Welsh Ministers as to the discharge of their duties under section 33K.</p> <p>(2) Guidance given under subsection (1) may relate to the contents of co-operation arrangements.</p> <p><u>(2A) The Welsh Ministers must consult the Commission before giving guidance under subsection (1).</u></p> <p>(3) A local authority and a governing body of a maintained school must comply with any direction given by the Welsh Ministers as to the entering into of co-operation arrangements.</p> <p>(4) A direction under subsection (3)—</p> <p>(a) may require persons to enter into specified arrangements;</p> <p>(b) may specify the terms upon which arrangements are to be entered into (whether generally or in respect of specified arrangements);</p> <p>(c) in the case of a direction to enter into specified arrangements with a person who is not mentioned in</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(12)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>subsection (1), must not be given unless that person consents to the direction.</p>	
<p>33M Power to amend learning domains</p> <p><u>(1)</u> The Welsh Ministers may by order—</p> <p>(a) amend or omit any paragraph of subsection (3) of section 33A;</p> <p>(b) add additional paragraphs to that subsection;</p> <p>(c) amend or omit such additional paragraphs.</p> <p><u>(2) The Welsh Ministers must consult the Commission before making an order under subsection (1).</u></p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(13)</i></p>
<p>33N The local curriculum: interpretation</p> <p>(1) In sections 33A to 33L<u>33M</u>—</p> <p>“academic year” means the period beginning on the fourth Monday of September in any year and ending on the first day of September in the following year;</p> <p><u>“the Commission” means the Commission for Tertiary Education and Research;</u></p> <p>“course of study” means a course of education or training that—</p> <p>(a) leads to a form of qualification or set of forms of qualification approved under Part 4 of the Qualifications Wales Act 2015 or designated under Part 5 of that Act, or</p> <p>(b) is designated by the Welsh Ministers under section 34(8) of that Act;</p> <p>“entitlement period” means the period described in section 33E(2);</p> <p>“fourth key stage” is to be construed in accordance with section 103 of the Education Act 2002;</p> <p>“institution” means an institution within the further education sector in Wales unless the institution provides education wholly or mainly for persons with a learning difficulty (within the meaning of section 41); additional learning needs (within the meaning given by the Additional Learning Needs and Education Tribunal (Wales) Act 2018);</p> <p>“local curriculum” and “local curricula” are to be construed in accordance with section 33A;</p> <p>“local authority” means a local authority in Wales;</p> <p>“maintained school” means a community, foundation or voluntary school maintained by a local authority in Wales provided that it is also a secondary school;</p> <p>“principal”, in relation to an institution, means the principal or other head of the institution;</p> <p>“regulations” means regulations made by the Welsh Ministers;</p> <p>“relevant school or institution”, in relation to a person, is</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(14)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 5(14)(b)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>to be construed in accordance with section 33D; “relevant student”, in relation to a maintained school or institution, means a student for whom the school or institution is his or her relevant school or institution; “student” means a person who has made an election under section 33E.</p> <p>(2) Unless the context otherwise requires, an expression used in sections 33A to 33N, 33P and 33Q and also the Education Act 1996 is to bear for the purposes of those sections the meaning given to it for the purposes of that Act.</p>	
<p>33O Local curriculum: directions</p> <p>Any direction given by the Welsh Ministers under sections 33A(4), 33J(3) and 33L(3) may be varied or revoked by a further direction.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(15)</i></p>
<p>33P Application of local curriculum provisions to students who are registered pupils of special schools or who have additional learning needs</p> <p>(1) Regulations <u>made by the Welsh Ministers</u> may apply the provisions of sections 33A to 33L, 33N and 33O and the provisions of any regulations made under section 46 of the Learning and Skills (Wales) Measure 2009 in respect of a person who falls, or is likely to fall, within subsection (3).</p> <p>(2) The regulations may apply those provisions with such modifications as appear to the Welsh Ministers to be necessary or expedient.</p> <p>(3) A person falls within this subsection if he or she—</p> <p>(a) is above compulsory school age; and</p> <p>(b) either—</p> <p>(i) a registered pupil of a community special school which is maintained by a local authority in Wales and is not established in a hospital; or</p> <p>(ii) receiving the majority of his or her education at an institution which provides education wholly or mainly for persons with additional learning needs (within the meaning of section 41).</p> <p>(4) <u>The Welsh Ministers must consult the Commission for Tertiary Education and Research before making regulations under subsection (1).</u></p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(16)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 5(16)(b)</i></p>
<p>33Q Application of local curriculum provisions to institutions within the higher education sector</p> <p>(1) Regulations <u>made by the Welsh Ministers</u> may apply the provisions of sections 33A to 33L, 33N and 33O and the provisions of regulations made under section 46 of the</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>connected matters (including employment).</p> <p>(2) The Welsh Ministers may secure the provision of financial resources under subsection (1) — (a) by providing resources themselves; (b) by making arrangements for the provision of resources by another person; (c) by making arrangements for the provision of resources by persons jointly (whether or not including the Welsh Ministers).</p> <p>(3) In exercising their power under subsection (1)(c) the Welsh Minister may secure the provision of financial resources by reference to any fees or charges payable by the person receiving or proposing to receive the education or training or to any other matter (such as transport or childcare).</p> <p>35 Financial resources: conditions</p> <p>(1) If the Welsh Ministers themselves provide financial resources under section 34 they may impose conditions; and the conditions may include any provisions described below.</p> <p>(2) The conditions may — (a) require the Welsh Ministers or a person designated by them to be allowed access to a person's accounts and documents and to be given rights in relation to a person's computers and associated apparatus and material; (b) require a person to whom financial resources are provided to give to the Welsh Ministers information they request for the purpose of carrying out their functions under this Part.</p> <p>(3) The conditions may require a person providing or proposing to provide education or training (the provider) to make arrangements providing for all or any of the following — (a) for the provider to charge fees by reference to specified criteria; (b) for the provider to make awards by reference to specified criteria; (c) for the provider to recover amounts from persons receiving education or training or from employers (or from both); (d) for amounts to be determined by reference to specified criteria where provision is made under paragraph (c); (e) for specified exemptions to operate where provision is made under paragraph (c); (f) for the provider to make provision specified in a report of an assessment conducted under section 140.</p> <p>(4) [repealed]</p>	
---	--

- ~~(5) The conditions may—~~
- ~~(a) enable the Welsh Ministers to require the repayment (in whole or part) of sums paid by the Welsh Ministers if any of the conditions subject to which the sums were paid is not complied with;~~
 - ~~(b) require the payment of interest in respect of any period in which a sum due to the Welsh Ministers in accordance with any condition is unpaid.~~

~~(6) [repealed]~~

36 Funding of school sixth-forms

- ~~(1) The Welsh Ministers may make a grant to a local authority—~~
- ~~(a) on the condition that the grant be applied as part of the authority's schools budget for a financial year funding period, and~~
 - ~~(b) with a view to the grant being used for the purposes of, or for purposes connected with, the provision by schools of education suitable to the requirements of persons above compulsory school age.~~

~~(2) A grant made under this section may be made on conditions in addition to the condition mentioned in subsection (1)(a) (including conditions of a kind which could be imposed under section 35).~~

~~(3) "Schools budget" has the same meaning as in Part II of the School Standards and Framework Act 1998 (framework for maintained schools).~~

~~(3) In this section—~~

~~"funding period" means a financial year or, if some other period is prescribed in relation to Wales under subsection (1B) of section 45 of the School Standards and Framework Act 1998 (maintained schools to have budget shares), that other period;~~

~~"local authority" means a local authority in Wales (within the meaning of section 579(1) of the Education Act 1996);~~

~~"schools budget" has the same meaning as in Part 2 of that Act (framework for maintained schools).~~

37 Assessments and means tests

~~(1) The Welsh Ministers may develop schemes for the assessment of the performance of persons in providing post-16 education and training.~~

~~(2) The Welsh Ministers may take the assessments into account in deciding how to exercise their powers under section 34.~~

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(3) The Welsh Ministers may— (a) carry out means tests; (b) arrange for other persons to carry out means tests.</p> <p>(4) The Welsh Ministers may take the results of the tests into account in exercising their power under section 34(1)(c).</p> <p>38 Qualifying accounts and arrangements</p> <p>(1) The Welsh Ministers may promote— (a) the holding of accounts which qualify under section 104; (b) the making of arrangements which qualify under section 105.</p> <p>(2) [repealed]</p>	
<p>40 Research and information</p> <p>(1) [repealed]</p> <p>(2) [repealed]</p> <p>(3) [repealed]</p> <p>(4) [repealed]</p> <p>(5) The Welsh Ministers must establish systems for collecting information which is designed to secure that their decisions with regard to education and training are made on a sound basis.</p> <p>(6) The Welsh Ministers may secure the provision of facilities for providing information, advice or guidance about education or training or connected matters (including employment).</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(19)</i></p>
<p>41 Persons with additional learning needs</p> <p>(1) In discharging its functions under sections 31, 32 and 34(1)(a) to (d) and (g) the Welsh Ministers must have regard— (a) to the needs of persons with learning difficulties, and additional learning needs; (b) to the desirability of facilities being available which would assist the discharge of duties under the Additional Learning Needs and Education Tribunal (Wales) Act 2018.</p> <p>(2) If the Welsh Ministers are satisfied that they cannot secure the provision of facilities for education or training which are sufficient in quantity and adequate in quality for a person with a learning difficulty who is over compulsory school age but who has not attained the age of 19 unless they also secure the provision of boarding accommodation for him, the Welsh Ministers must secure the provision of boarding accommodation for him.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(20)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(3) If the Welsh Ministers are satisfied that they cannot secure the provision of reasonable facilities for education or training for a person with a learning difficulty who has attained the age of 19 but not the age of 25 unless they also secure the provision of boarding accommodation for him, the Welsh Ministers must secure the provision of boarding accommodation for him.</p> <p>(4) If the Welsh Ministers are satisfied that they cannot secure the provision of reasonable facilities for education or training for a person with a learning difficulty who has attained the age of 25 unless they also secure the provision of boarding accommodation for him, the Welsh Ministers may secure the provision of boarding accommodation for him.</p> <p>(5) A person has a learning difficulty if—</p> <p style="padding-left: 2em;">(a) he has a significantly greater difficulty in learning than the majority of persons of his age, or</p> <p style="padding-left: 2em;">(b) he has a disability which either prevents or hinders him from making use of facilities of a kind generally provided by institutions providing post-16 education or training.</p> <p>(5A) In this Part, “additional learning needs” has the meaning given by section 2 of the Additional Learning Needs and Education Tribunal (Wales) Act 2018, and “additional learning provision” has the meaning given by section 3 of that Act.</p> <p>(6) But a person is not to be taken to have a learning difficulty solely because the language (or form of language) in which he is or will be taught is different from a language (or form of language) which has at any time been spoken in his home.</p>	
<p>73 Inspectors of Education and Training in Wales</p> <p>(1) Her Majesty's Chief Inspector of Schools in Wales is renamed Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales or Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru.</p> <p>(2) Her Majesty's Inspectors of Schools in Wales are renamed Her Majesty's Inspectors of Education and Training in Wales or Arolgwyr Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru.</p> <p>(3) In any provision of, or made under, any enactment—</p> <p style="padding-left: 2em;">(a) for “Her Majesty's Chief Inspector of Schools in Wales” substitute “Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales or Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru”; and</p> <p style="padding-left: 2em;">(b) for “Her Majesty's Inspectors of Schools in Wales” substitute “Her Majesty's Inspectors of Education and Training in Wales or Arolgwyr Ei Mawrhydi dros Addysg</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 5(21)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>within the remit of the Chief Inspector for Wales by this Part;</p> <p>(b) the standards achieved by those receiving that education and training; and</p> <p>(c) whether the financial resources made available to those providing it are managed efficiently and used so as to provide value for money.</p> <p>(2) When asked to do so by the National Assembly, the Chief Inspector for Wales must—</p> <p>(a) give the National Assembly advice on such matters, relating to education and training brought within the remit of the Chief Inspector for Wales by this Part, as the National Assembly may specify;</p> <p>(b) inspect such education or training, or such class of education or training, within that remit as the National Assembly may specify;</p> <p>(c) report on the result of an inspection conducted under this section.</p> <p>(3) The Chief Inspector for Wales is to have such other functions in connection with education and training brought within the remit of the Chief Inspector for Wales by this Part as the National Assembly may specify.</p> <p>(4) The functions specified under subsection (3) may include functions with respect to training of or for teachers, lecturers, trainers or other persons engaged in the provision of education or training which is brought within the remit of the Chief Inspector for Wales by this Part.</p> <p>(5) In exercising functions under this Part, the Chief Inspector for Wales must have regard to—</p> <p>(a) advice given by the National Assembly; and</p> <p>(b) such aspects of the National Assembly's policy as the National Assembly may specify.</p> <p>77— Inspections</p> <p>(1) The Chief Inspector for Wales must inspect education and training brought within the remit of the Chief Inspector for Wales by this Part.</p> <p>(2) Inspections are to be conducted at such intervals as may be prescribed.</p> <p>(3) The Chief Inspector for Wales must report in writing on—</p> <p>(a) the quality of the education or training inspected;</p> <p>(b) the standards achieved by those receiving that education or training; and</p> <p>(c) whether the financial resources made available to the provider of the education or training are managed</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>efficiently and used in a way which provides value for money.</p> <p>(4) — The report under subsection (3) must be made within such period as may be prescribed.</p> <p>(5) — The Chief Inspector for Wales must without delay send a copy of the report under subsection (3) to—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) — the National Assembly;(b) — [repealed](c) — any local authority in Wales providing funds for the education or training inspected; and(d) — the provider of the inspected education or training. <p>(6) — Copies may also be sent to such other persons as the Chief Inspector for Wales considers appropriate.</p> <p>(7) — A copy may be supplied under subsection (6) free of charge or on payment of such fee, not exceeding the cost of supplying the copy, as the Chief Inspector for Wales may determine.</p> <p>(8) — The Chief Inspector for Wales must arrange for the report to be published in such manner as he considers appropriate.</p> <p>(9) — “Prescribed” means prescribed in regulations made by the National Assembly.</p> <p>78 — General powers</p> <p>(1) — The Chief Inspector for Wales may give advice to the National Assembly on any matter relating to education or training brought within the remit of the Chief Inspector for Wales by this Part.</p> <p>(2) — The Chief Inspector for Wales may inspect, and report on, any education or training of that kind.</p> <p>(3) — The Chief Inspector for Wales may inspect any education or training—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) — which is not of that kind, but(b) — which would be if it were funded in one of the ways mentioned in section 75, <p>if the provider of the education or training asks the Chief Inspector for Wales to do so.</p> <p>(4) — The Chief Inspector for Wales may charge for the cost of an inspection conducted under subsection (3).</p> <p>(5) — Subsections (5) to (8) of section 77 apply to a report under subsection (2) as they apply to a report under that section.</p> <p>(6) — The Chief Inspector for Wales may arrange for a report of an inspection carried out as a result of a request under subsection (3) to be published.</p>	
--	--

79 — Right of entry and offences

- (1) ~~When conducting an inspection under this Part, the Chief Inspector for Wales has, at all reasonable times—~~
- ~~(a) a right of entry to premises on which the education or training being inspected is provided;~~
 - ~~(b) a right of entry to premises of the provider of that education or training which are used in connection with that provision;~~
 - ~~(c) a right to inspect, and take copies of, any records kept by that person, and any other documents containing information relating to the education or training, which the inspector requires for the purposes of the inspection.~~
- (2) ~~In respect of education or training provided by an employer in the workplace, the right of entry conferred by subsection (1) may be exercised only if the employer has been given reasonable notice in writing.~~
- (3) ~~The right to inspect records conferred by subsection (1)(c) includes the right to have access to, and to inspect and check the operation of, any computer and any associated apparatus or material which is or has been in use in connection with the records in question.~~
- (4) ~~That right also includes the right to such assistance from—~~
- ~~(a) the person by whom or on whose behalf the computer is or has been so used, or~~
 - ~~(b) any person having charge of, or otherwise concerned with the operation of, the computer, apparatus or material,~~
- ~~as the Chief Inspector for Wales may reasonably require.~~
- (5) ~~It is an offence wilfully to obstruct the Chief Inspector for Wales in the exercise of functions in relation to an inspection under this Part.~~
- (6) ~~A person guilty of such an offence is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 4 on the standard scale.~~

80 — Action plans

- (1) ~~This section applies if the Chief Inspector for Wales publishes a report of an inspection.~~
- (2) ~~But it does not apply to a report of an inspection conducted—~~
- ~~(a) as a result of a request under section 78(3); or~~
 - ~~(b) under section 83.~~
- (3) ~~The provider of the education or training which is the subject of the report must prepare a written statement of the action which he proposes to take in the light of the report and the period~~

~~within which he proposes to take it.~~

- ~~(4) The person making the statement must—~~
- ~~(a) publish it within such period, and in such manner, as may be prescribed by regulations made by the National Assembly; and~~
 - ~~(b) send copies of it to such persons as may be so prescribed.~~

81 [repealed]

82 Inspections of education and training provided under 1973 Act arrangements

- (1) The Chief Inspector for Wales may, at the request of the Secretary of State or the Chief Inspector for England, inspect any education or training provided in Wales by the Secretary of State in accordance with arrangements made under section 2 of the Employment and Training Act 1973.
- (2) A report of an inspection conducted under this section at the request of the Secretary of State must be given to the Secretary of State.
- (3) The Secretary of State may arrange for the report to be published in such manner as he considers appropriate.
- (4) A report of an inspection conducted under this section at the request of the Chief Inspector for England must be given to that Chief Inspector.
- (5) The Chief Inspector for England may arrange for the report to be published in such manner as it considers appropriate.
- (6) The Chief Inspector for Wales must send a copy of any report under subsection (2) or (4) to the National Assembly.
- (7) In this section “the Chief Inspector for England” means Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills.

~~83~~ Area inspections

- ~~(1) If asked to do so by the National Assembly, the Chief Inspector for Wales must inspect—~~
- ~~(a) the quality and availability of a specified description of education or training, in a specified area in Wales, for persons who are aged 15 or over;~~
 - ~~(b) the standards achieved by those receiving that education or training; and~~
 - ~~(c) whether the financial resources made available to those providing that education and training are managed efficiently and used in a way which provides value for money.~~

(2) The Chief Inspector for Wales may, without being asked to, conduct such an inspection. (3) If financial resources have been applied by the National Assembly or a local authority in Wales in respect of education or training which is being inspected under this section, the inspection may extend to considering the manner in which those resources have been applied and whether they have been applied in a way which provides value for money. (4) The education or training that may be made the subject of an area inspection is any education or training within the remit of the Chief Inspector for Wales (whether as a result of this Part or of any other enactment). (5) A provider of education or training which is the subject of an area inspection must provide such information as the Chief Inspector for Wales may reasonably require in connection with the inspection. (6) The National Assembly and any local authority in Wales within the area which is the subject of an area inspection must provide such information as the Chief Inspector for Wales may reasonably require in connection with the inspection. (7) The National Assembly may by regulations make further provision with respect to the obligation to provide information imposed by this section. (8) On completing an area inspection, the Chief Inspector for Wales must make a written report. (9) Subsections (4), (5)(a) to (c) and (6) to (9) of section 77 apply to a report under this section as they apply to a report under that section. (9A) For provision on reporting on sixth forms found to be causing concern in an area inspection, see sections 44C and 44E of the Education Act 2005. (10) “Area inspection” means an inspection under this section. (11) In subsection (1)(a) “persons who are aged 15” includes persons for whom education is being provided at a school who will attain that age in the current school year; and for this purpose “school” and “school year” have the same meaning as in the Education Act 1996. 84 — Action plans following section 83 inspections (1) This section applies if the Chief Inspector for Wales publishes a report of an area inspection conducted under section 83.	

~~(2) — [repealed]~~

~~(3) — The National Assembly may direct a local authority in Wales whose area is wholly or partly in the area covered by the report to prepare a written statement of the action which they propose to take in the light of the report and the period within which they propose to take it.~~

~~(4) — In preparing the statement the authority must consult such persons as the National Assembly may direct.~~

~~(5) — The person making the statement must —~~

~~(a) — publish it within such period, and in such manner, as may be prescribed by regulations made by the National Assembly; and~~

~~(b) — send copies of it to such persons as may be so prescribed.~~

~~85 — Studies across Wales or of provision made outside Wales~~

~~(1) — The National Assembly may direct the Chief Inspector for Wales to carry out —~~

~~(a) — a survey of Wales, or of a specified area within Wales, in respect of specified matters relating to policy concerned with education or training for persons aged 16 or over; or~~

~~(b) — a comparative study of the provision made outside Wales in respect of specified matters relating to such education or training.~~

~~(2) — The Chief Inspector for Wales may, without being directed to, carry out a survey or study of that kind.~~

~~86 — Annual reports~~

~~(1) — The annual report of the Chief Inspector for Wales required by section 21(1)(a) of the Education Act 2005 must include an account of the exercise of functions of the Chief Inspector for Wales under this Part.~~

~~(2) — The power conferred by that section to make other reports includes a power to make reports with respect to matters relating to education or training which is brought within the remit of the Chief Inspector for Wales by this Part.~~

~~87 — Annual plan of the Chief Inspector for Wales~~

~~(1) — The Chief Inspector for Wales must, for the purposes of the consultation required under section 104(4) of the 1998 Act (funding of HM Chief Inspector of Education and Training for Wales), prepare a plan for each financial year.~~

~~(2) — The plan must be submitted to the National Assembly by such~~

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>time before the beginning of the financial year to which it relates as the National Assembly may direct.</p> <p>(3) The plan must contain estimates of—</p> <p>(a) the expenditure necessary, in the financial year to which the plan relates, in order to secure that the functions of the Chief Inspector for Wales are discharged effectively; and</p> <p>(b) the income which the Chief Inspector for Wales will receive in that financial year and which may be applied towards meeting the expenses of the Chief Inspector for Wales.</p> <p>(4) The plan must also contain proposals for the management of any funds which may be provided by the National Assembly for that financial year.</p> <p>(5) The Chief Inspector for Wales may, after the plan has been approved under section 104(4A) of the 1998 Act, publish it in such manner and at such time as appear to the Chief Inspector for Wales to be appropriate.</p> <p>(6) “The 1998 Act” means the Government of Wales Act 1998.</p> <p>88 — Defamation</p> <p>(1) For the purposes of the law of defamation, any report under this Part is privileged unless its publication is shown to have been made with malice.</p> <p>(2) Nothing in subsection (1) limits any privilege subsisting apart from that subsection.</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Addysg 2002	
<p>178 Training and education provided in the workplace for 14 to 16 year olds</p> <p>(1) The Learning and Skills Act 2000 (c 21) is amended as follows.</p> <p>(2) [repealed]</p> <p>(3) [repealed]</p> <p>(4) In section 83 (area inspections in Wales)— (a) in subsection (1)(a) for “16” there is substituted “15”, and (b) after subsection (10) there is inserted— “(11) In subsection (1)(a) “persons who are aged 15” includes persons for whom education is being provided at a school who will attain that age in the current school year; and for this purpose “school” and “school year” have the same meaning as in the Education Act 1996.”.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 6(2)</i></p>
<p>Learning and Skills Act 2000 (Schedule 21)</p> <p>125</p> <p>(1) Section 36 of the Learning and Skills Act 2000 (funding of school sixth-forms by National Council for Education and Training for Wales) is amended as follows.</p> <p>(2) In subsection (1)(a) for “local schools budget” there is substituted “schools budget”.</p> <p>(3) In subsection (3) for “Local schools budget” there is substituted “Schools budget”.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 6(3)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p><u>within subsection (1) who is—</u></p> <p><u>(a) a registered institution, or</u></p> <p><u>(b) an institution in Wales other than a registered institution in receipt of financial resources—</u></p> <p><u>(i) provided by the Commission for Tertiary Education and Research under paragraph (a) of subsection (3) of section 82 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021 (higher education courses),</u></p> <p><u>(ii) secured by the Commission for Tertiary Education and Research or the Welsh Ministers under paragraph (a) of subsection (1) of section 89 of that Act (further education or training), or</u></p> <p><u>(iii) provided by the Commission for Tertiary Education and Research under paragraph (a) of subsection (1) of section 95 of that Act (apprenticeships).</u></p> <p><u>(3) In subsection (2)</u></p> <p><u>“institution in Wales” means an institution whose activities are wholly or mainly carried on in Wales;</u></p> <p><u>“registered institution” means an institution registered in the register established and maintained by the Commission for Tertiary Education and Research under section 11 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021.</u></p> <p><u>(4) The power to make regulations in subsection (2) is to be exercised by statutory instrument.</u></p> <p><u>(5) A statutory instrument containing regulations made under subsection (2) is subject to annulment in pursuance of a resolution of Senedd Cymru.</u></p>	
<p>12 Qualifying complaints</p> <p>(1) In this Part “qualifying complaint” means, subject to subsections (2) and (3), a complaint about an act or omission of a qualifying institution which is made by a person—</p> <p>(a) as a student or former student at that institution, or</p> <p>(b) as a student or former student at another institution (whether or not a qualifying institution) undertaking a course of study, or programme of research, leading to the grant of one of the qualifying institution's awards.</p> <p>(2) A complaint which falls within subsection (1) is not a qualifying complaint to the extent that it relates to matters of academic judgment.</p> <p><u>(2A) A complaint within subsection (1) about an act or omission of a qualifying institution specified in regulations made under paragraph (b) of subsection (2) of section 11 is a qualifying complaint only if it is made by a person who is undertaking or</u></p>	<p><i>Adran 116, paragraff 3</i></p>

<p><u>has undertaken a course funded by the Commission for Tertiary Education and Research or the Welsh Ministers under—</u></p> <p>(i) <u>paragraph (a) of subsection (3) of section 82 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021 (higher education courses),</u></p> <p>(ii) <u>paragraph (a) of subsection (1) of section 89 of that Act (further education or training), or</u></p> <p>(iii) <u>paragraph (a) of subsection (1) of section 95 of that Act (apprenticeships).</u></p> <p>(3) The designated operator may determine that a complaint within subsection (1) about an act or omission of a qualifying institution within paragraph (e) paragraph (da), (e), (ea) or (f) of section 14 <u>subsection (1) of section 11, or of a qualifying institution specified in regulations made under subsection (2) of that section,</u> is a qualifying complaint only if it is made by a person who is undertaking or has undertaken a particular course or a course of a particular description.</p>	
<p>20A Institutions that cease to be qualifying institutions</p> <p>(1) An institution that ceases to be a qualifying institution is a “transitional institution” during the shorter of—</p> <p>(a) the period of 12 months beginning with the day on which it ceases to be a qualifying institution, and</p> <p>(b) the period beginning with that day and ending when it becomes a qualifying institution again,</p> <p>(and the shorter period is referred to in this section as “the transitional period”).</p> <p>(2) For the purposes of this Part, a transitional institution is to be treated as continuing to be a qualifying institution during the transitional period, subject to subsection (3).</p> <p>(3) A complaint is not a qualifying complaint to the extent that it is about an act or omission of a transitional institution which occurred on or after the day on which the transitional period began.</p> <p>(4) In section 12(3) (power of designated operator to determine when certain complaints are qualifying complaints), the reference to a qualifying institution within paragraph (da), (e), (ea) or (f) of <u>subsection (1) of section 11</u> includes a transitional institution that was a qualifying institution within the paragraph in question immediately before the beginning of the transitional period.]</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 7(2)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Addysg 2005	
<p>20 Functions of Chief Inspector</p> <p>(1) The Chief Inspector has the general duty of keeping the Assembly informed about—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the quality of the education provided by schools in Wales, (b) how far that education meets the needs of the range of pupils at those schools, (c) the educational standards achieved in those schools, (d) the quality of the leadership in and management of those schools, including whether the financial resources made available to those schools are managed efficiently, (e) the spiritual, moral, social and cultural development of pupils at those schools, and (f) the contribution made by those schools to the well-being of those pupils, (g) actions taken at maintained schools to promote healthy eating and drinking. <p>(2) When asked to do so by the Assembly, the Chief Inspector must—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) give advice to the Assembly on such matters as may be specified in the Assembly's request, and (b) inspect and report on such school, or class of school, in Wales as may be so specified. <p>(3) In addition, the Chief Inspector has the following specific duties—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) establishing and maintaining the register mentioned in section 25(1); (b) giving guidance to inspectors registered in that register, and such other persons as he considers appropriate, in connection with inspections of schools in Wales under section 28 and the making of reports of such inspections; (c) keeping under review the system of inspecting schools under that section and, in particular, the standard of such inspections and of the reports made by registered inspectors; (d) keeping under review the extent to which any requirement imposed by or under this Part, or any other enactment, on any registered inspector, local authority, proprietor of a school or governing body in relation to inspections of schools in Wales is complied with; (e) promoting efficiency in the conduct and reporting of inspections of schools in Wales by encouraging competition in the provision of services by registered 	<p><i>Atodlen 4, paragraff 8(2)</i></p>

<p>inspectors.</p> <p>(4) The Chief Inspector may at any time give advice to the Assembly on any matter connected with schools, or a particular school, in Wales.</p> <p>(5) The Chief Inspector is to have such other functions in connection with schools in Wales, including functions with respect to the training of teachers for such schools, as may be assigned to him by the Assembly.</p> <p>(6) In exercising his functions, the Chief Inspector must have regard to such aspects of policy adopted or formulated by the Assembly as the Assembly may direct.</p> <p>(7) This section does not apply in relation to education which is brought within the remit of the Chief Inspector by Part 4 of the Learning and Skills Act 2000 (c 21) <u>to which the functions of the Chief Inspector under Part 2 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021 apply.</u></p> <p>24 Power of Chief Inspector to arrange for inspections</p> <p>(1) The Chief Inspector may cause any school in Wales to be inspected by one or more of Her Majesty's Inspectors of Education and Training in Wales (in this section referred to as "Inspectors").</p> <p>(2) Where an inspection of a school in Wales is being conducted by a registered inspector under section 28, the Chief Inspector may arrange for that inspection to be monitored by one or more Inspectors.</p> <p>(3) An Inspector inspecting a school, or monitoring an inspection, under this section has at all reasonable times—</p> <p>(a) a right of entry to the premises of the school,</p> <p>(b) a right of entry to any other premises on which, by virtue of arrangements made by the school, any pupils who—</p> <p>(i) are registered at the school, and</p> <p>(ii) have attained the age of 15, or will attain that age in the current school year, but have not ceased to be of compulsory school age,</p> <p>are receiving part of their education from any person ("the provider"),</p> <p>(c) a right of entry to any premises of the provider used in connection with the provision by him of that education,</p> <p>(d) a right to inspect, and take copies of, any records kept by the school, and any other documents containing information relating to the school, which he considers relevant to the discharge of his functions, and</p> <p>(e) a right to inspect and take copies of—</p> <p>(i) any records kept by the provider relating to the</p>	
--	--

<p>provision of education for pupils registered at the school, and</p> <p>(ii) any other documents containing information relating to the provision of such education by the provider,</p> <p>which the Inspector considers relevant to the discharge of his functions.</p> <p>(4) It is an offence intentionally to obstruct any Inspector in the exercise of any of his functions under this section.</p> <p>(5) A person guilty of an offence under subsection (4) is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 4 on the standard scale.</p> <p>(6) An inspection of a school conducted under subsection (1) may not extend to any education of a kind brought within the remit of the Chief Inspector by Part 4 of the Learning and Skills Act 2000 (c 21) <u>“to which the functions of the Chief Inspector under Part 2 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021 apply</u> that is provided by the school.</p> <p>28 Duty to arrange regular inspections of certain schools</p> <p>(1) It is the duty of the Chief Inspector to secure that every school in Wales to which this section applies is inspected under this section, at such intervals as may be prescribed, by an inspector registered under section 25 or by a member of the Inspectorate.</p> <p>(2) Subject to subsection (3), the schools to which this section applies are—</p> <p>(a) community, foundation and voluntary schools,</p> <p>(b) community special schools,</p> <p>(c) maintained nursery schools, and</p> <p>(d) schools approved under section 342 of the Education Act 1996 (non-maintained special schools).</p> <p>(3) This section does not apply to any school—</p> <p>(a) which is a closing school (as defined by subsection (4)), and</p> <p>(b) in respect of which the Chief Inspector has decided, having regard to the date on which the closure is to take effect, that no useful purpose would be served by the school being inspected under this section.</p> <p>(4) In subsection (3)(a) a “closing school” means—</p> <p>(a) any community, foundation or voluntary school, community special school or maintained nursery school in respect of which proposals to discontinue the school have been approved, adopted, confirmed or determined under any enactment,</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(b) a foundation or voluntary school in respect of which the governing body have given notice of discontinuance under section 80 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013,</p> <p>(c) a community, foundation or voluntary or community special school in respect of which the Assembly has given a direction to discontinue the school under section 16(2) or 81(1) of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, or</p> <p>(d) a special school which is not a community special school but is for the time being approved by the Assembly under section 342 of the Education Act 1996 (c 56) and which the proprietor has decided to close.</p> <p>(5) It is the general duty of any inspector conducting an inspection under this section to report on—</p> <p>(a) the quality of the education provided in the school,</p> <p>(b) how far the education provided in the school meets the needs of the range of pupils at the school,</p> <p>(c) the educational standards achieved in the school,</p> <p>(d) the quality of the leadership in and management of the school, including whether the financial resources made available to the school are managed effectively,</p> <p>(e) the spiritual, moral, social and cultural development of the pupils at the school, and</p> <p>(f) the contribution made by the school to the well-being of those pupils.</p> <p>(6) Subsection (1) has effect subject to section 32.</p> <p>(7) An inspection which is required under this section must not extend to—</p> <p>(a) denominational education,</p> <p>(b) education which is brought within the remit of the Chief Inspector by Part 4 of the Learning and Skills Act 2000 (c 24) to which the functions of the Chief Inspector under <u>Part 2 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2020 apply</u>, or</p> <p>(c) the content of collective worship which falls to be inspected under section 50.</p> <p>(8) Schedule 4 makes further provision with respect to inspections under this section.</p>	
<p>44C Report after area inspection on schools with sixth forms requiring significant improvement</p> <p>(1) This section applies if in the course of an area inspection under section 83 of the Learning and Skills Act 2000 <u>section 55 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021</u> the Chief Inspector forms the opinion that a school requires significant improvement in relation to its sixth form.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 8(3)</i></p>

<p>(2) The Chief Inspector must make a report about the school stating that opinion.</p> <p>(3) The report is to be treated for the purposes of this Part as if it were a report of an inspection of the school under section 28.</p> <p>44E Report on sixth form schools causing concern after area inspection</p> <p>(1) This section applies if in the course of an area inspection under section 83 of the Learning and Skills Act 2000 <u>section 55 of the Tertiary Education and Research (Wales) Act 2021</u> the Chief Inspector forms the opinion that—</p> <p>(a) special measures are required to be taken in relation to a sixth form school, or</p> <p>(b) that a sixth form school requires significant improvement.</p> <p>(2) The Chief Inspector must make a report about the school stating that opinion.</p> <p>(3) The report is to be treated for the purpose of this Part as if it were a report of an inspection of the school under section 28.</p> <p>(4) A “sixth form school” is a maintained school which—</p> <p>(a) provides full-time education suitable to the requirements of pupils over compulsory school age, and</p> <p>(b) does not provide full-time education suitable to the requirements of pupils of compulsory school age.</p>	
<p>44D Copies of report and action plan</p> <p>(1) This section applies to a report of an inspection under Chapter 3 which—</p> <p>(a) states an opinion that a school requires significant improvement in relation to its sixth form, and</p> <p>(b) is made by a member of the Inspectorate or states that the Chief Inspector agrees with the opinion.</p> <p>(2) The person making the report must send a copy (together with a copy of the summary, if there is one)—</p> <p>(a) to the Welsh Ministers, and</p> <p>(b) if the person making the report is a member of the Inspectorate, to the appropriate authority for the school.</p> <p>(3) The following provisions apply (with the necessary modifications) in relation to a report to which this paragraph <u>section</u> applies—</p> <p>(a) section 38(2) <u>(38)(3)</u> (additional copies),</p> <p>(b) section 38(4) (publication by appropriate authority),</p> <p>(c) section 39 (action plan by appropriate authority), and</p> <p>(d) where the local authority receives a copy of a report about a school the governing body of which have a delegated budget, section 40(2) and (3) (measures by local authority).</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 8(4)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 8(4)(b)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(4) In the application of those provisions—</p> <p>(a) a reference to a report and summary is to be taken as a reference to a report and, if there is one, its summary, and</p> <p>(b) a reference to a summary alone is to be taken, in a case where there is no summary, as a reference to the report.</p>	
<p>85—Qualifying activities and eligible institutions in relation to HEFCW funding</p> <p>(1) The Higher Education Funding Council for Wales (in this Part referred to as “HEFCW”) are responsible for administering funds made available to them by the Assembly and others for the purpose of providing financial support for the carrying on by eligible institutions of qualifying activities.</p> <p>(2) The activities qualifying for funding by HEFCW under this Part (“qualifying activities”) are—</p> <p>(a) the provision of teacher training,</p> <p>(b) the provision of facilities, and the carrying on of other activities, by eligible institutions which the governing bodies of those institutions consider it necessary or desirable to provide or carry on for the purposes of or in connection with activities within paragraph (a), and</p> <p>(c) the provision by any person of services for the purposes of, or in connection with, such activities.</p> <p>(3) The institutions eligible for funding by HEFCW under this Part (“eligible institutions”) are—</p> <p>(a) any institution in Wales within the higher or further education sector,</p> <p>(b) the Open University,</p> <p>(c) any school in Wales, and</p> <p>(d) and other institution or body in Wales designated by order of the Assembly,</p> <p>and any partnership or association of eligible institutions, or body established by one or more such institutions, for the purpose of carrying on qualifying activities.</p> <p>(4) For the purposes of subsection (3), an institution or body is in Wales if its activities are carried on, or principally carried on, in Wales.</p> <p>(5) In sections 86 to 91—</p> <p>(a) “qualifying activities” is to be read in accordance with subsection (2);</p> <p>(b) “eligible institution” is to be read in accordance with subsection (3).</p> <p>86—Grants, loans and other payments by HEFCW</p> <p>(1) HEFCW may—</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 8(5)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(a) make grants, loans or other payments in respect of expenditure incurred or to be incurred by the governing body of an eligible institution for the purposes of activities qualifying for funding by HEFCW under this Part by virtue of section 85(2)(a) or (b), and</p> <p>(b) make grants, loans or other payments in respect of expenditure incurred or to be incurred for the purposes of the provision of services as mentioned in section 85(2)(c),</p> <p>subject in each case to such terms and conditions as HEFCW think fit.</p> <p>(2) The terms and conditions on which HEFCW may make any grants, loans or other payments under this section may in particular—</p> <p>(a) enable HEFCW to require the repayment, in whole or in part, of sums paid by HEFCW if any of the terms and conditions subject to which the sums were paid is not complied with, and</p> <p>(b) require the payment of interest in respect of any period during which a sum due to HEFCW in accordance with any of the terms and conditions remains unpaid.</p> <p>(3) The power of HEFCW to impose conditions on the making of any grants, loans or other payments under this section to an eligible institution includes in particular power to impose conditions prohibiting, restricting or requiring the charging of fees in connection with the carrying out by that institution of qualifying activities.</p> <p>(4) Where—</p> <p>(a) a condition is imposed under subsection (3) in connection with any grant, loan or other payment to an eligible institution, and</p> <p>(b) the grant, loan or other payment is to any extent made in respect of persons undertaking training which is provided in whole or in part by another training provider,</p> <p>then, for the purposes of the condition, fees payable by such persons to the other training provider are to be regarded as fees charged by the eligible institution.</p> <p>(5) The terms and conditions must not relate to the application of any sums derived otherwise than from HEFCW, but this subsection does not affect the power to impose conditions by virtue of subsection (3).</p> <p>(6) In exercising their functions under this section HEFCW must have regard—</p> <p>(a) generally, to any forecast of demand for newly-qualified teachers that is notified to them by the Assembly, and</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

~~(b) in relation to any particular institution, to any assessment of the quality of the teacher training provided by that institution—~~

~~(i) made by the Chief Inspector for Wales, or~~

~~(ii) to which HEFCW think it appropriate to have regard or to which the Assembly directs them to have regard.~~

87— Provisions supplementary to section 86

~~(1) In exercising their functions in relation to the provision of financial support for qualifying activities, HEFCW must have regard to the desirability of not discouraging any institution for whose activities financial support is provided under this Part from maintaining or developing its funding from other sources.~~

~~(2) Before exercising their discretion under section 86(1)(a) or (b) with respect to the terms and conditions to be imposed in relation to any grants, loans or other payments, HEFCW must consult such of the following bodies as appear to them to be appropriate to consult in the circumstances—~~

~~(a) such bodies representing the interests of eligible institutions as appear to HEFCW to be concerned, and~~

~~(b) the governing body of any particular eligible institution which appears to HEFCW to be concerned.~~

~~(3) In exercising their functions in relation to the provision of financial support for qualifying activities HEFCW must have regard (so far as they think it relevant to do so in the light of any other relevant considerations) to the desirability of maintaining—~~

~~(a) what appears to them to be an appropriate balance in the support given to them as between institutions which are of a denominational character and other institutions, and~~

~~(b) any distinctive characteristics of any eligible institution for whose activities financial support is provided under this Part.~~

~~(4) In exercising their functions HEFCW must take such steps as appear to them appropriate to secure that the governing body of any institution which provides a course of initial teacher training funded by HEFCW makes available such information relating to the course, in such manner and to such persons, as HEFCW may require.~~

~~(5) Subsection (1) does not affect the power by virtue of section 86(3) to impose conditions prohibiting or restricting the charging of fees.~~

88— Grants to HEFCW

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(1) The Assembly may make grants to HEFCW of such amounts and subject to such conditions as the Assembly may determine.</p> <p>(2) The terms and conditions subject to which grants are made by the Assembly to HEFCW under this section—</p> <p style="padding-left: 2em;">(a) may in particular impose requirements to be complied with in respect of every institution, or every institution falling within a class or description specified in the terms and conditions, being requirements to be complied with in the case of any institution to which the requirements apply before financial support of any amount or description so specified is provided by HEFCW in respect of activities carried on by the institution, but</p> <p style="padding-left: 2em;">(b) may not otherwise relate to the provision of financial support by HEFCW in respect of activities carried on by any particular institution or institutions.</p> <p>(3) Such terms and conditions may not be framed by reference to criteria for the selection and appointment of staff and for the admission of students.</p> <p>(4) Such terms and conditions may in particular—</p> <p style="padding-left: 2em;">(a) enable the Assembly to require the repayment, in whole or in part, of sums paid by it if any of the terms and conditions subject to which the sums were paid is not complied with, and</p> <p style="padding-left: 2em;">(b) require the payment of interest in respect of any period during which a sum due to the Assembly in accordance with any of the terms and conditions remains unpaid.</p> <p>(5) Section 68 of the Further and Higher Education Act 1992 (c 13) does not apply in relation to grants made to HEFCW under this section.</p>	
<p>Learning and Skills Act 2000 (c 21)</p> <p>24</p> <p>In section 75 of the Learning and Skills Act 2000 (extended remit of Chief Inspector for Wales), in subsection (2)(a), for “the Schools Inspections Act 1996” substitute “Part 1 of the Education Act 2005”.</p> <p>25</p> <p>In section 86 of the Learning and Skills Act 2000 (annual reports), in subsection (1), for “section 5(7)(a) of the School Inspections Act 1996” substitute “section 21(1)(a) of the Education Act 2005”.</p> <p>26</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 8(6)</i></p>

<p>(1) Section 118 of the Learning and Skills Act 2000 (inspection) is amended as follows.</p> <p>(2) For subsection (5) substitute— “(5) A person carrying out or participating in the inspection shall have the same powers as the Chief Inspector has under the following provisions of the Education Act 2005— (a) section 10(1)(a) and (d) (right of access), and (b) section 58 (computer records).”</p> <p>(3) In subsection (6), for “Section 42A of the 1996 Act” substitute “Section 11 of the Education Act 2005”.</p> <p>27</p> <p>(1) Section 128 of the Learning and Skills Act 2000 (conduct and effect of inspections) is amended as follows.</p> <p>(2) For subsection (2) substitute— “(2) A person carrying out or participating in the inspection shall have the same powers as an Inspector has under the following provisions of the Education Act 2005— (a) section 24(3)(a) and (d) (right of access), and (b) section 58 (computer records).”</p> <p>(3) In subsection (3), for “Section 42A” substitute “Section 29”.</p>	
<p>Learning and Skills Act 2000 (c 21)</p> <p>12</p> <p>(1) Section 7 of the Learning and Skills Act 2000 (funding of school sixth-forms: England) is amended as follows.</p> <p>(2) In subsection (1)(a), for “financial year” substitute “funding period”.</p> <p>(3) For subsection (3) substitute— “(3) In this section— “funding period” means a financial year or, if some other period is prescribed in relation to England under subsection (1B) of section 45 of the School Standards and Framework Act 1998 (maintained schools to have budget shares), that other period; “schools budget” has the same meaning as in Part 2 of that Act (framework for maintained schools).”</p> <p>13</p> <p>(1) Section 36 of the Learning and Skills Act 2000 (funding of school sixth-forms: Wales) is amended as follows.</p> <p>(2) In subsection (1)(a), for “financial year” substitute “funding period”.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 8(7)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(3) For subsection (3) substitute— “(3) In this section— ——“funding period” means a financial year or, if some other period is prescribed in relation to Wales under subsection (1B) of section 45 of the School Standards and Framework Act 1998 (maintained schools to have budget shares), that other period; ——“schools budget” has the same meaning as in Part 2 of that Act (framework for maintained schools).”</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Comisiynydd Pobl Hŷn (Cymru) 2006	
<p>Education and training</p> <p>The National Council for Education and Training for Wales.</p> <p>The Office of Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales or Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru.</p> <p>The Higher Education Funding Council for Wales. <u>The Commission for Tertiary Education and Research.</u></p> <p>A further education corporation discharging functions in relation to Wales.</p> <p>A higher education corporation discharging functions in relation to Wales.</p> <p>An institution in Wales falling within section 91(5)(a) of the Further and Higher Education Act 1992 (c 13).</p> <p>The governing body of a maintained school in Wales at which further education is provided.</p> <p>Qualifications Wales.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 9</i></p>

Deddf Llywodraeth Cymru 2006	
<p>148 Meaning of “Welsh public records”</p> <p>(1) The following are Welsh public records—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) administrative and departmental records belonging to Her Majesty which are records of the Welsh Government, (b) administrative and departmental records of the Auditor General, (ba) administrative and departmental records belonging to Her Majesty which are records of or held by the Welsh Revenue Authority, (d) administrative and departmental records belonging to Her Majesty which are records of or held in any government department which is wholly or mainly concerned with Welsh affairs, (e) administrative and departmental records belonging to Her Majesty which are records of any office, commission or other body or establishment under Her Majesty's Government which is wholly or mainly concerned with Welsh affairs in a field or fields in which the Welsh Ministers have functions, or the First Minister or the Counsel General has functions, (f) administrative and departmental records of the bodies and establishments specified in subsection (2) (but not records of health service hospitals in Wales which are of the descriptions excepted from being public records for the purposes of the Public Records Act 1958 (c 51) in the case of health service hospitals in England), and (g) any other description of records (other than records of the Assembly or the Assembly Commission or records of any court or tribunal or held in any department of the Supreme Court) which is specified by order made by the Secretary of State. <p>(2) The bodies and establishments referred to in subsection (1)(e) are—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the Care Council for Wales, <u>(aa) Commission for Tertiary Education and Research</u> (b) [repealed] (c) the Curriculum and Assessment Authority for Wales, (d) Family Practitioner Committees for localities in Wales, (e) the Further Education Funding Council for Wales, (f) the General Teaching Council for Wales, (g) health service hospitals, within the meaning of the National Health Service (Wales) Act 2006, in Wales, 	<p><i>Atodlen 4, paragraff 10(2)(a)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(h) the Higher Education Funding Council for Wales,</p> <p>(i) the Local Government Boundary Commission for Wales,</p> <p>(j) the National Council for Education and Training for Wales,</p> <p>(k) National Health Service Authorities for districts or localities in Wales, or for areas in or consisting of Wales, including National Health Service trusts all of whose hospitals, establishments and facilities are situated in Wales,</p> <p>(ka) the Natural Resources Body for Wales,</p> <p>(l) the Qualifications, Curriculum and Assessment Authority for Wales,</p> <p>(la) Qualifications Wales,</p> <p>(m) the Wales Centre for Health, and</p> <p>(n) the Welsh Board of Health.</p> <p>(3) An order under subsection (1)(f) may be made in relation to a description of records—</p> <p>(a) which (immediately before the order is made) are public records for the purposes of the Public Records Act 1958, or</p> <p>(b) which (at that time) are not public records for those purposes.</p> <p>(4) No order under subsection (1)(f) may be made—</p> <p>(a) in relation to records within paragraph (a) of subsection (3), unless the Secretary of State has consulted the Welsh Ministers, and</p> <p>(b) in relation to records within paragraph (b) of that subsection, without the agreement of the Welsh Ministers.</p> <p>(5) A statutory instrument containing an order under subsection (1)(f) is subject to annulment in pursuance of a resolution of either House of Parliament.</p> <p>(6) In this section “records” includes—</p> <p>(a) written records, and</p> <p>(b) records conveying information by any other means.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 10 (2)(b)</i></p>
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Addysg a Sgiliau 2008	
<p>91 Information: supplementary</p> <p>(1) This section applies for the purposes of sections 87 to 90.</p> <p>(2) Nothing in these sections affects the use or disclosure of information by virtue of—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) section 3 of the Social Security Act 1998 (c 14);(b) any other enactment or rule of law. <p>(3) These are the devolved authorities—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) the Scottish Ministers;(b) the Welsh Ministers;(c) <u>the Commission for Tertiary Education and Research</u> <p>(4) A reference to the Secretary of State includes a reference to a person providing services to the Secretary of State.</p> <p>(5) A reference to a devolved authority includes a reference to a person providing services to the authority.</p> <p>(6) [repealed]</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 11(2)</i></p>

Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009	
<p>2 Meaning of “completing a Welsh apprenticeship”</p> <p>(1) This section applies for the purposes of this Chapter.</p> <p>(2) A person completes a Welsh apprenticeship in relation to an apprenticeship framework if—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) the standard Welsh completion conditions are met, or</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) the alternative Welsh completion conditions are met.</p> <p>(3) The standard Welsh completion conditions are—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) that the person has entered into an apprenticeship agreement in connection with the apprenticeship framework,</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) that at the date of that agreement the framework was a recognised Welsh framework,</p> <p style="padding-left: 20px;">(c) that the person has completed a course of training for the competencies qualification identified in the framework,</p> <p style="padding-left: 20px;">(d) that, throughout the duration of the course, the person was working under the apprenticeship agreement, and</p> <p style="padding-left: 20px;">(e) that the person meets the requirements specified in the framework for the purpose of the issue of an apprenticeship certificate.</p> <p>(4) In subsection (3)(d)—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) the reference to the apprenticeship agreement mentioned in subsection (3)(a) includes a reference to any apprenticeship agreement which the person subsequently entered into in connection with the same apprenticeship framework;</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) the reference to the course of training for the competencies qualification is to be read, in a case where the person has followed two or more courses of training for the competencies qualification, as a reference to both or all of them.</p> <p>(5) The alternative Welsh completion conditions are conditions which—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) apply in cases where a person works otherwise than under an apprenticeship agreement, and</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) are specified in regulations made by the Welsh Ministers.</p> <p>(6) The kinds of working in relation to which provision may be made under subsection (5) include—</p> <p style="padding-left: 20px;">(a) working as a self-employed person;</p> <p style="padding-left: 20px;">(b) working otherwise than for reward.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 12(2)(a)</i></p>

<p>7 Duty to issue: Wales</p> <p>(1) The Welsh certifying authority must issue a certificate relating to an apprenticeship framework to a person who applies to the authority in the prescribed manner if—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) it appears to the authority that the person has completed a Welsh apprenticeship in relation to the apprenticeship framework,(b) in a case within section 2(2)(a), it appears to the authority that the condition in subsection (3)(e) of that section was met at the date of the person's application, and(c) the person—<ul style="list-style-type: none">(i) provides the authority with such information and evidence as the authority requires the person to provide, and(ii) pays any fee charged by the authority for the issue of the certificate (see section 9). <p>(2) The “prescribed manner” is the manner prescribed by regulations made by the Welsh Ministers.</p> <p>8 Power to issue: Wales</p> <p>(1) The Welsh certifying authority may issue a certificate relating to an apprenticeship framework to a person who applies to the authority in the prescribed manner if—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) it appears to the authority that at the date of the application the person met the requirements specified in the framework for the purpose of the issue of an apprenticeship certificate,(b) the framework is, or has been, a recognised Welsh framework,(c) the person—<ul style="list-style-type: none">(i) provides the authority with such information and evidence as the authority requires the person to provide, and(ii) pays any fee charged by the authority for the issue of the certificate (see section 9). <p>(2) The “prescribed manner” for the purposes of subsection (1), is the manner prescribed by regulations made by the Welsh Ministers.</p> <p>9 Issue by the Welsh certifying authority: supplementary</p> <p>(1) The Welsh certifying authority may charge a fee for issuing an apprenticeship certificate only if, and to the extent that, it is authorised to do so by regulations made by the Welsh Ministers.</p> <p>(2) Regulations made by the Welsh Ministers may make</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 12(2)(b)</i></p>
--	---

<p>provision about the supply of copies of apprenticeship certificates issued under section 7 or 8.</p> <p>(3) Regulations under subsection (2) may include provision authorising a person supplying a copy of an apprenticeship certificate to charge a fee for doing so.</p> <p>10 The Welsh certifying authority</p> <p>(1) In this Chapter, the “Welsh certifying authority”, in relation to an apprenticeship certificate of any description, means—</p> <p>(a) the person (if any) designated under this section to issue apprenticeship certificates of that description;</p> <p>(b) if there is no one within paragraph (a), the person (if any) designated under this section to issue apprenticeship certificates generally;</p> <p>(c) if there is no one within paragraph (a) or (b), the Welsh Ministers.</p> <p>(2) A person designated under this section to issue apprenticeship certificates must, in exercising functions under this Chapter—</p> <p>(a) comply with directions given by the Welsh Ministers, and</p> <p>(b) have regard to guidance given by the Welsh Ministers.</p> <p>(3) “Designated” means designated by an order made by the Welsh Ministers.</p> <p>11 Contents of apprenticeship certificate</p> <p>(1) An apprenticeship certificate must state—</p> <p>(a) the name of the person to whom it is issued,</p> <p>(b) the apprenticeship framework to which it relates,</p> <p>(c) the level of that framework, and</p> <p>(d) the apprenticeship sector to which that framework relates.</p> <p>(2) An apprenticeship certificate must also state such other matters as the Welsh Ministers may by regulations require to be stated in a certificate of that description.</p> <p>12 Apprenticeship frameworks: interpretation</p> <p>(1) In this Chapter, “apprenticeship framework” means a specification of requirements, for the purpose of the issue of apprenticeship certificates, that satisfies subsection (2).</p> <p>(2) The requirements specified must—</p> <p>(a) be at a particular level stated in the specification, and</p> <p>(b) relate to a particular skill, trade or occupation included in an apprenticeship sector stated in the specification.</p> <p>(3) [repealed]</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(4) In this Chapter, “recognised Welsh framework” means an apprenticeship framework issued under section 19(1) from which recognition has not been withdrawn under section 19(2).</p> <p>(5) For the purposes of this Chapter—</p> <p>(a) an apprenticeship framework is at the level of the requirements stated in it;</p> <p>(b) an apprenticeship framework relates to the apprenticeship sector stated in it.</p>	
<p>18 Welsh issuing authority</p> <p>(1) The Welsh Ministers may designate a person to issue apprenticeship frameworks relating to a particular apprenticeship sector.</p> <p>(2) The power to designate conferred by this section may not be exercised in such a way that there is at any time more than one person designated to issue apprenticeship frameworks relating to a particular apprenticeship sector.</p> <p>(3) A person designated under this section must, in exercising functions under this Chapter—</p> <p>(a) comply with directions given by the Welsh Ministers;</p> <p>(b) have regard to guidance given by the Welsh Ministers.</p> <p>(4) A designation under this section may be amended or revoked by the Welsh Ministers.</p> <p>(5) In this Chapter, the “Welsh issuing authority”, in relation to an apprenticeship framework, means—</p> <p>(a) the person (if any) designated under this section to issue frameworks of that description;</p> <p>(b) if there is no one so designated, the Welsh Ministers.</p> <p>19 Issue: Wales</p> <p>(1) The Welsh issuing authority may issue an apprenticeship framework only if the authority is satisfied that the framework meets the requirements specified, by the specification of apprenticeship standards for Wales, for recognised Welsh frameworks of that description.</p> <p>(2) Recognition of a recognised Welsh framework may be withdrawn by the Welsh issuing authority—</p> <p>(a) [repealed]</p> <p>(b) [repealed].</p> <p>20 Recognised Welsh frameworks: notification and publication</p> <p>(1) On issuing an apprenticeship framework under section 19(1),</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 12(2)(c)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>the Welsh issuing authority must—</p> <p>(a) publish the framework;</p> <p>(b) if the issuing authority is not the Welsh Ministers, notify the Welsh Ministers of the issue of the framework.</p> <p>(2) A notice given under subsection (1)(b) must be accompanied by a copy of the framework.</p> <p>(3) A Welsh issuing authority which withdraws recognition of an apprenticeship framework under section 19(2) must—</p> <p>(a) publish a notice stating that recognition of the framework has been withdrawn;</p> <p>(b) in the case where the issuing authority are not the Welsh Ministers, notify the Welsh Ministers of the withdrawal.</p> <p>(4) Where this section imposes a duty on a person to publish a framework or notice, the publication may be in such manner as the person thinks fit.</p> <p>21 — Submission of draft framework for issue: Wales</p> <p>(1) This section applies if a person—</p> <p>(a) submits a draft of an apprenticeship framework to the Welsh issuing authority, and</p> <p>(b) requests that the authority issue a framework in the form of the draft.</p> <p>(2) The authority may require the person to provide such information and evidence in connection with the draft as the authority thinks appropriate.</p> <p>(3) If the authority decides not to issue a framework in the form of the draft, it must give the person reasons for its decision.</p> <p>22 — Transitional provision: Wales</p> <p>(1) The Welsh Ministers may by order provide for an existing vocational specification to be treated, for all purposes or for purposes specified in the order, as if it were an apprenticeship framework issued under section 19(1) that specified requirements for the purpose of the issue of apprenticeship certificates.</p> <p>(2) For the purposes of its application in relation to an existing vocational specification that, by virtue of an order under subsection (1), is treated as an apprenticeship framework issued under section 19(1), this Chapter has effect subject to any modifications specified in the order.</p> <p>(3) An order under subsection (1) must—</p> <p>(a) specify a date on which the deemed framework is to be treated as being issued under section 19(1);</p> <p>(b) specify a date on which recognition of the deemed</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>framework is to be treated as having been withdrawn under section 19(2);</p> <p>(c) specify a qualification that the deemed framework is to be treated as identifying as the competencies qualification;</p> <p>(d) specify the level and apprenticeship sector that are to be treated as being stated in the deemed framework.</p> <p>(4) The date specified under subsection (3)(b) in an order under subsection (1) must be no later than the day after the day that is the school leaving date for 2013.</p> <p>(5) In this section— “the deemed framework”, in relation to an order under subsection (1), means an existing vocational specification that, by virtue of the order, is treated as being an apprenticeship framework issued under section 19(1); “existing vocational specification” means a specification, prepared before the coming into force of section 19, of training, qualifications and skills appropriate for persons engaging in a particular trade, skill or occupation.</p> <p>(6) Nothing in this section limits the powers conferred by section 262.</p>	
<p>28 Specification of apprenticeship standards for Wales</p> <p>(1) The Welsh Ministers may prepare a draft specification of apprenticeship standards.</p> <p>(2) In preparing the draft, the Welsh Ministers must consult such persons as they think appropriate.</p> <p>(3) Having prepared a draft, the Welsh Ministers may by order provide that a specification of apprenticeship standards (“the specification of apprenticeship standards for Wales”) is to have effect— (a) in the form of the draft, or (b) in that form with such modifications as the Welsh Ministers think appropriate.</p> <p>(4) Subsection (2) does not apply in relation to the first draft specification to be prepared by the Welsh Ministers after the commencement of this section.</p> <p>(5) The Welsh Ministers may not make an order under subsection (3) unless satisfied that the specification of apprenticeship standards given effect to by the order complies with section 31.</p> <p>(6) The power conferred by subsection (3) is to be exercised so</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 12(2)(d)</i></p>

~~as to secure that at any time only one specification of apprenticeship standards has effect as the specification of apprenticeship standards for Wales.~~

~~29 Modification: Wales~~

- ~~(1) The Welsh Ministers may by order provide that the specification of apprenticeship standards for Wales is to have effect subject to modifications specified in the order.~~
- ~~(2) The Welsh Ministers may not make an order under this section unless satisfied that the specification, as so modified, complies with section 31.~~

~~30 Replacement or modification: recognised Welsh frameworks~~

- ~~(1) Subject to subsection (2), a recognised Welsh framework does not cease to be a recognised Welsh framework if, by virtue of an order under section 28 or 29, it ceases to meet the requirements specified for frameworks of its description by the specification of apprenticeship standards for Wales.~~
- ~~(2) An order under section 28 may provide for an apprenticeship framework which—~~
- ~~(a) immediately before the making of the order is a recognised Welsh framework, but~~
 - ~~(b) does not meet the requirements specified for frameworks of its description by the specification of apprenticeship standards for Wales to which the order gives effect,~~
- ~~to cease to have effect as a recognised Welsh framework.~~

~~31 Contents of specification of apprenticeship standards for Wales~~

- ~~(1) The specification of apprenticeship standards for Wales—~~
- ~~(a) must specify requirements to be met by recognised Welsh frameworks,~~
 - ~~(b) may specify different requirements in relation to recognised Welsh frameworks at different levels.~~
- ~~(2) The requirements specified by the specification of apprenticeship standards for Wales must include—~~
- ~~(a) requirements as to Welsh certificate requirements, including requirements as to standards of attainment to be required by them,~~
 - ~~(b) requirements for a recognised Welsh framework to include, as a Welsh certificate requirement, the requirement that an apprenticeship certificate relating to the framework may be issued to a person only if the person has received both on-the-job training and off-~~

<p>the job training, and</p> <p>(c) requirements for a recognised Welsh framework to—</p> <p>(i) include, as a Welsh certificate requirement, the requirement that one or more qualifications be held,</p> <p>(ii) include, as a Welsh certificate requirement, the requirement that the qualification, or the qualifications taken together, demonstrate the relevant occupational competencies and the relevant technical knowledge, and</p> <p>(iii) identify the qualification that demonstrates the relevant occupational competencies as the competencies qualification in relation to the framework.</p> <p>(3) Requirements as to standards of attainment may be specified by reference, in particular, to descriptions of qualifications or training.</p> <p>(4) In this section—</p> <p>“off-the-job training” in relation to a recognised Welsh framework, is training which—</p> <p>(a) is received for the purposes of the skill, trade or occupation to which the framework relates, and</p> <p>(b) is not on-the-job training;</p> <p>“on-the-job training” in relation to a recognised Welsh framework, is training received in the course of carrying on the skill, trade or occupation to which the framework relates;</p> <p>“the relevant occupational competencies”, in relation to a recognised Welsh framework, means the competencies required to perform the skill, trade or occupation to which the framework relates at the level required in the framework;</p> <p>“the relevant technical knowledge”, in relation to a recognised Welsh framework, means the technical knowledge required to perform the skill, trade or occupation to which the framework relates at the level required in the framework;</p> <p>“Welsh certificate requirement” means a requirement specified in a recognised Welsh framework for the purpose of the issue of apprenticeship certificates relating to that framework by the Welsh certifying authority.</p> <p>32 Meaning of “apprenticeship agreement”</p> <p>(1) In this Chapter, “apprenticeship agreement” means an agreement in relation to which each of the conditions in subsection (2) is satisfied.</p>	
---	--

- ~~(2) The conditions are—~~
- ~~(a) that a person (the “apprentice”) undertakes to work for another (the “employer”) under the agreement;~~
 - ~~(b) that the agreement is in the prescribed form;~~
 - ~~(c) that the agreement states that it is governed by the law of England and Wales;~~
 - ~~(d) that the agreement states that it is entered into in connection with a qualifying apprenticeship framework.~~
- ~~(3) The power conferred by subsection (2)(b) may be exercised, in particular—~~
- ~~(a) to specify provisions that must be included in an apprenticeship agreement;~~
 - ~~(b) to specify provisions that must not be included in an apprenticeship agreement;~~
 - ~~(c) to specify all or part of the wording of provisions that must be included in an apprenticeship agreement.~~
- ~~(4) Where an agreement states that it is entered into in connection with an apprenticeship framework (“the relevant framework”) that is not a qualifying apprenticeship framework, subsection (2)(d) is to be taken to be satisfied in relation to the agreement if—~~
- ~~(a) at a time within the period of three years ending with the date of the agreement, the relevant framework was a qualifying apprenticeship framework;~~
 - ~~(b) at the date of the agreement, the apprentice has not completed the whole of a course of training for the competencies qualification identified in the relevant framework,~~
 - ~~(c) before the date of the agreement, the apprentice entered into an apprenticeship agreement (“the earlier agreement”) which stated that it was entered into in connection with the relevant framework, and~~
 - ~~(d) at the date of the earlier agreement, the relevant framework was a qualifying apprenticeship framework.~~
- ~~(5) In subsection (4)(b), the reference to a course of training for the competencies qualification is to be read, in a case where the person follows two or more courses of training for the competencies qualification, as a reference to both or all of them.~~
- ~~(6) An apprenticeship framework is a “qualifying apprenticeship framework”, for the purposes of this section, if it is—~~
- ~~(a) [repealed]~~
 - ~~(b) a recognised Welsh framework.~~

33 Ineffective provisions

- ~~(1) To the extent that provision included in an apprenticeship~~

<p>agreement conflicts with the prescribed apprenticeship provisions, it has no effect.</p> <p>(2) In this section, the “prescribed apprenticeship provisions”, in relation to an apprenticeship agreement, means those provisions—</p> <p>(a) that are included in the agreement, and</p> <p>(b) without the inclusion of which the agreement would not satisfy section 32(2)(b).</p> <p>34 Variation</p> <p>(1) If a variation to an apprenticeship agreement is within subsection (2), it has effect only if, before it was made, the employer complied with the requirement in subsection (3).</p> <p>(2) A variation to an apprenticeship agreement is within this subsection if its nature is such that, were it to take effect, the agreement would cease to be an apprenticeship agreement.</p> <p>(3) The employer must give the apprentice written notice stating that, if the variation takes effect, the agreement will cease to be an apprenticeship agreement.</p> <p>35 Status</p> <p>(1) To the extent that it would otherwise be treated as being a contract of apprenticeship, an apprenticeship agreement is to be treated as not being a contract of apprenticeship.</p> <p>(2) To the extent that it would not otherwise be treated as being a contract of service, an apprenticeship agreement is to be treated as being a contract of service.</p> <p>(3) This section applies for the purposes of any enactment or rule of law.</p> <p>36 Crown servants and Parliamentary staff</p> <p>(1) Sections 32 to 35 apply in relation to—</p> <p>(a) an agreement under which a person undertakes Crown employment,</p> <p>(b) an agreement under which a person undertakes service as a member of the naval, military or air forces of the Crown, and</p> <p>(c) an agreement under which a person undertakes employment as—</p> <p>(i) a relevant member of the House of Lords staff, or</p> <p>(ii) a relevant member of the House of Commons staff,</p> <p>as they apply in relation to any other agreement under which a person undertakes to work for another.</p> <p>(2) Subsection (1) is subject to subsection (3) and to any</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>modifications which may be prescribed under subsection (5).</p> <p>(3) Section 35(2) does not apply in relation to an apprenticeship agreement that is an agreement within paragraph (a), (b) or (c) of subsection (1).</p> <p>(4) Without prejudice to section 262(3), the power conferred by section 32(2)(b) may be exercised, in particular, to make provision in relation to an apprenticeship agreement which is an agreement within any of paragraphs (a), (b) and (c) of subsection (1) that differs from provision made in relation to other apprenticeship agreements.</p> <p>(5) Regulations may provide for any provision of this Chapter to apply with modifications in relation to—</p> <p>(a) an agreement within paragraph (a), (b) or (c) of subsection (1), or</p> <p>(b) a person working, or proposing to work, under such an agreement.</p> <p>(6) In subsection (1)—</p> <p>“Crown employment” means employment under or for the purposes of a government department or any officer or body exercising on behalf of the Crown functions conferred by a statutory provision (but does not include service as a member of the naval, military or air forces of the Crown);</p> <p>“relevant member of the House of Commons staff” has the meaning given by section 195(5) of the Employment Rights Act 1996 (c 18);</p> <p>“relevant member of the House of Lords staff” has the meaning given by section 194(6) of that Act.</p>	
<p>38 Apprenticeship sectors</p> <p>(1) The Welsh Ministers must by order specify sectors of skill, trade or occupation for the purposes of this Chapter.</p> <p>(2) The sectors specified under subsection (1) must in the opinion of the Welsh Ministers encompass the full range of skills, trades and occupations.</p> <p>39 Interpretation of Chapter</p> <p>(1) In this Chapter—</p> <p>“apprenticeship agreement” has the meaning given by section 32(1);</p> <p>“apprenticeship certificate” means a certificate issued under section 7 or 8;</p> <p>“apprenticeship framework” has the meaning given by section 12(1);</p> <p>“apprenticeship sector” means a sector specified under section 38;</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 12(2)(e)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>“the competencies qualification”, in relation to an apprenticeship framework, means the qualification identified in the framework as being the competencies qualification;</p> <p>“recognised Welsh framework” has the meaning given by section 12(4);</p> <p>“the specification of apprenticeship standards for Wales” means the specification of apprenticeship standards having effect for the time being by virtue of an order made by the Welsh Ministers under section 28 or 29;</p> <p>“Welsh certifying authority”, in relation to an apprenticeship certificate of any description, has the meaning given by section 10(1);</p> <p>“Welsh issuing authority”, in relation to an apprenticeship framework, has the meaning given by section 18(5).</p> <p>(2) References in this Chapter—</p> <p>(a) to the level of an apprenticeship framework, or</p> <p>(b) to the apprenticeship sector to which an apprenticeship framework relates,</p> <p>are to be construed in accordance with section 12(5).</p> <p>(3) References in this Chapter to an employer and an apprentice, in relation to an apprenticeship agreement, are to be construed in accordance with section 32.</p>	
<p>262 Orders and regulations</p> <p>(1) A power to make an order or regulations under Chapter 1 of Part 1, or Part 3 or 4, or section 253A—</p> <p>(a) so far as exercisable by the Secretary of State, the Welsh Ministers or the Scottish Ministers, is exercisable by statutory instrument;</p> <p>(b) so far as exercisable by the Department for Employment and Learning in Northern Ireland, is exercisable by statutory rule for the purposes of the Statutory Rules (Northern Ireland) Order 1979 (SI 1979/1573 (NI 12)).</p> <p>(2) Any other power of the Secretary of State to make an order or regulations under this Act is exercisable by statutory instrument.</p> <p>(3) A power of the Secretary of State or the Welsh Ministers to make an order or regulations under this Act (except a power conferred by section 17, 22 or 269) includes power—</p> <p>(a) to make different provision for different purposes (including different areas);</p> <p>(b) to make provision generally or in relation to specific cases;</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 12(3)</i></p>

<p>(c) to make incidental, consequential, supplementary, transitional, transitory or saving provision.</p> <p>(3A) An order under section 83A(12) may amend, repeal or revoke any provision of, or in an instrument made under, this or any other Act.</p> <p>(4) [repealed]</p> <p>(5) Subject to subsections (6) to (8), a statutory instrument containing an order or regulations made by the Secretary of State under any provision of this Act (other than an order under section 269) is subject to annulment in pursuance of a resolution of either House of Parliament.</p> <p>(6) A statutory instrument which contains (whether alone or with other provision) any of the following may not be made unless a draft of the instrument has been laid before, and approved by a resolution of, each House of Parliament—</p> <ul style="list-style-type: none"> (za) the first regulations under section A9; (zb) the first regulations under section A10; (aa) regulations under section 1(5); (aza) regulations under section 40AA; (aaa) regulations under section 40B; (aab) regulations under section ZA5; (ab) an order under section 83A(12); (b) an order under section 88 or paragraph 9 of Schedule 5; (c) [repealed] (d) an order under section 130(5); (e) an order under section 141(1); (ea) an order under section 151B(2); (f) [repealed] (g) an order under section 252(5); (h) an order under section 265 which amends or repeals any provision of an Act. <p>(7) Subsections (5) and (6) do not apply to a statutory instrument which contains only—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) an order revoking an order under section 141(1), or (b) an order amending an order under section 141(1) for the purpose only of removing a qualification or description of qualification from the application of the order. <p>(8) A statutory instrument within subsection (7) must be laid before Parliament.</p> <p>(9) Subject to subsection (10), a statutory instrument containing an order or regulations made by the Welsh Ministers under Chapter 1 of Part 1 (other than an order under section 10) or under section 68, 107 or 253A is subject to annulment in</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>pursuance of a resolution of the National Assembly for Wales.</p> <p>(10) A statutory instrument which contains (whether alone or with other provision) regulations under section 2(5) may not be made unless a draft of the instrument has been laid before, and approved by a resolution of, the National Assembly for Wales.</p> <p>(11) A statutory instrument containing an order made by the Scottish Ministers under section 68 or 107 is subject to annulment in pursuance of a resolution of the Scottish Parliament.</p> <p>(12) A statutory rule containing an order made by the Department for Employment and Learning in Northern Ireland under section 68 or 107 is to be subject to negative resolution within the meaning of section 41(6) of the Interpretation Act (Northern Ireland) 1954 (c 33 (NI)) as if it were a statutory instrument within the meaning of that Act.</p> <p>(13) If a draft of an instrument containing an order under paragraph 9 of Schedule 5 would, apart from this subsection, be treated for the purposes of the Standing Orders of either House of Parliament as a hybrid instrument, it is to proceed in that House as if it were not a hybrid instrument.</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009	
<p>21 Addysg a hyfforddiant ar gyfer personau 16 i 18 oed</p> <p>(1) Mae adran 31 o Ddeddf Dysgu a Medrau 2000 (p. 21) wedi'i diwygio'n unol ag is-adran (2).</p> <p>(2) Yn adran 31(2)— (a) ym mharagraff (a) dileer “and”; (b) ar ddiwedd paragraff (b) mewnosoder “and”; (c) yn dilyn paragraff (b) mewnosoder — “(c) sufficient to satisfy the entitlements conferred under section 33F”.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 13(2)</i></p>
<p>43 Y ddogfen llwybr dysgu</p> <p>(1) Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ar gyfer darparu dogfen sy'n cofnodi ei lwybr dysgu i ddisgybl perthnasol neu fyfyrwr perthnasol (“dogfen llwybr dysgu”).</p> <p>(2) Yn is-adran (1), ystyr “llwybr dysgu” disgybl neu fyfyrwr yw—</p> <p>(a) y cyrsiau astudio (os oes rhai) y mae gan y disgybl neu'r myfyrwr hawlogaeth i'w dilyn o dan adran 116E(1) o Ddeddf Addysg 2002 neu adran 33F(1) o Ddeddf Dysgu a Medrau 2000; a</p> <p>(b) y gwasanaethau cymorth i ddysgwyr (os oes rhai) sydd i'w darparu i ddisgybl neu fyfyrwr yn rhinwedd adran 40 o'r Mesur hwn.</p> <p>(3) Rhaid i'r ddogfen llwybr dysgu—</p> <p>(a) cael ei darparu o fewn cyfnod amser rhesymol yn dilyn hawlogaeth sy'n codi yn y modd a ddisgrifir yn is-adran (2)(a) neu benderfyniad sy'n cael ei wneud i ddarparu gwasanaethau fel a ddisgrifir yn is-adran (2)(b); a</p> <p>(b) cael ei diwygio neu ei hailddyroddi o fewn cyfnod amser rhesymol—</p> <p>(i) ar ôl amrywiad yn yr hawlogaeth honno neu'r penderfyniad hwnnw; neu</p> <p>(ii) ar ôl i'r hawlogaeth honno godi neu i'r penderfyniad hwnnw gael ei wneud.</p> <p>(4) Mae'r ddyletswydd i ddarparu dogfen llwybr dysgu o dan is-adran (3)(a) yn ddyletswydd—</p> <p>(a) yn achos disgybl perthnasol, ar bennaeth ysgol a gynhelir y disgybl pan fo achlysur a ddisgrifiwyd yn is-adran (3)(a) yn</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 13(3)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>digwydd; a</p> <p>(b) yn achos myfyriwr perthnasol, ar bennaeth sefydliad y myfyriwr pan fo achlysur a ddisgrifiwyd yn is-adran (3)(a) yn digwydd.</p> <p>(5) Mae'r ddyletswydd i ddiwygio neu ailddyroddi dogfen llwybr dysgu o dan is-adran (3)(b) yn ddyletswydd—</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) yn achos disgybl perthnasol, ar bennaeth ysgol a gynhelir y disgybl pan fo achlysur a ddisgrifiwyd yn is-adran (3)(b) yn digwydd; a</p> <p style="padding-left: 40px;">(b) yn achos myfyriwr perthnasol, ar bennaeth sefydliad y myfyriwr pan fo achlysur a ddisgrifiwyd yn is-adran (3)(b) yn digwydd.</p> <p>(6) Rhaid i bennaeth ysgol a gynhelir a phennaeth sefydliad roi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir o bryd i'w gilydd gan Weinidogion Cymru ynghylch arfer eu swyddogaethau o dan yr adran hon.</p> <p>(7) <u>Rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil cyn rhoi canllawiau o dan is-adran (6).</u></p>	
<p>Yr Atodlen – Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol</p> <p>Deddf Dysgu a Medrau 2000</p> <p>1— Diwygier Deddf Addysg a Medrau 2000 fel a ganlyn.</p> <p>2— Yn yr adrannau a grybwyllir ym mharagraff 3 yn lle pob cyfeiriad at “National Assembly” rhodder “Welsh Ministers”.</p> <p>3— Yr adrannau yw 32(1), 33, 34, 35(2) a (5), 36(1), 37, 38(1), 39(1), 40 a 41(1).</p> <p>4— Yn adran 31—</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) yn is-adran (1) yn lle “National Assembly for Wales (the — National Assembly)” rhodder “Welsh Ministers”;</p> <p style="padding-left: 40px;">(b) yn is-adran (3) yn lle “on it” rhodder “on them”;</p> <p style="padding-left: 40px;">(c) yn is-adran (3) yn lle'r cyfeiriad cyntaf at “National — Assembly” rhodder “Welsh Ministers”; a</p> <p style="padding-left: 40px;">(d) yn is-adran (3)(d) yn lle “National Assembly thinks” — rhodder “Welsh Ministers think”.</p> <p>5— Yn adran 32(3) yn lle —</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) “on it” rhodder “on them”;</p> <p style="padding-left: 40px;">(b) y cyfeiriad cyntaf at “National Assembly” rhodder “Welsh</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 13(4)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>Ministers”; ac</p> <p>(c)“National Assembly thinks” rhodder “Welsh Ministers think”.</p> <p>6 Yn adran 34—</p> <p>(a) yn is-adran (2)(a) yn lle “itself” rhodder “themselves”; a</p> <p>(b) yn is-adran (3) yn lle “its power” rhodder “their power”.</p> <p>7 Yn adran 35—</p> <p>(a) yn is-adran (1) yn lle—</p> <p>(i) “National Assembly itself provides” rhodder “Welsh Ministers themselves provide”; a</p> <p>(ii) “it may impose” rhodder “they may impose”;</p> <p>(b) yn is-adran (2) yn lle—</p> <p>(i) “by it” rhodder “by them”;</p> <p>(ii) “it requests” rhodder “they request”; a</p> <p>(iii) “its functions” rhodder “their functions”.</p> <p>8 Yn adran 37—</p> <p>(a) yn is-adran (2) yn lle “its powers” rhodder “their powers”; a</p> <p>(b) yn is-adran (4) yn lle “its power” rhodder “their power”.</p> <p>9 Yn adran 40(5) yn lle “its decisions” rhodder “their decisions”.</p> <p>10 Yn adran 41—</p> <p>(a) yn is-adrannau (2) i (4) yn lle—</p> <p>(i) pob cyfeiriad at “National Assembly is” rhodder “Welsh Ministers are”;</p> <p>(ii) pob cyfeiriad at “it cannot” rhodder “they cannot”; a</p> <p>(iii) pob cyfeiriad at “it also secures” rhodder “they also secure”;</p> <p>(b) yn is-adrannau (2) a (3) yn lle pob cyfeiriad at “National Assembly must” rhodder “Welsh Ministers must”; ac</p> <p>(c) yn is-adran (4) yn lle “National Assembly may” rhodder “Welsh Ministers may”.</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010	
<p>6 Yr awdurdodau Cymreig</p> <p>(1) At ddibenion y Mesur hwn, mae pob un o'r canlynol yn "awdurdod Cymreig"—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Gweinidogion Cymru; (b) awdurdod lleol; (c) Bwrdd Iechyd Lleol; (d) Awdurdod tân ac achub yng Nghymru, sef awdurdod yng Nghymru a gyfansoddwyd drwy gynllun o dan adran 2 o Ddeddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (p. 21) neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo; (e) Awdurdod Parc Cenedlaethol yng Nghymru; (f) Corff Adnoddau Naturiol Cymru (g) Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru; <u>y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.</u> (h) Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru; (i) Amgueddfa Genedlaethol Cymru; (j) Cyngor Celfyddydau Cymru; (k) Llyfrgell Genedlaethol Cymru; (l) Cyngor Chwaraeon Cymru. <p>(2) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn —</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) diwygio neu hepgor unrhyw baragraff yn is-adran (1), ac eithrio paragraff (a) a (b); (b) ychwanegu paragraffau at yr is-adran honno; (c) diwygio neu hepgor y cyfryw baragraffau ychwanegol; (d) gwneud unrhyw ddiwygiadau i adran 5 sy'n angenrheidiol neu'n hwylus o ganlyniad i unrhyw ddarpariaeth a wneir o dan baragraffau (a) i (c). <p>(3) Cyn gwneud gorchymyn o dan is-adran (2) i gynnwys person</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 14</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>yn is-adran (1) neu i symud person o is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r person hwnnw.</p> <p>(4) Rhaid i Weinidogion Cymru beidio ag arfer eu pŵer o dan is-adran (2) mewn modd a fyddai'n cynnwys unrhyw un neu unrhyw rai o'r canlynol o fewn is-adran (1)—</p> <p>(a) person sydd heb swyddogaethau o natur gyhoeddus;</p> <p>(b) person nad yw ei brif swyddogaethau'n ymwneud â maes neu feysydd yn Rhan 1 o Atodlen 5 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32);</p> <p>(c) tribiwnlys.</p> <p>(5) Os bydd Gweinidogion Cymru yn arfer eu pŵer o dan is-adran (2) mewn modd a fyddai'n cynnwys person o fewn is-adran (1) sydd â swyddogaethau o natur gyhoeddus ac o natur breifat, rhaid iddynt gynnwys y person hwnnw mewn perthynas â'r swyddogaethau hynny sydd ganddo sydd o natur gyhoeddus yn unig.</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	
Colofn 1	Colofn 2
Person/Categori	Safonau cymwysadwy
LLYWODRAETH	
Gweinidogion Cymru ("The Welsh Ministers")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau hybu Safonau cadw cofnodion
Gweinidogion y Goron ("Ministers of the Crown")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Adrannau'r Llywodraeth ("Government departments")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Personau sy'n arfer, ar ran y Goron, swyddogaethau a roddir gan neu o dan Ddeddf neu Fesur ("Persons exercising, on behalf of the Crown, functions conferred by or under an Act or Measure")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
LLYWODRAETH LEOL ETC	
Cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol yng Nghymru ("County borough councils and county councils in Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau hybu Safonau cadw cofnodion
Cynghorau cymuned ("Community councils")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Cyd-bwyllgorau awdurdodau lleol ("Local authority joint committees")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Cyd-fyrddau awdurdodau lleol	Safonau cyflenwi

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

("Local authority joint boards")	gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Paneli cynllunio strategol ("Strategic planning panels")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau hybu Safonau cadw cofnodion
Byrddau Iechyd Lleol ("Local Health Boards")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Cynghorau Iechyd Cymuned ("Community Health Councils")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol ("National Health Service Trusts")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Awdurdodau Iechyd Arbennig ("Special Health Authorities")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ("National Park Authorities")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau hybu Safonau cadw cofnodion
Awdurdodau Tân ac Achub ("Fire and Rescue Authorities")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Darparwyr Tai Cymdeithasol ("Providers of Social Housing")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
CYFFREDINOL	
Amgueddfa Genedlaethol Cymru ("The National Museum of Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Archwilydd Cyffredinol Cymru ("The Auditor General for Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Asiantaeth Sicrwydd Ansawdd Addysg Uwch ("The Quality Assurance Agency for Higher Education")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Asiantaeth yr Amgylchedd ("The Environment Agency")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Yr Awdurdod Digolledu am Anafiadau Troseddol ("The Criminal Injuries Compensation Authority")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Yr Awdurdod Ffrwythloni ac Embryoleg Dynol ("The Human Fertilisation and Embryology Authority")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion"
Yr Awdurdod Heddlu Niwclear Sifil ("The Civil Nuclear Police Authority")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
"Awdurdod Heddlu Trafnidiaeth Prydain ("British Transport Police Authority")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Yr Awdurdod Meinweoedd Dynol ("The Human Tissue Authority")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Awdurdod Rheoleiddio Darbodus ("Prudential Regulation Authority")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Awdurdod y Diwydiant Diogelwch ("The Security	Safonau cyflenwi gwasanaethau

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Industry Authority")	Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Awdurdod Ymddygiad Ariannol ("Financial Conduct Authority")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Banc Lloegr ("The Bank of England")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Brifysgol Agored ("The Open University")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Buddsoddwyr mewn Pobl y DU ("Investors in People UK")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Bwrdd Cyfiawnder Ieuencid Cymru a Lloegr ("The Youth Justice Board for England and Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Bwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned Cymru ("The Board of Community Health Councils in Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Bwrdd Datblygu Amaethyddiaeth a Garddwriaeth ("The Agriculture and Horticulture Development Board")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Bwrdd Hyfforddi'r Diwydiant Adeiladu Peiriannol ("The Engineering Construction Industry Training Board")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Bwrdd Marchnata Gwlân Prydain ("The British Wool Marketing Board")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	Safonau cadw cofnodion	
Y Bwrdd Ystadegau ("The Statistics Board")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Canolfan Mileniwm Cymru ("Wales Millennium Centre")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Career Choices Dewis Gyrfa Cyfyngedig ("Career Choices Dewis Gyrfa Limited")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion"	
Coleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru Cyfyngedig ("The Royal Welsh College of Music and Drama Limited")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Coleg Ceredigion	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion"	
Coleg Sir Gâr	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	Safonau cadw cofnodion”	
Coleg Merthyr Tudful Cyfyngedig (“Merthyr Tydfil College Limited”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Colegau Cymru Cyfyngedig (“Colleges Wales Limited”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
<u>Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (The Commission for Tertiary Education and Research)</u>	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru (“The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Comisiwn Cwynion Annibynnol yr Heddlu (“The Independent Police Complaints Commission”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (“The Commission for Equality and Human Rights”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Comisiwn Elusennau Cymru a Lloegr (“Charities Commission for England and Wales ”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Comisiwn Etholiadol (“The Electoral Commission”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru (“The Local Democracy and Boundary Commission for Wales”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
		<i>Atodlen 4, paragraff 15(a)</i>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Y Comisiwn Hapchwarae (“The Gambling Commission”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Comisiwn Trefnu a Gorfodi Cynhaliath Plant (“The Child Maintenance and Enforcement Commission”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Comisiwn y DU dros Gyflogaeth a Sgiliau (“The UK Commission For Employment and Skills”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Comisiynwyr Heddlu a Throseddu (“Police and Crime Commissioners”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Comisiynydd Plant Cymru (“The Children’s Commissioner for Wales”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru (“The Commissioner for Older People in Wales”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Corff Adnoddau Naturiol Cymru (“The Natural Resources Body for Wales”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Corff llywodraethu Coleg Catholig Dewi Sant (“The governing body of Saint David’s Catholic College”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Corfforaethau addysg bellach (“Further education corporations”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Corfforaethau addysg uwch (“Higher education corporations”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	Safonau cadw cofnodion	
Cronfa Addysgu ac Ymchwilio Alcohol ("The Alcohol Education and Research Fund")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ("Student Loans Company Limited")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cyllid Cymru ccc ("Finance Wales plc")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cymdeithas Genedlaethol Cyngor ar Bopeth ("The National Association of Citizens Advice Bureaux")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ("The Welsh Local Government Association")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cymwysterau Cymru ("Qualifications Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Cyngorau Sgiliau Sector ("The Sector Skills Councils")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cyngor y Gweithlu Addysg ("Education Workforce Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Cyngor Ceiropractig Cyffredinol ("The General Chiropractic Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cyngor Celfyddydau Cymru ("The Arts Council of Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ("The Higher Education	Safonau cyflenwi gwasanaethau	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Funding Council for Wales")	Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	Atodlen 4, paragraff 15(b)
Cyngor Chwaraeon Cymru ("The Sports Council for Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cyngor Chwaraeon y DU ("The UK Sports Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Cyngor Defnyddwyr Dŵr ("The Consumer Council for Water")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ("The General Dental Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Cyngor Fferyllol	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Gofal Cymdeithasol Cymru ("Social Care Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ("Wales Council for Voluntary Action")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Cyngor Llyfrau Cymru ("The Welsh Books Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Cyngor Meddygol Cyffredinol ("The General Medical Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth ("The Nursing and Midwifery Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Y Cyngor Optegol Cyffredinol ("The General Optical Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Y Cyngor Osteopathig Cyffredinol ("The General Osteopathic Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal ("The Health and Care Professions Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Y Cyngor Prydeinig ("The British Council")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol ("The Professional Standards Authority for health and Social care")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Cyrff llywodraethu ysgolion ("The governing bodies of schools")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Darparwyr gwasanaethau gyrfaoedd ("Providers of career services")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Transport Focus	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ("National Botanic Garden of Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Glandŵr Cymru ("The Canal & River Trust")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion
Gofal Cymru	Safonau cyflenwi gwasanaethau

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig (“The British Broadcasting Corporation”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Gronfa Loteri Fawr (“The Big Lottery Fund”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Grŵp y Post Brenhinol ccc (“Royal Mail Group plc”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Gwaddol Cenedlaethol ar gyfer Gwyddoniaeth, Technoleg a'r Celfyddydau (“National Endowment for Science, Technology and the Arts”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Gwasanaeth Cyngori ar Bensiynau (“The Pensions Advisory Service”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Hafal	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Hybu Cig Cymru — Meat Promotion Wales	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Leonard Cheshire Disability	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Llyfrgell Genedlaethol Cymru (“The National Library of Wales”)	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Motability	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

The National Theatre of Wales	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
NIACE	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Yr Ombwdsmon Pensiynau ("The Pensions Ombudsman")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ("Welsh National Opera Limited")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y pwyllgorau asesu rhenti i Gymru ("The rent assessment committees for Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru ("Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Prifysgol Abertawe ("Swansea University")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Prifysgol Aberystwyth ("Aberystwyth University")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Prifysgol Bangor ("Bangor University")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Prifysgol Caerdydd ("Cardiff University")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Prifysgol Cymru ("The University of Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Prifysgol Cymru: y Drindod Dewi Sant ("University of Wales: Trinity St David")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Pwyllgor Ymgynghorol Trafnidiaeth i'r Anabl ("The Disabled Persons Transport Advisory Committee")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Rheoleiddiwr Pensiynau ("The Pensions Regulator")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Royal Voluntary Service	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol ("National Institute for Health and Clinical Excellence")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Sefydliad Datblygu Cymunedol ("The Community Development Foundation")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Sefydliad Ffilm Prydeinig ("The British Film Institute")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Siambr Iechyd, Addysg a Gofal Cymdeithasol ("The Health, Education and Social Care Chamber")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Sianel 4 Cymru	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Swyddfa Archwilio Cymru ("The Wales Audit Office")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Y Swyddfa Gyfathrebiadau ("The Office of Communications")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Y Swyddfa Rheilffyrdd a Ffyrdd ("The Office of Rail and Road")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ("The Information Commissioner's Office")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Theatr Genedlaethol Cymru	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Tribiwnlys Adolygiad Iechyd Meddwl Cymru ("The Mental Health Review Tribunal for Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Tribiwnlys Addysg Cymru ("The Education Tribunal for Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Tribiwnlys Eiddo Preswyl Cymru ("The Residential Property Tribunal Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Tribiwnlys Prisio Cymru ("Valuation Tribunal for Wales")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Tribiwnlys Tir Amaethyddol Cymru ("Agricultural Land Tribunal (Wales)")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
UFI Cyf ("UFI Ltd")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Uned Ddata Llywodraeth Leol — Cymru ("The Local Government Data Unit—	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Wales")	Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Wallich-Clifford Community	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
WEA YMCA CC Cymru	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
WJEC CBAC Cyfyngedig ("WJEC CBAC Limited")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Ymchwil ac Arloesedd y Deyrnas Unedig ("United Kingdom Research and Innovation")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni Cyfyngedig ("The Energy Saving Trust Limited")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Yr Ymddiriedolaeth Garbon ("The Carbon Trust")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	
Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ("Trustees of the National Heritage Memorial Fund")	Safonau cyflenwi gwasanaethau Safonau llunio polisi Safonau gweithredu Safonau cadw cofnodion	

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013	
<p>1 Trosolwg ar y Ddeddf hon</p> <p>(1) Mae 6 Rhan i'r Ddeddf hon.</p> <p>(2) Mae Rhan 2 wedi ei rhannu'n 3 Pennod sy'n cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â chynnal a gwella safonau—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) mewn ysgolion a gynhelir, a(b) yn y modd y mae swyddogaethau addysg yn cael eu harfer gan awdurdodau lleol. <p>(3) Mae Pennod 1 o Ran 2 (gan gynnwys Atodlen 1)—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) yn nodi'r seiliau dros ymyrraeth gan awdurdodau lleol a Gweinidogion Cymru ym materion rhedeg ysgolion a gynhelir sy'n peri pryder, a(b) yn darparu amrediad o bwerau ymyrryd i alluogi awdurdodau lleol a Gweinidogion Cymru i ymdrin ag achosion y pryder. <p>(4) Mae Pennod 2—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) yn nodi'r seiliau dros ymyrraeth gan Weinidogion Cymru ym materion arfer swyddogaethau addysg gan awdurdodau lleol sy'n peri pryder, a(b) yn darparu amrediad o bwerau ymyrryd i alluogi Gweinidogion Cymru i ymdrin ag achosion y pryder. <p>(5) Mae Pennod 3 yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru roi canllawiau i gyrrff llywodraethu ysgolion a gynhelir, penaethiaid ysgolion o'r fath ac awdurdodau lleol ynghylch sut y dylai swyddogaethau gael eu harfer gyda golwg ar wella safon yr addysg sy'n cael ei darparu mewn ysgolion a gynhelir.</p> <p>(6) Mae Rhan 3 wedi ei rhannu'n 6 Phennod sy'n cynnwys darpariaeth am drefniadaeth ysgolion a gynhelir.</p> <p>(7) Mae Pennod 1 o Ran 3 yn darparu ar gyfer Cod Trefniadaeth Ysgolion ynghylch arfer swyddogaethau o dan Ran 3.</p> <p>(8) Mae Pennod 2 (gan gynnwys Atodlenni 2 i 4) yn gwneud darpariaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i sefydlu, newid a therfynu ysgolion a gynhelir yn unol â phroses benodedig.</p>	

<p>(9) Mae Pennod 3 yn darparu ar gyfer rhesymoli lleoedd ysgol os yw Gweinidogion Cymru o'r farn bod darpariaeth ormodol neu annigonol ar gyfer addysg gynradd neu uwchradd mewn ysgolion a gynhelir.</p> <p><u>(9A) Mae Pennod 3A yn darparu pwerau i'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil resymoli addysg chweched dosbarth.</u></p> <p>(10) Mae Pennod 4 yn darparu ar gyfer gwneud darpariaeth ranbarthol ar gyfer anghenion <i>addysgol arbennig</i> dysgu ychwanegol.</p> <p>(11) Mae Pennod 5 yn darparu pwerau i Weinidogion Cymru aistrwythuro addysg chweched dosbarth.</p> <p>(12) Mae Pennod 6 yn darparu ar gyfer materion amrywiol ac atodol sy'n ymwneud â threfniadaeth ysgolion.</p> <p>(13) Mae Rhan 4 yn gwneud darpariaeth ar gyfer cynlluniau strategol Cymraeg mewn addysg, sydd—</p> <p>(a) i'w paratoi gan awdurdodau lleol,</p> <p>(b) i'w cymeradwyo gan Weinidogion Cymru, ac</p> <p>(c) i'w cyhoeddi a'u gweithredu gan awdurdodau lleol (adrannau 84, 85 a 87).</p> <p>(14) Mae Rhan 4 hefyd yn darparu pŵer sy'n arferadwy drwy reoliadau i Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol wneud asesiad o'r galw ymhlith rhieni am addysg cyfrwng Cymraeg i'w plant (adran 86).</p> <p>(15) Mae Rhan 5 yn gwneud darpariaeth am swyddogaethau amrywiol sy'n ymwneud ag ysgolion a gynhelir, gan gynnwys darpariaeth—</p> <p>(a) sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu brecwast ar gyfer disgyblion mewn ysgolion cynradd a gynhelir ar gais cyrff llywodraethu'r ysgolion hynny (adrannau 88 i 90);</p> <p>(b) sy'n diwygio pwerau presennol awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu i godi tâl am brydau ysgol, fel bod—</p> <p>(i) gofyniad cysylltiedig i godi'r un pris ar bob person</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16 (2)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 16 (2)(b)</i></p>
---	---

<p style="text-align: center;">am yr un maint o'r un eitem yn cael ei ddileu, a</p> <p>(ii) gofyniad newydd na fydd y pris a godir am eitem yn fwy na chost darparu'r eitem honno yn cael ei osod (adran 91);</p> <p>(c) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol sicrhau darpariaeth resymol am wasanaeth sy'n cwmsela mewn cysylltiad ag anghenion iechyd, anghenion emosiynol ac anghenion cymdeithasol i ddisgyblion ysgol penodedig a phlant eraill (adran 92);</p> <p>(d) yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir gynnal cyfarfod os gofynnir iddynt wneud hynny gan rieni mewn deiseb (adran 94) ac yn diddymu dyletswydd sy'n bodoli eisoes i gynnal cyfarfod blynyddol rhieni (adran 95);</p> <p>(e) yn diddymu dyletswydd Gweinidogion Cymru i ddyroddi cod ymarfer ar gyfer sicrhau perthynas effeithiol rhwng awdurdodau lleol ac ysgolion a gynhelir (adran 96).</p> <p>(16) Mae Rhan 6—</p> <p>(a) yn cyflwyno Atodlen 5, sy'n gwneud mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol i ddeddfwriaeth arall sy'n codi o ddarpariaethau'r Ddeddf hon;</p> <p>(b) yn cynnwys diffiniadau sy'n gymwys at ddibenion y Ddeddf hon yn gyffredinol a mynegai o ddiffiniadau sy'n gymwys i nifer o ddarpariaethau, ond nid yr holl Ddeddf (adran 98);</p> <p>(c) yn cynnwys darpariaethau eraill sy'n gymwys yn gyffredinol at ddibenion y Ddeddf hon.</p>	
<p>38 Cod Trefniadaeth Ysgolion</p> <p>(1) Rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi cod am drefniadaeth ysgolion ("y Cod"), a chaniateir iddynt ei ddiwygio o dro i dro.</p> <p>(2) Mae'r Cod i gynnwys darpariaeth ynghylch arfer swyddogaethau'r personau canlynol o dan y Rhan hon—</p> <p>(a) Gweinidogion Cymru;</p>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

hwy.	
<p>39 Llunio a chymeradwyo Cod Trefniadaeth Ysgolion</p> <p>(1) Cyn dyroddi neu ddiwygio cod o dan adran 38, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau a ganlyn ynghylch drafft o'r cod (neu'r cod diwygiedig)-</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) pob awdurdod lleol, (b) corff llywodraethu pob ysgol a gynhelir, (c) Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru, a (ca) <u>y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, a</u> (d) unrhyw berson arall sy'n briodol ym marn Gweinidogion Cymru. <p>(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn dymuno bwrw ymlaen â'r drafft (gydag addasiadau neu hebddynt), rhaid iddynt osod copi o'r drafft gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.</p> <p>(3) Os yw'r Cynulliad Cenedlaethol, cyn diwedd y cyfnod o 40 o ddiwrnodau, yn penderfynu peidio â chymeradwyo'r drafft o'r cod, rhaid i Weinidogion Cymru beidio â dyroddi'r cod arfaethedig ar ffurf y drafft hwnnw.</p> <p>(4) Os na chaiff unrhyw benderfyniad o'r fath ei wneud cyn diwedd y cyfnod hwnnw—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi'r cod (neu'r cod diwygiedig) ar ffurf y drafft, a (b) daw'r cod (neu'r cod diwygiedig) i rym ar y dyddiad a bennir drwy orchymyn gan Weinidogion Cymru. <p>(5) O ran y cyfnod o 40 o ddiwrnodau-</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) mae'n dechrau ar y diwrnod y caiff y drafft ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a (b) nid yw'n cynnwys unrhyw amser pryd y mae Cynulliad 	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(4)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>Cenedlaethol Cymru wedi ei ddidymu neu wedi cymryd saib am fwy na phedwar diwrnod.</p> <p>(6) Nid yw is-adran (3) yn atal drafft newydd o god arfaethedig rhag cael ei osod gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.</p> <p>(7) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at god arfaethedig yn cynnwys cod diwygiedig arfaethedig.</p> <p>(8) Caniateir i'r gofyniad i ymgynghori a osodir gan is-adran (1) gael ei fodloni drwy ymgynghoriad yr ymgwymerwyd ag ef cyn i'r Rhan hon ddod i rym er bod y cod a ddyroddir o dan adran 38(1) yn cymryd i ystyriaeth (i unrhyw raddau) unrhyw ddarpariaeth a wneir gan y Rhan hon.</p>	
<p>50 Eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru</p> <p>(1) Mae'n ofynnol i gynigion a gyhoeddir o dan adran 48 gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon-</p> <p>(a) os yw'r cynigion yn effeithio ar addysg chweched dosbarth, neu</p> <p>(b) os yw'r cynigion wedi eu gwneud gan gynigydd ac eithrio'r awdurdod lleol perthnasol ac os yw gwrthwynebiad wedi ei wneud gan yr awdurdod hwnnw yn unol ag adran 49(2) ac os nad yw wedi ei dynnu yn ôl yn ysgrifenedig cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.</p> <p>(2) Mae cynigion yn effeithio ar addysg chweched dosbarth—</p> <p>(a) os ydynt yn gynigion i sefydlu neu derfynu ysgol sy'n darparu addysg sy'n addas at anghenion personau sydd dros oedran ysgol gorfodol yn unig, neu</p> <p>(b) os ydynt yn gynigion i wneud newid rheoleiddiedig i ysgol, y byddai ei effaith yn golygu bod darparu addysg sy'n addas i anghenion personau sydd dros oedran ysgol gorfodol yn yr ysgol yn cynyddu neu'n lleihau.</p> <p>(c) Pan fo'n ofynnol i gynigion gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon, rhaid i'r cynigydd anfon copi o'r dogfennau a restrir yn is-adran (4) at Weinidogion Cymru cyn diwedd 35 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.</p> <p>(d) Y dogfennau yw'r canlynol—</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(5)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 16(5)(b)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(a) yr adroddiad a gyhoeddir o dan adran 48(5),</p> <p>(b) y cynigion cyhoeddedig,</p> <p>(c) unrhyw wrthwynebiadau a wneir yn unol ag adran 49(2) (ac nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl), a</p> <p>(d) pan fo gwrthwynebiadau wedi eu gwneud felly (a heb gael eu tynnu'n ôl), yr ymateb a gyhoeddir o dan adran 49(3).</p> <p>(e) Pan fo angen i gynigion gael cymeradwyaeth o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru—</p> <p>(a) gwrthod y cynigion,</p> <p>(b) eu cymeradwyo heb eu haddasu, neu</p> <p>(c) eu cymeradwyo gydag addasiadau—</p> <p>(i) ar ôl cael cydsyniad y cynigydd â'r addasiadau, a</p> <p>(ii) (ac eithrio os y cynigydd yw'r corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol, yn ôl y digwydd), ar ôl ymgynghori â chorff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi a'r awdurdod lleol perthnasol.</p> <p>(f) Caniateir i gymeradwyaeth ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y gymeradwyaeth yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.</p> <p>(g) Caiff Gweinidogion Cymru, ar gais y cynigydd, bennu dyddiad diweddarach erbyn pryd y mae'r digwyddiad y cyfeiriwyd ato yn is-adran (6) i ddigwydd.</p> <p>(h) Nid yw is-adran (1) yn atal cynigion rhag cael eu tynnu'n ôl drwy hysbysiad ysgrifenedig a roddir gan y cynigydd i Weinidogion Cymru ar unrhyw bryd cyn iddynt gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon.</p> <p>(i) Nid yw'n ofynnol i gynigion a wneir o dan adran 43 neu 44 i derfynu ysgol sy'n ysgol fach (gweler adran 56) gael unrhyw gymeradwyaeth o dan yr adran hon.</p> <p>(j) Yn yr adran hon ystyr "awdurdod lleol perthnasol" yw'r awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir ei fod yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.</p>	
<p>54 Eu hatgyfeirio i Weinidogion Cymru</p> <p>(1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw awdurdod lleol wedi—</p> <p>(a) penderfynu cymeradwyo neu wrthod cynigion o dan adran 51(4), neu</p>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(b) penderfynu o dan adran 53(1) i weithredu cynigion y gwnaed gwrthwynebiad iddynt yn unol ag adran 49 (ac nas tynnwyd yn ei ôl yn ysgrifenedig cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu).</p> <p>(2) Cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwrnod penderfynu'r awdurdod lleol o dan adran 51(4) neu 53(1), caiff y canlynol atgyfeirio'r cynigion i Weinidogion Cymru—</p> <p>(a) awdurdod lleol arall y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arno;</p> <p>(b) awdurdod lleol yn Lloegr y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arno;</p> <p>(c) y corff crefyddol priodol ar gyfer—</p> <p>(i) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi os yw'n ysgol sydd â chymeriad crefyddol, neu y bwriedir iddi fod yn ysgol o'r fath, neu</p> <p>(ii) unrhyw ysgol arall sydd â chymeriad crefyddol ac y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arni;</p> <p>(d) os yw'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi yn ysgol sefydledig neu'n ysgol wirfoddol, corff llywodraethu'r ysgol;</p> <p>(e) ymddiriedolaeth sy'n dal eiddo at ddibenion yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;</p> <p>(f) sefydliad o fewn y sector addysg bellach y mae'n debyg y bydd y cynigion yn effeithio arno.</p> <p>(g) <u>os yw'r cynigion yn effeithio ar addysg chweched dosbarth, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.</u></p> <p>(3) Cwestiwn i gael ei benderfynu gan Weinidogion Cymru yw a yw awdurdod, ysgol neu sefydliad yn debyg o gael ei effeithio gan y</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(6)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 16(6)(b)</i></p>
---	---

<p>cynigion at ddiben is-adran (2).</p> <p><u>(3A)Mae cynigion yn effeithio ar addysg chweched dosbarth at ddiben is-adran (2)(g)—</u></p> <p>(a) <u>os ydynt yn gynigion i sefydlu neu derfynu ysgol sy'n darparu addysg sy'n addas i ofynion personau dros oedran ysgol gorfodol yn unig, neu</u></p> <p>(b) <u>os ydynt yn gynigion i wneud newid rheoleiddiedig i ysgol, y byddai ei effaith yn golygu bod darparu addysg sy'n addas i ofynion personau dros oedran ysgol gorfodol yn yr ysgol yn cynyddu neu'n lleihau.”</u></p> <p>(4) Rhaid i Weinidogion Cymru ystyried cynigion a atgyfeiriwyd iddynt o dan yr adran hon o'r newydd ac mae is-adrannau (5) i (8) o adran 50 yn gymwys fel petai angen eu cymeradwyaeth o dan yr adran honno.</p> <p>(5) Ni chaniateir i gynigion a wneir o dan adran 43 neu 44 i derfynu ysgol sy'n ysgol fach (gweler adran 56) gael eu hatgyfeirio i Weinidogion Cymru o dan yr adran hon.</p> <p>(6) Os yw'n ofynnol i Weinidogion Cymru ystyried cynigion a atgyfeiriwyd o dan yr adran hon, nid yw'r cynigion hynny i'w trin at ddibenion adran 55 neu 61 fel rhai a gymeradwywyd o dan adran 51 neu fel cynigion y mae'r cynigydd wedi penderfynu eu gweithredu o dan adran 53.</p> <p>(7) Os yw Gweinidogion Cymru yn cymeradwyo cynigion yn unol â'r adran hon, mae'r cynigion i'w trin at ddibenion adran 55 fel petaent wedi eu cymeradwyo o dan adran 50.</p> <p>(8) Os yw Gweinidogion Cymru yn gwrthod cynigion yn unol â'r adran hon, mae'r cynigion i'w trin at ddibenion paragraff 35(3)(e) o Atodlen 4 fel petaent wedi eu gwrthod o dan adran 50.</p>	
<p>61 Ymchwiliad lleol i gynigion</p> <p>(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru wedi gwneud cynigion o dan adran 59 (ac eithrio cynigion a wnaed yn rhinwedd adran 62(1)) nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl.</p> <p>(2) Os yw gwrthwynebiadau wedi eu gwneud yn unol ag adran 60(2), yna, oni fydd pob gwrthwynebiad sydd wedi ei wneud felly wedi ei dynnu'n ôl yn ysgrifenedig o fewn yr 28 o ddiwrnodau y cyfeiriwyd atynt yn yr adran honno, rhaid i Weinidogion Cymru</p>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>beri bod ymchwiliad lleol yn cael ei gynnal.</p> <p>(3) Diben yr ymchwiliad lleol yw ystyried cynigion Gweinidogion Cymru, unrhyw gynigion eraill y mae Gweinidogion Cymru yn eu cyfeirio at yr ymchwiliad a'r gwrthwynebiadau a grybwyllwyd yn is-adran (2).</p> <p>(4) Mae cynigion a gyfeirir at ymchwiliad lleol o dan yr adran hon i'w penderfynu o dan adran 62 ac nid yw adrannau 50, 51, 53, 54, <u>63F, 63G a 70 70 a 73</u> yn gymwys iddynt.</p> <p>(5) Pan fo'n ofynnol i ymchwiliad lleol gael ei gynnal, rhaid i Weinidogion Cymru gyfeirio'r cynigion a restrir yn is-adran (6) i'r ymchwiliad os yw'r cynigion—</p> <p>(a) heb gael eu penderfynu cyn i drafodion yr ymchwiliad ddechrau, a</p> <p>(b) yn ymddangos i Weinidogion Cymru eu bod yn rhai sy'n gysylltiedig â'r cynigion a wnaed o dan adran 59 ac y mae'r ymchwiliad i'w gynnal mewn cysylltiad â hwy.</p> <p>(6) Y cynigion sydd i'w cyfeirio yw—</p> <p>(a) unrhyw gynigion eraill a gyhoeddir o dan adran 59 mewn perthynas ag ardal yr awdurdod lleol (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl);</p> <p>(b) unrhyw gynigion a wneir gan yr awdurdod hwnnw wrth arfer eu pwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl);</p> <p>(c) unrhyw gynigion a wneir gan gorff llywodraethu ysgol sefydledig neu wirfoddol yn yr ardal wrth arfer ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol (a'r rheini'n gynigion sydd heb gael eu tynnu'n ôl);</p> <p>(d) unrhyw gynigion a wneir o dan adran <u>63C neu 68 68 neu 71</u> (ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl).</p> <p>(7) Os bydd Gweinidogion Cymru, cyn bod trafodion yr ymchwiliad yn dechrau, yn ffurfio barn y dylid gweithredu unrhyw gynigion, nid yw is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gyfeirio'r cynigion hynny i'r ymchwiliad oni fyddant yn ffurfio barn wahanol cyn bod—</p> <p>(a) trafodion yr ymchwiliad wedi eu cwblhau, neu</p> <p>(b) (os ydynt yn gynharach) y cynigion wedi eu penderfynu.</p> <p>(8) Nid yw'n agored i'r ymchwiliad gwestiynu'r egwyddorion a bennir yn y cyfarwyddyd o dan adran 57(2). <u>mewn cyfarwyddyd o dan adran 57(2) neu 63A(1);</u></p> <p>(9) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at benderfynu cynigion yn</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(7)(a)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 16(7)(b)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 16(7)(c)</i></p>
--	---

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>cyfeirio at—</p> <p>(a) penderfyniad p'un ai i fabwysiadu neu i gymeradwyo'r cynigion o dan adran 50, 51, 62, <u>63F neu 70 neu 73</u>;</p> <p>(b) penderfyniad p'un ai i weithredu'r cynigion o dan adran 53 <u>neu 63G</u> ai peidio;</p> <p>(c) penderfyniad p'un ai i gymeradwyo cynigion a atgyfeiriwyd i Weinidogion Cymru o dan adran 54 ai peidio.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(7)(d)i</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 16(7)(d)ii</i></p>
<p>63 Gweithredu cynigion</p> <p>(1) Mae cynigion sydd wedi eu mabwysiadu neu eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 62 yn cael effaith fel petaent wedi eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 50 ar ôl iddynt gael eu gwneud—</p> <p>(a) gan yr awdurdod lleol o dan ei bwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion, neu</p> <p>(b) yn achos cynigion i newid ysgol sefydledig neu wirfoddol, gan y corff llywodraethu o dan ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol.</p> <p>(2) Er gwaethaf unrhyw beth yn Rhan 1 o Atodlen 3 (cyfrifoldeb dros weithredu cynigion statudol), rhaid i'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol dan sylw gwrdd â'r gost o weithredu cynigion sy'n cael eu mabwysiadu neu eu cymeradwyo o dan adran 62 ac sy'n cael effaith fel a grybwyllwyd yn is-adran (1)(b).</p> <p style="text-align: center;"><u>Pennod 3A</u></p> <p style="text-align: center;"><u>CYNIGION I RESYMOLI DARPARIAETH CHWECHED DOSBARTH</u></p> <p><u>63A Cyfarwyddydau gan y Comisiwn i wneud cynigion chweched dosbarth</u></p> <p>(1) <u>Caiff y Comisiwn, yn unol â'r Cod—</u></p> <p>(a) <u>cyfarwyddo awdurdod lleol i arfer ei bwerau i wneud cynigion i—</u></p> <p>(i) <u>sefydlu neu derfynu ysgol sy'n darparu addysg sy'n addas i ofynion personau dros oedran ysgol gorfodol yn unig, neugwneud newid rheoleiddiedig i ysgol, y byddai ei effaith yn golygu bod darparu addysg sy'n addas i ofynion personau dros oedran ysgol gorfodol yn yr ysgol yn cynyddu neu'n lleihau.</u></p> <p>(b) <u>cyfarwyddo corff llywodraethu ysgol sefydledig neu ysgol</u></p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(8)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

wirfoddol i arfer ei bwerau i wneud newid rheoleiddiedig i ysgol, y byddai ei effaith yn golygu bod darparu addysg sy'n addas i ofynion personau dros oedran ysgol gorfodol yn yr ysgol yn cynyddu neu'n lleihau.

(2) Rhaid i gyfarwyddyd o dan is-adran (1)—

- (a) ei gwneud yn ofynnol i'r cynigion gael eu cyhoeddi heb fod yn hwyrach na'r dyddiad a bennir yn y cyfarwyddyd, a
- (b) ei gwneud yn ofynnol i'r cynigion, wrth roi effaith i'r cyfarwyddyd, gymhwyso unrhyw egwyddorion a bennir ynddo.

63B Darpariaeth bellach ynghylch cynigion a wneir ar ôl cyfarwyddyd o dan adran 63A(1)

(1) Ni chaniateir i gynigion a wneir yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 63A(1) gael eu tynnu'n ôl heb gydsyniad y Comisiwn.

(2) Caiff y Comisiwn roi cydsyniad at ddibenion is-adran (1) yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Rhaid i awdurdod lleol ad-dalu gwariant yr aed iddo'n rhesymol gan gorff llywodraethu ysgol a gynhelir ganddo wrth wneud cynigion yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 63A(1).

(4) Er gwaethaf unrhyw beth yn Rhan 1 o Atodlen 3 (cyfrifoldeb dros weithredu cynigion statudol), rhaid i awdurdod lleol gwrdd â'r gost o weithredu cynigion a wneir gan gorff llywodraethu ysgol a gynhelir ganddo yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 63A(1) a'r rheini'n gynigion sydd wedi eu cymeradwyo neu y penderfynwyd eu gweithredu.

63C Gwneud cynigion gan y Comisiwn

(1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—

- (a) y Comisiwn wedi gwneud cyfarwyddyd o dan adran 63A(1), a
- (b) naill ai—
 - (i) cynigion wedi eu cyhoeddi'n unol â'r cyfarwyddyd, neu
 - (ii) yr amser a ganiatawyd o dan y cyfarwyddyd ar gyfer cyhoeddi'r cynigion wedi dirwyn i ben.

(2) Caiff y Comisiwn wneud unrhyw gynigion y gellid bod wedi eu gwneud yn unol â'r cyfarwyddyd.

(3) Ond rhaid i'r Comisiwn gael cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn gwneud cynnig i wneud newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 (agor neu gau chweched dosbarth ysgol) i ysgol

wirfoddol neu ysgol sefydledig.

- (4) Pan fo'r Comisiwn yn gwneud cynigion o dan yr adran hon, mae unrhyw gynigion sydd wedi eu gwneud gan awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ac sydd wedi eu cyhoeddi yn unol â'r cyfarwyddyd i'w trin fel pe baent wedi eu tynnu'n ôl.

63D Cyhoeddi cynigion y Comisiwn ac ymgynghori arnynt

- (1) Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 63C yn unol â'r Cod.
- (2) Cyn cyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 63C, rhaid i'r Comisiwn ymgynghori ynglŷn â'i gynigion yn unol â'r Cod.
- (3) Nid yw'r gofyniad i ymgynghori yn gymwys i gynigion i derfynu ysgol sy'n ysgol fach o fewn yr ystyr a roddir gan adran 56.
- (4) Cyn diwedd 7 niwrnod gan ddechrau ar ddiwrnod eu cyhoeddi, rhaid i'r Comisiwn anfon copïau o'r cynigion cyhoeddedig—
- (a) at Weinidogion Cymru,
 - (b) at yr awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir y bydd yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi, ac
 - (c) at gorff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.
- (5) Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi adroddiad ar yr ymgynghoriad y mae wedi ei gynnal yn unol â'r Cod.

63E Gwrthwynebiadau i gynigion y Comisiwn

- (1) Caiff unrhyw berson wrthwynebu cynigion a gyhoeddir o dan adran 63D.
- (2) Rhaid i wrthwynebiadau gael eu hanfon yn ysgrifenedig i'r Comisiwn cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y cafodd y cynigion eu cyhoeddi ("y cyfnod gwrthwynebu").
- (3) Rhaid i'r Comisiwn gyhoeddi crynodeb o'r holl wrthwynebiadau a wnaed yn unol ag is-adran (2) (ac nad vdynt wedi eu tynnu'n ôl) a'i ymateb i'r gwrthwynebiadau hynny cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

63F Eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru

- (1) Mae'n ofynnol i gynigion a gyhoeddir gan y Comisiwn o dan adran 63D gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon os yw gwrthwynebiad wedi ei wneud yn unol ag adran 63E(2) ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl yn ysgrifenedig cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.
- (2) Pan fo'n ofynnol i gynigion gael eu cymeradwyo o dan yr adran

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

hon, rhaid i'r Comisiwn anfon copi o'r dogfennau a restrir yn is-adran (3) at Weinidogion Cymru cyn diwedd 35 o ddiwrnodau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

(3) Y dogfennau yw—

- (a) yr adroddiad a gyhoeddir o dan adran 63D(5),
- (b) y cynigion cyhoeddedig,
- (c) unrhyw wrthwynebiadau a wneir yn unol ag adran 63E(2) (ac nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl), a
- (d) pan fo gwrthwynebiadau wedi eu gwneud felly (ac nad ydynt wedi eu tynnu'n ôl), yr ymateb a gyhoeddir o dan adran 63E(3).

(4) Pan fo'n ofynnol i gynigion gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru—

- (a) gwrthod y cynigion,
- (b) eu cymeradwyo heb eu haddasu, neu
- (c) eu cymeradwyo gydag addasiadau—
 - (i) ar ôl cael cydsyniad y Comisiwn i'r addasiadau, a
 - (ii) ar ôl ymgynghori â'r awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir y bydd yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi, ac â chorff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.

(5) Caniateir i gymeradwyaeth ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y gymeradwyaeth yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.

(6) Caiff Gweinidogion Cymru, ar gais y Comisiwn, bennu dyddiad diweddarach erbyn pryd y mae'r digwyddiad y cyfeiriwyd ato yn is-adran (5) i ddigwydd.

(7) Nid yw is-adran (1) yn atal cynigion rhag cael eu tynnu'n ôl drwy hysbysiad ysgrifenedig a roddir gan y Comisiwn i Weinidogion Cymru ar unrhyw bryd cyn iddynt gael eu cymeradwyo o dan yr adran hon.

(8) Nid yw'n ofynnol i gynigion i derfynu ysgol sy'n ysgol fach o fewn yr ystyr a roddir gan adran 56 gael unrhyw gymeradwyaeth o dan yr adran hon.

63G Penderfynu

(1) Pan na fo'n ofynnol i gynigion a gyhoeddir o dan adran 63D gael eu cymeradwyo o dan adran 63F, rhaid i'r Comisiwn benderfynu a ddylid gweithredu'r cynigion

(2) Os na fydd penderfyniad o dan is-adran (1) wedi ei wneud cyn

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p><u>diwedd 16 o wythnosau gan ddechrau ar ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu, bernir bod y Comisiwn wedi tynnu'r cynigion yn eu hôl.</u></p> <p>(3) <u>Cyn diwedd 7 niwrnod gan ddechrau ar ddiwrnod ei benderfyniad o dan is-adran (1), rhaid i'r Comisiwn hysbysu'r canlynol am y penderfyniad—</u></p> <p>(a) <u>Gweinidogion Cymru;</u></p> <p>(b) <u>yr awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir y bydd yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;</u></p> <p>(c) <u>corff llywodraethu (os oes un) yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi.</u></p> <p><u>63H Gweithredu cynigion</u></p> <p>(2) <u>Mae cynigion sydd wedi eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 63F neu y penderfynwyd eu gweithredu gan y Comisiwn o dan adran 63G yn cael effaith fel petaent wedi eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 50 ar ôl iddynt gael eu gwneud—</u></p> <p>(a) <u>gan yr awdurdod lleol o dan ei bwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion, neu</u></p> <p>(b) <u>yn achos cynigion i newid ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol, gan y corff llywodraethu o dan ei bwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol.</u></p> <p>(3) <u>Er gwaethaf unrhyw beth yn Rhan 1 o Atodlen 3 (cyfrifoldeb dros weithredu cynigion statudol), rhaid i'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol o dan sylw gwrdd â'r gost o weithredu cynigion sydd wedi eu cymeradwyo o dan adran 63F neu y penderfynwyd eu gweithredu o dan adran 63G ac sy'n cael effaith fel a grybwyllir yn is-adran (1)(b).</u></p> <p><u>63I Dehongli Pennod 3A</u></p> <p><u>Yn y Bennod hon—</u></p> <p><u>ystyr "y Cod" ("the Code") yw'r cod ar drefniadaeth ysgolion a ddyroddir o dan adran 38(1);</u></p> <p><u>ystyr "y Comisiwn" ("the Commission") yw'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil."</u></p>	
<p><u>71 Pwerau Gweinidogion Cymru i ailstrwythuro addysg chwched dosbarth</u></p> <p>(1) <u>Caiff Gweinidogion Cymru wneud cynigion o dan yr adran hon—</u></p> <p><u>a. i un neu fwy o ysgolion cymunedol neu arbennig</u></p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>eymunedol newydd gael eu sefydlu gan awdurdod lleol i ddarparu addysg uwchradd sy'n addas at anghenion disgyblion chweched dosbarth (ac nid unrhyw addysg uwchradd arall);</p> <p>b. ar gyfer newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 i un neu fwy o ysgolion a gynhelir;</p> <p>c. i derfynu un neu fwy o ysgolion a gynhelir sy'n darparu addysg uwchradd sy'n addas at anghenion disgyblion chweched dosbarth (ac nid unrhyw addysg uwchradd arall).</p> <p>(2) Mae "disgybl chweched dosbarth" yn berson sydd dros oedran ysgol gorfodol ond o dan 19 oed.</p> <p>72Ymgynghori, cyhoeddi a gwrthwynebiadau</p> <p>(1) Cyn cyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 71, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ynglyn â'r cynigion yn unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.</p> <p>(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi cynigion a wneir o dan adran 71 yn unol â'r cod a ddyroddwyd o dan adran 38(1) ac sydd mewn grym am y tro.</p> <p>(3) Caiff unrhyw berson wrthwynebu'r cynigion.</p> <p>(4) Rhaid i wrthwynebiadau gael eu hanfon yn ysgrifenedig at Weinidogion Cymru cyn diwedd 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y cyhoeddwyd y cynigion.</p> <p>73 Penderfyniad gan Weinidogion Cymru</p> <p>(1) Ar ôl diwedd yr 28 o ddiwrnodau y cyfeiriwyd atynt yn adran 72(4), rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu a ddylid—</p> <p>(a) mabwysiadu'r cynigion, gydag addasiadau neu hebddynt, neu</p> <p>(b) tynnu'r cynigion yn eu hôl.</p> <p>(2) Wrth wneud penderfyniad o dan is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i unrhyw wrthwynebiadau a wnaed yn unol ag adran 72(4) ac sydd heb gael eu tynnu'n ôl.</p> <p>(3) Cyn mabwysiadu cynigion yn ddarostyngedig i addasiadau, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw bersonau y maent yn credu eu bod yn briodol.</p> <p>(4) Caniateir i fabwysiad cynigion ddatgan mai dim ond os bydd digwyddiad a bennir yn y mabwysiad yn digwydd erbyn dyddiad a bennir felly, y byddai'n dod yn weithredol.</p> <p>(5) Os na fydd y digwyddiad yn digwydd erbyn y dyddiad penodedig rhaid i Weinidogion Cymru ailystyried eu penderfyniad o dan is-adran (1).</p> <p>(6) Caiff Gweinidogion Cymru dynnu eu cynigion yn ôl ar unrhyw bryd cyn iddynt wneud penderfyniad o dan is-adran (1).</p> <p>74Y ffurf weithredu</p>	16(9)
---	-------

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i gynigion sydd wedi eu mabwysiadu gan Weinidogion Cymru o dan adran 73.
- (2) Rhaid i'r cynigion (yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol yr adran hon) gael eu gweithredu ar y ffurf y cawsant eu mabwysiadu.
- (3) Ar gais corff penodedig, caiff Gweinidogion Cymru—
- (a) addasu cynigion sydd wedi eu mabwysiadu o dan adran 73 ar ôl ymgynghori â'r cyrff penodedig, a
 - (b) pan fo wedi ei datgan bod mabwysiad y cynigion yn dod yn weithredol yn ddarostyngedig i ddigwyddiad penodedig, bennu dyddiad diweddarach erbyn pryd y bydd yn rhaid i'r digwyddiad hwnnw ddigwydd.
- (4) Caiff Gweinidogion Cymru benderfynu nad yw is-adran (2) yn gymwys i'r cynigion os ydynt wedi eu bodloni, ar ôl ymgynghori â'r cyrff penodedig—
- (a) y byddai gweithredu'r cynigion yn afresymol o anodd, neu
 - (b) bod yr amgylchiadau wedi newid cymaint ers i'r cynigion gael eu mabwysiadu y byddai'n amhriodol gweithredu'r cynigion.
- (5) "Corff penodedig" yw pob un o'r canlynol at ddibenion is-adrannau (3) a (4)—
- (a) corff llywodraethu'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;
 - (b) yn achos cynnig i sefydlu ysgol newydd, y corff llywodraethu dros dro a gyfansoddwyd yn unol â threfniadau a wnaed o dan adran 34 o Ddeddf Addysg 2002;
 - (c) yr awdurdod lleol sy'n cynnal, neu y cynigir y bydd yn cynnal, yr ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi;
 - (d) pan fo'r ysgol y mae'r cynigion yn ymwneud â hi yn ysgol arbennig gymunedol, pob awdurdod lleol sy'n cynnal datganiad o anghenion addysgol arbennig o dan Ran 4 o Ddeddf Addysg 1996 mewn cysylltiad â disgybl cofrestredig yn yr ysgol.

75Y cyfrifoldeb dros weithredu

- (1) Rhaid i gynigion i sefydlu ysgol gael eu gweithredu gan yr awdurdod lleol y cynigir y bydd yn cynnal yr ysgol.
- (2) Rhaid i gynigion i wneud newid a ddisgrifir ym mharagraff 6 o Atodlen 2 gael eu gweithredu—
- (a) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol gymunedol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol;
 - (b) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol wirfoddol a gynorthwyr—
 - I.—i'r graddau y maent yn ymwneud â darparu unrhyw fangre berthnasol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol, a
 - II.—fel arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol i'r graddau (os

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p style="text-align: center;">o gwbl) y mae'r cynigion yn darparu bod pob un ohonynt yn gwneud hynny;</p> <p>(c) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag unrhyw ysgol arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol i'r graddau (os o gwbl) y mae'r cynigion yn darparu bod pob un ohonynt yn gwneud hynny.</p> <p>(3) Yn is-adran (2) ystyr "mangre berthnasol" yw—</p> <p>(a) caeau chwarae, neu</p> <p>(b) adeiladau sydd i ffurfio rhan o fangre'r ysgol ond nad ydynt i fod yn adeiladau'r ysgol.</p> <p>(4) Rhaid i gynigion i derfynu ysgol gael eu gweithredu—</p> <p>(a) yn achos cynigion sy'n ymwneud ag ysgol gymunedol neu ysgol arbennig gymunedol, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol, a</p> <p>(b) mewn unrhyw achos arall, gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol a chorff llywodraethu'r ysgol.</p> <p>(5) Os bydd ysgol yn newid categori o fod yn ysgol gymunedol ar ôl i gynigion gael eu cyhoeddi o dan adran 72 ond cyn iddynt gael eu gweithredu, rhaid i'r cynigion (i'r graddau nad ydynt wedi eu gweithredu) gael eu gweithredu gan yr awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol (er gwaethaf is-adrannau (2) a (4)).</p> <p>76 Darpariaeth bellach o ran gweithredu</p> <p>(1) Pan fo'n ofynnol i awdurdod lleol yn rhinwedd adran 75 ddarparu safle ar gyfer ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a reolir, mae paragraff 7 o Atodlen 3 (darparu safle ac adeiladau i ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol a reolir) yn gymwys fel y bo'n gymwys yn yr amgylchiadau a grybwyllir yn is-baragraff (1) o'r paragraff hwnnw.</p> <p>(2) Mae paragraff 8 o Atodlen 3 (grantiau mewn cysylltiad â gwariant penodol ynghylch ysgol wirfoddol a gynorthwyir) yn gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaeth o dan adran 75(2)(b)(ii) fel y bo'n gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaethau y cyfeirir atynt ym mharagraff 8(1)(a) o'r Atodlen honno.</p> <p>(3) Mae paragraff 9 o Atodlen 3 (cymorth gan awdurdod lleol mewn cysylltiad ag ysgol wirfoddol a gynorthwyir) yn gymwys mewn perthynas â rhwymedigaethau a osodir ar gorff llywodraethu ysgol wirfoddol a gynorthwyir o dan adran 75(2)(b)(ii) fel y bo'n gymwys mewn perthynas â'r rhwymedigaethau y cyfeirir atynt yn y paragraff 9 hwnnw, ac mae paragraff 11 o'r Atodlen honno (dylatswydd ar awdurdod lleol i drosglwyddo buddiant mewn mangre a ddarperir o dan baragraff 9 neu 10) yn gymwys yn unol â hynny.</p>	
<p>80 Hysbysiad gan gorff llywodraethu am derfynu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol</p>	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(1) Caiff corff llywodraethu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol derfynu'r ysgol drwy gyflwyno i Weinidogion Cymru a'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol hysbysiad sy'n rhoi dwy flynedd o rybudd o'i fwriad i wneud hynny.</p> <p>(2) Mae'n ofynnol cael cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn cyflwyno hysbysiad o dan yr adran hon os aed i wariant ar fangre'r ysgol (ac eithrio mewn cysylltiad ag atgyweiriadau)—</p> <p>(a) gan Weinidogion Cymru, neu</p> <p>(b) gan unrhyw awdurdod lleol.</p> <p>(3) Rhaid i'r corff llywodraethu ymgynghori â Gweinidogion Cymru <u>â'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil</u> cyn cyflwyno hysbysiad o dan yr adran hon os byddai terfynu'r ysgol yn effeithio ar y cyfleusterau ar gyfer addysg lawnamser sy'n addas at anghenion personau dros oedran ysgol gorfodol nad ydynt wedi cyrraedd 19 oed.</p> <p>(4) Os yw'r corff llywodraethu, tra bo hysbysiad o dan yr adran hon mewn grym, yn hysbysu'r awdurdod lleol ei fod yn anabl neu'n anfodlon rhedeg yr ysgol hyd nes y bydd yr hysbysiad yn dirwyn i ben, mae'r awdurdod—</p> <p>(a) yn cael rhedeg yr ysgol am y cyfan neu ran o gyfnod yr hysbysiad nad yw wedi dirwyn i ben fel petai'n ysgol gymunedol, a</p> <p>(b) yn meddu ar hawl i ddefnyddio mangre'r ysgol yn ddi-dâl at y diben hwnnw.</p> <p>(5) Tra bo'r ysgol yn cael ei rhedeg felly—</p> <p>(a) rhaid i'r awdurdod gadw mangre'r ysgol mewn cyflwr da, a</p> <p>(b) mae unrhyw fuddiant yn y fangre a ddelir at ddibenion yr ysgol i'w drin, at bob diben sy'n ymwneud â chyflwr y fangre, ei meddiannu neu ei defnyddio, neu wneud newidiadau iddi, fel buddiant sydd wedi ei freinio yn yr awdurdod.</p> <p>(6) Er gwaethaf is-adran (5) caiff y corff llywodraethu ddefnyddio'r fangre, neu unrhyw ran ohoni, pan nad oes ei hangen at ddibenion yr ysgol i'r un graddau â phetai wedi parhau i redeg yr ysgol yn ystod cyfnod yr hysbysiad nad oedd wedi dirwyn i ben.</p> <p>(7) Ni chaniateir i hysbysiad o dan is-adran (1) gael ei dynnu'n ôl heb gydsyniad yr awdurdod lleol.</p> <p>(8) Os yw ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol wedi ei therfynu o dan yr adran hon, mae dyletswydd yr awdurdod lleol i gynnal yr ysgol fel ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol yn peidio.</p> <p>(9) Nid oes dim yn adran 43 yn gymwys mewn perthynas â therfynu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol o dan yr adran hon.</p> <p>(10) Mae is-adran (11) yn gymwys—</p> <p>(a) pan fo tir sydd wedi ei feddiannu gan yr ysgol yn cael ei ddal gan unrhyw ymddiriedolwyr at ddibenion yr ysgol,</p> <p>(b) pan fo'r ymddiriedolwyr (a hwythau â'r hawl i wneud hynny) yn bwriadu rhoi hysbysiad i gorff llywodraethu'r ysgol i derfynu meddiannaeth yr ysgol</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(10)</i></p>
---	---

<p>ar y tir hwnnw, ac</p> <p>(c) pan fyddai terfynu meddiannaeth yr ysgol ar y tir hwnnw yn arwain at y canlyniad nad oedd yn rhesymol ymarferol i'r ysgol barhau i gael ei rhedeg ar ei safle presennol.</p> <p>(11) Rhaid i'r hysbysiad y mae'r ymddiriedolwyr yn ei roi i'r corff llywodraethu i derfynu meddiannaeth yr ysgol ar y tir gael ei roi o leiaf ddwy flynedd ymlaen llaw; ond os, yn ystod y ddeuddeng mis cyntaf o gyfnod yr hysbysiad hwnnw, yw'r corff llywodraethu yn rhoi hysbysiad o dan is-adran (1), nid yw hysbysiad yr ymddiriedolwyr yn cael yr effaith o derfynu meddiannaeth yr ysgol ar y tir hyd nes i hysbysiad y corff llywodraethu ddod i ben.</p> <p>(12) Rhaid i gopi o hysbysiad yr ymddiriedolwyr hefyd gael ei roi i Weinidogion Cymru a'r awdurdod lleol adeg rhoi'r hysbysiad i'r corff llywodraethu.</p> <p>(13) Pan fo ymddiriedolwyr yn rhoi, yr un (neu i raddau helaeth yr un) pryd, hysbysiadau sy'n honni terfynu meddiannaeth ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol ar ddau neu fwy o ddarnau o dir sy'n cael eu dal gan yr ymddiriedolwyr at ddibenion yr ysgol, yna er mwyn penderfynu a yw is-adran (10)(c) yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw un neu rai o'r darnau hynny o dir, caniateir i ystyriaeth gael ei rhoi i effaith gyfun terfynu meddiannaeth yr ysgol ar y ddau neu'r cyfan ohonynt.</p> <p>(14) Os bydd cwestiwn yn codi ynghylch a fyddai terfynu meddiannaeth ysgol ar unrhyw dir yn arwain at y canlyniad a grybwyllwyd yn is-adran (10)(c) (gan gynnwys cwestiwn ynghylch a yw is-adran (13) yn gymwys mewn unrhyw amgylchiadau penodol), mae i'w benderfynu gan Weinidogion Cymru.</p>	
<p>82 Gorchmynion esemptio trosiannol at ddibenion Deddf Cydraddoldeb 2010</p> <p>(1) Mae'r adran hon yn gymwys i gynigion bod ysgol yn peidio â bod yn ysgol un rhyw.</p> <p>(2) Mae gwneud cynigion o'r fath o dan adran 59 neu 68, 68 neu 74 i'w drin fel cais gan y corff sy'n gyfrifol i Weinidogion Cymru am orchymyn esemptio trosiannol o dan Ddeddf 2010, a chaiff Gweinidogion Cymru wneud gorchymyn o'r fath yn unol â hynny.</p> <p>(3) Yn yr adran hon—</p> <p>mae i "y corff sy'n gyfrifol" yr un ystyr â ("<i>the responsible body</i>") yn adran 85 o Ddeddf 2010;</p> <p>ystyr "Deddf 2010" ("<i>the 2010 Act</i>") yw Deddf Cydraddoldeb 2010;</p> <p>mae i "gorchymyn esemptio trosiannol" yr un ystyr â ("<i>transitional exemption order</i>") ym mharagraff 3 o Atodlen 11 i</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(11)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>Ddeddf 2010; mae “gwneud”(“<i>make</i>”), mewn perthynas â gorchymyn esemptio trosiannol, yn cynnwys amrywio neu ddirymu; mae i “ysgol un rhyw” yr un ystyr â (“<i>single-sex school</i>”) ym mharagraff 1 o Atodlen 11 i Ddeddf 2010</p>	
<p>98 Dehongli’n gyffredinol a mynegai o ymadroddion sydd wedi eu diffinio</p> <p>(1) Mae darpariaethau’r Ddeddf hon a darpariaethau Ddeddf Addysg 1996 i’w darllen fel petai nhw i gyd wedi eu cynnwys yn Neddf Addysg 1996.</p> <p>(2) Ond pan roddir i ymadrodd at ddibenion unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon ystyr sy’n wahanol i’r un a roddwyd iddo at ddibenion Deddf Addysg 1996, mae’r ystyr a roddir at ddibenion y ddarpariaeth honno i fod yn gymwys yn lle’r un a roddwyd at ddibenion Deddf Addysg 1996.</p> <p>(3) Yn y Ddeddf hon—</p> <p>mae i “awdurdod esgobaethol priodol” yr un ystyr ag (“<i>appropriate diocesan authority</i>”) yn adran 142(1) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998;</p> <p>ystyr “awdurdod lleol” (“<i>local authority</i>”) (ac eithrio yn adran 54(2)(b)) yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yng Nghymru;</p> <p>mae “awdurdod ysgol” (“<i>school authority</i>”) wedi ei ddiffinio yn adran 32 at ddibenion Pennod 3 o Ran 2;</p> <p>ystyr “y Cod” (“<i>the Code</i>”) ym Mhennod 2 <u>Mhenodau 2 a 3A</u> o Ran 3 yw’r cod ar drefniadaeth ysgolion a ddyroddir o dan adran 38(1);</p> <p><u>“ystyr “y Comisiwn” (“<i>the Commission</i>”) ym Mhennod 3A o Ran 3 yw’r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.”</u></p> <p>ystyr “corff crefyddol priodol” (“<i>appropriate religious body</i>”)—</p> <p>(a) yn achos un o ysgolion yr Eglwys yng Nghymru neu un o ysgolion yr Eglwys Gatholig Rufeinig, neu ysgol arfaethedig o’r fath, yw’r awdurdod esgobaethol priodol, a</p> <p>(b) yn achos ysgolion eraill neu ysgolion arfaethedig eraill, yw’r corff sy’n cynrychioli’r crefydd neu’r enwad crefyddol a ddatganwyd, neu y bwriedir iddo gael ei ddatgan, mewn perthynas â’r ysgol mewn gorchymyn o dan adran 69(3) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998;</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(12)(b)</i></p> <p><i>Atodlen 4, paragraff 16(12) (a)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>mae i “corff sefydledig” yr un ystyr â (“<i>foundation body</i>”) yn adran 21(4)(a) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998;</p> <p>mae “cyfnod gwrthwynebu” (“<i>objection period</i>”) wedi ei ddiffinio yn adran 49(2) at ddibenion Pennod 2 o Ran 3 <u>ac yn adran 63E(2) at ddibenion Pennod 3A o Ran 3</u>;</p> <p>mae “cynigydd” (“<i>proposer</i>”) wedi ei ddiffinio yn adran 56 at ddibenion Pennod 2 o Ran 3;</p> <p>mae “darpariaeth ranbarthol” (“<i>regional provision</i>”) wedi ei diffinio yn adran 64 at ddibenion Pennod 4 o Ran 3;</p> <p>mae “darparu” (“<i>provide</i>”) wedi ei ddiffinio yn adran 90 at ddibenion adrannau 88 a 89;</p> <p>mae “disgybl” (“<i>pupil</i>”) wedi ei ddiffinio yn adran 90 at ddibenion adrannau 88 a 89;</p> <p>ystyr “llywodraethwr sefydledig” (“<i>foundation governor</i>”), mewn perthynas ag ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol, yw person a benodwyd yn llywodraethwr sefydledig yn unol â rheoliadau o dan adran 19 o Ddeddf Addysg 2002;</p> <p>ystyr “newid rheoleiddiedig” (“<i>regulated alteration</i>”) ym Mhennod 2 o Ran 3 yw newid a ddisgrifir yn Atodlen 2;</p> <p>mae “pwerau i wneud cynigion i newid ei ysgol” (“<i>powers to make proposals to alter its school</i>”) wedi eu diffinio yn adran 83 at ddibenion Rhan 3;</p> <p>mae “pwerau i wneud cynigion i sefydlu, newid neu derfynu ysgolion” (“<i>powers to make proposals to establish, alter or discontinue schools</i>”) wedi eu diffinio yn adran 83 at ddibenion Rhan 3;</p> <p>ystyr “rhagnodedig” (“<i>prescribed</i>”) yw wedi ei ragnodi drwy reoliadau;</p> <p>ystyr “rheoliadau” (“<i>regulations</i>”) yw rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru;</p> <p>mae “swyddogaethau addysg arbennig” (“<i>special education functions</i>”) wedi eu diffinio yn adran 64 at ddibenion Pennod 4 o Ran 3;</p> <p>mae i “un o ysgolion yr Eglwys Gatholig Rufeinig” yr un ystyr â (“<i>Roman Catholic Church school</i>”) yn adran 142(1) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998;</p> <p>mae i “un o ysgolion yr Eglwys yng Nghymru” yr un ystyr â (“<i>Church in Wales school</i>”) yn adran 142(1) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998;</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(12) (c)</i></p>
---	---

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>ystyr “ysgol a gynhelir” (“<i>maintained school</i>”) yw ysgol yng Nghymru sy’n ysgol gymunedol, sefydledig neu wirfoddol, yn ysgol arbennig gymunedol neu’n ysgol feithrin a gynhelir;</p> <p>mae “ysgol fach” (“<i>small school</i>”) wedi ei diffinio yn adran 56 at ddibenion Pennod 2 o Ran 3;</p> <p>mae “ysgol gynradd” (“<i>primary school</i>”) wedi ei diffinio yn adran 90 at ddibenion adrannau 88 a 89.</p> <p>(4) Ar gyfer cyfeiriadau yn Rhan 3 at-</p> <p>(a) terfynu ysgol a gynhelir, gweler adran 83;</p> <p>(b) categori ysgol, gweler adran 83.</p> <p>(5) Mae cyfeiriad yn y Ddeddf hon at ysgol â chymeriad crefyddol yn cyfeirio at ysgol sydd wedi ei dynodi’n un sydd â chymeriad o’r fath drwy orchymyn o dan adran 69(3) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998.</p>	
<p>ATODLEN 2 NEWIDIADAU RHEOLEIDDIEDIG</p> <p>RHAN 1 POB YSGOL A GYNHELIR</p> <p>1 Mae paragraffau 2 a 3 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn perthynas ag ysgolion cymunedol, ysgolion sefydledig, ysgolion gwirfoddol, ysgolion arbennig cymunedol ac ysgolion meithrin a gynhelir.</p> <p><i>Trosoglwyddo safle</i></p> <p>2 Trosoglwyddo ysgol i safle neu safleoedd newydd oni fyddai prif fynedfa’r ysgol ar ei safle neu safleoedd newydd o fewn 1.609344 cilomedr (un filltir) o brif fynedfa’r ysgol ar ei safle neu safleoedd presennol.</p> <p><i>Ysgolion rhyw gymysg ac ysgolion un rhyw</i></p> <p>3 (1) Newid a wneir i ysgol fel a ganlyn—</p> <p>(a) bod ysgol a oedd yn derbyn disgyblion o un rhyw yn unig yn derbyn disgyblion o’r ddau ryw, neu</p> <p>(b) bod ysgol a oedd yn derbyn disgyblion o’r ddau ryw yn derbyn disgyblion o un rhyw yn unig.</p> <p>(2) At ddibenion y paragraff hwn mae ysgol i’w thrin fel un sy’n derbyn disgyblion o un rhyw yn unig os yw trefn derbyn disgyblion o’r rhyw arall—</p> <p>(a) yn gyfyngedig i ddisgyblion dros oedran ysgol gorfodol; a</p> <p>(b) heb fod yn fwy na 25% o nifer y disgyblion yn y grwp</p>	

oedran a dan sylw sydd fel arfer yn yr ysgol.

RHAN 2 POB YSGOL A GYNHELIR AR WAHÂN I YSGOLION MEITHRIN A GYNHELIR

4. Mae paragraffau 5 i 8 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn perthynas ag ysgolion cymunedol, ysgolion sefydledig, ysgolion gwirfoddol ac ysgolion arbennig cymunedol.

Ystod oedran

- 5 (1) Newid oedran isaf y disgyblion y darperir addysg iddynt yn arferol yn yr ysgol gan flwyddyn neu fwy.
- (2) Newid oedran uchaf y disgyblion y darperir addysg iddynt yn arferol yn yr ysgol gan flwyddyn neu fwy os yw'r ysgol, cyn ac ar ôl y newid, yn darparu addysg sy'n addas i ofynion disgyblion mewn oedran ysgol gorfodol ond heb fod yn darparu addysg sy'n addas i ofynion disgyblion dros oedran ysgol gorfodol.

Darpariaeth chweched dosbarth

- 6 (1) Cyflwyno'r ddarpariaeth o addysg lawnamser sy'n addas i ofynion disgyblion dros oedran ysgol gorfodol mewn ysgol sy'n darparu addysg lawnamser sy'n addas i ofynion disgyblion mewn oedran ysgol gorfodol.
- (2) Terfynu'r ddarpariaeth o addysg lawnamser sy'n addas i ofynion disgyblion dros oedran ysgol gorfodol mewn ysgol sydd i barhau i ddarparu addysg lawnamser sy'n addas i ofynion disgyblion mewn oedran ysgol gorfodol.

Cyfrwng iaith – addysg gynradd

- 7 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys ar gyfer—
- (a) ysgolion cynradd,
- (b) ysgolion arbennig ond dim ond mewn perthynas â darparu addysg gynradd i ddisgyblion yn yr ysgolion, ac
- (c) ysgolion canol ond dim ond mewn perthynas â darparu addysg gynradd i ddisgyblion yn yr ysgolion.
- (2) Daw newid o fewn y paragraff hwn os yw addysgu dosbarth o ddisgyblion mewn grwp oedran (neu grwpiau oedran) mewn ysgol yn dod o fewn disgrifiad mewn cofnod yng ngholofn 1 o dabl 1 isod, ac os cynigir newid addysgu'r dosbarth cyfatebol o ddisgyblion yn y grwp oedran hwnnw (neu'r grwpiau oedran hynny) fel ei fod yn dod o fewn y

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

disgrifiad yn y cofnod cyfatebol yng nghlofn 2.

(3) Yn y paragraff hwn—

(a) ystyr “grwp oedran” yw—

- (i) grwp blwyddyn o'r cyfnod sylfaen (o fewn yr ystyr a roddir i “foundation phase” gan adran 102 o Ddeddf Addysg 2002), neu
- (ii) grwp blwyddyn o'r ail gyfnod allweddol (o fewn yr ystyr a roddir i “second key stage” gan adran 103 o Ddeddf Addysg 2002);

(b) nid yw cyfeiriad at addysgu dosbarth o ddisgyblion yn cynnwys gwasanaeth ysgol na gweithgareddau eraill mewn ysgol a gynhelir fel arfer gyda grwpiau mawr o ddisgyblion.

TABL 1

1	2
Mae o leiaf 20% ond dim mwy nag 80% o'r addysgu yn cael ei gynnal drwy gyfrwng y Saesneg	Cynnydd neu leihad o fwy na 20% yn yr addysgu sy'n cael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg
Mae o leiaf 20% ond dim mwy nag 80% o'r addysgu yn cael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg	Cynnydd neu leihad o fwy na 20% yn yr addysgu sy'n cael ei gynnal drwy gyfrwng y Saesneg
Mae mwy nag 80% o'r addysgu yn cael ei gynnal drwy gyfrwng y Saesneg, ac mae rhywfaint o addysgu yn cael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg	Cynnydd o fwy na 10% yn yr addysgu sy'n cael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg
Mae mwy nag 80% o'r addysgu yn cael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg, ac mae rhywfaint o addysgu yn cael ei gynnal drwy gyfrwng y Saesneg	Cynnydd o fwy na 10% yn yr addysgu sy'n cael ei gynnal drwy gyfrwng y Saesneg
Ni chynhelir dim addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg	Cynhelir mwy na 10% o'r addysgu drwy gyfrwng y

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

	Gymraeg	
Ni chynhelir dim addysgu drwy gyfrwng y Saesneg	Cynhelir mwy na 10% o'r addysgu drwy gyfrwng y Saesneg	
Cynhelir rhywfaint o addysgu drwy gyfrwng y Saesneg	Ni chynhelir dim addysgu drwy gyfrwng y Saesneg	
Cynhelir rhywfaint o addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg	Ni chynhelir dim addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg	
<p>Cyfrwng iaith – addysg uwchradd</p> <p>8 (1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys ar gyfer—</p> <p>(a) ysgolion uwchradd,</p> <p>(b) ysgolion arbennig ond dim ond mewn perthynas â darparu addysg uwchradd i ddisgyblion yn yr ysgolion, ac</p> <p>(c) ysgolion canol ond dim ond mewn perthynas â darparu addysg uwchradd i ddisgyblion yn yr ysgolion.</p> <p>(2) Daw newid o fewn y paragraff hwn os yw addysgu disgyblion mewn grwp blwyddyn mewn ysgol yn dod o fewn disgrifiad mewn cofnod yng ngholofn 1 o dabl 2 isod, ac os cynigir newid addysgu'r disgyblion yn y grwp blwyddyn hwnnw fel ei fod yn dod o fewn y disgrifiad yn y cofnod cyfatebol yng ngholofn 2.</p> <p>(3) Yn y paragraff hwn "pwnc perthnasol" yw unrhyw bwnc ar wahân i Gymraeg a Saesneg a addysgir yn yr ysgol i ddisgyblion yn y grwp blwyddyn o dan sylw.</p>		
TABL 2		
1	2	
Addysgir pump neu ragor o bynciau perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Gymraeg i unrhyw ddisgybl	Lleihad o bedwar neu ragor o'r pynciau perthnasol a addysgir (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Gymraeg i unrhyw ddisgybl	
Addysgir pump neu ragor o bynciau perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy	Lleihad o bedwar neu ragor o'r pynciau perthnasol a addysgir (yn gyfan gwbl	

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

gyfrwng y Saesneg i unrhyw ddisgybl	neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Saesneg i unrhyw ddisgybl	
Addysgir pob pwnc perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Gymraeg i bob disgybl	Addysgir tri neu ragor o bynciau perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Saesneg i unrhyw ddisgybl	
Addysgir pob pwnc perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Saesneg i bob disgybl	Addysgir tri neu ragor o bynciau perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Gymraeg i unrhyw ddisgybl	
Addysgir un neu ragor o bynciau perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Gymraeg i unrhyw ddisgybl	Nid addysgir unrhyw bwnc perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Gymraeg i unrhyw ddisgybl	
Addysgir un neu ragor o bynciau perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Saesneg i unrhyw ddisgybl	Nid addysgir unrhyw bwnc perthnasol (yn gyfan gwbl neu'n bennaf) drwy gyfrwng y Saesneg i unrhyw ddisgybl	
<p>RHAN 3 YSGOLION CYMUNEDOL, YSGOLION SEFYDLEDIG AC YSGOLION GWIRFODDOL</p> <p>9 Mae paragraffau 10 i 17 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn perthynas ag ysgolion cymunedol, ysgolion sefydledig ac ysgolion gwirfoddol.</p> <p>Newidiadau i fangreoedd</p> <p>10(1) Ehangu mangre'r ysgol a fyddai'n cynyddu capasiti'r ysgol gan o leiaf 25% neu 200 o ddisgyblion o'i gymharu â chapasiti'r ysgol ar y dyddiad priodol.</p> <p>(2) Wrth benderfynu cynnydd mewn capasiti at ddibenion is-baragraff (1), mae pob ehangiad a wnaed ar ôl y dyddiad priodol i'w cymryd i ystyriaeth ynghyd â'r ehangiad arfaethedig.</p> <p>(3) Y "dyddiad priodol" yw'r diweddaraf o'r canlynol— (a) y dyddiad sy'n dod bum mlynedd cyn y dyddiad y cynllunnir</p>		

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p style="text-align: center;">gweithredu'r cynigion i wneud yr ehangiad;</p> <p>(b) y dyddiad pan dderbyniodd yr ysgol ddisgyblion gyntaf;</p> <p>(c) dyddiad (neu ddyddiad diweddaraf) gweithredu cynigion i wneud unrhyw newid i'r ysgol a oedd yn golygu ehangu ei mangre ac y cyhoeddwyd y cynigion hynny o dan—</p> <p>(i) adran 48, 59, <u>63D</u>, 68 neu 72, neu</p> <p>(ii) adran 28 o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 neu baragraff 5 o Atodlen 7 i'r Ddeddf honno.</p> <p>(4) Nid yw cyfeiriadau yn y paragraff hwn at ehangu yn cynnwys ehangu dros dro.</p> <p>11(1) Ehangu mangre'r ysgol a fyddai'n cynyddu capasiti'r ysgol os yw'r dyddiad y cynllunnir gweithredu'r cynigion i wneud yr ehangiad yn dod o fewn y cyfnod a ddisgrifir yn isbaragraff (2).</p> <p>(2) Pum mlynedd yw'r cyfnod ac mae'n dechrau ar ddyddiad gweithredu'r cynigion (neu'r dyddiad diweddaraf) sy'n dod o fewn paragraff 13 (lleihau capasiti ysgol).</p> <p>(3) Nid yw "ehangu" yn y paragraff hwn yn cynnwys ehangu dros dro.</p> <p>12 Gwneud ehangu dros dro, a fyddai ar yr adeg y'i gwnaed wedi dod o fewn paragraff 10 (heblaw am y ffaith ei fod dros dro), yn ehangu parhaol.</p> <p>13 Newid a wneir i fangre'r ysgol a fyddai'n lleihau capasiti'r ysgol, lle y byddai'r capasiti arfaethedig yn is na'r nifer uchaf o ddisgyblion cofrestredig yn yr ysgol ar unrhyw adeg yn ystod y ddwy flynedd cyn y dyddiad y lluniodd y cynigydd ei gynnig i wneud y newid arfaethedig.</p> <p>14 At ddibenion paragraffau 10 i 13—</p> <p>(a) mae cyfeiriadau at gapasiti ysgol yn gyfeiriadau at nifer y disgyblion y gall yr ysgol drefnu lle ar eu cyfer fel a ddyfernir yn unol â chanllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru, a</p> <p>(b) "ehangu dros dro" yw ehangu mangre ysgol y rhagwelir y bydd yr ehangiad, ar yr adeg y'i gwneir, yn ei le am lai na thair blynedd.</p> <p>Anghenion addysgol arbennig</p> <p>15 (1) Sefydlu darpariaeth neu ddirwyn darpariaeth i ben a gydnabyddir gan yr awdurdod lleol yn ddarpariaeth a gadwyd yn ôl ar gyfer plant ag anghenion addysgol arbennig.</p> <p>(2) Os oes darpariaeth a gydnabyddir gan yr awdurdod lleol yn ddarpariaeth a gadwyd yn ôl ar gyfer plant ag anghenion addysgol arbennig, newid yn y math o'r cyfryw ddarpariaeth.</p> <p>Trefniadau derbyn</p> <p>16 Cyflwyno trefniadau derbyn y mae adran 101(1) o Ddeddf</p>	<p style="text-align: center;"><i>Atodlen 4, paragraff 16(13) (a)</i></p>
--	---

<p>Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (bandio disgyblion) yn gymwys iddynt.</p> <p>Darpariaeth fyrddio</p> <p>17 (1) Cyflwyno darpariaeth ar gyfer llety byrddio neu ei dirwyn i ben.</p> <p>(2) Newid y ddarpariaeth ar gyfer llety byrddio fel bod y nifer o ddisgyblion y gwneir darpariaeth o'r fath ar eu cyfer yn cael ei gynyddu neu ei leihau gan 50 o ddisgyblion neu ragor neu gan 50% neu ragor.</p> <p>RHAN 4 YSGOLION ARBENNIG</p> <p>18 Mae paragraffau 19 i 21 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn perthynas ag ysgolion arbennig cymunedol.</p> <p>Cynnydd yn nifer disgyblion</p> <p>19 (1) Ac eithrio pan fo ysgol wedi ei sefydlu mewn ysbyty, cynnydd yn nifer y disgyblion y mae'r ysgol yn gwneud darpariaeth ar eu cyfer, a fyddai o'i gymryd ynghyd â phob cynnydd blaenorol ar ôl y dyddiad priodol, yn cynyddu nifer y disgyblion gan o leiaf 10% neu gan y nifer perthnasol o'i gymharu â nifer y disgyblion ar y dyddiad priodol.</p> <p>(2) Yn y paragraff hwn— y "dyddiad priodol" ("<i>appropriate date</i>") yw'r diweddaraf o'r canlynol— (a) Ionawr 2012; (b) y dyddiad pan dderbyniodd yr ysgol ddisgyblion gyntaf; dyddiad (neu ddyddiad diweddaraf) gweithredu cynigion i wneud newid i'r ysgol i gynyddu nifer y disgyblion y mae'r ysgol yn darparu ar eu cyfer ac y cyhoeddwyd y cynigion hynny o dan y canlynol— (i) adran 48, 59, <u>63D</u>, 68 neu 72, neu (ii) adran 31 o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 neu baragraff 5 o Atodlen 7 i'r Ddeddf honno; ac</p> <p>"y nifer perthnasol" ("<i>relevant number</i>") mewn perthynas â nifer y disgyblion mewn ysgol yw— (a) pan fo'r ysgol yn darparu llety byrddio yn unig, 5, a (b) ym mhob achos arall, 20.</p> <p>Darpariaeth fyrddio</p> <p>20 Newid y ddarpariaeth ar gyfer llety byrddio fel bod y nifer o ddisgyblion y gwneir darpariaeth o'r fath ar eu cyfer yn cael ei</p>	
--	--

<p>gynyddu neu ei leihau gan 5 disgybl neu ragor.</p> <p>Darpariaeth anghenion addysgol arbennig</p> <p>21 Newid yn y math o anghenion addysgol arbennig y trefnwyd yr ysgol i wneud darpariaeth ar ei gyfer.</p> <p>RHAN 5 YSGOLION MEITHRIN A GYNHELIR</p> <p>22. Mae paragraffau 23 i 25 yn disgrifio newidiadau rheoleiddiedig mewn perthynas ag ysgolion meithrin a gynhelir.</p> <p>Y man addysgu</p> <p>23 (1) Ehangu'r man addysgu, ac eithrio ehangu dros dro, gan 50% neu fwy.</p> <p>(2) Gwneud ehangu dros dro y man addysgu gan 50% neu fwy yn ehangu parhaol.</p> <p>(3) Yn y paragraff hwn—</p> <p>ystyr “man addysgu” (“<i>teaching space</i>”) yw unrhyw fan a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer darparu addysg feithrin ac eithrio'r canlynol—</p> <p>(a) unrhyw fan a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer addysg disgyblion y mae eu hanghenion addysgol yn cael eu hasesu o dan adran 323 o Ddeddf Addysg 1996 a disgyblion sydd â datganiadau anghenion addysgol arbennig a gedwir o dan adran 324 o'r Ddeddf honno;</p> <p>(b) unrhyw fan a gafodd ei adeiladu, ei addasu neu ei drefnu yn y fath fodd nad yw'n addas at ddibenion addysgu cyffredinol;</p> <p>(c) unrhyw fan a gafodd ei adeiladu, ei addasu neu ei drefnu yn bennaf ar gyfer storio cyfarpar, offer neu ddeunyddiau a ddefnyddir wrth addysgu;</p> <p>(d) unrhyw ran o ardal y mae ei hangen ar gyfer symudiad disgyblion drwy'r ardal honno ac a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf at y diben hwnnw;</p> <p>“ehangu dros dro” (“<i>temporary enlargement</i>”) yw ehangu man addysgu y rhagwelir y bydd yr ehangiad, ar yr adeg y'i gwneir, yn ei le am lai na thair blynedd.</p> <p>Anghenion addysgol arbennig</p> <p>24 (1) Sefydlu darpariaeth neu ddirwyn darpariaeth i ben a</p>	<p><i>Atodlen 4,</i> <i>paragraff</i> <i>16(13) (b)</i></p>
--	---

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>gydnabyddir gan yr awdurdod lleol yn ddarpariaeth a gadwyd yn ôl ar gyfer plant ag anghenion addysgol arbennig.</p> <p>(2) Os oes darpariaeth a gydnabyddir gan yr awdurdod lleol yn ddarpariaeth a gadwyd yn ôl ar gyfer plant ag anghenion addysgol arbennig, newid yn y math o'r cyfryw ddarpariaeth.</p> <p>Cyfrwng iaith</p> <p>25 (1) Yn achos ysgol y caiff grwp o ddisgyblion ynddi ei addysgu yn gyfan gwbl neu'n bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg, unrhyw newid i'r ysgol fel y byddai pob disgybl yn cael ei addysgu yn gyfan gwbl neu'n bennaf drwy gyfrwng y Saesneg.</p> <p>(2) Yn achos ysgol y caiff grwp o ddisgyblion ynddi ei addysgu yn gyfan gwbl neu'n bennaf drwy gyfrwng y Saesneg, unrhyw newid i'r ysgol fel y byddai pob disgybl yn cael ei addysgu yn gyfan gwbl neu'n bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>RHAN 6 ATODOL</p> <p>Y pŵer i ddiwygio</p> <p>26 (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn ddiwygio unrhyw ddarpariaeth yn yr Atodlen hon.</p> <p>(2) Caiff gorchymyn o dan is-baragraff (1) wneud diwygiadau canlyniadol i unrhyw ddarpariaeth yn Rhan 3 o'r Ddeddf hon.</p>	
<p>ATODLEN 5 MÂN DDIWYGIADAU A DIWYGIADAU CANLYNIADOL</p> <p>RHAN 2 DIWYGIADAU SY'N YMWNEUD Â RHAN 3 (TREFNIADAETH YSGOL)</p> <p>Deddf Diwygio Addysg 1988</p> <p>14 (1) Mae Deddf Diwygio Addysg 1988 wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Yn adran 198(1) (trosglwyddo o dan Rannau 1 a 2) ar ôl paragraff (c) mewnosoder— “or (d) Part 3 of Schedule 4 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013;”.</p> <p>Mesur Byrddau Addysg Esgobaethol 1991</p>	

15 (1) Mae Mesur Byrddau Addysg Esgobaethol 1991 wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.

(2) Yn adran 3 (gweithrediadau pan fo cyngor neu gydsyniad y Bwrdd yn ofynnol)—

- (a) hepgorer is-adran (1)(a)(ii), (b)(ii) a (d);
- (b) yn is-adran (1)(c) yn lle “1998 Act” rhodder “School Standards and Framework Act 1998 (“the 1998 Act”).

(3) Yn adran 7 (pwerau'r Bwrdd i roi cyfarwyddiadau i gyrff llywodraethu ysgolion eglwysig gwirfoddol a gynorthwyr)—

- (a) yn is-adran (1)—
 - (i) hepgorer paragraffau (a)(ii), (b)(ii) ac (c);
 - (ii) ym mharagraff (b)(i) yn lle “1998 Act” rhodder “School Standards and Framework Act 1998”;
- (b) yn is-adran (1A) hepgorer “or paragraph 2 or 3 of Schedule 8 to the 1998 Act”;
- (c) yn is-adran (3)—
 - (i) ym mharagraff (a) hepgorer “or section 28(2)(b) of the 1998 Act”;
 - (ii) hepgorer paragraff (b);
 - (iii) yn y geiriau ar ôl paragraff (b) hepgorer “the 1998 Act and”.

Deddf Addysg Bellach ac Addysg Uwch 1992

16 (1) Mae Deddf Addysg Bellach ac Addysg Uwch 1992 wedi ei diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn adran 58 (ad-drefnu ysgolion sy'n ymwneud â sefydlu corfforaeth addysg bellach)—

- (a) yn is-adran (3), yn lle paragraff (b) rhodder—
“(b) a relevant alteration has been made to the school.”;
- (b) hepgorer is-adran (4);
- (c) ar y diwedd mewnosoder—

“(5) In subsection (3)(b) “relevant alteration” means—

- (a) in the case of a school in England, a prescribed alteration within the meaning of section 18 of the Education and Inspections Act 2006, and
- (b) in the case of a school in Wales, a regulated alteration within the meaning of Chapter 2 of Part 3 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013.”

Deddf Addysg 1996

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

- 17 (1) Mae Deddf Addysg 1996 wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 5(3A)(b) (ysgolion cynradd, ysgolion uwchradd ac ysgolion canol)—
- (a) mae'r geiriau ar ôl "Wales," yn mynd yn is-baragraff (i);
- (b) ar ôl "1998" mewnosoder— " , and
- (ii) section 48, 59 or 68 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013".
- (3) Yn adran 394 (penderfynu achosion pan nad yw'r gofyniad ar gyfer addoli cynulleidfaol Cristnogol i fod yn gymwys), hepgorer is-adran (9)(b).
- (4) Yn adran 409(2) (cwynion a gorfodi: ysgolion a gynhelir yng Nghymru), hepgorer "or foundation special".
- (5) Yn adran 529(2) (y pŵer i dderbyn rhoddion ar ymddiried at ddibenion addysgol)—
- (a) yn lle "28 and 31 of the School Standards and Framework Act 1998" rhodder "41 and 44 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013";
- (b) yn lle'r geiriau o "(so that" i "in Wales)" rhodder "and sections 48 to 55 of, and Schedule 3 to, that Act (school organisation proposals".
- (6) Yn adran 530(3)(b) (prynu tir yn orfodol) o'r geiriau o "paragraph 18" i'r diwedd rhodder "paragraph 9 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 (assistance in respect of maintenance and other obligations relating to voluntary aided schools) including that paragraph as applied by section 76(3) of that Act".

Deddf Addysg 1997

- 18 (1) Mae Deddf Addysg 1997 wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 29 (swyddogaethau Gweinidogion Cymru mewn perthynas â chwricwlwm ac asesu)—
- (a) yn is-adran (5) yn y diffiniad o "maintained school", hepgorer "or foundation";
- (b) yn is-adran (6) hepgorer "or foundation".
- (3) Yn adran 43(2)(c) (darparu addysg gyrfaoedd mewn ysgolion yng Nghymru), hepgorer "or foundation".

Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998

<p>19 (1) Mae Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Yn adran 20(2A)(b) (categoriâu newydd o ysgolion a gynhelir) ar ôl “this Act” mewnosoder “or sections 45 to 55 of, and Schedule 4 to, the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”.</p> <p>(3) Yn adran 21(6) (mathau o ysgolion sefydledig ac ysgolion gwirfoddol a mathau o sefydliadau)-</p> <p>(a) ym mharagraff (a)—</p> <p>(i) hepgorer “in accordance with Schedule 8 or”, a</p> <p>(ii) ar ôl “Act 2006” mewnosoder “or in accordance with proposals made under section 45 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”,</p> <p>(b)ym mharagraff (f)—</p> <p>(i) yn is-baragraff (i), hepgorer “under paragraph 2 of Schedule 8 or” ac ar ôl “Act 2006” mewnosoder “or under section 48 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”,</p> <p>(ii) yn is-baragraff (ii) yn lle “that paragraph or that section” rhodder “either of those sections”,</p> <p>(iii)hepgorer is-baragraff (iii).</p> <p>(4) Hepgorer adrannau 28 a 29 (cynigion ar gyfer sefydlu, newid a therfynu ysgolion prif ffrwd).</p> <p>(5) Yn adran 30 (hysbysiad gan gorff llywodraethu am derfynu ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol)—</p> <p>(a) yn is-adran (1) ar ôl “voluntary school” mewnosoder “in England”;</p> <p>(b) yn is-adran (3) hepgorer paragraff (b);</p> <p>(c) yn is-adran (9) hepgorer paragraff (a);</p> <p>(d) yn y pennawd ar ôl “voluntary school” mewnosoder “in England”.</p> <p>(6) Hepgorer adrannau 31 i 35 (darpariaethau’n ymwneud ag ysgolion arbennig, rhesymoli lleoedd ysgol a newid categori ysgolion).</p> <p>(7) Yn adran 49(6) (ysgolion a gynhelir i gael cyllidebau dirprwyedig)—</p> <p>(a) hepgorer “paragraph 14(2) of Schedule 6, paragraph 3(3) of Schedule 7A to the Learning and Skills Act 2000”,</p> <p>(b) ar ôl “2002” mewnosoder “section 75(2)(b) of, or paragraph 4 of Schedule 3 to, the School Standards and</p>	
--	--

<p style="text-align: center;">Organisation (Wales) Act 2013”.</p> <p>(8) Yn adran 82(1) (addasu gweithredoedd ymddiriedolaeth), yn lle “or the Academies Act 2010” rhodder “, the Academies Act 2010 or the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”.</p> <p>(9) Hefgorer adran 101(3) (dethol a ganiateir: bandio disgyblion).</p> <p>(10) Yn adran 103(2)(b) (dethol a ganiateir: cyflwyno, amrywio neu roi'r gorau i ddarpariaeth ar gyfer dethol o'r fath) yn lle “prescribed alteration for the purposes of section 28” rhodder “regulated alteration within the meaning of Chapter 2 of Part 3 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”.</p> <p>(11) Yn adran 143 (mynegai)—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) hepgorer y cofnod sy'n dechrau “alteration”; (b) hepgorer y cofnod sy'n dechrau “area”; (c) hepgorer y cofnod sy'n dechrau “discontinuing”; (d) hepgorer y cofnod sy'n dechrau “promoters”; (e) hepgorer y cofnod sy'n dechrau “school opening date”. <p>(12) Yn Atodlen 3 (cyllido ysgolion sefydledig, ysgolion gwirfoddol ac ysgolion arbennig sefydledig)—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ym mharagraff 2(2)(a)(ii), yn lle'r geiriau o “or promoters” i “proposals” rhodder “or the person by whom proposals were made is required to provide by virtue of Part 2 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 (provision of premises and other assistance)”; (b) ym mharagraff 7— <ul style="list-style-type: none"> (i) yn is-baragraff (3)(a) ar ôl “28,” mewnosoder— <ul style="list-style-type: none"> “(ia) the implementation of proposals made under section 42 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 to make a regulated alteration to a school,”; (ii) yn is-baragraff (5) yn lle “to the promoters” rhodder— <ul style="list-style-type: none"> “(a) in relation to England, to the promoters, and (b) in relation to Wales, to the person who made the proposals under section 41(2) of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”. <p>(13) Hefgorer Atodlenni 6 i 8 (darpariaethau'n ymwneud â gweithdrefn a gweithredu cynigion statudol, rhesymoli lleoedd ysgol a newid categori ysgolion).</p>	
---	--

<p>(14) Yn Atodlen 22 (gwaredu tir)—</p> <p>(a) ym mharagraff 1,—</p> <p>(i) yn is-baragraff (1) yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”;</p> <p>(ii) ar ôl is-baragraff (1)(a) mewnosoder—</p> <p>“(aa) any land acquired under paragraph 7 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under that paragraph as applied by section 76(1) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;”;</p> <p>(b) ym mharagraff 2, ar ôl is-baragraff (1)(a) mewnosoder—</p> <p>“(aa) any land acquired under paragraph 7 or 11 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under either of those paragraphs as applied by section 76(1) or (3) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;”;</p> <p>(c) ym mharagraff 2A—</p> <p>(i) yn is-baragraff (1) hepgorer “or foundation special”;</p> <p>(ii) ar ôl is-baragraff (1)(a) mewnosoder—</p> <p>“(aa) any land acquired under paragraph 7 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under that paragraph as applied by section 76(1) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;”;</p> <p>(iii) yn is-baragraff (1)(b) ar ôl “(a)” mewnosoder “or (aa)”;</p> <p>(iv) yn is-baragraff (1)(c) hepgorer “or foundation special”;</p> <p>(v) yn is-baragraff (2)(a)(ii) ar ôl “(a)” mewnosoder “or (aa)”;</p> <p>(vi) yn is-baragraff (2)(b) ar ôl “(a)” mewnosoder “or (aa)”;</p> <p>(vii) yn is-baragraff (6) hepgorer “or foundation special school”;</p> <p>(viii) yn y pennawd hepgorer “or foundation special school”;</p> <p>(d) ym mharagraff 3—</p> <p>(i) yn is-baragraff (1) yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”;</p> <p>(ii) ar ôl is-baragraff (1)(a) mewnosoder—</p> <p>“(aa) any land acquired under paragraph 7 or 11 of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, under those</p>	
--	--

<p>paragraphs as applied by section 76(1) or (3) of that Act or under Part 3 of Schedule 4 to that Act;”;</p> <p>(iii) yn is-baragraff (3) ar ôl “(a)” mewnosoder “or (aa),”;</p> <p>(iv) yn is-baragraff (4)(c)(ii) ar ôl “this Act” mewnosoder “or under paragraph 7(6) of Schedule 3 to the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”</p> <p>(v) yn is-baragraff (8)(b)(i) yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”;</p> <p>(vi) yn is-baragraff (8)(b)(ii) yn lle “foundation, voluntary or foundation special” rhodder “voluntary”;</p> <p>(vii) yn is-baragraff (12) yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”;</p> <p>(viii) yn y pennawd yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”;</p> <p>(e) ym mharagraff 4(1)(a)(i) yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”;</p> <p>(f) ym mharagraff 5—</p> <p>(i) yn is-baragraff (1)(b)(i) yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”;</p> <p>(ii) hepgorer is-baragraff (1)(b)(ii);</p> <p>(iii) yn is-baragraff (4)(c) ar ôl “alteration” mewnosoder “or regulated alteration”;</p> <p>(iv) yn is-baragraff (4A) hepgorer “or foundation special” ac ar ôl “(a),” mewnosoder “(aa),”;</p> <p>(v) yn is-baragraff (4B)(b)(ii) hepgorer “or foundation special”;</p> <p>(vi) yn is-baragraff (4B)(d) ar ôl “alteration” mewnosoder “or regulated alteration”;</p> <p>(vii) yn is-baragraff (6)(a) ar ôl “2A(1)(a),” mewnosoder “(aa),”;</p> <p>(g) ym mharagraff 6—</p> <p>(i) yn is-baragraff (1) ar ôl “section 30(1)” mewnosoder “or section 80 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”;</p> <p>(ii) yn is-baragraff (2)(a) ar ôl “section 30(2)” mewnosoder “or section 80(2) of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”;</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(h) ym mharagraff 8—</p> <p>(i) yn is-baragraff (1) ar ôl “section 30(10)” mewnosoder “or section 80(11) of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”;</p> <p>(ii) yn is-baragraff (2) ar ôl “section 30(2)(a) to (d)” mewnosoder “or section 80(2) of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”;</p> <p>(j) ym mharagraff 10 ar ôl is-baragraff (1)(e) mewnosoder—</p> <p>“(f) “regulated alteration” has the same meaning as in Chapter 2 of Part 3 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013.”</p> <p>Deddf Dysgu a Sgiliau 2000</p> <p>20 (1) Mae Deddf Dysgu a Sgiliau 2000 wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Yn adran 33P(3)(b)(i) (cymhwyso darpariaethau cwricwlwm lleol i fyfyrwyr sy’n ddisgyblion cofrestredig mewn ysgolion arbennig neu fyfyrwyr a chanddynt anawsterau dysgu) hepgorer “or foundation”.</p> <p>(3) Ar ôl adran 83(9) (arolygiadau ardal) mewnosoder— “(9A) For provision on reporting on sixth forms found to be causing concern in an area inspection, see sections 44C and 44E of the Education Act 2005.”</p> <p>(4) Hepgorer adrannau 113 a 113A.</p> <p>(5) Yn adran 126(3)(b) (sefydliadau addysgol: gwybodaeth a mynediad) hepgorer “or foundation”.</p> <p>(6) Hepgorer y darpariaethau a ganlyn—</p> <p>(a) Atodlenni 7 a 7A;</p> <p>(b) paragraffau 84, 89 a 90 o Atodlen 9.</p> <p>Deddf Addysg 2002</p> <p>21 (1) Mae Deddf Addysg 2002 wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Yn adran 19(2)(e) (cyrff llywodraethu) hepgorer “, a foundation special school”.</p> <p>(3) Hepgorer adran 72 (ailstrwythuro addysg chweched dosbarth).</p> <p>(4) Yn adran 97 (dehongli Rhan 7)—</p> <p>(a) ym mharagraff (b) yn y diffiniad o “maintained school” hepgorer “or foundation”;</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(b) yn y diffiniad o “maintained secondary school” hepgorer “or foundation”.</p> <p>(5) Yn adran 111(4) (gwaith datblygu ac arbrofion) yn lle “, voluntary aided or foundation special” rhodder “or voluntary aided”</p> <p>(6) Yn adran 116N(3)(b) (cymhwysio darpariaethau cwricwlwm lleol i blant sy’n ddisgyblion cofrestredig mewn ysgolion arbennig) hepgorer “or foundation”.</p> <p>(7) Yn adran 129(6)(b) (trosglwyddo cyflogaeth) ar ôl “1998” mewnosoder “or Part 3 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”.</p> <p>(8) Yn adran 153(4) (pwerau awdurdod lleol mewn cysylltiad ag addysg feithrin a ariennir) yn y diffiniad o “maintained school” hepgorer “or foundation”.</p> <p>(9) Hefgorer adran 154 (sefydlu neu newid ysgolion meithrin a gynhelir).</p> <p>(10) Hefgorer adrannau 191 i 193 (darpariaeth ranbarthol ar gyfer anghenion addysgol arbennig).</p> <p>(11) Ym mharagraff 5(2)(b) o Atodlen 1 (ymgorfforiad a phwerau corff llywodraethu) yn lle paragraffau (i) i (iii) rhodder—</p> <p>“(i) the date on which proposals for discontinuing the school are implemented under Part 3 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013,</p> <p>(ii) the date on which the school is discontinued under section 80 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013, or</p> <p>(iii) the date specified in a direction given under section 16(2) or 81(1) of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”.</p> <p>(12) Hefgorer Atodlenni 9 a 10 (cynigion sy’n ymwneud â chweched dosbarth a sefydlu ysgolion).</p> <p>(13) Yn Atodlen 21 (mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol) hepgorer paragraffau 98, 115, 116 a 126.</p> <p>Deddf Addysg 2005</p> <p>22 (1) Mae Deddf Addysg 2005 wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Yn adran 28 (dyletswydd i drefnu arolygiadau rheolaidd ar ysgolion penodol)—</p> <p>(a) yn is-adran (2)(b) hepgorer “and foundation”,</p> <p>(b) yn is-adran (4)—</p> <p>(i) ym mharagraff (a) hepgorer “or foundation”;</p> <p>(ii) ym mharagraff (b) yn lle “section 30 of the School Standards and Framework Act 1998 (c31)” rhodder “section 80 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”;</p> <p>(iii) ym mharagraff (c) hepgorer “or foundation” ac yn lle “section 19 or 32 of that Act” rhodder “section 16(2) or 81(1) of the School Standards and Organisation</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 16(14)</i></p>
---	---

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(Wales) Act 2013”;</p> <p>(iv) ym mharagraff (d) hepgorer “or foundation”.</p> <p>(3) Yn adran 31(1) (dehongli Pennod 3) yn y diffiniad o “maintained school” hepgorer “or foundation”.</p> <p>(4) Yn adran 41(3) (cyrchfan adroddiadau: ysgolion nas cynhelir) hepgorer “or foundation”.</p> <p>(5) Yn adran 42(4) (datganiad i’w lunio gan berchennog ysgol) hepgorer “or foundation”.</p> <p>(6) Yn adran 43 (dehongli Pennod 4) yn y diffiniad o “maintained school” hepgorer “or foundation”.</p> <p>(7) Hefgorer y darpariaethau a ganlyn—</p> <p>(a) adran 46 (chweched dosbarth lle y mae gwelliant arwyddocaol yn ofynnol);</p> <p>(b) adrannau 68, 69, 70, 71 (trefniadaeth ysgol).</p> <p>(8) Ym mharagraff 1 o Atodlen 4 (arolygiadau ysgol yng Nghymru o dan adran 28) yn y diffiniad o “appropriate authority” hepgorer “or foundation”.</p> <p>(9) Hefgorer y darpariaethau a ganlyn—</p> <p>(a) Atodlen 5 (chweched dosbarth lle y mae gwelliant arwyddocaol yn ofynnol);</p> <p>(b) paragraffau 7, 8, 13 a 14 o Atodlen 12 (diwygiadau’n ymwneud â threfniadaeth ysgol).</p> <p>Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006</p> <p>23 (1) Mae Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006 wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Hefgorer adran 54(1)(e) (bandio disgyblion).</p> <p>(3) Yn Atodlen 3 (diwygiadau’n ymwneud â threfniadaeth ysgol) hepgorer paragraffau 14(b) (ii), 18, 20, 22 i 26, 33 i 36, 46 a 50.</p> <p>(4) Yn Atodlen 14 (mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol) hepgorer paragraffau 61 a 66.</p> <p>Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006</p> <p>24 (1) Mae Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Ym mharagraff 5(1)(a) a (b) o Atodlen 1 (darpariaeth bellach am Weinidogion Cymru a gwasanaethau o dan y Ddeddf hon) yn lle “, voluntary or foundation special” rhodder “or voluntary”.</p> <p>Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008</p> <p>25 (1) Mae Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Yn adran 24(1) (dehongli cyffredinol) yn y diffiniad o “ysgol a gynhelir” hepgorer “neu ysgol arbennig sefydledig”.</p>	
--	--

Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009

- 26 (1) Mae Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009 wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 44 (llwybrau dysgu: dehongli) yn y diffiniad o “ysgol a gynhelir” hepgorer “neu ysgol arbennig sefydledig”.

Mesur Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Cymru) 2009

- 27 (1) Mae Mesur Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Cymru) 2009 wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 11 (dehongli) yn y diffiniad o “ysgol a gynhelir” hepgorer “neu sefydledig”.

Deddf Cydraddoldeb 2010

- 28 (1) Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (2) Ym mharagraff 4 o Atodlen 11 (ysgolion un rhyw yn troi i fod yn ysgolion cydaddysgol) —
- (a) yn is-baragraff (2) yn lle'r geiriau o “paragraph 22” i “1998” rhodder “section 82 of, or Part 3 of Schedule 3 to, the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013”;
- (b) hepgorer is-baragraff (5).

Mesur Addysg (Cymru) 2011

- 29 (1) Mae Mesur Addysg (Cymru) 2011 wedi ei ddiwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 8 (dehongli Rhan 1) yn y diffiniad o “ysgol a gynhelir” hepgorer “neu ysgol arbennig sefydledig”.
- (3) Yn adran 13(b) (corff llywodraethu sengl ar gyfer ffederasiynau) yn lle'r geiriau o “ym Mhennod 2” i'r diwedd rhodder “yn Rhan 3 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 (trefniadaeth ysgolion) neu yn Rhan 3 o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (derbyniadau i ysgolion)”.
- (4) Hpgorer adran 20 (mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol i Ddeddf Addysg 2005).
- (5) Yn adran 21(1) (dehongli Pennod 1) yn y diffiniad o “ysgol a gynhelir” hepgorer “neu ysgol sefydledig arbennig”.
- (6) Hpgorer adrannau 26 i 30 (ysgolion sefydledig).

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

- 30 (1) Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 wedi ei ddiwygio fel a

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>ganlyn.</p> <p>(2) Ym mharagraff 2 o Atodlen 6 yn y diffiniad o “corff llywodraethu ysgolion” hepgorer “neu ysgol arbennig sefydledig”.</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	
<p>6 Ystyr “corff cyhoeddus”</p> <p>(1) At ddibenion y Rhan hon a Rhan 3 o'r Ddeddf hon, mae pob un o'r personau canlynol yn “gorff cyhoeddus”—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) Gweinidogion Cymru;(b) awdurdod lleol;(c) Bwrdd Iechyd Lleol;(d) yr Ymddiriedolaethau GIG a ganlyn—<ul style="list-style-type: none">(i) Iechyd Cyhoeddus Cymru;(ii) Felindre;(e) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru;(f) awdurdod tân ac achub yng Nghymru;(g) Corff Adnoddau Naturiol Cymru;(h) <u>Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru; y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil</u>(i) Cyngor Celfyddydau Cymru;(j) Cyngor Chwaraeon Cymru;(k) Llyfrgell Genedlaethol Cymru;(l) Amgueddfa Genedlaethol Cymru. <p>(2) Mae adran 52 yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddiwygio ystyr “corff cyhoeddus”.</p> <p>(3) Mae Pennod 1 o Ran 4 yn darparu bod personau sydd wedi eu rhestru fel cyrff cyhoeddus yn is-adran (1) (yn ogystal â phersonau penodol eraill sy'n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus) naill ai yn aelodau o fyrddau gwasanaethau cyhoeddus a sefydlir o dan y Rhan honno, neu'n gyfranogwyr gwadd neu'n bartneriaid eraill i fyrddau.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 17</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015</p>	
<p>Mae Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 wedi ei diddymu.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 18</i></p>
<p>Deddf Dadreoleiddio 2015</p>	
<p>3 Apprenticeships: simplification</p> <p>(1) Schedule 1 makes provision about apprenticeships.</p> <p>(2) Part 1 of the Schedule amends Part 1 of the Apprenticeships, Skills, Children and Learning Act 2009 (“the 2009 Act”) so as to simplify the provision made by that Part about English apprenticeships.</p> <p>(3) Part 2 of the Schedule contains further amendments of the 2009 Act in consequence of the amendments made by Part 1.</p> <p>(4) Part 3 of the Schedule contains minor amendments of the provision made by Part 1 of the 2009 Act about Welsh apprenticeships.</p> <p>(5) Part 4 of the Schedule contains transitional provision.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 19(2)</i></p>
<p>Schedule 1: Approved English Apprenticeships</p> <p>PART 3 Apprenticeships: Wales</p> <p>24 Part 1 of the Apprenticeships, Skills, Children and Learning Act 2009 is amended as follows.</p> <p>25 (1) Section 18 (Welsh issuing authority) is amended as follows.</p> <p>(2) For subsection (2) substitute—</p> <p>“(2) The power to designate conferred by this section may not be exercised in such a way that there is at any time more than one person designated to issue apprenticeship frameworks relating to a particular apprenticeship sector.”</p> <p>(3) For subsection (5) substitute—</p> <p>“(5) In this Chapter, the “Welsh issuing authority”, in relation to an apprenticeship framework, means—</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 19(3)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(a) the person (if any) designated under this section to issue frameworks of that description;</p> <p>(b) if there is no one so designated, the Welsh Ministers.”</p> <p>26 In section 19 (issue: Wales), in subsection (2) —</p> <p>(a) after “withdrawn” insert “ by the Welsh issuing authority ”;</p> <p>(b) omit paragraphs (a) and (b);</p> <p>27 (1) Section 20 (recognised Welsh frameworks: notification and publication) is amended as follows.</p> <p>(2) In subsection (1)(b), at the beginning insert “ if the issuing authority is not the Welsh Ministers, ”</p> <p>(3) In subsection (3) —</p> <p>(a) for “A person who” substitute “ A Welsh issuing authority which ”;</p> <p>(b) in paragraph (b), for “in the case of withdrawal otherwise than by the Welsh Ministers,” substitute “ in the case where the issuing authority are not the Welsh Ministers, ”;</p>	
--	--

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016	
10 Ystyr corff cyhoeddus yn adrannau 11 i 15	<i>Atodlen 4,</i>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(1) Yn adrannau 11 i 15, ystyr “corff cyhoeddus” yw unrhyw un o’r canlynol—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) cyngor sir neu fwrdeistref sirol yng Nghymru; (b) Bwrdd Iechyd Lleol; (c) yr Ymddiriedolaethau GIG a ganlyn— <ul style="list-style-type: none"> (i) Iechyd Cyhoeddus Cymru; (ii) Felindre; (d) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru; (e) awdurdod tân ac achub yng Nghymru; (f) Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru; ; <u>y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil</u> (g) Cyngor Celfyddydau Cymru; (h) Cyngor Chwaraeon Cymru; (i) Llyfrgell Genedlaethol Cymru; (j) Amgueddfa Genedlaethol Cymru. <p>(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio is-adran (1) drwy reoliadau drwy—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ychwanegu person, (b) tynnu person ymaith, neu (c) diwygio disgrifiad o berson. <p>(3) Ond ni chaiff y rheoliadau—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ond diwygio is-adran (1) drwy ychwanegu person os yw’r person hwnnw’n arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus; (b) ond diwygio’r is-adran honno drwy ychwanegu un neu ragor o Weinidogion y Goron os yw’r Ysgrifennydd Gwladol yn cydsynio. <p>(4) Os yw’r rheoliadau’n diwygio is-adran (1) er mwyn ychwanegu person sydd â swyddogaethau o natur gyhoeddus a swyddogaethau eraill, nid yw adrannau 11 i 15 ond yn gymwys i’r person hwnnw mewn perthynas â swyddogaethau’r person hwnnw sydd o natur gyhoeddus.</p> <p>(5) Cyn gwneud rheoliadau o dan is-adran (2), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â’r canlynol—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) CNC, (b) pob person y mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu ei ychwanegu neu ei dynnu ymaith drwy’r rheoliadau, ac (c) y personau eraill hynny y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol. 	<p><i>paragraff 20</i></p>
--	----------------------------

<p>Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017</p>	
<p>110 Ystyr “corff cyhoeddus”</p> <p>(1) At ddibenion adrannau 108 a 109, mae pob un o’r personau a</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 21</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>ganlyn yn “corff cyhoeddus”—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) Gweinidogion Cymru;(b) awdurdod lleol;(c) Bwrdd Iechyd Lleol;(d) yr Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol a ganlyn—<ul style="list-style-type: none">(i) Iechyd Cyhoeddus Cymru;(ii) Felindre;(e) awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru;(f) awdurdod tân ac achub yng Nghymru;(g) Corff Adnoddau Naturiol Cymru;(h) <u>Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil</u>;(i) Cyngor Celfyddydau Cymru;(j) Cyngor Chwaraeon Cymru;(k) Llyfrgell Genedlaethol Cymru;(l) Amgueddfa Genedlaethol Cymru. <p>(2) Caiff rheoliadau ddiwygio is-adran (1) drwy—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) ychwanegu person,(b) dileu person, neu(c) diwygio cyfeiriad at berson. <p>(1) Ond ni chaiff y rheoliadau ddiwygio is-adran (1) drwy ychwanegu person oni bai bod y person hwnnw yn arfer swyddogaethau o natur gyhoeddus.</p> <p>(4) Os yw'r rheoliadau yn diwygio is-adran (1) er mwyn ychwanegu person a chanddo swyddogaethau o natur gyhoeddus a swyddogaethau eraill, dim ond mewn perthynas â'r swyddogaethau hynny sydd o natur gyhoeddus y mae adrannau 108 a 109 yn gymwys i'r person hwnnw.</p> <p>(5) Yn yr adran hon—</p> <p>ystyr “awdurdod tân ac achub yng Nghymru” (“<i>Welsh fire and rescue authority</i>”) yw awdurdod yng Nghymru a gyfansoddwyd drwy gynllun o dan adran 2 o Ddeddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (p.21) neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo;</p> <p>ystyr “Bwrdd Iechyd Lleol” (“<i>Local Health Board</i>”) yw Bwrdd</p>	
--	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Iechyd Lleol a sefydlwyd o dan adran 11 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 (p.42).	
---	--

Deddf Addysg Uwch ac Ymchwil 2017	
<p>Public Records Act 1958</p> <p>1 In Part 2 of the Table in paragraph 3 of Schedule 1 to the Public Records Act 1958 (definition of public records), omit—</p> <p>(a) “Director of Fair Access to Higher Education.”, and</p> <p>(b) “Higher Education Funding Council for England.</p> <p>Parliamentary Commissioner Act 1967</p> <p>2 In Schedule 2 to the Parliamentary Commissioner Act 1967 (departments etc subject to investigation), omit—</p> <p>(a) “The Director of Fair Access to Higher Education.”, and</p> <p>(b) “Higher Education Funding Council for England.</p> <p>Superannuation Act 1972</p> <p>3 In Schedule 1 to the Superannuation Act 1972 (kinds of employment to which a scheme under section 1 of the 1972 Act can apply), omit—</p> <p>(a) “Employment by the Director of Fair Access to Higher Education.”, and</p> <p>(b) “Higher Education Funding Council for England.”</p> <p>House of Commons Disqualification Act 1975</p> <p>4 In Part 3 of Schedule 1 to the House of Commons Disqualification Act 1975 (disqualifying offices), omit—</p> <p>(a) “Director of Fair Access to Higher Education.”, and</p> <p>(b) “Any member of the Higher Education Funding Council for England in receipt of remuneration.</p> <p>Education (No 2) Act 1986</p> <p>5 (1) Section 43 of the Education (No 2) Act 1986 (freedom of speech in universities etc) is amended as follows.</p> <p>(2) After subsection (4) insert—</p> <p>“(4A) The establishments in England to which this section applies are—</p> <p>(a) any registered higher education provider;</p> <p>(b) any establishment of higher or further education which is maintained by a local authority;</p> <p>(c) any institution within the further education sector.”</p> <p>(3) In subsection (5), after “The establishments” insert “in Wales”.</p> <p>(4) In subsection (6), in the definition of “governing body”, for “in relation to any university” substitute “—</p> <p>(a) in relation to a registered higher education</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 22(2)</i></p>

<p>provider, has the meaning given by section 85(1) of the Higher Education and Research Act 2017;</p> <p>(b) in relation to a university in Wales,”.</p> <p>(5) In subsection (6), after the definition of “governing body” insert—</p> <p>““registered higher education provider” has the meaning given by section 3(10) of the Higher Education and Research Act 2017;”.</p> <p>(6) After subsection (6) insert—</p> <p>“(6A) For the purposes of this section—</p> <p>(a) an establishment is taken to be in England if its activities are carried on, or principally carried on, in England;</p> <p>(b) an establishment is taken to be in Wales if its activities are carried on, or principally carried on, in Wales.”</p> <p>(7) In subsection (7)(a), after “subsection” insert “(4A)(b) or”.</p>	
<p>Education Reform Act 1988</p>	
<p>6 The Education Reform Act 1988 is amended as follows.</p>	
<p>7 In section 124B(2)(b) (accounts), for “the higher education funding council” substitute “the Higher Education Funding Council for Wales”.</p>	
<p>8 (1) Section 128 (dissolution of higher education corporations) is amended as follows.</p> <p>(2) In subsection (1)(b)(iii), for “a higher education funding council” substitute “the Higher Education Funding Council for Wales”.</p> <p>(3) In subsection (4)(b), for “the higher education funding council” substitute “the Higher Education Funding Council for Wales”.</p>	
<p>9 In section 129(1) (designation of institutions), for “a higher education funding council” substitute “the Higher Education Funding Council for Wales”.</p>	
<p>10 (1) Section 133 (payments in respect of persons employed in the provision of higher or further education) is amended as follows.</p> <p>(2) In the heading, omit “by Polytechnics and Colleges Funding Council”.</p> <p>(3) In subsection (1)—</p> <p>(a) for “A higher education funding council shall” substitute “The Office for Students and the Higher Education Funding Council for Wales each”, and</p> <p>(b) for “the council” substitute “they”.</p>	
<p>11 In Schedule 7 (higher education corporations), in paragraph 18(2)(b), for “higher education funding council” substitute</p>	

<p style="text-align: center;">“Higher Education Funding Council for Wales”.</p> <p>Further and Higher Education Act 1992</p> <p>12 The Further and Higher Education Act 1992 is amended as follows.</p> <p>13 In section 61 (interpretation of Part 1), omit subsection (3)(b).</p> <p>14 (1) Section 62 (establishment of the Higher Education Funding Councils) is amended as follows.</p> <p style="padding-left: 2em;">(2) In the heading, for “The Higher Education Funding Councils” substitute “The Higher Education Funding Council for Wales”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(3) In subsection (1)—</p> <p style="padding-left: 4em;">(a) omit paragraph (a), and</p> <p style="padding-left: 4em;">(b) in paragraph (b), after “them” insert “(referred to in this Act as “the HEFCW”)”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(4) Omit subsection (2).</p> <p style="padding-left: 2em;">(5) In subsection (4), for “a council” substitute “the HEFCW”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(6) Omit subsections (5) and (6).</p> <p style="padding-left: 2em;">(7) In subsection (7)—</p> <p style="padding-left: 4em;">(a) omit “institutions in England or”,</p> <p style="padding-left: 4em;">(b) in paragraph (a), omit “England or, as the case may be,”, and</p> <p style="padding-left: 4em;">(c) in paragraph (b), omit “, in both cases,”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(8) In subsection (7A), for “each council” substitute “the HEFCW”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(9) In subsection (8), for “one of the councils” substitute “the HEFCW or the Office for Students”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(10) In subsection (9), for “each of the councils” substitute “the HEFCW”.</p> <p>15 (1) Section 65 (administration of funds by councils) is amended as follows.</p> <p style="padding-left: 2em;">(2) In the heading, for “councils” substitute “the HEFCW”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(3) In subsection (1)—</p> <p style="padding-left: 4em;">(a) for “Each council” substitute “The HEFCW”, and</p> <p style="padding-left: 4em;">(b) for “the council” substitute “the HEFCW”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(4) In subsection (2)(a), for “the council’s” substitute “the HEFCW’s”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(5) In subsection (3)—</p> <p style="padding-left: 4em;">(a) for “A council” substitute “The HEFCW”, and</p> <p style="padding-left: 4em;">(b) for “the council” substitute “the HEFCW”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(6) In subsection (3A)—</p> <p style="padding-left: 4em;">(a) for “a Council” substitute “the HEFCW”, and</p> <p style="padding-left: 4em;">(b) for “the Council” substitute “the HEFCW”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(7) In subsection (3B), for “the Council in question” substitute “the HEFCW”.</p> <p style="padding-left: 2em;">(8) In subsection (4)—</p> <p style="padding-left: 4em;">(a) for “a council” substitute “the HEFCW”, and</p> <p style="padding-left: 4em;">(b) for “the council”, in each place, substitute “the</p>	
---	--

<p>HEFCW”.</p> <p>16 (1) Section 66 (administration of funds: supplementary) is amended as follows.</p> <p>(2) In subsection (1)—</p> <p>(a) for “a council” substitute “the HEFCW”, and</p> <p>(b) for “the council”, in each place, substitute “the HEFCW”.</p> <p>(3) In subsections (2) and (3), for “a council” substitute “the HEFCW”.</p> <p>(4) In subsection (4), for “the council” substitute “the HEFCW”.</p> <p>17 (1) Section 68 (grants to councils) is amended as follows.</p> <p>(2) In the heading, for “councils” substitute “the HEFCW”.</p> <p>(3) In subsection (1), for “each of the councils” substitute “the HEFCW”.</p> <p>(4) In subsection (2)—</p> <p>(a) for “either of the councils” substitute “the HEFCW”, and</p> <p>(b) for “the council”, in each place, substitute “the HEFCW”.</p> <p>18 (1) Section 69 (supplementary functions) is amended as follows.</p> <p>(2) In subsection (1), for “Each council” substitute “The HEFCW”.</p> <p>(3) Omit subsections (1A) and (1B).</p> <p>(4) In subsection (2), for “Each council” substitute “The HEFCW”.</p> <p>(5) In subsection (3), for “A council” substitute “The HEFCW”.</p> <p>(6) In subsection (4)—</p> <p>(a) in paragraph (a), for “an institution” substitute “an institution in Wales”, and</p> <p>(b) for “the council” substitute “the HEFCW”.</p> <p>(7) In subsections (5) and (6), for “a council” substitute “the HEFCW”.</p> <p>19 Omit section 70 (England: assessment of quality of education provided by institutions).</p> <p>20 (1) Section 79 (duty to give information to funding councils) is amended as follows.</p> <p>(2) In the heading, for “the funding councils” substitute “the HEFCW”.</p> <p>(3) For “a council” substitute “the HEFCW”.</p> <p>21 Omit section 79A (Higher Education Funding Council for England’s power to request information from institutions that are exempt charities).</p>	
---	--

<p>22 (1) Section 81 (directions) is amended as follows. (2) In subsection (1), for “each council” substitute “the HEFCW”. (3) In subsection (2), for “a council” substitute “the HEFCW”. (4) In subsection (3), for “the council”, in each place, substitute “the HEFCW”.</p> <p>23 (1) Section 82 (joint exercise of functions) is amended as follows. (2) Omit subsections (1) to (1B). (3) In subsection (2), for “Great Britain” substitute “Wales and Scotland”. (4) In subsection (2A), after “Scottish” insert “Further and”. (5) In subsection (3)(a)— (a) for “a higher education funding council” substitute “the HEFCW”, (b) for “the National Assembly of Wales” substitute “the Welsh Ministers”, (c) for “it is discharging its” substitute “they are discharging their”, and (d) after “Scottish” insert “Further and”.</p> <p>24 In section 83 (efficiency studies), in subsection (1B), for “A higher education funding council” substitute “The HEFCW”.</p> <p>25 In section 91(4) (interpretation of Education Acts), for the words from “a council established under section 62” to the end substitute “the Higher Education Funding Council for Wales.</p> <p>26 (1) Section 92 (index) is amended as follows. (2) Omit the entry for “council (in Part 2), or higher education funding council”. (3) After the entry for “governing body” insert— “the HEFCW section 62(1)” (4) For “institution in England or in Wales (in relation to higher education funding councils)” substitute “institution in Wales (in relation to the HEFCW)”.</p> <p>Education Act 1994</p> <p>27 (1) Section 18 of the Education Act 1994 (power to reimburse certain payments to persons formerly employed in teacher training) is amended as follows. (2) In subsection (1), for “A higher education funding council” substitute “The Office for Students or the Higher Education Funding Council for Wales”. (3) In subsection (4)— (a) for “a higher education funding council” substitute “the Office for Students or (as the case may be) the Higher Education Funding Council for Wales”, and (b) for “the council” substitute “they”.</p>	
--	--

Education Act 1996

28 In section 13 of the Education Act 1996 (local authorities' general responsibility for education), for subsection (2)(b) substitute—

- “(b) the Higher Education Funding Council for Wales, or
- (c) the Office for Students.”

Freedom of Information Act 2000

29 (1) Schedule 1 to the Freedom of Information Act 2000 (public authorities to which that Act applies) is amended as follows.

(2) In Part 4 (educational institutions), in paragraph 53(1)—

- (a) after paragraph (a) insert—
 - “(aa) a registered higher education provider of a description prescribed by regulations made by the Secretary of State for the purposes of section 39(1) of the Higher Education and Research Act 2017,”
- (b) in paragraph (c), after “institution” insert “in Wales”, and
- (c) in paragraph (e), after “institution of” insert “a registered higher education provider which falls within paragraph (aa) or”.

(3) In Part 4, in paragraph 53(2)—

- (a) after paragraph (a) insert—
 - “(aa) “registered higher education provider” has the meaning given by section 3(10) of the Higher Education and Research Act 2017,”
 - and
- (b) in paragraph (c), after “paragraph (c),” insert “the reference to an institution in Wales is to be construed in accordance with section 62(7) of that Act, and”.

(4) In Part 6 (other public bodies), omit—

- (a) “The Director of Fair Access to Higher Education.”, and
- (b) “The Higher Education Funding Council for England.

Higher Education Act 2004

30 (1) The Higher Education Act 2004 is amended as follows.

(2) Omit sections 22 to 41 and Schedule 5 (student fees and fair access).

(3) In section 47 (orders and regulations)—

- (a) in subsection (3), omit paragraphs (a) and (c), and
- (b) omit subsection (4).

(4) In section 48 (general interpretation), omit the definition

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>of “the 2005 Act”.</p> <p>(5) In Schedule 6 (consequential amendments)—</p> <p>(a) omit paragraph 1 (amendment to the Public Records Act 1958),</p> <p>(b) in paragraph 4 (amendment to the House of Commons Disqualification Act 1975), omit ““Director of Fair Access to Higher Education.””, and</p> <p>(c) in paragraph 10 (amendment to the Freedom of Information Act 2000), omit ““The Director of Fair Access to Higher Education.””</p> <p>Education Act 2005</p> <p>31 (1) The Education Act 2005 is amended as follows.</p> <p>(2) In section 92 (joint exercise of functions)—</p> <p>(a) in subsection (2), for “Higher Education Funding Council for England” substitute “Office for Students”, and</p> <p>(b) omit subsection (5).</p> <p>(3) In Schedule 14, omit paragraphs 26 to 35 (which amend provisions of Part 3 of the Higher Education Act 2004 which are repealed by this Schedule).</p> <p>Equality Act 2010</p> <p>32 In Part 1 of Schedule 19 to the Equality Act 2010 (authorities subject to public sector equality duty), omit “The Higher Education Funding Council for England.</p> <p>Education Act 2011</p> <p>33 In the Education Act 2011, omit the following (which amend provisions of Part 3 of the Higher Education Act 2004 which are repealed by this Schedule)—</p> <p>(a) section 77;</p> <p>(b) paragraphs 18 to 29 of Schedule 5;</p> <p>(c) paragraph 22 of Schedule 16.</p> <p>Charities Act 2011</p> <p>34 In Part 2 of Schedule 7 to the Charities Act 2011, omit paragraph 97 (which amends section 40 of the Higher Education Act 2004 which is repealed by this Schedule).</p> <p>Counter-Terrorism and Security Act 2015</p> <p>35 In section 32(5)(b) of the Counter-Terrorism and Security Act 2015 (monitoring of performance: further and higher education bodies) for “Higher Education Funding Council for England” substitute “Office for Students”.</p>	
---	--

<p style="text-align: center;">Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018</p>	
<p>4 Cod anghenion dysgu ychwanegol</p> <p>(1) Rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi cod ar anghenion dysgu ychwanegol (“y cod”) a chânt ei ddiwygio o bryd i’w gilydd.</p> <p>(2) Caiff y cod gynnwys canllawiau ynghylch arfer swyddogaethau o dan y Rhan hon ac ynghylch unrhyw fater arall sy’n gysylltiedig â nodi a diwallu anghenion dysgu ychwanegol.</p> <p>(3) Rhaid i’r personau a ganlyn, wrth arfer swyddogaethau o dan y Rhan hon, roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol sydd wedi eu cynnwys yn y cod—</p> <p>(a) awdurdod lleol yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p>(b) corff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p>(c) corff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p><u>(ca) y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil;</u></p> <p><u>(cb) Gweinidogion Cymru;</u></p> <p>(d) perchennog Academi;</p> <p>(e) tîm troseddwr ifanc ar gyfer ardal yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p>(f) person a chanddo gyfrifoldeb am lety ieuencid perthnasol yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p>(g) Bwrdd Iechyd Lleol;</p> <p>(h) ymddiriedolaeth GIG;</p> <p>(i) Bwrdd Comisiynu’r Gwasanaeth Iechyd Gwladol;</p> <p>(j) grŵp comisiynu clinigol;</p> <p>(k) ymddiriedolaeth sefydledig GIG;</p> <p>(l) Awdurdod Iechyd Arbennig.</p> <p>(4) Gweler adran 153 o Ddeddf Addysg 2002 (p. 32) am ddarpariaeth ynghylch awdurdodau lleol yn ei gwneud yn ofynnol i ddarparwyr penodol addysg feithrin roi sylw i ganllawiau sydd wedi eu cynnwys yn y cod.</p> <p>(5) Caiff y cod osod gofynion—</p> <p>(a) ar awdurdod lleol mewn cysylltiad â threfniadau y mae</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 23(2)</i></p>

<p>rhaid iddo eu gwneud o dan adrannau 9 (cyngor a gwybodaeth), 68 (osgoi a datrys anghytundebau) a 69 (gwasanaethau eirioli annibynnol);</p> <p>(b) ar gorff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru neu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol mewn cysylltiad â—</p> <p>(i) penderfyniadau ynghylch a oes gan blentyn neu berson ifanc anghenion dysgu ychwanegol,</p> <p>(ii) llunio, cynnwys, ffurf, adolygu a diwygio cynlluniau datblygu unigol, neu</p> <p>(iii) peidio â chynnal cynlluniau datblygu unigol;</p> <p>(c) ar gorff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru neu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru mewn cysylltiad â darparu gwybodaeth at ddibenion y Rhan hon.</p> <p>(6) Rhaid i'r cod gynnwys y gofynion a ganlyn ar gyrrff llywodraethu ac awdurdodau lleol—</p> <p>(a) gofyniad o dan is-adran (5)(b)(i) i'r hysbysiad o benderfyniad nad oes gan blentyn neu berson ifanc anghenion dysgu ychwanegol gael ei roi yn unol ag adran 11(4), 13(3), 18(3) neu 40(4) cyn diwedd cyfnod o amser a bennir yn y cod, yn ddarostyngedig i unrhyw eithriadau i'r gofyniad a bennir yn y cod;</p> <p>(b) gofyniad o dan is-adran (5)(b)(ii) i lunio cynllun datblygu unigol a rhoi copi ohono yn unol ag adran 22 neu 40(5) cyn diwedd cyfnod o amser a bennir yn y cod, yn ddarostyngedig i unrhyw eithriadau i'r gofyniad a bennir yn y cod;</p> <p>(c) gofyniad o dan is-adran (5)(b)(ii) i ddefnyddio'r ffurf safonol briodol a nodir yn y cod ar gyfer cynllun datblygu unigol; a rhaid i'r cod gynnwys un neu ragor o ffurfiau safonol at y diben hwn.</p> <p>(7) Caiff y cod wneud—</p> <p>(a) darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol neu ar gyfer achosion gwahanol, a</p> <p>(b) darpariaeth ddarfodol, drosiannol neu arbed, mewn perthynas â gofyniad a osodir o dan is-adran (5) neu ddarpariaeth a wneir o dan adran 7(4) neu 8(4).</p> <p>(8) Mae'r ddyletswydd a osodir gan is-adran (3) a dyletswydd a osodir o dan is-adran (5) hefyd yn gymwys i berson sy'n arfer swyddogaeth at ddiben cyflawni swyddogaethau o dan y Rhan hon gan y personau a grybwyllir yn is-adran (3).</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(9) Nid yw'r pŵer i osod gofynion o dan is-adran (5)(c) yn cynnwys y pŵer i osod gofynion mewn cysylltiad â datgelu data personol i berson nad yw'n destun y data, ac eithrio mewn achosion pan fo'r person yn rhiant i blentyn ac mai'r plentyn yw testun y data;</p> <p>(9A) In subsection (9)—</p> <p>“data subject” (“testun y data”) has the meaning given by section 3(5) of the Data Protection Act 2018;</p> <p>“personal data” (“data personol”) has the same meaning as in Parts 5 to 7 of that Act (see section 3(2) and (14) of that Act).</p> <p>(10) Rhaid i Dribiwnlys Addysg Cymru roi sylw i unrhyw ddarpariaeth yn y cod yr ymddengys iddo ei bod yn berthnasol i gwestiwn sy'n codi ar apêl o dan y Rhan hon.</p> <p>(11) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r cod sydd mewn grym am y tro ar eu gwefan.</p>	
<p>5 Y weithdrefn ar gyfer gwneud y cod</p> <p>(1) Cyn dyroddi neu ddiwygio cod o dan adran 4, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau a ganlyn ar ddrafft o'r cod—</p> <p>(a) pob awdurdod lleol;</p> <p>(b) corff llywodraethu pob ysgol a gynhelir yng Nghymru;</p> <p>(c) corff llywodraethu pob sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru;</p> <p>(d) Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru;</p> <p><u>(da) y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil</u></p> <p>(e) Comisiynydd Plant Cymru;</p> <p>(f) Comisiynydd y Gymraeg;</p> <p>(g) y pwyllgor perthnasol yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru y mae ei gylch gorchwyl yn cynnwys addysg plant a phobl ifanc;</p> <p>(h) unrhyw berson arall y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod yn briodol.</p> <p>(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn dymuno bwrw ymlaen â'r drafft (gydag addasiadau neu hebddynt) rhaid iddynt osod copi o'r drafft gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.</p> <p>(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru ddyroddi cod oni bai bod drafft</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 23(3)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>ohono wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.</p> <p>(4) Os yw Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn penderfynu cymeradwyo drafft o'r cod—</p> <p>(a) rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi'r cod ar ffurf y drafft, a</p> <p>(b) daw'r cod i rym ar ddiwrnod a bennir gan Weinidogion Cymru mewn gorchymyn a wneir drwy offeryn statudol.</p> <p>(5) Caiff gorchymyn o dan is-adran (4)(b)—</p> <p>(a) pennu diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol;</p> <p>(b) gwneud darpariaeth ddarfodol, drosiannol neu arbed mewn cysylltiad â dod â darpariaeth yn y cod i rym.</p> <p>(6) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at god yn cynnwys cod diwygiedig.</p> <p>(7) Caniateir i'r gofyniad i ymgynghori a osodir gan is-adran (1) gael ei fodloni drwy gynnal ymgynghoriad cyn y daw'r Rhan hon i rym.</p>	
<p>50 Dyletswyddau Gweinidogion Cymru i sicrhau addysg a hyfforddiant ôl-16</p> <p>(1) Mae Deddf Dysgu a Sgiliau 2000 (p. 21) wedi ei diwygio fel a ganlyn.</p> <p>(2) Yn adran 31(3) (addysg a hyfforddiant ar gyfer personau 16 i 19 oed), ar ôl paragraff (c) mewnosoder—</p> <p>“(cc)take account of the education and training that is required in order to ensure that employees and potential employees are available who are able to deliver additional learning provision in Welsh;</p> <p>(cd)take account of the education and training that is required in order to ensure that facilities are available for assessing through the medium of Welsh whether persons have additional learning needs;”.</p> <p>(3) Yn adran 32(3) (addysg a hyfforddiant ar gyfer personau sy'n hŷn na 19 oed), ar ôl paragraff (c) mewnosoder—</p> <p>“(cc) take account of the education and training that is required in order to ensure that employees and potential employees are available who are able to deliver additional learning provision in Welsh;</p> <p>(cd) take account of the education and training that is required in order to ensure that facilities are available for assessing</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 23(4)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>through the medium of Welsh whether persons have additional learning needs;”</p> <p>(4) Yn adran 41 (personau ag anawsterau dysgu)—</p> <p>(a) yn y pennawd, yn lle “learning difficulties” rhodder “additional learning needs;”</p> <p>(b) yn is-adran (1)—</p> <p>(i) ym mharagraff (a), yn lle “learning difficulties, and” rhodder “additional learning needs;”</p> <p>(ii) yn lle paragraff (b) rhodder—</p> <p>“(b) to the desirability of facilities being available which would assist the discharge of duties under the Additional Learning Needs and Education Tribunal (Wales) Act 2018.”;</p> <p>(c) hepgorer is-adrannau (2), (3) a (4);</p> <p>(d) yn lle is-adran (5) rhodder—</p> <p>“(5A) In this Part, “additional learning needs” has the meaning given by section 2 of the Additional Learning Needs and Education Tribunal (Wales) Act 2018, and “additional learning provision” has the meaning given by section 3 of that Act.”;</p> <p>(e) hepgorer is-adran (6).</p> <p>(5) Hefgorer adran 140 (asesiadau sy’n ymwneud ag anawsterau dysgu).</p>	
<p>65 Dyletswyddau i ddarparu gwybodaeth a help arall</p> <p>(1) Mae is-adran (2) yn gymwys os yw awdurdod lleol yn gofyn i berson a grybwyllir yn is-adran (4) arfer swyddogaethau'r person i ddarparu gwybodaeth neu help arall i'r awdurdod, sy'n ofynnol ganddo at ddiben arfer ei swyddogaethau o dan y Rhan hon.</p> <p>(2) Rhaid i'r person gydymffurfio â'r cais oni bai bod y person yn ystyried y byddai gwneud hynny—</p> <p style="padding-left: 40px;">(a) yn anghydnaws â dyletswyddau'r person ei hun, neu</p> <p style="padding-left: 40px;">(b) fel arall yn cael effaith andwyol ar arfer swyddogaethau'r person.</p> <p>(3) Rhaid i berson sy'n penderfynu peidio â chydymffurfio â chais o dan is-adran (1) roi rhesymau ysgrifenedig dros y penderfyniad i'r awdurdod lleol a wnaeth y cais.</p> <p>(4) Y personau yw—</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 23(5)</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>(a) awdurdod lleol arall;</p> <p>(b) awdurdod lleol yn Lloegr;</p> <p>(c) corff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p>(d) corff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p><u>(ca) y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil;</u></p> <p><u>(cb) Gweinidogion Cymru;</u></p> <p>(e) perchennog Academi;</p> <p>(f) tîm troseddwyd ifanc ar gyfer ardal yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p>(g) person a chanddo gyfrifoldeb am lety ieuencid perthnasol yng Nghymru neu yn Lloegr;</p> <p>(h) Bwrdd Iechyd Lleol;</p> <p>(i) ymddiriedolaeth GIG;</p> <p>(j) Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol;</p> <p>(k) grŵp comisiynu clinigol;</p> <p>(l) ymddiriedolaeth sefydledig GIG;</p> <p>(m) Awdurdod Iechyd Arbennig.</p> <p>(5) Caiff rheoliadau ddarparu, pan fo person o dan ddyletswydd i gydymffurfio â chais o dan yr adran hon, fod rhaid i'r person gydymffurfio â'r cais o fewn cyfnod rhagnodedig, oni bai bod eithriad rhagnodedig yn gymwys.</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019	
<p>Atodlen 3</p> <p>Awdurdodau Rhestredig</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>Llywodraeth Cymru.</p> <p>Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru.</p> <p>Llywodraeth leol, tân a'r heddlu</p> <p>Awdurdod lleol yng Nghymru.</p> <p>Bwrdd ar y cyd y mae ei awdurdodau cyfansoddol oll yn awdurdodau lleol yng Nghymru.</p> <p>Awdurdod tân ac achub yng Nghymru a gyfansoddwyd gan gynllun o dan adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 (p.21) neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo.</p> <p>Comisiynydd heddlu a throseddu ar gyfer ardal heddlu yng Nghymru.</p> <p>Panel cynllunio strategol.</p> <p>Yr Amgylchedd</p> <p>Y Pwyllgor Newid Hinsawdd.</p> <p>Awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru.</p> <p>Corff Adnoddau Naturiol Cymru.</p> <p>Asiantaeth yr Amgylchedd.</p> <p>Y Comisiynwyr Coedwigaeth.</p> <p>Y Pwyllgor Llifogydd ac Erydu Arfordirol.</p> <p>Iechyd a gofal cymdeithasol</p> <p>Gofal Cymdeithasol Cymru.</p> <p>Bwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned Cymru.</p> <p>Bwrdd Iechyd Lleol.</p> <p>Ymddiriedolaeth GIG sy'n rheoli ysbyty neu sefydliad neu gyfleuster arall yng Nghymru.</p>	<p><i>Atodlen 4, paragraff 24</i></p>

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>Awdurdod Iechyd Arbennig nad yw'n cyflawni swyddogaethau yn Lloegr yn unig neu'n bennaf.</p> <p>Cyngor Iechyd Cymuned.</p> <p>Darparwr annibynnol yng Nghymru.</p> <p>Darparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru.</p> <p>Person â swyddogaethau a roddir gan reoliadau a wneir o dan adran 113(2) o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Iechyd Cymunedol a Safonau) 2003 (p.43).</p> <p>Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru.</p> <p>Tai</p> <p>Landlord cymdeithasol yng Nghymru.</p> <p>Addysg a hyfforddiant</p> <p>Swyddfa Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru neu Her Majesty's Chief Inspector of Education and Training in Wales.</p> <p><u>Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.</u></p> <p>Panel apêl derbyn a gyfansoddwyd yn unol â rheoliadau o dan adran 94(5) neu 95(3) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (p.31).</p> <p>Corff llywodraethu unrhyw ysgol gymunedol, ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol i'r graddau y mae'n gweithredu mewn cysylltiad â derbyn disgyblion i'r ysgol neu fel arall yn cyflawni unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau o dan Bennod 1 o Ran 3 o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (p.31).</p> <p>Panel apêl gwahardd a gyfansoddwyd yn unol â rheoliadau o dan adran 52 o Ddeddf Addysg 2002 (p.32).</p> <p>Cymwysterau Cymru.</p> <p>Y celfyddydau a hamdden</p> <p>Cyngor Celfyddydau Cymru.</p> <p>Cyngor Chwaraeon Cymru.</p> <p>Trethi</p> <p>Awdurdod Cyllid Cymru.</p> <p>Amrywiol</p>	
---	--

Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

<p>Pwyllgor Cyngori Cymru ar Reoliadau Adeiladu.</p> <p>Byrddau Cadwraethwyr Coity Walia.</p> <p>Comisiynydd y Gymraeg.</p> <p>Awdurdodau harbwr yng Nghymru (ac mae i “awdurdod harbwr” yr ystyr a roddir i “harbour authority” yn adran 313(1) o Ddeddf Llongau Masnach 1995 (p.21)) ac awdurdodau porthladd yng Nghymru (ac ystyr “awdurdod porthladd” yw awdurdod harbwr, neu os nad oes awdurdod o’r fath, y person sydd â rheolaeth am weithrediad y porthladd)—</p> <p>(a) a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu’n bennaf ar gyfer y diwydiant pysgota, ar gyfer hamdden neu ar gyfer cyfathrebu rhwng lleoedd yng Nghymru neu sy’n ofynnol yn gyfan gwbl neu’n bennaf ar gyfer y diwydiant pysgota, ar gyfer hamdden neu ar gyfer cyfathrebu rhwng lleoedd yng Nghymru (neu ar gyfer dau neu ragor o’r dibenion hyn);</p> <p>(b) i’r graddau y mae’n gweithredu mewn cysylltiad â diogelu iechyd pobl, anifeiliaid neu blanhigion, lles anifeiliaid neu’r amgylchedd.</p> <p>Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru.</p> <p>Bwrdd Cadwraethwyr Towyn Trewan.</p>	
--	--

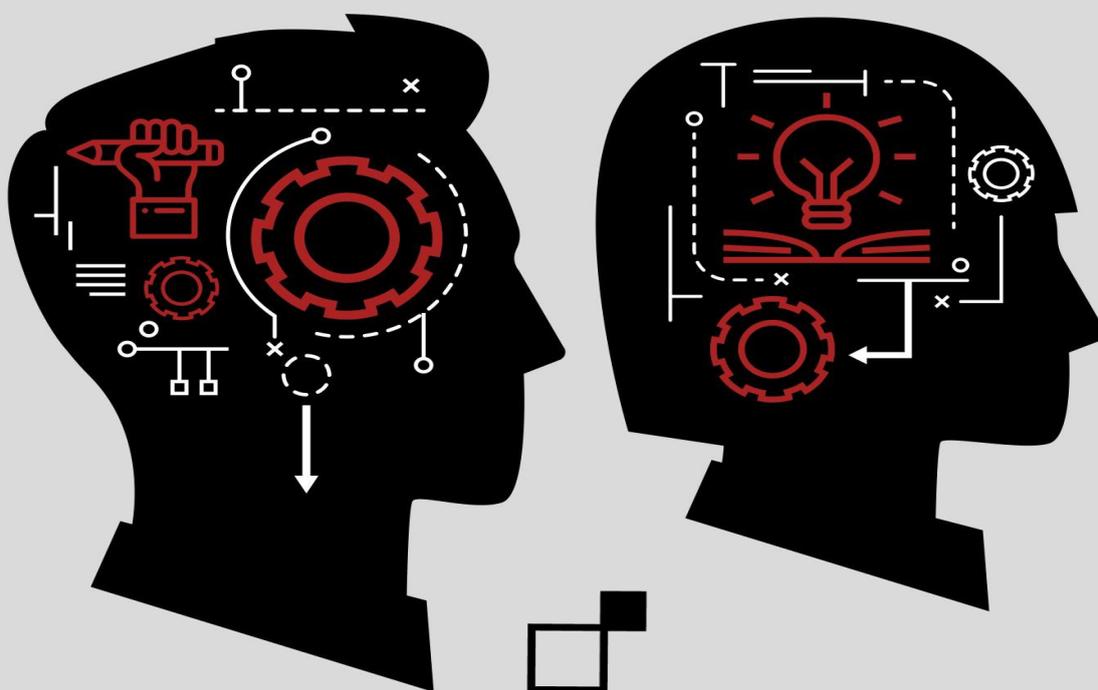
Noder: Paratowyd y ddogfen hon i helpu pobl i ddeall y Bill Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) Drafft yn unig. Ni ddylid dibynnu arno at unrhyw ddiben arall.

Dadansoddiad Cost a Budd o Ddiwygiadau Addysg:

Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth

Hydref 2019

Tabl Cynnwys

Crynodeb Gweithredol	3
Cyflwyniad.....	5
I. Methodoleg	6
<i>Strategaeth Chwilio A</i>	6
<i>Strategaeth Chwilio B</i>	9
II. Tystiolaeth y tu allan i lenyddiaeth asesiadau effaith	9
<i>Dadansoddiad Cost a Budd a'i gyfyngiadau ym maes Polisi Addysg</i>	9
<i>Manteision allweddol addysg uwch ac addysg alwedigaethol</i>	10
<i>Cyfuno ysgolion yn Nenmarc</i>	10
<i>Diwygiadau addysg blaenorol y DU</i>	11
Creu 'lled-farchnad' mewn addysg – meithrin cystadleuaeth	11
Diwygio'r cwricwlwm a chyflwyno strategaethau llythrennedd a rhifedd cenedlaethol	12
Diwygio addysg ôl-orfodol	13
<i>Effeithiau dosbarthiadol diwygiadau polisi addysg</i>	14
III. Tystiolaeth o asesiadau effaith addysg.....	14
<i>Y Swyddfa Fyfyrrwr</i>	15
<i>Ymchwil ac Arloesi'r DU</i>	16
<i>Asesiadau Effaith eraill y Bil Addysg Uwch ac Ymchwil</i>	16
<i>Bil Cymwysterau Cymru</i>	17
<i>Ansawdd Addysg Drydyddol a Diwygio Safonau Trothwy'r Asiantaeth Safonau</i>	18
<i>Bil Cyllido Gofal Plant (Cymru)</i>	18
<i>Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg yng Nghymru</i>	18
v. Diwygiadau addysg: tystiolaeth ryngwladol.....	19
Seland Newydd.....	19
Canada.....	20
Awstralia.....	21
Yr Alban.....	21
VI. Tystiolaeth yn ymwneud â'r Cynllun Gwireddu Manteision.....	21
Tystiolaeth fesul categori yn y Cynllun Gwireddu Manteision.....	23
Cynyddu hyder y cyhoedd yn y system AHO yng Nghymru	23
Cysondeb yn y dull o reoleiddio sefydliadau ledled OHO trwy ddiben cyffredin	23
Cynnydd mewn cyfraddau cyfranogiad dysgwyr a mwy o ddysgwyr ôl-16 yn symud ymlaen at ddysgu uwch (galwedigaethol ac academaidd) a/neu gyflogaeth sy'n tala'n	24
Model ariannu mwy cydlynol a chyson ledled y sector AHO	25
Gwella sefyllfa ariannol sefydliadau AHO yng Nghymru	25
Gwella cysondeb rhwng ariannu a chost darpariaeth ledled y system AHO	25
Manteision eraill yn y cynllun gwireddu manteision nad ydynt wedi'u rhestru uchod	
26 Manteision eraill a nodwyd yn y llenyddiaeth	26
Llyfryddiaeth.....	27
Atodiad – Crynodeb o Fanteision	31

Crynodeb Gweithredol

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu cwmni Alma Economics i gwblhau Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth yn ymwneud â'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer cwblhau dadansoddiad cost a budd o bolisi addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (AHO). Ehangwyd hyn hefyd i ystyried tystiolaeth yn ymwneud â diwygiadau addysg ehangach ac i roi rhywfaint o sylw i arferion Asesiadau Effaith eraill, yng Nghymru yn benodol. Mae llenyddiaeth academaidd a chyhoeddiadau sector cyhoeddus wedi cael eu hystyried.

Defnyddiwyd dwy strategaeth chwilio wahanol i sicrhau ymdriniaeth drylwyr o'r sylfaen dystiolaeth. Cafodd papurau a ychwanegwyd at restr hir o chwiliadau cychwynnol eu blaenoriaethu yn ôl eu perthnasedd a'u hansawdd. Hefyd, rhoddwyd mwy o flaenoriaeth i waith ymchwil mwy diweddar, gan ganolbwyntio'n benodol ar y cyfnod ers 2000, er bod rhywfaint o waith ymchwil cynharach wedi'i ystyried hefyd. Mae Adran I yn amlinellu'r fethodoleg yn fanylach.

Mae Adrannau II i VI yn amlinellu canfyddiadau allweddol o'r adolygiad o'r dystiolaeth (gydag Adran VI yn canolbwyntio ar dystiolaeth yn ymwneud â'r cynllun gwireddu manteision drafft), sef:

1. **Prin iawn yw'r astudiaethau sy'n darparu gwerthusiadau meintiol o fanteision diwygiadau addysgol.** Mae hyn yn wir am ymchwil academaidd a chyhoeddiadau gan y sector cyhoeddus. Mae'r llenyddiaeth yn cynnwys rhywfaint o feirniadaeth o addasrwydd dadansoddiad cost a budd fel techneg ar y sail y gallai fod yn anodd rheoli'r dasg o gynhyrchu amcangyfrifon meintiol cadarn ar gyfer llawer o ddiwygiadau polisi. Lle mae effeithiau AHO yn cael eu meintoli yn y llenyddiaeth, e.e. asesiad o'r premiwm graddedigion, nid yw'n glir sut y byddent yn cael eu cymhwyso i ddadansoddiad cost a budd.
2. **Lle mae Asesiadau Effaith wedi'u llunio yn y maes polisi hwn, ym mhob achos a nodwyd, mae'r manteision wedi'u meintoli fel "sero" ac wedi'u disgrifio ar sail ansoddol.** Mae hyn yn gyffredin mewn cyhoeddiadau'r DU yn ymwneud â diwygiadau addysg, tystiolaeth ryngwladol ar ddiwygiadau addysg ac Asesiadau Effaith Llywodraeth Cymru.
3. **Ceir tystiolaeth sy'n cefnogi'r rhan fwyaf o'r manteision a nodwyd ar gyfer y cynigion presennol i ddiwygio AHO yng Nghymru** (fel yr amlinellwyd yn y cynllun gwireddu manteision drafft). Yr Asesiadau Effaith a oedd yn bodloni ein meini prawf cynnwys ac a nodwyd fel rhai a oedd yn ddefnyddiol ar gyfer y diwygiadau AHO arfaethedig yng Nghymru oedd: yr achos o blaid creu'r Swyddfa Fyfyryr; yr achos o blaid creu Ymchwil ac Arloesi yn y DU; y Bil Addysg Uwch ac Ymchwil: asesiad manwl o effaith; Bil Cymwysterau Cymru; a Datganiad Effaith Reoleiddio Awstralia ar gyfer Diwygio Rheoliad Cenedlaethol Darparwyr Addysg Uwch. Ni nodwyd tystiolaeth ar gyfer yr holl fanteision a restrwyd yn y cynllun gwireddu manteision, er nad yw hyn yn golygu na fydd y manteision hyn yn cael eu gwireddu'n ymarferol. Mae'n debygol nad oes llawer o waith ymchwil wedi'i gwblhau yn y sylfaen dystiolaeth flaenorol yn ymwneud â rhai o nodweddion y diwygiadau arfaethedig presennol, neu eu bod yn gymharol newydd. O ganlyniad, nid oes cynsail hanesyddol iddynt. Nodwyd rhai manteision ychwanegol nad ydynt wedi'u cynnwys yn y cynllun gwireddu manteision, ac fe'u disgrifir ar ddiwedd Adran VI.

Cyflwyniad

Mae'r sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (AHO) yng Nghymru yn cynnwys set o sefydliadau sy'n darparu cyfleoedd addysgol i ddysgwyr o 16 oed ymlaen. Yn benodol, mae'r sector AHO yn cwmpasu addysg chweched dosbarth mewn ysgolion prif ffrwd/addysg bellach, addysg uwch, academiâu hyfforddiant ôl-16, prentisiaethau, sefydliadau hyfforddi preifat (er enghraifft o fewn busnesau) ac unrhyw fath o addysgu a hyfforddi arall nad yw'n perthyn i'r sectorau Addysg Gynradd neu Uwchradd. Mae'r sector yn gwneud cyfraniad allweddol at wella symudedd a chynhwysiant cymdeithasol, yn ogystal â chreu cyfleoedd ar gyfer gwaith ymchwil ac arloesi a'i fasnacheiddio'n llwyddiannus.

Nod yr adolygiad hwn yw datblygu'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer arfarnu'r broses o gyflwyno un corff rheoleiddio newydd yn y sector AHO yng Nghymru, gan ganolbwyntio'n benodol ar ochr manteision y dadansoddiad cost a budd. Gwnaed hyn trwy grynhoi'r dystiolaeth bresennol yn ymwneud â manteision diwygiadau tebyg yn y DU a thramor.

Hefyd, mae'n ceisio nodi effaith y diwygiad arfaethedig mewn meysydd allweddol yn sgil diwygiadau tebyg ym maes addysg yn ehangach, o ystyried y cysylltiad rhwng y ddau fath o ddysgu.

Mae'r adroddiad wedi'i strwythuro fel a ganlyn:

- Mae Adran I yn amlinellu ein methodoleg ar gyfer chwilio a chreu rhestr fer o bapurau academaidd a pholisi a fydd yn helpu i ateb ein cwestiynau ymchwil. Yn yr adran hon, rydym yn cyflwyno'r termau chwilio a ddefnyddiwyd gennym i greu ein llyfryddiaeth a'n meini prawf cynnwys ar gyfer asesu addasrwydd astudiaethau ar gyfer ein hadolygiad.
- Mae Adran II yn trafod y dystiolaeth y daethom o hyd iddi, gan ddefnyddio ein dulliau chwilio a amlinellwyd, sydd y tu allan i gategori asesiadau effaith. Mae'r papurau hynny'n gyhoeddiadau academaidd yn bennaf, sy'n trafod materion methodolegol yn ymwneud â gwerthuso polisi, y manteision allweddol sy'n deillio o addysg uwch a hyfforddiant galwedigaethol, yn ogystal â diwygiadau blaenorol ym maes addysg a'u heffeithiau (os cawsant eu nodi).
- Mae Adran III yn cyflwyno'r pedwar Aseiad Effaith mwyaf perthnasol a ganfuwyd, yn seiliedig ar ddefnyddio termau chwilio a meini prawf cynnwys Adran I. Rydym yn crynhoi rhai manteision allweddol y disgwylir iddynt ddeillio o gyflwyno fframwaith rheoleiddio cenedlaethol ym meysydd addysg neu ar ôl cyflwyno deddfwriaeth ar gyfer un rheoleiddiwr. Un o ganfyddiadau pwysig yr adran hon yw'r ffaith nad oes unrhyw Aseiad Effaith yn darparu amcangyfrifon meintiol ar gyfer y manteision lefel uchel a ragwelir, ac felly mae adran yr adroddiad sy'n canolbwyntio ar arfarnu manteision wedi'i chyfyngu i ddisgrifiadau naratif.

- Mae Adran IV yn crynhoi canfyddiadau Asesiadau Effaith a gwblhawyd ar gyfer diwygiadau polisi nad ydynt yn ymwneud ag addysg yng Nghymru. Aethom ati i adolygu Asesiadau Effaith blaenorol a gwblhawyd yng Nghymru er mwyn cynyddu ein dealltwriaeth o gynseiliau Asesiadau Effaith ehangach yng Nghymru.
- Mae Adran V yn cyflwyno tystiolaeth ar ddiwygiadau rhyngwladol ac yn ceisio nodi gwledydd eraill sy'n ystyried cyflwyno diwygiadau tebyg i Gymru. Yn ein barn ni, er bod diwygiadau tebyg yn mynd rhagddynt yn rhyngwladol, e.e. Cyngor Cyllido'r Alban a gyflwynwyd yn ddiweddar, nid oes unrhyw Asesiad Effaith neu Ddadansoddiad Cost a Budd yn ceisio mesur y manteision sy'n deillio o ddiwygiadau o'r fath.
- Mae Adran VI yn nodi'r cysylltiad rhwng canfyddiadau ein hadolygiad llenyddiaeth â'r manteision a ragwelwyd gan Lywodraeth Cymru, ac mae'n rhestru rhai manteision ychwanegol a amlygwyd gan ein gwaith ymchwil. Yn fwy penodol, daethom o hyd i ddadleuon yn ein rhestr fer o Asesiadau Effaith yn ymwneud â sut y byddai cyflwyno'r Comisiwn newydd yn arwain at enillion cynhyrchiant ar gyfer rhanddeiliaid gwahanol yn y sector AHO, yn ogystal â manteision eraill nad ydynt yn gysylltiedig â'r farchnad megis gwella iechyd, gwella'r broses o ddarparu gwasanaethau cyhoeddus, ac osgoi costau trwy wella'r gallu i wrthsefyll siociau. Yn olaf, rydym yn rhestru'r manteision disgwylidig ar gyfer Llywodraeth Cymru, gan nodi bod yna brinder tystiolaeth yn y cyswllt hwn wrth lunio'r Asesiad Cyflym o Dystiolaeth. Mae Atodiad A yn crynhoi rhywfaint o'r wybodaeth yn Adran VI mewn tabl.

I. Methodoleg

Strategaeth Chwilio A

Y brif strategaeth chwilio ar gyfer dod o hyd i dystiolaeth i gefnogi'r Asesiad Cyflym hwn o'r Dystiolaeth oedd chwilio am bapurau academaidd a phapurau polisi sy'n mesur effeithiau economaidd cymdeithasol a phreifat rheoleiddio'r sector ar sail y termau chwilio yn Nhabl 1.

Table 1. Termau Chwilio'r Asesiad Cyflym o'r Dystiolaeth

Termau cynradd	Termau eilaidd cyffredinol	Termau eilaidd penodol
Addysg Ôl – orfodol	Polisi	Costau rheoleiddio
Addysg Uwch	Diwygio	Costau
Dysgu oedolion	Newid mewn polisi	Effaith
Dysgu seiliedig ar waith	Atgyfnerthu	Arbedion
Chweched dosbarth	Arfarnu polisi	Manteision
Sector addysg drydyddol	Gwerthuso polisi	Cydraddoldeb
Polisi addysg	Dadansoddiad cost a budd	Ymchwil
	Cynllunio, ariannu a monitro	Llesiant
	Llywodraethu	Twf
	Corff rheoleiddio	Swyddi
		Cymunedau gwledig

Er mwyn llunio rhestr fer o bapurau, aethom ati i ddarllen crynodebau a theitlau ac yna cymhwyso'r meini prawf cynnwys a ddangosir yn Nhabl 2 i ddewis y rhestr o bapurau a gafodd eu hadolygu'n llawn.

Table 2. Termau a disgrifiadau

Meini Prawf	mpas yr Adolygiad
Amlygiad o ddiddordeb	<ul style="list-style-type: none"> • Diwygiadau polisi addysg • Cyfuno diwygiadau swyddogaethau rheoleiddiol
Ffocws penodol	<ul style="list-style-type: none"> • Manteision sy'n deillio o ddiwygiadau addysg • Manteision sy'n deillio o gyfuno swyddogaethau rheoleiddio
Grwpiau o ddiddordeb	<ul style="list-style-type: none"> • Dysgwyr ôl-16 oed • Darparwyr dysgu • Darparwyr Ymchwil ac Arloesi • Adrannau'r Llywodraeth, cyrff cyhoeddus • Cyflogwyr a chymunedau
Adolygiad gan gymheiriaid	<ul style="list-style-type: none"> • Canolbwyntio ar ddiwygiadau polisi Aseidiadau Effaith, ond bydd tystiolaeth a adolygir gan gymheiriaid yn cael ei chynnwys hefyd
Lleoliad daearyddol	<ul style="list-style-type: none"> • Canolbwyntio ar astudiaethau'r DU, ond bydd tystiolaeth ryngwladol yn cael ei hystyried hefyd
Dyddiadau'r ymchwil	<ul style="list-style-type: none"> • Blaenoriaethu gwaith ymchwil ar ôl 2000
Dulliau ymchwil/ dylunio'r astudiaeth	<ul style="list-style-type: none"> • Pob dull
Iaith	<ul style="list-style-type: none"> • Saesneg yn unig
Mathau o gyhoeddiadau	<ul style="list-style-type: none"> • Erthyglau cyfnodolyn a adolygwyd gan gymheiriaid; allbynnau academaidd nas adolygwyd gan gymheiriaid (adroddiadau, papurau gwaith, ac ati); gwaith ymchwil a gomisiynwyd gan Lywodraethau; cyhoeddiadau gan sefydliadau ymchwil eraill; tystiolaeth ymarferwyr a darparwyr; cyhoeddiadau Llywodraethau • Mae'n cynnwys adolygiadau o dystiolaeth ac astudiaethau gwreiddiol • Nid yw'n cynnwys erthyglau golygyddol/erthyglau papurau newydd

Ar ôl chwilio am dystiolaeth trwy ddefnyddio cyfuniadau gwahanol o'r termau chwilio arfaethedig uchod, daethom i'r casgliad mai prin iawn yw'r astudiaethau sy'n darparu aseidiadau meintiol o fanteision diwygio addysgol.

Yn gyffredinol, roedd y fethodoleg arfaethedig yn amlygu'r mathau canlynol o gyhoeddiadau:

- i) Papurau yn ymwneud â chyfuno sefydliadau (ysgolion, prifysgolion ac ati),⁴⁶
- ii) Astudiaethau sy'n canolbwyntio ar faterion methodolegol yn ymwneud ag arfarnu polisiau addysg, ac asesiadau beirniadol o addasrwydd dadansoddiad cost a budd at ddiben o'r fath, a⁴⁷
- iii) Llenyddiaeth sy'n gysylltiedig â manteision ac enillion addysg neu addysg bellach.⁴⁸

Strategaeth Chwilio B

Yn ogystal â'r fethodoleg uchod, aethom ati i ddefnyddio dull chwilio arall gan ddefnyddio geiriau allweddol wedi'u diffinio'n fwy cul. Ar ôl defnyddio'r strategaeth hon fe gawsom restr o bapurau a oedd yn fwy perthnasol i:

- (i) ddiwygiadau addysg yn y gorffennol yn y DU a'u heffaith, ac
- (ii) effaith ddsbarthiadol diwygiadau ym maes addysg.

II. Tystiolaeth y tu allan i lenyddiaeth asesiadau effaith

Dadansoddiad Cost a Budd a'i gyfyngiadau ym maes Polisi Addysg

Thema gyson a gododd o'r llenyddiaeth allanol a adolygwyd oedd absenoldeb cyffredinol astudiaethau dadansoddiad cost a budd ffurfiol. Er enghraifft, yn eu hadolygiad llenyddiaeth yn 2019, mae Belfield, Brooks Bowden a Rodriguez yn nodi bod yna ddiffyg dadansoddiad cost a budd ym maes polisi addysg. Roedd eu gwaith ymchwil wedi amlygu 28 achos yn unig o ddadansoddiadau cost a budd ffurfiol mewn asesiadau effaith rheoleiddiol ar gyfer diwygiadau mewn addysg, ac ar ôl eu hadolygu, daethant i'r casgliad bod yr ansawdd yn anfodhaol. Yn eu hadolygiad, dim ond 1 o 28 o astudiaethau dadansoddiad cost a budd a lwyddodd i gyfrifo gwerth doler ar gyfer manteision, ni wnaeth unrhyw asesiad effaith gyfrifo gwerth presennol net, a dim ond 37% o'r asesiadau effaith a gofnododd ragdybiaethau methodolegol allweddol yn ddigonol.

Un ffactor sy'n arwain at y defnydd cymharol isel o ddadansoddiadau cost a budd mewn diwygiadau addysgol yw'r cwestiwn a yw'r dull hwn yn debygol o arwain at ganlyniadau cadarn. Er enghraifft, cwblhaodd Gilead (2014) archwiliad beirniadol i ystyried a yw dadansoddiad cost a budd yn ddull cadarn o arfarnu diwygiadau addysgol, gan ddod i'r casgliad y gallai anawsterau technegol penodol yn ymwneud ag ymarfer dadansoddiad cost a budd arwain at ganlyniadau camarweiniol ac argymhellion sy'n camliwio gwerth gwirioneddol y dewisiadau addysgol a aseswyd.

⁴⁶ The Short-Term Effects of School Consolidation on Student Achievement: Evidence of Disruption? Ar gael yn <http://ftp.iza.org/dp10195.pdf>

⁴⁷ Methods for Causal Evaluation of Education Policies and Practices: An Econometric Toolbox. Ar gael yn http://www.eenee.de/dms/EENEE/Analytical_Reports/EENEE_AR5.pdf Education and the Rationale of Cost Benefit Analysis. Ar gael yn <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00071005.2014.969190> , Evaluating Regulatory Impact Assessments in Education Policy ar gael yn <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1098214018785463?journalCode=ajec>

⁴⁸ The Economic Inefficiency of Student Fees in England: Why paying tuition fees from the public purse makes financial sense. Ar gael yn http://www.if.org.uk/wp-content/uploads/2017/04/The-Economic-Inefficiency-of-Student-Fees_Final.pdf and Costs and Benefits in Vocational Education and Training ar gael yn <https://www.oecd.org/education/innovation-education/41538706.pdf>

Mae anawsterau o'r fath yn cynnwys y nifer uchel o fuddion (neu gostau) na ellir eu mesur neu eu rhagweld cyn cyflwyno diwygiadau, y graddau na ellir rhagweld canlyniadau, ac ansicrwydd yn ymwneud â chydymffurfiaeth sefydliadau â'r rheoliad newydd. Mae presenoldeb y cyfyngiadau hyn yn golygu bod gwerth dadansoddiad cost a budd yn ddadleuol (Belfield, Bowden, a Rodriguez, 2019; Gilead, 2014). Dim ond os yw'r rhan fwyaf o'r canlyniadau a ragwelir yn fesuradwy iawn, sef amod nad

yw'n cael ei fodloni'n aml wrth asesu diwygiadau addysgol, y bydd dadansoddiad cost a budd yn ddigon cryf i lywio polisi seiliedig ar dystiolaeth.

Manteision allweddol addysg uwch ac addysg alwedigaethol

Er gwaethaf cyfyngiadau'r llenyddiaeth bresennol, aethom ati i adolygu nifer o astudiaethau addysgiadol yn ymwneud â manteision allweddol addysg uwch ac addysg alwedigaethol. Yn ôl Llywodraeth y Deyrnas Unedig, y premiymau graddedigion yn y DU yn 2013 oedd £252,000 ar gyfer menywod a £168,000 ar gyfer dynion (Albertson, 2017). Fodd bynnag, mae edrych ar wahaniaethau enillion yn unig yn gallu bod yn gamarweiniol oherwydd gallai enillion adlewyrchu gwahaniaethau mewn cymhelliant, oedran, rhyw a chefnidir cymdeithasol hefyd, ac ar yr un pryd, maent yn methu â chofnodi unrhyw fanteision i weithwyr eraill ar ffurf enillion cynhyrchiant (Woodhall, 1992). Hefyd, mae diffygion y farchnad lafur yn cyfyngu ar werth gwahaniaethau enillion fel mesur o adenillion i addysg. Ac eithrio gwahaniaethau mewn enillion preifat i gyflogau, mae addysg yn arwain at allanoldebau ac effeithiau 'nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad ' y mae'n anodd eu mesur yn ariannol. Mae manteision o'r fath yn cynnwys enillion effeithlonrwydd o arbenigedd yn ogystal â chymdeithasau iachach a mwy gwrth-risg, sy'n parchu'r gyfraith, yn oddefgar, yn sefydlog ac yn arloesol (Albertson, 2017) (Woodhall 2004). Dadleuwyd bod y rhestr o fanteision cymdeithasol anuniongyrchol yn cynnwys gwerth defnydd addysg, democrateiddio cymdeithasau, lleihau tlodi ac ansawdd amgylcheddol gwell (Woodhall, 2004).

Gan edrych yn benodol ar addysg a hyfforddiant galwedigaethol, amlygodd ein hadolygiad llenyddiaeth fanteision tymor byr a hirdymor gwahanol i randdeiliaid amrywiol ar wahanol adegau. Er enghraifft, disgwylir y bydd unigolion mewn addysg a hyfforddiant galwedigaethol yn elwa yn y tymor byr o gael mwy o gyfleoedd i gael eu cyflogi, ennill mwy o arian, a chael swyddi mwy boddhaol. Yn y pen draw gallant ddisgwyl mwy o hyblygrwydd a symudedd, a gwella eu cyfleoedd ar gyfer dysgu gydol oes. Mae'r manteision i gyflogwyr yn deillio o weithlu wedi'i hyfforddi'n well ac arbedion cost yn sgil recriwtio gweithwyr medrus. Mae manteision cymdeithasol ehangach yn y tymor byr yn cynnwys arbedion mewn costau lles, o ganlyniad i bontio mwy effeithiol o addysg i gyflogaeth, ac yn yr hirdymor gall cymdeithas ddisgwyl enillion cynhyrchiant o ganlyniad i addysg well yn ogystal â chynnydd mewn referniw treth incwm (Hoeckel, 2008).

Cyfuno ysgolion yn Nenmarc

Mae astudiaeth benodol o effeithiau cyfuno pwerau rheoleiddio o dan un rheoleidiwr cyffredinol ym maes addysg ac addysg bellach yn amlygu bwlbwlch clir yn y llenyddiaeth bresennol; bwlbwlch sy'n golygu bod diffyg ymchwil wedi bod yn y maes hwn. Gallai'r diffyg tystiolaeth fod yn arwydd o anhawster mesur y manteision lefel uchel y mae diwygiadau rheoleiddio o'r math hwn yn eu targedu, neu'r anhawster o ran diffinio grwpiau gwrthffeithiol cadarn.

Er enghraifft, aeth Beuchert *et al* (2016) ati i asesu effaith tymor byr cyfuno ysgolion yn Nenmarc rhwng 2010 a 2011. Defnyddiodd yr awduron strategaeth

gwahaniaethau-mewn-gwahaniaethau, ac roedd yr amcangyfrifon yn awgrymu bod effaith gyffredinol cyfuno ysgolion yn negyddol (er yn ddibwys). Amcangyfrifir bod dod i gysylltiad â sefyllfa lle mae ysgol yn cau, fel math penodol o broses gyfuno, yn lleihau canlyniadau profion myfyrwyr 5.9% o'r gwyrriad safonol, tra bod yr effaith niweidiol hon ar ganlyniadau profion yn codi i 11% ar gyfer myfyrwyr mewn ysgolion bach sy'n cau (150 o fyfyrwyr neu'n llai). Ar y llaw arall, amcangyfrifir nad yw ehangu ac uno ysgolion yn cael effaith arwyddocaol ar berfformiad myfyrwyr yn ystadegol. Mae'r dull gwahaniaethau-mewn-gwahaniaethau yn gynllun arbrolfol sy'n defnyddio grwpiau trin a rheoli i nodi effeithiau achosol priodol. Mae cymharu newidiadau mewn canlyniadau rhwng grwpiau sy'n cael eu trin a grwpiau sy'n cael eu rheoli yn adnodd methodolegol a ddefnyddir yn eang ar gyfer arfarnu diwygiadau ac ymyriadau polisi ar yr amod bod data cyn ac ar ôl ymyriad ar gael (Schlotter, Schwerdt, a Woessmann, 2009). Er gwaethaf addasrwydd i'r diben y gwaith ymchwil hwn o safbwynt methodolegol, ni ddaethom o hyd i unrhyw ymchwil debyg sy'n gwerthuso'r broses o gyfuno swyddogaethau rheoleiddio yn y sector addysg neu addysg alwedigaethol.

Diwygiadau addysg blaenorol y DU

Mae yna gysylltiad rhwng ymddygiad micro ddarparwyr addysg uwch a'r amgylchedd macro ar lefel y wladwriaeth. Dangosodd ein gwaith ymchwil i brofiad y DU fod Llywodraethau wedi gwneud mwy o ymdrech dros y blynyddoedd diwethaf i ymyrryd yn y sector addysg uwch, gan gynnwys mewn addysg ôl-orfodol, cymhellion sefydliadau a 'llywio' ymddygiad sefydliadol ac academaidd tuag at nodau polisi cenedlaethol (Ferlie, Musselin, a Andresani, 2009). Mae 'llywio' o'r fath gan y wladwriaeth yn anelu yn y pen draw at drefnu'r farchnad ar gyfer addysg uwch tuag at gyflawni amcanion cenedlaethol penodol na allai'r farchnad ei hun eu cyflawni. Mae dulliau cydgysylltu yn cynnwys dulliau dyrannu cyllid a chynllunio, awdurdodau a fframweithiau rheoleiddio, a hyd yn oed darparu cyfres o syniadau wedi'u cynllunio i ddarparu rhagdybiaethau ideolegol a normadol ynglŷn â sut y dylai sefydliadau gael eu llywodraethu (Meek, 2002).

Mae'r 'gynffon hir' o gyflawniad cymharol isel yn duedd empirig gyson ar gyfer system addysg y DU, ynghyd â'r lefelau isel o symudedd cymdeithasol, sgiliau sylfaenol gwael y phoblogaeth, cyfraddau isel y rhai sy'n aros mewn addysg yn 16 oed, a system addysg alwedigaethol gymhleth (Hupkau, McNally, Ruiz-Valenzuela, a Ventura, 2017; Machin a Vignoles, 2006). Mae mynd i'r afael â materion o'r fath wedi bod yn sbardun allweddol i ddiwygiadau blaenorol.

Creu 'lled-farchnad' mewn addysg – meithrin cystadleuaeth

Mae'r papur "Polisi Addysg yn y DU", a gyhoeddwyd gan y Ganolfan Economeg Addysg,⁴⁹ yn adolygu tystiolaeth empirig o effaith diwygiadau allweddol, a luniwyd i fynd i'r afael â nifer o ddiffygion yn system addysg y DU. Mae diwygiadau o'r fath yn canolbwyntio ar fynd i'r afael â diffygion system addysg y DU a nodwyd yn flaenorol. Y diwygiad mwyaf trawiadol oedd cyflwyno mecanweithiau'r farchnad trwy greu lled-farchnad mewn addysg trwy Ddeddf Diwygio Addysg 1988. Er mwyn mynd i'r afael â'r 'gynffon hir' o gyflawniad gwael, aeth Llywodraeth y DU ati i gynyddu dewis rhieni (gan ganiatáu i rieni gael eu cynrychioli ar gyrrff llywodraethu ysgolion), lleihau anghymesuredd gwybodaeth (trwy sicrhau bod gwybodaeth am ganlyniadau profion ar gael i'r cyhoedd mewn ' tablau cynghrair '), a chysylltu cyllid ysgolion â nifer y disgyblion mewn ysgol (gan gymell ysgolion i ddenu a derbyn mwy o fyfyrwyr) (Machin a Vignoles, 2006). Mae cysylltu cyllid ysgolion â nifer y disgyblion a sicrhau bod data ar effeithiolrwydd ysgolion ar gael i'r cyhoedd yn hyrwyddo mwy o chwarae

⁴⁹ Ar gael yn: http://eprints.lse.ac.uk/19430/1/Education_Policy_in_the_UK.pdf

teg i ysgolion lle mae cystadleuaeth am fyfyrwyr yn seiliedig ar deilyngdod, gan hyrwyddo deilliannau gwell. Cwestiwn empirig yw i ba raddau y bydd sefydliadau yn ymateb yn adeiladol i ddiwygiadau o'r fath i'r farchnad. Gall materion yn ymwneud â thegwch godi os yw rhai sefydliadau yn bachu'r myfyrwyr mwyaf addawol ar draul sefydliadau eraill. Bydd derbyn mwy o fyfyrwyr ar sail canlyniadau eu profion yn bennaf yn gwella safle'r ysgol yn y 'tablau cynghrair' ac o ganlyniad bydd y disgyblion mwyaf galluog neu'r rhai sy'n gallu defnyddio gwybodaeth gyhoeddus yn well yn tueddu i gael eu derbyn.

Mae (Hoxby, 2000, 2003) yn profi effaith rhoi mwy o ddewis i rieni ar ganlyniadau profion myfyrwyr yn yr Unol Daleithiau, gan ganfod bod mwy o ddewis yn arwain at gynnydd yng nghanlyniadau profion myfyrwyr a gostyngiad yng ngwariant ysgolion fesul myfyriwr – gan arwain at effaith gadarnhaol gyffredinol ar gynhyrchiant ysgolion. Mae tystiolaeth yn ymwneud â'r DU yn galw am fwy o dryloywder yn y broses dderbyn, yn ogystal â monitro cryfach o arferion derbyn myfyrwyr darparwyr addysg. Fe aeth West a Pennel (1998) ati i archwilio'r wybodaeth sydd ei hangen gan rieni fel rhan o'r broses derbyn myfyrwyr, gan nodi bod yna gymhellion yn system y DU i ysgolion ddewis myfyrwyr sy'n perfformio'n well mewn profion, neu'r rhai sy'n debygol o fod yn gyflawnwyr uwch oherwydd eu cefndir economaidd-gymdeithasol. Roedd ysgolion yn gofyn am wybodaeth gan rieni am alwedigaeth rhieni, cyflawniadau'r disgybl yn y gorffennol a'i hanes o safbwynt absenoldebau, hobiau, cyrhaeddiad mewn dosbarthiadau cerddoriaeth a/neu unrhyw radd a enillwyd, gweithgareddau chwaraeon ac unrhyw ragoriaeth a gyflawnwyd yn ogystal ag unrhyw gymorth arbennig a gafodd ar ffurf cymorth ychwanegol gyda darllen (West, Pennell, a Noden, 1998). Er gwaethaf y cymhellion cryf ar gyfer detholedd ysgolion a rhieni, nid yw'n ymddangos bod y dystiolaeth o arolygu cyfraddau aros mewn addysg yn 16 oed yn y DU ar gyfer y blynyddoedd 1974, 1986 a 1996, wedi'u dadansoddi yn ôl grŵp incwm rhieni ar gyfer nifer o garfannau gwahanol, yn awgrymu bod mwy o arwahanu economaidd-gymdeithasol ar draws ysgolion. Yn ystod y cyfnod pan gafodd diwygiadau i'r farchnad eu cyflwyno yn Lloegr (1986 i 1996) cafwyd cynnydd yn y gyfradd aros mewn addysg ar gyfer pob plentyn, tra bod y cyfraddau'n tyfu'n gyflymach i blant o'r lefelau incwm isaf (Machin a Vignoles, 2006).

Diwygio'r cwricwlwm a chyflwyno strategaethau llythrennedd a rhifedd cenedlaethol

Er mwyn mynd i'r afael â phroblem y lefel isel iawn o sgiliau sylfaenol mewn rhifedd a llythrennedd, a chyda nod hirdymor i godi safonau i bawb, cyflwynodd llunwyr polisi addysg ddau ddiwygiad mawr yn y DU. Y cyntaf oedd cyflwyno cwricwlwm cenedlaethol safonedig ar gyfer disgyblion rhwng 7 ac 16 oed, a'r ail oedd cyflwyno Strategaethau Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol. Nod y diwygiad cyntaf oedd sicrhau bod yr holl fyfyrwyr rhwng 7-16 oed yn astudio set o bynciau wedi'u pennu ymlaen llaw hyd at lefel ofynnol. Roedd yr ail ddiwygiad yn ymwneud â phenderfyniad Llywodraeth y DU i ragnodi'r cynnwys a'r dulliau addysgu ar gyfer addysgu cwricwlwm sgiliau sylfaenol, gan gynnwys gwersi rhifedd a llythrennedd (Machin a Vignoles, 2006).

Nid oes tystiolaeth gadarn wedi'i nodi yn ymwneud ag effeithiolrwydd y cwricwlwm cenedlaethol cyffredinol. Fodd bynnag, mae rhywfaint o dystiolaeth ar gael am effeithiolrwydd y Strategaethau Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol. Fel rhan o'u hymchwiliad empirig i effeithiolrwydd y Polisi Llythrennedd Cenedlaethol yn ystod ei gyfnod peilot, fe aeth Machin a McNally (2004) ati i gymharu disgyblion a oedd wedi cael profiad o Strategaethau Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol â disgyblion mewn ysgolion lle nad oedd y polisi ar waith, gan nodi bod gwelliannau arwyddocaol yn ystadegol mewn darllen a Saesneg yng Nghyfnod Allweddol 2.

Diwygio addysg ôl-orfodol

Yn ogystal â phryderu am y gyfran gymharol isel o bobl ifanc sy'n aros mewn addysg y tu hwnt i'r oedran addysg orfodol, roedd llunwyr polisi addysg yn y DU hefyd yn poeni am y cyfranogiad cymharol wan mewn addysg a hyfforddiant galwedigaethol (Machin a Vignoles, 2006). Nid oedd digon o bobl ifanc yn ymgymryd â chymwysterau galwedigaethol yn y DU yn ystod y 1980au a'r 1990au, ac roedd gormod o fyfyrwyr yn cefnu ar addysg a hyfforddiant yn gyfan gwbl, gan fynd i mewn i'r farchnad lafur heb unrhyw gymwysterau o gwbl. Yn ogystal, mae rhieni a myfyrwyr wedi beirniadu gwerth economaidd dilyn cymhwyster galwedigaethol gan fod cannoedd o gymwysterau gwahanol yn cael eu cynnig gan ddarparwyr gwahanol, ac mae'r gofynion yn wahanol (Machin a Vignoles, 2006).

I fynd i'r afael â'r broblem hon, cyflwynodd y Llywodraeth gyfres o ddiwygiadau. Cyflwynwyd y Cymwysterau Galwedigaethol Cenedlaethol (NVQ) ym 1988 a'r Cymwysterau Galwedigaethol Cenedlaethol Cyffredinol (GNVQ) ym 1992. Yn 2004, cyflwynwyd trosglwyddiadau arian parod amodol trwy'r Lwfans Cynhaliath Addysg (LCA) ar gyfer pob unigolion ôl-16 oed o gefndiroedd difreintiedig a oedd yn aros mewn addysg amser llawn. Ymddangosai fod diwygiadau'r LCA yn llwyddiannus iawn; trwy dalu lwfans cymedrol, cynyddodd cyfraddau aros mewn addysg ar ôl 16 oed 4.5 y cant, tra bod hanner yr unigolion a arhosodd mewn addysg yn dod o aelwydydd anweithgar yn hytrach na chyflogaeth (Dearden, Frayne, Emmerson, a Meghir, 2005).

Yn eu hastudiaeth ar 'The Returns to Academic and Vocational Qualifications in Britain', mae Dearden *et al* (2002) yn darparu tystiolaeth sy'n nodi bod bwlch yn bodoli rhwng y premiymau cyflog a enillir o gymwysterau academaidd a'r rhai a enillir o gymwysterau galwedigaethol ar ôl diwygiadau'r NVQ a GNVQ. Gellid dehongli'r bwlch hwn fel arwydd negyddol o fod â chymhwyster galwedigaethol i gyflogwyr, sy'n meddwl bod gan y bobl hyn allu isel oherwydd bod aelodau'r gweithlu sy'n perfformio'n wael yn tueddu i ddilyn hyfforddiant galwedigaethol, yn enwedig yn y DU (Machin a Vignoles, 2006). Fodd bynnag, mae astudiaeth Dearden yn herio'r datganiad hwn trwy ddangos, ar ôl ystyried yr amser sy'n ofynnol er mwyn ennill y cymhwyster, bod y ddau fath o gyflog yn cydgyfeirio, gan awgrymu bod mwy o gydraddoldeb rhwng y ddau fath o addysg (Dearden, McIntosh, Myck, a Vignoles, 2002).

Effeithiau dosbarthiadol diwygiadau polisi addysg

Mae'r bennod "Education Policy Reforms" yn yr adroddiad "Analysing the Distributional Impact of Reforms" gan Fanc y Byd⁵⁰ yn defnyddio astudiaethau achos ar lefel gwlad a thystiolaeth empirig ddiweddar i nodi canlyniadau dosbarthiadol diwygiadau polisi addysg ar lesiant rhanddeiliaid gwahanol, y prif gyfryngau trawsyrru sy'n arwain at randdeiliaid yn cael eu heffeithio gan y diwygiadau neu'n effeithio arnynt, a'r dulliau safonol ar gyfer dadansoddi effaith gymdeithasol mewn addysg. Mae diwygiadau polisi addysg yn effeithio ar brisiau, enillion, cyflogau a chyflogaeth. Gall adleoli adnoddau arwain at ehangu mynediad at addysg. Yn yr hirdymor, mae diwygiadau sy'n ehangu addysg ac yn ailddyrannu incwm yn cael effeithiau deinamig pwysig rhwng y cenedlaethau trwy ddarparu mynediad gwell at gyfleoedd cyflogaeth a lliniaru tlodi. Yn gyffredinol, mae cynnydd mewn croniad cyfalaf dynol mewn gwlad yn cryfhau'r capasiti i greu incwm, felly mae polisiâu sy'n ceisio gwella cyfalaf dynol pobl dlawd yn cael effeithiau dosbarthiad blaengar.

⁵⁰ Ar gael yn: <http://siteresources.worldbank.org/INTPSIA/Resources/490023-1120845825946/Education.pdf>

Mae amcanion gwahanol yn gofyn am wahanol fathau o ddiwygio ym maes addysg. Fel arfer, mae rhaglenni diwygio prosesau rheoli a sefydliadol yn ceisio datganoli grym, a gellir eu rhoi ar waith naill ai drwy drosglwyddo swyddogaethau gweinyddol neu drosglwyddo awdurdod yn llawn o unedau canolog i unedau lleol ('datganoli') (Tiongson, 2005). Mae newidiadau o'r fath yn fwy nag addasiadau gweinyddol yn unig gan eu bod yn newid perthynas atebolrwydd a'r dull o ddarparu gwasanaethau yn sylfaenol. Mae diwygiadau gwariant yn ailddyrranu gwariant tuag at lefel benodol o addysg, grŵp incwm neu uned ddaearyddol benodol. Nod diwygiadau cyllido yw cynyddu cyfranogiad mewn addysg trwy leihau cost addysg a darparu adnoddau cyllid ar ffurf grantiau neu ysgoloriaethau. Gall llacio cyfyngiadau cyllido i grwpiau economaidd-gymdeithasol penodol, hwyluso mynediad at ysgolion o ansawdd uchel (e.e. trwy dalebau), a gwella ansawdd addysg, arwain at gynyddu ymrestrïadau ymysg pobl dlawd. Ar y llaw arall, gall diwygiadau sy'n ei gwneud yn anos i unigolion difreintiedig gael mynediad at addysg leihau ymrestrïadau ar gyfer y grŵp penodol. Gallai diwygiadau o'r fath gynnwys cyflwyno neu godi ffioedd defnyddwyr (Tiongson, 2005).

III. Tystiolaeth o asesiadau effaith addysg

Hyd y gwyddom ni, mae arfarniadau polisi sy'n berthnasol i'n tasg wedi'u cyfyngu i ychydig o asesiadau effaith rheoleiddiol sydd ond yn trafod manteision rheoleiddio mewn ffordd naratif ac yn darparu amcangyfrifon o arbedion cost sy'n deillio o gyfuno swyddogaethau a dileu dyblygu gwaith. Mae'r papurau polisi a nodwyd ar gyfer y rhestr fer yn cynnwys, ac wedi'u cyfyngu i, yr Achos dros greu'r Swyddfa Fyfyrrwyr⁵¹, yr Achos dros greu Ymchwil ac Arloesi yn y DU⁵², y Bil Addysg Uwch ac Ymchwil: asesiad effaith manwl⁵³, Bil Cymwysterau Cymru: Memorandwm Esboniadol⁵⁴ a Diwygio Datganiad Effaith Reoleiddiol Darparwyr Addysg Uwch.⁵⁵ Yn yr adran hon, rydym yn adolygu dau asesiad effaith blaenorol yn ymwneud â diwygiadau a gyflwynwyd yng Nghymru er mwyn cynyddu ein dealltwriaeth o gynseiliau asesu effaith ehangach yng Nghymru. Nid oes unrhyw un o'r asesiadau hyn yn mesur y manteision disgwylidiedig, ac eithrio'r asesiad effaith ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg yng Nghymru, lle amcangyfrifwyd yr arbedion cost. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asesiadau effaith a adolygwyd, nodwyd bod y manteision yn ansicr cyn cyflwyno'r diwygiadau, a bod y canlyniadau'n dibynnu i raddau helaeth ar sut y caiff polisi newydd ei roi ar waith; gall polisi da fod yn aneffeithiol os yw'n cael ei weithredu'n wael.

Y Swyddfa Fyfyrrwyr

Roedd creu'r Swyddfa Fyfyrrwyr yn rhan o set ehangach o ddiwygiadau rheoleiddio a gyflwynwyd fel rhan o Fil Addysg Uwch ac Ymchwil 2016. Nod y Bil oedd cyflwyno rhagor o gystadleuaeth ym marchnadoedd Addysg Uwch (AU) ac Ymchwil ac Arloesi er mwyn sicrhau mwy o werth i fyfyrwyr, trethdalwyr a busnesau. Roedd yr achos o blaid creu Swyddfa Fyfyrrwyr yn nodi'r sail resymegol dros y dewis a oedd yn cael ei ffafrio gan Lywodraeth y DU, sef disodli'r ddau gorff cyhoeddus sy'n ofynnol drwy

⁵¹ Ar gael yn <https://www.gov.uk/government/publications/Office-for-Students-business-case>

⁵² Ar gael yn https://assets.Publishing.Service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/527803/BIS-16-291-ukri-case-for-Creation.pdf

⁵³ Ar gael yn https://assets.Publishing.Service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/528005/BIS-16-295-HE-research-BILL-detailed-impact-assessment.pdf

⁵⁴ Ar gael yn <https://www.assembly.wales/laid%20documents/pri-ld10026-em-r/pri-ld10026-em-r-w.pdf>

⁵⁵ Ar gael yn <https://ris.PMC.gov.au/sites/default/files/posts/2012/01/03-Reform-of-National-Regulation-of-Higher-Education-providers-Regulation-impact-Statement.pdf>

statud i reoleiddio addysg uwch yn Lloegr gydag un corff cyhoeddus anadrannol a fyddai'n gweithredu fel unig reoleiddiwr y farchnad. Byddai'r rheoleiddiwr addysg uwch newydd, sef y Swyddfa Fyfyrrwyr, yn cyfuno ac yn diweddarau swyddogaethau rheoleiddio Cyngor Cyllido Addysg Uwch Lloegr (HEFCE) a rolau'r Swyddfa dros Fynediad Teg (OFFA). OFFA oedd y corff statudol a sefydlwyd i gefnogi'r Cyfarwyddwr Mynediad Teg (DFA), ac roedd dyletswyddau'r corff yn cwmpasu cytuno a monitro cytundebau mynediad â phrifysgolion a cholegau sy'n codi ffioedd dysgu uwch, a sicrhau bod gan ddarparwyr addysg uwch (AU) fesurau digonol ar waith i ddenu myfyrwyr o gefndiroedd difreintiedig. Hefyd, roedd gan HEFCE amcan rheoleiddio cysylltiedig i ddyrannu cyllid er mwyn ehangu cyfranogiad mewn AU.

Trwy uno swyddogaethau'r ddau reoleiddiwr, nod y Llywodraeth oedd dwyn ynghyd dwy agenda gysylltiedig, gyda'r sefydliad cyfunol yn elwa ar arbenigedd dau sefydliad gan hwyluso strategaeth fwy cydlynol tuag at y nod o ehangu cyfranogiad mewn AU. Mae'r achos busnes yn nodi'r canlynol fel manteision uniongyrchol disgwylid y diwygiad: i) symleiddio trefniadaeth AU a gwella cydlynid yn y dulliau rheoleiddio a dyrannu cyllid, ii) hyrwyddo buddiannau myfyrwyr ym maes addysg yn well trwy gynyddu cystadleuaeth a dewis, a iii) rheoleiddiwr mwy grymus ac addas i'r diben sy'n gyfrifol am gynnal fframwaith rheoleiddio seiliedig ar risg sy'n berthnasol i bob darparwr AU (Llywodraeth y DU, 2016a). Mantais ddisgwylid arall i Lywodraeth y DU oedd arbedion cost yn deillio o ostyngiad yn nifer y cyrff cyhoeddus a defnyddio systemau mwy effeithlon. At ddiben yr asesiad effaith rheoleiddiol, tybiwyd y byddai arbedion effeithlonrwydd yn lleihau costau gweithredu'r Llywodraeth 10%.

Ymchwil ac Arloesi'r DU

Yn yr un modd â'r Swyddfa Fyfyrrwyr, roedd Llywodraeth y DU yn ffafrio'r dewis i gyflwyno corff rheoleiddio cyfatebol yn y farchnad ymchwil ac arloesi. Roedd yr Achos o Blaid Creu Ymchwil ac Arloesi yn y DU yn 2016 yn asesu'r dewis a ffafriwyd gan y Llywodraeth, sef creu un corff cyhoeddus anadrannol newydd, a fyddai'n gweithredu hyd braich oddi wrth Lywodraeth y DU ac yn dwyn ynghyd y saith Cyngor Ymchwil, swyddogaethau ariannu ymchwil HEFCE a swyddogaethau ariannu Innovate UK. Yn yr un modd â'r Swyddfa Fyfyrrwyr, roedd y manteision yn deillio o wella gwerth am arian i drethdalwyr, mwy o effeithlonrwydd a llai o ddyblygu gwaith. Nodwyd meysydd cydgrynhoi arfaethedig eraill i fanteisio'n well ar effeithlonrwydd, sef swyddogaethau adnoddau dynol, caffael, cyllid, archwilio, TG a gwasanaethau cyfathrebu, a rhagdybiwyd y byddai'r arbedion gweinyddol sy'n deillio o'r uno yn cyfateb i 5% o gyfanswm costau gweinyddol Llywodraeth y DU (Llywodraeth y DU, 2016b). Hefyd, rhagwelwyd y byddai UKRI, trwy osgoi dyblygu gwaith a dileu biwrocratiaeth, yn gallu ymgorffori'r arbedion effeithlonrwydd yn well ac ailgyfeirio ei adnoddau tuag at fwy o swyddogaethau arweinyddiaeth strategol a fyddai'n caniatáu i'r swyddfa wneud penderfyniadau cyllido ymchwil ac arloesi mwy gwybodus yn seiliedig ar ddangosyddion perfformiad darparwyr.

Yn ogystal, disgwylid y byddai'r broses gydgrynhoi yn lleihau'r baich rheoleiddiol ar ddarparwyr effaith rheoleiddiol a'u galluogi i ddyrannu eu hadnoddau'n fwy effeithlon. Byddai hyn yn deillio o'r ffaith fod y baich rheoleiddio llai yn golygu bod sefydliadau effaith rheoleiddiol yn gallu uno swyddogaethau swyddfa gweinyddol yn ymwneud â delio gyda rheoleiddwyr lluosog a dyrannu mwy o adnoddau ar gyfer gwaith ymchwil.

Un o fanteision eraill y diwygiad oedd cynnydd yng nghyfradd enillion gwariant cyhoeddus ar weithgareddau ymchwil a datblygu. Roedd yn cyfateb i gynnydd o 1 y cant yng nghynhyrchiant y sector preifat, yn ogystal â chynnydd yng nghyfradd gymdeithasol enillion arloesi o ganlyniad i gydweithrediad y sylfaen ymchwil a

masnacheiddio prosesau arloesi yn well yn y lle busnes (Llywodraeth y DU, 2016b). Yn olaf, roedd yna ganlyniadau eraill na ellir eu marchnata sy'n anos eu mynegi'n ariannol, gan gynnwys gwelliannau mewn llesiant ac iechyd, datblygu polisi cyhoeddus yn well a gallu gwrthsefyll digwyddiadau annisgwyl yn well trwy osgoi costau.

Asesiadau Effaith eraill y Bil Addysg Uwch ac Ymchwil

Mae Asesiad Effaith Manwl y Bil Addysg Uwch ac Ymchwil, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU ym mis Mehefin 2016, yn darparu dau achos arall o ddiwygiadau sy'n cyd-fynd â rhesymeg Llywodraeth Cymru ar gyfer creu un corff rheoleiddio a fydd yn mabwysiadu'r holl swyddogaethau cyllido, cynllunio a monitro yn y sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol. Y ddau ddiwygiad yw'r asesiad effaith ar gyfer *Mynediad i'r sector addysg uwch a'r porth mynediad sengl* a'r asesiad effaith ar gyfer *Dyletswyddau Rhannu Gwybodaeth a Thyloywder Data*.

Roedd y cyntaf yn asesu manteision diwygio'r system ddilysu a swyddogaethau rheoleiddiol eraill yn ymwneud â chydabod graddau, cydnabod statws AU gan Lywodraeth y DU, a chyflwyno fframwaith rheoleiddio sy'n seiliedig ar risg. Roedd yr olaf yn asesu'r manteision sy'n deillio o gyflwyno deddfwriaeth sy'n galluogi'r Swyddfa Fyfyrrwyr i fod yn brif gorff y llywodraeth gyda'r pŵer i'w gwneud yn ofynnol i ddarparwyr AU, a chyrrff eraill sy'n darparu gwasanaethau derbyn myfyrwyr, rannu data ariannol a mathau eraill o ddata ar fyfyrwyr (e.e. gwybodaeth am gefndir ethnig, rhywedd ac economaidd-gymdeithasol y myfyrwyr sy'n cael eu derbyn bob blwyddyn).

Wrth asesu achos Cymru, a'i dewis i ddeddfu ar gyfer Comisiwn a fydd, ymysg pethau eraill, yn gyfrifol am fonitro a rheoleiddio darparwyr AHO o dan fframwaith rheoleiddio seiliedig ar risg, mae'r asesiad effaith cyntaf yn darparu tystiolaeth ynglŷn â pha fath o fanteision sy'n debygol o ddeillio o gyflwyno fframwaith tebyg. Mae'r asesiad yn nodi'n benodol ei bod yn anodd rhagweld graddfa lawn y costau ar gyfer darparwyr, neu'r manteision o leihau'r baich rheoleiddio cyn rhoi'r diwygiadau ar waith, gan fod y costau yn ogystal â'r manteision yn dibynnu i raddau helaeth ar y mesurau a fydd yn cael eu datblygu a'u defnyddio i asesu risg pob darparwr, yn ogystal ag agweddau eraill ar y fframwaith (Llywodraeth y DU, 2016c). Ar sail greddf economaidd, disgwyliwyd y byddai'r system ddiwygiedig yn arwain at ddyraniad tecach o feichiau gweinyddol, a fyddai'n sicrhau y byddai cost rheoleiddio a mwy o waith monitro yn ychwanegu gwerth i fyfyrwyr ac yn diogelu ansawdd System AU Lloegr, yn ogystal â rheoli darparwyr risg uchel yn well.

Mae'r asesiad effaith ar gyfer *Dyletswyddau Rhannu Gwybodaeth a Thyloywder Data* yn pwysleisio'r manteision i fyfyrwyr, Llywodraeth y DU a threthdalwyr sy'n deillio o unioni methiannau yn y farchnad sy'n gyffredin ym maes addysg uwch. Yn benodol, roedd disgwyl y byddai gwybodaeth fanylach a chanolig sydd ar gael i'r cyhoedd yn lleihau'r diffyg cymesuredd rhwng gwybodaeth ac yn gwella symudedd cymdeithasol. Roedd disgwyl y byddai myfyrwyr yn gwneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth ac y byddai'r Llywodraeth yn fwy effeithiol wrth gynllunio polisi sy'n hyrwyddo cyfranogiad myfyrwyr o gefndiroedd difreintiedig. Byddai gwella perthnasedd y rhaglen i fyfyrwyr yn arwain at raddedigion mwy cynhyrchiol, wedi'u paratoi'n well i wireddu eu potensial llawn yn y farchnad lafur (Llywodraeth y DU, 2016c). Ar wahân i enillion cynhyrchiant yn yr economi, roedd disgwyl i raddedigion mwy cynhyrchiol gyflymu'r broses o ad-dalu benthyciadau myfyrwyr a fyddai'n arwain at werth am arian gwell i drethdalwyr.

Bil Cymwysterau Cymru

Mae ein rhestr fer o bapurau perthnasol yn cynnwys datganiad effaith rheoleiddiol blaenorol yn ymwneud ag asesu'r dewisiadau sydd ar gael i Lywodraeth Cymru ar gyfer diwygio system gymwysterau'r wlad. Paratowyd yr asesiad ym mis Rhagfyr 2014 gan Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru i ategu Deddf Cymwysterau Cymru 2015. Y dewis a ffafriwyd gan Lywodraeth Cymru oedd creu corff rheoleiddio hyd braich â dyletswydd statudol i reoleiddio a goruchwylio'r holl ddarparwyr sy'n dyfarnu cymwysterau nad ydynt yn gymwysterau gradd. Yn yr asesiad effaith penodol, nid oes unrhyw fanteision ariannol uniongyrchol i unrhyw barti yn deillio o'r diwygiad hwn. Fodd bynnag, yn yr un modd â'r asesiadau effaith a drafodwyd eisoes, mae manteision ehangach yn cael eu trafod mewn ffordd naratif. Roedd disgwyl y byddai cyflwyno corff rheoleiddio yn y farchnad gymwysterau yn symleiddio prosesau rheoleiddio, yn gwella gweithgarwch rheoleiddio, yn gwella enw da ac annibyniaeth system reoleiddio Cymru, ac yn cynyddu hyder, cysondeb, eglurder, atebolrwydd ac awdurdod a fyddai'n hwyluso effaith eang ledled y wlad (Llywodraeth Cymru, 2014). Oherwydd natur y manteision, mae'r asesiad effaith yn dod i'r casgliad na ellid cymharu canlyniadau cadarnhaol a negyddol ac y dylid dod i gasgliadau ar sail i ba raddau roedd y manteision yn cyfiawnhau costau'r diwygiad.

Ansawdd Addysg Drydyddol a Diwygio Safonau Trothwy'r Asiantaeth Safonau

Fel rhan o'r chwiliad llenyddiaeth, nodwyd datganiad effaith rheoleiddiol a baratowyd gan Adran Diwydiant, Arloesi, Gwyddoniaeth, Ymchwil ac Addysg Drydyddol (DIISRTE) Awstralia a oedd yn ystyried effaith reoleiddiol Asiantaeth Ansawdd a Safonau Addysg Drydyddol (TEQSA) 2015 ar ddarparwyr addysg uwch. Roedd Llywodraeth Awstralia yn ffafrio rhoi'r ddyletswydd reoleiddiol i TEQSA er mwyn rhoi'r safonau trothwy ar waith a mynd i'r afael â gwendidau'r wlad ym maes addysg uwch, a oedd yn gysylltiedig â diffyg eglurder yn fframweithiau'r safonau a'r anghysondeb wrth eu defnyddio. Yn sgil y diwygiad, TEQSA oedd yr unig gorff rheoleiddio sy'n gyfrifol am gydymffurfiaeth, monitro a sicrhau ansawdd. Amcan y diwygiad oedd defnyddio dull seiliedig ar risg, gan sicrhau mai dim ond darparwyr o ansawdd uchel a fyddai'n dod i mewn i'r system ac y byddai darparwyr sydd mewn perygl o beidio â chydymffurfio yn cael eu nodi'n gyflym a'u monitro'n ofalus. Prif fanteision y diwygiad arfaethedig yw arbedion effeithlonrwydd yn deillio o brosesau cofrestru ac achredu symlach, amgylchedd rheoleiddio gwell ar gyfer y darparwyr a fyddai'n delio ag un asiantaeth yn unig, gwella cysondeb o fewn y sector, yn ogystal â mwy o sicrwydd a hyder ar gyfer cyflogwyr a'r gymuned o safbwynt ansawdd graddedigion (DIISRTE, 2012). Yn ogystal, fel y nodwyd eisoes yn yr achosion blaenorol a archwiliwyd, rhagwelwyd y byddai mantais economaidd i'r sector yn deillio o ddyrannu'r baich rheoleiddio ar sail risg, gyda darparwyr risg isel yn wynebu llai o reoleiddio a llai o ffioedd cofrestru.

Bil Cyllido Gofal Plant (Cymru)

Roedd Bil Cyllido Gofal Plant (Cymru) 2018 yn rhoi pwerau i ddarparu cyllid ar gyfer gofal plant i blant cymwys rhieni sy'n gweithio, ac i wneud rheoliadau ynglŷn â'r trefniadau ar gyfer gweinyddu a gweithredu cyllid o'r fath.

Y dewis a ffafriwyd oedd datblygu system ar gyfer gwirio ceisiadau a chymhwysedd yng Nghymru o fewn plattform gofal plant di-dreth Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi (CThEM).

Mae manteision posibl y strategaeth hon yn cynnwys: lleihau'r baich gweinyddol a pheryglon diogelwch data; lleihau baich rhieni yn sylweddol; hwyluso derbynwyr cyllid; a lleihau peryglon twyll yn sylweddol gan fod modd gwirio cymhwyster yn y fan a'r lle trwy ddefnyddio data na ellir ei gamliwio na'i newid gan rieni sy'n ceisio gwneud hawliad cymhwyster twyllodrus (Y Grŵp Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus, 2018).

Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg yng Nghymru

Creodd Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru)⁵⁶ fframwaith deddfwriaethol unedig newydd ar gyfer cefnogi plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol (ALN). Disodlodd y fframwaith newydd y ddeddfwriaeth bresennol yn ymwneud ag anghenion addysgol arbennig (AAA) ac asesu plant a phobl ifanc sydd ag anawsterau a/neu anabledau dysgu (AAD) mewn addysg a hyfforddiant ôl-16.

Manteision posibl y diwygiad hwn oedd y canlynol: llai o anghytundebau yn ymwneud â phenderfyniadau; llai o benderfyniadau'n destun apêl i Dribiwnlys Anghenion Addysgol Arbennig Cymru; dileu cymhelliad rhieni i bwysu ar awdurdodau lleol i lunio datganiad; llai o gyfraniad o bosibl gan staff gwasanaethau ieuchyd; darparu gwybodaeth am y person ifanc a thystiolaeth ynglŷn â pha gymorth a oedd yn llwyddo, gan arwain at ddyrannu adnoddau yn y ffordd fwyaf effeithlon ac effeithiol; system lai cymhleth, sy'n golygu bod angen llai o amser ar gyfer y broses llunio datganiadau ac ymyrraeth gynnar; disgwylir i ymyraethau cynharach helpu i sicrhau nad yw problemau'n gwaethygu, gan arbed adnoddau; lleihau'r gyfradd ar gyfer gwahardd pobl ifanc ag ADY o'r ysgol; lleihau dryswch, pryder a rhwystredigaeth rhieni (Y Grŵp Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus, 2016).

V. Diwygiadau addysg: tystiolaeth ryngwladol

Fel ffynhonnell dystiolaeth ychwanegol, ystyriwyd rhai profiadau rhyngwladol diweddar o ddiwygiadau addysg. Yn fwy penodol, adolygwyd rhai papurau mwy cyffredinol a oedd yn cyfeirio at gyrff canolraddol yn y system Addysg Uwch a'u swyddogaeth⁵⁷, a'r berthynas rhwng y strwythur llywodraethu a strategaethau llunwyr polisi⁵⁸. Rhaid nodi nad oedd unrhyw un o'r papurau a adolygwyd yn cynnwys technegau CBA neu unrhyw ymgais i feintoli manteision penodol yn ymwneud â diwygiadau polisi.

Seland Newydd

Cyflwynodd Llywodraeth Seland Newydd Strategaeth Addysg Drydyddol (TES) 2014-2019,⁵⁹ sy'n nodi cyfeiriad strategol hirdymor y Llywodraeth ar gyfer addysg drydyddol a sut y gall system addysg drydyddol sy'n perfformio'n uchel gyfrannu at wella canlyniadau i unigolion a'r gymdeithas. Mae'n cynnwys chwe blaenoriaeth y mae'r Llywodraeth yn ceisio eu gwella, sef darparu sgiliau ar gyfer diwydiant; ceisio sicrhau gyrfa ar gyfer pobl ifanc sy'n agored i niwed; hyrwyddo cyflawniad pobl Māori a Pasifika; gwella llythrennedd a rhifedd oedolion; cryfhau sefydliadau ymchwil; datblygu cysylltiadau rhyngwladol. Mae'r TES yn canolbwyntio ar sicrhau bod addysg drydyddol yn Seland Newydd:

⁵⁶ Ar gael yn: <https://senedd.wales/laid%20documents/pri-ld10862-em/pri-ld10862-em-w.pdf>

⁵⁷ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: http://oro.open.ac.uk/11795/1/William_Locke_%282007%29_Intermediary_Bodies_in_UK_HE_Governance_with_particular_reference_to_UUK.pdf a http://www.heqco.ca/SiteCollectionDocuments/Trick_Intermediaries_ENG.pdf

⁵⁸ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: <https://eric.ed.gov/?id=ED412866>

⁵⁹ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: <http://www.nzqa.govt.nz/studying-in-new-zealand/understand-nz-quals/nzqf/>

- yn fwy hyblyg, yn wynebu allan ac yn ymgysylltu;
- yn canolbwyntio ar wella deilliannau ar gyfer dysgwyr a chyflogwyr;
- yn datblygu cysylltiadau cryf â diwydiant, y gymuned a'r economi fyd-eang.

Roedd TES 2010-2015 yn cynnwys rhywfaint o dystiolaeth yn ymwneud â graddau'r gwelliant ar draws y sector addysg drydyddol. Mae rhai dangosyddion perfformiad addysgol wedi'u rhestru isod:⁶⁰

- Bu cynnydd o 23% yn nifer y myfyrwyr a gwblhaodd raddau baglor rhwng 2010 a 2012;
- Roedd cynnydd cyson yn nifer y myfyrwyr a oedd yn trosglwyddo o'r ysgol i astudiaeth lefel gradd;
- Roedd cynnydd o 6 phwynt canran rhwng 2007-2012 yn nifer y bobl 25 oed sydd wedi cwblhau cymhwyster neu radd ar lefel 4 neu'n uwch;
- Cynyddodd cyfranogiad pobl Māori 18-19 oed mewn graddau baglor o 11% yn 2009 i 13% yn 2012, ac roedd cynnydd o 13% i 16% ar gyfer pobl Pasifika.

Canada

Mae 26 o sefydliadau ôl-uwchradd yn derbyn arian cyhoeddus yn Alberta, un o daleithiau Canada⁶¹. Maent yn cynnig y rhan fwyaf o raglenni ôl-uwchradd yn Alberta, gan dderbyn arian gan y Llywodraeth i wrthbwysu eu costau gweithredu, ac maent yn atebol i drethdalwyr Alberta. Mae'r sefydliadau ôl-uwchradd sy'n derbyn arian cyhoeddus yn cael eu llywodraethu gan fyrddau sy'n darparu arweinyddiaeth, yn llywio dyfodol y sefydliadau ac yn atebol am sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio'n effeithiol ac yn briodol.

Roedd Fframwaith Polisi Rolau a Mandadau 2007 ar gyfer y system addysg uwch sy'n derbyn arian cyhoeddus yn Alberta yn amlinellu model chwe sector a oedd yn egluro cyfraniad pob sefydliad yn y sector addysgol.⁶²

O safbwynt Ontario, talaith arall yng Nghanada, aethom ati i adolygu rhai papurau a oedd yn ymwneud â model ariannu sefydliadau'r dalaith a Chyngor Ansawdd Addysg Uwch Ontario.

Diben y model ariannu yw darparu dull teg a chytbwys o benderfynu ar gyfran y grant gweithredu taleithiol i'w ddyrannu i 20 sefydliad sy'n derbyn arian cyhoeddus ym mhob talaith.⁶³ Nod model ariannu Prifysgol Ontario yw sicrhau graddfa resymol o degwch wrth ddsbarthu'r cymorth sydd ar gael gan y Llywodraeth, ond nid yw'n pennu lefel gyffredinol yr arian yn y system.

Mae Cyngor Ansawdd Addysg Uwch Ontario (HEQCO) yn un o asiantaethau Llywodraeth Ontario sy'n cyflwyno ymchwil seiliedig ar dystiolaeth er mwyn gwella

⁶⁰ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: <https://www.education.govt.nz/further-education/policies-and-strategies/tertiary-education-strategy/>

⁶¹ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: <http://eae.alberta.ca/post-secondary/institutions/public.aspx>

⁶² Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: <http://eae.alberta.ca/media/155107/sixsectormodel.pdf>

⁶³ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma:

http://www.tcu.gov.on.ca/pepg/audiences/universities/uff/UniversityFundingFormulaConsultationReport_2015.pdf

system addysg ôl- uwchradd y Dalaith yn barhaus. Diben y cyngor hwn yw helpu i wneud y canlynol:⁶⁴

- addysgu myfyrwyr a rhoi gwybodaeth a sgiliau iddynt er mwyn sicrhau eu llwyddiant yn y dyfodol;
- meithrin dinasyddion ymroddedig a dinesig;
- meithrin ymchwil ac arloesi;
- cefnogi economi gadarn a'i helpu i dyfu.

Awstralia

Mae achos Awstralia eisoes wedi cael ei ddadansoddi yng nghyd-destun yr Asiantaeth Safonau Ansawdd Addysg Drydyddol (TEQSA) gan ymgymryd hefyd â'r rôl o weithredu Safonau Trothwy ym maes Addysg Uwch.

Yr Alban

O safbwynt yr Alban, aethom ati i asesu Cyngor Cyllido'r Alban, sef y corff cyhoeddus anadrannol sy'n gyfrifol am ariannu sefydliadau addysg bellach ac addysg uwch yr Alban, gan gynnwys ei 25 o golegau ac 19 o brifysgolion.⁶⁵

Sefydlwyd y cyngor gan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch (yr Alban) 2005, ac mae'n disodli'r ddau Gyngor ar wahân, Cyngor Cyllido Addysg Bellach yr Alban (SFEFC), a Chyngor Cyllido Addysg Uwch yr Alban (SHEFC), a ddiddymwyd yn ddiweddarach.

Nid oedd unrhyw CBA nac Asesiad Effaith yn ategu'r Bil⁶⁶ adeg deddfu ar gyfer SHEFC, ac ni chanfuwyd cyn-asesiad fel rhan o'n gwaith ymchwil ar gyfer gwerthusiad ôl- weithredol o'r diwygiad hwn.

VI. Tystiolaeth yn ymwneud â'r Cynllun Gwireddu Manteision

Roedd adroddiad⁶⁷ yr Athro Hazelkorn a gomisiynwyd gan y Llywodraeth yn 2016 yn archwilio effeithiolrwydd y system Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol (AHO) yng Nghymru, gan ganolbwyntio'n benodol ar faterion effeithiolrwydd rheoleiddio mewn perthynas ag ariannu, llywodraethu, sicrhau ansawdd a safonau, a rheoli risg. Nododd ei hadroddiad feysydd amrywiol i'w gwella yn y sector AHO ac amlygodd yr angen i sicrhau effeithiolrwydd o ran gwariant oherwydd pwysau cyllidebol cynyddol, yr angen i gynnal rhagoriaeth ym meysydd academiaidd ac ymchwil, yr angen i fuddsoddi mewn cyfleoedd profiad a chyflogaeth myfyrwyr yn ogystal â'r angen i ddatblygu diwylliant deinamig arloesol. Materion eraill a godwyd yn ei hadroddiad yw'r angen am fwy o gydlyniant rheoleiddiol yn y sector, yr angen i wella cysondeb y sector AHO ag anghenion cymdeithasol ac economaidd y presennol a'r dyfodol, yr angen am fwy o gydweithio ym maes addysg ac ymchwil, yn ogystal â'r angen i sefydlu strwythurau llywodraethu priodol. Argymhellion adroddiad Hazelkorn i Lywodraeth Cymru ar gyfer diwallu'r anghenion hynny oedd '*Sefydlu awdurdod integredig newydd (yn lle CCAUC)*

⁶⁴ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: http://www.heqco.ca/SiteCollectionDocuments/EN_HEQCO_AR_2017_18_WEB.pdf

⁶⁵ Mae mwy o wybodaeth ar gael yma: <http://www.sfc.ac.uk/>

⁶⁶ Ar gael yn: http://www.legislation.gov.uk/asp/2005/6/pdfs/asp_20050006_en.pdf

⁶⁷ <https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-02/tuag-at-2030-fframwaith-ar-gyfer-datblygu-system-addysg-ol-orfodol-or-radd-flaenaf-i-gymru.pdf>

gyda'r gallu, adnoddau a strwythur sefydliadol i lywio, goruchwyllo a monitro newid systemig a gwelliant parhaus drwy'r sector ôl-orfodol cyfan' (Hazelkorn, 2016).

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru bapur ymgynghori yn 2017 â'r teitl 'Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus – Datblygu System Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol Diwygiedig' er mwyn cyflwyno cynigion ar gyfer bwrw ymlaen â'r diwygiadau sydd eu hangen. Roedd y papur ymgynghori yn cynnig y dylid sefydlu awdurdod rheoleiddio newydd – sef Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil Cymru (y Comisiwn) – i ddarparu trosolwg, cyfeiriad strategol ac arweinyddiaeth ar gyfer y sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol (Llywodraeth Cymru, 2017). Byddai rolau allweddol y Comisiwn yn cynnwys:

- cynllunio strategol ar gyfer darpariaeth addysg a sgiliau ledled y sector addysg a hyfforddiant ôl-orfodol yng Nghymru;
- sefydlu mecanwaith ar gyfer rheoli'r berthynas rhwng y Comisiwn a'r sefydliadau, a'r darparwyr hyfforddiant y mae'n eu rheoleiddio neu'n eu hariannu;
- ariannu, contractio, ansawdd, monitro ariannol ac archwilio addysg uwch, addysg bellach, dysgu seiliedig ar waith, dysgu oedolion yn y gymuned, a rhaglenni cyflogadwyedd a rhaglenni o dan arweiniad cyflogwyr perthnasol;
- swyddogaethau sy'n cael eu cyflawni ar hyn o bryd gan Lywodraeth Cymru.

Nod terfynol y diwygiad rheoleiddiol hwn yw diogelu a hyrwyddo buddiannau dysgwyr, cynyddu cydraddoldeb rhwng addysg alwedigaethol ac addysg academaidd, a lleihau'r bwlch sgiliau yn y farchnad lafur. Bydd y corff newydd yn cael ei annog i weithredu a gweithio tuag at weledigaeth a rennir i wneud Cymru'n fwy llewyrchus, cydnerth, iachach, mwy cyfartal, ac yn wlad sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang, gyda chymunedau cydlynus, diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. Disgwylir i'r diwygiad arfaethedig gyfrannu at ymdrechion Llywodraeth Cymru i gyflawni'r agenda genedlaethol hon. Mae Llywodraeth Cymru yn rhagweld y bydd y rhestr ganlynol o fanteision lefel uchel yn deillio o gyflwyno'r Comisiwn newydd:

- Ymateb i anghenion cyflogwyr a mynd i'r afael â bylchau mewn sgiliau;
- Gwella safle, enw da ac arian ymchwil sefydliadau ymchwil;
- Gwella cyfleoedd prentisiaeth;
- Codi safonau i bawb; gwella cyfranogiad, cynnydd, perfformiad a deilliannau dysgwyr;
- Gwella cynnig y cwricwlwm;
- Gwella profiad dysgwyr a chasglu safbwyntiau dysgwyr;
- Gwella enw da, ystwythder a chyfeiriad AHO;
- Cyflwyno system well ac effeithiol sy'n cydymffurfio â'r gofynion ar gyfer casglu, dadansoddi a lledaenu data ledled y sector AHO, gan sicrhau bod gwybodaeth amserol, hygyrch a chyfoes am AHO yng Nghymru ar gael i bawb sydd ei hangen;
- Lleihau dyblygu cyrsiau'n ddiangen a chystadleuaeth ledled y sector AHO;
- Gwella cydlynid a chysondeb gwaith monitro ariannol a pherfformiad, a sicrhau ansawdd;

- Cynyddu defnydd cymunedol o gyfleusterau AHO ac annog mwy o gysylltedd.

Mae ein hadolygiad llenyddiaeth systematig yn darparu rhywfaint o dystiolaeth sy'n cyfiawnhau disgwyliadau Llywodraeth Cymru, er bod yna nifer o fanteision a ragwelir nad yw meysydd polisi a gwaith academaidd wedi'u harchwilio eto. Nid yw bylchau yn y llenyddiaeth yn dangos o reidrwydd bod disgwyliadau Llywodraeth Cymru yn afrealistig neu'n anymarferol. Yn hytrach, maent yn amlygu newydd-deb y diwygiadau, yn ogystal â'r anhawster o fesur targedau lefel uchel.

Mae'r adran hon yn parhau â rhestr o fanteision mwy penodol, gan geisio nodi hanfod y manteision lefel uwch y cyfeiriwyd atynt uchod, a'u perthynas â'r llenyddiaeth a adolygwyd gennym.

Tystiolaeth fesul categori yn y Cynllun Gwireddu Manteision

Cynyddu hyder y cyhoedd yn y system AHO yng Nghymru

Bydd cynyddu hyder y cyhoedd yn y sector yn deillio o lwybr mwy uniongyrchol ledled AHO, gan arwain at gynllunio cenedlaethol a rhanbarthol cryfach a mwy cadarn. Yn debyg i Lywodraeth Cymru, mae'r holl asesiadau effaith rheoleiddiol a adolygwyd yn disgwyl mantais ganolraddol berthnasol a fyddai'n cynyddu hyder y cyhoedd yn y sector mewn ffordd effeithiol. Roedd disgwyl y byddai'r Swyddfa Fyfyrrwyr, sy'n debyg i Comisiwn Cymru mewn sawl ffordd o safbwynt rheoleiddio, yn grymuso ymarfer rheoleiddio ym maes AU trwy weithredu fframwaith rheoleiddio seiliedig ar risg sy'n berthnasol i'r holl ddarparwyr AU. Mae disgwyl i'r Swyddfa Fyfyrrwyr, ar ôl mabwysiadu a chyfuno swyddogaethau HEFCE ac OFFA, wella'r broses cydlyniad rheoleiddiol (Llywodraeth y DU, 2016a).

Trwy integreiddio swyddogaethau goruchwylio mewn un corff rheoleiddio a disodli'r holl Gyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am oruchwylio a sicrhau ansawdd darparwyr AHO, disgwylir y bydd modd symleiddio'r farchnad gymwysterau a gwella gweithgarwch rheoleiddio sy'n debyg i'r disgwyliadau a nodir yn asesiad effaith rheoleiddiol Cymwysterau Cymru. Yn ogystal, bydd un corff annibynnol ac awdurdodol yn gallu ymateb yn well i newidiadau yn system gymwysterau'r DU, a bydd yn grymuso llais Cymru yn yr amgylcheddau Cymwysterau Ewropeaidd a Rhyngwladol (Llywodraeth Cymru, 2014). Hefyd, bydd y system lai cymhleth yn caniatáu ymyrraeth gynnar lle bo angen, yn ogystal â lleihau'r dryswch sy'n deillio o lwybrau wedi'u diffinio'n amwys rhwng addysg AHO a'r farchnad lafur. O ganlyniad, bydd cysondeb ymysg darparwyr AHO yn gwella a bydd gan gyflogwyr fwy o hyder yn ansawdd myfyrrwyr graddedig, a bydd myfyrrwyr yn gwneud penderfyniadau mwy hyderus (DIISRTE, 2012).

Cysondeb yn y dull o reoleiddio sefydliadau ledled OHO trwy ddiben cyffredin

Mae cysylltiad agos rhwng y fantais hon a'r fantais flaenorol. Ar sail asesiad effaith TEQSA, gellir cyfiawnhau'r ffaith fod y Llywodraeth yn disgwyl gweld mwy o gysondeb ledled y sector. Bydd symleiddio'r system reoleiddiol a chyflwyno prosesau rheoleiddio mwy cydlynol yn eithrio darparwyr o'r baich cydymffurfio o ddelio â chyrrff goruchwylio lluosog (DIISRTE, 2012). Bydd safonau cydymffurfio yn glir ac yn unffurf i'r holl ddarparwyr AHO, gan leihau unrhyw ddryswch, fel y'i nodir yn adroddiad Hazelkorn (Hazelkorn, 2016), yn ymwneud â rolau sy'n gorgyffwrdd ledled y sector AHO rhwng y gwahanol asiantaethau. Bydd y Comisiwn yn dod â'r sector AHO at ei gilydd o dan un corff rheoleiddio ac yn dileu'r dryswch yn ymwneud â rolau sy'n gorgyffwrdd rhwng

nifer o sefydliadau, gan gynnwys Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC), Estyn, Awdurdodau Lleol (ALLau), yr Adran Addysg ac Adran Sgiliau, Addysg Uwch a Dysgu Gydol Oes Llywodraeth Cymru, a'r Asiantaeth Sicrhau Ansawdd (QAA).

Yn ogystal, bydd y fframwaith rheoleiddio seiliedig ar risg yn sicrhau mai'r darparwyr risg fwyaf a fydd yn ysgwyddo'r gyfran fwyaf o'r baich rheoleiddio, ac felly bydd gan bob darparwr gymhelliad i gydymffurfio a darparu gwasanaethau o safon uchel er mwyn lleihau eu costau rheoleiddio.

Cynnydd mewn cyfraddau cyfranogiad dysgwyr a mwy o ddysgwyr ôl-16 yn symud ymlaen at ddysgu uwch (galwedigaethol ac academaidd) a/neu gyflogaeth sy'n talu'n dda

Mae ein gwaith ymchwil eisoes wedi amlygu pwysigrwydd ariannu ym maes addysg a'i effeithiau ar symudedd cymdeithasol. Mae trosglwyddiadau arian parod a chynlluniau ariannu eraill ar ochr y galw sy'n ceisio cynyddu cyfranogiad ymysg pobl o gefndiroedd difreintiedig yn cael effeithiau tymor byr uniongyrchol ar ddosbarthiad mynediad at addysg, yn ogystal ag effeithiau hirdymor deinamig ar gyfleoedd cyflogaeth rhwng y cenedlaethau a lleihau tlodi (Tiongson, 2005). Yn ôl Dearden et al (2005), ar ôl cyflwyno'r Lwfans Cynhaliath Addysg yn y Deyrnas Unedig, cynyddodd cyfraddau'r rhai sy'n aros mewn addysg ar ôl 16 oed 4.5 pwynt canran, ac roedd hanner yr unigolion a arhosodd mewn addysg yn dod o anweithgarwch yn hytrach na gwaith.

I'r graddau y gallai'r Comisiwn ddyrannu arian er mwyn mynd ati'n fwy effeithiol i dargedu pobl sy'n gadael addysg yn rhy gynnar oherwydd cyfyngiadau ariannol, gall effeithiau sylweddol o ran dosbarthiad ddeillio o hynny. Gallai cyfraddau cyfranogi a chyfraddau aros mewn addysg ar ôl 16 oed gynyddu os yw prosesau hwyluso ariannol yn gallu targedu pobl na allant fforddio addysg ôl-orfodol. Trwy wneud hyn, gall y Comisiwn lwyddo'n effeithiol i gyflawni dau o'i amcanion; cynyddu cyfraddau cyfranogiad ac aros mewn addysg, a lleihau'r bylchau mewn cyrhaeddiad a deilliannau rhwng dysgwyr o gefndiroedd tlotach a chefnidiroedd difreintiedig eraill a'u cyfoedion mwy cefnog. Mae hwn yn sylw pwysig i'r Comisiwn a'i rôl yn y dyfodol o ran ariannu'r sector AHO.

Sylfaen dystiolaeth integredig a gwell - darparu data a gwybodaeth o ansawdd gwell y gellir eu cymharu ledled y sector AHO er mwyn llywio'r gwaith o ddatblygu polisi a gwneud penderfyniadau ar bob lefel (Llywodraeth Cymru, darparwyr, cyflogwyr a dysgwyr)

Un o rolau arfaethedig y Comisiwn newydd, fel prif gorff goruchwylio'r sector AHO, fydd cyflwyno system casglu, dadansoddi a lledaenu data, sy'n well, yn effeithiol ac yn cydymffurfio â'r gofynion. Bydd y system hon yn darparu gwybodaeth amserol, hygyrch a pherthnasol am AHO yng Nghymru, sydd ar gael i bawb sydd ei hangen. Ar sail yr asesiad effaith o *Ddyletswyddau Rhannu Gwybodaeth a Thyloywder Data*, roedd disgwyl i ddiwygiadau tebyg yn y DU arwain at fanteision i fyfyrwyr, y Llywodraeth a threthdalwyr hefyd, o ganlyniad i atebion i fethiannau yn y farchnad sy'n gyffredin ym maes addysg uwch. Yn benodol, mae gwybodaeth fanylach, wedi'i chanoli sydd ar gael i'r cyhoedd yn lleihau gwybodaeth anghymesur ac yn gwella symudedd cymdeithasol. Mae myfyrwyr yn gwneud penderfyniadau gwell os oes gwybodaeth well ar gael a bod modd cymharu gwybodaeth darparwyr. Hefyd, mae'r

Llywodraeth yn gallu mynd ati'n fwy effeithiol i gynllunio polisi sy'n hyrwyddo cyfranogiad myfyrwyr o gefndiroedd difreintiedig, gan ddefnyddio'r gronfa ddata hynod fanwl sydd ar gael (Llywodraeth y DU, 2016c). O ganlyniad, mae'n rhesymol disgwyl y bydd manteision tebyg ar gael i Lywodraeth Cymru, myfyrwyr a threthdalwyr.

Model ariannu mwy cydlynol a chyson ledled y sector AHO

Bydd un rheoleiddiwr yn darparu ar gyfer dull cymaradwy a chyson o sicrhau ansawdd ac asesu ledled y sector AHO yn ôl dadl debyg sy'n cael ei gwneud o blaid y Swyddfa Fyfyrrwyr (Llywodraeth y DU, 2016a). Bydd y Comisiwn newydd mewn sefyllfa well i ddwyn ynghyd agendâu lluosog, ond cysylltiedig, y sefydliadau gwahanol sy'n goruchwyllo, yn ariannu ac yn sicrhau ansawdd y sector AHO o dan y system bresennol, gan ddilyn dull gweithredu cenedlaethol cyffredin ar gyfer AHO sy'n cydfynd ag amcan strategol ffyniant i bawb Llywodraeth Cymru. Yn ogystal, gellir dadlau y bydd y Comisiwn yn ariannu ymchwil ac arloesi yn fwy effeithlon na CCAUC. O ystyried ei sefyllfa gadarn ar gyfer casglu a chanoli data perfformiad darparwyr ymchwil ac arloesi, bydd y Comisiwn newydd mewn sefyllfa well i benderfynu pa ddarparwyr sy'n cyfrannu fwyaf at dwf Cymru trwy fasnacheiddio eu gwaith ymchwil, a hyrwyddo strategaeth genedlaethol y Llywodraeth ar gyfer y sector AHO yn well.

Gwella sefyllfa ariannol sefydliadau AHO yng Nghymru

Gan barhau â'r rhesymeg sy'n sylfaen i'r dadleuon o blaid y Swyddfa Fyfyrrwyr, dylai system reoleiddio fwy eglur ac effeithlon sicrhau bod y baich rheoleiddio, sy'n fwy cymesur i lefel risg gynhenid pob darparwr, yn arwain at lai o gostau rheoleiddio ar gyfer darparwyr risg is (Llywodraeth y DU, 2016a). Ceir perthynas linellol negyddol ymddangosiadol rhwng risg y darparwr AHO a'i gostau rheoleiddio. Os yw darparwyr risg uwch yn mynd i ysgwyddo rhagor o gostau ar ôl y diwygiad, gallwn ddisgwyl mai dim ond y darparwyr risg is sy'n cydymffurfio a fydd yn gweld eu sefyllfa ariannol yn gwella. Maes o law, gallai'r sefyllfa esblygu gyda darparwyr risg uwch yn gadael y farchnad AHO gan na allant gyflawni eu rhwymedigaethau ariannol, gan roi cyfle ar yr un pryd i ddarparwyr mwy effeithlon ehangu neu i ddarparwyr newydd ddod i mewn i'r farchnad. Felly, mae Llywodraeth Cymru yn gywir i ddisgwyl y bydd sefyllfa ariannol sefydliadau AHO yn gwella, yn enwedig felly darparwyr risg isel.

Gwella cysondeb rhwng ariannu a chost darpariaeth ledled y system AHO

Rydym wedi nodi disgwyliadau ar gyfer arbedion cost sylweddol, ar ffurf arbedion yn sgil dileu'r arfer o ddyblygu gwaith ar ôl uno cyrff y Llywodraeth. Yn y DU, rhagdybiwyd y byddai arbedion cost o ganlyniad i leihau dyblygu a chynyddu cydweithio strategol rhwng gwaith y cynghorau ymchwil ym meysydd cynllunio busnes, gweinyddu grantiau, dadansoddi a gwerthuso, yn 5% o gyfanswm y costau gweinyddol (Llywodraeth y DU, 2016b). Disgwylid y byddai arbedion cost tebyg yn deillio, yn achos y Swyddfa Fyfyrrwyr, o leihau nifer y cyrff cyhoeddus a defnyddio systemau mwy effeithlon. Rhagdybiwyd y byddai'r arbedion effeithlonrwydd disgwylid yn lleihau costau gweithredu'r Llywodraeth 10% (Llywodraeth y DU, 2016a). Yn yr un modd, gall Llywodraeth Cymru ddisgwyl gweld rhywfaint o ostyngiad yn ei chostau gweinyddu o ganlyniad i ddileu arferion dyblygu gwaith a lleihau nifer y Cyrff a Noddir gan y Llywodraeth sydd â dyletswydd i oruchwyllo a sicrhau ansawdd darparwyr AHO. Serch hynny, bydd y gostyngiad gwirioneddol mewn costau

gweinyddu, a'r arbedion effeithlonrwydd sy'n dilyn, yn cael eu penderfynu gan union faint a strwythur y Comisiwn, fel sy'n wir am y Swyddfa Fyfyrrwyr ac UKRI.

Manteision eraill yn y cynllun gwireddu manteision nad ydynt wedi'u rhestru uchod

Ni wnaeth ein gwaith ymchwil ddod o hyd i unrhyw dystiolaeth yn ymwneud â sut y gallai chyflwyno'r Comisiwn yn y sector AHO arwain at nifer o fanteision a ragwelir gan Lywodraeth Cymru. Yn gyffredinol, nid yw'r llenyddiaeth yn cyfeirio at y manteision canlynol a ragwelwyd:

- gwella'r gallu i ganfod ac atal problemau, gan gynnwys y gallu i ymateb i newidiadau macro, a lliniaru amhariad trwy newidiadau yn y galw gan ddysgwyr a chyflogwyr;
- gwella boddhad cyffredinol dysgwyr;
- gwella'r broses o baru'r cyfleoedd hyfforddiant ac ymchwil sydd ar gael (yr ochr gyflenwi), â cheisiadau cyflogwyr a dysgwyr (ochr y galw);
- cynyddu nifer y prosiectau ymchwil ac arloesi cydweithredol, a'r incwm sy'n cael ei greu ganddynt;
- cynyddu cydnabyddiaeth o werth cymwysterau academaidd a galwedigaethol;
- creu map llwybr cydlynol ar gyfer dysgwyr, cyflogwyr a darparwyr;
- lleihau nifer y cyrsiau sy'n cael eu dyblygu ac yn aneconomaidd i'w darparu ledled y sector AHA;
- gwella'r broses o gynllunio a chyflwyno'r sgiliau sydd eu hangen mewn lleoliad a/neu ranbarth penodol;
- cynyddu'r defnydd ar y cyd o gyfleusterau.

Manteision eraill a nodwyd yn y llenyddiaeth

Gall hwb i gynhyrchiant y sector preifat ddeillio o gostau gweinyddu is a mwy o gyfle am arweinyddiaeth strategol wrth ariannu ymchwil, yn ôl yr asesiad effaith o ddiwygiad Ymchwil ac Arloesi'r DU (Llywodraeth y DU, 2016b, 2016c; asesiad effaith o ddiwygiad Ymchwil ac Arloesi'r DU). Roedd disgwyl y byddai chyflwyno UKRI, gan dybio y bydd yn creu system reoleiddio gliriach a mwy cydlynol, yn arwain at arweinwyr ymchwil sydd wedi'u penodi i ariannu ymchwil yn wynebu llai o fiwrocratiaeth a thasgau gweinyddu, gan olygu bod modd iddynt ganolbwyntio ar arweinyddiaeth strategol ym maes ymchwil ac arloesi. Mae arweinyddiaeth strategol yn gysylltiedig â gwneud penderfyniadau ariannu ar sail gwybodaeth i'r graddau posibl. Trwy gyfuno setiau data lluosog mewn system ganolog, a phrosesu ffynonellau gwybodaeth gwahanol am berfformiad darparwyr, bydd y corff ariannu newydd yn llwyddo i dargedu'r darparwyr sy'n darparu ymchwil aml-ddisgyblaeth a rhyng-ddisgyblaethol ar feysydd trawsbynciol a gwella ansawdd y sylfaen ymchwil a thechnolegol. Hefyd, bydd y gostyngiad mewn gofynion rheoleiddio a thasgau biwrocrataidd yn rhyddhau sefydliadau academaidd ac ymchwil o weithgareddau gweinyddol, gan olygu bod modd iddynt ganolbwyntio eu hadnoddau i wneud mwy o waith ymchwil.

I'r graddau y mae'r Comisiwn newydd yn gallu cyflwyno arbedion effeithlonrwydd yn llwyddiannus ac ailgyfeirio ymdrechion tuag at swyddogaethau mwy cynhyrchiol, yn debyg i'r achos a wnaed o blaid creu UKRI, gallai fynd y tu hwnt i "arbedion effeithlonrwydd". Felly, gallai'r Comisiwn sicrhau cyfradd enillion uwch o wariant cyhoeddus ym maes ymchwil ac arloesi trwy ddarparu rhagor o arweinyddiaeth strategol, penderfyniadau cyllido mwy gwybodus a chanlyniadau ymchwil a datblygu mwy llwyddiannus.

Mae'r achos o blaid creu UKRI yn cynnig dau senario dangosol a allai fod yn berthnasol i Lywodraeth Cymru.

- **Senario 1:** Ar gyfer pob £1 o wariant cyhoeddus ym maes ymchwil a datblygu, mae cynhyrchiant y sector preifat yn codi 20 ceiniog bob blwyddyn; mae hyn yn cyfateb i gyfradd adennill 20% mewn gwariant cyhoeddus ym maes ymchwil a datblygu. Os yw cyfuno swyddogaethau ymchwil i'r corff cyhoeddus anadrannol newydd yn arwain at gynnydd o un pwynt canran yn unig yn y gyfradd hon i ddim ond 10% o gyfanswm y gwariant o 2020-2021 ymlaen, byddai hyn yn creu budd economaidd o tua £230 miliwn dros gyfnod o 10 mlynedd.
- **Senario 2:** Ar gyfer pob £1 o wariant cyhoeddus i gefnogi arloesedd, mae'r gyfradd enillion gymdeithasol a gyflawnir yn gyfwerth â chyfradd adennill 50%. Os yw cyfuno swyddogaethau ymchwil i'r corff cyhoeddus anadrannol newydd yn arwain at gynnydd o un pwynt canran yn unig yn y gyfradd hon i ddim ond 10% o gyfanswm y gwariant o 2020-2021 ymlaen, byddai hyn yn creu budd economaidd o tua £20 miliwn dros gyfnod o 10 mlynedd.

Mewn gwirionedd, roedd disgwyl i'r manteision a amlygwyd gronni dros gyfnod llawer hirach (Llywodraeth y DU, 2016b, 2016c; Asesiad Effaith o adfywio Ymchwil ac Arloesi'r DU). Hefyd, gall enillion cynhyrchiant godi o ganlyniad i lai o wybodaeth anghymesur. Os oes mwy o fyfyrwyr yn mynychu sefydliadau sy'n addas iddynt, maent yn fwy tebygol o wireddu eu potensial yn y farchnad lafur (Llywodraeth y DU, 2016c; Asesiad Effaith o Ddyletswyddau Rhannu Gwybodaeth a Thryloywder Data; DIISRTE, 2012). Bydd enillion cynhyrchiant yn cronni i drethdalwyr hefyd; os yw Llywodraeth Cymru yn gallu cynllunio polisi'n well er mwyn gwella canlyniadau ar gyfer pob grŵp, ac os yw myfyrwyr yn gwneud dewisiadau ar sail gwybodaeth, gallai graddedigion mwy cynhyrchiol ymuno â'r farchnad lafur. Yn ei dro, gall hyn gynyddu cyfradd ad-daliadau benthyciadau (Llywodraeth y DU, 2016c; Asesiad Effaith o Ddyletswyddau Rhannu Gwybodaeth a Thryloywder Data).

Mae manteision eraill nad yw'n hawdd eu mesur (manteision nad ydynt yn ymwneud â'r farchnad) yn cynnwys gwella iechyd a lles, datblygu polisi cyhoeddus a darparu gwasanaethau cyhoeddus yn well, ac osgoi costau trwy wrthsefyll digwyddiadau annisgwyl (Llywodraeth y DU, 2016b).

Llyfryddiaeth

Albertson, K. (2017). *The Economic Inefficiency of Student Fees*. The Intergenerational Foundation.

Belfield, C. R., Bowden, A. B., a Rodriguez, V. (2019). Evaluating Regulatory Impact Assessments in Education Policy. *American Journal of Evaluation*, 40(3), 1–19. <https://doi.org/10.1177/1098214018785463>

Beuchert, L. V., Humlum, M. K., Nielsen, H. S., a Smith, N. (2016). The Short-Term Effects of School Consolidation on Student Achievement: Evidence of Disruption? 55.

Bowen, F. M., Bracco, K. R., Callan, P. M., Finney, J. E., Richardson, R. C., a Trombley, W. (1997). *State Structures for the Governance of Higher Education: A Comparative Study*. 89.

Dearden, L., Frayne, C., Emmerson, C., & Meghir, C. (2005). Education subsidies and school drop-out rates. *Y Sefydliad Astudiaethau Cyllid*. <https://doi.org/10.1920/wp.ifs.2005.0511>

Dearden, L., McIntosh, S., Myck, M., & Vignoles, A. (2002). The Returns to Academic and Vocational Qualifications in Britain. *Bulletin of Economic Research*, 54(3), 249– 274. <https://doi.org/10.1111/1467-8586.00152>

Yr Adran Diwydiant, Arloesedd, Gwyddoniaeth, Ymchwil ac Addysg Drydyddol (DIISRTE). (2012). *Reform of National Regulation of Higher Education Providers Regulation Impact Statement (Impact Statement)*. Adalwyd o wefan Yr Adran Diwydiant, Arloesedd, Gwyddoniaeth, Ymchwil ac Addysg Drydyddol (DIISRTE): <https://ris.pmc.gov.au/sites/default/files/posts/2012/01/03-Reform-of-National-Regulation-of-Higher-Education-Providers-Regulation-Impact-Statement.pdf>

Grŵp Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus. (2016). *BIL ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A'R TRIBIWNLYS ADDYSG (CYMRU)*. Memorandwm Esboniadol (Asesiad Effaith Rheoleiddiol). Adalwyd o wefan Llywodraeth Cymru: <https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-04/deddf-anghenion-dysgu-ychwanegol-ar-tribiwnlys-addysg-cymru-2018-memorandwm-esboniadol.pdf>

Grŵp Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus. (2018). *Y BIL CYLLIDO GOFAL PLANT (CYMRU) Memorandwm Esboniadol (Asesiad Effaith Rheoleiddiol)*. Adalwyd o wefan Llywodraeth Cymru: <https://www.assembly.wales/laid%20documents/pri-ld11505-em/pri-ld11505-em-w.pdf>

Ferlie, E., Musselin, C., ac Andresani, G. (2009). *The Governance of Higher Education Systems: A Public Management Perspective*. Yn C. Paradeise, E. Reale, I. Bleiklie, ac E. Ferlie (Golygyddion), *University Governance. Western European Comparative Perspectives* (Cyf. 25, tt. 1–19). https://doi.org/10.1007/978-1-4020-9515-3_1

Gilead, T. (2014). Education and the Rationale of Cost–Benefit Analysis. *British Journal of Educational Studies*, 62(4), 373–391. <https://doi.org/10.1080/00071005.2014.969190>

Hazelkorn, E. (2016). *Tuag at 2030. Fframwaith ar gyfer datblygu system addysg ôl-orfodol o'r radd flaenaf i Gymru*.

Cyngor Ansawdd Addysg Uwch Ontario. (2018). *Higher Education Quality Council of Ontario Annual Report 2017–18. Improving the QUALITY of higher education*. Adalwyd o http://www.heqco.ca/SiteCollectionDocuments/EN_HEQCO_AR_2017_18_WEB.pdf

- Hoeckel, K. (2008). Costs and Benefits in Vocational Education and Training. Adalwyd o wefan OECD: <https://www.oecd.org/education/innovation-education/41538706.pdf>
- Hoxby, C. M. (2000). Does Competition among Public Schools Benefit Students and Taxpayers? *The American Economic Review*, 90(5), 1209–1238.
- Hoxby, C. M. (2003). School choice and school competition: Evidence from the United States. *Swedish Economic Policy Review*, 57.
- Hupkau, C., McNally, S., Ruiz-Valenzuela, J., a Ventura, G. (2017). Post-Compulsory Education in England: Choices and Implications. *Adolygiad Economaidd y Sefydliad Cenedlaethol*, 240(1), R42–R57. <https://doi.org/10.1177/002795011724000113>
- Locke, W. (2007). Intermediary Bodies in UK Higher Education Governance, with particular reference to Universities UK. 30. *Y Ganolfan Ymchwil a Gwybodaeth Addysg Uwch*.
- Machin, S., a McNally, S. (2004). The literacy hour. *Journal of Public Economics*, 92(5– 6), 1441–1462. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2007.11.008>
- Machin, S., & Vignoles, A. (2006). Education policy in the UK. Adalwyd o wefan y Ganolfan Economeg Addysg: <http://cee.lse.ac.uk/cee%20dps/ceedp57.pdf>
- Meek, V. L. (2002). Changing Patterns in Modes of Co-ordination of Higher Education. In *Higher Education in a Globalising World: International Trends and Mutual Observations: A festschrift in honour of Ulrich Teichler*. Dordrecht; Boston: Kluwer Academic Publishers
- Y Weinyddiaeth Addysg, a'r Weinyddiaeth Fusnes, Arloesi a Chyflogaeth. (2014). Tertiary Education Strategy 2014—2019. Adalwyd o <https://www.education.govt.nz/assets/Documents/Further-education/Tertiary-Education-Strategy.pdf>
- Y Weinyddiaeth Hyfforddiant, Colegau a Phrifysgolion. (2015). Focus on Outcomes, Centre on Students: Perspectives on Evolving Ontario's University Funding Model. Final Consultation Report (Consultation Report). Adalwyd o wefan y Weinyddiaeth Hyfforddiant, Colegau a Phrifysgolion: http://www.tcu.gov.on.ca/pepg/audiences/universities/uff/UniversityFundingFormulaConsultationReport_2015.pdf
- Schlotter, M., Schwerdt, G., a Woessmann, L. (2009). Methods for Causal Evaluation of Education Policies and Practices: An Econometric Toolbox. 39.
- Tiongson, E. R. (2005). Education Policy Reforms. In *Analysing the Distributional Impact of Reforms* (Cyf. 1, tt. 261–294). Adalwyd o <http://siteresources.worldbank.org/INTPSIA/Resources/490023-1120845825946/Education.pdf>
- Trick, D. (2015). The Role of Intermediary Bodies in Enhancing Quality and Sustainability in Higher Education. 56. Adalwyd o http://www.heqco.ca/SiteCollectionDocuments/Trick_Intermediaries_ENG.pdf
- Llywodraeth y DU. (2016a). CASE FOR CREATION OF THE OFFICE FOR STUDENTS. A new public body in place of the Higher Education Funding Council for England (HEFCE) and the Office for Fair Access (OFFA). (Business Case). Adalwyd o wefan yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/527757/bis-16-292-ofs-case-for-creation.pdf

Llywodraeth y DU. (2016b). CASE FOR THE CREATION OF UK RESEARCH AND INNOVATION. A new public body in place of the seven Research Councils, Innovate UK, and the research and knowledge exchange functions of the Higher Education Funding Council for England (Business Case). Adalwyd o wefan yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/527803/bis-16-291-ukri-case-for-creation.pdf

Llywodraeth y DU. (2016c). DETAILED IMPACT ASSESSMENTS. Higher Education and Research Bill (Impact Assessment). Adalwyd o wefan yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/528005/bis-16-295-he-research-bill-detailed-impact-assessment.pdf

Llywodraeth Cymru. Bil Cymwysterau Cymru. Memorandwm Esboniadol. (2014).

Llywodraeth Cymru. (2017). Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus – Datblygu System Addysg a Hyfforddiant Ôl-orfodol Diwygiedig

West, A., Pennell, H., a Noden, P. (1998). School Admissions: Increasing Equity, Accountability and Transparency. *British Journal of Educational Studies*, 46(2), 188–200. <https://doi.org/10.1111/1467-8527.00078>

Woodhall, M. (1992). *Cost-benefit analysis in educational planning* (3^{ydd} argraffiad). Paris: UNESCO.

Woodhall, M. (2004). *Cost-benefit analysis in educational planning* (4^{ydd} argraffiad). Paris: UNESCO.

Atodiad – Crynodeb o Fanteision

Mae Tabl 3 yn crynhoi'r manteision a ganfuwyd yn yr adolygiad, wedi'u trefnu ar sail y categorïau a nodwyd yn y cynllun gwireddu manteision, a'r grwpiau y disgwylir iddynt fwynhau'r manteision hyn. Mae Llywodraeth Cymru yn diffinio "manteision uniongyrchol" fel y manteision sy'n cronni iddi. Mae manteision anuniongyrchol yn cynnwys y manteision i ddarparwyr AHO, a'r manteision ehangach yw'r rhai a fydd yn cronni i grwpiau gwahanol yn y gymdeithas (h.y. trethdalwyr, cyflogwyr, dysgwyr).

Table 3. Crynodeb o fanteision

Categoriâu o Fanteision	Grŵp sy'n cael ei effeithio	Math o Fantais
Uniongyrchol	Llywodraeth Cymru	<ul style="list-style-type: none">• Cynllunio cenedlaethol cryfach a mwy diogel (Llywodraeth y DU, 2016a)• Mwy o gysondeb ledled y sector (DIISRTE, 2012)• Gwella goruchwyliaeth ac ymyrraeth gyflymach pan fo angen. (DIISRTE, 2012)• Mwy o hyblygrwydd wrth ymateb i newidiadau yn y system gymwysterau yn y DU. (Llywodraeth Cymru, 2014).• Polisi mwy effeithiol, sy'n targedu grwpiau difreintiedig trwy ddefnyddio data canolog a manwl iawn (Llywodraeth y DU, 2016c).• Arbedion cost o ganlyniad i arbedion costau gweinyddol (Llywodraeth y DU, 2016a; 2016b).• Mwy o reffeniw treth o ganlyniad i hwb i gynhyrchiant a mwy o adenillion o enillion (Llywodraeth y DU, 2016c).

Anuniongyrchol	Darparwyr AHO	<ul style="list-style-type: none"> • Rheoliad mwy cydlynol i gydymffurfio ag ef (Llywodraeth y DU, 2016b; DIISRTE, 2012). • Llai o faich rheoleiddio (ar gyfer darparwyr AHO risg isel) (Llywodraeth y DU, 2016a). • Mwy o gysondeb ac ansawdd gwell ymysg darparwyr (Llywodraeth y DU, 2016a).
		<ul style="list-style-type: none"> • Enillion cynhyrchiant ar gyfer darparwyr yn sgil llai o dasgau gweinyddol (Llywodraeth y DU, 2016b)
Ehangach	Dysgwyr	<ul style="list-style-type: none"> • Llai o ddryswch ynglŷn â llwybrau a phontio i farchnadoedd llafur (DIISRTE, 2012). • Llai o anghymesuredd gwybodaeth • mwy o benderfyniadau ar sail gwybodaeth (Llywodraeth y DU, 2016c; Asesiad Effaith o Ddyletswyddau Rhannu Gwybodaeth a Thryloywder Data; DIISRTE, 2012). • Mwy o gyfranogiad (i'r graddau y bydd y Comisiwn yn dyrannu cyllid yn fwy effeithlon tuag at grwpiau difreintiedig) (Llywodraeth y DU, 2016c; DIISRTE, 2012). • Gwella symudedd cymdeithasol (Llywodraeth y DU, 2016c). • Enillion cynhyrchiant (Llywodraeth y DU, 2016c; DIISRTE, 2012).
Ehangach	Busnesau/ Cyflogwyr	<ul style="list-style-type: none"> • Mwy o hyder ynglŷn ag ansawdd a sgiliau graddedigion (DIISRTE, 2012). • Hwb cynhyrchiant i'r sector preifat (Llywodraeth y DU, 2016b, 2016c).

Ehangach	Trethdalwyr	<ul style="list-style-type: none">• Gwella gwerth am arian trethdalwyr (Llywodraeth y DU, 2016c).• Gwella cyfraddau ad-dalu benthyciadau drwy gynyddu cynhyrchiant (Llywodraeth y DU, 2016c).
----------	-------------	--

ATODIAD 6 - Priso'r opsiynau

Noder y [cafeat](#) sydd yn rhan 2 – Asesiad Effaith Rheoleiddiol.

CYFLWYNIAD

PRIF RAGDYBIAETHAU OPSIWN 2 (YR OPSIWN A FFEFRIR)

1. Fel rhan o ddatblygu'r dadansoddiad priso, defnyddiwyd y rhagdybiaethau allweddol canlynol:

Costau nad ydynt yn ymwneud â'r Rhaglen

2. Un o ragdybiaethau allweddol yr amcanestyniadau yw'r ffaith fod unrhyw arbedion cost sylweddol sy'n deillio o drosglwyddo staff a gwariant, sy'n cael eu trin fel gorbenion ar hyn o bryd (neu gostau nad ydynt yn ymwneud â'r rhaglen) oddi mewn i Lywodraeth Cymru, yn cael eu darparu fel cyllid adnoddau ychwanegol i'r sefydliad newydd.

Gwariant Cyfalaf a Refeniw

- 3 Rhagwelir y bydd y rhan fwyaf o gostau TG a Lleoliad yn ystod y cyfnod trosglwyddo yn gostau wedi'u cyfalafu, felly byddant yn cael eu trin fel gwariant cyfalaf. Fodd bynnag, o ystyried y gofynion cyfrifyddu yn ymwneud â chostau anniriaethol mewnol, fel costau meddalwedd a'r wefan, ni allwn gadarnhau hyn ar hyn o bryd.
- 4 O dan safon gyfrifyddu IFRS 16 ar gyfer Prydlesi, mae'n debygol y bydd unrhyw eiddo sy'n cael ei brydlesu gan CADY yn gost wedi'i chyfalafu. Ar hyn o bryd, mae rhenti prydles wedi'u cynnwys o fewn Costau Eiddo, ond ni fydd y dull cyfrifyddu terfynol, gan ddibynnu ar y strategaeth leoli, yn cael effaith sylweddol ar y rhagolygon hyn.

Sefydlu'r sefydliad

5. At ddibenion y prisiadau hyn, mae bwriad y polisi i gychwyn gweithrediadau'r sefydliad ym mis Ebrill 2023 wedi'i ddilyn ar gyfer Opsiwn 2.
6. Ar gyfer Opsiwn 2, nid oes unrhyw waith wedi'i wneud eto i lunio dadansoddiad manwl o ddewisiadau ar gyfer lleoliad y Comisiwn newydd. Mae'r lleoliad yn dibynnu ar benderfyniadau sy'n cael eu gwneud gan y Gweinidog a Phrif Swyddog Gweithredol y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CADY). Felly, at ddibenion yr ymarferiad hwn yn unig, mae prisiadau'r lleoliad ar gyfer CADY wedi'u pennu trwy ddefnyddio lleoliad yn ne-ddwyrain Cymru. Ceir rhagor o wybodaeth am hyn isod.
7. Mae penderfynu ar strategaeth leoli ar gyfer CADY yn debygol o gael effaith sylweddol ar elfennau costau eraill yn yr amcanestyniadau hyn.

TAW

8. Mae TAW wedi'i chynnwys at ddibenion y prisiadau hyn, ond mae'n bwysig nodi ei bod yn daliad trosglwyddo a'i bod yn cael effaith niwtral ar economi'r DU. Felly, mae'r tabl A isod yn dangos y budd cyfatebol/derbyn TAW i CThEM.

Statws y sefydliad

9. Ar gyfer Opsiwn 2, rhagdybiwyd na fyddai gan y sefydliad statws elusennol ac na fyddai'n gorfod talu treth gorfforaeth y DU. Nid yw CCAUC yn sefydliad wedi'i gofrestru at ddibenion TAW. Hefyd, rhagdybiwyd y byddai CADY yn cael ei gofrestru at ddibenion TAW, ar sail sefydliadau tebyg.
10. Gallai unrhyw newidiadau i'r statws treth gael effaith sylweddol ar y costau a ysgwyddir.
11. Bydd CADY yn gorff cofnodion cyhoeddus.

Effaith chwyddiant a Gwerth Presennol Net

12. Nid oes unrhyw chwyddiant wedi'i gynnwys yn y sylfaen costau gweithredu cyffredinol.
13. Nid yw Gwerth Presennol Net wedi'i gymhwyso i'r sylfaen gostau a ddefnyddiwyd yn y rhagolygon hyn.

Gwariant y rhaglen

14. Nid yw gwariant y rhaglen wedi'i gynnwys yn yr amcanestyniadau hyn gan y bydd yr un fath yn union ar gyfer y ddau opsiwn. Mae'r gwariant hwn yn cynnwys meysydd fel gwaith ymchwil, cyfathrebu a gwasanaethau arbenigol.

RHAGDYBIAETHAU MANWL OPSIWN 2 (YR OPSIWN A FFEFRIR)

Costau staff

15. Bydd pob un o'r 50 o staff CCAUC yn cael eu trosglwyddo i'r sefydliad newydd.
16. Rhagwelir y bydd swyddogaethau canlynol Llywodraeth Cymru yn trosglwyddo i'r sefydliad newydd. Fodd bynnag, nid yw cwmpas y swyddogaethau na'r staff perthnasol wedi'u pennu eto, ac mae'r ffigurau hyn yn amcangyfrif ar hyn o bryd. Ceir cyfanswm o 116 rôl:
 - Polisi Prentisiaethau
 - Cyllido a Chynllunio
 - Addysg Bellach a Phrentisiaethau
 - Datblygu Polisi a'r Rhaglen
 - Polisi Ôl-16
 - Rheoli Ansawdd a Darpariaeth Rheoli Data Ôl-16
 - Cymorth ac Arweiniad Ieuencid
 - Cyllid Myfyrwyr
 - Polisi Gwyddonol
 - Gwasanaethau Digidol TG
17. Bydd angen 31 aelod o staff ychwanegol ar Lywodraeth Cymru ar gyfer y timau Nawdd (8); Polisi (14); a TG (9) er mwyn rheoli'r berthynas â'r sefydliad newydd a diogelu systemau TG y mae Llywodraeth Cymru yn dibynnu arnynt hefyd.
18. Bydd staff yn trosglwyddo i CADY ar sail eu telerau ac amodau presennol, felly mae data cyflogau ac argost yn seiliedig ar gyfuniad o gyfraddau CCAUC, Llywodraeth Cymru a chyfraddau'r farchnad.
19. Mae cyflogau staff CCAUC wedi'u prasio ar frig eu bandiau graddfa yn 2019 yn unol â'u graddfa gyflog yn 2019, ac mae'r bandiau'n seiliedig ar Adroddiad Prosiect Langdon KPMG.
20. Mae prisiadau Llywodraeth Cymru yn seiliedig ar y codiad diweddaraf ym mis Ebrill 2019, ac mae'r holl gostau staff yn seiliedig ar fandiau uchaf eu graddfeydd cyflog perthnasol.
21. Mae argostau ar gyfer staff Llywodraeth Cymru yn seiliedig ar y rhai a ddarparwyd gan y ganolfan ac maent yn amrywio o 34% i 40%. Yr amcangyfrif ar gyfer argostau CCAUC yw 40%.
22. Nid oes unrhyw lwfans wedi'i gynnwys ar gyfer ailraddio unrhyw rolau.
23. Rhagdybir y bydd y rhan fwyaf o'r staff yn trosglwyddo i CADY o CCAUC a Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, rhagwelir y ceir rhai colledion, gan arwain

at ymarferiad recriwtio a fydd yn costio rhwng £80,000 a £100,000 yn y chwe mis cyn 1 Ebrill 2023.

24. Rhagdybir bod yr holl staff yn gweithio'n llawn-amser at ddiben y prisiadau.
25. Nid yw staff sy'n gweithio ar gam darganfod y rhaglen wedi'u cynnwys gan eu bod yn cael eu hystyried yn hanfodol ar gyfer pob un o'r tri opsiwn.
26. Mae rôl Prif Swyddog Digidol ychwanegol (nad yw ar waith ar hyn o bryd yn Llywodraeth Cymru neu CCAUC) wedi'i nodi er mwyn helpu i sefydlu'r Comisiwn oddi mewn i Lywodraeth Cymru 18 mis ymlaen llaw, cyn trosglwyddo i'r Comisiwn newydd. Swydd Gradd 6 fydd hon.
27. Mae gweithiwr cymorth TG ychwanegol wedi'i gynnwys yn y rhagolwg i ddarparu cymorth TG mewnol.
28. Mae pedwar aelod o staff AD a Chyllid ychwanegol wedi'u cynnwys ar gyfer y sefydliad newydd, dau ar Radd 7 a dau ar lefel Swyddog Gweithredol Uwch.

Costau'r Bwrdd

29. Bydd Cadeirydd y Bwrdd yn cael ei recriwtio i ddechrau gweithio ym mis Medi 2020 am 2 diwrnod y mis yn y lle cyntaf, 4 diwrnod y mis ar ôl 1 Ebrill 2021 ac 8 diwrnod y mis ar ôl 1 Ebrill 2023. Fel rôl Band 4, cyfradd ddyddiol y Cadeirydd fydd £394.
30. Bydd y Dirprwy Gadeirydd yn dechrau gweithio ar 1 Mehefin 2021 am 1 diwrnod y mis yn y lle cyntaf a 4 diwrnod y mis pan fydd CADY wedi'i sefydlu. Rôl Band 4 fydd hon hefyd, a bydd yn talu cyfradd ddyddiol o £366.
31. Bydd y Bwrdd yn cynnwys 8 prif aelod sydd i'w penodi ar 1 Mawrth 2023, a byddant yn gweithio am 4 diwrnod y mis ar ôl sefydlu CADY. Rolau Band 4 fydd y rolau hyn hefyd, a bydd yr aelodau yn ennill £337 y dydd.
32. Bydd y Bwrdd Ymchwil yn cynnwys 8 aelod hefyd, dan gadeiryddiaeth Dirprwy Gadeirydd y Prif Fwrdd. Rolau Band 3 fydd y rolau hyn, a bydd yr aelodau yn ennill £282 y dydd.
33. Bydd pob cylch recriwtio yn costio tua £35,000 i £45,000. At ddibenion modelu, rydym wedi amcangyfrif cost o £160,000 ar gyfer pob un o'r pedwar Bwrdd.
34. Amcangyfrifir y bydd costau Teithio a Chynhaliaeth ar gyfer y Bwrdd tua 20% o ffioedd aelodau'r Bwrdd, ac y bydd costau cyfarfodydd tua 25%. Mae'r ddwy ganran yn seiliedig ar broffil costau presennol CCAUC, ond maent yn amodol ar y strategaeth leoli derfynol.
35. Bydd pob aelod o'r Bwrdd yn derbyn cyfarpar a meddalwedd TG gwerth £1,000 wrth ddechrau yn y rôl.

Costau Dileu Swyddi

36. Cyfrifwyd costau dileu swyddi gan KPMG yng nghyfnod cynnar yn y prosiect, a chaiff y rhain eu hailystyried yng ngoleuni ein gwybodaeth a'n hymwybyddiaeth well o'r trefniadau tebygol ar gyfer trosglwyddo staff. Mae'r ffigurau o KPMG yn nodi'r costau mwyaf y byddai angen eu hysgwyddo pe bai holl weithwyr cyflogedig cymwys CCAUC yn dewis yr opsiwn diswyddo gwirfoddol ar 31 Mawrth 2023, yn hytrach na symud i'r corff newydd. Cyfanswm y costau hyn oedd £2,031,000, ac rydym wedi defnyddio'r ffigur hwn yn ein rhagolygon. Bydd unrhyw aelod o staff CCAUC sy'n derbyn cynnig dileu swydd yn cael ei ddisodli yn ystod y cylch recriwtio arfaethedig.
37. Nid oes unrhyw gostau wedi'u cynnwys ar gyfer unrhyw aelodau o staff Llywodraeth Cymru a allai fod yn gymwys ar gyfer dileu swyddi oherwydd newidiadau posibl i delerau ac amodau eu cyflogaeth.
38. Gall y strategaeth leoli derfynol sy'n cael ei dewis ar gyfer y sefydliad newydd gael effaith sylweddol ar y rhagdybiaethau uchod, ac felly'r costau.
39. Er bod y costau dileu swyddi hyn yn gost i'r sector cyhoeddus, mae'n werth nodi bod yna 'fudd' cyfatebol i'r unigolyn.

Costau nad ydynt yn gysylltiedig â'r gyflogres

40. Mae'r rhan fwyaf o gostau nad ydynt yn gysylltiedig â'r gyflogres wedi'u hamcangyfrif fel canran o gyflogau staff ar sail costau presennol CCAUC yn unol â'r cyfraddau canlynol:

• Teithio a Chynhaliaeth Staff	2.00%
• Hyfforddiant	1.00% (codiad o 1.0% ar gyfer y flwyddyn gyntaf)
• Tanysgrifiadau Staff	0.10%
• Arlwy	0.10%
• Amrywiol (yn cynnwys lechyd Galwedigaethol a Rhaglen Cymorth i Weithwyr Cyflogedig)	0.50%
• Cynadleddau	0.25%

41. Amcangyfrifir mai costau recriwtio'r Prif Swyddog Gweithredol yw £15,000 i £25,000. Yn y model, rydym wedi dewis pwynt canolig yr ystod hon, sef £20,000.
42. Gall y strategaeth leoli derfynol sy'n cael ei dewis ar gyfer y sefydliad newydd gael effaith sylweddol ar y rhagdybiaethau uchod, ac felly'r costau.

Costau TG

43. Dylid nodi bod rhai o'r costau TG sydd wedi'u cynnwys yma yn gostau a fyddai'n berthnasol waeth pa opsiwn bynnag sy'n cael ei ddewis. Mae hyn yn berthnasol iawn i gostau yn ymwneud â'r angen i uwchraddio systemau etifeddol presennol neu sicrhau cysondeb â dulliau safonau diwydiant er mwyn sicrhau bod meddalwedd yn ddiogel, yn ddibynadwy ac yn perfformio'n dda.
44. Rhagwelir y bydd tîm o 8 ymgynghorydd TG ar gyfartaledd yn cael ei gyflogi ar gyfer y cyfnod rhwng mis Ebrill 2022 a mis Medi 2023 ar gost o £900 y dydd yr un, er mwyn helpu i drosglwyddo systemau a data o systemau etifeddol CCAUC i'r corff newydd.
45. Amcangyfrifir mai costau Meddalwedd Ddatblygu fydd £11,000 ar gyfer pob mis ar ôl Ebrill 2022. Bydd y costau'n parhau ar ôl sefydlu'r corff newydd fel bod modd datblygu cymwysiadu'n barhaus.
46. Mae'n rhaid gwirio diogelwch systemau TG bob blwyddyn, ac wrth lansio unrhyw systemau newydd neu gyflwyno newid sylfaenol i gymwysiadu presennol. Mae'r gwiriadau hyn yn costio hyd at £10,000 yr un. Felly, rydym wedi amcangyfrif £100,000 ar gyfer gwiriadau diogelwch TG cychwynnol, a chost barhaus flynyddol o £30,000 ar ôl hynny.
47. Disgwylir y bydd trwyddedau meddalwedd TG yn costio rhwng £125,000 a £150,000. Rydym wedi amcangyfrif cost o £145,000 ar sail nifer y defnyddwyr a phrisiau presennol cymwysiadu.
48. Rhagdybir y bydd Sharepoint yn cael ei defnyddio fel system rheoli dogfennau, ac y byddai'r costau hyn yn cael eu cynnwys fel rhan o'r ystafelloedd swyddfa. Byddai'n rhaid talu costau gosod, ond mae'n amhosibl amcangyfrif y costau hyn ar hyn o bryd, felly nid ydynt wedi'u cynnwys.
49. Rhagwelir y bydd meddalwedd casglu data bwrpasol yn costio tua £500,000. Mae'r amcangyfrif hwn yn seiliedig ar gostau system Cymwysterau Cymru. Mae hyn yn rhagdybio y bydd corff newydd yn casglu data, ond bydd y costau gwirioneddol yn dibynnu ar natur ac amseroldeb y data y gofynnir i'r sefydliad newydd ei gasglu.
50. Mae gwariant ar y fewnrwyd a'r wefan wedi'i amcangyfrif ar sail gwariant Cymwysterau Cymru, sef gwariant cychwynnol o £117,000 a gwariant parhaus o £25,000 y flwyddyn.
51. Rhagwelir y bydd costau parhaus blynyddol ymgynghorwyr datblygu tua £594,000 y flwyddyn.
52. Yr amcangyfrif ar gyfer costau caledwedd cychwynnol, gan gynnwys yr holl gyfrifiaduron personol, peiriannau argraffu, ffonau symudol, cyfleusterau telegynadleda ac ati yw £295,000 ar sail lefelau defnyddwyr presennol.

53. Amcangyfrifir y bydd y costau blynyddol ar gyfer yr holl drwyddedau, gwaith cynnal a chadw, y rhyngrwyd ac ati tua £20,000 fesul defnyddiwr, yn unol â'r amcangyfrif uwch o gostau Llywodraeth Cymru.

Costau Corfforaethol Eraill

54. Dyma amcangyfrif o'r costau hyn, ar sail sefydliadau tebyg neu gostau parhaus presennol CCAUC:

• Cyfieithu	£50,000
• Tanysgrifiadau	£27,000
• Cadw dogfennau oddi ar y safle	£6,000
• Ffôn	£20,000
• Tâl post	£5,000
• Cyflenwadau swyddfa a deunydd ysgrifennu	£20,000
• Cynadleddau	£36,000
• Arall	£6,000
• Yswiriant	£30,000
• Ffioedd cyfreithiol	£200,000
• Archwiliad mewnol	£50,000
• Taliad yr archwilwyr	£30,000
• Ffioedd ymgynghori	£130,000
• Ffioedd banc	£3,000

Costau'r Lleoliad

55. Er nad oes strategaeth leoli ar gyfer yr endid newydd wedi'i phennu, mae costau wedi'u crynhoi i roi syniad cyffredinol o gyfanswm y costau.

56. Amcangyfrifir y bydd costau rhent tua £285,000 y flwyddyn, ar sail cyfleuster yn ne Cymru a fyddai'n darparu lle i 130 o weithwyr cyflogedig. Er bod disgwyl i tua 166 o staff weithio i CADY, rhagdybir cyfradd llenwi o 75% o dan ein rhagdybiaethau gweithio'n hyblyg.

57. Ysgwyddir ffioedd asiant gwerth 10% o'r rhent blynyddol (a TAW) wrth chwilio am safle addas.

58. Mae darpariaeth o £100,000 wedi'i gwneud ar gyfer costau dadfeilio pan ddaw'r les i ben. Bydd angen talu hyn i'r landlord, Llywodraeth Cymru.

59. Mae'r costau canlynol wedi'u cynnwys, ar sail y costau a ysgwyddir gan sefydliadau o faint tebyg.

• Ardrethi	£69,000
• Cyfleustodau	£60,000
• Gwaith atgyweirio ac adnewyddu	£33,000
• Diogelwch	£50,000
• Glanhau	£40,000
• Costau addasu - £3,600 y pen ar gyfer 130 o bobl	£462,000

RHAGDYBIAETHAU OPSIWN 1

60. Er bod Opsiynau 2 a 3 yn cynnwys gwariant sylweddol ar waith mudo TG, gan gynnwys uwchraddio systemau etifeddol CCAUC i alluogi swyddogaethau cwmwl, nid oes unrhyw wariant wedi'i gynnwys yn yr Opsiwn 'Busnes Fel Arfer'. Er nad yw'n ofyniad mor brys, mae angen diweddarau systemau CCAUC yn unol â safonau derbyniol diweddaraf y diwydiant, a fyddai'n arwain at wariant sylweddol. O ystyried eu natur unigryw ac arbenigol, mae'n anodd iawn darogan costau, a gallant fod yn annigonol. Mae swm o £500,000 wedi'i gynnwys yn ymwneud â'r rhaglen Gwella TG ar gyfer CCAUC. Costiwyd hyn ar gyfer 2023/24 i 2024/25.
61. Mae costau staff yn seiliedig ar niferoedd staff arferol CCAUC, sef 50, pob un ar frig ei raddfa fand.
62. Mae holl gostau eraill CCAUC yr un fath â rhagolygon ei gyllideb ar gyfer 2019-20.
63. Mae costau staff Llywodraeth Cymru yn cyfeirio at y timau meysydd polisi, yn unol â nodyn 16 uchod.
64. Rhagdybir bod yr holl staff yn gweithio'n llawn amser at ddibenion y prisiadau.
65. Nid yw staff sy'n gweithio ar gam darganfod y rhaglen wedi'u cynnwys gan eu bod yn cael eu hystyried yn hanfodol ar gyfer pob un o'r tri opsiwn.
66. Mae costau nad ydynt yn ymwneud â thâl ar gyfer staff Llywodraeth Cymru yn cynnwys costau teithio a chynhaliaeth, sef 2.00% o'r costau cyflog.

RHAGDYBIAETHAU OPSIWN 4a

67. Mae costau CCAUC rhwng 2020-210 a 2022-23 wedi'u nodi yn paragraff 54 uchod.
68. Mae costau dileu swyddi wedi'u nodi ym mharagraffau 36 a 39 uchod.
69. Mae costau staff Llywodraeth Cymru a chostau staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y gyflogres wedi'u nodi ym mharagraffau 61 a 66 uchod.
70. Rhagdybir bod yr holl staff yn gweithio'n llawn amser at ddibenion y prisiadau.
71. Nid yw staff sy'n gweithio ar gam darganfod y rhaglen wedi'u cynnwys gan eu bod yn cael eu hystyried yn hanfodol ar gyfer pob un o'r tri opsiwn.
72. Mae costau TG yn seiliedig ar gostau datblygu a mudo systemau a data CCAUC i system Llywodraeth Cymru, ac maent wedi'u cyfrifo yn unol â pharagraffau 43 i 53, ac eithrio costau sy'n cael eu hystyried fel gorbenion gan Lywodraeth Cymru, sy'n cael eu talu'n ganolog.

